

Vanity Fair 1847

DE KERMIS DER IJDELHEID

VAN

WILLIAM M. THACKERAY

UIT HET ENGELSCHE

DOOR

DIET BLANKWAARDT.

MET 20 PLATEN IN KLEUREN VAN LEWIS BAUMER

RIJSWIJK (Z.-H.)

BLANKWAARDT & SCHOONHOVEN

DE KERMIS DER IJDELHEID

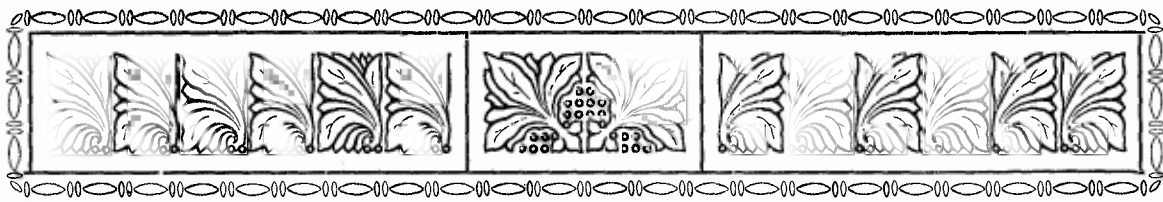
INHOUD

Hoofdstuk.	Pag.
Vóór het Scherm	1
I. De Chiswick Mall	3
II. Waarin juffrouw Sharp en juffrouw Sedley toebereidselen maken om den veldtocht te openen	7
III. Rebecca in de tegenwoordigheid van den vijand	13
IV. De groen zijden beurs	18
V. Onze Dobbin	26
VI. Vauxhall	33
VII. Crawley van Queen's Crawley	41
VIII. Privé en vertrouwelijk	46
IX. Familie-Portretten	52
X. Juffrouw Sharp maakt zich vrienden	57
XI. Arcadische eenvoud	60
XII. Een zeer sentimenteel hoofdstuk	70
XIII. Gevoel en verstand	76
XIV. Juffrouw Crawley thuis	83
XV. Waarin Rebecca's echtgenoot voor korten tijd ten tooneele verschijnt	95
XVI. Een briefje op het speldekussen	101
XVII. Hoe kapitein Dobbin een piano kocht	106
XVIII. Wie bespeelde de piano, welke kapitein Dobbin kocht?	112
XIX. Juffrouw Crawley wordt verpleegd	119
XX. Waarin kapitein Dobbin als de bode van Hymen optreedt	126
XXI. Een kibbelarij over een erfgename	132
XXII. Een huwelijk en een gedeelte van de wittebroodsweken	138
XXIII. Kapitein Dobbin als stemmenwerfer	143
XXIV. Waarin de heer Osborne den Familiebijbel uit de boekenkast neemt	147
XXV. Waarin al de voornaamste personen het beter oordeelen Brighton te verlaten	156
XXVI. Tusschen Londen en Chatham	168
XXVII. Waarin Amelia zich bij haar regiment voegt	173
XXVIII. Waarin Amelia een inval in de Nederlanden doet	177
XXIX. Brussel	183
XXX. „Het meisje, dat ik achterliet”	191
XXXI. Waarin Jos Sedley voor zijn zuster zorgt	197
XXXII. Waarin Jos op de vlucht gaat en de oorlog eindigt	204
XXXIII. Waarin juffrouw Crawley's bloedverwanten zich zeer bezorgd over haar maken	214
XXXIV. James Crawley wordt er uitgeknikkerd	221
XXXV. Weduwe en Moeder	232
XXXVI. Hoe van niets per jaar goed te leven?	239
XXXVII. Het onderwerp wordt vervolgd	244
XXXVIII. Een gezin' dat het niet breed heeft	254

Hoofdstuk.	Pag.
XXXIX. Een cynisch hoofdstuk	263
XL. Waarin Becky door de familie erkend wordt	269
XLI. Waarin Becky het huis harer voorvaderen weer bezoekt	274
XLII. Dat over de familie Osborne handelt	282
XLIII. Waarin onze lezer de Kaap omzeilen moet	286
XLIV. Een veelomvattend hoofdstuk over Londen en Hampshire	292
XLV. Hampshire en Londen	299
XLVI. Strijd en beproeving	304
XLVII. Gaunt House	310
XLVIII. Waarin de lezer aan het meest uitgelezen gezelschap wordt voorgesteld	315
XLIX. Waarin wij van drie gangen en een dessert genieten	322
L. Bevat een vulgair voorval	327
LI. Waarin een charade wordt opgevoerd, die den lezer al of niet zal verbijsteren	333
LII. Waarin lord Steyne zich in een allerbeminnelijkst licht vertoont	344
LIII. Een redding en een catastrophie	351
LIV. De Zondag na den slag	356
LV. Waarin hetzelfde onderwerp voortgezet wordt	362
LVI. Van George wordt een Heer gemaakt	371
LVII. Opoffering en liefde	379
LVIII. Onze vriend, de majoor	384
LIX. De oude piano	391
LX. Brengt ons weer in aanzienlijke kringen	398
LXI. Waarin twee lichten worden uitgedoofd	402
LXII. Am Rhein	410
LXIII. Waarin wij een ouden kennis ontmoeten	417
LXIV. Een zwervers-hoofdstuk	424
LXV. Zaken en vermaken	433
LXVI. Amantium irae	438
LXVII. Geboorten, huwelijken en sterfgevallen	448

LIJST VAN ILLUSTRATIES.

1. Becky Sharp.
 2. Becky en Amelia.
 3. Becky en Jos.
 4. In de Vauxhall.
 5. George brengt een bezoek aan Amelia.
 6. Becky en Rawdon bij juffrouw Crawley.
 7. Te Brighton.
 8. In de „Ship Inn”.
 9. Dobbin en Becky.
 10. Becky te Parijs.
 11. Becky in Curzon Street.
 12. Becky en lord Steyne.
 13. Becky in Gaunt House.
 14. Becky als markiezin.
 15. Rawdon en juffrouw Moss.
 16. Amelia en kleine George.
 17. Amelia en haar vader.
 18. Amelia en Dobbin.
 19. Becky te Brussel.
 20. Becky te Pumpnickel.
-

VOÓR HET SCHERM.

Als de Spullebaas vóór het scherm op de planken zit en de kermis in oogenschouw neemt, dan komt er een gevoel van groote melancholie over hem bij het aanschouwen van die rumoerige plaats.

Er wordt in groote mate gegeten en gedronken, gecoquetteerd en geflirt, gelachen en geschreid, gerookt, bedrogen, gevochten, gedanst en gevedeld: er zijn dringende snoevers, fatten, die vrouwen toelonken, schurken, die zakkenrollen, toezierende politieagenten, kwakzalvers, schreeuwend voor hun kramen, en boerenkinkels, die met bewondering kijken naar de danseressen in hun pakjes van klatergoud en naar de arme, oude, geblankette kunstenaars, terwijl de heeren gauwdieven hun zakken van achteren bewerken.

Ja, dit is de Kermis der IJdelheid; voorwaar geen deugdzaame plaats; en, ofschoon zeer luidruchtig, is zij evenmin vroolijk. Kijk maar eens naar de gezichten der acteurs en potsenmakers, als hun beurt voorbij is; en Jan Klaassen, die de verf van zijn wangen wast, vóór hij zich aan tafel zet met zijn vrouw en de kleine hansworsten, achter het zeildoek.

Straks gaat het scherm weer op en dan duikelt hij en roept „attentie.” Iemand, die beschouwend van aard is en te midden van dergelijke vertooningen wandelt, zal, denk ik, niet overweldigd worden door zijn eigen vroolijkheid en die van anderen.

Hier en daar treft en amuseert hem een voorval, dat een humoristisch karakter draagt, of van goedhartigheid getuigt — een aardig kind, dat naar een koekkraampje kijkt; een lief meisje, dat bloost als haar minnaar tegen haar spreekt en een kermisgeschenk voor haar kiest; arme Jan Klaassen, daarginds achter den wagen, die met zijn braaf gezin, dat van zijn buitelen bestaat, aan de overblijfselen van een bout mummelt — maar de algemeene indruk is eer melancholiek dan opgewekt. Als gij thuis komt, dan gaat gij zitten in een kalme, beschouwende, niet onmenschlievende gemoedsstemming, en neemt uw boeken ter hand, of gaat aan uw werk.

Ik heb geen andere moraal dan deze aan dit verhaal van de „Kermis der IJdelheid” toe te voegen. Sommige menschen beschouwen kermissen als geheel en al immoreel, en schuwen dezulke met hun bedienden en gezinnen; misschien hebben zij gelijk. Maar lieden, die anders denken, en die in een luie, of een welwillende, of een sarcastische stemming zijn, willen misschien wel voor een half uurtje binnenkomen en naar de vertooningen kijken. Er zijn tooneelen van allerlei aard; eenige verschrikkelijke gevechten, edel en statig paardrijden, enkele tafereelen uit het leven der aristocratie en eenige uit dat van den inderdaad heel lagen middenstand; wat hofmakerij voor sentimenteele menschen en wat luchtige grappen: het geheel voorzien van passende decoraties en schitterend verlicht door de kaarsen van den Auteur zelf.

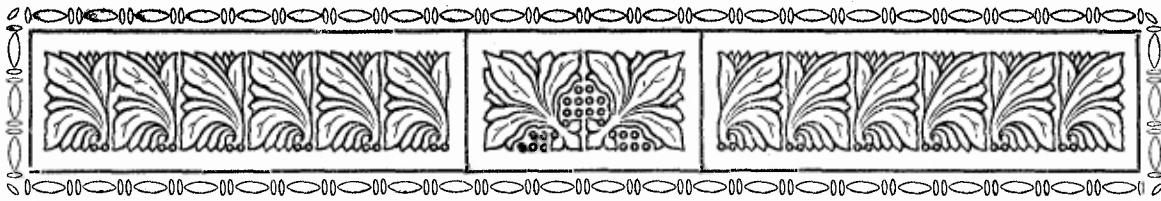
Wat moet de Spullebaas nog meer zeggen? De welwillendheid erkennen, waarmee de voorstelling ontvangen is in alle voornaamste steden van Engeland, waar het spel vertoond werd, en waar zij allergunstigst besproken werd door de achtenswaardige leiders van de Pers, door den Adel en de aanzienlijke families.

Hij bedenkt met trots, dat zijn marionetten het meest uitgelezen gezelschap in dit koninkrijk voldaan hebben. Van de welbekende marionet, de kleine Becky, wordt gezegd, dat zij buitengewoon lenig in de gewrichten is en levendig in haar bewegingen; de pop Amelia, ofschoon zij een kleineren kring van bewonderaars heeft, is toch met de grootste zorg door den kunstenaar gesneden en gekleed: de figuur van Dobbin, ofschoon oogenschijnlijk lomp, danst toch heel vermakelijk en natuurlijk: sommige menschen scheppen behagen in den dans van de kleine jongens; en men wordt vriendelijk verzocht zijn aandacht te vestigen op de rijk gekleede figuur van den Zondigen Edelman, aan wien geen kosten gespaard zijn, en die door den Duivel weggehaald zal worden op het eind van deze eigenaardige vertooning.

En na deze woorden en een diepe buiging voor zijn beschermheeren trekt de Spullebaas zich terug en gaat het scherm op.

Londen, 28 Juni, 1848.

DE KERMIS DER IJDELHEID.

DEEL I.

HOOFDSTUK I.

De Chiswick Mall.

Het was in het begin dezer eeuw en op een zonnigen morgen in Juni, toen een ruime familiekoets met twee stevige paarden in blinkend tuig, bestuurd door een gezetten koetsier, die een steek en een pruik droeg, met een snelheid van zes K.M. per uur, aanreed op het groote ijzeren hek van juffrouw Pinkerton's Pensionaat voor jonge dames, gelegen aan de Chiswick Mall.

Een zwarte bediende, die op zijn gemak naast den dikken koetsier zat, ontwarde zijn ineengestremde O-beenen, zoodra de equipage voor juffrouw Pinkerton's glimmend koperen naambordje stil hield en toen hij schelde gluurde op zijn minst een twintigtal jonge hoofden door de smalle ruiten van het statige steenen huis. Een scherp opmerker had zelfs het kleine roode neusje kunnen herkennen van de goedgehartige juffrouw Jemima Pinkerton in hoogst eigen persoon boven een paar geranium-potjes in de vensterbank van de zitkamer der dame in quaestie.

„Het is mevrouw Sedley's rijtuig, zuster,” zeide juffrouw Jemima. „Sambo, de zwarte bediende, heeft juist gescheld; en de koetsier heeft een nieuw rood vest.”

„Heeft u alle noodige maatregelen voor juffrouw Sedley's vertrek getroffen, juffrouw Jemima?” vroeg juffrouw Pinkerton zelf, die statige dame — de Semiramis van Hammersmith, de vriendin van Dokter Johnson en van mevrouw Chapone, met wie zij correspondeerde.

„De meisjes waren heden morgen om vier uur op om hun koffers te pakken, zuster,” antwoordde juffrouw Jemima, „wij hebben een ruiker voor haar gemaakt.”

„Zeg toch een bouquet, zuster Jemima, dat is deftiger.”

„Welnu, een 'bequet' bijna zoo groot als een hooiberg; ik heb twee flesschen van het muurbloem-water voor mevrouw Sedley en het recept om het te bereiden in Amelia's koffer gedaan.”

„En ik verlaat mij er op, juffrouw Jemima, dat u juffrouw Sedley's rekening geschreven hebt. Dit is ze, niet? Goed — drie en negentig pond en vier shilling. Wees zoo goed ze aan den WelEdelgeboren Heer John Sedley te adresseeren en dit briefje, dat ik aan mevrouw geschreven heb, te verzegelen.”

In juffrouw Jemima's oogen was een eigenhandig geschreven brief van haar zuster, juffrouw Pinkerton, een voorwerp, dat haar even veel ontzag inboezemde als een dito van een vorst. Alleen als haar leerlingen de inrichting verlieten, of als zij op het punt stonden te trouwen,

en eens, toen die arme juffrouw Birch aan het roodvonk overleed, schreef juffrouw Pinkerton persoonlijk aan de ouders harer leerlingen; en Jemima was van meening, dat als iets mevrouw Birch *kon* troosten over het verlies van haar dochter, dan was het dat godvruchtige en welsprekende epistel, waarin juffrouw Pinkerton de droeve tijding aankondigde.

In het onderhavige geval luidde juffrouw Pinkerton's brief als volgt:

„De Mall, Chiswick, 15 Juni 18—.

„Geachte Mevrouw,

„Na een zesjarig verblijf op de Mall heb ik de eer en het geluk juffrouw Amelia Sedley aan haar ouders voor te stellen, als een jonge dame, die niet onwaardig is een passende plaats in te nemen in hun beschaafden en verfijnden kring. Die deugden, welke de jonge beschaafde Engelsche vrouw kenmerken, die kundigheden, welke haar geboorte en stand passen, zult u niet tevergeefs zoeken bij de beminnelijke juffrouw Sedley, wier *vlijt* en *gehoorzaamheid* haar bij haar leeraressen bemind hebben gemaakt, en wier verrukkelijk lief humeur haar *bejaarde* en *jeugdige* vriendinnen betooverd heeft.

„In muziek, in dansen, in orthographie en in alle soorten borduur- en handwerk heeft zij de *stoutste verwachtingen* van haar ouders verwezenlijkt. De aardrijkskunde laat nog veel te wenschen over; en een geregeld en zorgvuldig gebruik op het zwarte bord, vier uur dagelijks, gedurende de eerste drie jaren wordt aanbevolen als noodzakelijk zijnde voor het verwerven van die gedistingeerde houding, welke zoo onontbeerlijk is voor iedere jonge dame van distinctie.

„Juffrouw Sedley's religieuze en moreele beginselen zijn een inrichting waardig, welke vereerd werd door de tegenwoordigheid van *De Grootte Lexicograaf* en door de bescherming van de bewonderenswaardige mevrouw Chapone.

„En nu juffrouw Amelia De Mall verlaat, neemt zij met zich mede de liefde van haar vriendinnen en de meest hartelijke genegenheid van haar directrice, die de eer heeft, mevrouw, te teekenen,

„Uwe ten zeerste verplichte en onderdanige dienaresse,
„Barbarra Pinkerton.”

„P.S. Juffrouw Sharp zal juffrouw Sedley vergezellen. Er wordt met nadruk verzocht, dat het verblijf van juffrouw Sharp in Russell Square den duur van tien dagen niet zal overschrijden. De aanzienlijke familie, waar zij in betrekking zal komen, wenscht zoo spoedig mogelijk van haar diensten te profiteeren.”

Toen deze brief geëindigd was, ging juffrouw Pinkerton over tot het schrijven van haar eigen en juffrouw Sedley's naam op het schutblad van een Johnson Dictionnaire — het interessante werk, dat zij onveranderlijk haar leerlingen aanbood bij hun vertrek van De Mall.

Op het omslag stond een afschrift van „Regels opgedragen aan een jonge dame bij het verlaten van juffrouw Pinkerton's school, aan De Mall; door wijlen den geëerden Dokter Samuel Johnson.” De naam van den Lexicograaf was inderdaad altijd op de lippen van deze majestueuze dame, en aan een bezoek, dat hij haar gebracht had, dankte zij haar fortuin en reputatie.

Toen juffrouw Jemima door haar oudste zuster bevolen was „den Dictionnaire” uit de kast te krijgen, had zij twee exemplaren uit de bedoelde bergplaats genomen. Nadat juffrouw Pinkerton de opdracht in den eersten geschreven had, overhandigde Jemima haar den tweeden eenigszins weifelend en verlegen.

„Voor wie is deze, juffrouw Jemima?” zeide juffrouw Pinkerton op ijzigen toon.

„Voor Becky Sharp,” antwoordde Jemima, hevig bevend en over haar verflenst gelaat en hals blozend, toen zij haar zuster den rug toekeerde — „voor Becky Sharp; zij vertrekt ook.”

„Juffrouw Jemima!” riep juffrouw Pinkerton met klem uit. „Zijt gij bij uw zinnen? Zet den Dictionnaire weer in de kast en waag het in het vervolg nooit meer u zulk een vrijheid te veroorloven.”

„Ach Zuster, hij kost maar twee shilling en negen stuivers en arme Becky zal zich zoo ongelukkig gevoelen, als zij er geen krijgt.”

„Stuur juffrouw Sedley oogenblikkelijk bij mij,” zeide juffrouw Pinkerton. En het niet wagend nog één woord te zeggen, dribbelde de arme Jemima weg, in een zeer verbijsterde en zenuwachtige gemoedsstemming.

Juffrouw Sedley's papa was koopman te Londen en een vrij gefortuneerd man; terwijl juffrouw Sharp een niet-betalende leerlinge was, voor wie juffrouw Pinkerton, zooals zij dacht, reeds meer dan genoeg gedaan had, zonder haar bij haar vertrek de hooge eer van den Dictionnaire te verleenen. Ofschoon brieven van schooljuffrouwen niet meer of niet minder betrouwbaar zijn dan grafschriften, gebeurt het toch wel eens, dat iemand, die het tijdelijke voor het eeuwige verwisselt, allen lof verdient, dien de steenhouwer boven diens stoffelijk overschot beitelst, die werkelijk een goed christen, een goed ouder, kind, echtgenoot of echtgenoot is; die inderdaad een ontroostbare familie achterlaat om zijn verlies te betreuren; zoo geschiedt het nu en dan ook in scholen voor de mannelijke of vrouwelijke sexe, dat een leerling de loftuitingen van den onpartijdigen leeraar volkomen waardig is.

Nu was mejuffrouw Amelia Sedley een jonge dame, die tot die bijzondere soort behoorde, en zij verdiende niet alleen alles, wat juffrouw Pinkerton te harer eer zeide, maar zij had vele lieftallige eigenschappen, welke die statige, oude Minerva van een vrouw niet opmerken kon, tengevolge van het verschil in stand en leeftijd tusschen de leerlinge en haarzelf. Want zij kon niet alleen zingen als een lijstertje of een mevrouw Billington, en dansen als Hillisberg of Parisot, en heel mooi borduren, en even goed spellen als de Dictionnaire, maar zij bezat zulk een goedaardig, lief, teerhartig en edelmoedig hart, dat de liefde van iedereen verwierf, die met haar in aanraking kwam, van af Minerva zelf tot het arme keukenmeisje en het éénoogige dochttertje van de taart-vrouw, die eens per week haar waren aan de jonge dames van De Mall te koop mocht aanbieden.

Twaalf van de vier en twintig jonge dames waren haar intiemen en boezemvriendinnen. Zelfs de afgunstige juffrouw Briggs zei nooit iets kwaads van haar, de arrogante juffrouw Saltire (Lord Dexter's kleindochter) gaf toe, dat haar figuur gedistingeerd was; en wat juffrouw Swartz betreft, de rijke mulattin van St. Kitts, met de wolachtige haren, die was op den dag van Amelia's vertrek in zulk een tranenvloed, dat men genoodzaakt was Dokter Floss te laten halen en haar bijna te bedwelmen met vlugzout. Te oordeelen naar de hooge positie en voortreffelijke deugden van juffrouw Pinkerton mag men veronderstellen, dat haar toegenegenheid kalm en waardig was; maar juffrouw Jemima had reeds verscheidene malen gegriemd bij de gedachte aan Amelia's vertrek en als het niet uit vrees voor haar zuster was geweest, dan zou zij het op haar zenuwen gekregen hebben, evenals de erfgename van St. Kitts, die dubbel betaalde.

Zulk een weelde van verdriet wordt echter alleen maar aan kostleerlingen met huiselijk verkeer veroorloofd. De brave Jemima moest het toezicht houden op alle rekeningen, en de wasch, en het verstelwerk, en de puddingen, en het tafelzilver en aardewerk en de dienstboden. Maar waarom spreken wij over haar? Waarschijnlijk zullen wij niet meer van haar hooren van af dit oogenblik tot het einde der dagen, en als het groote gesmeed ijzeren hek eenmaal achter haar gesloten is, zullen zij en haar ontzaginboezemende zuster er nooit meer achter vandaan komen in dit kleine wereldje.

Maar daar wij Amelia heel dikwijls zullen zien, kan het geen kwaad aan het begin van onze kennismaking te vertellen, dat zij één van de beste en liefste schepseltjes was, welke ooit leefden; en het is een groot geluk, zoowel in het leven als in romans, die (en vooral de laatste) wemelen van schurken van het ergste soort, dat zulk een onschuldig en goedhartig persoontje onze trouwe gezellin zal zijn. Daar zij geen heldin is, behoeft haar uiterlijk niet beschreven te worden; ik ben werkelijk bang, dat haar neus eerder te kort dan te lang was en haar wangen veel te rond en te rood voor een heldin; maar op haar gelaat lag de bloes van gezondheid en

om haar lippen speelde de liefste aller glimlachjes, en zij had een paar oogen, die van opgewektheid schitterden, uitgezonderd wanneer zij met tranen gevuld waren, en dat gebeurde maar al te dikwijls; want het dwaze kind placht om een dood kanarie-vogeltje te schreien, of om een muis, die de kat bij ongeluk te pakken kreeg, of om het einde van een roman, hoe onzinnig die ook was; en indien iemand hardvochtig genoeg was haar een onvriendelijk woord toe te voegen — wel, des te erger voor hem. Zelfs juffrouw Pinkerton, die strenge en vrome vrouw, gaf haar nooit meer een standje na de eerste maal, en ofschoon zij evenveel begrip had van fijngevoeligheid als van algebra, gaf zij alle leeraren en leeraren de speciale opdracht juffrouw Sedley met de uiterste zachtzinnigheid te behandelen, daar een strenge behandeling nadeelig voor haar was. Zoodat, toen de dag van vertrek aanbrak, juffrouw Sedley geslingerd tusschen haar twee gewoonten, huilen of lachen, moeite had haar keuze te bepalen. Zij was blij naar huis te gaan en toch allerellendigst bedroefd de school te verlaten. De kleine Laura Martin, de wees, had haar de drie laatste dagen als een juffershondje achterna geloopt. Zij moest op zijn minst veertien cadeautjes geven en ontvangen, en veertien plechtige beloften afleggen iedere week te schrijven. „Zend mijn brieven per adres graaf Dexter, mijn grootvader,” zeide juffrouw Saltire (die het tusschen twee haakjes tamelijk kaal had): „Bekommer je maar niet om het port, maar schrijf iederen dag, jou lieve schat,” zeide de onstuimige en neger-harige, doch edelmoedige en hartelijke juffrouw Swartz; en kleine Laura Martin (die juist met rondschrift begonnen was) nam de hand van haar vriendin en zeide, terwijl zij haar vol droef verlangen in het gelaat keek: „Amelia, als ik aan jou schrijf, dan zal ik je mama noemen.” Ik twijfel er niet aan, of Jones, die dit boek op zijn Club leest, zal deze bijzonderheden buitengewoon dwaas, onbeduidend, beuzelachtig en uiterst sentimenteel vinden.

Ja: ik zie Jones op dit oogenblik (tamelijk verhit door zijn schaapsbout en halve pint wijn) zijn potlood uit zijn zak halen en de woorden „dwaas, beuzelachtig”, enz. onderstrepen en zijn persoonlijke opmerking „volkomen waar” er bijschrijven. Welnu, hij is een groote geest en bewondert het verhevene en bombastische in het leven en in romans; en hij deed beter naar raad te luisteren en ergens anders heen te gaan.

Nu dan. Toen de bloemen en de geschenken en de koffers en de hoedendozen van juffrouw Sedley — benevens een heel klein verweerd, oud rundleder koffertje met juffrouw Sharp's kaartje er netjes opgespijkerd, hetwelk door Sambo met een grijns overhandigd werd en door den koetsier met een spotlach van verstandhouding opgeladen werd — door Sambo in het rijtuig geschikt waren, brak het uur van vertrek aan; en de smart van dat oogenblik werd aanmerkelijk verminderd door de bewonderenswaardige redevoering, die juffrouw Pinkerton voor haar leerlinge hield. Niet dat de afscheidsrede haar tot nadenken stemde of haar ook maar eenigszins tot kalmte, het gevolg van redeneeren, bracht; maar zij was ondragelijk saai, gezwollen en langdradig; en daar zij zeer bevreesd was voor juffrouw Pinkerton, waagde juffrouw Sedley het niet zich in haar tegenwoordigheid aan eenige uitbarsting van verdriet over te geven. Een kruidkoek en een flesch wijn werden in het salon gebracht, gelijk bij de plechtige gelegenheid van ouderbezoek, en toen deze ververschingen genuttigd waren, had juffrouw Sedley verlof te vertrekken.

„Je gaat toch naar binnen om juffrouw Pinkerton goeden dag te zeggen, Becky?” zeide juffrouw Jemima tot een jonge dame, van wie niemand eenige notitie nam, en die met haar eigen hoedendoos de trap af kwam.

„Ik zal wel moeten,” zeide juffrouw Sharp bedaard, en tot groote verwondering van juffrouw Jemima; en nadat de laatste aan de deur geklopt had, en vergunning had verkregen binnen te komen, trad juffrouw Sharp op onbezorgde wijze naar voren en zeide in het Fransch en met een onberispelijk accent: „*mademoiselle, je viens vous faire mes adieux.*”

Juffrouw Pinkerton verstond geen Fransch; zij correspondeerde slechts met hen, die het wel verstonden; maar zij beet zich op de lippen, wierp haar eerwaardig hoofd met den Romeinschen neus (waarop een groote en statige tulbandvormige hoed prijkte) in den nek, en zeide: „Juffrouw Sharp, ik wensch u goeden morgen.” Al sprekende wuifde de Semiramis van Ham-

mersmith haar hand, zoowel bij wijze van afscheid, als om juffrouw Sharp de gelegenheid te geven één der vingers van de hand, welke tot dat doel uitgestoken werd, te schudden.

Juffrouw Sharp vouwde haar eigen handen met een zeer vormelijken glimlach en buiging, en weigerde de aangeboden eer te aanvaarden; waarop Semiramis haar tulbandvormigen hoed meer dan ooit heen en weer schudde. Feitelijk was het een klein gevecht tusschen de jonge dame en de oude, en de oude leed de nederlaag. „God zegen je, mijn kind,” zeide zij, terwijl zij Amelia omhelsde en tegelijkertijd over den schouder van het meisje juffrouw Sharp toornig aankeek.

„Kom mee, Becky,” zeide juffrouw Jemima, het jonge meisje ontsteld weg trekkend, en de salondeur sloot voor altijd achter hen.

Toen kwam de strijd en het afscheid beneden. Woorden kunnen die niet weergeven. Alle dienstboden waren in de hal — alle lieve vriendinnen — alle jonge dames — de dansmeester, die juist gekomen was; en er was zooveel verwarring en geschrei, zoovele omhelzingen en kussen en hysterische kreten van juffrouw Swartz van uit haar kamer, als geen pen vermag te beschrijven en een teergevoelig hart maar liever overslaat.

Het omhelzen was voorbij; zij scheidden — dat wil zeggen juffrouw Sedley scheidde van haar vriendinnen. Juffrouw Sharp was zedig eenige minuten van te voren in het rijtuig gestapt. Niemand schreedde om haar vertrek.

Sambo met de O-beenen sloeg het portier achter zijn jonge weenende meesteres dicht. Hij sprong achter op het rijtuig. „Wacht!” riep juffrouw Jemima, naar het hek snellend met een pakje.

„Hier zijn wat boterhammetjes, mijn lieve kind,” zeide zij tot Amelia. „Misschien krijg je honger, weet je; en Becky, Becky Sharp hier is een boek voor je, dat mijn zuster — dat wil zeggen, ik — Johnson's Dictionnaire, weet je; moet ons niet zonder dien verlaten. Goeden dag. Vooruit koetsier. God zegen je!”

En het goede schepseltje trok zich in den tuin terug, ontdaan van alle emoties.

Maar, zie! juist toen de koets wegreed, stak juffrouw Sharp haar bleek gelaat uit het raam en slingerde het boek weer in den tuin terug. Dit deed Jemima bijna flauw vallen van ontsteltenis.

„Wel, heb ik ooit,” zeide zij; „wat een onbeschaamd —.”

Ontroering belette haar beide zinnen te voltooien. Het rijtuig rolde weg; het groote hek werd gesloten; de bel luidde voor de dansles. De wereld ligt voor de beide jonge dames; en dus vaarwel Chiswick Mall.

HOOFDSTUK II.

Waarin Juffrouw Sharp en Juffrouw Sedley toebereidselen maken om den veldtocht te openen.

Toen juffrouw Sharp de heldendaad in het laatste hoofdstuk vermeld verricht had, en toen zij gezien had, dat de Dictionnaire over de steenen van het kleine tuintje vloog en ten slotte voor de voeten van de verbaasde juffrouw Jemima neerviel, nam het gelaat van de jonge dame, dat tot nu toe een bijna lijkkeurige uitdrukking van haat gedragen had, een glimlach aan, die misschien nauwelijks aangenamer was, en zij leunde achterover in het rijtuig met een onbezorgd gemoed en zeide — „Ziezo, dat is de Dictionnaire en goddank, dat ik uit Chiswick ben.”

Juffrouw Sedley was bijna even verbijsterd over die uittartende daad als juffrouw Jemima;

want er dient rekening mede gehouden te worden, dat het pas een minuut geleden was sinds zij van school was, en de indrukken van zes jaren kan men in die tijdruimte niet te boven komen. Ja, bij sommige menschen duren de verschrikkingen en angsten uit hun jeugd eeuwig. Ik ken bijvoorbeeld een ouden heer van acht en zestig, die op zekeren morgen aan het ontbijt met een heel ontsteld gelaat tot mij zeide: „Ik heb vannacht gedroomd, dat ik door Dr. Raine gekastijd werd.” Zijn verbeelding had hem dien nacht vijf en vijftig jaar terug gebracht. Dr. Raine en zijn roede waren in zijn hart nog even schrikwekkend voor hem op acht-en-zestigjarigen leeftijd als toen hij dertien was. Als de Dokter in levenden lijve voor hem verschenen was met een roede in de handen, zelfs op acht-en-zestigjarigen leeftijd, en tegen hem gezegd had met een verschrikkelijke stem, „Jongen, naar beneden je pant!”

Welnu, juffrouw Sedley was zeer ontsteld over deze oproerige daad.

„Hoe kon je het doen, Rebecca?” zeide zij eindelijk na een oogenblik zwijgens.

„Denk je nu, dat juffrouw Pinkerton zich vertoonen zal en mij weer naar het cachot terug zal sturen?” zei Rebecca lachend.

„Nee; maar —”

„Ik haat het heele huis,” vervolgde juffrouw Sharp, woedend. „Ik hoop het nooit weer te zien. Ik wilde, dat het op den bodem van den Theems was, dat wilde ik, en als juffrouw Pinkerton daar was, zou ik geen vinger uitsteken om haar er uit te halen, dat zou ik zeker niet. O, hoe graag zou ik haar op het water zien drijven, daar met haar tulband en al, en haar sleep achter haar aan en haar neus als de sneb van een wherry.”

„St,” riep juffrouw Sedley.

„Waarom, klikt de zwarte knecht?” riep Rebecca lachend.

„Hij mag teruggaan en juffrouw Pinkerton vertellen, dat ik haar met heel mijn ziel haat; en ik wou, dat hij het deed; en ik wilde wel, dat ik het haar ook kon bewijzen. Gedurende twee jaar heb ik niets dan beleedigingen en smaad van haar ontvangen. Ik ben slechter behandeld dan een bediende in de keuken. Ik heb nooit een vriendin gehad of een vriendelijk woord, behalve van jou. Zij heeft mij op de kleine kinderen uit de laagste klassen laten passen en met de ouderen Fransch laten spreken, totdat ik van mijn moedertaal walgde. Maar dat Fransch spreken tegen juffrouw Pinkerton was een kostelijke grap, niet? Zij kent geen woord Fransch en is te trotsch het te bekennen. Ik geloof, dat dit de reden was, waarom zij mij liet gaan; en ik dank den Hemel voor het Fransch. *Vive la France! Vive l'Empereur! Vive Bonaparte!*”

„O, Rebecca, Rebecca, schaam je!” riep juffrouw Sedley; want dit was de grootste laster, dien Rebecca tot nu toe geuit had, en in die dagen in Engeland „Lang leve Bonaparte!” te zeggen, stond gelijk met „Lang leve Lucifer!”

„Hoe kan je — hoe durf je zulke slechte, wraakgierige gedachten koesteren?”

„Wraak mag slecht zijn, maar zij is natuurlijk,” antwoordde Becky. „Ik ben geen engel!” En om de waarheid te zeggen, dat was zij zeker niet. Want men heeft in den loop van dit korte gesprek (dat gevoerd werd, terwijl de koets langzaam langs de rivier voortrolde) kunnen opmerken, dat, ofschoon mejuffrouw Rebecca Sharp tweemaal reden had den Hemel te danken, het de eerste keer was voor haar bevrijding van iemand, die zij haatte en de tweede maal voor de gelegenheid, die haar in staat stelde haar vijanden op de een of andere manier in verlegenheid of verwarring te brengen; en geen van beide zijn zeer christelijke of beminlijke beweegredenen voor dankbaarheid, of waren van dien aard, dat zij door goedhartige en vergevingsgezinde naturen aangevoerd zouden worden.

Maar juffrouw Rebecca was niet in het minst goedhartig of vergevingsgezind. Iedereen behandelde haar slecht, zeide deze jonge menschenhaatster of vrouwenhaatster (want tot nu toe had zij slechts weinig ondervinding van de mannen), en wij kunnen er zoo goed als zeker van zijn, dat menschen van beiderlei sekse, die door iedereen slecht behandeld worden, de behandeling, die zij ondervinden, ten volle verdienen. De wereld is een spiegel, die ieder mensch het beeld van zijn eigen gelaat weerkaatst. Frons er tegen en het zal op zijn beurt u knorrig

aankijken; lach er tegen en er mee en het is een vroolijke, vriendelijke kameraad; en laten dus alle jonge menschen hun keus doen. Dit is zeker, dat zoo de wereld juffrouw Sharp verwaarloosde, zij nooit een goede daad ten behoeve van iemand verricht had; evenmin kan men verwachten, dat alle vier-en-twintig jonge dames even liefvallig waren als de heldin van dit boek, juffrouw Sedley (die wij juist om de reden, dat zij de goedhartigste van allen was, gekozen hebben, wat ter wereld zou ons anders verhinderd hebben juffrouw Swartz, of juffrouw Crump, of juffrouw Hopkins als heldin in haar plaats te stellen?); men kan niet verwachten, dat iedereen den nederigen en zachtzinnigen aard van juffrouw Sedley had; dat iedereen elke gelegenheid zou te baat nemen Rebecca's hardvochtigheid en slechte luim te overwinnen en met duizend vriendelijke woorden en daden, ten minste een enkel maal, haar vijandschap jegens haar sexe te onderdrukken.

Juffrouw Sharp's vader was artist en in die qualiteit had hij teekenlessen aan juffrouw Pinkerton's school gegeven. Hij was een knap man, een aangename vriend, een zorgeloos student, met veel aanleg om schulden te maken en een voorliefde voor de kroeg. Als hij dronken was, placht hij vrouw en kind te slaan; en den daarop volgenden morgen met hoofdpijn op de wereld te schimpen, omdat zij zijn genie verwaarloosde, en de dwazen, zijn schildersvrienden heel gevat, en somtijds niet zonder grond, uit te schelden. Daar hij zich slechts met de grootste moeite staande kon houden en in Soho, waar hij woonde, wel een mijl in het rond schulden had, dacht hij verbetering in zijn positie te brengen door een jonge vrouw van de Fransche natie, die opera-zangeres was, te huwen. Juffrouw Sharp zinspeelde nooit op het nederige beroep van haar moeder, maar zij placht te verhalen, dat de Entrechats tot een adellijk geslacht in Gascogne behoorden en zij was zeer trotsch op haar afstamming van hen. En het is heel eigenaardig, dat, naarmate zij ouder werd, de voorvaderen van deze jonge dame in rang en praal toenamen. Rebecca's moeder had ergens eenige opvoeding genoten en haar dochter sprak zuiver Fransch met een Parijsch accent. In die dagen was dat een tamelijk zeldzame kundigheid en dit leidde dan ook tot een overeenkomst met de orthodoxe juffrouw Pinkerton. Want toen haar moeder overleden was, schreef haar vader, die vermoedde, dat hij hoogstwaarschijnlijk niet genezen zou na een derden aanval van delirium tremens, een mannelijken en aandoenlijken brief aan juffrouw Pinkerton, waarin hij de wees aan haar hoede toevertrouwde, en aldus daalde hij ten grave, nadat twee deurwaarders bij zijn lijk gekibbeld hadden.

Rebecca was zeventien, toen zij te Chiswick kwam, en zij was op bepaalde voorwaarden aangenomen, het was haar plicht Fransch te spreken, zooals wij reeds zagen, en zij genoot vrije kost en inwoning, eenige guinjes 's jaars en het voorrecht te hooi en te gras wat kennis op te doen bij de leeraren, die aan de school verbonden waren.

Zij was klein en tener van gestalte; bleek, met rossig haar, en oogen, die zij gewoonlijk neergeslagen hield. Als zij ze opsloeg, waren zij heel groot, vreemd en aantrekkelijk — zóó aantrekkelijk, dat de WelEerwaarde Heer Crisp, kersversch uit Oxford, en hulp-predikant van den Vicaris van Chiswick, den WelEerwaarden Heer Flowerdend, verliefd op juffrouw Sharp werd, doodelijk getroffen door een blik uit haar oogen, dien zij dwars door de kerk van Chiswick van de schoolbank tot aan den lessenaar afgeschoten had. De dwaze jonge man kwam nu en dan thee drinken bij juffrouw Pinkerton, aan wie hij door zijn mama was voorgesteld, en hij deed haar werkelijk een soort huwelijksaanzoek in een onderschept briefje, dat de één-oogige appelvrouw moest bezorgen. Mevrouw Crisp werd uit Buxton geroepen en nam haar lieven jongen onverwachts mee; maar alleen de gedachte aan zulk een arend in de duiventil van Chiswick deed juffrouw Pinkerton's hart sneller kloppen, en zij zou juffrouw Sharp weggestuurd hebben, als zij niet door een belofte aan haar gebonden was, en zij kon nooit geheel en al geloof schenken aan de plechtige verzekeringen van de jonge dame, dat zij nooit een enkel woord gewisseld had met den heer Crisp, behalve onder haar eigen oogen de twee keeren, dat zij hem aan de thee ontmoet had.

Naast de vele groote en stevige meisjes van het instituut was Rebecca Sharp net een kind,

maar zij bezat de droevige vroegrijpheid van armoede. Zij had menig schuldeischer te woord gestaan en van haar vaders deur gestuurd; met menig leverancier had zij net zoo lang geveild en geflikflood, totdat zij in een goed humeur waren en haar nog een maal poften. Zij zat meestal bij haar vader, die heel trotsch op haar vernuft was, en zij hoorde de gesprekken van zijn losbandige kameraden — dikwijls heelemaal niet voor meisjesooren geschikt. Maar zij was nooit een meisje geweest, zeide zij; zij was een vrouw sinds haar achtste jaar. O, waarom liet juffrouw Pinkerton toch zulk een gevaarlijken vogel in haar kooi! De waarheid is, dat de oude dame dacht, dat Rebecca het zachtzinnigste schepseltje ter wereld was, zoo bewonderenswaardig placht Rebecca de rol van *ingénue* te spelen, wanneer haar vader haar mee naar Chiswick nam. Zij vond haar een bescheiden en onschuldig kind; en het was maar een jaar vóór de schikking, waardoor Rebecca in haar huis werd opgenomen, en toen Rebecca zestien jaar was, dat juffrouw Pinkerton haar plechtig en met een kleine toespraak een pop ten geschenke gaf — die, tusschen haakjes, het verbeurde eigendom van juffrouw Swindle was, die betrappt werd haar stilletjes onder schooltijd te *koesteren*. Hoe vader en dochter lachten, terwijl zij te zamen naar huis wandelden na de avondpartij (het was ter gelegenheid van de prijsuitdeeling, toen alle leeraren genoodigd waren), en hoe zou juffrouw Pinkerton geraasd hebben, als zij de caricatuur van haarzelf gezien had, die de kleine nabootster, Rebecca, van haar pop wist te maken! Zij hield heele samenspraken met haar; zij was het amusement van Newmanstreet, Gerardstreet en de artistenwijk; en de jonge schilders, als zij hun jenevergrog kwamen drinken bij hun luien, losbandigen, knappen, vroolijken ouderen collega, vroegen geregeld aan Rebecca of juffrouw Pinkerton thuis was: zij was een even goede bekende voor hen, arme stakker, als mijnheer Lawrence of President West. Eenmaal had zij de eer eenige dagen te Chiswick door te brengen; waarna zij Jemima meebracht en een andere pop tot juffrouw Jemmy promoveerde; want ofschoon het goede schepseltje haar gelei gemaakt en gegeven had, en genoeg cake voor drie kinderen, en een zeven shilling-stuk bij haar vertrek, was het gevoel voor spot van het meisje sterker dan haar dankbaarheid, en zij offerde juffrouw Jemmy even meedoogenloos als haar zuster. De catastrophe kwam en zij werd naar De Mall gebracht als haar tehuis. De strenge vormelijkheid van de school benauwde haar; de gebeden, en de maaltijden, de lessen en de wandelingen, welke met de regelmaat van een klooster geregeld waren, drukten haar bijna ondragelijk; en zij dacht met zooveel verdriet aan de vrijheid en armoede van het oude atelier in Soho terug, dat iedereen, zijzelf inclus, zich verbeeldde, dat zij door verdriet over haar vader verteerd werd. Zij had een klein kamertje op zolder, waar de meiden haar 's nachts hoorden snikken en heen en weer loopen; maar het was van woede en niet van verdriet. Zij had nooit gehuicheld, totdat nu de eenzaamheid haar leerde veinzen. Zij had nooit met vrouwen omgegaan; haar vader, ofschoon een verworping, was een begaafd man; en zijn gesprekken waren haar duizend maal aangenaamer, dan het gepraat van degenen harer eigen sekse, die zij nu ontmoette. De verwaande, aanmatigende ijdelheid van de oude schooljuffrouw, de dwaze beminnelijkheid van haar zuster, het onnoozele gesnap en de laster van de oudere meisjes, en de strenge nauwkeurigheid der gouvernanten ergerden haar zonder onderscheid; en zij bezat geen teeder, moederlijk hart, dit ongelukkige meisje, anders had het gesnap en gebabbel van de jongere kinderen, die hoofdzakelijk aan haar zorgen waren toevertrouwd, haar kunnen troosten en belang inboezemen; maar zij leefde twee jaren met hen, en niet één was verdrietig, dat zij weg ging. De zachte, teergevoelige Amelia Sedley was de eenige, waaraan zij zich eenigszins kon hechten; en wie kon nalaten zich aan Amelia te hechten?

Het geluk, de grootere voordeelen, welke jonge vrouwen om haar heen genoten, vervulden haar met onuitsprekelijke jaloezie. „Wat een airs geeft dat meisje zich, omdat zij de kleindochter van een graaf is,” zeide zij van één. „Wat kruipen en buigen zij voor die Creool, om haar honderd duizend pond! Ik ben duizend maal knapper en bekoorlijker dan dat schepsel, niettegenstaande al haar rijkdom. Ik ben even goed opgevoed als de kleindochter van den graaf, niettegenstaande haar prachtige stamboom; en toch neemt niemand hier notitie van mij. En toch, toen ik bij mijn vader was, gaven mannen niet hun vroolijkste bals en partijen op

om den avond met mij door te brengen?" Zij besloot in ieder geval te ontsnappen uit de gevangenis, waarin zij zich bevond, en zij begon voor zichzelf te handelen en voor het eerst samenhangende plannen voor de toekomst te maken.

Zij profiteerde daarom van de gelegenheid tot studeeren, die de inrichting haar bood; en daar zij reeds een musicienne en een goede taalkundige was, doorliep zij snel den kleinen studie-cursus, welke in dien tijd voor dames noodig werd geoordeeld. Zij oefende haar muziek onophoudelijk, en op zekeren dag, toen de meisjes uit waren en zij thuis was gebleven, hoorde men haar een stuk zoo uitstekend spelen, dat Minerva wijselijk vond, dat zij zich de kosten van een leermeester voor de jongeren kon besparen en zij gaf juffrouw Sharp te kennen, dat zij ze voortaan onderricht in muziek moest geven. Het meisje weigerde; voor het eerst, en tot verwondering van de statige directrice der school. „Ik ben hier om Fransch met de kinderen te spreken,” zei Rebecca kortaf, „niet om ze muziek te leeren en u geld te besparen. Geef mij geld, en ik zal ze onderwijzen.”

Minerva was genoodzaakt toe te geven en haatte haar natuurlijk van af dien dag. „Vijf-en-dertig jaar lang,” zeide zij, en met het volste recht, „heb ik niemand gezien, die het waagde mijn gezag in mijn eigen huis in twijfel te trekken. Ik heb een adder aan mijn borst gekoesterd.”

„Een adder — iemand die naar uw pijpen gedanst heeft,” zeide juffrouw Sharp tegen de oude dame, die bijna flauw viel van verbazing. „U nam mij, omdat ik nuttig was. Er is geen sprake van dankbaarheid tusschen ons. Ik haat deze school en ik wensch haar te verlaten. Ik wil hier niets doen, buiten hetgeen ik verplicht ben.”

Het was nutteloos of de oude dame haar al vroeg, of zij er zich van bewust was, dat zij tegen juffrouw Pinkerton sprak, Rebecca lachte haar in haar gelaat uit, met een afschuwelijken, sarcastischen, demonischen lach, die de schooljuffrouw bijna een toeval deed krijgen. „Geef mij een som gelds,” zeide het meisje, „en zie van mij af te komen — of, als u dat beter aanstaat, bezorg mij een goede betrekking als gouvernante in een adellijke familie. Als u wilt, kunt u dat.” En in hun verdere twistgesprekken kwam zij altijd weer op dit thema terug. „Bezorg mij een betrekking — wij haten elkaar, en ik wil graag weg.”

De waardige juffrouw Pinkerton, ofschoon zij een Romeinschen neus en een tulbandvormigen hoed had, zoo lang als een grenadier was, en tot nu toe almachtig was geweest, had niet den wil en de kracht van haar kleine leerlinge, en tevergeefs streed zij tegen haar en trachtte haar ontzag in te boezemen. Toen zij eens waagde haar in het openbaar een standje te maken, dacht Rebecca de reeds vermelde methode uit, haar in het Fransch te antwoorden, hetgeen de oude vrouw totaal op de vlucht joeg. Ten einde haar gezag in de school te handhaven, werd het noodzakelijk deze opstandeling, dit monster, deze slang, deze stokebrand te verwijderen; en daar zij toen hoorde, dat Sir Pitt Crawley's familie een gouvernante noodig had, beval zij juffrouw Sharp werkelijk voor die betrekking aan, stokebrand en slang die zij was.

„Ik kan,” zeide zij, „waarlijk geen aanmerkingen op juffrouw Sharp's gedrag maken, uitgezonderd wat mij betreft; en ik moet toegeven, dat zij voortreffelijke talenten en kundigheden bezit. En, ten minste wat haar verstand betreft, doet zij het opvoedingssysteem van mijn inrichting alle eer aan.”

En aldus bracht de schooljuffrouw haar aanbeveling met haar geweten overeen, en de contracten werden wederzijds vernietigd en de leerlinge was vrij. De strijd, hier in enkele regels beschreven, duurde natuurlijk eenige maanden. En daar juffrouw Sedley, die zeventien jaar was, op het punt stond de school te verlaten en zij vriendschap voor juffrouw Sharp had opgevat („dit is het eenige trekje in Amelia's gedrag,” zeide Minerva, „dat haar leerares geen voldoening heeft geschonken”), was juffrouw Sharp door haar vriendin uitgenoodigd een week bij haar thuis door te brengen, voor zij haar betrekking als gouvernante in een particuliere familie aanvaardde. Aldus traden deze twee jonge dames de wereld in. Voor Amelia was het een heel nieuwe, frissche, schitterende wereld, in volle fleur. Voor Rebecca was zij niet heelemaal nieuw — voorwaar, om de waarheid van het Crisp-zaakje te vertellen, de taartvrouw zinspeelde er op tegen iemand, die een beëdigde verklaring van het feit aan een ander aflegde,

dat er meer gebeurd was, dan wereldkundig gemaakt was betreffende mijnheer Crisp en juffrouw Sharp, en dat zijn brief *in antwoord* was op een anderen brief. Maar wie kan u de waarheid van het geval vertellen? In ieder geval, zoo Rebecca niet voor het eerst haar intrede in de wereld deed, dan deed zij het opnieuw. Tegen den tijd, dat de jonge dames den tol van Kensington bereikten, was Amelia haar vriendinnen nog niet vergeten, maar zij droogde haar tranen en bloosde hevig en was verrukt over een jongen officier van de Lijfwacht, die haar in het oog kreeg, toen hij voorbij reed en zeide, „een drommels knappe meid, Duivekaters!” en vóór het rijtuig te Russell Square kwam, was er al heel wat gepraat over de receptie ten hove, en of jonge dames al of niet poeder gebruikten en hoepelrokken droegen, als zij gepresenteerd werden, en of zij die eer zou hebben: zij wist, dat zij naar het bal van den Lord Mayor zou gaan. En toen zij eindelijk het huis bereikt hadden, sprong juffrouw Amelia Sedley uit het rijtuig aan Sambo's arm, het gelukkigste en knapste meisje van de groote stad Londen. Hij en de koetsier waren het beiden eens op dit punt, en dat waren ook haar vader en moeder, en alle bedienden in huis, terwijl zij in de hal stonden te buigen en te glimlachen om hun jonge meesteres te verwelkomen. U kunt er zeker van zijn, dat zij Rebecca iedere kamer van het huis liet zien, en alles in al haar laden; en haar boeken, en haar piano, en haar japonnen, en al haar kettingen, spelden, kanten en prullen.

Zij drong er op aan, dat Rebecca den witten cornalijn en de turkooizen ringen zou aan-nemen, en een aardig mousseline japonnetje met takjes, dat haar te klein was geworden, ofschoon het haar vriendin keurig zou zitten; en zij besloot haar moeder toestemming te vragen haar witte cachemieren sjaal aan haar vriendin te geven. Kon zij haar niet missen? — en had haar broer Joseph haar niet juist twee nieuwe uit Indië meegebracht?

Toen Rebecca de twee schitterende cachemieren sjaals zag, die Joseph Sedley voor zijn zuster meegebracht had, zeide zij volkomen eerlijk: „het moet heerlijk zijn een broer te hebben,” en zij won gemakkelijk het medelijden van de teergevoelige Amelia, omdat zij alleen op de wereld was, een wees, zonder vrienden of verwanten.

„Niet alleen,” zeide Amelia, „je weet, Rebecca, dat ik altijd je vriendin zal zijn, en je als een zuster liefhebben — heusch!”

„Och, maar ouders te hebben, zooals jij — lieve, rijke, liefhebbende ouders, die je alles geven, waar je om vraagt; en hun liefde, die kostbaarder is dan alles! Mijn arme vader kon mij niets geven, en ik had maar twee japonnen in de geheele wereld! En dan een broer te hebben — een lieve broer! O, hoe veel zal je van hem houden.”

Amelia lachte.

„Wat! *houd* je niet van hem? — jij, die zegt, dat je van iedereen houdt?”

„Ja, natuurlijk doe ik dat, alleen —”

„Alleen wat?”

„Alleen lijkt het of Joseph er niet om geeft, of ik van hem houd of niet. Hij stak mij maar twee vingers toe, toen hij na een afwezigheid van tien jaren terugkwam! Hij is erg vriendelijk en goed; maar hij spreekt bijna nooit tot mij. Ik geloof, dat hij veel meer van zijn pijp houdt dan van zijn —”

Maar hier hield zij zich in — want waarom zou zij kwaad spreken van haar broer?

„Hij was erg aardig voor mij, toen ik een kind was,” voegde zij er aan toe; „ik was maar vijf jaar, toen hij wegging.”

„Is hij niet rijk?” zeide Rebecca. „Men zegt, dat alle Indische nabobs buitengewoon rijk zijn.”

„Ik geloof wel, dat hij een groot inkomen heeft.”

„Is je schoonzuster een aardige, knappe vrouw?”

„O, Joseph is niet getrouwd!” zeide Amelia weer lachend.

Misschien had zij dit feit Rebecca reeds eerder vermeld, maar die jonge dame scheen zich dat niet te herinneren; inderdaad zwoer zij plechtig, dat zij gedacht had een aantal neefjes en nichtjes van Amelia te zien. Zij was erg teleurgesteld, dat mijnheer Sedley niet gehuwd was; zij wist zeker, dat Amelia gezegd had, dat hij het wel was, en zij hield zoo dolveel van kleine kinderen.

„Ik dacht, dat je er te Chiswick wel genoeg van had gehad,” zeide Amelia, tamelijk verwonderd over de plotselinge teederheid van haar vriendin; en later zou juffrouw Sharp nooit zulke domme dingen zeggen of meeningen naar voren brengen, waarvan de onwaarheid zoo spoedig aan het licht komt. Maar wij moeten bedenken, dat zij toen pas negentien was, nog onbedreven in de kunst van bedriegen; arm, onschuldig schepseltje! en dat zij haar onderzinkingen persoonlijk moest opdoen. De beteekenis van bovenstaande reeks vragen, vertolkt in het hart van de vernuftige jonge vrouw, was eenvoudig deze:

„Als mijnheer Joseph Sedley rijk en ongetrouwd is, waarom zou ik hem dan niet huwen? Ik heb maar veertien dagen, dat is zoo, maar baat het niet, dan schaadt het niet.” En zij besloot bij zich zelf deze lofwaardige poging te wagen. Zij verdubbelde haar liefkoozingen voor Amelia; zij kuste den witten cornalijnen ketting, toen zij hem omdeed; en zwoer plechtig, dat zij er nooit, nooit van scheiden zou. Toen de bel voor het diner luidde, ging zij de trap af met haar arm om het middel van haar vriendin, zooals de gewoonte van jonge dames is. Zij was zóó opgewonden bij de deur van het salon, dat zij nauwelijks den moed vond binnen te gaan. „Voel eens, hoe mijn hart klopt, lieve,” zeide zij tot haar vriendin.

„Nee, niets van aan,” zeide Amelia. „Kom binnen, wees maar niet bang. Papa zal je geen kwaad doen.”

HOOFDSTUK III.

Rebecca in de tegenwoordigheid van den vijand.

Een erg dikke, opgeblazen man, in een lederen broek en kaplaarzen, met verscheidene enorm groote halsdoeken, die hem bijna tot den neus kwamen, met een rood gestreept vest en appelgroene jas met stalen knopen, bijna zoo groot als een Engelsche kroon (het was het ochtend-kostuum van een fat of roué in die dagen), las de courant bij het vuur, toen de beide meisjes binnentraden, en sprong uit zijn leuningstoel en bloosde hevig en verborg bijna zijn geheele gelaat in zijn halsdoeken bij deze verschijning.

„Het is je zuster maar, Joseph,” zeide Amelia lachend, terwijl zij de twee vingers schudde, welke hij uitstak. „Ik ben voor goed thuis gekomen, weet je, en dit is mijn vriendin, juffrouw Sharp, die je mij hebt hooren noemen.”

„Nee, nooit, op mijn woord,” zeide het hoofd onder den halsdoek, heftig schuddend, „dat wil zeggen, ja — wat een verschrikkelijk koud weer, juffrouw;” en met deze woorden begon hij het vuur uit al zijn macht op te poken, ofschoon het midden in Juni was.

„Hij is erg knap,” fluisterde Rebecca tamelijk luid tegen Amelia.

„Vind je?” zeide de laatste, „ik zal het hem vertellen.”

„Liefste! voor geen geld,” zeide juffrouw Sharp zoo schuw als een hinde achteruitwijkend. Zij had een eerbiedige, kuische buiging voor mijnheer gemaakt en haar zedige oogen hadden zóó onafgebroken op het karpert gestaard, dat het wonderbaarlijk was, dat zij nog gelegenheid had gehad hem te zien.

„Dank je voor de mooie sjaals, broer,” zeide Amelia tot den pokenden man. „Zijn ze niet mooi, Rebecca?”

„O, hemelsch!” zeide juffrouw Sharp, en haar oogen gingen regelrecht van het tapijt naar de kroon.

Joseph rammelde nog steeds hevig met pook en tang, onderwijl puffend en blazend, en hij werd zoo rood als zijn geel gelaat maar eenigszins toeliet.

„Ik kan je zulke mooie geschenken niet geven, Joseph,” vervolgde zijn zuster, „maar ik heb op school een paar heel mooie bretels voor je geborduurd.”

„Bij god! Amelia,” riep de broer hevig ontsteld, „wat bedoel je?” en hij rukte zoo hard hij bij machte was aan het schelkoord, dat hij dit ding in zijn hand hield, en de verlegenheid van den goeden kerel vermeerderde. „Ga in 's hemels naam kijken of mijn *buggy* vóór is. Ik kan niet wachten. Ik moet gaan. Verd— die stalknecht van mij. Ik moet gaan.” Op dit oogenblik trad de heer des huizes binnen, als een echt Engelsch koopman zijn zegels rammelend. „Wat is er, Emmy?” zeide hij.

„Joseph wil, dat ik ga kijken of zijn — zijn *buggy* vóór is. Wat is een *buggy*, papa?” „Een draagkoets met één paard,” zeide de oude heer, die op zijn manier een grappenmaker was. Hierop barstte Joseph in een uitbundig gelach uit; maar toen hij de oogen van juffrouw Sharp ontmoette, hield hij plotseling op, alsof hij door den bliksem getroffen was.

„Deze jonge dame is je vriendin? Juffrouw Sharp, het doet mij veel genoegen u te ontmoeten. Hebben u en Emmy reeds met Joseph gekibbeld, dat hij weg wil gaan?”

„Ik heb onzen Bonamy beloofd, mijnheer,” zeide Joseph, „met hem te dineeren.”

„O foeil heb je je moeder niet gezegd, dat je hier zou eten?”

„Maar in deze kleeding, dat is onmogelijk.”

„Kijk hem eens aan, is hij niet mooi genoeg om overal te dineeren, juffrouw Sharp?” Waarop juffrouw Sharp natuurlijk haar vriendin aankeek en beiden kregen een lachbui, wat erg in den smaak van den ouden heer viel.

„Heeft u ooit zulk een lederen pantalon bij juffrouw Pinkerton gezien?” vervolgde hij, en maakte zich de gelegenheid ten nutte.

„Goeie Hemel, vader!” riep Joseph.

„Kijk, nu heb ik hem beleedigd. Mevrouw Sedley, lieve, ik heb je zoon beleedigd. Ik heb op zijn lederen broek gezinspeeld. Vraag het maar aan juffrouw Sharp. Kom, Joseph, sluit vriendschap met juffrouw Sharp en laat ons te zamen gaan dineeren.”

„Er is een pilau, Joseph, zooals jij die zoo lekker vindt, en Papa heeft de mooiste tarbot van Billingsgate meegebracht.”

„Kom, kom, ga met juffrouw Sharp naar beneden en ik zal met deze beide jonge vrouwen volgen,” zeide de vader, en hij nam vrouw en dochter bij den arm en wandelde vroolijk heen.

Indien Rebecca Sharp in 't diepst van haar hart besloten was dezen gezetten fat te veroveren, geloof ik niet, dames, dat wij eenig recht hebben haar te laken; want ofschoon de taak van het zoeken naar een echtgenoot gewoonlijk met betamelijke bescheidenheid door jonge meisjes aan hun mama's wordt toevertrouwd, moeten wij bedenken, dat juffrouw Sharp geen liefhebbende moeder had om deze kiesche quaestie voor haar te regelen, en dat, als zij zelf niet voor een echtgenoot zorgde, er niemand in de wijde wereld was om den last van haar schouders te nemen. Wat anders dan de nobele eerezucht voor het huwelijk beweegt jonge menschen uit te gaan? Wat zendt ze in grooten getale naar badplaatsen? Wat houdt ze tot vijf uur in den morgen aan het dansen, het geheele godsganschelijke seizoen? Wat beweegt ze aan piano-sonaten te zwoegen en vier liederen te leeren van een leeraar, die in de mode is, voor een guinje per les, en de harp te spelen, als zij mooie armen en aardige ellebogen hebben, en groen lakensche jachthoeden en veeren te dragen, als het niet is om den een of anderen „begeerlijken” jongen man te wonden met die doodelijke pijlen en bogen van hen? Wat is de oorzaak, dat eerzame ouders hun tapijten opnemen, hun huizen onderste boven halen, en een vijfde gedeelte van hun jaarlijksch inkomen aan bal-soupers en champagne in het ijs besteden? Is het louter liefde voor hun medemenschen, en een onvervalschte wensch de jonge menschen te zien dansen en gelukkig zijn? Bah! zij wenschen hun dochters uit te huwelijken; en evenals de goede mevrouw Sedley in de diepten van haar goed hart reeds een aantal kleine plannetjes

voor een huwelijk van haar Amelia beraamd had, zoo had ook onze lieve, maar onbeschermd Rebecca besloten haar uiterste best te doen een echtgenoot aan den haak te slaan, die nog noodzakelijker voor haar was, dan voor haar vriendin. Zij bezat een levendige verbeelding; zij had bovendien de „Duizend en Één Nacht” en de „Aardrijkskunde van Guthrie” gelezen; en het is een feit, dat, terwijl zij zich voor het diner kleedde, en nadat zij Amelia gevraagd had of haar broer erg rijk was, zij zich een allerschoonst luchtkasteel bouwde, waarvan zij de eigenaresse was, met haar echtgenoot ergens op den achtergrond (zij had hem nog niet gezien, en zijn gestalte was waarschijnlijk daarom niet zeer duidelijk); zij had zich uitgedost in tallooze sjaals, hoeden en diamanten halssnoeren, en zij had een olifant bestegen onder de tonen van den marsch in „Blauwbaard” om een ceremonieel bezoek af te leggen bij den Groot-Mogol. Liefelijke visioenen van Alnaschar! Het is het gelukkige voorrecht der jeugd u te scheppen; en behalve Rebecca Sharp heeft reeds menig grillig jong schepseltje zich aan zulke verrukkelijke mijmeringen overgegeven!

Joseph Sedley was twaalf jaar ouder dan zijn zuster Amelia. Hij was bij den Civielen dienst van de Oost-Indische compagnie, en in het tijdperk, waarover wij schrijven, verscheen zijn naam in de afdeeling Bengalen van de „East India Register” als ontvanger van Boggley Wollah, een eerbare en winstgevende betrekking, zooals iedereen weet. Ten einde te weten tot welke hoogere betrekkingen Joseph in den dienst opklom, wordt de lezer naar hetzelfde tijdschrift verwezen.

Boggley Wollah is in een mooi, afgelegen, moerassig, woest gebied gelegen, bekend om zijn snippenjacht, waar men niet zelden een tijger kan opjagen. Ramgunge, waar een magistraat is, is slechts vijftig mijlen daarvan verwijderd, en er is een cavaleriepost ongeveer dertig mijlen verder; aldus schreef Joseph aan zijn ouders, toen hij de ontvangersbetrekking aanvaardde. Hij had ongeveer acht jaar van zijn leven geheel alleen in dit liefelijk oord geleefd, waar hij bijna nooit een Christen zag, uitgezonderd twee malen in het jaar, als het detachement kwam om de inkomsten, welke hij geïnd had, naar Calcutta te brengen.

Gelukkig kreeg hij toen een leverkwaal, voor welker genezing hij naar Europa terugkeerde, en welke voor hem de bron van veel gemak en vermaak in zijn vaderland was. Hij woonde niet bij zijn familie in Londen, maar had eigen kamers als een vroolijke jonge vrijgezel. Vóór hij naar Indië ging, was hij te jong om aan de heerlijke vermaken van een „bon vivant” deel te nemen, en bij zijn terugkeer stortte hij zich met veel ijver in die genoegens. Hij mende zijn paarden in het park; hij dineerde in chique restaurants (want de „Oriental Club” was nog niet uitgevonden); hij bezocht de schouwburgen, zooals de gewoonte in die dagen was, of verscheen in de opera, met zorg gekleed, in een spanbroek en een steek.

Bij zijn terugkeer naar Indië, en steeds daarna, placht hij met veel geestdrift over het genot van dit tijdperk in zijn bestaan te spreken, en hij placht het u duidelijk te maken, dat hij en Brummel de toonaangevende fatten van dien tijd waren. Maar hij was hier even eenzaam als in zijn wildernis te Boggley Wollah. Hij kende bijna geen mensch in de wereldstad; en als hij zijn dokter en het gezelschap van zijn kwikpillen en zijn leverkwaal niet had gehad, dan was hij vast van eenzaamheid gestorven. Hij was lui, knorrig, en een bon vivant: de verschijning van een dame ontstelde hem buitenmate; daarom verscheen hij slechts zelden in den huiselijken kring in Russell Square, waar veel vroolijkheid heerschte en waar de grappen van zijn goedaardigen, ouden vader zijn „amour-propre” schrik aanjaagden. Zijn omvang baarde Joseph veel zorgen. Nu en dan deed hij een wanhopige poging om zijn overvloedig vet kwijt te raken; maar zijn traagheid en liefde voor een goed leventje kregen spoedig de overhand op deze pogingen tot hervorming, en hij gebruikte weder drie maaltijden per dag.

Hij was nooit goed gekleed; maar hij nam de grootste moeite zijn groote gestalte op te tuigen en hij besteedde dagelijks vele uren aan die bezigheid. Zijn bediende maakte een fortuintje uit zijn garderobe; zijn toilet-tafel was met evenveel pomades en essences bezaaid, als ooit door een oude schoonheid gebruikt werden; hij had iederen gordel, ieder corset en iedere ceintuur, welke toen uitgevonden waren, geprobeerd om een middel te krijgen. Zooals de meeste

gezette mannen liet hij zijn kleeren steeds te nauw maken en zorgde hij, dat zij van de meest helle kleuren en jeugdige snit waren. Als hij 's middags eindelijk gekleed was, placht hij uit te gaan om alleen in het Park te rijden; en dan ging hij naar huis om zich weer te kleeden en alleen in het „Piazza Coffee House” te dineeren. Hij was zoo ijdel als een meisje; en misschien was zijn buitengewone verlegenheid een der gevolgen van zijn buitengewone ijdelheid. Als mejuffrouw Rebecca hem kan overwinnen en nog wel bij haar eerste intrede in de wereld, dan is zij een jonge vrouw van buitengewone handigheid.

De eerste zet toonde aanzienlijk veel takt. Toen zij Sedley een knappen man noemde, wist zij, dat Amelia het haar moeder zou vertellen, die het waarschijnlijk aan Joseph zou zeggen, of in ieder geval ingenomen zou zijn met het compliment, dat zij haar zoon maakte. Dat zijn alle moeders. Als men Sicorax gezegd had, dat haar zoon Caliban even schoon als Apollo was, dan zou zij verheugd zijn geweest, al was zij ook heks. Misschien hoorde Joseph Sedley het compliment wel toevallig — Rebecca sprak hard genoeg — en hij hoorde het ook, en daar hij in zijn hart overtuigd was, dat hij een heel knappe man was, deden die woorden iedere zenuw in zijn groot lichaam van verrukking trillen. Toen kwam echter een terugslag.

„Houdt het meisje mij voor den gek?” dacht hij; en onmiddellijk sprong hij naar de bel en hij wilde zich terugtrekken, zooals wij reeds zagen, toen zijn vaders grappen en de smeekbeden zijner moeder hem tot stilstand brachten en deden blijven, waar hij was. Hij geleidde de jonge dame naar beneden aan tafel in een onzekeren en zenuwachtigen gemoedstoestand.

„Vindt zij mij werkelijk knap?” dacht hij, „of houdt zij mij alleen maar voor den mal?” Wij hebben van Joseph Sedley gezegd, dat hij zoo ijdel als een meisje was. De Hemel sta ons bij! De meisjes hebben de bordjes maar te verhangen en van één hunner eigen sekse te zeggen, „zij is zoo ijdel als een man,” en zij hebben volmaakt gelijk. De gebaarde schepselen zijn even begeerig naar lof, even overdreven keurig op hun kleeding, even trotsch op hun persoonlijke goede eigenschappen, zich even goed bewust van hun macht om te bekoren als ieder behaagziek meisje op de wereld.

Naar beneden gingen zij dan, Joseph erg rood en blozend, Rebecca erg bedeesd en haar groene oogen neergeslagen. Zij was in het wit, met bloote schouders, zoo wit als sneeuw — een toonbeeld van jeugd, onbeschermd onschuld en nederigen maagdelijken eenvoud.

„Ik moet mij erg kalm houden,” dacht Rebecca, „en veel belangstelling voor Indië toonen.”

Nu hebben wij vernomen, dat mevrouw Sedley een lekkeren kerryschotel voor haar zoon had klaar gemaakt, zooals hij dien zoo lekker vond, en in den loop van het diner werd Rebecca een portie van den schotel aangeboden.

„Wat is het?” zeide zij, en deed met haar oogen een beroep op mijnheer Joseph.

„Uitstekend,” zeide hij. Zijn mond was er propvol mede; zijn gelaat geheel rood van de heerlijke oefening in het schransen. „Moeder, het is even lekker als mijn eigen kerryschotels in Indië.”

„O, ik moet er wat van proeven, als het een Indische schotel is,” zeide Rebecca. „Ik weet zeker dat alles, wat daar vandaan komt, goed moet zijn.”

„Geef juffrouw Sharp wat kerry, lieve,” zeide de heer Sedley lachend.

Rebecca had den schotel nog nooit geproefd.

„Vindt u het even lekker als al het andere uit Indië?” zeide de heer Sedley.

„O, heerlijk!” zeide Rebecca, die hevige martelingen onderging door de Cayennepeper.

„Probeert u er eens wat lombok bij, juffrouw Sharp,” zeide Joseph, met oprechte belangstelling.

„Een lombok,” bracht Rebecca hijgend uit. „O ja!”

Zij dacht, dat lombok iets koels was, naar hun uiterlijk te oordeelen, en zij werd van eenige voorzien. „Wat zien zij er frisch en groen uit!” zeide zij, en stak er één in haar mond. Het was heeter dan de kerry; zij kon het niet langer uithouden. Zij legde haar vork neer.

„Water — om 's Hemels wil, water!” riep zij.

De heer Sedley barstte in lachen uit (hij was een ruwe man van de Effectenbeurs, waar men van allerlei daadwerkelijke grappen houdt).

„Zij zijn echt Indisch, dat verzeker ik u,” zeide hij. „Sambo, geef juffrouw Sharp wat water.”

Joseph, die het een onbetaalbare grap vond, volgde zijn vaders voorbeeld en barstte eveneens in lachen uit. De dames glimlachten slechts flauwtjes. Zij vonden, dat Rebecca te veel leed. Zij had den ouden Sedley graag vermoord, maar zij slikte haar vernedering, evenals zij die vreeselijke kerry daarvoor gedaan had, en zoodra zij spreken kon, zei zij met een komische opgewektheid.

„Ik had mij de peper, welke de Prinses van Perzië in de roomtaarten in de Duizend en Eén Nacht deed, moeten herinneren. Doet men ook Cayennepeper in uw roomtaarten in Indië, mijnheer?”

De oude Sedley begon te lachen en vond Rebecca een goedgehartig meisje. Joseph zeide eenvoudig:

„Roomtaarten, juffrouw? Onze room is heel slecht in Bengalen. Wij gebruiken gewoonlijk geitenmelk; en gut, wilt u wel gelooven, dat ik het lekkerder ben gaan vinden.”

„Zult u nog van *alles* uit Indië houden, juffrouw Sharp?” vroeg de oude heer; maar toen de dames zich na het diner teruggetrokken hadden, zeide de sluwe, oude man tot zijn zoon: „Pas op, Joe; dat meisje heeft een oogje op je.”

„Bah — onzin!” zeide Joe, zeer gevlaid. „Ik herinner mij een meisje te Dumdum, een dochter van Cutler van de Artillerie, later gehuwd met Lance, den arts, die een verwoeden aanval op mij deed in het jaar '4 — op mij en Mulligatawney, dien ik u voor het diner noemde — een allemachtig goeie vent die Mulligatawney — hij is magistraat te Budgebudge, en hij zal zeker binnen vijf jaar in den raad zitten.

„Welnu, de artillerie gaf een bal, en Quintin van het veertiende zeide tegen mij: ‚Sedley, zeide hij, ‚ik wed dertien tegen tien, dat Sophy Cutler jou of Mulligatawney aan den haak slaat vóór den natten moesson.’ ‚Aangenomen,’ zeg ik; en drommels — deze roode wijn is uitstekend. Van Adamson of van Carbonell? —”

Een zacht gesnoerk was het eenige antwoord; de goede makelaar in effecten was in slaap en dus was het verdere gedeelte van Joseph's verhaal voor dien dag verloren. Maar hij was altijd buitengewoon mededeelzaam in gezelschap van heeren en hij had dit verrukkelijke verhaal reeds vele tientallen keeren aan zijn geneesheer, Dr. Gollop, verteld, als die naar de lever en de kwikpillen kwam informeeren.

Daar hij patiënt was, stelde Joseph zich tevreden met een flesch Bordeauxwijn, behalve zijn Madera aan tafel, en hij verorberde een paar borden vol aardbeien met room, benevens viereen-twintig stukjes gebak, die als een wanordelijke, op de vlucht gedreven legerbende op een schaal naast hem lagen, en het is zeker (want romanschrijvers hebben het voorrecht alles te weten), dat hij veel aan het meisje boven dacht. „Een aardig, vroolijk, opgewekt jong ding,” dacht hij bij zichzelf. „Hoe keek zij mij aan, toen ik haar zakdoek aan tafel oprapte! Zij liet hem tweemaal vallen. Wie zingt daar in het salon? Drommels! zal ik boven gaan kijken?”

Maar zijn bescheidenheid werd hem weer de baas. Zijn vader sliep, zijn hoed was in de hal; er was een standplaats voor huurrijtuigen vlak bij, in Southampton Row. „Ik ga naar de ‚Veertig Dieven,’” zeide hij; „en naar het dansen van juffrouw Decamp kijken;” en hij sloop zachtjes weg, op de spitse neuzen van zijn schoenen, en verdween zonder zijn waarden vader te wekken.

„Daar gaat Joseph,” zeide Amelia, die uit de open vensters van het salon keek, terwijl Rebecca aan de piano zong.

„Juffrouw Sharp heeft hem weggejaagd,” zeide mevrouw Sedley. „Arme Joe, waarom is hij toch altijd zoo verlegen?”

HOOFDSTUK IV.

De groen zijden Beurs.

Arme Joe's panische schrik duurde twee of drie dagen, gedurende welke hij het huis niet bezocht; ook noemde juffrouw Rebecca gedurende dit tijdperk zijn naam nooit. Zij was een en al eerbiedige dankbaarheid tegen mevrouw Sedley; buitensmate verrukt over de fancy-fairs; en uitbundig in haar bewondering van den schouwburg, waar de goedgehartige dame haar mee naar toe nam. Op zekeren dag had Amelia hoofdpijn en kon niet naar een partijtje gaan, waarop de beide jonge meisjes genoodigd waren; niets kon haar vriendin bewegen zonder haar te gaan. „Wat! jou, die de arme wees voor het eerst in haar leven getoond heeft wat geluk en liefde zijn — *jou* verlaten? Nooit!” en zij sloeg de groene oogen, die vol tranen stonden, omhoog; en mevrouw Sedley moest wel erkennen, dat de vriendin van haar dochter een allerliefst, teerhartig schepseltje was. Wat mijnheer Sedley's grappen betreft, Rebecca lachte er om met een hartelijkheid en volharding, die den goedgehartigen heer niet weinig genoeg deden en verteederden. Maar niet alleen waren het de voornaamste huisgenooten, waarbij juffrouw Sharp in de gunst stond. Zij stal juffrouw Blenkinsop's hart door de grootste belangstelling voor de inmaak van frambozenjam aan den dag te leggen, een bewerking, waarmee men toen in de kamer van de huishoudster bezig was; zij hield hardnekkig vol Sambo „Mijnheer” en „Mijnheer Sambo” te noemen, tot groot genoeg van dien bediende; en zij verontschuldigde zich met zooveel lieflijkheid en nederigheid bij de kamenier voor de moeite, welke zij veroorzaakte, als zij het waagde te schellen, dat men in het dienstbodenvetrek even verrukt van haar was als in het salon.

Eens, toen zij eenige teekeningen bekeken, die Amelia van school gezonden had, kreeg Rebecca er plotseling één in handen, welke haar in tranen deed uitbarsten en de kamer verlaten. Dat was op den dag, toen Joe voor de tweede maal verscheen. Amelia volgde haar vriendin snel, om de oorzaak van dit vertoon harer gevoelens te vernemen, en het goedgehartige meisje kwam zonder haar vriendin terug, eveneens tamelijk aangedaan. „Weet u, mama, haar vader was onze teekenleeraar te Chiswick en hij placht de beste gedeelten van onze teekeningen te maken.”

„Mijn lieve kind! Ik ben er zeker van, dat juffrouw Pinkerton altijd zeide, dat hij er niet aankwam — hij *monteerde* ze alleen.”

„Het werd monteeren genoemd, mama. Rebecca herinnert zich de teekening en dat haar vader er aan werkte, en de gedachte daaraan overviel haar — en dus, weet u, zij —”

„Het arme kind is één en al gevoel,” zeide mevrouw Sedley.

„Ik wou, dat zij nog een week bij ons kon blijven,” zeide Amelia.

„Zij lijkt allemachtig veel op juffrouw Cutler, die ik te Dumdum ontmoette, alleen wat blonder. Zij is nu met Lance, den artillerie-arts gehuwd. Weet u, dat een zekere Quintin van het veertiende een weddenschap met mij aanging —”

„O Joseph, dat verhaal kennen wij!” zeide Amelia lachend. „Vertel dat nu maar niet; maar haal mama over om aan Sir Nogiets Crawley te schrijven.”

„Had hij een zoon bij de Dragonders in Indië?”

„Nu, wou jij hem schrijven om verlof voor die arme, lieve Rebecca? Daar komt zij, haar oogen rood van het schreien.”

„Het is nu over,” zeide het meisje met een allerliefsten glimlach, terwijl zij de uitgestoken hand van de goedgehartige mevrouw Sedley nam en die eerbiedig kuste. „Hoe lief is u allemaal voor mij! Allen,” voegde zij er aan toe met een lachje, „behalve u, mijnheer Joseph.”

„Ik!” zeide Joseph, er over denkend of hij oogenblikkelijk zou vertrekken. „Goeie Hemel! Goeie God! Juffrouw Sharp!”

„Ja. Hoe kon u zoo wreed zijn mij dat verschrikkelijke peper-gerecht aan het diner te laten eten, den eersten dag, dat ik u zag? U is lang zoo aardig niet voor mij als die lieve Amelia.”

„Hij kent je niet zoo goed,” riep Amelia.

„Ik tart iedereen, die niet aardig voor je is, lieve,” zeide haar moeder.

„De kerrie was uitmuntend; werkelijk waar,” zeide Joe, heel ernstig. „Misschien was er niet genoeg citroensap in — neen, *niet* genoeg citroensap.”

„En de lombok?”

„Sapperloot, wat heeft die u aan het huilen gemaakt!” zeide Joe, die het bespottelijke van het geval inzag en in een schaterlach uitbarstte, welke, zooals gewoonlijk, plotseling eindigde.

„Ik zal mij er wel voor wachten u weer eens voor mij te laten kiezen,” zeide Rebecca, toen zij naar beneden gingen om te eten. „Ik dacht niet, dat mannen zoo gaarne arme, onschuldige meisjes kwelden.”

„Mijn God, juffrouw Rebecca, voor niets ter wereld zou ik u pijn willen doen.”

„Neen,” zeide zij, „dat *weet* ik.”

En toen gaf zij hem een héél innig drukje met haar klein handje, en trok het verschrikt terug, en zag hem eerst een oogenblik in het gelaat en keek toen naar beneden naar de trap-roeden! en ik durf niet te beweren, dat Joe's hart niet bonsde bij dit onwillekeurige, bedeesde, teedere gebaar van toegenegenheid van dit eenvoudige meisje.

Het was een toenadering, en als zoodanig zullen sommige dames van onbetwistbaar goede vormen en beschaving de handeling als onbetamelijk veroordeelen; maar, ziet u, die arme, lieve Rebecca moest dit alles zelf klaarspelen. Als iemand te arm is om er een bediende op na te houden, al is hij nog zoo voornaam, dan moet hij zijn eigen kamers vegen. Als een jong meisje geen lieve moeder heeft om zulke dingen met den jongen man in orde te maken, dan moet zij het zelf doen. En o! wat is het een zegen, dat deze vrouwen haar macht niet meer uitoefenen! Wij kunnen ze dan niet weerstaan. Als ze ook maar de minste genegenheid toonen, vallen de mannen dadelijk op hun knieën — oud of leelijk, het is om het even. En dit beschouw ik als de onomstootelijke waarheid. Een vrouw met middelmatige kansen en zonder bochel kan huwen *wien zij wil*. Laat ons echter dankbaar zijn, dat die lievelingen als de dieren des velds zijn en haar eigen macht niet weten. Als zij zich die bewust waren, zouden zij ons geheel en al overwinnen.

„God!” dacht Joseph, toen hij de eetkamer binnentrad, „ik krijg net zoo'n gevoel als te Dumdum, met juffrouw Cutler.”

Menigmaal deed juffrouw Sharp een half teeder, half schertsend beroep op hem omtrent de schotels; want zij stond toen op vrij familiaren voet met de familie; en wat de meisjes aanging, zij hadden elkaar als zusters lief. Dat doen ongehuwde jonge meisjes altijd, als zij samen tien dagen in hetzelfde huis zijn.

En alsof zij er haar zinnen op had gezet op alle mogelijke manieren in Rebecca's kaart te spelen, wat zou Amelia anders doen dan haar broer Joseph aan een belofte, in de kerstvacantie gedaan, herinneren. „Toen ik een schoolmeisje was,” zeide zij lachend — een belofte, dat hij, Joseph, haar mee naar Vauxhall zou nemen.

„Nu dat Rebecca bij ons is,” zeide zij, „is het juist leuk.”

„O, heerlijk!” zeide Rebecca op het punt in haar handen te klappen; maar zij bedacht zich en bedwong zich, bescheiden meisje als zij was.

„Vanavond is het niet de geschikte avond,” zeide Joe.

„Nu, morgen.”

„Morgen gaan je papa en ik uit dineeren,” zeide mevrouw Sedley.

„Je veronderstelt toch niet, dat *ik* ga, mevrouw Sed?” zeide haar echtgenoot, „en een vrouw van jouw leeftijd en omvang zal toch in zulk een vreeselijk vochtig oord geen kou gaan vatten?”

„De kinderen moeten iemand mee hebben,” riep mevrouw Sedley.

„Laat Joe gaan,” zeide zijn vader lachend. „Hij is *groot* genoeg.”

Bij dit gezegde barstte zelfs de heer Sambo bij het buffet in lachen uit en de arme, dikke Joe voelde bijna de neiging in zich opkomen vader-moordenaar te worden.

„Maak zijn corset los!” vervolgde de meedoogenlooze oude heer. „Gooi wat water in zijn gezicht, juffrouw Sharp, of draag hem naar boven; de arme stakker valt flauw! Arm slachtoffer! draag hem naar boven; hij is zoo licht als een veer!”

„Ver—! dat is al te kras,” brulde Joseph.

„Bestel mijnheer Jos' olifant, Sambo!” riep de vader, maar toen hij zag, dat Jos bijna huilde van ergernis, hield de oude grappenmaker met lachen op en zeide, terwijl hij zijn zoon de hand toestak: „Kom, het is maar gekheid, Jos — en Sambo, laat den olifant maar, en geef mij en mijnheer Jos een glas champagne. Zelfs Boney heeft niet zulke goede in zijn kelder, mijn jongen!”

Een glas champagne herstelde Joseph's gelijkmoedigheid en vóór de flesch, waarvan hij als patiënt twee derde gebruikte, geledigd was, had hij er in toegestemd om de jonge dames mee naar Vauxhall te nemen.

„De meisjes moeten ieder een heer hebben,” zeide de oude heer. „Jos zal Emmy zeker in de drukte verliezen, zoo druk zal hij het met juffrouw Sharp hebben. Stuur een boodschap naar 96 en vraag of George Osborne mee wil gaan.”

Hierbij — ik weet heelemaal niet waarom — keek mevrouw Sedley naar haar echtgenoot en lachte. Mijnheer Sedley's oogen flikkerden op een onbeschrijfelijk schelmsche wijze en hij keek Amelia aan, en Amelia liet haar hoofd hangen en bloosde zooals jonge dames van zeventien alleen kunnen blozen en zooals Rebecca nooit in haar geheele leven bloosde — tenminste niet na haar achtste jaar, toen zij er door haar petemoei op betrapt werd jam uit een kast te stelen.

„Amelia moest maar een briefje schrijven,” zeide haar vader; „en George laten zien welk een mooie hand zij van juffrouw Pinkerton heeft meegebracht. Herinner je je nog, dat je hem schreef om op Driekoningen-avond te komen, Emmy, en koningen zonder n spelde?”

„Dat was jaren geleden,” zeide Amelia.

„Het lijkt mij als gisteren, niet John?” zeide mevrouw Sedley tot haar echtgenoot; en dien nacht in een gesprek, dat plaats vond in een voorkamer op de tweede verdieping, in een soort tent, rondom behangen met sits met een rijk en fantastisch Indisch patroon en gevoerd met zacht rose calicot; en in dit soort van veldtent was een vederbed, met twee kussens, waarop twee ronde gezichten, één in een kanten slaapmutsje, en één in een eenvoudige katoenen eindigend in een kwastje: — ik herhaal, in een bedsermoen nam mevrouw Sedley haar echtgenoot onderhanden voor zijn wreed gedrag tegen dien armen Joe.

„Het is heel slecht van je, mijnheer Sedley,” zeide zij, „om dien armen jongen zoo te martelen.”

„Mijn lieve,” zeide de katoenen-kwast ter verdediging van zijn gedrag, „Jos is een heel stuk ijdelder dan jij ooit in je leven geweest bent, en dat wil heel wat zeggen. Ofschoon, een dertig jaar geleden, in het jaar zeventien honderd en hoeveel was het ook weer? had je misschien recht om ijdel te zijn. Ik ontken het niet. Maar mijn geduld met Jos en zijn fattige bescheidenheid is op. Het loopt de spuigaten uit, mijn lieve, en de jongen denkt altijd maar aan zichzelf en wat een knappe vent hij toch is. Ik denk, mevrouw, dat wij nog wel wat last met hem zullen hebben. Daar is nu Emmy's vriendinnetje, die hem zoo hard als zij kan het hof maakt; dat is heel duidelijk; en als zij hem niet vangt, dan zal een ander dat wel. Die man is voorbestemd om de vrouw ten prooi te vallen, zoo zeker als ik iederen dag naar de Beurs ga. Het is een zegen, dat hij ons geen zwarte schoondochter meebracht, mijn lieve. Maar let op mijn woorden, de eerste vrouw, die naar hem hengelt, slaat hem aan den haak.”

„Zij gaat morgen weg, dat kleine, listige schepseltje,” zeide mevrouw Sedley met grooten nadruk.

„Waarom zij niet evengoed als een ander, mevrouw Sedley. Het meisje heeft in ieder geval een blank gezicht. Het kan *mij* niet schelen, wie hij trouwt. Laat Joe doen, wat hij wil.”

En spoedig zwegen de stemmen van de beide sprekers, of werden vervangen door de

zachte, maar onromantische muzik van den neus; en, uitgezonderd als de kerkklokken het uur sloegen en de nachtwaker het uitriep, was alles stil ten huize van den WelEdelGeboren Heer John Sedley van Russell Square en van de Effectenbeurs.

Toen de ochtend aanbrak, dacht de goedgehartige mevrouw Sedley er niet langer aan haar dreigementen jegens mejuffrouw Sharp ten uitvoer te brengen, want, ofschoon niets heftiger, of natuurlijker, of meer te vergoelijken is dan moederlijke jaloezie, toch kon zij maar niet aannemen, dat de kleine, bescheiden, dankbare en lieve gouvernante het wagen zou een oogje op zulk een schitterend personage als den ontvanger van Boggley Wollah te hebben. Bovendien was het verzoek om verlenging van verlof voor de jonge dame reeds verzonden, en zou het moeilijk zijn een voorwendsel te vinden haar onverwacht weg te zenden.

En het was alsof alles samenspande ten gunste van de lieve Rebecca, zelfs de elementen (ofschoon zij dit eerst niet erkende) kwamen tusschenbeide om haar te helpen. Want op den vastgestelden avond voor het tochtje naar Vauxhall, toen George Osborne was komen eten, en de ouders vertrokken waren om volgens invitatie bij den wethouder Balls te Highbury Barn te dineeren, brak er zulk een onweer los, zooals dat alleen maar op Vauxhall-avonden gebeurt, en hetwelk de jonge lui noodzaakte thuis te blijven. Mijnheer Osborne scheen niet in het minst teleurgesteld over dit voorval. Hij en Joseph Sedley dronken een behoorlijke hoeveelheid port-wijn, *tête-à-tête* in de eetkamer — en onder het drinken debiteerde Sedley een aantal van zijn beste Indische verhalen; want hij was buitengewoon spraakzaam in het gezelschap van heeren — en later nam mejuffrouw Amelia Sedley de honneurs in het salon waar; en deze vier jongelui brachten te zamen zulk een gezelligen avond door, dat zij verklaarden eerder blij te zijn met het onweer, dat hen noodzaakte hun bezoek naar Vauxhall uit te stellen. Osborne was Sedley's peetzoon, en al die drie-en-twintig jaar was hij altijd als een lid van de familie beschouwd. Toen hij zes weken oud was, kreeg hij van John Sedley een zilveren beker ten geschenke; toen hij zes maanden was een rammelaar met een gouden fluit en bellen; van af zijn jongelingsjaren kreeg hij geregeld met kerstmis een geschenk in geld van den ouden heer; en hij herinnerde zich nog heel goed, dat hij eens, toen hij naar school terugging, door Joseph Sedley afgeranseld werd, de laatste een groote, opschepperige slungel, en George een brutale rakkerd van tien jaar. In één woord, George was zoo intiem met de familie als dergelijke veelvuldige vriendschapsdiensten en een dagelijksche omgang vermochten.

„Herinner je je nog, Sedley, hoe woedend je was, toen ik de kwastjes van je kaplaarzen afsneed, en hoe juffrouw — hm — hoe Amelia mij voor een pak ransel behoedde door op haar knieën te vallen en haar broer Jos te smeeken den kleinen George niet te slaan?”

Jos herinnerde zich dit merkwaardige voorval nog heel goed, maar hij verzekerde plechtig, dat hij het heelemaal vergeten was.

„Zeg, herinner je je, dat je in een tilbury naar Dokter Swishtail kwam om mij te zien, vóór je naar Indië ging, en dat je mij een halve guinje gaf en een goedkeurend tikje op mijn hoofd? Ik had altijd het idee, dat je minstens zeven voet lang was en was heel verbaasd, toen ik bij je terugkomst uit Indië ontdekte, dat je niet grooter dan ikzelf was.”

„Wat aardig van mijnheer Sedley om naar uw school te gaan en u geld te geven!” riep Rebecca vol verrukking uit.

„Ja, en dat nadat ik de kwasten van zijn laarzen had gesneden. Jongens vergeten die geschenken in geld op school nooit, en de gevers evenmin.”

„Ik ben verrukt van kaplaarzen,” zeide Rebecca. Jos Sedley, die zijn eigen beenen buitengewoon bewonderde en altijd dit decoratieve schoeisel droeg, was uiterst gevlaid door deze opmerking, ofschoon, toen zij gemaakt werd, hij zijn beenen onder zijn stoel trok.

„Juffrouw Sharp!” riep George Osborne, „u, die zulk een knap artist is, moest een groot historisch schilderij maken van het tooneel der laarzen. Sedley wordt voorgesteld in lederen rijbroek en een van de beschadigde laarzen in de eene hand; met de andere pakt hij de ruche van mijn overhemd. Amelia knielt voor hem, met opgeheven handen; en het schilderij zal een prachtigen, allegorischen titel hebben, evenals op het titelblad van Medulla en het A-B-C-boek.”

„Ik zal hier geen tijd hebben om het te maken,” zeide Rebecca. „Ik zal het maken als — als ik weg ben.” En zij liet haar stem dalen en keek zoo droevig en treurig, dat iedereen gevoelde, hoe wreed haar lot was, en hoeveel verdriet het allen zou doen van haar te scheiden.

„O, kon je toch maar langer blijven, lieve Rebecca!” zeide Amelia.

„Waarom?” antwoordde de andere, nog droeviger. — „Alleen maar dat ik dan nog ongelukkiger — nog bedroefder zal wezen je te moeten missen?”

En zij wendde haar hoofd af. Amelia gaf zich over aan die natuurlijke zwakheid, de waterlanders, welke, zooals wij zeiden, één der gebreken van dit dwaze, kleine ding was. George Osborne, in een weeke stemming, keek de beide jonge vrouwen nieuwsgierig aan; en Joseph Sedley slaakte iets wat heel veel op een zucht gelek, terwijl hij zijn oogen naar beneden sloeg, op zijn geliefde kaplaarzen.

„Laten wij wat muziek gaan maken, juffrouw Sedley — Amelia,” zeide George, die op dat oogenblik een buitengewonen, bijna onweerstaanbaren aandrang gevoelde om genoemde jonge vrouw in zijn armen te nemen en haar ten aanschouwe van het gezelschap te kussen; en zij keek hem een oogenblik aan, en als ik zou zeggen, dat zij verliefd op elkaar werden in dat enkele oogenblik, dan zou ik misschien een onwaarheid vertellen, want het is een feit, dat deze beide jongelui door hun ouders voor dit doel waren opgevoed en hun huwelijksafkondiging als het ware de laatste tien jaren te allen tijde in de respectieve families was afgelezen. Zij gingen naar de piano, die, zooals dit gewoonlijk het geval is, in het achtersalon stond; en daar het er tamelijk donker was, vatte juffrouw Amelia op de meest ongedwongen wijze ter wereld de hand van den heer Osborne, die natuurlijk veel beter dan zij den weg tusschen de stoelen en sofa's kon vinden.

Maar deze schikking liet den heer Joseph Sedley in een *tête-à-tête* met Rebecca aan de salontafel, waar de laatste bezig was een groen zijden beursje te knopen.

„Het is overbodig naar de familiegeheimen te vragen,” zeide juffrouw Sharp. „Die twee hebben hun eigen verteld.”

„Zoodra hij kapitein wordt,” zeide Joseph, „zal de zaak beklonken worden, geloof ik. George Osborne is de beste kerel ter wereld.”

„En uw zuster het liefste schepseltje op aarde,” zeide Rebecca. „Gelukkig de man, die haar krijgt!”

Hierbij slaakte juffrouw Sharp een diepen zucht. Als twee ongetrouwde menschen te zamen komen en over zulke teere onderwerpen spreken, dan ontstaat er spoedig een groote mate van vertrouwelijkheid en intimiteit tusschen hen. Het is onnoodig een speciaal verslag te geven van het gesprek, dat nu tusschen den heer Sedley en de jonge dame plaats had; want het was niet buitengewoon geestig of welsprekend, geoordeeld naar het vorige; dat is het zelden, in vertrouwelijk gezelschap, of ergens anders, uitgezonderd in heel hoogdravende en vernuftige romans. Daar men in de aangrenzende kamer muziek maakte, werd de conversatie natuurlijk op zachten en gepasten toon gevoerd, ofschoon, wat dat betreft, zou het paar in het aangrenzend vertrek niet gestoord zijn, al was het gesprek ook nog zoo luid geweest, zoozeer werden zij door hun eigen bezigheden in beslag genomen.

Het was bijna voor het eerst in zijn leven, dat de heer Sedley zonder de minste verlegenheid of aarzeling met een persoon van de andere sekse sprak. Juffrouw Rebecca deed hem een groot aantal vragen over Indië, welke hem in de gelegenheid stelden vele interessante anecdoten van dat land en hemzelf te verhalen. Hij beschreef de bals bij den gouverneur, en de wijze, waarop zij zich koel hielden in het heete weer, met poenka's en bamboe-schermen en andere vernuftige uitvindingen; en hij vertelde heel geestig over het aantal Schotten, dat door Lord Minto, den gouverneur-generaal, beschermd werd; en daarna beschreef hij een tijgerjacht en de manier, waarop zijn olifantdrijver door één van de woedende beesten van diens zetel was getrokken. Hoe verrukt was Rebecca over de gouvernementsbals en hoe lachte zij om de verhalen van de Schotsche adjudanten, en zij noemde den heer Sedley een ondeugend, slecht, satirisch mensch; en wat was zij ontsteld bij het verhaal van den olifant!

„Belooft u ter wille van uw moeder, lieve mijnheer Sedley,” zeide zij, „ter wille van al uw vrienden, nooit meer op één van die verschrikkelijke expedities te gaan.”

„Larie, juffrouw Sharp,” zeide hij, terwijl hij zijn boordje optrok; „het gevaar maakt de sport des te aangenaamer.” Hij was slechts eens op de tijgerjacht geweest, toen het ongeluk in quaestie gebeurde, en toen hij half dood thuiskwam — niet door den tijger, maar van schrik. En al pratende werd hij moedig en had waarlijk de vermetelheid juffrouw Rebecca te vragen, voor wien zij de groen zijden beurs knoopte? Hij was heel verbaasd en opgetogen over zijn eigen bevallige en ongedwongen manieren.

„Voor wien er maar een beurs noodig heeft,” antwoordde Rebecca, terwijl zij hem zoo lieflijk en innemend mogelijk aankeek.

Sedley was juist op het punt met de grootst mogelijke welsprekendheid een redevoering te houden en was begonnen, „o, juffrouw Sharp, hoe —” toen een lied, dat in de andere kamer voorgedragen werd, geëindigd was, wat hem zijn eigen stem zoo duidelijk deed hooren, dat hij ophield, bloosde en zijn neus in groote agitatie snoot.

„Heb je ooit zoo'n welsprekendheid als die van je broer gehoord?” fluisterde de heer Osborne tot Amelia. „Je vriendin heeft wonderen verricht.”

„Hoe meer hoe liever,” zeide mejuffrouw Amelia, die, zooals bijna alle vrouwen, die een knip voor haar neus waard zijn, in haar hart een koppelaarster was, en zij zou in de wolken wezen, als Joseph met een vrouw terug naar Indië zou gaan. Zij had ook gedurende den onafgebroken omgang van deze weinige dagen een warme en teedere vriendschap voor Rebecca opgevat en duizenden deugden en lieflijke hoedanigheden in haar ontdekt, welke zij niet opgemerkt had, toen zij te zamen te Chiswick waren. Want de toegenegenheid van jonge dames groeit even hard als de boonenstaak van Jack, en reikt in één nacht tot aan den hemel.

Zij zijn niet te laken, dat na het huwelijk deze *Sehnsucht nach der Liebe* afneemt. Het is wat gevoelsmensen, die zeer groote woorden gebruiken, een haken naar het ideaal noemen en het beteekent eenvoudig, dat vrouwen gewoonlijk niet tevreden zijn vóór zij een echtgenoot en kinderen hebben, op wie zij haar liefde kunnen concentreeren, welke anders als het ware verbrokkeld wordt. Toen zij haar klein liederen-repertoire uitgeput had, of toen zij lang genoeg in het achtersalon geweest waren, vond mejuffrouw Amelia, dat zij haar vriendin moest verzoeken te zingen.

„Je zou niet naar mij geluisterd hebben,” zeide zij tot den heer Osborne (ofschoon zij wist, dat zij onwaarheid sprak), „als je Rebecca eerst had gehoord.”

„Toch waarschuw ik juffrouw Sharp,” zeide Osborne, „dat, ten rechte of ten onrechte, ik juffrouw Amelia Sedley als de eerste zangeres der wereld beschouw.”

„Je zult hooren,” zeide Amelia; en Joseph Sedley was werkelijk zoo beleefd om de kaarsen naar de piano te dragen. Osborne gaf in bedekte termen te kennen, dat hij even graag in het donker zou zitten; maar juffrouw Sedley bedankte lachend voor de eer hem nog verder gezelschap te houden en aldus volgden de twee den heer Joseph. Rebecca zong veel beter dan haar vriendin (ofschoon Osborne natuurlijk gerust zijn eigen meening mocht behouden), en zij spande zich uitermate in, tot verbazing van Amelia, die haar nog nooit zoo goed had hooren voordragen. Zij zong een Fransch lied, dat Joseph in het geheel niet begreep, en dat George bekende niet te verstaan, en daarna een aantal van die eenvoudige balladen, die veertig jaar geleden in de mode waren en waarin Britsche pikbroeken, onze koning, de arme Suzanne, en de blauw-oogige Marie en dergelijken het hoofdthema vormden. Men zegt, dat zij niet erg hoogstaand zijn uit een muzikaal oogpunt, maar dat zij op talloze goedhartige, eenvoudige wijzen een beroep doen op de gevoelens, die beter door de menschen begrepen werden dan de sentimenteele *lagrime*, *sospiri* en *felicità* van de eeuwige muziek van Donizetti, waarmede wij heden vereerd worden.

Een gesprek van het sentimenteele genre, dat bij het onderwerp paste, werd tusschen de liederen gehouden, waarnaar Sambo, nadat hij de thee gebracht had, de opgetogen kokkin, en zelfs juffrouw Blenkinsop, de huishoudster, zich verwaardigden op het trapportaal te luisteren.

Bij deze liedjes was er één, het laatste van het concert, dat aldus luidde:

Ah! bleak and barren was the moor,
 Ah! loud and piercing was the storm,
 The cottage roof was sheltered sure,
 The cottage hearth was bright and warm —
 An orphan boy the lattice passed,
 And, as he marked its cheerful glow,
 Felt doubly keen the midnight blast,
 And doubly cold the fallen snow.

They marked him as he onward pressed,
 With fainting heart and weary limb;
 Kind voices bade him turn and rest,
 And gentle faces welcome him.
 The dawn is up, the guest is gone,
 The cottage hearth is blazing still;
 Heaven pity all poor wanderers lone!
 Hark to the wind upon the hill!

Het was een herhaling van het oude thema: „Als ik weg ben”.

Bij de laatste woorden haperde juffrouw Sharp's diepe stem. Iedereen voelde de toespeling op haar vertrek en op haar ongelukkige ouderloosheid. Joseph Sedley, die veel van muziek hield en erg teerhartig was, verkeerde in een staat van verrukking gedurende de voordracht en was diep ontroerd aan het einde. Als hij den moed had gehad, als George en juffrouw Sedley op het voorstel van den eerste in de andere kamer waren gebleven, dan was het met het celibaat van Joseph Sedley gedaan geweest en zou dit boek nooit geschreven zijn. Maar, toen het liedje geëindigd was, stond Rebecca van de piano op, reikte Amelia de hand en liep naar het halfduistere vóór-salon; en op dat oogenblik verscheen Sambo met een blad, beladen met sandwiches, geleien en eenige fonkelende glazen en karaffen, waarop Joseph Sedley's aandacht oogenblikkelijk gevestigd was. Toen de ouders van het huis Sedley van hun diner terugkeerden, vonden zij de jongelui in zulk een druk gesprek, dat zij de komst van het rijtuig niet gehoord hadden, en de heer Joseph zei net „mijn lieve juffrouw Sharp, één theelepeltje gelei om weer op krachten te komen na uw enorme—uw—uw *verrukkelijke* prestatie.”

„Bravo, Jos!” zeide de heer Sedley. Bij het hooren van de scherts dier welbekende stem verviel Jos oogenblikkelijk in een onrustbarend stilzwijgen en blies spoedig den aftocht. Hij lag niet den geheelen nacht wakker om erover te denken, of hij al of niet verliefd was op juffrouw Sharp; de genegenheid des harten verstoorde nooit den eetlust en de sluimering van den heer Joseph Sedley; maar hij dacht, hoe heerlijk het zou wezen zulke liedjes te hooren na zijn ambtsbezigheden — wat een *distinguée* meisje zij was — dat zij beter Fransch kon spreken dan de vrouw van den gouverneur-generaal — en wat een opzien zij op de Calcutta bals zou baren. „Het is duidelijk, dat het arme schaap op mij verliefd is,” dacht hij. „Zij is even rijk als de meeste meisjes, die naar Indië gaan. Sapperloot, ik kan wel stommer dingen doen.”

En te midden van deze overpeinzingen viel hij in slaap.

Het is onnoodig hier te zeggen, dat juffrouw Sharp wakker lag en dacht: zal hij morgen komen of niet? Morgen kwam en, zoo zeker als twee maal twee vier is, verscheen de heer Joseph Sedley voor de lunch. Hij had nog nooit Russell Square zulk een eer bewezen. George Osborne was er ook al (tot groot „misnoegen” van Amelia, die aan haar twaalf liefste vriendinnen te Chiswick Mall aan het schrijven was), en Rebecca hield zich onledig met haar werk van gisteren. Toen Joe's buggy stil hield en terwijl, na zijn gewoon luidruchtig geklop

en aanmatigend lawaai aan de voordeur, de ontvanger van Boggley Wollah zwoegend de trap naar het salon opkwam, werden veelbeteekenende blikken tusschen Osborne en juffrouw Sedley gewisseld en het paar keek schalks glimlachend naar Rebecca, die inderdaad bloosde, terwijl zij haar blonde krullen over haar knoopwerk boog. Hoe bonsde haar hart, toen Joseph verscheen. Joseph, blazend van de trap, met glimmende, krakende laarzen. Joseph in een nieuw vest, rood van de hitte en zenuwachtigheid, en blozend tot achter zijn gewatteerden halsdoek. Het was voor allen een zenuwachtig oogenblik; en Amelia, ik geloof, dat zij erger ontdaan was dan zij, die er het meest bij betrokken waren.

Sambo, die de deur openwierp en den heer Joseph aankondigde, volgde grinnikend in de achterhoede van den ontvanger, en droeg twee mooie bouquetten, welke hij werkelijk zoo ridderlijk was geweest dien morgen op de markt te Covent Garden te koopen — zij waren niet zoo groot als de hooibergen, die de dames tegenwoordig bij zich dragen in mooi kantpapier; maar de jonge dames waren verrukt met het geschenk, toen Joseph er ieder één overhandigde met een buitengewoon plechtige en linksche buiging.

„Bravo Jos!” riep Osborne.

„Dank je wel, lieve Joseph,” zeide Amelia bereid haar broeder te kussen, indien hij daar zin in had. (En ik geloof, dat voor een kus van zulk een lief schepseltje als Amelia, ik dadelijk al de broekassen van den heer Lee zou koopen).

„O, wat een zalige, zalige bloemen!” riep juffrouw Sharp uit, en rook er voorzichtig aan, en hield ze tegen haar boezem en sloeg haar oogen omhoog naar de zoldering in bewonderende extase. Misschien had zij wel eerst in den bouquet gekeken of er een *billet-doux* tusschen de bloemen verborgen was; maar er was geen briefje.

„Spreken zij te Boggley Wollah ook de taal der bloemen, Sedley?” vroeg Osborne lachend.

„Nonsenstaal!” antwoordde de sentimenteele jongeling. „Kocht ze bij Nathan; prettig, dat jelui ze mooi vindt; en o, Amelia, lieve, ik kocht tegelijkertijd ook een ananas, die ik aan Sambo gaf. Voor bij de lunch, erg verfrisschend en lekker met dit heete weer.” Rebecca had gezegd, dat zij nog nooit ananas geproefd had en dat het haar hoogste wensch was er een te proeven.

Aldus ging het gesprek verder. Ik weet niet onder welk voorwendsel Osborne de kamer verliet, of waarom spoedig daarop Amelia heen ging, misschien om toezicht te houden op het snijden van de ananas; maar Jos werd alleen gelaten met Rebecca, die haar werk weer opgevat had, en de groene zijde en de glimmende naalden bewogen snel onder haar witte, slanke vingertjes.

„Wat een prachtig, *prachtig* lied, dat u gisteren avond zong, juffrouw Sharp,” zeide de Ontvanger. „Het maakte mij bijna aan het schreien; op mijn eerewoord.”

„Omdat u een goed hart heeft, mijnheer Joseph; dat hebben alle Sedleys, geloof ik.”

„Het hield mij vannacht uit den slaap, en vanmorgen trachtte ik het te neuriën, in bed, op mijn woord van eer. Gollop, mijn dokter, kwam om elf uur (want ik heb een slechte gezondheid, weet u, en Gollop komt iederen dag), en drommels! daar was ik warempel aan het zingen als een lijster.”

„O, grappenmaker! Laat mij het u eens hooren zingen.”

„Ik? Nee u, juffrouw Sharp; lieve juffrouw Sharp, toe zing het eens.”

„Nu niet, mijnheer Sedley,” zeide Rebecca met een zucht. „Ik ben niet in de stemming; bovendien moet ik deze beurs afmaken. Wilt u mij helpen, mijnheer Sedley?” En vóór hij tijd had gehad om te vragen hoe, zat mijnheer Joseph Sedley, in dienst van de Oost-Indische Compagnie, werkelijk *tête-à-tête* met een jonge dame en keek haar met een onweerstaanbare grappige uitdrukking aan; zijn armen in een smeekende houding naar haar uitgestrekt en zijn handen in een web van groene zijde, dat zij afwond.

— — — — —
In deze romantische houding vonden Osborne en Amelia het interessante paar, toen zij

binnenkwamen om aan te kondigen, dat de lunch klaar was. De streng zijde was juist om het kaartje gewonden; maar mijnheer Joseph had geen woord gezegd.

„Ik ben er zeker van, dat hij het vanavond zal doen, lieve,” zeide Amelia, Rebecca's hand drukkend; en ook Sedley had zich beraden, en tot zichzelf gezegd: „Drommels, te Vauxhall zal ik het jawoord vragen.”

HOOFDSTUK V.

Onze Dobbin.

Cuff's gevecht met Dobbin en de onverwachte uitslag van den strijd zullen lang in de herinnering voortleven van iedereen, die op de beroemde school van Dr. Swishtail onderwijs genoten had. Laatstgenoemde jongeling (die den bijnaam had van Hei Dobbin en Huut Dobbin en nog vele andere namen, die jongensachtige minachting uitdrukken) was de kalmste, de onhandigste en, naar het scheen, de saaiste van alle jongeheeren van Dr. Swishtail. Zijn vader was een kruidenier in de City; en er werd gezegd, dat hij tot Dr. Swishtail's Instituut was toegelaten op wat men „gelijke voorwaarden” noemt — dat wil zeggen, zijn kost- en schoolgeld werden door zijn vader in goederen en niet in geld betaald; en hij stond daar — bijna de domste van de school — in zijn krap manchester pakje, door welks naden zijn stevige botten staken — als de vertegenwoordiger van zooveel pond thee, kaarsen, suiker, harlekijnzeep, rozijnen (waarvan een zeer royale portie voor de puddingen van de inrichting werd verschaft) en andere waren. Het was een verschrikkelijke dag voor den jongen Dobbin, toen één der jongens van school, die naar de stad was gegaan op een strooptocht om toffee en varkensworstjes, den wagen van Dobbin en Rudge, kruideniers en oliehandelaren, Thamesstreet, London voor de deur van den dokter ontwaarde, terwijl een lading van de waren, waarin de firma handelde, gelost werd.

Daarna had de jonge Dobbin geen rust. De grappen waren vreeselijk en meedoogenloos. „Zeg, Dobbin,” zeide een spotvogel, „er is goed nieuws in de courant. De suiker stijgt, mijn jongen.” Een ander gaf hem een som op: „Als een pond kaarsen van schapenvet zeven-en-een-halven-stuiver kosten, hoeveel moet Dobbin dan kosten?” en een geschater volgde dan van den geheelen kring kleine schavuiten, ondermeester en allen, die den verkoop in het klein terecht als een schandelijk en verfoeilijk beroep beschouwden, dat de minachting en smaad van alle echte heeren verdiende.

„Je vader is maar een koopman, Osborne,” zeide Dobbin onder vier oogen tegen den kleinen jongen, die den storm op hem had doen neerkomen. Waarop de laatste hooghartig antwoordde; „mijn vader is een heer en houdt paard en rijtuig;” en de heer William Dobbin trok zich terug in een afgelegen bijgebouwtje van het speelterrein, waar hij een halven vrijen dag in de bitterste droefheid en smart doorbracht.

Wie onder ons herinnert zich niet dergelijke uren van bittere, bittere kindersmart? Wie voelt het onrecht, wie krimpt ineen voor een minachting, wie voelt zich zoo gauw verongelikt, en wie toont zulk een vurige dankbaarheid voor vriendelijkheid, als een nobele jongen? en hoe vele van die teedere zielen vertrapt ge, kwelt ge, vervreemdt ge ter wille van een beetje teekenen en ellendig potjes-latijn?

Nu was William Dobbin, omdat hij niet in staat was de grondbeginselen van bovengenoemde taal in zich op te nemen, zooals zij in dat bewonderenswaardige boek, de „Eton Latin Grammar”, wordt behandeld, genoodzaakt steeds tot de allerlaatste van Dr. Swishtail's

leerlingen te behooren, en hij werd herhaaldelijk achteruitgezet door kleine kereltjes met roze gezichtjes en schortjes, als hij met de laagste klasse rondom den meester stond om vragen te beantwoorden, een reus te midden van hen, met zijn neergeslagen, verstompten blik, zijn elementair leerboek met ezelseoren en zijn strak manchester broekje. Hoog en laag, allen hielden hem voor den gek. Zij naaiden zijn manchester broekje dicht, zoo nauw als het was. Zij sneden zijn bedkoorden door. Zij wierpen emmers en banken onderste boven, dat hij zijn scheenbeenen over ze kon breken, iets waarin hij nooit faalde. Zij zonden hem pakjes, die, als hij ze opende, de vaderlijke zeep en kaarsen bleken te bevatten. Er was geen klein ventje of hij had een spotternij of een scherts voor Dobbin; en hij verdroeg alles heel gelaten en zwijgend en voelde zich allerellendigst.

Cuff daarentegen was de groote leider en fat van het Swishtail seminarium. Hij smokkelde wijn binnen. Hij vocht met de stadsjongens. Er kwamen Zaterdag pony's om hem naar huis te rijden. In zijn kamer had hij zijn kaplaarzen, waarmee hij in de vacantie op jacht ging. Hij had een gouden repetitie-horloge; en evenals de Dokter snoof hij. Hij was in de opera geweest en was op de hoogte van de verdiensten der voornaamste artisten, en gaf de voorkeur aan den heer Kean boven den heer Kemble. Hij kon veertig regels Latijnsche poëzie in een uur uit het hoofd leeren. Hij kon Fransche gedichten maken. Wat hij al niet meer wist en doen kon? Men zeide zelfs, dat de Dokter bang voor hem was. Cuff, de onbetwistbare koning der school, heerschte over zijn onderdanen en negerde ze met schitterende overmacht. Deze poetste zijn schoenen; die roosterde zijn brood, anderen sloofden zich af en gaven hem heele zomermiddagen ballen aan bij het cricketen. „Vijg” was de jongen, dien hij het meest minachtte en met wien, ofschoon hij hem altijd misbruikte en spottend om hem lachte, hij zich nauwelijks verwaardigde persoonlijk omgang te houden.

Op zekeren dag hadden de beide jongeheeren verschil van meening onder vier oogen gehad. „Vijg”, alleen in het schoollokaal, zat aan een brief naar huis te knoeien; Cuff kwam binnen en beval hem een boodschap voor hem te doen, waarschijnlijk taartjes halen.

„Ik kan niet,” zeide Dobbin; „ik wil mijn brief afmaken.”

„Kan je niet?” zegt de heer Cuff, en greep dat document (waarin vele woorden door-gestreept waren en verscheidene verkeerd gespeld, en waaraan ik weet niet hoeveel gedachten en arbeid en tranen besteed waren; want het arme kereltje schreef zijn moeder, die veel van hem hield, ofschoon zij de vrouw van een kruidenier was en in een achterkamer in Thames-street woonde). „Kan je niet?” zegt de heer Cuff: „Ik zou wel graag willen weten waarom, zeg? Kan je morgen oude moeder Vijg niet schrijven?”

„Scheld niet,” zeide Dobbin, die erg nerveus uit de bank opstond.

„Zoo mijnheer, zal je gaan?” kraaide de haan van de school.

„Leg dien brief neer,” antwoordde Dobbin; „een heer leest geen brieven.”

„Zoo, zal je nu gaan?” zegt de ander.

„Nee, ik ga niet. Sla niet, of ik zal je vermorzelen,” brulde Dobbin, terwijl hij naar een looden inktkoker greep, en hij zag er zoo kwaadaardig uit, dat de heer Cuff zich bedacht, zijn jasmouwen weer neersloeg, zijn handen in zijn zakken stak en met een minachtenden lach wegliep. Maar na dien bemoeide hij zich nooit meer met het kruideniersjongetje; ofschoon wij hem ter eere moeten nageven, dat hij altijd met verachting over den heer Dobbin achter diens rug sprak.

Eenigen tijd na dit gesprek gebeurde het, dat de heer Cuff op een zonnigen namiddag in de onmiddellijke nabijheid was van den armen William Dobbin, die onder een boom op het speelterrein uit een geliefkoosd exemplaar van de Duizend en Eén Nacht, dat hij bezat, lag te lezen — afgescheiden van de rest van de school, die hun verschillende takken van sport beoefenden — geheel alleen en bijna gelukkig.

Als de menschen de kinderen maar aan zichzelf overlieten; als de leeraren ze maar niet langer negerden; als ouders er maar niet op stonden hun gedachten te leiden en hun gevoelens

te beheerschen — die gevoelens en gedachten, die een mysterie voor allen zijn (want hoeveel weten gij of ik van elkaar, van onze kinderen, van onze vaders, van onzen buurman; en hoe veel mooier en heiliger zullen waarschijnlijk de gedachten wezen van het arme jongetje of meisje, dat ge opvoedt, dan die van den saaien door de wereld verdorven mensch, die ze regeert?) — als, zeg ik, ouders en leermeesters hun kinderen meer aan zich zelf overlieten — weinig kwaad zou er uit voortspruiten, ofschoon mogelijk een kleinere hoeveelheid van *as in praesenti* verkregen zou worden.

Welnu, William Dobbin had bij uitzondering de wereld eens vergeten en was ver weg met Sindbad den Zeeman in de vallei der Diamanten, of met Prins Hoe-heet-ie-ook-weer en de Fee Peribanou, in die verrukkelijke spelonk, waar de Prins haar vond en waarheen wij allen graag een uitstapje zouden willen maken; toen schrille kreten, als van een weenend kereltje, hem uit zijn aangename mijmering wekten; en toen hij opkeek, zag hij Cuff voor zich, die een klein jongetje afroste. Het was de knaap, die het van de kruidenierskar verklapt had; maar hij was niet haatdragend, althans niet tegenover de kleinen en zwakken. „Hoe durf je die flesch te breken?” zegt Cuff tot den kleinen schelm, terwijl hij een cricketpaaltje boven diens hoofd zwaait.

Men had hem bevolen over den muur van de speelplaats te klimmen (op een uitgezocht plekje, waar het gebroken glas bovenop verwijderd was en waar gemakkelijkerwijze nissen in de steenen waren gemaakt); een kwart mijl hard te loopen; een pint rum-limonade op crediet te koopen; alle op de loer liggende spionnen van den Dokter te trotseeren en weer terug op de speelplaats te klauteren; en toen hij het laatste gedeelte van het programma ten uitvoer bracht, gleed zijn voet uit en brak de flesch en stortte de limonade op den grond en bedierf zijn broek, en hij verscheen voor zijn werkgever als een zondige en bevende, maar onschuldige arme stakkerd.

„Hoe durf je haar te breken, mijnheer?” zegt Cuff; „jou domme kleine dief. Jij dronk de limonade en nu beweer je de flesch te hebben gebroken. Steek je hand uit, mijnheer.”

En het paaltje kwam met een zwaren slag op het kinderhandje neer. Een gekreun volgde. Dobbin keek op. Prins Peribanou was met Prins Ahmed in het diepste hol gevlucht; Roc had Sindbad, den zeeman, snel uit de vallei der Diamanten meegenomen hoog in de wolken, ver uit het gezicht; die goeie William kwam weer tot de werkelijkheid terug, en zag een grooten jongen, die een kleine zonder reden sloeg.

„Steek je andere hand uit,” brulde Cuff tot zijn kleineren schoolkameraad, wiens gelaat van pijn verwrongen was. Dobbin trilde en kwam tot zichzelf, in zijn oude, nauwe kleeren.

„Daar, jou kleine duivel!” schreeuwde de heer Cuff, en weer kwam het paaltje op het kinderhandje neer. Sidder niet, dames, iedere jongen op kostschool heeft het gedaan. Uw kinderen zullen het doen en zal het aangedaan worden, naar alle waarschijnlijkheid. Weer kwam het paaltje neer, en Dobbin sprong op.

Ik kan u niet zeggen, wat zijn beweegreden was. Marteling op een kostschool is evenzeer geoorloofd als de knoet in Rusland. Het zou in zekere mate onwillevend zijn er tegenstand aan te bieden. Misschien kwam Dobbin's dwaze ziel tegen deze uitoefening van dwinglandij in opstand; of misschien sluimerde er een hunkerend gevoel van wraak in zijn geest en verlangde hij zich met dien kranigen snoever en tyran te meten, wien alle eer, trots, praal, gewicht, vliegende vaandels, slaande trommels van de inrichting te beurt viel. Wat ook de prikkel geweest mag zijn, hij sprong op en riep uit: „Laat los; Cuff, treiter dat kind niet langer; of ik zal —”

„Of wat zal je?” vroeg Cuff verbaasd over deze stoornis. „Steek je hand uit, klein monster.”

„Ik zal je de ergste afranseling geven, die je ooit gehad hebt,” zeide Dobbin in antwoord op het eerste gedeelte van Cuff's zin; en de kleine Osborne, hijgend en in tranen, keek verwonderd en ongeloovig op, toen deze wonderbaarlijke kampioen zich plotseling als zijn verdediger opwierp, terwijl Cuff's verbazing nauwelijks minder was. Stel u onzen overleden koning George III voor, toen hij den opstand van de Noord-Amerikaansche koloniën vernam;

stel u den onbeschaamden Goliath voor, toen de kleine David naar voren stapte en een gevecht eischte: en dan heeft u de gevoelens van den heer Reginald Cuff, toen hij uitgedaagd werd. „Na schooltijd,” zeide hij, natuurlijk: na een pauze en een blik, die zooveel als zeggen wilden, „maak in dien tusschentijd je testament en zeg je vrienden vaarwel.”

„Zooals je wilt,” zeide Dobbin. „Jij moet mijn secondant zijn, Osborne.”

„Wel, als je dat wilt,” antwoordde de kleine Osborne; want, weet u, zijn vader hield paard en rijtuig en hij schaamde zich nogal voor zijn kampioen.

Ja, toen het uur van den strijd aangebroken was, schaamde hij zich bijna te zeggen: „Toe maar, Vijg;” en geen andere jongen ter plaatse uitte dien kreet de eerste twee of drie ronden van dit beroemde gevecht, in het begin waarvan de kundige Cuff met een minachtenden glimlach op zijn gelaat en zoo luchtig en vroolijk, alsof hij een bal voor had, zijn klappen op zijn tegenstander deed neerkomen, en dien ongelukkigen kampioen driemaal achter elkaar op den grond wierp. Bij iederen val ging er een hoeratje op; en iedereen verlangde vurig naar de eer den overwinnaar zijn knie aan te bieden.

„Wat zal ik er van langs krijgen, als het gedaan is,” dacht de jonge Osborne, terwijl hij zijn man ophielp. „Je deed maar beter ongelijk te bekennen,” zeide hij tegen Dobbin; „het is maar een afranseling, Vijg, en je weet, dat ik daar aan gewend ben.”

Maar Vijg, die over al zijn leden beefde en wiens neusvleugels van woede trilden, duwde zijn secondant op zij en begon de vierde ronde. Daar hij niet in het minst wist, hoe de slagen, die op hemzelf gericht waren, te pareeren, en daar Cuff den aanval de drie vorige malen begonnen was, zonder zijn vijand ooit gelegenheid tot slaan te geven, was Vijg nu vast besloten, dat hij het gevecht met een aanval van zijn kant zou aanvangen; en daar hij links was, bracht hij dus dien arm in actie en sloeg een paar maal uit alle macht eens op mijnheer Cuff's rechter oog en eens op zijn mooien Romeinschen neus.

Ditmaal viel Cuff tot groote verbazing van de vergadering.

„Sapperloot, die was goed geraakt!” zegt de kleine Osborne, met het air van een kenner zijn man op den rug kloppend. „Geef hem er met den linker van langs, Vijg, mijn jongen.” Vijg's linker weerde zich duchtig gedurende het overige gedeelte van den strijd.

Cuff viel iederen keer. Bij de zesde ronde schreeuwden bijna evenveel jongens „Toe maar, Vijg,” als er jongelingen waren, die uitriepen „Toe maar, Cuff.” Bij de twaalfde ronde was de eerste kampioen geheel in de war en had al zijn tegenwoordigheid van geest en alle kracht tot aanval of verdediging verloren. Vijg daarentegen was zoo kalm als iets. Zijn bleek gelaat, zijn schitterende, wijd geopende oogen en een groote snede in zijn onderlip, die rijkelijk bloedde, gaven dezen jongeling een woest en spookachtig voorkomen, hetwelk misschien vele toeschouwers schrik aanjoeg. Niettemin bereidde zijn onverschrokken tegenstander zich voor de dertiende maal voor om den strijd aan te binden.

Als ik de pen van Napier had, of van een „Bell's Life,” dan zou ik dit gevecht graag naar behooren beschrijven. Het was de laatste aanval van de Garde (dat wil zeggen, het zou geweest zijn, alleen had de slag van Waterloo nog niet plaats gehad); het was de colonne van Ney, die weerstand bood op den heuvel van La Haye Sainte, bezaaid met tien duizend bajonetten en met twintig adelaars gekroond; het was de kreet van de „vleschetende” Britten, toen zij, den heuvel afspringend, voortstormden om den vijand in de woeste armen van het gevecht te drukken; met andere woorden, Cuff naderde vol moed, maar waggelend en dronken, de vijgenkoopman raakte zooals gewoonlijk met zijn linker zijn tegenstander op den neus en gooide hem voor de laatste maal op den grond.

„Ik geloof wel, dat het nu genoeg voor hem is,” zeide Vijg, toen zijn tegenstander even netjes op het gras neerviel, als ik Jack Spot's bal in den zak bij het biljart spelen heb zien ploffen; en het is een feit, dat, toen de tijd om was, de heer Reginald Cuff niet in staat was, of niet verkoos, weer op te staan. En nu juichten alle jongens zoo hard voor Vijg, dat men zou denken, dat hij hun geliefkoosde kampioen gedurende het geheele gevecht geweest was;

het deed Dr. Swishtail uit zijn studeerkamer komen, nieuwsgierig wat de reden van dat lawaai was. Hij dreigde natuurlijk Vijg duchtig af te ranselen; maar Cuff, die nu weer bijgekomen was en zijn wonden uitwaschte, stond op en zeide:

„Het is mijn schuld, mijnheer — niet van Vijg — niet van Dobbin. Ik negerde een kleinen jongen en hij gaf mij mijn verdiende loon.” Door deze edelmoedige toespraak behoevde hij niet alleen den overwinnaar voor een afranseling, maar kreeg hij zijn prestige bij de jongens terug, wat hij door zijn nederlaag bijna had verloren.

De jonge Osborne schreef zijn ouders naar aanleiding van de gebeurtenis.

„Sugarcane House, Richmond, Maart, 18—.

„Lieve Mama,

„Ik hoop, dat u het goed maakt. U zoudt mij een groot genoegen doen, als u mij een cake en vijf shilling stuurde. Er is hier een gevecht tusschen Cuff en Dobbin geweest. Cuff, weet u, was de primus van de school. Zij vochten dertien ronden en Dobbin ranselde hem af. Dus is Cuff nu slechts tweede primus. Het gevecht ging om mij. Cuff ranselde mij, omdat ik een flesch melk gebroken had en Vijg kon dat niet uitstaan. Wij noemen hem Vijg, omdat zijn vader een kruidenier is — Dobbin & Rudge, Thames Street, City. — Daar hij voor mij vocht, vind ik, dat u uw thee en suiker bij zijn vader moest koopen. Cuff gaat iederen Zaterdag naar huis, maar kan deze week niet, omdat hij twee blauwe oogen heeft. Hij heeft een witten pony om hem te halen en een rijknecht in livrei op een voskleurige merrie. Ik wou, dat mijn papa mij ook een pony gaf, en ik ben

„Uw gehoorzame zoon

„George Sedley Osborne.”

„P.S. Groet kleine Emmy hartelijk van mij. Ik ben een koets van karton voor haar aan het snijden.”

Ten gevolge van zijn overwinning steeg hij kolossaal in de achting van zijn schoolmakers en de naam Vijg, die een scheldnaam was, werd een even achtenswaardige en populaire bijnaam als iedere andere, in de school gebezigd. „Feitelijk kan hij het niet helpen, dat zijn vader kruidenier is,” zeide George Osborne, die, ofschoon een klein ventje, een zeer groote populariteit genoot onder de jeugd van Dr. Swishtail's school; en zijn meening werd met groot applaus ontvangen. Men verklaarde het laag om Dobbin te bespotten met dit ongelukkige toeval van geboorte. „Ouwe Vijg” werd een naam, welke genegenheid uitdrukte; en de gluiperd van een ondermeester bespote hem niet langer. En Dobbin's geestvermogens stegen met zijn veranderde omstandigheden. Hij maakte bewonderenswaardige vorderingen in de schoolsche geleerdheid. De voortreffelijke Cuff zelf, wiens minzaamheid Dobbin slechts verwonderde en deed blozen, hielp hem met zijn Latijnsche poëzie; repeteerde met hem in de speluren; droeg hem zegevierend uit de klasse met kleine jongens naar die met jongens van middelmatige grootte; en bezorgde hem daar zelfs een vrij goede plaats. Men ontdekte, dat ofschoon vrij dom in de klassieke vakken, hij buitengewoon vlug in de wiskunde was. Tot tevredenheid van allen slaagde hij nummer drie voor algebra en kreeg hij als prijs een Fransch boek bij het openbare zomereexamen.

U had zijn moeders gezicht eens moeten zien stralen, toen hem „Telemaque” (die verrukkelijke romance) door den Dokter werd aangeboden in de tegenwoordigheid van de geheele school en de ouders en het bestuur, met een opdracht aan Gulielmo Dobbin. Alle jongens klaptten in de handen ten teken van bijval en sympathie. Wie zal zijn blosjes, zijn gestruikel, zijn onhandigheid en het aantal voeten, dat hij plattrapte, toen hij naar zijn plaats terugkeerde, beschrijven of bepalen? De oude Dobbin, zijn vader, die hem nu voor het eerst respecteerde, gaf hem twee guinjes in het openbaar; waarvan hij het grootste gedeelte besteedde om de geheele school te trakteren, en na de vacantie kwam hij terug in een pandjesjas.

Dobbin was een veel te bescheiden jonge man om te veronderstellen, dat hij de gelukkige verandering in zijn omstandigheden aan zijn eigen edelmoedig en flink karakter te danken had; hij verkoos met zekere halsstarrigheid zijn fortuin uitsluitend aan de bemiddeling en welwillendheid van den kleinen George Osborne toe te schrijven, wien hij voortaan zulk een liefde en genegenheid zwoer, zooals alleen maar door kinderen gevoeld wordt — zulk een genegenheid, welke, zooals wij in het bekoorlijke sprookjesboek lezen, de lompe Ursijn voor den mooien jongen Valentijn, zijn overwinnaar, opvatte. Hij wierp zich aan de voeten van den kleinen Osborne, en had hem lief. Zelfs vóór zij elkaar kenden, had hij Osborne in stilte bewonderd. Nu was hij zijn dienaar, zijn hond, zijn knecht „Vrijdag”. Hij geloofde, dat Osborne de bezitter was van alle volmaaktheden, dat hij de knapste, de moedigste, de levendigste, de schranderste, de edelmoedigste van alle jongens op aarde was. Hij deelde zijn geld met hem; kocht voor hem onverklaarbare geschenken als messen, potloodhouders, gouden charivari's, kokinjies en romantische boeken met groote gekleurde platen van ridders en roovers; in vele van de laatste kan men nog de opdracht aan den WelEd.Geboren Heer George Sedley Osborne van zijn trouwen vriend William Dobbin lezen — welke eerbewijzen George heel minzaam aanvaardde, zooals het zijn superioriteit betaamde.

En zoo gebeurde het, dat Luitenant Osborne, toen hij op den dag van het Vauxhall-avondje te Russell Square kwam, tot de dames zeide: „Mevrouw Sedley, ik hoop, dat u nog een plaatsje heeft; ik heb onzen Dobbin gevraagd hier te komen dineeren en met ons naar Vauxhall te gaan. Hij is bijna even bescheiden als Jos.”

„Bescheidenheid! och wat,” zeide de gezette heer met een veroveraarsblik op juffrouw Sharp.

„Dat is hij — maar jij hebt onvergelijkelijk meer bevalligheid,” voegde Osborne er lachend aan toe. „Ik ontmoette hem op de club, toen ik er heen ging om jou te zoeken; en ik vertelde hem, dat juffrouw Amelia thuis gekomen was en dat wij allen van plan waren vanavond uit te gaan; en dat mevrouw Sedley hem vergiffenis geschonken had voor het breken van de punch-bowl op het kinderpartijtje. Herinnert u zich de ramp nog, mevrouw, zeven jaar geleden?”

„Over de roodzijden japon van mevrouw Flamingo,” zeide de goedhartige mevrouw Sedley. „Wat een slungel was hij! En zijn zusters zijn ook niet veel gratieuzer. Lady Dobbin was gisteren avond met drie van ze te Highbury. Wat een figuren, lieve kinderen.”

„De wethouder is erg rijk, niet?” zeide Osborne schalksch. „Vind u niet, dat één van zijn dochters een goede speculatie voor mij zou zijn, mevrouw?”

„Jou dwaas! Ik zou wel eens willen weten, wie *jou* nu zou willen hebben, met je gele gezicht!”

„Mijn gezicht geel! Wacht tot u Dobbin ziet. Wel, hij had driemaal de gele koorts; tweemaal te Nassau, en eens te St. Kitts.”

„Wel, wel; het jouwe is geel genoeg voor ons. Is het niet, Emmy?” zeide mevrouw Sedley: welke woorden mejuffrouw Amelia alleen met een glimlach en een blos beantwoordde; en, terwijl zij naar het bleeke, interessante gelaat van den heer George Osborne keek en naar die mooie zwarte, gekrulde, glanzende bakkebaarden, welke de jonge man zelf met niet weinig voldoening beschouwde, dacht zij bij zichzelf, dat er in het geheele leger van den koning of in de wijde wereld niet zulk een tweede gelaat of zulk een tweede held was. „Kapitein Dobbin's gelaatstint kan mij niets schelen,” zeide zij, „evenmin zijn onhandigheid. *Ik* zal hem altijd aardig vinden, daar ben ik zeker van;” haar reden was, dat hij de vriend en kampioen van George was.

„Er is geen edeler kerel in den dienst,” zeide Osborne, „noch een beter officier, ofschoon hij zeker geen Adonis is.” En hij zelf keek met veel *naïveté* in de richting van den spiegel; en terwijl hij dat deed, ontmoette hij juffrouw Sharp's blik aandachtig op hem gevestigd, waarop hij een weinig bloosde, en Rebecca dacht, „ah, *mon beau Monsieur*; ik geloof, dat ik *jou* in de gaten heb” — die kleine, listige kat!

Dien avond, toen Amelia in een wit mouselinen kleedje het salon binnen kwam trippelen, om veroveringen te Vauxhall te maken — zingend als een lijster, en zoo frisch als een roos —

zag zij een bijzonder langen, lompen heer, met groote handen en voeten, en groote ooren, welke nog sterker uitkwamen door het kort geknipte, zwarte haar, en in de leelijke militaire jas met lange panden en den steekhoed uit die dagen, die haar tegemoet kwam en haar begroette met één der onhandigste buigingen ooit door een sterveling gemaakt.

Het was niemand anders dan kapitein William Dobbin van het regiment Infanterie, gevlucht voor de gele koorts in de West, waarheen de fortuin van den dienst zijn regiment gezonden had, terwijl zoovele van zijn moedige kameraden roem op het schiereiland Spanje en Portugal oogstten.

Hij had zoo vreeselijk verlegen en zacht geklopt, toen hij kwam, dat het voor de dames boven onhoorbaar was geweest; anders had juffrouw Amelia vast niet zooveel moed gehad zingend de kamer binnen te komen. Zooals de zaken toen stonden, maakte het frissche, lieve stemmetje een onuitwischbaren indruk op den kapitein. Toen zij hem haar hand toestak, wachtte hij even, alvorens hij die in de zijne sloot en dacht, „hoe is het mogelijk — ben jij het kleine meisje, dat ik in het rose jurkje mij herinner, nog maar zoo kort geleden — den avond, toen ik de punch-bowl omgooide, even nadat ik bevorderd was? Ben jij het kleine meisje, dat, zooals George Osborne zeide, hem zou huwen? Wat ben je een bloeiend jong schepseltje, en wat heeft die schavuit een lot uit de loterij getrokken!” Dit alles dacht hij, vóór hij Amelia's hand in de zijne nam en terwijl hij zijn steekhoed liet vallen.

Ofschoon zijn levensgeschiedenis, sinds hij de school verliet, tot het oogenblik, dat wij het genoeg hebben hem weer te ontmoeten, niet volledig verteld is, is deze toch, geloof ik, voor een vernuftig lezer voldoende door het gesprek op de laatste bladzijde aangeduid. Dobbin, de verachte kruidenier, was Wethouder Dobbin — Wethouder Dobbin was kolonel van de lichte Cavalerie van de City, welke toen gloeide van militairen ijver om den Franschen inval te weerstaan. Het corps van kolonel Dobbin, waarin de oude heer Osborne maar een onbetekenend korporaal was, was door den koning en den Hertog van York geïnspecteerd; en de kolonel en wethouder werden tot ridder geslagen. Zijn zoon was in het leger gegaan; spoedig daarop volgde de jonge Osborne in hetzelfde regiment. Zij hadden in West-Indië en in Canada gediend. Hun regiment was juist teruggekeerd en de gehechtheid van Dobbin aan George Osborne was nu nog even warm en nobel, als toen zij beiden schooljongens waren. Dus gingen deze achtenswaardige menschen weldra aan tafel. Zij spraken over oorlog en roem, en Boney en Lord Wellington en het laatste nummer van de *Staatscourant*. In deze roemrijke dagen bevatte iedere *Staatscourant* een overwinning, en de twee dappere jonge mannen verlangden er naar hun eigen namen op de roemrijke lijst te zien, en zij vervloekten hun ongelukkig lot tot een regiment te behooren, dat ver weg van de kansen van eer geweest was. Juffrouw Sharp werd levendig door dit opgewonden gesprek, maar juffrouw Sedley beefde en het werd haar angstig te moede, toen zij het aanhoorde. Mijnheer Jos vertelde verscheidene van zijn tijgerjachtverhalen, eindigde dat van juffrouw Cutler en Lance, den arts, bediende Rebecca van alles op tafel, en at en dronk zelf een goede hoeveelheid.

Hij sprong op om met allerbelachelijkste bevallige bewegingen de deur voor de dames te openen, toen zij zich terugtrokken; en nadat hij zich weer aan tafel gezet had, schonk hij zich bokaal na bokaal Bordeauxwijn in, welke hij met zenuwachtige snelheid opslokte.

„Hij drinkt om zichzelf moed te geven,” fluisterde Osborne tot Dobbin; en eindelijk was het uur en het rijtuig voor Vauxhall daar.

HOOFDSTUK VI.

Vauxhall.

Ik weet, dat het deuntje, dat ik fluit, erg eentonig is (ofschoon weldra een paar schrikwekkende hoofdstukken zullen volgen), en ik moet den welwillenden lezer verzoeken te willen bedenken, dat wij op het oogenblik slechts spreken over een makelaar in effecten en zijn gezin in Russell Square, die wandelingen maken, die lunchen, of dineeren, of praten, of flirten, zooals menschen in het gewone leven doen, en zonder dat een enkel hartstochtelijk of wonderbaarlijk voorval hun liefdesgeschiedenis kenmerkt.

De opzet is als volgt: Osborne, verliefd op Amelia, heeft zijn ouden vriend mee te dineeren en mee naar Vauxhall gevraagd; Jos Sedley is verliefd op Rebecca. Zal hij haar huwen?

Deze groote quaestie is nu aan de orde.

Wij hadden dit onderwerp op een deftige, of romantische, of komische manier kunnen behandelen. Veronderstel, dat precies dezelfde avonturen zich in Grosvenor Square afspeelden — zouden dan niet enkele menschen mij het oor geleend hebben? Veronderstel eens, dat wij u vertoond hadden, hoe Lord Joseph Sedley verliefd werd en de markies van Osborne genegenheid voor Lady Amelia opvatte met de volle toestemming van den Hertog, haar adellijken vader; of dat wij, inplaats van tot de allerdeftigste, onze toevlucht tot de allerlaagsten genomen hadden en u beschreven hadden, wat er in de keuken van den heer Sedley voorviel; hoe de zwarte Sambo verliefd op de kokkin was (wat hij ook werkelijk was) en hoe hij om haar met den koetsier vocht; hoe de messenjongen op heeterdaad betrapt werd, toen hij een kouden schapeschouder stal en juffrouw Sedley's nieuwe *femme de chambre* weigerde zonder waskaars naar bed te gaan; zulke voorvallen zouden den lezer smakelijk kunnen doen lachen en hem in den waan brengen, dat zij tafereelen „naar het leven” weergeven. Of als wij daarentegen een voorliefde voor het afgrijpselijke hadden opgevat en den minnaar van de nieuwe *femme de chambre* een beroepsinbreker hadden gemaakt, die het huis binnenvalt met zijn bende, den zwarten Sambo voor de voeten van zijn meester vermoort en Amelia in haar nachtgewaad wegvoert, om haar niet vóór het derde deel weer vrij te laten, dan zouden wij gemakkelijk een sensatieverhaal kunnen samenstellen, welks bloedige hoofdstukken de lezer ademloos door zou vliegen. Stel u voor, dat dit hoofdstuk het volgende opschrift droeg:

De Nachtelijke Aanval.

De nacht was donker en onstuimig — de wolken zwart — zwart — gitzwart. De woeste wind rukte de schoorsteenen van de daken der oude huizen en joeg de pannen dwarrelend en kletterend door de verlaten straten. Geen sterveling trotseerde dien storm — de nachtwachten doken diep in hun schilderhuisjes, waar de zoekende regen hen volgde — waar de knetterende bliksemflits neerkwam en hen vernietigde — één tegenover het vondelingengesticht werd op deze wijze gedood. Een geschroeide jas, een verbrijzelde lantaarn en een staf, welke door de schicht in tweeën was gespleten, was alles wat er van den moedigen Will Steadfast over was. Een huurkoetsier was van zijn bok afgewaaaid, in Southampton Row — en waarheen? Maar de wervelwind geeft geen bericht over zijn slachtoffer, uitgezonderd diens afscheidskreet, als hij voortgedragen wordt! Vreeselijke nacht! Het was donker, pikdonker; geen maan. Neen, neen. Geen maan. Geen enkele ster. Geen enkele kleine, zwakke, flikkerende, eenzame ster. Vroeg in den avond was er één geweest, maar zij vertoonde haar gelaat een oogenblik sidderend aan den zwarten hemel en verdween toen.

Eén, twee, drie! Het is het sein, dat Black Vizard afgesproken had.

„Dezen kant uit, mannen; als ze schreeuwen, dan je messen voor den dag en hak er op los.

„Jij, Mark, zorgt voor de moppentrommel van den ouden vent! en ik,” voegde hij er aan toe met zachter, doch gruwzamer stem, „ik zal wel voor Amelia zorgen!”
Er heerschte doodsche stilte. „Ha!” zeide Vizard, „was dat het geklikklak van een pistool?”

Of stel u voor, dat wij den deftigen, hoffelijken stijl bezigden. Markies Osborne heeft zoo juist zijn *petit tigre* met een *billet-doux* naar Lady Amelia gezonden. Het lieve schepseltje heeft het uit de handen van haar *femme de chambre*, mademoiselle Anastasie, ontvangen.

Lieve Markies! Welk een charmante attentie!

Het briefje van den Lord bevat de verbeide uitnoodiging voor Huize D —

„Wie is dat verduiveld knappe meisje?” zeide de *Semillant* Prins George van Cambridge, dienzelfden avond in een huis te Piccadilly (die juist van de omnibus in de opera aangekomen was).

„Mijn beste Sedley, in naam van alle Cupido's, stel mij aan haar voor!”

„Haar naam, *Monseigneur*,” zeide Lord Joseph met een plechtige buiging, „is Sedley.”

„*Vous avez alors un bien beau nom*,” zeide de jeugdige Prins, die zich, tamelijk teleurgesteld, snel omkeerde en hij trapte op den voet van een ouden heer, die achter hem stond, in diepe bewondering voor de schoone Lady Amelia.

„*Trente mille tonnerres!*” riep het slachtoffer uit, ineenkrimpend van de *agonie du moment*.

„Ik smEEK u duizendmaal om vergeving, Hertog,” zeide de jonge *étourdi* blozend en boog zijn blond gelokt hoofd diep. Hij had den grooten kapitein van zijn tijd op diens teenen getrapt!

„O, V—!” riep de jonge Prins tot een slanken, goeheartigen edelman, wiens gelaatstrekken het bloed van de Cavendishes verrieden. „Eén woord! Wilt u nog van uw diamanten collier afstand doen?”

„Ik heb hem voor tweehonderd vijftig duizend pond aan Prins Esterhazy verkocht.”

„*Und das war gar nicht theuer, potztausend!*” riep de Hongaar van koninklijken bloede uit, enz., enz., enz.

Aldus ziet u, dames, hoe deze geschiedenis geschreven had kunnen worden, indien de auteur het maar wilde; want, om u de waarheid te zeggen, is hij even goed bekend met Newgate, als met de paleizen van onze geëerde aristocratie en heeft beide van buiten gezien. Maar daar ik de taal of gewoonten van het dievenkwartier niet begrijp, noch die polyglottische conversatie, die, volgens de in zwang zijnde romanschrijvers, door de toonaangevende wereld gesproken wordt, moeten wij onze middelmatige bescheidenheid bewaren te midden van die tooneelen en personages, met wie wij het best bekend zijn. Om kort te gaan, dit hoofdstuk over Vauxhall zou zonder de voorafgaande verhandeling zoo buitengewoon kort geweest zijn, dat het bijna niet den naam van hoofdstuk verdiend had. En toch is het een hoofdstuk en bovendien een heel belangrijk. Zijn er niet kleine hoofdstukken in ieders leven, die onbeduidend lijken en toch grooten invloed op de geheele verdere geschiedenis hebben!

Laat ons dan met het gezelschap van Russell Square in het rijtuig stappen en naar Vauxhall gaan. Er is nauwelijks plaats tusschen Jos en juffrouw Sharp, welke op de voorbank zitten, en de heer Osborne rijdt pasteitje aan den overkant tusschen kapitein Dobbin en Amelia.

Iedereen in de koets was het er over eens, dat Jos dien avond juffrouw Sharp zou voorstellen haar mevrouw Sedley te maken. De ouders thuis hadden er in berust, ofschoon, tusschen ons gezegd, de oude heer Sedley groote minachting voor zijn zoon voelde. Hij zeide, dat de laatste ijdel, zelfzuchtig, lui en verwijfd was. Hij kon diens airs als fat niet uitstaan en lachte hartelijk om diens verwaande, blufferige verhalen. „Ik laat dien kerel mijn halve fortuin na,” zeide hij, „en hij zal bovendien nog meer dan genoeg van zichzelf hebben; maar daar ik zeker weet, dat, als jij en ik en zijn zuster morgen kwamen te sterven, hij ‚goeie god!’ zou zeggen en zijn diner met evenveel smaak als gewoonlijk nuttigen, ben ik niet van plan mij bezorgd over hem te maken. Laat hem trouwen, wie hij wil. Dat is mijn zaak niet.”

Amelia, daarentegen, zooals het een jonge vrouw van haar wijsheid en temperament betaamt, was vol geestdrift over het huwelijk. Eens of tweemaal was Jos op het punt geweest haar iets

heel belangrijks mede te deelen, waaraan zij maar al te gaarne een oor leende, maar de dikkerd kon er niet toe gebracht worden zijn hart uit te storten en zijn groot geheim te openbaren, en tot groote teleurstelling van zijn zuster slaakte hij slechts een diepen zucht en wendde zich af. Dit mysterie deed Amelia's teeder hartje voortdurend gejaagd kloppen. Als zij niet met Rebecca over het teere onderwerp sprak, dan stelde zij zich schadeloos door lange en intieme gesprekken te voeren met juffrouw Blenkinsop, de huishoudster, die er op zinspeelde tegen de kamenier, die er misschien terloops een opmerking over maakte tegen de kokkin, welke zonder twijfel het nieuws aan alle leveranciers overbracht, zoodat het huwelijk van den heer Jos door een zeer aanzienlijk aantal personen uit het kleine wereldje van Russell Square besproken werd. Natuurlijk was mevrouw Sedley van meening, dat haar zoon zich door een huwelijk met de dochter van een artist mesallieerde. „Maar goeie hemel, mevrouw,” riep juffrouw Blenkinsop uit, „u was maar een kruideniersdochter, toen u mijnheer S. huwde, en die was maar klerk bij een makelaar in effecten, en u had samen geen vijfhonderd pond, en nu is u maar wat rijk.” En Amelia deelde deze meening volkomen, en langzamerhand werd de goedhartige mevrouw Sedley tot dezelfde gebracht.

Mijnheer Sedley was onzijdig. „Laat Jos trouwen, wie hij wil,” zeide hij, „dat is mijn zaak niet. Dit meisje heeft geen fortuin; mevrouw Sedley evenmin. Zij schijnt opgeruimd van aard en schrander en zij zal hem waarschijnlijk wel in toom houden. Liever zij, mijn lieve, dan een zwarte mevrouw Sedley en een dozijn koffiebruine kleinkinderen.”

Dus scheen de fortuin Rebecca gunstig. Zij nam Jos' arm, als iets vanzelf sprekends, wanneer men aan tafel ging; zij zat naast hem op den bok van zijn open rijtuig (wat een geduchte fat was hij, zooals hij daar zat, waardig, in allen luister, zijn schimmels mennend), en ofschoon niemand ooit met een woord het onderwerp, zijn huwelijk, aanroerde, scheen iedereen het te begrijpen. Alles wat haar ontbrak was een huwelijksaanzoek en ach, hoezeer gevoelde Rebecca nu het gemis van een moeder! — een lieve, teedere moeder, die het zaakje in tien minuten klaar zou spelen, en, die in den loop van een kiesch, vertrouwelijk gesprek de interessante bekentenis aan de bedeesde lippen van den jongen man zou ontlokken. Zoo was de stand van zaken, toen het rijtuig de Westminster brug overging.

Het gezelschap werd juist op tijd aan den Koninklijken Tuin afgezet. Toen de statige Jos uit het krakende rijtuig stapte, juichte de menigte den gezetten heer toe, die bloosde en erg groot enforsch leek, toen hij met Rebecca aan zijn arm wegliep.

George zorgde natuurlijk voor Amelia. Zij zag er zoo blij uit als een engeltje.

„Zeg, Dobbin,” zegt George, „pas jij op de sjaals en kleeren, dan ben je een bovenste beste.” En terwijl hij met Amelia gearmd wegliep en Jos met Rebecca aan zijn zijde door het hek van den tuin drong, stelde Dobbin zich tevreden met de sjaals onder den arm te nemen en aan den ingang voor het geheele gezelschap te betalen. Hij wandelde bescheiden achter hen. Hij wilde geen spelbreker zijn. Hij gaf geen zier om Rebecca en Jos. Maar hij vond Amelia zelfs den schitterenden George Osborne waardig, en toen hij dat knappe paar zich een weg door de paden zag banen, tot verrukking en verbazing van het meisje, sloeg hij haar onschuldig geluk met een soort vaderlijk genoeg gade. Misschien voelde hij, dat hij ook wel graag iets anders aan zijn arm had gehad, dan een sjaal (de menschen lachten om dien sukkeligen jongen officier met dien vrouwelijken last); maar William Dobbin was niet egoïstisch van aard; en zoo lang zijn vriend zich amuseerde, hoe kon hij dan ontevreden zijn? En het is een feit, dat van alle vermaken in den tuin; van de honderd duizend lampen, welke altijd opgestoken werden; de violisten met steekhoeden, die verrukkelijke melodieën onder de vergulde schelp in het midden van den tuin speelden; de zangers, zoowel van komische als sentimenteele liederen, die daar het oor bekoorden; de contra-dansen, uitgevoerd door stevige Londensche meisjes en jongens, onder veel gespring, geplof en gelach; het sein, hetwelk aankondigde, dat madame Saqui op het punt was hemelwaarts te stijgen langs een slap koord, dat naar de sterren voerde; de kluisenaar, die altijd in zijn verlichte kluis zat; de donkere laantjes, zoo geschikt voor samenkomsten van jeugdige minnaars; de potten bier, die door de mannen in het oude, schunnige

livrei rondgediend werden; en de schitterende loges, waarin de gelukkige feestvierenden den schijn aannamen sneedjes met bijna onzichtbare ham te eten — van al deze dingen en van den vriendelijken Simpson, dien goedigen, glimlachenden idioot, die, ik durf wedden, toen reeds de inrichting dreef — nam kapitein William Dobbin niet de minste notitie. Hij droeg Amelia's witte cachemieren sjaal, en, nadat hij naar mevrouw Salmon geluisterd had, onder de vergulde schelp, die den *Stag aan de Borodino* ten beste gaf (een woeste Cantate tegen den Corsikaanschen parvenu, die pas zijn Russische nederlagen geleden had), trachtte Dobbin deze te neuriën, terwijl hij wegliep; en hij kwam tot de ontdekking, dat hij het wijsje neuriede, dat Amelia Sedley op de trap zong, toen zij naar beneden kwam voor het diner. Hij barstte in lachen om zichzelf uit; want het is een feit, dat hij niet mooier dan een kat kon zingen.

Men moet natuurlijk begrijpen, dat onze jonge menschen, in groepjes van twee, de plechtigste beloften aflegden dien avond bij elkaar te blijven en dat zij tien minuten later scheidden. Gezelschappen te Vauxhall verloren elkaar altijd; om elkaar weer tegen souper-tijd te ontmoeten, om in de pauze over hun wederzijdsche ervaringen te spreken.

Wat waren de avonturen van den heer Osborne en mejuffrouw Amelia? Dat is een geheim, maar weest hiervan verzekerd — zij waren volmaakt gelukkig en gedroegen zich correct; en daar zij de laatste vijftien jaar gewoon waren te allen tijde bij elkaar te zijn, bood hun *tête-à-tête* geen bijzonder nieuws.

Maar toen mejuffrouw Rebecca Sharp en haar dikke metgezel in een verlaten laantje verdwaalden, waar niet meer dan een honderdtal paartjes eveneens doolden, voelden beiden, dat de situatie buitengewoon teeder en kritiek was en nu of nooit was het oogenblik daar, vond juffrouw Sharp, om de verklaring, die op de bedeesde lippen van den heer Sedley zweefde, uit te lokken. Eerst waren zij naar het panorama van Moskou geweest, waar een ruwe kerel, die op juffrouw Sharp's voet traptte, haar met een kreet achterover deed vallen in de armen van den heer Sedley, en dit kleine voorval verhoogde de teederheid en de vertrouwelijkheid van dien heer in zulk een mate, dat hij haar, op zijn minst voor de zesde maal, verscheidene van zijn geliefkoosde Indische verhalen weer vertelde.

„Wat zou ik Indië graag zien!” zeide Rebecca.

„Zou je *heusch*?” zeide Joseph allerbelachelijkst teeder; en hij was ongetwijfeld van plan deze listige vraag door een nog veel teederder dito te laten volgen (want hij pufte en hijgde hevig en Rebecca's hand, die vlak bij zijn hart was, kon de koortsachtige slagen van dat orgaan tellen), toen, o tergend! de bel voor het vuurwerk luidde en algemeen gedrang en geren volgde en deze interessante minnenden genoodzaakt waren den menschenstroom te volgen.

Kapitein Dobbin dacht er over zich met het souper bij het gezelschap te voegen, daar hij, om de waarheid te zeggen, de vermaken van Vauxhall niet bijzonder opgewekt vond — maar hij stapte tweemaal voorbij de loge, waarin de nu vereenigde paartjes bijeengekomen waren, en niemand nam eenige notitie van hem. Er was voor vier gedekt. De paartjes snaptten er vroolijk op los en Dobbin wist, dat hij evenzeer vergeten was, als wanneer hij nooit bestaan had.

„Ik zou maar *de trop* zijn,” zeide de kapitein, terwijl hij vrij droefgeestig naar hen keek. „Ik doe maar het verstandigst, ajs ik eens met den kluizenaar ga praten,” en dus slenterde hij weg van het gezoem der menschen en het lawaai en gerammel van het feestmaal naar het donkere laantje, aan welks einde de welbekende Heremiet woonde. Er was niet veel aardigheid aan voor Dobbin, en inderdaad, ik weet bij ondervinding, dat alleen te Vauxhall te zijn één der droefgeestigste vermaken is, waaraan een vrijgezel ooit deelneemt. Dus waren de twee paartjes volmaakt gelukkig in hun loge, waar een allerverrukkelijkst intiem gesprek gevoerd werd. Jos was in zijn kracht en deelde bevelen aan de kellners uit. Hij maakte de salade klaar; en ontkurkte den champagne; en sneed de kippen; en at en dronk het grootste gedeelte van de verfrisschingen op tafel. Tot slot stond hij er op een punch van arak bowl te hebben; iedereen dronk punch van arak te Vauxhall. „Kellner, punch van arak.”

Die punch van arak bowl was de oorzaak van deze heele geschiedenis. En waarom niet

evengoed een punch van arak bowl als iets anders? Was een beker Pruisisch zuur niet de oorzaak, dat de schoone Rosamond deze wereld verliet? Was een bowl wijn niet de oorzaak van het verscheiden van Alexander den Grooten, of, tenminste, zegt Dr. Lempriere dit niet? — evenzoo beïnvloedde een punch van arak bowl het lot van alle voornaamste personen in dezen „Roman zonder Held,” dien wij nu vertellen. Hij beïnvloedde hun leven, ofschoon de meesten er geen druppel van proefden.

De jonge dames dronken hem niet; Osborne hield er niet van; en het gevolg was, dat Jos, die dikke *gourmand*, den geheelen inhoud opdrank; en het gevolg hiervan was een levendigheid, die eerst verbazingwekkend was en daarna pijnlijk werd; want hij praatte en lachte zoo luid, dat men bij twintigtallen om de loge kwam staan luisteren, tot grooten schrik van het onschuldige gezelschap daar binnen; en toen hij een lied ten beste gaf (in dien overgevoeligen toonaard, heeren in een dronken toestand eigen), trok hij bijna alle toehoorders, die rondom de muzikanten onder de vergulde schelp vergaderd waren, tot zich en ontving van zijn auditorium luide bijvalsbetuigingen.

„Bravo, Dikkie!” zeide er een; „Bis, Daniel Lambert!” zeide een ander; „Een pracht figuur voor het strakke koord!” riep een andere spotvogel uit, tot de onuitsprekelijke ontsteltenis van de dames en tot groote woede van den heer Osborne.

„In 's hemelsnaam, Jos, laten wij opstaan en weggaan,” riep deze, en de jonge vrouwen stonden op.

„Blijf, mijn liefste schattebout,” schreeuwde Jos, nu zoo moedig als een leeuw en sloeg zijn arm om juffrouw Rebecca's middel. Rebecca schrok, maar zij kon haar hand niet weggrijpen. Het gelach buiten verdubbelde. Jos bleef drinken, het hof maken en zingen; en knipogend en bevallig met zijn glas tegen de toeschouwers wuivend, daagde hij allen en iedereen uit binnen te komen en zijn punch met hem te deelen.

De heer Osborne wilde juist een heer met kaplaarzen, die van plan was van deze uitnoodiging gebruik te maken, tegen den grond slaan, en een opstootje scheen onvermijdelijk, toen door een gelukkig toeval een zekere heer Dobbin, die in den tuin had rondgewandeld, op de loge afstapte. „Weg, jelui dwazen!” zeide deze — en duwde met kracht een groot aantal van de menigte weg, die oogenblikkelijk voor zijn steekhoed en woest uiterlijk aan den haal gingen — en hij trad hevig ontsteld de loge binnen.

„Groote Hemel! Dobbin, waar ben jij geweest?” zeide Osborne, die de witte cachemieren sjaal van zijn vriends arm nam en Amelia er haastig instopte. „Maak jezelf nuttig en zorg voor Jos, terwijl ik de dames naar het rijtuig breng.”

Jos wilde opstaan om tusschen beide te komen — maar een enkele duw van Osborne's vinger zond hem weer hijgend op zijn stoel terug, en de luitenant kon nu de dames in veiligheid brengen.

Jos wierp haar kushandjes toe, toen zij heengingen en riep hikkend: „God zegen je! God zegen je!” Daarop greep hij kapitein Dobbin's hand, en, erbarmelijk schreiend, vertrouwde hij dien het geheim van zijn liefde toe. Hij aanbad dat meisje, dat zoo juist weggegaan was; hij was er van overtuigd, dat hij haar hart gebroken had met zijn gedrag; hij wilde haar den volgenden ochtend in de St. George, in Hannover Square, huwen; hij zou den aartsbisschop van Canterbury te Lambeth wakker kloppen; drommels, dat zou hij! om hem bij de hand te hebben: en kapitein Dobbin, die naar dezen wenk te werk ging, bewoog hem listig den tuin te verlaten en zich naar Lambeth Palace te spoeden, en, eenmaal buiten het hek, leidde hij den heer Jos Sedley gemakkelijk in een huurrijtuig, hetwelk hem veilig bij zijn kamers afzette.

George Osborne bracht de meisjes veilig thuis, en toen hij de deur achter ze gesloten had en hij over Russell Square liep, lachte hij zoodanig, dat de nachtwacht er versteld van stond. Amelia keek haar vriendin droevig aan, toen zij de trap opgingen, en kustte haar, en ging zonder verder te spreken naar bed.

„Hij moet mij morgen vragen,” dacht Rebecca. „Hij noemde mij viermaal zijn zielsgeliefde; hij kneep mijn hand in Amelia's bijzijn. Hij moet mij morgen vragen.” En dat dacht

Amelia ook. En ik durf wedden, dat zij aan de japon dacht, die zij als bruidsmisje zou dragen, en aan de cadeaux, die zij voor haar aardig schoonzusje zou maken, en aan de daaropvolgende plechtigheid, waarbij zij misschien een hoofdrol zou vervullen, enz., enz., enz., enz.

O, onwetende jonge schepseltjes! Hoe weinig weten jelui van de uitwerking van punch van arak af! Voor deze waarheid kan ik als man instaan; er is geen hoofdpijn als die door Vauxhall punch veroorzaakt. Na verloop van twintig jaren kan ik mij nog de gevolgen van twee glazen herinneren! — twee wijnglazen! — slechts twee, op mijn eerewoord; en Joseph Sedley, die een leverkwaal had, had minstens een liter van het afschuwelijke mengsel gedronken.

Den volgenden morgen, die, zooals Rebecca dacht, de dageraad van haar fortuin zou zijn, kermde Sedley van folterende pijnen, welke de pen weigert te beschrijven. Sputwater was nog niet uitgevonden. Licht bier — zal het geloofd worden — was de eenige drank, waarmee ongelukkige heeren de koorts, veroorzaakt door hun drinkgelag van den voorafgaanden nacht, verzachtten. Met dezen lichten drank vóór zich vond George Osborne den ex-ontvanger van Boggley Wollah kreunend op de sofa in zijn kamers. Dobbin was al in de kamer en verzorgde, goedgehartig als hij was, den patiënt van den vorigen nacht. De twee officieren keken naar den uitgeput ter neder liggenden Bacchant, en schuin naar elkaar, en wisselden allerverschrikkelijkste deelnemende grimlachen. Zelfs Sedley's knecht, de statigste en correctste aller heeren, met de stomheid en ernst van een begrafenis-ondernemer, kon zich bijna niet goed houden, als hij naar zijn ongelukkigen meester keek.

„Mijnheer Sedley was van nacht buitengewoon woest, mijnheer,” fluisterde hij Osborne in vertrouwen toe, toen de laatste de trap opliep. „Hij wilde met den huurkoetsier vechten, mijnheer. De kapitein moest hem als een klein kind in zijn armen naar boven dragen.” Eén oogenblik gleed er een glimlach over het gelaat van den heer Brush, toen hij sprak; onmiddellijk nam het echter zijn gewone, onpeilbare kalmte weer aan, terwijl hij de deur van het salon opendeed en „Mijnheer Hosbin” aankondigde.

„Hoe gaat het, Sedley?” begon de jonge grappenmaker, nadat hij zijn slachtoffer eens opgenomen had. „Niets gebroken? Beneden is een huurkoetsier met een blauw oog en een verbonden hoofd, die plechtig zweert, dat hij je zal vervolgen.”

„Wat bedoel je — vervolgen?” vroeg Sedley flauwtjes.

„Omdat je hem gisterenavond afgeranseld hebt — is het niet Dobbin? Je sloeg er op los als Molyneux. De nachtwacht zegt, dat hij nog nooit iemand zoo gauw zag vallen. Vraag maar aan Dobbin.”

„Je hebt inderdaad met den koetsier gevochten,” zeide kapitein Dobbin, „en je hebt je gewerd ook.”

„En die kerel met de witte jas te Vauxhall! Wat heeft Jos hem geraakt! Wat schreeuwden de vrouwen! Drommels, het deed mij goed je te zien. Ik dacht, dat jelui burgers geen moed had: ik zal nooit in je nabijheid komen, als je dronken bent, Jos.”

„Ik geloof, dat ik verschrikkelijk ben, als ik boos gemaakt word,” riep Jos van zijn sofa, en maakte zulk een sombere en belachelijke grimas, dat de kapitein zich niet langer kon bedwingen, en hij en Osborne barstten in een onbedaarlijken schaterlach uit.

Osborne ging meedoogenloos voort van de gunstige gelegenheid te profiteeren. Hij vond Jos een verwijfden kerel. Hij had over de huwelijksquaestie, nog hangende tusschen Jos en Rebecca, nagedacht en hij was er niet al te zeer mee in zijn schik, dat een lid van de familie, waarin hij, George Osborne van het —de, ging trouwen, een mésalliance deed met iemand van gewone kom-af — een kleine arrogante gouvernante.

„Jij raken, arme oude kerel?” zeide Osborne. „Jij verschrikkelijk? Maar man, je kon niet op je beenen staan — je maakte iedereen in den tuin aan het lachen, ofschoon je zelf schreide. Je was aangeschoten, Jos. Herinner je je niet, dat je een lied zong?”

„Een wat!” vroeg Joseph.

„Een sentimenteel liedje, en je noemde Rosa, Rebecca, hoe heet ze ook weer — Amelia's vriendinnetje — je liefste schattebout?” En deze meedoogenlooze jonge man pakte Dobbin's

hand en speelde het tooneeltje nog eens over, tot groote ontsteltenis van den oorspronkelijken acteur, en niettegenstaande Dobbin's goedhartige smeekbeden medelijden te hebben.

„Waarom zou ik hem sparen?” antwoordde Osborne op het protest van zijn vriend, toen zij den zieke verlieten en hem aan Dokter Gollop overlieten. „Drommels, welk recht heeft hij zich zulk een aanmatigend air te geven en ons te Vauxhall belachelijk te maken? Wie is dat schoolmeisje, dat hem toelonkt en het hof maakt? Laat ze naar den duivel loopen, zonder haar is de familie al onaanzienlijk genoeg. Een gouvernante is heel aardig, maar ik heb liever een dame tot schoonzuster. Ik ben een vrijzinnig man; maar ik heb gepasten trots, en weet waar ik staan moet: laat zij dat ook weten. En ik zal dien grooten, bluffenden nabob eens een toontje lager laten zingen en hem beletten zich nog belachelijker te maken dan hij al is. Daarom zeide ik hem voorzichtig te zijn, opdat zij hem geen proces aandoet.”

„Ik veronderstel, dat jij het wel het best zal weten,” zeide Dobbin, ofschoon tamelijk twijfelachtig. „Jij was altijd conservatief, en jouw familie is een der oudste van Engeland. Maar —”

„Kom mee de meisjes opzoeken en maak juffrouw Sharp zelf het hof,” viel de luitenant hier zijn vriend in de rede, maar kapitein Dobbin weigerde Osborne op zijn dagelijksch bezoek te Russell Square te vergezellen.

Toen hij Southampton Row, van af Holborn, uittiep, moest hij lachen bij het zien van twee hoofden op den uitkijk, op twee verschillende verdiepingen van het huis Sedley. Juffrouw Amelia stond op het balkon van het salon, ingespannen naar de overzijde van het plein te kijken, waar de heer Osborne woonde, op den uitkijk naar den luitenant; en juffrouw Sharp tuurde van uit haar slaapkamertje op de tweede verdieping, totdat de heer Joseph's enorme gestalte zou komen opdagen.

„Zuster Anna staat op den wachttoren,” zeide hij tot Amelia, „maar er komt niemand,” en hij lachte en vermaakte zich kostelijk met de grap en hij beschreef juffrouw Sedley in de meest koddige bewoordingen den treurigen toestand, waarin haar broeder zich bevond.

„Ik vind het erg wreed van je om te lachen, George,” zeide zij en keek heel ongelukkig; maar George lachte des te harder om haar treurig en verslagen uiterlijk, en hield hardnekkig vol, dat hij het een onbetaalbare grap vond, en toen juffrouw Sharp beneden kwam, plaagde hij haar met groote levendigheid met de uitwerking van haar bekoorlijkheden op den dikken burger.

„O, juffrouw Sharp! Als u hem van morgen eens had gezien,” zeide hij: „kermend in zijn gebloemde kamerjapon — krimpens van de pijn op zijn sofa: als u eens had kunnen zien, hoe hij zijn tong uit zijn mond liet hangen voor Dokter Gollop.”

„Wie zien?” zeide juffrouw Sharp.

„Wien? O, wien? Kapitein Dobbin natuurlijk, aan wien wij allen, tusschen twee haakjes, zooveel aandacht hebben geschonken gisterenavond.”

„Wij zijn erg onaardig tegenover hem geweest,” zeide Emmy hevig blozend. „Ik — ik had hem heelemaal vergeten.”

„Natuurlijk,” riep Osborne, nog steeds lachend.

„Men kan niet *altijd* aan Dobbin denken, weet je, Amelia. Niet waar, juffrouw Sharp?”

„Uitgezonderd als hij een glas wijn aan tafel omgooit,” zeide juffrouw Sharp met een hooghartig air en wierp haar hoofd in den nek. „Ik heb nog nooit eenige aandacht aan het bestaan van kapitein Dobbin geschonken.”

„Mooi zoo, juffrouw Sharp, dat zal ik hem vertellen,” zeide Osborne; en terwijl hij sprak, kwam er een gevoel van wantrouwen en haat voor dezen jongen officier in haar op, dat de laatste geheel onbewust ingeboezemd had.

„Zou hij mij voor den gek houden?” dacht Rebecca. „Heeft hij bij Joseph om mij gelachen? Heeft hij hem schrik aangejaagd? Misschien komt hij niet.” — Er kwam een waas voor haar oogen en haar hart sloeg snel.

„U plaagt altijd,” zeide zij zoo onschuldig glimlachend als zij kon. „Plaag maar mijnheer George; er is niemand om *mij* te verdedigen.” En toen zij wegliep — en Amelia hem ver-

wijgend aankeek, voelde George Osborne wel een weinig wroeging, dat hij dit hulpeloze schepseltje onnoodig zoo wreed behandeld had. „Mijn lieve Amelia,” zeide hij, „je bent te goed — te lief. Je kent de wereld niet. Ik wel. En je vriendinnetje juffrouw Sharp moet haar plaats leeren.”

„Denk je, dat Jos niet —”

„Op mijn woord, lieve, ik weet het niet. Misschien, of misschien niet. Ik heb niets over hem te zeggen. Ik weet alleen, dat hij een heel dwaze, ijdele kerel is en mijn lief klein meisje gisterenavond in een heel pijnlijken en benarden toestand heeft gebracht. Mijn liefste schattebout!” En hij barstte weer in lachen uit en deed het zoo koddig na, dat Emmy nu ook lachte. Jos kwam dien geheelen dag niet. Maar daarover had Amelia geen angst; want de kleine plannenmaakster had zoo waar den livrei-jongen, den heer Sambo's adjudant, naar de kamers van den heer Joseph gestuurd om een boek te vragen, dat hij beloofd had, en te informeeren hoe hij het maakte; en het antwoord via Jos' knecht, „den heer” Brush, luidde, dat zijn meester ziek te bed lag en dat de dokter zoeven geweest was. Hij moet morgen komen, dacht zij, maar zij had niet den moed tegen Rebecca met een enkel woord over het onderwerp te reppen, evenmin zinspeelde deze jonge vrouw er ook maar in het minst op gedurende den geheelen avond na dien te Vauxhall.

Den volgenden dag echter, toen de beide jonge dames op de sofa zaten en voorwendden te werken, of brieven te schrijven, of romans te lezen, kwam Sambo in de kamer met zijn gewonen beminnelijken grijnslach, een pakje onder zijn arm, en een briefje op een blad. „Briefje van den heer Jos, juffrouw,” zegt Sambo. Hoe beefde Amelia, toen zij het opende.

Het luidde als volgt: —

„Lieve Amelia,

„Ik zend je de ‚Wees van het Woud’. Ik was te ziek om gisteren te komen. Ik verlaat de stad vandaag en ga naar Cheltenham. Wees zoo goed de liefvallige juffrouw Sharp mijn verontschuldiging en te bieden over mijn gedrag te Vauxhall, en smeeke haar ieder woord te vergeven en te vergeten, dat ik geuit mag hebben, toen dat noodlottige souper mij zoo opgewonden had. Zoodra ik beter ben, want mijn gezondheid is zeer geschokt, ga ik voor eenige maanden naar Schotland en ik ben

„je liefhebbende

„Jos Sedley.”

Dit was het doodvonnis. Alles was voorbij. Amelia dorst niet naar Rebecca's bleek gelaat en brandende oogen te kijken, maar zij liet den brief in den schoot van haar vriendin vallen; en zij stond op en ging naar boven naar haar kamer en schreide alsof haar hart zou breken.

Juffrouw Blenkinsop, de huishoudster, zocht haar daar spoedig op, om haar te troosten; en op haar schouder weende Amelia vertrouwelijk en stortte haar hart eens flink uit.

„Maak u niet zoo van streek, juffrouw. Ik wilde het u niet graag zeggen. Maar geen van ons in huis mochten haar, behalve in het begin. Ik zag haar met mijn eigen oogen uw Ma's brief lezen. Pinner zegt, dat zij altijd rondscharrelt in de buurt van uw byouteriekistje en laden en van ieders laden en zij is er van overtuigd, dat zij uw wit lint in haar koffer heeft gedaan.”

„Ik gaf het haar; ik gaf het haar,” zeide Amelia.

Maar dit bracht geen verandering in juffrouw Blenkinsop's opinie omtrent juffrouw Sharp.

„Ik vertrouw die gouvernantes niet, Pinner,” zeide zij tegen de meid. „Zij matigen zich het air van een dame aan, en zij verdienen geen sikkepit meer dan jij en ik.”

Het werd nu iedereen in het huis, uitgezonderd de arme Amelia, duidelijk, dat Rebecca vertrekken moest, en hoog en laag (steeds met die ééne uitzondering) was het er over eens, dat die gebeurtenis zoo spoedig mogelijk plaats zou grijpen. Het goede kind snuffelde al haar laden, kasten, tassen en dozen met snuisterijen na — monsterde al haar japonnen, fichu's,

modesnuffjes, klosjes, kant, zijden kousen en kwikjes en strikjes — koos hier en daar wat om een stapeltje voor Rebecca te maken. En zij ging naar haar Papa, dien gullen Britschen koopman, die beloofd had haar evenveel guinjes te geven, als zij jaren telde — en zij verzocht den ouden heer het geld aan die lieve Rebecca te schenken, die het noodig moest hebben, terwijl het haar aan niets ontbrak.

Zij liet zelfs George Osborne bijdragen en geenszins ongaarne (want hij was even royaal als alle jongelui in het leger) ging hij naar Bond Street en kocht den mooisten hoed en den mooisten spencer, die er voor geld te krijgen waren.

„Dit is George's geschenk voor je, lieve Rebecca,” zeide Amelia, heel trotsch op de doos, waarin deze gaven gebracht werden. „Wat een smaak heeft hij! Zoo is er geen tweede.”

„Geen tweede,” antwoordde Rebecca. „Wat ben ik hem dankbaar!” Zij dacht bij zichzelf, „het was George Osborne, die mijn huwelijk verhinderde.” En zij hield van George Osborne dienovereenkomstig. Zij maakte de toebereidselen tot haar vertrek met groote gelatenheid, en zij accepteerde alle geschenken van de lieve, kleine Amelia na gevoeglijke aarzeling en tegenstribbeling.

Natuurlijk zwoer zij mevrouw Sedley eeuwige trouw; maar zij drong zich niet te veel bij deze goede dame op, die geen weg met het geval wist en haar klaarblijkelijk wenschte te vermijden. Zij kuste de hand van den heer Sedley, toen hij haar de beurs gaf; en vroeg verlof hem voortaan als haar lieven, lieven vriend en beschermer te mogen beschouwen. Haar houding was zoo aandoenlijk, dat hij op het punt stond haar een chèque voor nog twintig pond te schrijven; maar hij onderdrukte zijn gevoelens; het rijtuig wachtte om hem naar een diner te brengen; dus liep hij vlug weg met een „God zegen je, mijn kind, kom altijd hier, als je in de stad bent — naar de Mansion House, James.”

Ten laatste kwam het afscheid van Amelia, over welk schilderij ik een sluier zal werpen. Maar na een tooneeltje, waarin één persoon oprecht was en de andere komedie speelde — nadat men toevlucht had genomen tot de teederste liefkoozingen, de roerendste tranen, de reukflesch en eenige der mooiste gemoedsaandoeningen — scheidden Rebecca en Amelia, en de laatste beloofde plechtig haar vriendin altijd en eeuwig lief te hebben.

HOOFDSTUK VII.

Crawley van Queen's Crawley.

Tot de meest aanzienlijke namen, die met een C. beginnen, welke de *Court guide* in het jaar 18— bevatte, behoorde die van Crawley, Sir Pitt, Baronet, Great Gaunt Street en Queen's Crawley, Hants. Deze geëerde naam had reeds jaren lang onafgebroken ook op de Parlementslijst geprikt, te zamen met dien van een aantal andere eerbiedwaardige heeren, die om beurten *de borough* *) vertegenwoordigden.

Er wordt met betrekking tot de *borough* van Queen's Crawley gezegd, dat Koningin Elizabeth, toen zij op één van haar rondreizen te Crawley ontbeet, zóó verrukt was over een bijzonder lekker soort Hampshire bier, dat haar toen aangeboden werd door den Crawley uit die dagen (een knappen man met een keurigen baard en goed gevormde beenen), dat zij onmiddellijk Crawley tot een *borough* verhief, dat twee afgevaardigden naar het Parlement mocht zenden; en van af den dag van het doorluchtig bezoek nam de *borough* den naam van Queen's

*) borough; een stad, met vertegenwoordiging in het Parlement.

Crawley aan, welken ze tot den huidigen dag behouden heeft. En ofschoon door den loop der tijden en door die veranderingen, welke de eeuwen in rijken, steden en *boroughs* teweeg brengen, Queen's Crawley niet langer zulk een bevolkte plaats was, als in den tijd van koningin Bess — ja, zij was zelfs tot zulk een toestand vervallen, die gewoonlijk met het woord beroerd betiteld werd — toch placht Sir Pitt Crawley terecht op zijn elegante manier te zeggen: „Beroerd! Loop heen — ze brengt mij een goeie vijftien honderd pond per jaar op.”

Sir Pitt Crawley (naar het vermaarde Parlements lid genoemd) was de zoon van Walpole Crawley, eerste baronet, van de Kommiezerij, onder de regeering van George II, toen hij aangeklaagd werd wegens verduistering, evenals een groot aantal andere eerlijke heeren uit dien tijd; en Walpole Crawley was, zooals nauwelijks vermeld hoeft te worden, de zoon van John Churchill Crawley, naar den beroemden bevelhebber uit de regeering van koningin Anna genoemd. De stamboom (die te Queen's Crawley hangt) vermeldt verder Charles Stuart, later Barebones Crawley geheeten, zoon van den Crawley uit den tijd van Jacobus I; en tot slot koningin Elizabeth's Crawley, die op den voorgrond van de plaat staat met zijn gevorkten baard en wapenrusting. Zooals gewoonlijk, groeit uit zijn vest een boom, op welks hoofdtakken de bovengenoemde doorluchtige namen geschreven zijn. Dicht bij den naam van Sir Pitt Crawley, Baronet (het onderwerp van dit gedenkschrift) zijn die van zijn broer, den Eerwaarden Bute Crawley (het vermaarde Parlements lid was in ongenade, toen de eerwaarde heer geboren werd), predikant van Crawley-cum-Snailby, en van verscheidene andere mannelijke en vrouwelijke leden van de familie Crawley. Sir Pitt was eerst gehuwd geweest met Grizzel, zesde dochter van Mungo Binkie, Lord Binkie en dientengevolge nicht van den heer Dundas. Zij schonk hem twee zoons; Pitt, niet zoo zeer naar zijn vader dan wel naar den goddelijken minister genoemd; en Rawdon Crawley naar den vriend van den Prins van Wales, dien Zijne Majesteit, George IV, zoo geheel vergat. Vele jaren na het overlijden van Lady Crawley leidde Sir Pitt Rosa, dochter van den heer G. Grafton van Mudbury, naar het altaar, bij wie hij twee dochters had, in het belang van welke mejuffrouw Rebecca Sharp nu als gouvernante aangesteld was.

Men zal zien, dat deze jonge dame in een familie met zeer deftige connecties kwam, en dat zij op het punt stond een veel aanzienlijker kring binnen te treden dan de nederige sfeer in Russell Square, welke zij zoeven verlaten had.

In een briefje (op een oude enveloppe geschreven) had zij de opdracht ontvangen naar haar leerlingen toe te gaan en het bevatte de volgende woorden:

„Sir Pitt Crawley versoekt mejuffrouw Sharp en haar begasje hier Dinsdag te zijn, daar ik morgenogtend *vroeg* naar Queen's Crawley gaat.

„Great Gaunt street.”

Voor zoover Rebecca wist, had zij nooit een baronet gezien, en zoodra zij afscheid van Amelia had genomen en de guinjes, welke de goedhartige heer Sedley voor haar in een beurs deed, geteld had en zoodra zij haar oogen niet langer met haar zakdoek afveegde (iets waarmee zij oogenblikkelijk ophield, toen het rijtuig den hoek van de straat om was), begon zij zich een voorstelling te maken, hoe een baronet er wel uit zou zien. „Zou hij een ster dragen?” dacht zij, „of dragen alleen lords sterren? Maar hij zal wel mooi gekleed zijn in hofcostuum, met ruches en zijn haar wat gepoederd, zooals de heer Broughton in Covent Garden. Ik veronderstel, dat hij verschrikkelijk verwaand zal zijn, en dat ik met de grootste minachting behandeld zal worden. Toch moet ik mijn hard lot zoo goed mogelijk dragen — ik zal tenminste met menschen van aanzienlijke geboorte verkeer en niet met ordinair stadsvolk;” en zij begon over haar vrienden te Russell Square na te denken, met een soortgelijke philosophische bitterheid als waarmede de vos, in een zekere fabel, over de druiven spreekt.

Nadat het rijtuig van Gaunt Square, Great Gaunt Street inreed, stopte het eindelijk voor een hoog, somber huis tusschen twee andere hooge, sombere huizen, elk met een rouwschild boven het middelste raam van het salon; zooals de gewoonte van de huizen in Great Gaunt

Street is, in welke sombere plaats de dood eeuwig schijnt te heerschen. De luiken voor de vensters der eerste verdieping van Sir Pitt's huis waren gesloten — die van de eetkamer waren gedeeltelijk open en de rolgordijnen netjes in oude couranten gewikkeld. John, de stalknecht, die het rijtuig alleen gereden had, had geen zin af te stappen om te schellen; en dus verzocht hij een voorbijgaanden melkjongen dit voor hem te willen doen. Toen de bel geluid was, verscheen een hoofd tusschen de eetkamer-luiken, en werd de deur geopend door een man in vaalbruine korte broek en slobkousen, met een vuile, oude jas, een smerigen, ouden halsdoek om zijn borsteligen hals gebonden, een glimmend, kaal hoofd, een sluw, rood gelaat, een paar flikkerende, grijze oogen en een mond, die eeuwig grijnsde.

„Hier Sir Pitt Crawley?” zegt John van af zijn bok.

„Tja,” zegt de man aan de deur, met een hoofdknik.

„Haal deze koffers er dan eens af,” zegt John.

„Haal ze er zelf af,” zegt de portier.

„Zie je dan niet, dat ik mijn paarden niet in den steek kan laten? Kom, help een handje, mijn waarde, dan zal de Juffer je een biertje geven,” zeide John met een luiden, ruwen lach, want hij behandelde juffrouw Sharp niet langer met eerbied, daar haar connectie met de familie verbroken was en daar zij bij haar vertrek niets aan het personeel had gegeven. De kale man nam zijn handen uit zijn broekzakken, trad naderbij en juffrouw Sharp's koffer op zijn schouder nemend, droeg hij dien in huis.

„Neem deze mand en sjaal, en open het portier,” zeide juffrouw Sharp en steeg hevig verontwaardigd uit het rijtuig. „Ik zal aan den heer Sedley schrijven en hem van je gedrag op de hoogte stellen,” zeide zij tot den stalknecht.

„Doe dat niet,” antwoordde die functionaris. „Ik hoop, dat u niets vergeten heeft? Juffrouw Melia's japonnen — heeft u ze — die de kamenier gehad zou hebben? — Ik hoop, dat ze zullen passen. Sluit de deur, Jim, niet veel van haar te halen,” vervolgde John met zijn duim naar juffrouw Sharp wijzend: „niet veel zaaks, zeg ik je, niet veel zaaks,” en met deze woorden reed de staljongen van den heer Sedley heen. De waarheid is, dat hij verliefd op de kamenier in quaestie was en hevig verontwaardigd, dat zij van haar emolumenten beroofd werd.

Toen zij op bevel van den persoon in slobkousen de eetkamer binnenging, zag Rebecca, dat dit vertrek niet vroolijker was, dan zulke kamers meestal zijn, als deftige families uitstendig zijn. De trouwe kamers schijnen, als het ware, de afwezigheid van hun meester te betreuren. Het Smyrna tapijt heeft zich opgerold, en zich gemelijk onder het buffet teruggetrokken; de schilderijen hebben hun aangezicht achter oude vellen bruin papier verborgen; de hanglamp is in een somberen zak van grove, bruine katoen gewikkeld; de gordijnen zijn verdwenen onder allerlei slordige overtrekken; het marmeren borstbeeld van Sir Walpole Crawley kijkt uit zijn donkeren hoek naar de kale planken en het ingesmeerde haardstel en de ledige kaarten-rekken boven den schoorsteenmantel; het likeurkeldertje heeft zich achter het tapijt verscholen; de stoelen staan om en om en op elkaar tegen de muren; en in het donkere hoekje, tegenover het borstbeeld, zit een ouderwetsche norsche messendoos, die afgesloten is, op een dientafeltje.

„Middageten gehad, veronderstel ik? Niet te warm voor u? Een beetje bier hebben?”

„Waar is Sir Pitt Crawley?” zeide juffrouw Sharp majestueus.

„Ha, ha! Ik ben Sir Pitt Crawley. Vergeet niet, dat u mij een halven liter schuldig is voor de bagage. Ha, ha! Vraag maar aan Tinker. Juffrouw Sharp, mejuffrouw de gouvernante, mejuffrouw de werkvrouw. Ha, ha!”

De dame, die als juffrouw Tinker aangesproken werd, verscheen op dat moment met een pijp en een zakje tabak, waar zij een oogenblik vóór juffrouw Sharp's aankomst op uitgezonden was; en zij overhandigde deze voorwerpen aan Sir Pitt, die bij het vuur plaats genomen had.

„Waar is de *farthing* *)?” zeide hij. „Ik heb je anderhalven stuiver gegeven. Waar is het geld, dat je over hebt, ouwe Tinker?”

„Daar!” antwoordde juffrouw Tinker, het geldstuk neergooiend; „alleen een baronet bekommert zich om een *farthing*.”

„Eén *farthing* per dag is zeven shilling per jaar,” antwoordde het Parlementslied; zeven shilling per jaar is de rente van zeven guinjes. Als je op de *farthings* past dan komen de guinjes vanzelf.”

„Je kunt er van op aan, dat het Sir Pitt Crawley is, jonge dame,” zeide juffrouw Tinker gemelijk; „want hij past op de kleintjes. Je zult hem wel gauw beter kennen.”

„En mij niet minder aardig vinden, juffrouw Sharp,” zeide de oude heer bijna beleefd. „Ik moet rechtvaardig zijn, vóór ik edelmoedig kan wezen.”

„Hij heeft nog nooit van zijn leven een *farthing* weggegeven,” gromde Tinker.

„Nog nooit, en ik zal het ook nooit; dat is tegen mijn principe. Haal nog een stoel uit de keuken, Tinker, als je wilt zitten; en dan zullen wij een hapje eten.”

Spoedig daarop stak de baronet een vork in het steelpannetje op het vuur en haalde er een stuk pens en een ui uit, welke hij in twee vrij gelijke porties verdeelde en welke hij en juffrouw Tinker nuttigden. „Weet u, juffrouw Sharp, als ik niet hier ben, krijgt Tinker kostgeld. Als ik in de stad ben, eet ze met de familie. Ha! ha! Ik ben blij, dat juffrouw Sharp geen honger heeft, jij ook niet, Tinker?” En zij vielen op hun karig souper aan.

Na het souper stak Sir Pitt Crawley een pijp op; en toen het heelemaal donker was, stak hij de talkkaars in den tinnen kandelaar aan en haalde uit een oneindig diepen zak een enorme massa papieren en begon die te lezen en te rangschikken.

„Ik ben hier voor rechtszaken, mijn lieve kind, en daarom zal ik morgen het genoeg van zulk een aardige reisgenootte hebben.”

„Hij is altijd met rechtszaken bezig,” zeide juffrouw Tinker en nam den pot bier op.

„Om beurten drinken,” zeide de baronet. „Ja, mijn lieve kind, Tinker heeft gelijk: ik heb meer rechtsgedingen verloren en gewonnen dan eenig man in Engeland. Kijk eens aan: Crawley, Bart. tegen Snaffle. Ik zal hem wel klein krijgen, of mijn naam is geen Pitt Crawley. Podder en nog iemand tegen Crawley, Bart. Armvoogden van de Paroche Snaily tegen Crawley, Bart. Zij kunnen niet bewijzen, dat het gemeenschappelijk bezit is, ik zal ze tarten; het land is van mij. Het behoort evenmin aan de parochie als aan u of Tinker hier. Ik zal ze verslaan, al zou het me duizend guinjes kosten. Kijk deze papieren maar eens in; u mag, als u wilt, mijn lieve kind. Schrijft u netjes? Ik zal er voor zorgen, dat u zich nuttig maakt, als wij te Queen's Crawley zijn, wees daar verzekerd van juffrouw Sharp. Nu de douairière dood is, heb ik iemand noodig.”

„Zij was even erg als hij,” zeide Tinker. „Zij vervolgde al haar leveranciers; en zond acht en veertig knechts in vier jaar weg.”

„Zij was erg gierig — erg gierig,” zeide de baronet eenvoudig; „maar zij bewees mij onschatbare diensten en zij spaarde mij een rentmeester uit.” En in dezen vertrouwelijken trant zette hij het gesprek geruimen tijd voort tot groot vermaak van de nieuw aangekomene. Wat ook Sir Pitt Crawley's hoedanigheden mochten zijn, goed of slecht, hij verbloemde ze niet in het minst. Hij sprak voortdurend over zichzelf, soms in het grofste Hampshire volksdialect, terwijl hij somtijds den toon van een man van de wereld aannam. En aldus wenschte hij juffrouw Sharp goeden nacht, nadat hij bevolen had om te vijf uur 's morgens gereed te zijn.

„U slaapt vannacht bij Tinker,” zeide hij: „het is een groot bed en er is ruimte voor twee. Lady Crawley stierf er in. Goeden nacht.”

Na dezen zegen ging Sir Pitt heen, en de plechtige Tinker, de talkkaars in de hand, ging haar vóór, de groote, kille steenen trap op, voorbij de groote, droefgeestige salon-deuren, met de knoppen in papier gewikkeld, naar de groote slaapkamer aan den voorkant, waar Lady

*) Geldstuk ter waarde van $\frac{1}{4}$ stuiver.

Crawley den laatsten adem uitblies. Het bed en de kamer waren zoo begrafenisachtig en somber, dat men zich zou kunnen verbeelden, dat Lady Crawley niet alleen in deze kamer stierf, maar dat haar geest er nog toefde. Rebecca sprong echter met de grootste levendigheid in het vertrek rond en gluurde in de groote garderobes en kasten en probeerde de laden, die op slot waren, en bekeek de sombere schilderijen en toilet-benoodigdheden, terwijl de oude werkvrouw haar gebeden opzeide. „Ik zou niet graag zonder een zuiver geweten in dit bed slapen, juffrouw,” zeide de oude vrouw.

„Er is ruimte genoeg voor ons en een half dozijn geesten,” zegt Rebecca. „Vertel mij eens alles van Lady Crawley en Sir Pitt Crawley, en allemaal, mijn *lieve* juffrouw Tinker.”

Maar de oude Tinker liet zich niet door deze kleine vraag-al uithooren; en haar te kennen gevend, dat dit bed een plaats om te slapen en niet om te praten was, begon zij zoo hevig te snurken, als alleen de neus der onschuld dat vermag.

Rebecca lag langens, langens tijd wakker, denkend aan den dag van morgen en aan de nieuwe wereld, welke zij op het punt stond te betreden, en aan haar kansen op succes daar. De kaars flikkerde in de kom. De schoorsteenmantel wierp een groote, donkere schaduw over de helft van een verteerden ouden borduurlap, dien Lady Crawley ongetwijfeld gewerkt had, en over twee kleine familieportretten van jonge knapen, één in studentenkleding en de andere in een roode soldatenjas. Toen zij ging slapen, koos Rebecca den laatste, om van te droomen.

Om vier uur op zulk een stralenden zomerochtend, die zelfs Great Gaunt Street een vroolijken aanblik verleende, wekte de trouwe Tinker haar slaapkameraad, verzocht haar zich voor het vertrek gereed te maken, deed de bouten en grendels van de groote hal-deur (wier gerammel en gerinkel de slapende echo's in de straat deden schrikken), liep naar Oxfordstreet en riep een rijtuig van een standplaats daar. Het is onnoodig om in bijzonderheden te treden omtrent het nummer van het voertuig, of omtrent het feit, dat de koetsier daar zoo vroeg gestationneerd was in de buurt van Swallow Street, in de hoop, dat de een of andere jonge fat, die zich waggelend naar huis begaf van de kroeg, de hulp van zijn voertuig noodig mocht hebben en hem met de edelmoedigheid der dronkenschap zou betalen.

Het is eveneens onnoodig te vermelden, dat de koetsier, indien hij zulk een hoop koesterde, als hierboven vermeld wordt, hevig teleurgesteld was; en dat de waarde baronet, dien hij naar de City reed, hem geen stuiver meer gaf dan zijn vracht. Het was nutteloos of Jehu al smeekte of raasde; of hij juffrouw Sharp's hoedendozen al in de modder wierp, en zwoer, dat hij zijn vrachtje zou aanklagen.

„Wees verstandiger,” zeide één der stalknechts: „het is Sir Pitt Crawley.”

„Juist, Joe,” riep de baronet goedkeurend; „en ik zou den man wel eens willen zien, die mij er in kan laten loopen.”

„En ik ook,” zeide Joe gemelijk grijnzend, terwijl hij de bagage van den baronet boven op de diligence plaatste.

„Bewaar den bok voor mij,” riep het Parlements lid tot den koetsier; die „Ja, Sir Pitt,” antwoordde aan zijn hoed tikkend en met woede in zijn hart (want hij had den bok aan een jongeheer uit Cambridge beloofd, die hem zeker een kroon gegeven zou hebben), en juffrouw Sharp werd van een plaats op de achterbank voorzien, binnen in het rijtuig, dat haar om zoo te zeggen de wijde wereld inreed.

Het is niet noodig hier te vermelden, dat de jonge man van Cambridge zijn vijf overjassen norsch voorop legde; maar er mede verzoend was, toen de kleine juffrouw Sharp het rijtuig verlaten moest en naast hem bovenop moest zitten — waarop hij haar in één van zijn overjassen hulde en in een volmaakt goed humeur geraakte; dat de asthmatische heer, de preutsche dame, die op haar eerewoord verzekerde, dat zij nog nooit per diligence gereisd had (er is altijd zulk een dame in een diligence — helaas! was; want de diligences, waar zijn zij gebleven?), en de dikke weduwe met de cognac flesch binnenin plaats namen: dat de kruier hen allen om geld vroeg en zes stuivers van den heer en vijf vette halve stuivers van de dikke weduwe

kreeg; en dat de koets eindelijk wegreed — dat ze zich nu eens een weg door de donkere, nauwe straten van Aldersgate baande, dan weer ratelend den blauwen koepel van St. Paul's passeerde, met luid gerinkink voorbij den vreemdelingeningang van Fleet Market reed, welke evenals de „Exeter Exchange” nu naar het Schimmenrijk vertrokken is; dat zij de Witte Beer in Piccadilly achter zich lieten en den dauw van de moestuinen van Knightsbridge zagen opstijgen; dat zij door Turnham-green, Brentford, Bagshot reden.

Maar de schrijver van deze bladzijden, die vroeger, en met hetzelfde heldere weer, dezelfde merkwaardige reis gemaakt heeft, kan er slechts met een zoet en teeder gevoel van spijt aan terugdenken. Waar is de weg nu en zijn vroolijke voorvallen? Is er geen Chelsea of Greenwich voor den ouden, eerlijken koetsier met zijn neus vol puisten? Ik vraag mij af, waar zij zijn, die goeie kerels? Is de oude Weller levend of dood? en de kellners, en de herbergen, waar zij bedienden, en de koude runderschijven, en de dwergachtige staljongen met zijn blauwen neus en rinkelende emmers, waar is hij? en waar is zijn geslacht? Voor de groote genieën, nu nog in de lange kleeren, die romans voor de kinderen van den geëerden lezer zullen schrijven, zullen deze menschen en dingen evengoed legende en geschiedenis zijn, als Niniveh, of Richard Leeuwenhart, of Jack Sheppard. Voor hen zal de diligence fictie geworden zijn — een span van vier donkerbruine paarden even fabelachtig als Bucephalus of Black Bess. Ach, hoe glom hun huid, als de stalknechts hun dekens wegnamen en zij wegreden: ach, hoe sloegen hun staarten, als zij bij de volgende pleisterplaats, met dampende flanken, preutsch naar de binnenplaats van de herberg stapten. Helaas! wij zullen nooit meer den hoorn te middernacht hooren toeteren, of de tolhekken nooit weer zien opengooien. Waarheen brengt ons echter de lichte diligence van Trafalgar, welke slechts vier personen binnenin kan bevatten? Laten wij ons te Queen's Crawley laten afzetten zonder verdere uitweiding en laten wij zien, hoe juffrouw Rebecca Sharp het daar maakte.

HOOFDSTUK VIII.

Privé en Vertrouwelijk.

Mejuffrouw Rebecca Sharp aan mejuffrouw Amelia Sedley, Russell Square, Londen.

(Pitt Crawley.)

„Mijn beste, liefste Amelia,

Met welk een gemengd gevoel van vreugde en smart neem ik de pen op om mijn liefste vriendin te schrijven! Och, welk een verschil tusschen vandaag en gisteren! Thans ben ik zonder vrienden en alleen; gisteren was ik thuis, in het lieve gezelschap van een zuster, welke ik altijd, *altijd* zal liefhebben. „Ik zal je niet vertellen onder hoeveel tranen en droefheid ik den rampspoedigen avond doorgebracht heb, toen ik van jou scheidde. *Jij* begaf je Dinsdag met je moeder en je *verknochten jongen soldaat* naar vreugde en geluk; en ik dacht den geheelen nacht aan je, terwijl je bij de Perkinen danste, ongetwijfeld de knapste van alle jonge meisjes op het bal. Ik werd door den stalknecht, in het oude rijtuig, naar Sir Pitt Crawley's huis in de stad gebracht, waar ik, nadat John, de stalknecht, zich op de meest lompe en onbeschaamde wijze tegenover mij gedragen had (helaas! men kan gerust de armen en ongelukkigen

beledigen!), aan Sir Pitt's zorgen overgeleverd werd, en den nacht in een oud, somber bed naast een afgrijselijke, sombere, oude werkvrouw, de huisbewaarster, moest doorbrengen. Ik heb den geheelen nacht geen oog dicht gedaan.

„Sir Pitt beantwoordt niet aan de voorstelling van een baronet, welke wij ons maakten, toen wij ‚Cecila’ te Chiswick lazen. Iets, dat minder op Lord Orville lijkt, kan men zich werkelijk niet voorstellen. Verbeeld je een ouden, knorrigen, kleinen, ordinair en vreeselijk smerigen man, in oude kleeren en schunnige, oude slobkousen, die een verschrikkelijke pijp rookt en zijn eigen afschuwelijk souper in een pannetje kookt. Hij spreekt met een platte-landsch dialect en vloekte hevig tegen de werkvrouw, tegen den huurkoetsier, die ons naar de herberg reed, waar de diligence afging en waarmede ik, voor het grootste gedeelte bovenop, de reis maakte.

„Ik werd bij het aanbreken van den dag door de werkvrouw gewekt, en toen wij de herberg bereikt hadden, kreeg ik eerst een plaats binnenin. Maar toen wij aan het plaatsje Leakington kwamen, waar het hevig begon te regenen — kun je het gelooven? — noodzaakte men mij buiten te komen zitten, want Sir Pitt is de eigenaar van de diligence en daar er te Mudbury een passagier kwam, die een plaats binnen wenschte, moest ik bovenop in den regen gaan, waar een jongmensch van Cambridge College echter zoo vriendelijk was mij in één van zijn vele overjassen tegen den regen te beschutten.

„Deze heer en de conducteur schenen Sir Pitt goed te kennen en lachten herhaaldelijk om hem. Zij noemden hem beiden een ouden vrek. Hij geeft niemand ooit eenig geld, zeiden zij (en die laagheid haat ik); en de jonge heer deed mij opmerken, dat wij het laatste eind van den weg heel langzaam reden, omdat Sir Pitt op den bok zat, en hij de eigenaar van de paarden voor dat gedeelte van de reis is. ‚Maar ik zal ze wel voortjagen naar Squashmore, als ik de teugels in handen heb,’ zeide de jonge student. ‚Dat is zijn verdiende loon, jongeheer Jack,’ zeide de conducteur. Toen ik begreep, wat hij hiermede bedoelde, en dat jongeheer Jack van plan was het overige gedeelte van den weg te mennen en zich op Sir Pitt's paarden te wreken, toen lachte ik natuurlijk ook.

„Een rijtuig en vier mooie paarden met het familie-wapen wachtte ons echter te Mudbury, vier mijlen van Queen's Crawley en wij deden in allen luister onze intrede tot het park van den baronet. Er is een pracht oprijlaan, een mijl lang, welke naar het huis voert en de vrouw bij het portiershek (boven welks pilaren een slang en een duif prijken, de schilddragers van het wapen der Crawley's) maakte een aantal buigingen voor ons, terwijl zij de oude ijzeren gesmede deuren, welke veel op die van het afschuwelijke Chiswick gelijken, openwierp.

„Dit is een laan van een mijl lang,’ zeide Sir Pitt. ‚Hier staat een zeshonderd pond aan timmerhout. Noem je dat niets?’ Hij spreekt laan — laen uit en niets — nies, zoo grappig; en hij had een zekeren mijnheer Hodson, zijn opziener van Mudbury, bij zich in het rijtuig, en zij hadden het over beslaglegging op, en verkoopen van inboedels, en draineeren en het omploegen van den ondergrond, en nog veel meer over pachters en landbouw — veel meer dan ik kon begrijpen. Sam Miles was op stroopen betrapt, en Peter Bailey was eindelijk naar het werkhuis gegaan. ‚Zijn verdiende loon,’ zeide Sir Pitt; ‚hem en zijn famielje hebben mij al honderd en vijftig jaar lang met die boerderij bedrogen.’ Ik veronderstel de een of andere pachter, die de pacht niet kon betalen. Sir Pitt had zeker wel *hij* en zijn familie kunnen zeggen; maar rijke baronets behoeven niet op hun spraak-kunst te letten, zooals arme gouvernantes.

„In het voorbijgaan merkte ik een mooien kerktoren op, die boven eenige oude olmen in het park uitstak; en voor ze, midden op een grasveld en te midden van enkele bijgebouwtjes, een oud rood huis met hooge schoorsteenen, welke met klimop begroeid waren, en ruiten, die in de zon glinsterden.

„Is dat uw kerk, mijnheer?’ vroeg ik.

„Drommels, ja,’ zeide Sir Pitt (alleen gebruikte hij een veel leelijker woord, lieve);

,hoe gaat het met Buty, Hodson? Buty is mijn broer Bute, mijn lieve kind — mijn broer de dominee. Ik noem hem Buty en het Beest, ha, ha!’

„Hodson lachte ook en keek daarop ernstiger, knikte met zijn hoofd en zeide: ‚Ik vrees, dat hij beter is, Sir Pitt. Gisteren reed hij op zijn hit en keek naar ons koren.’

„Keek naar zijn tienden, de duivel hale hem’ (alleen gebruikte hij hetzelfde leelijke woord).

„Zal cognac-grog hem dan nooit naar de andere wereld helpen? Hij is zoo taai als de oude hoe-heet-ie-ook-weer — oude Methusalem.’

„Mijnheer Hodson lachte weer. ‚De jongens zijn thuis van school. Zij hebben John Scroggins geranseld, tot hij bijna dood was.’

„Mijn tweeden opziener geranseld!’ brulde Sir Pitt.

„Hij was op het terrein van den dominee, mijnheer,’ antwoordde de heer Hodson; en Sir Pitt zwoer, razend van woede, dat, als hij ze er ooit op betrapte op zijn terrein te stroopen, hij ze zou verbannen, bij god dat zou hij. ‚Ik heb echter,’ zeide hij, ‚het recht om de plaats te vergeven, verkocht, Hodson; geen van dat tuig krijgt haar, dat geef ik je op een briefje;’ en mijnheer Hodson zeide, dat hij gelijk had; en hieruit maakte ik ongetwijfeld op, dat de twee broers oneenigheid hadden — zooals zoo dikwijls met broers het geval is, en ook met zusters. Herinner je je de twee dames Scratchley te Chiswick niet, die altijd vochten en kibbelden — en Mary Box, die altijd Louisa stompte?

„Kort daarop zag de heer Hodson twee kleine jongens, die stokjes in het bosch oprapten, en sprong uit het rijtuig en vloog met zijn zweep op hen af. ‚Sla er op los, Hodson,’ brulde de baronet; ‚sla ze lam, en breng ze naar het huis, die vagebonden; ik zal ze achter slot en grendel laten zetten, zoo waar als ik Pitt heet.’ En oogenblikkelijk daarop hoorden wij des heeren Hodson’s zweep op de schouders van de arme, snikkende stumperds klappen en toen Sir Pitt zag, dat de boosdoeners in verzekerde bewaring waren, reed hij door naar het huis.

„Alle bedienden stonden ons op te wachten en

„Hier, mijn lieve, werd ik gisterenavond door een vervaarlijk gestomp op mijn deur gestoord: en wie denk je, dat het was? Sir Pitt Crawley in zijn slaapmuts en kamerjapon. Wat zag hij er uit! Toen ik voor zulk een bezoeker achteruit deinsde, kwam hij naar voren en pakte mijn kaars beet: ‚geen kaarsen na elf uur, juffrouw Becky,’ zeide hij: ‚Ga in het donker naar bed, aardig klein nest’ (zoo noemde hij mij), ‚en tenzij u wenscht, dat ik iederen avond om de kaars kom, zorg dan, dat u om elf uur in bed is.’ En na deze woorden gingen hij en Horrocks, de bottelier, lachend heen. Je kunt er verzekerd van zijn, dat ik dergelijke bezoeken niet aan zal moedigen. ’s Nachts lieten zij twee kolossale bloedhonden los, die den geheelen nacht tegen de maan huilden en jankten. ‚Ik noem dien hond Gorer,’ *) zeide Sir Pitt, ‚hij heeft een man gedood, en hij kan een stier aan, en de moeder noemde ik Flora; maar nu noem ik haar Aroarer, **) want zij is te oud om te bijten. Ha, ha!’

„Vóór het huis Queen’s Crawley, wat een leelijk, ouderwetsch rood steenen heerenhuis is, met hooge schoorsteenen en gevels in den stijl van Koningin Elizabeth, is een terras met aan weerszijden de familieduif en slang, waarop de groote haldeuren openen. En o, lieve, de groote hal is zeker even ruim en somber, als de groote hal in het kasteel Udolpho. Het bezit een groote haardstede, waarin de halve school van juffrouw Pinkerton zou gaan, en het rooster is groot genoeg om er minstens een os op te roosteren. In het rond hangen ik weet niet hoeveel generaties Crawley, sommigen met baarden en groote geplooidde kragen, anderen met enorme pruiken en buitenwaartsche teenen; weer anderen in lange rechte keurslijven en japonnen, zoo stijf als torens, en enkelen met lange krullen en o! mijn lieve, bijna geen keurslijven. Aan het eene einde van de hal is de groote trap heelemaal van zwart eikenhout, zoo somber als maar mogelijk is,

*) gore = geronnen bloed.

**) to roar = brullen.

en aan weerszijden zijn hooge deuren met hertekoppen er boven, die tot de biljartzaal, en de bibliotheek, en het groote gele salon en de ochtendkamer toegang geven. Ik geloof, dat er minstens twintig slaapkamers op de eerste verdieping zijn; in één er van is het bed, waarin Koningin Elizabeth heeft geslapen; en mijn nieuwe leerlingetjes hebben mij vanmorgen door al deze mooie vertrekken gevoerd. Ik beloof je, dat zij niet minder somber zijn gemaakt door de luiken altijd gesloten te houden; en er is nauwelijks één vertrek, waar ik niet een geest verwachtte, toen het licht er toegelaten werd. Op de tweede verdieping hebben wij een leerkamer, met mijn slaapkamer aan den eenen kant, en die der jonge dames aan den anderen. Verder zijn er de kamers van den heer Pitt — mijnheer Crawley wordt hij genoemd — den oudsten zoon, en van den heer Rawdon Crawley — hij is officier, zooals een zeker iemand, en elders met zijn regiment. Er is geen gebrek aan ruimte, dat verzeke ik je. Je zoudt alle bewoners van Russell Square er kunnen huisvesten, geloof ik, en nog plaats over hebben.

„Een half uur na onze aankomst luidde de groote bel voor het diner en ging ik met mijn twee leerlingen naar beneden (het zijn erg magere, onbeduidende wichtjes van tien en acht jaar). Ik kwam beneden in je lieve mousseline japon (waarover die vreeselijke juffrouw Pinner zoo onhebbelijk was, omdat je haar mij gaf); want ik word als familielid behandeld, behalve, wanneer er bezoek is, en de jonge dames en ik boven dineeren.

„Welnu, de groote bel luidde voor het diner en wij verzamelden ons in het kleine salon, waar Lady Crawley zit. Zij is de tweede Lady Crawley en de moeder der jonge dames. Zij was de dochter van een ijzerhandelaar en haar huwelijk werd als een zeer goede partij beschouwd. Zij ziet er uit, alsof zij ééns knap is geweest, en haar oogen schreien steeds om haar verloren schoonheid. Zij is bleek en mager en hoog in de schouders; en ze is blijkbaar niet erg welbespraakt. Haar stiefzoon, de heer Crawley, was ook in de kamer. Hij was in avondtoilet, even plechtig als een begrafenisondernemer. Hij is bleek, mager, leelijk en zwijgzaam; hij heeft magere beenen, geen borst, hooikleurige bakkebaarden en strookleurig haar. Hij is het evenbeeld van zijn moeder zaliger boven den schoorsteenmantel — Griselde uit het doorluchtige geslacht Binkie.

„Dit is de nieuwe gouvernante, mijnheer Crawley,' zeide Lady Crawley, terwijl zij naar voren trad en mijn hand vatte; ,juffrouw Sharp.'

„O!' zeide de heer Crawley, en stak zijn hoofd even vooruit en begon toen weer een groot pamflet te lezen, waarin hij verdiept was.

„Ik hoop, dat u lief voor mijn meisjes zult zijn,' zeide Lady Crawley; met haar roze oogen altijd vol tranen.

„Goeie genade, ma, natuurlijk,' zeide de oudste: en met één oogopslag zag ik, dat ik niet bang voor *deze* vrouw behoef te zijn.

„*Madame est servie*,' zegt de bottelier in het zwart, met een enormen, witten kraag, die er uitzag, als één uit den tijd van Koningin Elizabeth, welke in de hal afgebeeld zijn: en den arm van den heer Crawley nemend, ging zij voorop naar de eetzaal, waarheen ik met een leerling aan iedere hand volgde.

„Sir Pitt was al in de zaal met een zilveren kan. Hij was zoo juist in den kelder geweest en was ook in avondtoilet: dat wil zeggen, hij had zijn slobkousen afgedaan en zijn korte, dikke beentjes prijkten in zwart sajetten kousen. Het buffet was met blinkende oude voorwerpen beladen — oude bekens zoowel van zilver als goud; oude presenteerbladen en olie- en azijn-stellen, zooals in den winkel van Rundell Bridge. Alles op tafel was ook van zilver, en twee knechts, met rood haar en kanariekleurige livreen, stonden aan weerszijden van het buffet.

„Mijnheer Crawley zeide een lang gebed en Sir Pitt zeide amen en de groote zilveren deksels werden opgelicht.

„Wat hebben wij vandaag, Betsy?' vroeg de baronet.

„Schapensoep, geloof ik, Sir Pitt,' antwoordde Lady Crawley.

„*Mouton aux navets*,’ voegde de bottelier er plechtig aan toe; ,de soep is *potage de mouton à l’Ecoisaise*. De bijgerechten *pommes de terre au naturel*, en *choufleur à l’eau*.’

„Schapenvleesch is schapenvleesch,’ zeide de baronet, ,en verduiveld goed eten. Wat voor een schaaap is het, Horrocks, en wanneer heb je geslacht?’

„Eén van de Schotsche met zwarten kop, Sir Pitt: wij hebben Donderdag geslacht.’

„Wie nam er wat van?’

„Steel uit Mudbury nam een rib en twee pooten, Sir Pitt; maar hij zegt, dat het laatste te jong was en vervloekt wollig, Sir Pitt.’

„Wilt u wat *potage* hebben? Juffrouw eh — Juffrouw Blunt,’ vroeg de heer Crawley.

„Prachtige Schotsche soep, mijn lieve kind,’ zeide Sir Pitt, ,ofschoon men ze een Franschen naam geeft.’

„Ik geloof, dat het in deftige kringen de gewoonte is,’ zeide de heer Crawley hooghartig, ,den schotel bij den naam te noemen, dien ik hem gaf:’ en de *potage* werd ons op zilveren soepborden door de knechts in de kanariekleurige jassen opgediend, tegelijk met de *mouton aux navets*. Vervolgens werden bier en water gebracht en ons jonge dames in wijnglazen toegediend. Ik ben geen kenner van bier, maar ik kan met een gerust geweten zeggen, dat ik water verkies.

„Toen wij van onzen maaltijd genoten, nam Sir Pitt de gelegenheid te baat om te vragen, waar de schouders van het schaaap gebleven waren.

„Ik geloof, dat het personeel ze opgegeten heeft,’ zeide Lady Crawley bedeesd.

„Dat hebben wij, mevrouw,’ zeide Horrocks, ,en wij krijgen niet veel meer.’

„Sir Pitt barstte in een heesch gelach uit en zette zijn gesprek met den heer Horrocks voort.

„Dat kleine zwarte biggetje uit het nest van de Kentsche zeug moet nu wel buitengewoon vet zijn.’

„Het springt nog niet, Sir Pitt,’ antwoordde de bottelier met het ernstigste gezicht ter wereld, waarom Sir Pitt, en ditmaal de jonge dames met hem, in onbedaarlijk lachen uitbarstten.

„Juffrouw Crawley, juffrouw Rose Crawley,’ zeide de heer Crawley, ,uw gelach komt mij als iets totaal misplaatst voor.’”

„Het kan niet schelen,’ zeide de baronet, ,wij zullen het varken Zaterdag probeeren. Dood het Zaterdagochtend, John Horrocks. Juffrouw Sharp houdt veel van varkensvleesch, niet waar juffrouw Sharp?’

„En ik geloof, dat dit alles is, voor zoover ik mij herinner, wat er aan tafel gesproken werd. Toen de maaltijd geëindigd was, werd een kan heet water vóór Pitt geplaatst, benevens een veldflesch, die, geloof ik, rum bevatte.

„De heer Horrocks voorzag mij en mijn leerlingen van drie kleine glazen wijn, en een volle bokaal werd voor Lady Crawley ingeschonken. Toen wij ons terugtrokken, nam zij uit haar werklade een reusachtig, eindeloos breiwerk; de jonge dames gingen met een vuil pak kaarten een spelletje spelen. Er werd slechts één kaars aangestoken, maar zij stond in een prachtigen, ouden, zilveren kandelaar, en na enkele weinige vragen van Lady Crawley kreeg ik, om mij te vermaken, de keus tusschen een boek met preeken en een pamflet over de graanwetten, waarin de heer Crawley vóór het diner had gelezen.

„Aldus zaten wij een uurtje, totdat voetstappen vernomen werden.

„De kaarten weg, meisjes,’ riep Lady Crawley hevig ontsteld uit; ,juffrouw Sharp, leg mijnheer Crawley’s boeken neer;’ en deze bevelen waren nauwelijks ten uitvoer gebracht, of de heer Crawley trad het vertrek binnen.

„Wij zullen de verhandeling van gisteren voortzetten, jonge dames,’ zeide hij, ,en ieder zal om beurten een bladzijde lezen; zoodat juffrouw eh — juffrouw Short jelui eens kan hooren;’ en de arme kinderen begonnen een lange, sombere preek te lezen, welke in de Bethesda kapel te Liverpool gehouden was ten behoeve van een zending naar de Chickasaw Indianen. Was dat geen verrukkelijke avond?

„Om tien uur kreeg het personeel de opdracht Sir Pitt en het huisgezin tot het gebed bijeen te roepen. Sir Pitt kwam het eerst binnen, erg verhit en met tamelijk onzekeren gang; na hem de bottelier, de kanaries, de knecht van den heer Crawley, drie andere knechts, die verschrikkelijk naar den stal rooken, en vier vrouwen, waarvan er één, zooals ik opmerkte, erg opzichtig gekleed was, en mij een minachtenden blik toewierp, terwijl zij op haar knieën neerplofte.

„Toen de heer Crawley klaar was met zijn redevoering en verklaringen, kregen wij onze kaarsen en daarna gingen wij naar bed; en daarop werd ik in mijn schrijven gestoord, zooals ik je beschreven heb, mijn liefste, dierbaarste Amelia.

„Goeden nacht. Duizend, duizend, duizend kussen!

„Zaterdag. — Van morgen om vijf uur hoorde ik het gegil van het kleine, zwarte biggetje. Rose en Violet hebben het mij gisteren laten zien, en de stallen, en de hondenhokken, en den tuinman, die vruchten plukte om naar de markt te sturen, en wien zij om een tros kasdruiven smeekten; maar hij zeide, dat Sir Pitt ze alle genummerd had en het zou hem zijn betrekking kunnen kosten, als hij er van weggaf. De schatten van meisjes vingen een veulen in een afgesloten veld en vroegen, of ik wilde rijden, en begonnen zelf te rijden, tot de stalknecht aankwam en ze hevig vloekend wegjoeg.

„Lady Crawley werkt maar steeds aan haar sajetten breiwerk. Sir Pitt is iederen avond aangeschoten, en zit, geloof ik, bij Horrocks, den bottelier. Mijnheer Crawley leest 's avonds altijd preeken; en sluit zich 's morgens in zijn kamer op, of rijdt anders naar Mudbury voor districtszaken, of naar Squashmore, waar hij Woensdags en Vrijdags voor de pachters aldaar preekt.

„Doe je lieve Papa en Mama honderd duizend maal mijn dankbare groeten. Is je arme broeder van zijn punch van arak hersteld? Ach, ach! Wat moeten mannen toch voor die slechte punch oppassen!

„Eeuwig en altijd je eigen

„Rebecca.”

Alles wel beschouwd, geloof ik, dat het heel goed voor onze lieve Amelia Sedley in Russell Square is, dat juffrouw Sharp en zij gescheiden zijn.

Rebecca is ongetwijfeld een grappig, kluchtig schepseltje, en die beschrijvingen van de arme dame, die om het verlies van haar schoonheid weent, en van den heer „met hooikleurige bakkebaarden en strookleurig haar” zijn zonder twijfel heel geestig en leggen een groote wereldwijsheid aan den dag. Dat zij, toen zij geknield lag, wel aan iets beters dan aan juffrouw Horrocks' linten had kunnen denken, heeft ons waarschijnlijk beiden getroffen. Maar mijn vriendelijke lezer wil zoo goed zijn te bedenken, dat deze geschiedenis den titel van „De Kermis der IJdelheid” draagt en dat De Kermis der IJdelheid een zeer ijdele, slechte, dwaze plaats is, vol bedrog en valsheid en schijn van allerlei aard. En terwijl de zedenpreeker er vertoon van maakt, dat hij geen toga en bef draagt, maar slechts dezelfde langoorige livrei, waarmede zijn gehoor uitgedost is; toch moet men wel de waarheid zeggen, voor zoover men die weet, of men een zotskap of een schuithoed draagt; en veel onaangenaams moet in den loop van zulk een onderneming aan het licht komen.

Ik heb eens te Napels een broeder van het leugenachtige beroep hooren preeken tot een troep nietswaardige, brave, luie kerels aan het strand, en hij maakte zich zoo driftig en woedend over enkele van de schurken, wier slechte daden hij beschreef en verzon, dat de toehoorders zich niet inhouden konden; en zij en de poëet barstten in een storm van vloeken en verwenschingen uit tegen het denkbeeldige monster van het verhaal, zoodat de hoed in het rond ging en de bajocchi er in vielen, onder een storm van bijvalsbetuigingen.

In de kleine Parijsche theaters, daarentegen, zal men het publiek niet alleen hooren schreeuwen „*Ah gredin! Ah monstre!*” en den tiran van het stuk van uit de loges uitvloeken, maar de acteurs zelf weigeren beslist de slechte rollen te vervullen, zooals die van de *infames*

Anglais, woeste kozakken en wat al niet, en zij verkiezen tegen een lager salaris in hun ware gedaante, als trouwe Franschen, te verschijnen. Ik stel het eene verhaal tegenover het andere, zoodat u kunt zien, dat het niet uit zuivere baatzuchtige beweegredenen is, dat de schrijver van dit verhaal zijn schurken aan de kaak wensch te stellen en af te rossen, maar omdat hij een oprechten haat koestert jegens hen, die hij niet de baas kan blijven, wat zich uiten moet in passende scheldwoorden en vloeken.

Ik waarschuw u dan, mijn „goede vrienden,” dat ik u een verhaal ga vertellen van gruwelijke schurkerij, en gecompliceerde — maar, naar ik vertrouw, hoogst interessante — misdaad. Mijn schurken zijn geen onbeduidende schurken, dat beloof ik u. Wij zullen te rechter tijd ook geen krachtig woordje sparen — neen, zeker niet! Maar als wij door het rustige platteland trekken, dan moeten wij wel kalm zijn. Een storm in een glas water is bespottelijk. Wij zullen zoo iets voor den machtigen oceaan en den eenzamen middernacht bewaren. Dit hoofdstuk zal heel bedaard zijn. Andere — maar wij zullen niet op *die* vooruitloopen. En, terwijl wij onze karakters ten tooneele voeren, vraag ik toestemming, als mensch en als broeder, om hen niet alleen voor te stellen, maar zoo nu en dan van het podium te stappen en met u over hen te spreken: als zij goed en goedhartig zijn, hen lief te hebben en hen de hand te schudden; als zij dwaas zijn, vertrouwelijk in 's lezers vuistje om hen te lachen; als zij slecht en harteloos zijn, hen uit te schelden in de krachtigste uitdrukkingen, welke de beleefdheid toelaat.

Anders zou u kunnen meenen, dat ik het was, die spottend lachte om de toewijding, welke juffrouw Sharp zoo belachelijk vindt; dat ik het was, die zoo goedhartig lachte om den waggelenden, ouden Silenus van een baronet — terwijl het iemand is, die nergens respect voor heeft, behalve voor welvaart, en geen oog voor iets, behalve voor voorspoed. Zulke menschen leven en gedijen er in deze wereld — zonder geloof, hoop en liefde; laten wij uit alle macht den strijd tegen hen aanbinden, beste vrienden. Enkelen zijn louter grootsprekers en dwazen, en die zijn nog wel heel voorspoedig; en het was om die te bestrijden en aan de kaak te stellen, dat het Lachen ongetwijfeld was uitgevonden.

HOOFDSTUK IX.

Familie-Portretten.

Sir Pitt Crawley was een filosoof, die een voorliefde koesterde voor wat men de lagere standen noemt. Zijn eerste huwelijk met de dochter van den edelen Binkie kwam door toedoen van zijn ouders tot stand. Hij zeide dikwijls tot Lady Crawley bij haar leven, dat zij zulk een vervloekt twistziek en rasecht oud kreng was, dat, wanneer zij dood was, hij zich liever liet hangen dan ooit weer een ander van haar soort te nemen; hij hield woord bij haar overlijden en koos zich tot tweede vrouw juffrouw Rose Dawson, de dochter van den heer John Thomas Dawson, ijzerhandelaar te Mudbury. Wat een gelukkige vrouw was Rose, nu zij uitverkoren werd om Lady Crawley te zijn!

Laten wij één voor één de punten van haar geluk beschouwen. In de eerste plaats gaf zij Peter Butt op, een jongen man, die verkeerig met haar had, en die, tengevolge van zijn teleurgestelde liefde, zich overgaf aan smokkelen, stroopen en duizend andere slechte gewoonten. Daarna kibbelde zij, als een dure plicht, met al de kennissen en vrienden uit haar jeugd, die natuurlijk niet door Lady Crawley te Queen's Crawley ontvangen konden worden — ook vond zij in haar nieuwen rang en woonplaats geen enkel mensch, die haar wilde verwelkomen.

Wie deed dat ooit? Sir Huddleston Fuddleston had drie dochters, die allen hoopten Lady Crawley te worden. Sir Giles Wapshot en zijn gezin voelden zich beleedigd, dat één der meisjes Wapshot niet de voorkeur had genoten, en de overige baronets van het graafschap waren verontwaardigd over de mesalliance van hun makker. Laten wij ons niet om de leden van het Lager Huis bekommeren, die zullen wij eenparig laten mopperen. Sir Pitt gaf, zooals hij zeide, geen zier om één van hen. Hij had zijn knappe Rose en wat kan een man meer verlangen dan zichzelf te believen? Dus placht hij zich iederen avond dronken te drinken; somtijds zijn knappe Rose te slaan; haar in Hampshire achter te laten, als hij naar Londen ging voor de zitting van het Parlement, zonder een enkelen vriend in de wijde wereld. Zelfs mevrouw Bute Crawley, de vrouw van den dominee, weigerde haar te bezoeken, daar zij nooit een koopmansdochter den voorrang zou gunnen.

Daar de eenige gave, waarmede de natuur Lady Crawley begiftigd had, haar roze wangen en blanke huid was en daar zij geen karakter had, noch de talenten, opinies, bezigheden, liefhebberijen, noch die zielskracht en dat heftige temperament, hetwelk zoo dikwijls zeer dwaze vrouwen ten deel valt, was haar invloed op Sir Pitt's toegenegenheid niet heel groot. De rozen op haar wangen verbleekten en de lieve frischheid van haar gestalte verdween na de geboorte van een paar kinderen, en zij werd slechts een machine in het huis van haar echtgenoot, en was van niet meer nut dan de vleugel van wijlen Lady Crawley. Daar zij een blond uiterlijk had, droeg zij lichte kleeren, zooals de meeste blondines, en verscheen zij bij voorkeur in groezelig zeegroen of goor hemelsblauw. Zij werkte dag en nacht aan het sajetten breiwerk, of aan andere dergelijke stukken. In den tijd van een paar jaar had zij spreien voor alle bedden in Crawley gemaakt. Zij had een kleinen bloementuin, waarvoor zij nogal vrij veel liefde koesterde; maar daar buiten had zij geen enkele sympathie of antipathie. Als haar echtgenoot ruw tegen haar was, was zij apathisch; wanneer hij haar sloeg, huilde zij. Zij had niet genoeg karakter om aan den drank te geraken, en zij jammerde den geheelen dag, slordig aangekleed en met papillotten. O, Kermis der IJdelheid — Kermis der IJdelheid! zonder u had zij een vroolijke deern kunnen zijn: Peter Butt en Rose een gelukkig echtpaar op een gezellige boerderij met een flink gezin en een behoorlijk deel in de vermaken, zorgen, hoop en strijd der wereld. Maar een titel en een koets met vier paarden zijn kostbaarder speelgoed op de Kermis der IJdelheid: en indien Hendrik de Achtste, of Blauwbaard nu leefden en een tiende vrouw verlangden, denkt u dan, dat hij niet het knapste meisje van het seizoen zou kunnen krijgen? De kwijnende sufheid van haar mama wekte, zooals men veronderstellen kan, niet veel liefde bij haar dochttertjes op, maar zij voelden zich erg gelukkig in de bediendenkamer en in de stallen; en daar de Schotsche tuinman gelukkig een goede vrouw en een paar aardige kinderen had, viel haar wat heilzamen omgang en opvoeding in zijn woning ten deel, het eenige onderwijs, dat zij genoten, vóór juffrouw Sharp kwam.

Haar aanstelling had zij te danken aan de betoogen van den heer Pitt Crawley, den eenigen vriend en beschermer, dien Lady Crawley ooit had, en den eenigen persoon, haar kinderen uitgezonderd, voor wien zij eenige liefde koesterde. De heer Pitt aardde naar het adellijk geslacht der Binkies, waarvan hij afstamde, en hij was een zeer beschaafd en fatsoenlijk heer. Toen hij den mannelijken leeftijd bereikte en van Christchurch terugkwam, begon hij de teugels wat strakker aan te trekken, niettegenstaande zijn vader, die ontzag voor hem had. Hij stond zoo overdreven op vormen, dat hij liever verhongeren zou, dan zonder een witten halsdoek dineeren. Eens, toen hij juist de universiteit verlaten had en Horrocks, de bottelier, hem een brief had gebracht zonder dien eerst op een blad te leggen, gaf hij dien bediende zulk een blik en diende hem zulk een scherp standje toe, dat Horrocks van dat oogenblik af voor hem sidderde; het geheele gezin boog voor hem; Lady Crawley's papillotten verdwenen vroeger, als hij thuis was; Sir Pitt's modderige slobkousen werden afgedaan; en bijaldien die onverbeterlijke oude man nog andere oude gewoonten getrouw bleef, hij dronk nooit overmatig van rumgrog in tegenwoordigheid van zijn zoon en sprak zijn bedienden zeer ingetogen en beleefd aan; en deze laatsten merkten op, dat Sir Pitt nooit tegen Lady Crawley vloekte, zoolang zijn zoon in de kamer was.

Hij was het, die den bottelier leerde zeggen: „*Madame est servie,*” en die er op stond Lady Crawley aan tafel te geleiden. Hij sprak zelden tot haar, maar als hij het deed, was het met den grootsten eerbied; en hij liet haar nooit het vertrek verlaten zonder op de statigste wijze op te staan om de deur voor haar te openen en een bevallige buiging bij haar heengaan te maken.

Te Eton werd hij juffrouw Crawley genoemd; en het spijt mij te moeten opmerken, dat zijn jongere broer Rawdon hem duchtig placht af te ranselen. Maar ofschoon zijn talenten niet schitterend waren, maakte hij dat gemis door prijzenswaardige vlijt goed, en gedurende de acht jaar op school onderging hij nooit die straf, welke, volgens de algemeene opinie, niemand, behalve een cherubijn, kan ontgaan.

Op de universiteit was zijn loopbaan natuurlijk hoogst eervol. En hier bereidde hij zich voor tot het openbare leven, waarin hij onder protectie van zijn grootvader, Lord Binkie, geïntroduceerd zou worden, door de oude en moderne redenaars naarstig te bestudeeren en door herhaaldelijk op de dispuut-colleges te spreken. Maar ofschoon hij een flux-de-bouche had en zijn korte redevoeringen met groote verwaandheid en zelfvoldoening ten beste gaf, en hij nooit een opinie of meening uitte, welke niet verschrikkelijk afgezaagd en oudbakken was en door een Latijnsche aanhaling geschraagd werd, faalde hij toch op onverklaarbare wijze, niet-tegenstaande een middelmatigheid, die ieder man van succes verzekerd zou hebben. Hij kreeg zelfs geen prijs voor poëzie, waarop hij, zooals al zijn vrienden zeiden, vast kon rekenen.

Nadat hij de universiteit verlaten had, werd hij particulier secretaris bij Lord Binkie, en daarna tot attaché bij de Legatie van Pompernikkel benoemd, welk ambt hij eervol bekleedde; en hij bracht officieele stukken over, welke uit Straatsburger pastei bestonden, voor den toenmaligen minister van Buitenlandsche Zaken. Nadat hij tien jaar attaché was geweest (verscheidene jaren na het overlijden van den betreurden Lord Binkie), en toen hij weinig promotie maakte, zeide hij ten slotte den diplomatieken dienst met grooten afkeer vaarwel, en werd een landedelman.

Bij zijn terugkeer naar Engeland schreef hij een pamflet over mout (want hij was een eerzuchtig man en hield er van de aandacht van het publiek op zich te vestigen), en hij speelde een belangrijke rol in het vraagstuk over de emancipatie der negers. Toen werd hij de vriend van den heer Wilberforce, wiens politiek hij bewonderde, en voerde die beroemde briefwisseling met Ds. Silas Hornblower, over de zending naar Ashantee. Hij was in Londen, zoo niet voor de zitting van het Parlement, dan toch tenminste in Mei voor de godsdienstige bijeenkomsten. In de provincie was hij een vrederechter en een werkzaam bezoeker en spreker onder hen, die van godsdienstonderwijs verstoken waren. Men zeide, dat hij het hof maakte aan Lady Jane Sheepshanks, Lord Southdown's derde dochter, wier zuster, Lady Emily, die lieve traktaatjes, „Het ware compashuisje van den zeeman,” en „De appelvrouw van Finchley Common” geschreven heeft. Juffrouw Sharp's verslag van zijn werkzaamheden te Queen's Crawley was geen karikatuur. Hij onderwierp de bedienden daar aan de godsdienstoefeningen hierboven vermeld, en haalde zijn vader over (en des te beter) daaraan deel te nemen. Hij was beschermheer van het bedehuis der Independenten, tot groote verontwaardiging van zijn oom, den dominee, en dientengevolge tot groot genoegen van Sir Pitt, die een of tweemaal bewogen werd er zelf heen te gaan, wat de aanleiding was van eenige heftige preeken in de parochiekerk van Crawley, regelrecht tot de oude gothische kerkbank van den baronet gericht. De brave Sir Pitt voelde echter de kracht van deze leerredenen niet, daar hij altijd een dutje deed gedurende de preek.

De heer Crawley verlangde vurig voor het welzijn van de natie en de Christenwereld, dat de oude heer hem zijn zetel in het Parlement zou afstaan; maar dat weigerde de vader. Beiden waren natuurlijk te verstandig om de vijftien honderd pond per jaar op te geven, welke de tweede zetel opleverde (toen door den heer Quadroon ingenomen, met carte blanche betreffende het slavenvraagstuk); het familiegoed was inderdaad erg bezwaard, en het inkomen van de borough kwam het huis Queen's Crawley goed te pas. Het had zich nooit hersteld

van de zware boete, die Sir Walpole Crawley opgelegd werd wegens verduistering in de „Kommiezerij.” Sir Walpole was een vroolijke kwant, die graag geld nam en uitgaf („*alieni appetens, sui profusus*,” zooals de heer Crawley met een zucht opmerkte), en in zijn tijd in het geheele graafschap geliefd om de voortdurende dronkenschap en de gastvrijheid, die te Queen's Crawley heerschte. Toen waren de kelders met Bourgogne gevuld, de hokken met honden, en de stallen met fiere jachtpaarden; thans liepen de paarden, welke Queen's Crawley bezat, voor den ploeg, of de Trafalgar diligence; en het was met een span van deze paarden, op een vrijen dag, dat juffrouw Sharp naar de Hall werd gebracht; want ofschoon een boerenkinkel, was Sir Pitt thuis erg op zijn waardigheid gesteld, en reed hij zelden zonder vier paarden uit, en hoewel hij zijn maal met gekookt schapenvleesch deed, liet hij zich altijd door drie knechts bedienen.

Als louter gierigheid iemand rijk zou kunnen maken, dan had Sir Pitt Crawley kans gehad zeer vermogend te worden — indien hij een procureur in een plattelandsstadje was geweest, zonder eenig kapitaal, behalve zijn hersens, dan is het zeer wel mogelijk, dat hij ze goed benut had en een invloedrijk en welgesteld man zou zijn geworden.

Maar ongelukkig had hij een goeden naam en een groot, doch bezwaard, landgoed gekregen, welke beide hem eerder benadeelden dan bevoordeelden. Hij had een voorliefde voor processen, die hem jaarlijks vele duizenden kostten; en terwijl hij, zooals hij zeide, veel te glad was om zich door ook maar één enkelen rentmeester te laten bedriegen, liet hij zijn zaken door een dozijn van hen verkeerd besturen, welke hij allen om het hardst wantrouwde. Hij was zulk een gladder landeigenaar, dat hij bijna uitsluitend bankroete pachters wist te vinden; en zulk een schraperige boer, dat hij de aarde bijna het zaad niet gunde, waarop de wraakgierige natuur hem den oogst onthield, welken zij mildere landbouwers schonk. Hij speculeerde op alle mogelijke manieren; hij exploiteerde mijnen; kocht kanaalaandeelen; verhuurde paarden aan diligences; sloot contracten met het rijk; en hij was de vlijtigste man en magistraat van zijn graafschap. Daar hij eerlijke opziensers aan zijn granietgroeve niet verkoos te betalen, smaakte hij de voldoening, dat vier opzichters er met een bom geld van doorgingen naar Amerika. Bij gebrek aan behoorlijke voorzorgsmaatregelen liepen zijn kolenmijnen onder water; het gouvernement stelde hem aansprakelijk voor het bedorven rundvleesch; en wat zijn diligencepaarden aangaat, iedere diligence-eigenaar van het koninkrijk wist, dat hij meer paarden verloor door ondervoeding en op een koopje koopen, dan ieder ander in het graafschap. Hij was een gezellige baas en verre van trotsch; ja, hij verkoos zelfs het gezelschap van een boer, of paardenkoopman boven dat van een heer, zooals zijn zoon; hij hield van drinken, vloeken en grappen maken met de boerendochters; men zag hem nooit een shilling weggeven, nooit verrichtte hij een goede daad, maar hij had een prettige, sluwe, opgewekte inborst, en hij tapte moppen en dronk zijn glaasje met een pachter, om den volgenden dag diens eigendommen te verkoopen; of maakte met dezelfde opgewektheid gekheid met een strooper, dien hij deporteerde. Op zijn beleefdheid voor de schoone sekse werd reeds door juffrouw Rebecca Sharp gezinspeeld; in één woord, onder alle baronets, pairs en burgers van Engeland was er geen man, die meer geslepen, gemeen, zelfzuchtig, dwaas of berucht was. De bloedroode hand van Sir Pitt Crawley was in ieders zak behalve zijn eigen; en het is met droefheid en smart, dat wij ons als bewonderaars van den Britschen adel genoodzaakt zien de aanwezigheid van zoovele slechte hoedanigheden te erkennen bij iemand, wiens naam in *Debrett* staat.

Eén voorname reden, waarom de heer Crawley zulk een invloed op zijn vader had, sproot voort uit geldelijke aangelegenheden. De baronet was zijn zoon een som gelds schuldig van zijn moeders erfenis en het schikte hem niet deze uit te betalen; hij had inderdaad een bijna onoverwinnelijken afkeer van betalen, en alleen met dwang kon men hem er toe brengen zijn schulden af te doen. Juffrouw Sharp berekende (want zij werd, zooals wij spoedig zullen hooren, in de meeste familiegeheimen ingewijd), dat dit den achtbaren baronet alleen al verscheidene honderde ponden 's jaars kostte; maar het was een genot, waarvan hij geen afstand kon doen; hij had er een wreed vermaak in de arme stakkerds te laten wachten en den tijd van

voldoening van termijn tot termijn te verschuiven. Wat geeft het, als men in het Parlement zitting heeft, zoo men zijn schulden moet betalen, zeide hij? Daarom was zijn waardigheid als senator hem niet weinig van dienst.

Kermis der IJdelheid — Kermis der IJdelheid! Hier was een man, die niet spellen kon, en liever niet las — die de gewoonten en de loosheid van een boerenkinkel bezat; wiens levensdoel beunhazerij was; die nooit een voorliefde, of emotie, of liefhebberij had, welke niet laag en vuil was; en toch bezat hij rang, en eer, en macht; en was een waardigheidsbekleeder en een steunpilaar van het rijk. Hij bekleedde het hoogste ambt van het graafschap en reed in een gouden koets. Groote ministers en staatslieden vleiden hem; en op de Kermis der IJdelheid nam hij een hoogere plaats in dan het schitterendste genie, of de meest vlekkelooze deugd.

Sir Pitt had een ongehuwde halfzuster, die het groote fortuin van haar moeder geërfd had, en ofschoon de baronet haar voorstelde dit geld van haar te leenen voor een hypotheek, bedankte juffrouw Crawley vriendelijk voor dit aanbod en verkoos de zekerheid van de nationale schuld. Zij had echter te kennen gegeven, dat zij van plan was haar erfenis te verdeelen tusschen den tweeden zoon van Sir Pitt en de familie van de pastorie, en zij had eens of tweemaal de schulden van Rawdon Crawley betaald, die hij op de universiteit en in het leger gemaakt had. Juffrouw Crawley was dientengevolge een voorwerp van groot ontzag, als zij te Queen's Crawley kwam, want zij had een saldo bij haar bankier, dat haar overal geliefd zou maken.

Wat wekt het een eerbied voor een oude dame, dat saldo bij den bankier! Met hoeveel teederheid beschouwen wij haar fouten, als zij familie van ons is (en moge iedere lezer er zoo een twintigtal bezitten), wat een vriendelijk, goedhartig schepseltje vinden wij haar! Wat leidt de jongste compagnon van Hobbs & Dobbs haar glimlachend naar het rijtuig met het ruitvormige wapenschild en den dikken, kortademigen koetsier! Als zij ons komt bezoeken, vinden wij gewoonlijk een aanleiding om onze kennissen haar rang in de maatschappij mede te deelen. Wij zeggen (en volmaakt oprecht), „ik wou, dat ik juffrouw Mac Whirter's handteekening op een cheque voor vijfduizend pond had.” „Zij zou het niet missen,” zegt uw echtgenoot. „Zij is mijn tante,” zegt gij op ongedwongen, zorgeloozen toon, als uw vriend u vraagt, of juffrouw Mac Whirter familie van u is. Uw vrouw zendt haar steeds kleine bewijzen van toegenegenheid, uw kleine meisjes maken eindelooze sajietmandjes, kussens en voetenbankjes voor haar. Wat een lekker vuurtje is er in haar kamer, als zij bij u op bezoek komt, ofschoon uw vrouw haar corset in een onverwarmde kamer aanrijgt! Het huis ziet er gedurende haar verblijf zooveel feestelijker, netter, behaaglijker, vroolijker, gezelliger dan anders uit. Gijzelf, mijn waarde, vergeet om na tafel in slaap te vallen en gij komt plotseling tot de ontdekking, dat gij veel van een robber whist houdt (ofschoon gij onveranderlijk verliest). Wat een lekkere diners krijgt gij — iederen dag wild, malvezij-madera, en steeds visch uit Londen. Zelfs de bedienden in de keuken deelen in de algemeene welvaart; en hoe het komt, weet ik niet, maar het bier is veel zwaarder gedurende het verblijf van juffrouw Mac Whirter's dikken koetsier; en er wordt heelemaal niet gelet op het verbruik van thee en suiker in de kinderkamer (waar haar kamenier de maaltijden gebruikt).

Is het zoo, of niet? Ik doe een beroep op den middenstand. O, goeie goden! Ik wenschte, dat gij mij een oude tante zond — een ongetrouwde tante — een tante met een ruitvormig wapenschild op haar rijtuig en een toertje koffiekleurig haar — wat zouden mijn kinderen werkzakken voor haar maken, en mijn Julia en ik het haar gemakkelijk en aangenaam maken! Zoet — zoet visioen! Dwaze — dwaze droom!

HOOFDSTUK X.

Juffrouw Sharp maakt zich vrienden.

En nu Rebecca als lid van de beminnelijke familie, wier portretten wij op de vorige bladzijden geschilderd hebben, opgenomen was, werd het natuurlijk haar plicht zich bij haar weldoeners aangenaam te maken, zooals zij zeide, en haar uiterste best te doen hun vertrouwen te winnen. Wie moet deze eigenschap, dankbaarheid, niet in een onbeschermd wees bewonderen; en indien een zekere mate zelfzucht een rol in haar berekeningen speelde, wie moet dan niet toegeven, dat haar beleid volmaakt te rechtvaardigen was?

„Ik ben alleen op de wereld,” zeide het ouderlooze meisje. „Ik heb niets te verwachten, dan wat mijn eigen arbeid mij geven kan; en terwijl dat kleine nest van een Amelia met haar roze wangen, met niet half zooveel verstand als ik, tien duizend pond bezit en zeker is van een huwelijk, heeft de arme Rebecca (en mijn figuur is veel beter dan de hare) alleen zichzelf en haar eigen verstand om zich op te verlaten. Welnu, laat ons eens zien, of mijn verstand mij niet een eerbaar bestaan kan verschaffen, en of ik op den een of anderen dag juffrouw Amelia niet mijn werkelijke superioriteit kan toonen. Niet dat ik het land aan die arme Amelia heb; wie zou het land aan zulk een onschuldig, goedaardig schepseltje hebben? — alleen zal het een heerlijke dag zijn, wanneer ik mijn plaats boven haar in de wereld kan innemen, en waarom zou ik dat niet?” Aldus schiep onze kleine, romantische vriendin zich visioenen voor de toekomst — ook moeten wij ons niet ergeren, dat in al haar luchtkasteelen een echtgenoot de voornaamste bewoner was. Waar moeten jonge dames anders over denken dan over echtgenooten! Waar anders denken hun lieve mama's over? „Ik moet mijn eigen mama zijn,” zeide Rebecca, niet zonder een stekende gewaarwording van nederlaag, terwijl zij aan haar kleinen tegenspoed met Jos Sedley dacht.

Dus besloot zij wijselijk om zich haar positie in de familie te Queen's Crawley te verzekeren en die aangenaam te maken, en met dit doel voor oogen nam zij zich voor vriendschap te sluiten met iedereen in haar omgeving, die haar ook maar eenigszins in den weg zou kunnen staan.

Daar Lady Crawley niet tot die personen behoorde, en zij bovendien zoo traag en van alle karakter ontbloot was, dat zij niets in haar eigen huis te zeggen had, zag Rebecca spoedig, dat het volkomen overbodig was haar gunst te zoeken — zelfs onmogelijk die te verwerven. Zij placht tot haar leerlingetjes over haar „arme mama” te spreken; en ofschoon zij die dame met alle vertoon van vormelijken eerbied behandelde, richtte zij wijselijk het grootste gedeelte van haar attenties tot de rest der familie.

Haar methode met de jongeren, wier bijval zij volkomen won, was heel eenvoudig. Zij kwelde haar hersens niet met te veel geleerdheid, maar liet ze integendeel haar eigen zin volgen, want welk onderricht beantwoordt beter aan het doel dan zelf-onderricht? De oudste hield nogal veel van boeken, en daar er in de oude bibliotheek te Queen's Crawley een aanzienlijke voorraad werken van de luchtige literatuur van de vorige eeuw aanwezig was, zoowel in het Fransch als het Engelsch (zij waren door den Secretaris van de Kommiezerij aangekocht in het tijdperk van zijn ongenade), en daar niemand, behalve zijzelf, ooit de rust van de boekenplanken verstoorde, was Rebecca in staat op aangename wijze, en als het ware spelend, juffrouw Rose Crawley heel wat kennis bij te brengen.

Zij en juffrouw Rose lazen aldus te zamen vele verrukkelijke Fransche en Engelsche boeken, waaronder die van den geleerden Dr. Smollett, van den talentvollen heer Henry Fielding, van den eleganten en fantastischen monsieur Crébillon, junior, wien onze onsterfelijke dichter Gray zoo zeer bewonderde, en van den veelzijdigen monsieur de Voltaire melding verdienen. Eens,

toen de heer Crawley vroeg, wat de jonge dames lazen, antwoordde de gouvernante: „Smollett”. „O, Smollett,” zeide de heer Crawley geheel tevreden gesteld. „Zijn geschiedenis is saaiër, maar lang niet zoo gevaarlijk, als die van den heer Hume. Leest u geschiedenis?” „Ja,” zeide juffrouw Rose; zonder er echter aan toe te voegen, dat het de geschiedenis van Humphrey Clinker was. Een andermaal ergerde hij zich, toen hij zijn zuster met een boek met Fransche tooneelstukken zag; maar, daar de gouvernante opmerkte, dat het ten doel had zich het Fransche taaleigen van de omgangstaal meester te maken, moest hij wel berusten. De heer Crawley, als diplomaat, was er bijzonder trotsch op, dat hij de Fransche taal kon spreken (want hij was nog een man van de wereld), en hij was niet weinig ingenomen met de complimenten, welke de gouvernante hem onophoudelijk maakte over zijn vaardigheid.

Juffrouw Violet's liefhebberijen waren, daarentegen, ruwer en onstuimiger, dan die van haar zuster. Zij wist de afgezonderde plekjes, waar de kippen haar eieren legden. Zij kon een boom inklimmen om de nesten der gevederde zangers van hun gespikkelden buit te berooven. En het was haar grootste genot de jonge veulens te berijden en over de velden te rennen, als Camilla. Zij was de lieveling van haar vader en van de stalknechts. Zij was de lieveling, maar vooral de schrik, van de keukenmeid; want zij ontdekte de bewaarplaats van de jampotten en deed er een aanval op, wanneer zij binnen haar bereik waren. Zij en haar zuster waren voortdurend op voet van oorlog. Als juffrouw Sharp één van die pekelsonden bemerkte, verklikte zij ze niet aan Lady Crawley, die ze weer aan den vader verteld zou hebben, of, nog erger, aan den heer Crawley; maar zij beloofde het niet te vertellen, als juffrouw Violet een zoet meisje zou zijn en van haar gouvernante houden. Tegenover den heer Crawley gedroeg juffrouw Sharp zich eerbiedig en onderdanig. Zij placht hem te raadplegen over passages in het Fransch, welke zij niet begreep, ofschoon haar moeder een Française was, en die hij zeer bevredigend kon verklaren; en behalve, dat hij haar zijn hulp met goddelooze literatuur verleende, was hij welwillend genoeg boeken met een ernstiger strekking voor haar uit te zoeken, en dikwijls het woord tot haar te richten. Zij bewonderde zijn toespraak voor de Vereeniging tot Steun van Quashimaboo bovenmate; stelde belang in zijn pamflet over mout; en was dikwijls tot tranen toe geroerd door zijn preeken 's avonds en placht „o, dank u, mijnheer” te zeggen, met zulk een zucht en een hemelschen blik, dat hij zich bijwijlen verwaardigde haar de hand te drukken. „Geboorte is toch maar alles,” zeide die aristocratische godsdienstijveraar. „Hoe is juffrouw Sharp niet door mijn woorden opgewekt, terwijl niet één van de anderen hier getroffen is. Ik ben te verlijnd voor hen — te delicaat. Ik moet mij eenvoudiger uitdrukken — maar zij kan mij volgen. Haar moeder was een Montmorency.” Zooals blijkt was het inderdaad van dat beroemde geslacht, dat juffrouw Sharp, van haar moeders kant, afstamde — natuurlijk zeide zij niet, dat haar moeder op het tooneel was geweest; dat zou de gemoedsrust van den heer Crawley verstoord hebben. Hoevele adellijke *émigrées* had die afschuwelijke revolutie niet in armoede gedompeld! Vóór zij vele maanden daar geweest was, wist zij verscheidene verhalen omtrent haar voorouders te vertellen; waarvan de heer Crawley er toevallig enkele in Dr. Hozier's Dictionnaire vond, die in de bibliotheek was, en die zijn geloof in hun waarheid en in de hooge geboorte van Rebecca versterkten. Moeten wij, of onze heldin, naar aanleiding van deze nieuwsgierigheid en gesnuffel in dictionnaires, veronderstellen, dat de heer Crawley belang in haar stelde? Neen, slechts als een vriend. Hebben wij niet vermeld, dat hij genegenheid voor Lady Jane Sheepshanks opgevat had?

Hij nam Rebecca een paar maal onder handen over de betamelijkheid triktrak met Sir Pitt te spelen en zeide, dat het een goddeloos vermaak was, en dat zij haar tijd beter zou besteden, als zij „Thrupp's Nalatschap,” of „De Blinde waschvrouw van Moorfields,” of een ander werk van ernstigen aard las; maar juffrouw Sharp zeide, dat haar lieve moeder hetzelfde spel placht te spelen met den ouden graaf de Trictrac en den eerwaarden abt du Cornet, en vond zoo een verontschuldiging voor dit en andere wereldsche vermaken.

Maar niet alleen door triktrak met den baronet te spelen maakte de gouvernante zich aangenaam bij haar werkgever. Zij bedacht verschillende manieren om hem van dienst te zijn.

Zij las met onuitputtelijk geduld al die rechtspapieren, waarmede hij, vóór zij te Queen's Crawley kwam, beloofd had haar aangenaam bezig te houden. Zij bood aan vele zijner brieven te copieeren en veranderde behendig hun spelling volgens de toen gebruikelijke schrijfwijze. Zij begon belang te stellen in alles, wat het landgoed, de boerderij, het park, den tuin en de stallen betrof, en zij was zulk aangenaam gezelschap, dat de baronet zelden zijn wandeling na het ontbijt deed zonder haar (en de kinderen natuurlijk), en dan gaf zij hem raad omtrent boomen, die gesnoeid moesten worden, de aan te leggen bloembedden, de gewassen, die gemaaid moesten en de paarden, die voor de kar of den ploeg zouden gaan.

Vóór zij een jaar te Queen's Crawley was, had zij geheel en al het vertrouwen van den baronet gewonnen; en het gesprek aan tafel, dat vroeger tusschen hem en den heer Horrocks, den bottelier, gevoerd werd, bepaalde zich nu bijna uitsluitend tot Sir Pitt en juffrouw Sharp. Zij was bijna meesteres van het huis, wanneer de heer Crawley afwezig was, maar zij gedroeg zich in haar nieuwe en voorname waardigheid met zooveel omzichtigheid en bescheidenheid ten einde de autoriteiten van keuken en stal, tegenover wie zij zich altijd zeer bescheiden en minzaam gedroeg, niet te beleedigen. Zij verschilde hemelsbreed van het hooghartige, sluwe, ontevreden meisje, dat wij vroeger kenden, en deze verandering in haar karakter bewees groot beleid, een oprechten wensch tot verbetering, of althans grooten moreelen moed harerzijds. Of het haar hart was, dat dit nieuwe systeem van hoffelijkheid en ootmoed gebood, thans door onze Rebecca gevolgd, moet de verdere geschiedenis bewijzen. Een systeem van huichelarij, dat jaren lang duurt, wordt zelden met succes door iemand van één-en-twintig jaar doorgevoerd; hoe dan ook, onze lezers zullen zich wel herinneren, dat, ofschoon jong in jaren, onze heldin oud in levenservaring was, en wij schreven tevergeefs, als zij niet bemerkt hebben, dat zij een zeer schrandere vrouw was.

De oudste en de jongste zoon van de familie Crawley waren, evenals de heer en de dame van het weerhuisje, nooit tegelijk thuis. Zij haatten elkaar van ganscher harte; om de waarheid te zeggen, koesterde Rawdon Crawley, de dragonder, een groote minachting voor het ouderlijk huis, en kwam er zelden, behalve wanneer zijn tante er een bezoek bracht. De groote deugd van de oude dame hebben wij reeds vermeld. Zij bezat zeventig duizend pond en had Rawdon zoo goed als geadopteerd. Zij had verschrikkelijk het land aan haar oudsten neef en verachtte den verwijfden kerel. Hij, op zijn beurt, aarzelde niet te verklaren, dat haar ziel onherroepelijk verloren was, en was van meening, dat zijn broeders kans in de volgende wereld geen haar beter was. „Zij is een goddelooze, wereldsche vrouw,” placht de heer Crawley te zeggen; „zij leeft met atheïsten en Franschen. Mijn ziel siddert, als ik aan haar vreeselijken, vreeselijken toestand denk, en dat zij, aan den rand van het graf, zich zoo overgeeft aan ijdelheid, losbandigheid, heiligschennis en dwaasheid.” De waarheid was, dat de oude dame beslist weigerde zijn uur voorlezen 's avonds aan te hooren; en als zij te Queen's Crawley kwam, zag hij zich genoodzaakt zijn gebruikelijke godsdienstoefeningen over te slaan.

„Hou nou je gezicht met die preeken, Pitt, als juffrouw Crawley hier komt,” zeide zijn vader; „zij heeft geschreven, dat zij voor dat gepreek bedankt.”

„O! denk toch om het personeel.”

„Laat het personeel naar de maan loopen,” zeide Sir Pitt; en zijn zoon meende, dat, als zij van zijn onderwijs verstoken waren, er nog erger dingen met hen zouden gebeuren.

„Ach, loop naar den duivel, Pitt!” antwoordde de vader op de tegenwerpingen van zijn zoon, „je zal toch niet zoo'n uil wezen drie duizend pond per jaar voor de familie verloren te laten gaan?”

„Wat is geld in vergelijking met onze ziel?” vervolgde Crawley.

„Je bedoelt, dat de oude dame jou het geld niet zal nalaten?” — en wie weet, of dat niet de heer Crawley's bedoeling was?

De oude juffrouw Crawley behoorde ongetwijfeld tot de verdoemden. Zij had een knus huisje in Park Lane, en daar zij gedurende de „season” in Londen veel te veel at en dronk, ging zij 's zomers naar Harrogate of Cheltenham. Zij was de meest gastvrije en vrolijkste

van alle oude maagden, en zij was in haar tijd een schoonheid geweest, zeide zij. (Alle oude vrouwen waren eens schoonheden, dat weten wij maar al te goed). Zij was een „*bel esprit*” en een vreeselijke Radicaal voor die dagen. Zij was in Frankrijk geweest (waar, naar men zeide, zij een onzalige passie voor St. Just opvatte), en sedert dien hield zij van Fransche romans, de Fransche keuken en Fransche wijnen. Zij las Voltaire en kende Rousseau van buiten, sprak heel luchtig over echtscheiding en met veel energie over de rechten van de vrouw. In iedere kamer van haar huis hingen portretten van den heer Fox: toen die staatsman tot de oppositie behoorde, ben ik niet zeker of zij hem wel trouw bleef, en toen hij minister werd, rekende zij het zich als een groote verdienste aan, dat zij Sir Pitt en diens collega voor Queen's Crawley bij hem bracht, ofschoon Sir Pitt zelf wel gekomen zou zijn zonder de moeite van de brave dame. Het is onnoodig te zeggen, dat Sir Pitt er toe kwam van meening te veranderen na den dood van den grooten, vrijzinnigen staatsman.

Deze waarde oude dame vatte een voorliefde voor Rawdon Crawley op, toen hij nog een jongen was, zond hem naar Cambridge (in tegenstelling met zijn broeder te Oxford) en, toen de autoriteiten der eerstgenoemde universiteit den jongen man na een tweejarig verblijf verzochten heen te gaan, kocht zij hem een officiers-aanstelling bij de groene Lijfgarde.

Een echte en gevierde „*bon vivant*” of losbol was deze jonge officier. Boksen, de rattenjacht, het balspel en met de vier rijden waren toen in de mode voor onze Britsche aristocratie; en hij was zeer bedreven in deze edele kunsten. En ofschoon hij tot de Lijfgarde behoorde, die, daar het hun plicht was zich om den Prins Regent te scharen, hun moed nog niet hadden getoond in buitenlandschen dienst, had Rawdon Crawley toch reeds (om het schermen niet te vergeten, waarvan hij een dolle liefhebber was) drie bloedige duels gevochten, waarin hij afdoende bewijs van zijn verachting voor den dood leverde.

„En voor wat na den dood komt,” placht de heer Crawley op te merken, zijn kruisbessenkleurige oogen ten hemel geslagen. Hij dacht altijd aan de ziel van zijn broer en aan de zielen van hen, die met hem van meening verschilden: het is een soort troost voor vele godvruchtige menschen.

Dwaze, romantische juffrouw Crawley, die niet den minsten aanstoot aan den moed van haar lieveling nam, placht altijd zijn schulden na zijn duels te betalen; en stopte haar ooren toe voor ieder woord, dat men ten nadeele van zijn zedelijk gedrag fluisterde.

„Hij zal zijn wilde haren wel kwijt raken,” placht zij te zeggen, „en hij staat veel hooger dan die jammerende huichelaar van een broer van hem.”

HOOFDSTUK XI.

Arcadische Eenvoud.

Behalve de brave menschen van de „Hall” (wier eenvoud en lieflijke reinheid ons zeker het voordeel van het buitenleven boven dat in de stad toont), moeten wij den lezer aan hun familie en bureu in de pastorie voorstellen, Bute Crawley en diens vrouw.

De eerwaarde Bute Crawley was een slanke, statige, jolige man met een schuithoed, die veel populairder in dit graafschap was dan de baronet, zijn broeder. Op de universiteit had hij slag geroeid in de boot van Christchurch, en alle beste vuistvechters van de stad afgeranseld. Hij paste zijn voorliefde voor boksen en athletische oefeningen in het particuliere leven toe; er was geen gevecht binnen de twintig mijl in den omtrek, waarbij hij

niet tegenwoordig was, noch een wedloop, een hazenjacht, een roei- of zeilwedstrijd, een bal, een verkiezing, een diner ter gelegenheid van een bezoek van den bisschop; — ja er kon geen lekker diner in het geheele graafschap zijn, of hij zag kans het bij te wonen. Men kon zijn donkerbruine merrie en sjeeslampen een twintigtal mijlen van zijn pastorie verwijderd zien, wanneer er een diner was te Fuddleston, of te Roxby, of te Wapshot Hall, of bij de groote heeren van het graafschap, met wie hij, zonder uitzondering, vertrouwelijk omging. Hij had een goede stem; zong „Een zuidenwind en een bedekte Lucht;” en schreeuwde het „hoep” in het refrein onder algemeene toejuichingen. Hij ging in een peper-en-zoutjas op de vossenjacht en was een der beste visschers van het graafschap.

Mevrouw Crawley, de vrouw van den dominee, was een bijdehand, klein persoontje, die de preeken van dezen waardigen geestelijke schreef. Daar zij huishoudelijk van aard was en de huishouding voor een groot gedeelte met haar dochters dreef, regeerde zij met onbepaalde macht in de pastorie, en gaf haar echtgenoot wijselijk zijn volle vrijheid daarbuiten. Hij kon uitgaan en thuis komen, wanneer hij verkoos, en zoo dikwijls het hem behaagde buitenshuis eten; want mevrouw Crawley was een zuinige vrouw en wist den prijs van port. Van af het oogenblik, dat mevrouw Bute den jongen predikant van Queen's Crawley wegvoerde (zij was van goede familie, dochter van wijlen Luitenant-Kolonel Hector Mac Tavish, en zij en haar moeder hadden te Harrogate om hem gespeeld en hem gewonnen), was zij een verstandige en zuinige vrouw voor hem geweest. Niettegenstaande haar goede zorgen, had hij echter steeds schulden. Hij had op zijn minst tien jaar noodig om de rekeningen uit zijn studententijd, die hij bij zijn vaders leven gemaakt had, te betalen. In het jaar 179—, toen hij juist van dien last bevrijd was, ging hij de ongelijke weddenschap aan van 100 tegen 1 (in twintigjes) tegen Kangaroo, die den Derby won. De predikant zag zich genoodzaakt geld op te nemen tegen een ruïneerende rente, en sedert dien had hij altijd een harden dobbel gehad. Zijn zuster hielp hem zoo nu en dan met een honderd pond, maar al zijn hoop was op haar dood gevestigd — als „voor den Duivel” (placht hij te zeggen), „Mathilda mij de helft van haar geld moet nalaten.” Dus hadden de baronet en zijn broeder alle mogelijke redenen, die broers maar hebben kunnen, om elkaar in het haar te zitten. In ontelbare familiezaken had Sir Pitt het van Bute gewonnen. Niet alleen, dat Pitt junior niet jaagde; maar hij richtte een bedehuis voor zijn ooms neus op. Het was bekend, dat Rawdon het leeuwenaandeel van juffrouw Crawley's bezittingen zou krijgen. Deze geldzaken — deze speculaties op leven en dood — deze stille gevechten om een erfenis — maken broers zeer liefhebbend tegenover elkaar op de Kermis der Ijdelheid. Wat mij betreft, ik heb ondervonden, dat de toegenegenheid, welke twee broers een halve eeuw voor elkaar koesterden, door een banknoot van vijf pond afgebroken werd; en ik moet wel mijn bewondering uitspreken, als ik bedenk, wat een mooi en duurzaam ding de Liefde van aardsche schepselen is. Men kan niet veronderstellen, dat de komst van zulk een personage als Rebecca te Queen's Crawley en het feit, dat zij langzamerhand in de gunst van allen daar kwam, onopgemerkt door mevrouw Bute Crawley kon blijven. Mevrouw Bute, die wist hoeveel dagen men met een runderlende deed op de „Hall”; hoeveel linnen er in de groote wasch behandeld werd; hoeveel perziken er aan den zuidmuur waren; hoeveel dosissen Lady Crawley nam, als zij ziek was — want dit zijn feiten van het grootste belang voor sommige menschen op het platteland — mevrouw Bute, zooals ik zeide, kon niet nalaten alle mogelijke inlichtingen omtrent de levensgeschiedenis en het karakter van de gouvernante op de „Hall” in te winnen. Er heerschte altijd de beste verstandhouding tusschen de bedienden van de Pastorie en van de „Hall”. Er was steeds een goed glas bier in de keuken van de eerste voor het personeel van de „Hall”, wier dagelijksche drank altijd heel licht was — en de vrouw van den predikant wist inderdaad precies, hoeveel mout per vat bier voor de „Hall” gebruikt werd — de bedienden van de „Hall” en de Pastorie stonden in familiebetrekking tot elkaar, evenals hun meesters; en langs die kanalen was men wederzijds zeer goed op de hoogte.

Dit kan, tusschen twee haakjes, wel als een algemeene opmerking beschouwd worden. Wanneer gij en uw broeder vrienden zijt, is al zijn doen en laten u onverschillig. Wanneer ge

gekibbeld hebt, dan weet ge al zijn uitgaven en inkomsten, alsof ge een spion waart.

Dus heel spoedig na haar aankomst begon Rebecca een vaste plaats in mevrouw Crawley's bulletin over de „Hall” in te nemen. Het kwam hierop neer: „Het zwarte zwijn geslacht — gewicht X kilo — de zijden gezouten — varkensbeuling en varkenspoot voor diner. Mijnheer Cramp, van Mudbury, met Sir Pitt over om John Blackmore in de gevangenis te zetten — de heer Pitt woonde den dienst bij (met de namen van allen, die aanwezig waren) — Lady Crawley zooals gewoonlijk — de jonge dames met de gouvernante.”

Dan volgde het verslag: de nieuwe gouvernante een zeldzaam handige duivel — Sir Pitt erg lief tegen haar — de heer Crawley ook — hij leest haar tractaatjes voor. „Wat een verdorven nest!” zeide de kleine, driftige, levendige mevrouw Bute Crawley, rood van woede. Ten slotte luidde het verslag, dat de gouvernante „iedereen ingepalmd” had, Sir Pitt's brieven schreef, zijn zaken deed, zijn geldzaken beheerde — de overhand had op het geheele huisgezin, Lady Crawley, mijnheer Crawley, de meisjes en allen — waarop mevrouw Crawley verklaarde, dat zij een listige meid was en vreeselijke oogmerken had. Aldus leverde de gang van zaken op de „Hall” de stof tot conversatie in de pastorie, en mevrouw Bute's scherpe oogen bespieden alles, wat er in het kamp van den vijand voorviel — alles en nog veel meer.

Mevrouw Bute Crawley aan Mejuffrouw Pinkerton, De Mall, Chiswick.

„De Pastorie — Queen's Crawley.

„Geachte Juffrouw Pinkerton,

„December —

„Ofschoon het zoo *vele* jaren geleden is, dat ik van uw *verrukkelijk en onschatbaar* onderwijs profiteerde, heb ik toch *altijd* den *teedersten* en *meest onderdanigen* eerbied voor juffrouw Pinkerton en het *lieve* Chiswick behouden. Ik hoop, dat uw gezondheid niets te wenschen overlaat. De wereld en *het belang van het onderwijs* kunnen juffrouw Pinkerton nog *vele, vele jaren* niet missen. Toen mijn vriendin, Lady Fuddleston, mij zeide, dat haar lieve dochttertjes een onderwijzeres noodig hadden (ik ben *te arm* om een gouvernante voor de mijne te nemen, maar ontving ook ik niet te Chiswick mijn opvoeding?) — ‚wie anders,’ riep ik uit, ‚dan de voortreffelijke en onvergelykelijke juffrouw Pinkerton kunnen wij om raad vragen?’ In één woord, lieve Juffrouw, heeft u ook eenige jonge dames op uw lijst, wier diensten ter beschikking van mijn lieve vriendin en buurvrouw zijn? Ik verzeker u, dat zij geen gouvernante wil nemen, behalve een *van uw keuze*.

„Het doet mijn goeden echtgenoot genoegen te kunnen zeggen, dat hij van *alles* houdt, *wat van juffrouw Pinkerton's School komt*. Hoezeer wensch ik, dat ik hem en mijn dierbare meisjes met de vriendin mijner jeugd en met degene, die door den grooten lexicograaf van ons land bewonderd werd, in kennis kon brengen. Mijnheer Crawley verzoekt mij u te zeggen, dat, zoo u ooit naar Hampshire mocht komen, hij hoopt, dat u onze *landelijke pastorie* met uw tegenwoordigheid zult opluisteren. Het is het nederige, maar gelukkige tehuis van

„Uw toegenegene

„Martha Crawley.

„P. S. Mijnheer Crawley's broer, de baronet, met wien wij, helaas! niet op zulk een goeden voet zijn, zooals het broeders betaamt, heeft een gouvernante voor zijn dochttertjes, die, zooals men mij vertelde, het geluk had haar opvoeding te Chiswick te genieten. Vele geruchten van haar komen mij ter oore; en daar ik de teederste belangstelling voor mijn lieve nichtjes koester, die ik, niettegenstaande de familie-oneenigheden, zoo gaarne bij mijn eigen kinderen zie — en het mijn liefste wensch is belangstelling voor iedere leerling van u te toonen — verzoek ik u, met nadruk, lieve juffrouw Pinkerton, mij de levensgeschiedenis mede te deelen van deze jonge dame, voor wie ik, om uwentwil, vurig verlang een vriendin te wezen. — M. C.”

Mejuffrouw Pinkerton aan Mevrouw Bute Crawley.

„*Minerva House, Chiswick.*

„*Dec. 18—.*

„*Geachte Mevrouw,*

„Ik heb het genoegen de ontvangst van uw geëerde letteren te berichten, welke ik mij haast te beantwoorden. Het is een groote voldoening voor iemand in mijn allermoeilijkste positie te ondervinden, dat mijn moederlijke zorgen wederliefde opgewekt hebben; en in de liefvallige mevrouw Bute Crawley, mijn voortreffelijke leerlinge van vroeger jaren, de opgewekte en talentvolle juffrouw Martha Mac Tavish te herkennen. Ik heb het geluk thans onder mijn hoede te hebben de dochters van velen van hen, die uw tijdgenooten waren — welk een genot zou het mij geven, indien uw eigen dierbare jonge dames mijn leerzaam toezicht van noode hadden!

„Met mijn eerbiedige groeten aan Lady Fuddleston heb ik de eer (schriftelijk) mijn twee vriendinnen, juffrouw Tuffin en juffrouw Hawky, voor te stellen.

„Ieder van deze jonge dames is volmaakt bevoegd onderwijs te geven in het Grieksch, Latijn en de allereerste beginselen van het Hebreeuwsch; in wiskunde en geschiedenis; in Spaansch, Fransch, Italiaansch en aardrijkskunde; in muziek, zoowel vocaal als instrumentaal; in dansen, zonder hulp van een dansmeester; en in de beginselen van de natuurwetenschappen. Beiden zijn zeer bedreven in het gebruik van de globe. Behalve dit kan juffrouw Tuffin, die de dochter is van wijlen den eerwaarden Thomas Tuffin („Fellow” van Corpus College te Cambridge) in de Syrische taal les geven, alsmede in de beginselen van de Grondwet. Maar daar zij pas achttien jaar oud is, en een buitengewoon aangenaam uiterlijk heeft, zal deze jonge dame misschien bezwaarlijk in Sir Huddleston Fuddleston's gezin opgenomen kunnen worden.

„Juffrouw Letitia Hawky, daarentegen, is niet zoo door de natuur begunstigd. Zij is negen en twintig; en haar gelaat is erg pokdalig. Zij loopt kreupel, heeft rood haar en loenscht een weinig. Beide dames zijn met alle moreele en godsdienstige deugden begiftigd. Haar condities zijn natuurlijk in evenredigheid met haar verdiensten. Met mijn allerthankbaarste groeten aan den eerwaarden Bute Crawley, heb ik de eer te zijn

„Geachte Mevrouw

„Uw trouwe en onderdanige dienaress

„Barbara Pinkerton.

„P. S. — Mejuffrouw Sharp, gouvernante van Sir Pitt Crawley, Baronet en Parlements-lid, van wie gij melding maakt, was een leerlinge van mij, en ik heb niets tot haar nadeel te zeggen. Ofschoon haar uiterlijk onaangenaam is, maar wij kunnen de spelingen der natuur niet beheerschen, en ofschoon haar ouders een slechten naam hadden (haar vader was schilder, verscheidene malen bankroet; en haar moeder, zooals ik later met ontzetting vernam, een opera-danseres), zijn haar talenten toch aanzienlijk, en ik kan er geen spijt van hebben, dat ik haar *uit liefdadigheid* genomen heb. Mijn vrees is, dat de principes van de moeder — die, zooals men mij zeide, een Fransche gravin was, genoodzaakt te emigreeren tijdens de gruwelen der jongste omwenteling, maar die, zooals ik later vernam, iemand van de laagste standen en zeden was — eens zullen blijken *erfelijk* te zijn in de ongelukkige jonge vrouw, die ik als een *verworpeeling* tot mij nam.

„Maar *tot nu toe* (geloof ik) zijn haar beginselen onberispelijk geweest, en ik ben er zeker van, dat niets zal voorvallen in den eleganten en verfijnden kring van den eminenten Sir Pitt Crawley, dat een nadeeligen invloed zou uitoefenen.”

Mejuffrouw Rebecca Sharp aan Mejuffrouw Amelia Sedley.

„Ik heb reeds verscheidene weken niet aan mijn dierbare Amelia geschreven, want wat voor nieuws was er te vertellen van het doen en laten op Huize Eentonigheid, zooals ik Queen's Crawley gedoopt heb; en wat kan het jou schelen of de Rapenoogst goed of slecht is, of het vette varken een kilo meer of minder woog; en of de beesten van mangelwortel gedijen? Iederen dag, sedert ik je voor het laatst schreef, was als den vorige. Vóór het ontbijt een wandeling met Sir Pitt en zijn wiedzijzer; na het ontbijt lessen (hoe zij dan ook zijn) in de leerkamer; na de lessen lezen en schrijven over rechters, pachten, kolenmijnen, kanalen, met Sir Pitt (wiens secretaris ik geworden ben); na het diner de verhandelingen van den heer Crawley, of het triktrak van den baronet; gedurende welke beide amusements Lady Crawley met een gelijkmatige kalmte toekijkt. Zij is een weinig interessanter geworden, omdat zij den laatsten tijd lijdende is, wat een nieuwen bezoeker naar de ‚Hall‘ heeft gebracht, in den persoon van een jongen dokter. Welnu, mijn lieve, jonge vrouwen hoeven nooit te wanhopen. De jonge dokter gaf een zekere vriendin van je te verstaan, dat zij, als zij verkoos mevrouw Glauber te zijn, zijn apotheek mag tooien! Ik zeide dien onbeschaamden rekel, dat de vergulde vijzel en stamper voldoende versiering waren; alsof ik geboren was om de vrouw van een plattelandsgeneesheer te zijn. De heer Glauber ging danig van streek over mijn weigering naar huis, nam een kalmeerend drankje, en is nu geheel hersteld. Sir Pitt juichte mijn besluit luide toe; hij zou zijn kleine secretaresse niet gaarne verliezen, geloof ik; en ik meen, dat dje oude schelm mij zooveel mag lijden, als hij maar eenigszins vermag. Trouwen, jawel! en met een plattelandsgeneesheer, na — Nee, nee, men kan niet zoo gauw oude vrienden vergeten, over wie ik niet meer wil praten. Laten wij tot Huize Eentonigheid terugkeeren.

„Sedert eenigen tijd is het niet langer Huize Eentonigheid. Lieve, juffrouw Crawley is gearriveerd met haar dikke paarden, dikke bedienden, dikken Spaniel — de groote, rijke juffrouw Crawley met haar fortuin van zeventig duizend pond tegen vijf percent, die, of laat ik liever zeggen, *dat*, door haar beide broers aangebeden wordt. Zij ziet er uit, of zij aanleg voor beroertes heeft, de goeie ziel; geen wonder, dat haar broers zich bezorgd over haar maken. Je moest ze eens zien, hoe zij erom vechten haar kussen te schikken of haar de koffie aan te geven! ‚Als ik naar buiten ga,‘ zegt zij (want zij heeft veel gevoel voor humor), ‚laat ik mijn pluimstrijker, juffrouw Briggs, thuis. Hier zijn mijn broers mijn pluimstrijkers, mijn lieve kind, en het is een aardig stelletje!‘

„Als zij naar buiten gaat, wordt onze ‚Hall‘ geopend en minstens voor een maand zou je denken, dat de oude Sir Walpole verzezen was. Wij hebben diners, en rijden met het vierspan — de bedienden trekken hun nieuwste kanariekleurige livreeën aan; wij drinken rooden Bordeaux en Champagne, alsof wij dat iederen dag gewoon waren. Wij hebben waskaarsen in de leerkamer en vuren om ons bij te warmen. Lady Crawley moet de frissche erwten-groene japon uit haar garderobe aantrekken, en mijn leerlingen laten haar dikke schoenen en nauwsluitende, oude tarlatan manteltjes uit en dragen zijden kousen en mousselinen jurkjes, zooals het de dochters van chique baronets betaamt. Gisteren was Rose er slecht aan toe — de Wiltshire zeug (een buitengewone lieveling van haar) liep haar omver en vernielde een allerliefst, gebloemd, lila zijden jurkje door er over te dansen — als dit een week geleden gebeurd was, dan had Sir Pitt afschuwelijk gevloekt, de arme stakkerd om de ooren gegeven en haar een maand op brood en water gezet. Al wat hij zeide was: ‚Ik zal het je wel betaald zetten, als je tante weg is,‘ en met een grapje was de zaak afgehandeld, alsof zij zeer onbeduidend was. Laten wij hopen, dat zijn toorn gestild zal zijn vóór juffrouw Crawley's vertrek. Dat hoop ik bepaald ter wille van juffrouw Rose. Wat een betooverende vredestichter is geld toch!

„Een andere bewonderenswaardige uitwerking van juffrouw Crawley en haar zeventig duizend pond is merkbaar in de verhouding der beide broeders Crawley. Ik bedoel den

baronet en den predikant, niet onze broers; maar de eersten, die elkaar het geheele jaar haten, worden met Kerstmis zeer liefderijk. Ik schreef je verleden jaar, dat de afschuwelijke, wedrennende predikant de gewoonte had lompe preeken tegen ons te houden in de kerk, en dat Sir Pitt als antwoord snorkte: wanneer juffrouw Crawley komt, dan is er geen sprake van kibbelen — de Hall bezoekt de pastorie en *vice versa* — de dominee en de baronet praten over de biggen, en de stroopers, en de zaken van het graafschap op de meest minzame wijze, en zonder bij hun drinkgelagen te twisten, geloof ik — juffrouw Crawley wil inderdaad niets van hun gekibbel weten en zweert plechtig, dat zij al haar geld aan de Shropshire Crawleys zal nalaten, als zij haar ergeren. Als zij handige menschen waren, die Shropshire Crawleys, dan geloof ik, dat zij alles zouden kunnen hebben; maar de Shropshire Crawley is, evenals zijn Hampshire neef, predikant, en beleedigde juffrouw Crawley (die daar gekomen was in een vlaag van woede op haar onhandelbare broers) doodelijk met enkele puriteinsche begrippen over eer en deugd. Ik geloof, dat hij thuis godsdienstoefeningen wou hebben.

„Onze preeken-boeken zijn achter slot en grendel, wanneer juffrouw Crawley arriveert, en de heer Pitt, dien zij verafschuwt, kwam het gelegen naar de stad te gaan. Daarentegen verschijnt de jonge dandy — roué is, geloof ik, de term — kapitein Crawley, en ik veronderstel, dat je wel graag zou willen weten, wat voor een soort man hij is.

„Welnu, hij is een heel lange, jonge dandy. Hij is zes voet lang en spreekt luid; en vloekt veel; en commandeert de bedienden, die hem allen niettemin verafgoden; want hij is royaal, en het personeel is bereid alles voor hem te doen. Verleden week doodden de opzieners bijna een gerechtsdienaar en diens knecht, die van Londen kwamen om den kapitein te arresteeren, en welke men bij den muur van het park op de loer vond liggen; zij sloegen ze, dompelden ze onder water, en wilden ze als stroopers doodschieten, toen de baronet tusschenbeide kwam.

„Het is duidelijk, dat de kapitein een hartgrondige minachting voor zijn vader koestert, en hij noemt hem een ouden boerenpummel, een ouden poen, een ouden kaffer, en geeft hem tallooze andere lieve naampjes. Bij de dames heeft hij een vreeselijke reputatie. Hij brengt zijn jagers mee thuis, gaat met de landjonkers uit het graafschap om, vraagt wien hij wil te dineeren, en Sir Pitt durft geen nee te zeggen, uit vrees juffrouw Crawley te beleedigen en zijn erfenis te verliezen, als zij aan haar beroerte sterft. Zal ik je een complimentje vertellen, dat de kapitein mij maakte? Ik kan het niet nalaten, het is zoo aardig. Op zekeren avond werd er zoowaar gedanst; Sir Huddleston Fuddleston en zijn familie was er, Sir Giles Wapshot en zijn meisjes en ik weet niet, wie al niet meer. Welnu, ik hoorde hem zeggen: ‚Voor den duivel, dat is een hupsch, klein ding!‘ waarmee hij uw onderdanige dienseresse bedoelde; en hij deed mij de eer twee contra-dansen met mij te dansen. Hij gaat vrij vroolijk met de jonge landjonkers om, met wie hij drinkt, wedt, rijdt en praat over jagen en schieten; maar hij zegt, dat de buitenmeisjes vervelend zijn; en waarlijk ik vind niet, dat hij daar heelemaal ongelijk in heeft. Je moest de minachting eens zien, waarmede zij op mij, arme, neerzien! Als zij dansen, zit ik heel zedig piano te spelen; maar onlangs, toen hij tamelijk verhit uit de eetzaal kwam, en mij op deze wijze bezig zag, zwoer hij hardop, dat ik de beste danseres in de kamer was, en dat hij de muzikanten van Mudbury zou laten komen.

„Ik zal een contra-dans spelen,‘ zeide mevrouw Bute Crawley bereidwillig (zij is een kleine, donkere, oude vrouw met een tulband, tamelijk gebogen en met schitterende oogen); en wil je gelooven, dat, nadat de kapitein en je arme, kleine Rebecca samen gedanst hadden, zij mij werkelijk de eer aandeed mij over mijn dansen te complimenteeren! Zoo iets had men nog nooit te voren op de viool hooren spelen! de trotsche mevrouw Bute Crawley, een volle nicht van den graaf van Tiptoff, die zich niet verwaardigt Lady Crawley een bezoek te brengen, uitgezonderd wanneer haar zuster uit de stad er is. Arme Lady Crawley! ‚gedurende het grootste gedeelte van deze vermaken,‘ is zij boven en slikt pillen.

„Mevrouw Bute heeft plotseling een groote voorliefde voor mij opgevat. ‚Mijn lieve Juffrouw Sharp,‘ zegt zij, ‚waarom zou u met uw leerlingen niet eens naar de pastorie komen? — haar nichtjes zullen blij zijn ze te zien.‘ Ik weet, wat haar bedoeling is. Signor Clementi heeft ons niet voor niets pianoles gegeven; mevrouw Bute hoopt een leerares voor haar kinderen te krijgen. Ik kan haar plannen doorgronden, alsof zij ze mij vertelde; maar ik zal er heen gaan, want ik ben vast besloten mij aangenaam te maken — is dat niet de plicht van een arme gouvernante, die geen enkelen vriend of beschermer op de wereld bezit! De predikantsvrouw maakte mij een aantal complimenten over de vorderingen, die mijn leerlingen maakten, en dacht, ongetwijfeld, mij te roeren — arme, eenvoudige ziel! — alsof ik ook maar iets om mijn leerlingen gaf.

„Je Indische mousseline en je roze zijden japon, liefste Amelia, staan mij, naar men zegt, heel goed. Zij zijn nu erg afgedragen, maar, weet je, wij arme meisjes kunnen niet *des fraiches toilettes* bekostigen. Wat ben jij toch gelukkig! jij, die maar naar St. James'street hoeft te rijden, en die een lieve moeder hebt, die je alles wil geven, waar je om vraagt. „Vaarwel, liefste meisje,

„je liefhebbende

„Rebecca.

„P. S. — Ik wou, dat je de gezichten gezien had van de juffrouwen Blackbrook (Admiraal Blackbrook's dochters, lieve): mooie jonge dames, met japonnen uit Londen, toen kapitein Rawdon mij, arme, als zijn partner koos!”

Toen mevrouw Bute Crawley (wier listen onze vernuftige Rebecca zoo spoedig ontdekt had) van juffrouw Sharp de belofte van een bezoek verkregen had, bewoog zij de almachtige juffrouw Crawley de noodige stappen daartoe bij Sir Pitt te doen, en de goedhartige, oude dame, die zelf graag vroolijk was, en die graag iedereen om haar heen vroolijk en gelukkig zag, was zeer verrukt, en bereid een verzoening en een vertrouwelyken omgang tusschen haar twee broers tot stand te brengen. Daarom werd overeengekomen, dat de jongelui der beide families elkaar in het vervolg herhaaldelijk zouden bezoeken, en de vriendschap duurde natuurlijk zoo lang de opgewekte, oude bemiddelaarster er was om den vrede te handhaven.

„Waarom vroeg je dien schurk, Rawdon Crawley, te dineeren?” vroeg de predikant zijn echtgenoot, toen zij door het park naar huis wandelden. „Ik wensch dien kerel niet bij mij te zien. Hij kijkt op ons buitenmensen neer, alsof wij negers waren. Hij is nooit tevreden, tenzij hij den geel-gezegelden wijn krijgt, die mij tien shilling per flesch kost; laat hem naar den duivel loopen! Bovendien is hij een verschrikkelijk heer; hij is een dobbelaar — hij is een dronkaard — hij is op alle mogelijke manieren een losbol. Hij heeft iemand in een duel gedood — hij steekt tot over zijn ooren in de schulden, en hij heeft mij en de mijnen van het grootste gedeelte van juffrouw Crawley's fortuin beroofd. Waxy zegt, dat hij — hier schudde de predikant zijn vuist tegen de maan met iets wat veel van een vloek had, en voegde er op melancholieken toon aan toe — voor vijftig duizend in haar testament staat; en dat er nog geen dertig zal zijn om te verdeelen.”

„Ik geloof, dat zij nu wel gauw heen zal gaan,” zeide de predikantsvrouw. „Zij was erg rood in het gelaat, toen wij van tafel opstonden. Ik moest haar losrijgen.”

„Zij dronk zeven glazen champagne,” zeide de eerwaarde heer op zachten toon; „en bocht dat het is, waarmee mijn broer ons vergiftigt — maar jelui vrouwen hebben geen verstand van zulke dingen.”

„Wij hebben nergens verstand van,” zeide mevrouw Bute Crawley.

„Zij dronk kersenbrandewijn na het diner,” vervolgde zijn Eerwaarde, „en nam curaçao bij haar koffie. Ik zou er voor geen vijf pond een glas van nemen: ik zou dood gaan van het zuur. Zij kan het niet verdragen, mevrouw Crawley — zij moet sterven — een mensch kan zoo iets niet volhouden! en ik wed, vijf tegen twee, dat Mathilde binnen het jaar heengaat.”

Terwijl hij zich aan deze plechtige bespiegelingen overgaf en peinsde over zijn schulden, en zijn zoon Jim op de universiteit, en Frank te Woolwich, en de vier meisjes, die geen schoonheden waren, arme kinderen, en die geen cent zouden hebben, behalve hun deel uit Tante's verwachte erfenis, wandelde de predikant met zijn vrouw een poosje verder.

„Pitt kan toch zulk een schurkenstreek niet uithalen en het recht op de predikantsplaats verkoopen. En die methodistische melkmuil van een oudsten zoon wil in het Parlement,” vervolgde de heer Crawley na een pauze.

„Sir Pitt Crawley is tot alles in staat,” zeide de predikantsvrouw. „Wij moeten juffrouw Crawley zien over te halen, dat zij hem er toe brengt die plaats aan James te beloven.”

„Pitt zal wel alles beloven,” antwoordde de broer. „Hij beloofde, dat hij mijn studentenschulden zou betalen, toen mijn vader stierf: hij beloofde, dat hij den nieuwen vleugel aan de pastorie zou bouwen: hij beloofde mij den akker van Jibb en de groote weide, hij is zijn beloften mooi nagekomen! En het is aan den zoon van dien man — dien schurk, dobbelaar, bedrieger, moordenaar van een Rawdon Crawley, dat Mathilde het leeuwenandeel van haar geld nalaat. Ik noem het verduiveld onchristelijk, dat is het. Die onbeschaamde hond bezit iedere ondeugd, behalve huichelarij, en die heeft zijn broer.”

„St, mijn liefste! wij zijn nog op het terrein van Sir Pitt,” onderbrak zijn vrouw hem.

„Ik zeg, dat hij iedere ondeugd heeft, mevrouw Crawley. Stel *mij* de wetten niet, mevrouw. Heeft hij kapitein Firebrace niet doodgeschoten? Heeft hij den jongen Lord Dovedale niet in de Cocoa-Tree beroofd? Heeft hij het gevecht tusschen Bill Soames en den kampioen van Cheshire niet gedwarsboomd, waardoor ik vijftig pond verloor? Je weet, dat het zoo is; en wat vrouwen aangaat, welnu, je hoorde dat in mijn tegenwoordigheid, in mijn eigen ambtsvertrek —”

„Om 's Hemels wil, mijnheer Crawley,” zeide zijn vrouw, „spaar mij bijzonderheden.”

„En jij vraagt dien schurk in je huis!” vervolgde de getergde predikant. „Jij, de moeder van jeugdige kinderen, de vrouw van een predikant van de Engelsche Kerk. Voor den duivel!”

„Bute Crawley, je bent een dwaas,” zeide de predikantsvrouw met verachting.

„Welnu, mevrouw, dwaas of niet — en ik beweer niet, Martha, dat ik zoo schrander ben als *jij*, dat deed ik nooit. Maar ik wil Rawdon Crawley niet ontmoeten, dat staat vast. Ik zal naar Huddleston gaan om zijn zwarten hazewind te zien, mevrouw Crawley; en ik zal Launcelot tegen hem laten loopen om vijftig pond. Duivekaters, dat doe ik; of tegen welken hond ook in Engeland. Maar ik wil dat beest van een Rawdon Crawley niet ontmoeten.”

„Mijnheer Crawley, zooals gewoonlijk ben je dronken,” antwoordde zijn vrouw. En den volgenden morgen, toen de predikant ontwaakte en om zijn licht bier riep, herinnerde zij hem aan zijn belofte Sir Huddleston Fuddlestone Zaterdag een bezoek te brengen, en daar hij wist, dat hij hem flink zou raken, kwam men overeen, dat hij Zondagochtend voor kerktijd terug zou rijden. Aldus ziet men, dat de parochianen even gelukkig met hun landjonker als met hun predikant waren.

Juffrouw Crawley was nog niet lang op de Hall, of Rebecca's bekoorlijkheden hadden de goedgehartige, Londensche „losbol” ingepalmd, evenals de onschuldige buitenmensen, die wij reeds beschreven hebben. Toen zij op zekeren dag haar gewonen rijtoer deed, besloot zij bevel te geven, dat „die kleine gouvernante” haar naar Mudbury zou vergezellen. Vóór zij teruggekeerd waren, had Rebecca een overwinning op haar behaald; zij had haar vier maal aan het lachen gemaakt en haar gedurende het geheele uitstapje aangenaam bezig gehouden.

„Juffrouw Sharp niet aan tafel laten dineeren!” zeide zij tot Sir Pitt, die een ceremonieel diner op touw gezet had, waarop alle naburige baronets uitgenoodigd waren. „Mijn beste man, denk je, dat ik met Lady Fuddlestone over de kinderkamer kan praten, of rechtszaken bespreken met

dien stommeling van een ouden Sir Giles Wapshot? Ik sta er op, dat juffrouw Sharp verschijnt. Laat Lady Crawley maar boven blijven, als er geen plaats is: maar kleine juffrouw Sharp! Wel, zij is de eenige persoon hier, waarmee je kan praten!"

Na zulk een nadrukkelijk bevel als dit, kreeg juffrouw Sharp, de gouvernante, natuurlijk de opdracht met het doorluchtige gezelschap beneden te dineeren. En toen Sir Huddleston met veel vertoon en plechtigheid juffrouw Crawley naar tafel geleid had en hij op het punt was zijn plaats naast haar in te nemen, riep de oude dame op schellen toon uit: „Becky Sharp! Juffrouw Sharp! komt u naast mij zitten om mij te amuseeren; en laat Sir Fuddleston naast Lady Wapshot zitten."

Toen het diner afgelopen was en de rijtuigen weggerold waren, zeide de onverzadelijke juffrouw Crawley: „Kom in mijn kleedkamer, Becky, en laten we het gezelschap eens bespottelijk maken," wat de twee vriendinnen samen in de perfectie deden. De oude Sir Huddleston hijgde erg aan tafel; Sir Giles Wapshot had een bijzonder luidruchtige manier om zijn soep te nuttigen, en Lady Wapshot knipte met haar linkeroog; hetgeen Becky alles op bewonderenswaardige wijze belachelijk wist voor te stellen; evenals de bijzonderheden van de conversatie gedurende den avond; de politiek; den oorlog; de driemaandelijksche zittingen van de vrederechters; en die zware en saaie onderwerpen, waarover heeren van buiten altijd spreken.

Wat de japonnen van de dames Wapshot, en Lady Fuddleston's beroemden gelen hoed aangaat, juffrouw Sharp liet er geen stuk aan heel, tot onuitsprekelijk vermaak van haar gehoor.

„Mijn lieve kind, je bent een volmaakte *trouvaille*," placht juffrouw Crawley te zeggen. „Ik wou, dat je bij mij in Londen kwam; maar ik zou geen mikpunt van je maken, zooals ik doe met arme Briggs — nee, nee, jou klein, sluw schepseltje; jij bent te knap. Is dat niet zoo, Firkin?"

Juffrouw Firkin (die het heele kleine beetje haar, dat er nog op juffrouw Crawley's hoofd overgebleven was, kamde) wierp haar hoofd in den nek en zeide: „ik geloof, dat de juffrouw erg *knap* is," met een allerbelachelijkst sarcastisch air. Juffrouw Firkin had inderdaad die ingeboren jaloezie, welke één der voornaamste eigenschappen van iedere ware vrouw is.

Nadat zij Sir Huddleston Fuddleston teruggewezen had, beval juffrouw Crawley, dat Rawdon Crawley haar iederen dag naar tafel zou geleiden en dat Becky met haar kussen zou volgen — of zij nam Becky's arm en Rawdon droeg het kussen. „Wij moeten bij elkaar zitten," zeide zij. „Wij zijn de drie eenige christenen in het graafschap, mijn lieve" — in welk geval het erkend moet worden, dat de godsdienst al op een zeer laag peil in het graafschap Hants stond.

Behalve dat zij zoo godsdienstig was, had juffrouw Crawley, zooals wij reeds meldden, ultra-liberale ideeën, en zij nam iedere gelegenheid te baat om die op de meest openhartige manier te uiten.

„Wat is geboorte, mijn lieve?" placht zij tot Rebecca te zeggen. „Kijk eens naar mijn broer Pitt, kijk naar de Huddlestons, die hier sinds den tijd van Hendrik II zijn; kijk eens naar dien armen Bute van de pastorie; is er één, die jouws gelijke is in verstand en beschaving? Jouws gelijke — zij zijn zelfs niet de gelijke van arme, lieve Briggs, mijn gezelschapsjuffrouw, of Bowls, mijn bottelier. Jij, mijn lieveling, bent een toonbeeld van volmaaktheid — beslist een juweeltje. Jij hebt meer verstand dan het halve graafschap. Als verdienste beloond werd, moest jij een hertogin zijn — nee, er moesten heelemaal geen hertoginnen zijn — maar jij moest geen meerdere hebben, en jou, mijn lieveling, beschouw ik in ieder opzicht als mijn gelijke; en — lieve, wil je wat kolen op het vuur doen; en wil je die japon van mij lostornen en vermaken, dat kan je zoo goed?"

Op deze wijze liet de oude philanthropist haars gelijke boodschappen doen, naaiwerk verrichten en zich iederen avond met Fransche romannetjes in slaap lezen.

In dit tijdperk, zooals enkele lezers zich misschien herinneren, werd de beschaafde wereld door twee gebeurtenissen in een toestand van hevige opwindung gebracht, welke, zooals de bladen vermelden, de heeren met den tabberd misschien veel werk zouden geven. Vaandrig Hafton had Lady Barbara Fitzurse, de dochter en erfgename van graaf Bruin, geschaakt;

en de arme Vere Vane, een heer, met een talrijk gezin, die tot zijn veertigste jaar een allerachtenswaardige reputatie gehandhaafd had, verliet plotseling op smadelijke wijze zijn tehuis, terwille van mevrouw Rougemont, de actrice, die vijf en zestig jaar oud was.

„Dat is de mooiste karaktertrek van dien lieven Lord Nelson,” zeide juffrouw Crawley. „Hij stortte zich in het verderf voor een vrouw. Er *moet* wat goeds in een man schuilen, die dat doet. Ik ben dol op onbezonnen huwelijken. Het aardigst vind ik, als een edelman een molenaarsdochter huwt, zooals Lord Flowerdale deed — het maakt alle vrouwen zoo kwaad. Ik wou, dat een of ander voornaam man met *jou* wegliep, lieve, ik ben overtuigd, dat je er aardig genoeg uitziet.”

„Twee postiljons! O! het zou verrukkelijk wezen!” bekende Rebecca.

„En dan vind ik het aardigst, als een jongen met een rijk meisje wegloopt. Ik heb er mijn zinnen op gezet, dat Rawdon er met één van door gaat.”

„Met een rijk of een arm meisje?”

„Jou domme gans! Rawdon heeft geen cent, behalve wat ik hem geef. Hij is *criblé de dettes* — hij moet een rijk huwelijk doen, en in de wereld vooruitkomen.”

„Is hij erg knap?” vroeg Rebecca.

„Knap, lieveling? — hij heeft nergens verstand van, behalve van zijn paarden, en zijn regiment, en zijn jagen, en zijn spel; maar hij moet slagen — hij is zoo verrukkelijk slecht. Weet je niet, dat hij iemand gedood heeft en een beleedigden vader enkel door diens hoed schoot? Hij wordt verafgood in zijn regiment; en alle jongelui in Wattier en in de Cocoa-Tree zweren bij hem.” *)

Toen juffrouw Rebecca Sharp aan haar dierbare vriendin een verslag van het kleine bal te Queen's Crawley schreef, alsmede de manier, waarop kapitein Crawley haar voor de eerste maal met onderscheiding behandelde, gaf zij, vreemd genoeg, een niet geheel juist verslag van het geval. De kapitein had haar meerdere malen te voren met onderscheiding behandeld. De kapitein had haar op een dozijn wandelingen ontmoet. De kapitein had haar in tientallen gangen toevallig aangetroffen. De kapitein had twintigmaal 's avonds over haar piano gehangen (Lady Crawley was nu boven, daar zij ziek was en niemand dacht aan haar), als zij zong. De kapitein had haar briefjes geschreven (de beste, die de groote, domme dragonder bedenken en spellen kon; maar saaiheid speelt het even goed klaar met de vrouwen, als iedere andere eigenschap). Maar toen hij voor het eerst de biljetjes tusschen de bladen van het lied, dat zij zong, stak, stond de kleine gouvernante op, keek hem strak in het gelaat, pakte den driehoekigen brief met bevallig gebaar beet en zwaaide dien in het rond, alsof het een steekhoed was, en, terwijl zij op den vijand toetrad, wierp zij den brief in het vuur, maakte een diepe buiging voor hem, ging terug naar haar plaats en begon vroolijker dan ooit te voren weer te zingen.

„Wat is dat?” zeide juffrouw Crawley, die door de onderbreking in de muziek in haar slaapje na het eten gestoord werd.

„Het was een valsche noot,” zeide juffrouw Sharp lachend; en Rawdon Crawley schuimbekte van woede en vernedering.

De duidelijke voorliefde van juffrouw Crawley voor de nieuwe gouvernante in aanmerking nemende, hoe braaf was het dan van mevrouw Bute Crawley, niet jaloersch te zijn en het jonge meisje op de pastorie welkom te heeten, en niet alleen haar, maar ook Rawdon Crawley, den mededinger van haar echtgenoot voor de vijf percents van de Oude Vrijster! Zij begonnen heel veel van elkaar te houden, mevrouw Crawley en haar neef. Hij jaagde niet meer, hij bedankte voor uitnodigingen te Fuddleston; hij wilde niet aan de officierstafel van het depôt te Mudbury eten; zijn grootste genoegen was naar de pastorie te Crawley te wandelen — waar juffrouw Sharp ook dikwijls kwam; en, daar hun moeder ziek was, waarom zouden de kinderen

*) Indien iemand dit een overdreven beeld van een edele en invloedrijke klasse mocht vinden, verwijs ik hem naar de geschiedkundige werken uit dien tijd — als „Byron's Memoires”, bijvoorbeeld; in welke populaire beschrijving van de Kermis der IJdelheid men de moraal van Richelieu en de elegantie van Hollandschen Sam vindt.

juffrouw Sharp niet vergezellen? Dus kwamen de kinderen (kleine schatjes!) met juffrouw Sharp mee; en 's avonds placht een gedeelte van het gezelschap samen naar huis te wandelen. Niet juffrouw Crawley — zij verkoos haar rijtuig — maar de wandeling door de velden van de pastorie, en door het kleine poortje van het park, en door het duistere boschje, en langs de halfbeschaduwde laan naar Queen's Crawley was betooverend in het maanlicht voor twee zulke liefhebbers van het schilderachtige als de kapitein en juffrouw Rebecca.

„O! die sterren, die sterren!” zeide juffrouw Rebecca dan, en sloeg haar schitterende groene oogen omhoog. „Ik voel mijzelf bijna een geest, als ik naar ze kijk.”

„O, — ah — god — ja, precies zooals ik, juffrouw Sharp,” antwoordde de andere vurige bewonderaar. „Mijn sigaar hindert u niet, nietwaar juffrouw Sharp?” Juffrouw Sharp hield boven alles van den geur van een sigaar in de buitenlucht — en zij proefde er ook even van, op allerliefste wijze, en nam een klein trekje, en stootte een gillette uit, en gichelde even en gaf de lekkernij weer aan den kapitein terug; die zijn snor opkrulde en haar dadelijk tot een gloed aanwakkerde, welke rood gloeide in het donkere boschje, en hij verklaarde plechtig: „Verduiveld — eh — god — eh — dit is de lekkerste sigaar, die ik ooit gerookt heb — eh.” Want zijn verstand en conversatie waren zoowel schitterend als betamelijk voor een zwaren, jongen dragonder.

De oude Sir Pitt, die zijn pijp rookte, en zijn potje bier dronk, en die met John Horrocks sprak over het „schaep”, dat gedood zou worden, bespiedde het paar, terwijl het zoo bezig was, vanuit zijn studeerkamerraam, en vloekend zwoer hij, dat, als het niet om juffrouw Crawley was, hij Rawdon beet zou pakken en hem de deur wijzen, zoo'n schurk.

„Hij is een rakker, zoo zeker als tweemaal twee vier is,” merkte de heer Horrocks op; „en zijn knecht Flethers is nog erger en heeft zoo'n herrie geschopt in de kamer van de huishoudster over het eten en het bier, zooals een edelman niet zou doen — maar ik geloof, dat juffrouw Sharp hem wel staan kan, Sir Pitt,” voegde hij er na een pauze aan toe.

En dat kon ze, inderdaad — vader en zoon, beiden.

HOOFDSTUK XII.

Een zeer sentimenteel Hoofdstuk.

Wij moeten nu afscheid nemen van Arcadia en die beminlijke menschen, die de landelijke deugden daar beoefenen, en terug naar Londen reizen om te informeeren, wat er van juffrouw Amelia geworden is.

„Wij geven geen zier om haar,” schrijft de een of andere onbekende correspondentente, met een aardige hand en een roze lak op haar brief. „Zij is *fade* en saai,” en ze voegt er nog eenige vriendelijke opmerkingen in dien trant bij, die ik nooit herhaald zou hebben, als zij in werkelijkheid niet buitengewoon complimenteus voor de betrokken jonge dame waren.

Heeft de lieve lezer, in zijn ervaring in de maatschappij, nooit dergelijke opmerkingen van goedhartige vriendinnen vernomen, die zich altijd afvragen, wat iemand toch in juffrouw Smith kan zien, dat zij zoo betooverend is; of wat majoor Jones er toe bewogen heeft die dwaze, onbeduidende, gemaakt lachende juffrouw Thompson, die niets dan haar wassenpoppengezichtje tot aanbeveling heeft, ten huwelijk te vragen. Voorwaar, wat is er nu aan een paar roze wangen en blauwe oogen? vragen die lieve zedenpreeksters, en maken heel verstandige toespelingen, dat de geestesgaven, kundigheden van het verstand, ervarenheid in Mangnall's vraag-

stukken, zoowel als een echt vrouwelijke kennis van botanie en geologie, de slag om poëzie te maken, de gave om sonaten te rammelen, en zoo voorts, veel waardevoller talenten voor een vrouw zijn, dan die kortstondige bekoorlijkheden, wier glans na enkele jaren onvermijdelijk verminderd is. Het is heel stichtelijk vrouwen bespiegelingen te hooren maken over de waardeloosheid en den duur van schoonheid. Maar ofschoon deugd veel hooger staat, en die ongelukkige schepselen, die onder het leed van een goed uiterlijk gebukt gaan, voortdurend aan het lot, dat haar wacht, herinnerd moesten worden; en ofschoon hoogstwaarschijnlijk de heldin, welke dames bewonderen, een heerlijker en mooier voorwerp is dan de lieve, frissche, glimlachende, onschuldige, teedere kleine huisgodin, welke de mannen geneigd zijn te aanbidden — moet toch de laatste en inferieure soort vrouw dezen troost hebben — dat de mannen haar per slot van rekening toch bewonderen; en dat wij, niettegenstaande al de waarschuwingen en protesten van onze lieve vrienden, in onze hopelooze dwaling en dwaasheid tot aan het eind van het hoofdstuk zullen volharden. En ik voor mij, ofschoon mij herhaaldelijk verzekerd werd door menschen, voor wie ik den grootsten eerbied heb, dat juffrouw Brown een onbeduidend ding is, en dat mevrouw White niets dan haar *petit minois chiffonné* heeft, en dat mevrouw Black niets beweert, weet toch, dat ik allerverrukkelijkste gesprekken met mevrouw Black heb gehad (natuurlijk, mijn waarde dame, zijn zij onschendbaar); ik zie alle mannen zich om den stoel van mevrouw White verdringen: alle jongelui vechten om met juffrouw Brown te dansen; en dus kom ik in de verzoeking te denken, dat het een heel groot compliment voor een vrouw moet zijn, door haar sekse veracht te worden.

De jonge dames in Amelia's gezelschap deden dit op heel bevredigende wijze voor haar. Er was, bijvoorbeeld, nauwelijks een punt, waarover de dames Osborne, George's zusters, en de dames Dobbin het zóo roerend eens waren, als over de waardeering van haar zeer geringe verdiensten; en zij verwonderden zich, dat haar respectieve broers eenige bekoorlijkheden in Amelia konden ontdekken. „Wij zijn aardig tegen haar,” zeiden de dames Osborne, een paar knappe, norsche jonge dames, die de beste gouvernantes, leeraars en modisten gehad hadden; en zij behandelden haar met zulk een uitermate vriendelijkheid en minzaamheid, en namen zulk een ondragelijk beschermend air tegenover haar aan, dat het arme ding in haar tegenwoordigheid als met stomheid geslagen was, en naar allen uiterlijken schijn even dom was, als zij haar vonden. Zij deed pogingen om van ze te houden, omdat zij het zich een duren plicht achtte, en zij de zusters van haar aanstaanden echtgenoot waren. Zij bracht lange ochtenden met haar door — de droefgeestigste en ernstigste aller voormiddagen. Zij reed plechtig in de familiekoets met ze uit, en juffrouw Wirt, haar gouvernante, een maagd, die zoo mager als een talhout was. Zij namen haar bij wijze van tractatie mee naar ouderwetsche concerten, en naar de oratoria, en naar St. Paul's om de liefdadigheidskinderen te zien, waar zij, zóo bang was zij voor haar vriendinnen, bijna haar aandoening niet dorst te toonen, toen de kinderen het kerklied zongen.

Het huis der dames Osborne was vol gemakken; haar papa's disch welvoorzien en royaal; haar gezelschap plechtig en deftig; en haar zelfrespect grenzenloos; zij hadden de beste bank in de kerk; al haar gewoonten waren aanmatigend en kalm, en al haar vermaken onuitstaanbaar saai en welvoegelijk.

Na ieder bezoek (en, o hoe blij was Amelia, als zij achter den rug waren!) vroegen juffrouw Jane Osborne, en juffrouw Maria Osborne, en juffrouw Wirt, die maagdelijke gouvernante, elkaar met toenemende verbazing af: „Wat ziet George dan toch in dat schepsel?”

Hoe komt dit? roept de een of andere lezer uit. Hoe komt het, dat, nu Amelia, die op school zooveel vriendinnen had en daar zoo bemind was, in de wereld komt, door haar critische sekse versmaad wordt? Mijn waarde vriend, er waren geen mannen in juffrouw Pinkerton's instituut, de oude dansmeester uitgezonderd; en u wilt de meisjes toch geen oneenigheid over *hem* laten krijgen? Wanneer George, haar knappe broer, dadelijk na het ontbijt wegliep en een half dozijn keeren in de week buitenshuis at, was het geen wonder, dat de veronachtzaamde zusters eenigszins geërgerd waren. Toen de jonge Bullock (van de firma Hulker, Bullock & Co., Bankiers, Lombard street), die de laatste twee winters juffrouw Maria het hof gemaakt had, Amelia zoowaar voor den cotillon vroeg, zou u dan kunnen verwachten,

dat de eerstgenoemde dame verheugd was? En toch zeide dit onge Kunststelde en vergevensgezinde wezen dat. „Ik ben zoo blij, dat u die lieve Amelia aardig vindt,” zeide zij levendig tot den heer Bullock na den dans. „Zij is met mijn broer George verloofd; er zit niet veel bij haar, maar zij is zulk een goe dhartig en natuurlijk jong schepseltje, wij houden thuis allen zóó veel van haar.” Lief meisje! wie kan de diepte der toegenegenheid, door dat enthousiaste woordje zóó uitgedrukt, peilen?

Juffrouw Wirt en deze twee liefhebbende, jonge vrouwen drukten George Osborne zoo ernstig en herhaaldelijk op het gemoed, hoe groot de opoffering was, die hij zich getroostte, hoe groot zijn romantische edelmoedigheid, zich aan Amelia weg te gooien, dat ik er niet zeker van ben, of hij niet werkelijk dacht, dat hij één der prijzenswaardigste mannen van het Britsche leger was, en hij berustte er maar kalm in, dat men hem beminde. Hoe het ook zij, ofschoon hij iederen morgen uitging, zooals vermeld is, en zes dagen per week buitenshuis dineerde, wanneer, zooals zijn zusters geloofden, de verblinde jongeling naar de pijpen van juffrouw Sedley danste; was hij tóch niet altijd bij Amelia, terwijl de wereld hem haar onderdanigen dienaar dacht. Het is zeker, dat meer dan eens, als kapitein Dobbin zijn vriend kwam opzoeken, juffrouw Osborne (die zeer oplettend voor den kapitein was, zoo gaarne zijn militaire verhalen hoorde en belangstellend naar den gezondheidstoestand van zijn lieve mama informeerde) dan lachend naar de overzijde van het plein wees en zeide: „O, u moet naar de Sedleys gaan om George te spreken; wij zien hem nooit van den vroegen ochtend tot den laten avond.” Dergelijke woorden beantwoordde de kapitein met een vrij dwaas en gedwongen lachje om daarna het gesprek, als man van de wereld, op een algemeen onderwerp te brengen, zooals de opera, het laatste bal van den Prins in Carlton House, of het weer — die zegening van de maatschappij.

„Wat een onnoozele bloed is die lieveling van jou toch,” zeide juffrouw Maria dan tegen juffrouw Jane, als de kapitein vertrokken was. „Zag je wel, hoe hij bloosde, toen je het over dien armen, dienstdoenden George had?”

„Het is jammer, dat Frederic Bullock niet wat van zijn bescheidenheid heeft, Maria,” luidde het antwoord van de oudere zuster, terwijl zij het hoofd in den nek wierp.

„Bescheidenheid! Onhandigheid bedoel je, Jane. Ik heb liever niet, dat Frederic een gat in mijn mousselinen japon trapt, zooals kapitein Dobbin in de jouwe deed bij mevrouw Perkins. In jouw japon, ha, ha! Hoe kon hij dat? Danste hij niet met Amelia?”

Toen kapitein Dobbin zoo bloosde en zoo verward keek, herinnerde hij zich iets, wat hij niet noodig oordeelde de jonge dames mede te deelen, namelijk, dat hij reeds bij den heer Sedley was geweest, natuurlijk onder voorwendsel George te spreken, en George was er niet; alleen de arme Amelia, met een tamelijk bedroefd en verlangend gezichtje bij het raam van het salon gezeten, die, nadat zij eerst over beuzelachtige en onbelangrijke dingen gesproken had, het waagde te vragen, of er eenige waarheid in het gerucht school, dat het regiment spoedig naar het buitenland gezonden zou worden; en of kapitein Dobbin den heer Osborne dien dag al gezien had?

Het regiment had nog geen bevel gekregen buitenslands te gaan; en kapitein Dobbin had George niet gezien. „Hij was hoogstwaarschijnlijk bij zijn zuster,” zeide de kapitein. „Zou hij den spijbelaar gaan halen?” Dus reikte zij hem vriendelijk en dankbaar haar hand; en hij stak het plein over; en zij wachtte en wachtte, maar George kwam niet. Arm, teer hartje! en zoo hoopt, en slaat, en verlangt, en vertrouwt het steeds. U ziet, dat er niet veel levensbeschrijving is. Er komt niet veel handeling in voor. Slechts den geheelen dag één gevoelen — wanneer zal hij komen? Slechts één gedachte om bij te waken en te droomen. Ik geloof, dat George biljart speelde met kapitein Cannon in Swallow street, toen Amelia kapitein Dobbin naar hem vroeg; want hij was een vroolijke, gezellige kerel, en blonk uit in alle spelen, waarbij het op behendigheid aankwam.

Eens, na een afwezigheid van drie dagen, zette Amelia haar hoed op en viel zoowaar het huis Osborne binnen. „Wat! onzen broeder verlaten om hier te komen?” zeiden de jonge

dames. „Hebben jelui gekibbeld, Amelia? Toe, vertel het ons!” Nee, ze hadden heusch niet gekibbeld. „Wie zou met hem kibbelen,” zeide zij, haar oogen vol tranen. Zij kwam alleen maar eens aan om — om haar lieve vriendinnen te bezoeken; zij hadden elkaar al zoo lang niet gezien. En dien dag was zij zóó buitengewoon dom en vervelend, dat de dames Osborne en de gouvernante, die haar nastarden, toen zij treurig wegging, zich meer dan ooit verwonderd afvroegen, wat George toch in die arme, kleine Amelia zag.

Natuurlijk deden zij dat. Hoe kon zij dat schuwe hartje openen voor het critische onderzoek van die jonge dames met haar brutale, zwarte oogen? Het beste, wat zij doen kon, was het te sluiten. Ik weet, dat de dames Osborne uitstekende beoordeelaars waren van een cachemieren sjaal, of een roze satijnen overjapon; en toen juffrouw Turner de hare purper had laten verven en er een spencer van gemaakt had; en toen juffrouw Pickford haar hermelijnen kraag in een mof en garneersel had laten omzetten, verzeker ik u, dat de veranderingen niet aan de twee intelligente, hierboven vermeldde jonge vrouwen ontgingen. Maar er zijn dingen, weet u, van fijner weefsel dan bont of satijn, en al de heerlijkheden van Salomo, en de geheele garderobe van de koningin van Scheba — dingen, wier schoonheid aan het oog van menig kenner ontgaat. En er zijn lieve, bescheiden ziertjes, geurig en teer, bloeiend op stille, schaduwrijke plaatsjes, waar toevallig het oog op valt; en er zijn tuin-ornamenten, zoo groot als koperen beddepannen, die met hun bliken in staat zijn de zon van haar stuk te brengen.

Juffrouw Sedley behoorde niet tot het zonnebloemensoort; en ik vind het tegen alle regels van verhouding in, om een viooltje ter grootte van een dubbele dahlia te teekenen.

Neen, werkelijk; het leven van een goed jong meisje, dat nog in het ouderlijk huis is, kan niet op zoo vele van die sensatieverwekkende gebeurtenissen bogen, waarop de heldin der fictie gewoonlijk aanspraak maakt.

Strikken of schroot kunnen een einde maken aan het leven van de oude vogels, die buiten voedsel zoeken — valken kunnen in de nabijheid zijn, aan wie zij ontsnappen, of door wie zij lijden; maar de jongen in het nest hebben een vrijwel gemakkelijk, onromantisch bestaan in het dons en het stroo, totdat hun beurt ook komt om uit te vliegen. Terwijl Beck Sharp buiten vloog, op alle twijgjes hipte, te midden van menigvuldige strikken, en haar voedsel geheel ongedeed en voorspoedig oppikte, bevond Amelia zich knus in haar tehuis in Russell Square; als zij zich al in de wereld begaf, was het onder geleide van de ouderen; ook scheen het niet of haar eenig kwaad kon overkomen, evenmin als dat weelderige, vroolijke, comfortabele huis, waarin zij zoo liefderijk bescherming vond. Mama had haar morgenplichten, haar dagelijkschen rijtoer, en die heerlijke bezoeken en boodschappen, die het vermaak, of het beroep, als het zoo genoemd mag worden, van de rijke Londensche dame zijn. Papa dreef zijn geheimzinnige zaken in de City — een emotievolle plaats in die dagen, toen oorlog over geheel Europa woedde en monarchieën op het spel stonden; toen het blad, de *Courier*, tienduizenden abonnées telde, toen de eene dag den slag van Vittoria bracht, een andere den brand van Moskou; of toen de hoorn van den krantenman, die omstreeks etenstijd in Russell Square geblazen werd, zulke feiten als: „Slag bij Leipzig — zes-honderd-duizend man in het gevecht — volslagen nederlaag der Franschen — twee-honderd-duizend dooden,” verkondigde. Eens of tweemaal kwam de oude Sedley met een zeer ernstig gezicht thuis; en geen wonder als zulk nieuws als dit al de gemoederen in beroering bracht en al de fondsen van Europa deed schommelen. Ondertusschen gingen de zaken in Russell Square, Bloomsbury, voort, alsof de gang van zaken in Europa niet in het minst verstoord was. De terugtocht van Leipzig bracht geen verandering in het aantal maaltijden, dat Sambo in de bediendekamer gebruikte; de geallieerden overstroonden Frankrijk, en de bel voor het diner luidde om vijf uur, zooals gewoonlijk.

Ik geloof niet, dat de arme Amelia iets om Brienne of Montmirail gaf, of ook maar middelmatig belang in den oorlog stelde, totdat de keizer afstand deed; toen klapte zij in haar handen en zeide gebeden op — en o, hoe dankbaar was zij! en zij wierp zich met hart en ziel in George Osborne's armen, tot verwondering van iedereen, die deze uiting van gevoelens bijwoonde. De stand van zaken was aldus: er was vrede gesloten, Europa zou tot rust komen;

de Corsicaan was verslagen, en Luitenant Osborne's regiment zou niet in actieven dienst hoeven. Zoo redeneerde juffrouw Amelia. Het lot van Europa was Luitenant George Osborne voor haar. Toen zijn gevaar geweken was, zong zij *Te Deum*. — Hij was haar Europa; haar keizer; haar geallieerde vorsten en doorluchtige prins-regent. Hij was haar zon en maan; en ik geloof, dat zij dacht, dat de grootsche illuminatie en het bal van de Mansion House, dat den vorsten werd aangeboden, voornamelijk ter eere van George Osborne waren.

Wij hebben over listigheid, egoïsme en armoede gesproken als de sombere leermeesters van wie de arme juffrouw Becky Sharp haar opvoeding ontving. Nu was liefde de laatste leerares van Amelia Sedley en het is verbazend, welke vorderingen onze jonge dame onder leiding van die populaire leermeesteres maakte.

In welk een aantal geheimen, waarvan juffrouw Wirt en de zwartoogige jonge dames aan den overkant, waarvan zelfs de oude juffrouw Pinkerton te Chiswick niet het flauwste begrip hadden, werd Amelia ingewijd, doordat zij dagelijks gedurende vijftien of achttien maanden met groote oplettendheid de lessen volgde van die voortreffelijke gouvernante, die de laatste hand aan haar opvoeding legde! En hoe zou één van die vormelijke, achtenswaardige maagden daar ook eenig begrip van kunnen hebben? Bij de dames P. en W. was er geen sprake van den teederen hartstocht; ik zou niet eens zoo iets van ze durven denken. Mejuffrouw Maria Osborne had weliswaar genegenheid voor den heer Frederic Augustus Bullock van de firma Spilker, Bullock en Bullock opgevat; maar haar genegenheid was hoogst eerzaam, en zij zou evengoed Bullock Sr. genomen hebben, aangezien zij haar zinnen gezet had — zooals het een welopgevoede jonge dame betaamt — op een huis in Park Lane, een buitenhuis te Winbleton, een mooie koets met twee enorm groote paarden, en bedienden, en een vierde der jaarlijksche winst van de voortreffelijke firma Hulker en Bullock, welke voordeelen alle door den persoon van Frederic Augustus vertegenwoordigd werden.

Waren oranjebloesems (dat roerende zinnebeeld van vrouwelijke reinheid, dat door ons uit Frankrijk geïmporteerd werd, het land, dat zijn dochters zonder uitzondering aan haar echtgenooten verkoopt) toen reeds uitgevonden, dan verzekeer ik u, dat juffrouw Maria met den vlekkeloozen krans op het hoofd in de reiskoets zou gestapt zijn naast den jichtigen, ouden, kalen, dikneuzigen Bullock Sr.; en haar mooi leven met volmaakte bescheidenheid aan zijn geluk gewijd hebben — maar de oude heer was reeds gehuwd; dus schonk zij den jongeren firmant al haar liefde. Lieflijke, bloeiende oranjebloesems! Onlangs zag ik de gewezen juffrouw Trotter daarmede getooid in de reiskoets stappen bij St. George's, Hannover Square, en Lord Methusalem strompelde er na haar in. Met welk een liefvallige bescheidenheid trok zij de gordijnen van het rijtuig naar beneden — de lieve onschuld! De helft der rijtuigen van de Kermis der IJdelheid waren bij deze trouwpartij tegenwoordig.

Dit was niet het soort liefde, dat Amelia's opvoeding voltooide, en in den loop van een jaar een goed jong meisje tot een goede jonge vrouw maakte — om spoedig, als de tijd daar was, een goede echtgenoot te zijn. Dit jonge schepseltje (misschien was het zeer onvoorzichtig van haar ouders haar aan te moedigen, en haar in zulk een afgoderij en zulke dwaze romantische begrippen te stijven) beminde van ganscher harte den jongen officier in dienst van Zijne Majesteit, met wien wij zoeven kennis gemaakt hebben. Bij het ontwaken dacht zij het eerst aan hem, en zijn naam noemde zij het laatst in haar avondgebed. Zij had nog nooit zoo'n knappen en verstandigen man gezien; zoo'n goed figuur te paard; zulk een danser; zoo'n held.

Van de buiging van den Prins gesproken! zij kon niet bij die van George halen. Zij had den heer Brummell gezien, die zoo door iedereen geprezen werd. Vergelijk hem eens met haar George! Onder alle fatten in de Opera (en in die dagen waren er fatten) was er geen één, die hem kon evenaren. Hij was alleen maar goed genoeg om een sprookjesprins te zijn; en o, welk een grootmoedigheid zich tot zulk een nederige Assche-poetsner neer te buigen!

Juffrouw Pinkerton zou hoogstwaarschijnlijk getracht hebben deze blinde toewijding te beteugelen, als zij Amelia's vertrouwde was geweest; maar niet met veel succes; daar kunt u zeker van zijn. Het ligt in den aard van sommige vrouwen. Sommigen zijn geboren om te intrigeeren,

anderen om lief te hebben; en ik hoop, dat iedere eerbare vrijgezel, die dit leest, het soort zal nemen, hetwelk hem het meest aanstaat.

Zoolang zij onder dezen overweldigenden invloed stond, veronachtzaamde juffrouw Amelia haar twaalf lieve vriendinnen te Chiswick allerwreedst, zooals zulke zelfzuchtige menschen gewoonlijk doen. Zij had natuurlijk slechts dit onderwerp om over te denken; en juffrouw Saltire was te koud, als boezemvriendin, en zij kon het niet over haar hart verkrijgen, haar geheim aan juffrouw Swartz, de wolharige, jonge erfgename van St. Kitts mede te deelen. Zij had kleine Laura Martin in de vacantie bij haar; en ik geloof, dat zij Laura tot haar vertrouwde maakte en beloofde, dat Laura bij haar zou komen wonen, als zij getrouwd was, en zij gaf Laura verscheidene inlichtingen omtrent den hartstocht der liefde, die buitengewoon nuttig en nieuw voor dit persoontje geweest moeten zijn. Helaas, helaas, ik vrees, dat zij geen geregelden gedachten-gang had. Wat deden haar ouders, dat zij dit hartje niet beletten konden zoo snel te kloppen? De oude Sedley scheen er niet veel van te merken. Hij was den laatsten tijd ernstiger, en zijn zaken in de City namen hem geheel in beslag. Mevrouw Sedley had zulk een gemakkelijke natuur en was zoo weinig nieuwsgierig, dat zij niet eens jaloersch was. De heer Jos was niet thuis, daar hij door een Iersche weduwe te Cheltenham belegerd werd. Amelia had het huis voor zich — ach, soms te veel voor zich — niet, dat zij ooit twijfelde; want George was zeker op de „Horse-Guards”; en hij kon niet altijd vrij van Chatham krijgen; en hij moest zijn vrienden en zusters bezoeken, en, als hij in de stad was, uitgaan (hij was zulk een sieraad voor iederen kring!); en als hij bij zijn regiment is, is hij te moe lange brieven te schrijven. Ik weet, waar zij dat stapeltje, dat zij bezat, bewaarde, en ik kon evenals Iachimo in en uit haar kamer sluipen. Evenals Iachimo? neen — dat is een slechte rol. Ik wil slechts die van Moonshine vervullen en onschuldig in het bed gluren, waar vertrouwen, en schoonheid, en onschuld liggen te droomen.

Maar zoo het al korte soldatenbrieven van Osborne waren, moesten wij die van juffrouw Sedley aan den heer Osborne publiceeren, dan zouden wij dezen roman tot zulk een groot aantal deelen moeten uitbreiden, dat het zelfs den meest sentimenteelen lezer te machtig zou worden; en wij moeten bekennen, dat zij niet alleen groote vellen papier volschreef, maar ze met de verwonderlijkste halsstarrigheid kruiselings beschreef; dat zij meedoogenloos heele bladzijden uit poëzieboeken overnam; dat zij woorden en passages met dwazen nadruk onderstreepte; en, kortom, de gewone symptomen van haar toestand gaf. Zij was geen heldin. Haar brieven waren vol herhalingen. Haar grammaire was soms tamelijk twijfelachtig en in haar gedichten veroorloofde zij zich allerlei vrijheden met de maat. Maar, o, mijn lieve dames, als het niet geoorloofd is het hart te roeren ten spijt van syntaxis, en te beminnen, vóórdát u allen het verschil tusschen een drievoetigen en een viervoetigen versregel weet, moge dan alle poëzie naar den duivel loopen, en iedere schoolmeester ellendig aan zijn einde komen!

HOOFDSTUK XIII.

Gevoel en Verstand.

Ik vrees, dat de heer, tot wien juffrouw Amelia's brieven gericht waren, een vrij ongevoelig beoordeelaar was. Zulk een aantal briefjes volgden Luitenant Osborne, als hij niet te Londen was, dat hij zich bijna schaamde over de grappen van zijn dischgenooten daarover, en dat hij zijn knecht last gaf ze nooit te bezorgen dan in zijn eigen vertrek. Men zag hem met één ervan zijn sigaar aansteken, tot groote ontsteltenis van kapitein Dobbin, die, dit is mijn vaste overtuiging, een bankbiljet voor het document gegeven zou hebben.

Gedurende eenigen tijd trachtte George de liaison geheim te houden. Er was een vrouw in het spel, dat gaf hij toe. „En niet de eerste,” zeide Vaandrig Spoony tot Vaandrig Stubbles. „Die Osborne is een rekel van een kerel. Daar had je de dochter van een rechter te Demerara, die bijna stapelgek op hem was; en dan had je dat mooie Creoolsche meisje, juffrouw Pye, te St. Vincent, weet je; en sedert hij thuis is, zegt men, dat hij een echte Don Juan is.”

Nu vonden Stubbles en Spoony, dat „een echte Don Juan” te zijn, één der mooiste eigenschappen was, die een man kon bezitten, en Osborne's reputatie was enorm onder de jongelieden van het regiment. Hij was een voortreffelijk jager en zanger, sloeg een kranig figuur op de parade, was gul met zijn geld, waarvan zijn vader hem rijkelijk voorzag. Zijn jassen hadden een beter snit dan van ieder ander in het regiment, en hij bezat er meer. Hij werd door de manschappen aanbeden. Hij kon meer drinken dan alle officieren van zijn tafel, de oude Heavytop, de kolonel, inbegrepen. Hij kon beter boksen dan Knuckles, de soldaat (die korporaal geweest zou zijn, als hij maar niet zoo dronk, en die worstelaar geweest was); en hij was verreweg de beste cricketspeler van de regimentsclub. Hij bereed zijn eigen paard, Greased Lightning, en won de „Garrison Cup” op de Quebec rennen. Er waren andere menschen, behalve Amelia, die hem aanbaden. Stubbles en Spoony vonden hem een soort Apollo; Dobbin hield hem voor een tweeden Crichton; en de vrouw van majoor O'Dowd erkende, dat hij een elegant jongmensch was, en dat hij haar aan Fitzjurld Fogarty, den tweeden zoon van Lord Castlefogarty, deed denken.

Welnu, Stubbles, en Spoony en de anderen maakten zich de meest romantische voorstellingen omtrent de correspondentie van Osborne — zij meenden, dat een hertogin in Londen verliefd op hem was — of een generaalsdochter, die met iemand anders verloofd was en gek op hem was — of dat het de vrouw van een Parlements lid was, die hem vier paarden en een schaking voorstelde — of dat het een ander slachtoffer was van een passie, welke verrukkelijk opwindend, romantisch, en onteerend voor alle partijen was. Maar Osborne verkoos niet het minste licht te werpen op die onderstellingen, en liet zijn jonge bewonderaars en vrienden hun geheele geschiedenis verzinnen en samenstellen.

En de ware stand van zaken zou nooit in het regiment bekend zijn geworden, als kapitein Dobbin niet onbescheiden was geweest. Op zekeren dag zat de kapitein in de officierskamer te ontbijten, terwijl Cackle, de assistent-geneesheer, en de twee hierboven genoemde helden bespiegelingen omtrent Osborne's geheime liefde hielden — Stubbles beweerde, dat de dame een hertogin aan het hof van Koningin Charlotte was, en Cackle zwoer plechtig, dat zij een operazangeres van de slechtste reputatie was.

Bij dit denkbeeld werd Dobbin zoo ontdaan, dat hij, ofschoon hij zijn mond nog vol ei en brood met boter tegelijk had, en ofschoon hij heelemaal niet had behooren te spreken, het niet na kon laten er uit te flappen: „Cackle, je bent een stommeling. Je spreekt altijd onzin en laster. Osborne is niet van plan er met een hertogin van door te gaan, of een naaistertje in

het verderf te storten. Juffrouw Sedley is één van de liefstalligste jonge vrouwen, die ooit geleefd hebben. Hij is reeds lang met haar verloofd en de man, die haar uitscheldt, doet verstandiger dit niet te doen, als ik het kan hooren." Waarop Dobbin, hevig blozend, ophield en bijna in een kop thee stikte. Het verhaal was in een half uur over het geheele regiment bekend en dienzelfden avond schreef mevrouw O'Dowd haar zuster Glorvina te O'Dowdstown, Dublin niet overhaast te verlaten — de jonge Osborne had zich reeds ontijdig verloofd.

Dien avond, bij een glas whiskey-toddy, maakte zij den luitenant met een toepasselijk woord haar compliment, en hij ging woedend naar huis om met Dobbin te twisten, die voor mevrouw O'Dowd's avondje bedankt had en (op zeer droefgeestige wijze) in zijn eigen kamer de fluit zat te spelen en, ik meen, te dichten — om met Dobbin te twisten, omdat die zijn geheim verraden had.

„Wie, voor den duivel, heeft jou gevraagd over mijn zaken te spreken?" schreeuwde Osborne verontwaardigd. „Drommels, waarom moet het geheele regiment weten, dat ik ga trouwen? Waarom moet die babbelzieke oude feeks, Peggy O'Dowd, de onbeschaamdheid hebben mijn naam aan haar verd— souper in het gesprek te betrekken en mijn engagement over de drie koninkrijken bekend te maken? Bij slot van rekening, welk recht heb jij te zeggen, dat ik verloofd ben, of je ook in het minst met mijn zaken te bemoeien, Dobbin?"

„Het schijnt mij —" begon kapitein Dobbin.

„Schijnt mag opgehangen worden, Dobbin," viel de jongere hem in de rede. „Ik heb verplichtingen aan je, dat weet ik, en verd— maar al te goed ook; maar ik verkies niet altijd de les door jou gelezen te worden, omdat jij vijf jaar ouder bent. Ik laat mij hangen, als ik jouw superieur air, en verfoeilijk medelijden, en protectie langer verdraag. Medelijden en protectie! Ik zou wel eens willen weten, waarin ik je mindere was?"

„Ben je verloofd?" viel kapitein Dobbin in de rede.

„Voor den duivel, wat gaat dat jou aan, of ieder ander hier?"

„Schaam je je er over?" vervolgde Dobbin.

„Welk recht heb je mij deze vraag te doen, mijnheer? dat zou ik wel eens willen weten," antwoordde George.

„Goeie God, je wilt toch niet zeggen, dat je het af wenscht te maken?" vroeg Dobbin verschrikt opspringend.

„Met andere woorden, je vraagt, of ik een man van eer ben," zeide Osborne woest; „bedoel je dat? Je slaat den laatsten tijd zulk een toon tegen mij aan, dat ik mij laat hangen, als ik het nog langer verdraag."

„Wat heb ik gedaan? Ik heb je gezegd, dat je een lief meisje veronachtzaamt, George. Ik heb je gezegd, dat, als je naar de stad gaat, je naar haar moet gaan, en niet naar de speelhuizen in de buurt van St. James's."

„Je wil je geld terug hebben, veronderstel ik," zeide George hoonend.

„Natuurlijk wil ik dat — dat wilde ik altijd, niet?" zegt Dobbin. „Je spreekt als een edelmoedige vent."

„Nee, voor den duivel, William, neem mij niet kwalijk" — onderbrak George hier, in een vlaag van berouw, „je bent op honderden wijzen mijn vriend geweest, dat weet de Hemel. Je hebt mij uit tientallen moeilijkheden gered. Toen Crawley van de Lijfwacht die som gelds van mij won, zou ik zonder jou zeker voor de haaien zijn geweest. Maar je moet niet zoo hard voor mij zijn; je moet mij niet altijd ondervragen. Ik houd heel veel van Amelia; ik aanbid haar, en dergelijke dingen meer. Kijk nou niet boos. Zij is feilloos; dat weet ik. Maar zie je, er is geen aardigheid aan iets te winnen, tenzij je er voor speelt. Verduiveld! het regiment is pas uit de West teruggekeerd, ik moet eerst eens even fuiven en dan, als ik getrouwd ben, zal ik mijn leven beteren; dat zal ik op mijn eerewoord, nu. En — zeg — Dob — wees niet boos op mij, en ik zal je de volgende maand honderd pond teruggeven, dan weet ik, dat mijn vader goed op zal dokken; en ik zal Heavytrop verlof vragen, en ik zal naar de stad gaan en Amelia morgen opzoeken — daar, ben je nu tevreden?"

„Het is onmogelijk lang boos op je te zijn, George,” zeide de goedgehartige kapitein; „en wat het geld betreft, ouwe jongen, ik weet, dat, als ik het noodig had, je den laatsten shilling met mij zou deelen.”

„Drommels, dat zou ik zeker, Dobbin,” zeide George edelmoedig, ofschoon, tusschen twee haakjes, hij nooit een cent over had.

„Ik wenschte alleen wel, dat je nu eens wat van je wilde haren kwijt was, George. Als je juffrouw Emmy's gezicht had kunnen zien, toen zij mij onlangs naar je vroeg, dan zou je die biljart-ballen naar de maan hebben laten loopen. Ga haar troosten, jou schelm. Schrijf haar een langen brief. Doe iets om haar gelukkig te maken; daar is maar weinig toe noodig.”

„Ik geloof, dat zij verd— dol op mij is,” zeide de luitenant zelfvoldaan; en ging den verderen avond met eenige vroolijke kameraden in de officierskamer doorbrengen.

Intusschen keek Amelia in Russell Square naar de maan, die deze vreedzame plek bescheen, zoowel als de kazerne te Chatham, waar luitenant Osborne ingekwartierd was, en dacht hoe haar held nu wel bezig zou zijn. Misschien bezoekt hij de schildwachten, dacht zij; misschien bivakkeert hij; misschien zit hij aan de sponde van een gewonden kameraad, en bestudeert hij de krijgskunst op zijn eigen eenzame kamer. En haar lieve gedachten snelden weg, alsof zij engelen waren en vleugels hadden, en vlogen de rivier af naar Chatham en Rochester, en trachtten in de kazerne te gluren, waar George was.

Alles welbeschouwd, geloof ik, dat het maar goed was, dat de poorten gesloten waren, en de schildwacht niemand toegang verleende; zoodat de arme, kleine engel in het witte kleed de liederen, welke die mannen brulden bij hun whiskey-punch, niet kon hooren.

Den dag na het gesprek in de Chatham kazerne maakte de jonge Osborne, om te toonen, dat hij zijn belofte getrouw was, zich gereed om naar de stad te gaan, hetgeen kapitein Dobbin's goedkeuring wegdroeg. „Ik zou haar graag een cadeautje geven,” zeide Osborne in vertrouwen tot zijn vriend, „maar ik ben blut, totdat mijn vader weer opdokt.”

Maar Dobbin wilde niet, dat zijn goedgehartigheid en edelmoedigheid de pas afgesneden werd, en hielp hem dus aan een paar pond, die de laatste na enkele flauwe bezwaren aannam.

En ik geloof, dat hij ook iets heel moois voor Amelia gekocht zou hebben; maar toen hij in Fleetstreet uit de diligence stapte, werd hij door een mooie borstspeld in een juwelierswinkel aangetrokken, waaraan hij geen weerstand kon bieden; en toen hij die betaald had, had hij heel weinig geld over om zich nog verdere weldaden te veroorloven. Dat doet er niet toe; u kunt er verzekerd van zijn, dat het niet de cadeautjes waren, waarnaar Amelia verlangde. Toen hij te Russell Square kwam, verhelderde haar gelaat. Al haar zorgen, vreezen, tranen, schroomvalligen twijfel en gedachten, welke haar uit den slaap hielden, van ik weet niet hoeveel dagen en nachten, waren vergeten onder den invloed van dien vertrouwden, onweerstaanbaren glimlach.

Hij straalde haar tegen in de deur van het salon — schitterend, met zwierige bakkebaarden, een god gelijk. Sambo, wiens gelaat, toen hij kapitein Osbin aankondigde (hij had dien jongen officier een titulair rang toegekend), met een sympathieken grijnslach overtogen werd, zag het meisje schrikken en blozen, en van haar wachtpost bij het raam opspringen; en Sambo trok zich terug; en zoodra de deur gesloten was, vloog zij gejaagd aan luitenant George Osborne's borst, alsof dit de eenige natuurlijke plaats was om zich te koesteren. Ach, arm, verlangend zieltje. De allermooiste boom in het geheele woud met den rechtsten stam en de sterkste armen en het dikste loover, waarin je verkoos te nestelen en te minnekoozen, is misschien wel gemerkt, en kan wel eerlang met een krak neerkomen. Welk een oude, oude vergelijking is dat tusschen den mensch en den boom.

Intusschen kuste George haar heel goedgehartig op het voorhoofd en de glinsterende oogen, en was zeer genadig en vriendelijk; en zij vond zijn diamanten borstspeld (die zij hem nog nooit had zien dragen) het mooiste sieraad, dat zij ooit gezien had.

De oplettende lezer, die het voorafgaande gedrag van onzen jongen luitenant opgemerkt

heeft, en ons verslag van het korte gesprek, dat hij onlangs met kapitein Dobbin voerde, onthouden heeft, is mogelijk tot enkele gevolgtrekkingen omtrent het karakter van George Osborne gekomen. De een of andere cynische Franschman heeft eens gezegd, dat er twee partijen bij een liefdes-zaak zijn; de eene, die bemint, en de andere, die dat met neerbuigende minzaamheid toelaat. Misschien is de liefde nu eens aan de zijde van den man, dan weer aan die der vrouw. Mogelijk heeft de een of andere verblinde minnaar reeds eerder ongevoeligheid voor zedigheid gehouden, saaiheid voor maagdelijke terughoudendheid, afwezigheid van begrip voor zoete bedeesdheid, en in één woord een gans voor een zwaan. Misschien heeft de een of andere lieve aanbieder een ezel met de pracht en den roem van haar verbeelding getooid; zijn zelfzucht als mannelijke superioriteit bewonderd; zijn domheid als majestueuzen ernst beschouwd, en hem behandeld, als de schitterende fee Titania een zeker Wever uit Athene deed. Ik geloof, dat ik zulke blijspelen, die op dwalingen berusten, in de wereld aanschouwd heb. Maar het is zeker, dat Amelia geloofde, dat haar minnaar één der ridderlijkste en schitterendste mannen van het koninkrijk was, en het is mogelijk, dat luitenant Osborne dit ook vond.

Hij was een beetje lichtzinnig, maar hoeveel jonge mannen zijn dat niet; en houden meisjes niet meer van een losbol dan van een melkmuil? Hij was nog niet uitgeraasd, maar dat zou niet lang meer duren; hij zou het leger verlaten, nu de vrede gesloten was; het Corsikaansche monster op Elba opgesloten; dientengevolge geen bevordering; en geen kans meer voor het vertoon van zijn ontwijfelbare militaire talenten en moed; en zijn toelage, te zamen met Amelia's jaargeld, zouden hen in staat stellen een gezellig huis ergens buiten te bewonen in een goede sport-omgeving; en hij zou wat jagen en wat boeren; en zij zouden heel gelukkig zijn. En wat het blijven in het leger betrof als gehuwd man, dat was onmogelijk. Verbeeld je, mevrouw George Osborne op kamers in een plattelandsstadje, of nog erger in de Oost of de West in het gezelschap van officieren, en geprotégeerd door de vrouw van majoor O'Dowd! Amelia viel flauw van het lachen om Osborne's verhalen over mevrouw O'Dowd. Hij hield veel te veel van haar om haar bloot te stellen aan die vreeselijke, vulgaire vrouw en aan de ruwe behandeling, welke een soldatenvrouw ondervindt. Voor hemzelf kon het niet schelen — dat niet; maar zijn lief klein meisje zou de plaats in de wereld innemen, die haar als zijn vrouw toekwam; en u kunt er verzekerd van zijn, dat zij met deze voorstellen instemde, zooals met alle andere van denzelfden persoon.

Terwijl zij zulke gesprekken voerden en tallooze luchtkasteelen bouwden (die Amelia met allerlei bloementuinen, landelijke laantjes, dorpskerken, Zondagsscholen en dergelijke versierde; terwijl George zijn gedachte bij de stallen, hondenhokken en den kelder bepaalde), bracht dit jonge paar enkele uren zeer aangenaam door; en daar de luitenant maar één dag in de stad was en veel belangrijke zaken af te doen had, werd er voorgesteld, dat juffrouw Emmy bij haar toekomstige schoonzuster zou dineeren. Deze uitnoodiging werd met vreugde aangenomen. Hij bracht haar bij zijn zusters; waar hij haar zoo pratend en snappend achterliet, dat die dames verbaasd waren en meenden, dat George nog wel iets van haar kon maken; en hij ging toen heen om zijn zaken te doen.

In één woord, hij ging uit, en at ijs in een banketbakkerswinkel in Charing Cross; paste een nieuwe jas in Pall Mall; liep bij de Slaughter aan en riep om kapitein Cannon; speelde elf partijen biljart met den kapitein, waarvan hij er acht won, en keerde naar Russell Square terug, een half uur te laat voor het diner, maar in een zeer goede luim.

Dit was niet het geval met den ouden heer Osborne. Toen deze uit de City kwam en in het salon door zijn dochters en de elegante juffrouw Wirt verwelkomd werd, zagen zij aan zijn gelaat — dat, op zijn voordeelst, er opgeblazen, plechtig en geel uitzag — aan den boozen blik en het zenuwtrekken van zijn zwarte wenkbrauwen, dat het hart onder zijn ruim, wit vest verstoord en onrustig was.

Toen Amelia naar voren trad om hem goeden dag te zeggen, wat zij altijd erg bevend en

bedeesd deed, knorde hij gemelijk ten teeken, dat hij haar herkende, en liet het kleine handje uit zijn groote, behaarde hand vallen, zonder eenige moeite te doen het vast te houden. Hij keek somber naar zijn oudste dochter om; die zijn blik, welke zonder twijfel vroeg: „Drommels, waarom is *zij* hier?” begreep, en dadelijk zeide:

„George is in de stad, papa; en hij is naar de Horse Guards en zal met het eten terug zijn.”

„Zoo, werkelijk? Ik wil niet met het eten op *hem* wachten, Jane;” waarna deze eerbiedwaardige man in zijn specialen stoel neerviel; en daarna werd de volslagen stilte van zijn deftig, goed gemeubileerd salon alleen verbroken door het onrustbarend getik van de groote Fransche klok.

Toen de chronometer, waarop een opwekkend koperen beeld stond, het offer van Iphigenia voorstellende, met den zwaren slag van een kerkklok, vijf sloeg, trok de heer Osborne heftig aan de bel aan zijn rechterhand en de bottelier kwam naar boven gevlogen.

„Opdoen!” brulde de heer Osborne.

„Mijnheer George is nog niet thuis, mijnheer,” merkte de man op.

„Mijnheer George kan naar de maan loopen. Wie is hier de baas?” De heer Osborne keek toornig. Amelia beefde. Een telegraphische blik werd tusschen de andere drie dames gewisseld. De gehoorzame bel van de lagere gewesten begon de aankondiging van het maal te luiden. Toen het gelui voorbij was, stak het hoofd der familie zijn handen in de ruime pandzakken van zijn groote blauwe jas met koperen knopen en zonder op verdere aankondiging te wachten, stapte hij alleen de trap af, terwijl hij de vier vrouwen over zijn schouder toornig aankeek.

„Wat is er, lieve?” vroeg de een aan de ander, toen zij opstonden en omzichtig achter hem aantrippelden.

„Ik veronderstel, dat de fondsen dalen,” fluisterde juffrouw Wirt; en aldus, bevend en sprakeloos, volgde dit tot zwijgen gebrachte gezelschap hun somberen leider. Zij namen hun plaatsen zwijgend in. Hij gromde een gebed, dat even ruw als een vloek klonk. De groote zilveren deksels werden weggenomen. Amelia trilde op haar plaats, want zij zat naast den verschrikkelijken Osborne en alleen aan haar kant van de tafel — de opening werd veroorzaakt door George's afwezigheid.

„Soep?” vraagt mijnheer Osborne op een grafstem, terwijl hij den lepel vastgrijpt en zijn oogen op haar richt; en nadat hij haar en de rest bediend had, sprak hij een poos niet.

„Neem juffrouw Sedley's bord weg,” zeide hij eindelijk. „Zij kan de soep niet eten — ik ook niet. Ze is schandelijk. Neem de soep weg, Hicks, en jaag de kokkin morgen het huis uit, Jane.”

Toen hij zijn opmerkingen over de soep besloten had, maakte de heer Osborne eenige aanmerkingen op de visch, en hij vervloekte Billingsgate met een klem, die markt waardig. Toen verviel hij in stilzwijgen en dronk haastig verscheidene glazen wijn uit, en hij zag er steeds verschrikkelijker uit, totdat een korte, scherpe klop op de deur George's terugkeer meldde, en iedereen begon te herleven.

„Hij kon niet eerder komen. Generaal Daguiet had hem op de Horse Guards laten wachten. Maar geen soep of visch. Men moest hem maar wat geven — het kon hem niet schelen wat. Uitstekend schapenvleesch — uitstekend alles.” Zijn goed humeur vormde een tegenstelling met zijn vaders gestrengheid; en hij rammelde onophoudelijk door gedurende het middagmaal, tot verrukking van iedereen — vooral van zeker iemand, die niet genoemd hoeft te worden.

Zoodra de sinaasappel en het glas wijn, die het gewone besluit der sombere feestmalen ten huize van den heer Osborne vormden, door de jonge dames verschalkt waren, werd het sein gegeven om de reis naar het salon te aanvaarden, en zij stonden allen op en gingen heen. Amelia hoopte, dat George zich daar spoedig bij hen zou voegen. Zij begon één van zijn lievelingswalsen (toen nieuw) te spelen op den grooten vleugel met gebeeldhouwde pooten en lederen overtrek in het salon boven. Deze kleine list bracht hem niet. Hij had geen oor voor walsen. Zij werden al zwakker; de uit het veld geslagene pianiste verliet spoedig daarop

het enorme instrument; en ofschoon haar drie vriendinnen eenige van de luidruchtigste én meest brillante nieuwe stukken van haar repertoire ten beste gaven, hoorde zij er geen enkele noot van, maar zat te denken, met sombere voorgevoelens vervuld. De toornige blik van Osborne, altijd verschrikkelijk, had nog nooit zoo vreeselijk geleken. Zijn oogen volgden haar de kamer uit, alsof zij zich aan iets schuldig had gemaakt. Toen men haar koffie bracht, schrok zij, of het een kopje vergif was, dat de heer Hicks, de bottelier, haar wenschte aan te bieden. Wat voor geheimzinnigs school daar achter? O, die vrouwen! Zij koesteren en liefkoozen haar voorgevoelens, en maken van haar leelijkste gedachten haar lievelingen, evenals van haar mismaakte kinderen. De sombere uitdrukking op het vaderlijk aangezicht had ook George Osborne met angst vervuld. Hoe kon George het geld van den ouwen heer loskrijgen, wat hij zoo hoog noodig had, met zulke wenkbrauwen en met zoo'n beslist boozen blik? Hij begon zijn vaders wijn te roemen. Dat was gewoonlijk een succesvol middel om den ouwen heer te vleien.

„In de West kregen wij nooit zulke maderà, als de uwe. Kolonel Heavytop nam onlangs drie flesschen, van die u mij zond, mee onder zijn gordel.”

„Zoo?” zeide de ouwe heer. „Zij kost mij acht shilling per flesch.”

„Wilt u er zes guinjes per dozijn voor hebben, mijnheer?” vroeg George lachend. „Een der eerste mannen van het rijk wil er wat van hebben.”

„Zoo?” gromde de oude. „Hoop, dat hij ze krijgt.”

„Toen generaal Daguiet te Chatham was, mijnheer, bood Heavytop hem een ontbijt aan en vroeg mij wat van dien wijn. De generaal vond ze ook al even lekker — wilde twee okschoufden voor den opperbevelhebber hebben. Hij is de rechterhand van zijn Koninklijke Hoogheid.”

„De wijn is verduiveld goed,” knipoogde de ouwe heer en zag er beter gemutst uit; en George wilde juist van deze ingenomenheid gebruik maken om de geldquaestie ter tafel te brengen, toen zijn vader weer in diens vroegere, plechtige stemming verviel, en hem, ofschoon vrij hartelijk, verzocht om Bordeauxwijn te schellen. „En nu zullen wij eens zien, of hij evengoed is als de Maderà, George, die ter beschikking van zijn Koninklijke Hoogheid is. En terwijl wij drinken, wil ik eens over een zaak van gewicht met je spreken.”

Amelia hoorde de bel voor den Bordeauxwijn luiden, terwijl zij zenuwachtig boven zat. Zij vond het een geheimzinnige en onheilspellende bel. Van de voorgevoelens, die sommige menschen altijd hebben, zullen er zeker enkele wel uitkomen.

„Wat ik wil weten, George,” zeide de ouwe heer, nadat hij zijn eerste bokaal al smakkend langzaam uitdronk, „wat ik wil weten is, hoe het met jou en — eh — dat kleine ding boven staat?”

„Ik geloof, mijnheer, dat dit niet moeilijk te zien is,” zeide George zelfvoldaan grinnikend. „Vrij duidelijk, mijnheer. — Wat een uitstekende wijn!”

„Wat bedoel je, vrij duidelijk?”

„Wel, verduiveld, mijnheer, leg mij het vuur niet zoo na aan de schenen. Ik ben bescheiden. Ik — eh — ik wil niet beweren, dat ik een Adonis ben; maar ik moet wel bekennen, dat zij zoo verduiveld gek op mij is als maar eenigszins mogelijk is. Iedereen kan dat met een half oog zien.”

„En jijzelf?”

„Wel, mijnheer, heeft u mijzelf niet bevolen haar te huwen en ben ik geen goeie jongen? Hebben onze papa's het reeds niet lang afgesproken?”

„Een beste jongen, voorwaar. Heb ik niet vernomen, mijnheer, hoe je je gedraagt met Lord Targuin, kapitein Crawley van de Garde, den Hooggeboren heer Deuceace en die kliek. Pas op, mijnheer, pas op.”

De oude heer sprak die aristocratische namen met het meeste genoegen uit. Wanneer hij een groot man ontmoette, kroop hij voor hem en sprak hem met „mylord” aan, zooals alleen een vrije Engelschman dat kan. Hij kwam thuis en keek diens stamboom in de „Peerage” na; hij gebruikte diens naam in zijn dagelijksche gesprekken; hij blufte over hem tegen zijn dochters. Hij viel in het stof voor hem en liet zich door hem koesteren, evenals een Napolitaansche bedelaar in de zon, George schrikte, toen hij die namen hoorde. Hij vreesde, dat

zijn vader op de hoogte was gebracht van eenige speelzaakjes. Maar de oude Zedenpreeker stelde hem spoedig gerust door kalm te zeggen:

„Nou, nou, jongelui zijn nu eenmaal jongelui. En het is mij een troost, George, dat, door in de beste kringen van Engeland te verkeerren, zooals ik hoop, dat je doet; zooals ik geloof, dat je doet; zooals mijn middelen je veroorloven te doen —”

„Dank u, mijnheer,” zegt George, de gelegenheid dadelijk te baat nemend. „Men kan niet voor niets met die groote heeren omgaan; en mijn beurs, kijk eens mijnheer;” en hij hield een kleine gedachtenis, door Amelia geknoopt, in de hoogte, welke de allerlaatsten van Dobbin's bankbiljetten van een pond bevatte.

„Het zal je niet aan geld ontbreken. Den zoon van den Britschen koopman zal het niet aan geld ontbreken. Mijn guinjes zijn evengoed als die van hen, George, mijn jongen: en ik gun ze je van harte. Ga bij den heer Chopper aan, als je morgen in de City komt; hij heeft wat voor je. Ik ontzeg je geen geld, als ik weet, dat je in goed gezelschap verkeert, omdat ik weet, dat goed gezelschap nooit den verkeerden weg op gaat. Ik ben niet trotsch. Ik ben maar een eenvoudig man — maar jij bent in gunstiger condities geweest. Gebruik ze goed. Ga met den jongen adel om. Er zijn er veel, die nog geen dollar tegenover iedere guinje van jou kunnen uitgeven, mijn jongen. En wat roze mutsjes betreft” — hier wierp hij een sluwen en niet zeer aangenamen, loerenden blik op George — „ach, jongens zijn nu eenmaal jongens. Eén ding beveel ik je echter te vermijden, en, als je dat niet doet, drommels, dan zal ik je onterven; en dat is dobbelen, mijnheer.”

„Natuurlijk, vader,” antwoordde George.

„Maar om nu op Amelia terug te komen; waarom zou je niet wat hooger huwen dan de dochter van een makelaar in effecten, George — dat wou ik wel eens weten?”

„Het is een familiequaestie, vader,” zegt George, hazelnoten krakend. „U en mijnheer Sedley hebben ons wel honderd jaar geleden uitgehuwelijkt.”

„Dat ontken ik niet; maar de toestanden veranderen, mijnheer. Ik ontken niet, dat Sedley mijn fortuin heeft gemaakt, of liever, mij in de gelegenheid heeft gesteld met mijn eigen talenten en aanleg die eervolle positie te verwerven, die ik, als ik gerust mag zeggen, thans in den talkhandel en in de City inneem. Ik heb Sedley mijn dankbaarheid getoond; en den laatsten tijd heeft hij die op de proef gesteld, zooals mijn cheque-boek kan aantoonen. George, ik zeg je in vertrouwen, dat de zaken van den heer Sedley mij op het oogenblik niet aanstaan. Mijn eersten klerk, den heer Chopper, ook niet, en hij is een ouwe slimmerd en kent de Beurs zoo goed als de beste. Hulker & Bullock vinden zijn zaken verdacht. Ik vrees, dat hij op eigen verantwoording is gaan speculeeren. Men zegt, dat de *Jeune Amelia*, die door de Yankee kaper *Molasses* genomen is, van hem was. En dat staat als een paal boven water — tenzij ik Amelia's tien duizend pond in contanten zie, trouw jij haar niet. Ik wil de dochter van een bankroetier niet in mijn familie hebben. Geef den wijn aan, mijnheer — of bel om koffie.”

Na deze woorden opende de heer Osborne het avondblad, en dit was het teeken voor George, dat het gesprek geëindigd was, en dat zijn vader zijn uiltje ging knappen.

Hij rende in de vroolijkste stemming de trap op naar Amelia. Wat was de oorzaak, dat hij dien avond attenter voor haar was, dan hij in langen tijd geweest was — dat hij meer zijn best deed haar te amuseeren, dat hij teederder en levendiger tot haar sprak? Sloeg zijn edelmoedig hart warmer voor haar bij het vooruitzicht van tegenspoed; of deed de gedachte den lieven, kleinen prijs te verliezen hem dien meer waardeeren?

Vele dagen lang teerde zij nog op de herinneringen van dien gelukkigen avond, gedachtig aan zijn woorden; zijn blikken; het lied, dat hij zong; zijn houding, toen hij zich over haar boog, of haar van uit de verte aankeek. Het scheen haar, alsof nog nooit zóó snel een avond bij den heer Osborne omgegaan was: en bij uitzondering was zij bijna boos over de te vroege komst van Sambo met haar sjaal.

George kwam den volgenden morgen om teeder afscheid van haar te nemen; en haastte zich toen naar de City, naar den heer Chopper, zijn vaders eersten klerk, en ontving van dien

heer een document, dat hij bij Hulker en Bullock in een zak vol geld omzette. Toen George het gebouw binnentrad, kwam de oude John Sedley zeer somber kijkend juist uit de kamer van den bankier; maar zijn peetkind was veel te veel in de wolken om de neerslachtigheid van den waarden makelaar in effecten op te merken, noch de treurige blikken, die de vriendelijke, oude heer op hem wierp. Bullock Jr. volgde hem niet grinnikend uit de kamer, zooals hij in vroeger jaren placht te doen. En toen de doorslaande deuren van Hulker, Bullock & Co. zich achter den heer Sedley sloten, knipoogde de heer Quill, de kassier (wiens weldadige bezigheid het is krakende bankbiljetten uit een lade en souvereinen uit een koperen geldbak uit te deelen) tegen den heer Driver, den klerk aan den lessenaar rechts van hem. De heer Driver knipoogde terug.

„Geen vraag,” fluisterde de heer D.

„Zelfs niet voor niet.” zeide de heer A.

„Mijnheer George Osborne, hoe wilt u het hebben?” George propte haastig een hoeveelheid bankbiljetten in zijn zakken en betaalde Dobbin dienzelfden avond vijftig pond aan de officierstafel. Dien avond schreef Amelia hem een allerliefsten, langen brief. Haar hart vloeyde over van teederheid, maar het was nog met angstige voorgevoelens vervuld. Wat was de oorzaak van mijnheer Osborne's booze blikken? vroeg zij zich af. Had hij oneenigheid met haar papa gehad? Haar arme papa kwam zoo treurig terug uit de City, dat allen thuis zich ongerust over hem maakten — kortom er waren vier bladzijden van liefde en vrees, en hoop en voorgevoelens.

„Arme, kleine Emmy — lieve, kleine Emmy. Hoeveel houdt zij van mij,” zeide George, terwijl hij het epistel nauwkeurig doorlas. — „En, God, wat heeft die punchgrog mij een hoofdpijn bezorgd!” Inderdaad; arme, kleine Emmy.

HOOFDSTUK XIV.

Juffrouw Crawley thuis.

Omstreeks denzelfden tijd hield er voor een buitengewoon gezellig en keurig ingericht huis in Park Lane een reiskoets stil met een ruitvormig wapenschild op de portieren, een ontevreden vrouw met een groene sjaal en gefriseerde lokken in den kattedak, en een grooten en vertrouwden koetsier op den bok. Het was de equipage van onze vriendin, juffrouw Crawley, die uit Hants terugkeerde.

De raampjes van het rijtuig waren gesloten: de dikke patrijshond, wiens kop en tong gewoonlijk uit één van deze hing, rustte nu op den schoot van de ontevreden vrouw. Toen het rijtuig stilhield, werd er iets als een groot, rond pak sjaals door de diverse bedienden, benevens een jonge dame, die den stapel jassen volgde, uit het rijtuig geholpen. Dat pak bevatte juffrouw Crawley, die oogenblikkelijk de trappen op getransporteerd en in een kamer in een bed gestopt werd, die beide behoorlijk verwarmd waren, als voor de ontvangst van een zieke. Bodem werden naar haar lijfartsen gezonden. Zij kwamen, hielden een consult, schreven geneesmiddelen voor, en verdwenen. De jeugdige gezellin van juffrouw Crawley kwam aan het eind van hun samenkomst binnen om hun instructies te ontvangen en zij diende die antiphlogistica toe, welke de geleerde heeren aanbevelen.

Kapitein Crawley van de Lijfgarde kwam den volgenden dag van de Knightsbridge kazerne gereden; zijn zwart ros kapte het stroo vóór het huis zijner zieke tante. Hij informeerde allerhartelijkst naar die liefallige bloedverwante. Er scheen veel reden tot ongerustheid. Hij vond de kamenier van juffrouw Crawley (het ontevreden vrouwspersoon) buitengewoon knorrig en

moedeloos; hij trof juffrouw Briggs, haar *dame de compagnie*, alleen in het salon in tranen. Zij was ijlings naar huis gekomen, toen zij de ziekte van haar dierbare vriendin vernam. Zij wenschte naar haar sponde te snellen, die sponde, wier kussen zij, Briggs, zoo dikwijls in het uur van ziekte glad gestreken had. De toegang tot juffrouw Crawley's kamer werd haar ontzegd. Een vreemde diende haar de medicijnen toe — een vreemde van buiten — een hatelijke juffrouw — Tranen verstikten de stem van de *dame de compagnie* en zij begroef haar gekwetste gevoelens en haar armen, ouden rooden neus in haar zakdoek.

Rawdon Crawley liet zich door de norsche *femme de chambre* aandienen, en juffrouw Crawley's nieuwe gezelschapsjuffrouw kwam van de ziekenkamer naar beneden trippelen, stak haar handje in de zijne, terwijl hij haar haastig tegemoet trad, keek de verbijsterde Briggs even met diepe verachting aan, en den jongen officier van de Garde wenkend uit het salon te komen, ging zij hem voor, de trap af, naar de nu verlaten eetkamer, waar zoo vele lekkere dinertjes gegeven waren.

Hier bespraken deze twee gedurende tien minuten zonder twijfel den toestand van de oude zieke boven; aan het eind van dit tijdperk werd de zitkamerbel heftig geluid en oogenblikkelijk kwam de heer Bowls aansnellen, juffrouw Crawley's groote, vertrouwde bottelier (die zoowaar toevallig aan het sleutelgat luisterde gedurende het grootste gedeelte van dit onderhoud); en de kapitein verliet het huis zijn snor krullend, steeg op zijn zwart ros, dat met het stroo kapte, tot groote bewondering van de kleine deugnieten, die zich op straat verzamelden. Hij keek door het eetkamerraam, terwijl hij zijn paard in bedwang hield, dat prachtig sprong en capriolen maakte — één oogenblik kon men de jonge vrouw aan het raam zien, toen verdween haar gestalte en ongetwijfeld ging zij weer naar boven om haar aandoenlijke liefdeplichten te hervatten.

Wie mag deze jonge vrouw wel zijn, vraag ik mij af? Dien avond werd voor twee personen in de eetkamer gedekt — terwijl juffrouw Firkin, de kamenier, de kamer van haar meesteres binnendrong en daar bedrijvig heen en weer liep gedurende de afwezigheid van de nieuwe ziekenoppaster — en de laatste en juffrouw Briggs zetten zich aan een keurig dinertje.

Briggs was zóó aangedaan, dat zij bijna geen stukje eten naar binnen kon krijgen. Het jonge vrouwtje sneed zeer keurig een vogel voor, en vroeg zoo duidelijk om eiersaus, dat de arme Briggs, voor wie dat pikante gerecht neergezet werd, opschrok, luid met den lepel rammelde en weer in een verschrikkelijk sentimenteelen en hysterischen toestand verviel.

„Zou u juffrouw Briggs niet een glas wijn geven?” zeide de jonge vrouw tegen den heer Bowls, den grooten, vertrouwden knecht. Hij deed zulks. Briggs vatte het glas werktuigelijk aan, slokte den inhoud hevig bevend op, kreunde een weinig, en begon met de kip op haar bord te spelen.

„Ik geloof, dat wij elkaar wel kunnen helpen,” merkte de nieuwe verpleegster met groote minzaamheid op: „en wij zullen de vriendelijke diensten van den heer Bowls niet noodig hebben. Mijnheer Bowls, wij zullen wel schellen, als wij u noodig hebben.” Hij ging naar beneden, waar hij, tusschen twee haakjes, de verschrikkelijkste vloeken uitte tegen zijn ondergeschikte, een knecht, die niets misdeed.

„Het is jammer, dat u zoo te keer gaat, juffrouw Briggs,” zeide de jonge dame kalm en eenigszins sarcastisch.

„Mijn liefste vriendin is zoo ziek en wi—i—il mij niet zien,” bracht Briggs hortend uit, opnieuw door een aanval van hevige smart overvallen.

„Zij is zoo erg ziek niet meer. Troost u, lieve juffrouw Briggs. Zij heeft alleen maar te veel gegeten — dat is alles. Zij is veel beter. Zij zal spoedig weer geheel hersteld zijn. Zij is zwak, omdat haar bloed is afgetapt, en door medische behandeling, maar zij zal gauw weer op krachten komen. Troost u, als het u belieft, en neemt u nog wat wijn.”

„Maar waarom, waarom wil zij mij niet ontvangen?” blerde juffrouw Briggs.

„O, Mathilde, Mathilde, is dat je belooning voor je arme, arme Arabella, na drie en twintig jaren van teedere zorgen!”

„Schrei niet te veel, arme Arabella,” zeide de ander (met iets, dat naar een grijns zweemde); „zij wil u alleen maar niet zien, omdat zij zegt, dat u haar niet zoo goed verpleegt als ik. Het is geen pretje den geheelen nacht op te zitten, ik wou wel, dat u het voor mij mocht doen.”

„Heb ik niet jaren lang aan die sponde gewaakt?” zeide Arabella, „en nu —”

„Nu heeft zij liever iemand anders. Och, zieke menschen hebben dat soort grillen en moeten wat toegegeven worden. Als zij beter is, ga ik weg.”

„Nooit, nooit,” riep Arabella uit, als een waanzinnige aan haar fleschje met vlugzout snuivend.

„Nooit beter zijn, of nooit gaan, juffrouw Briggs?” vroeg de ander met dezelfde tergende vriendelijkheid. „Bah — in een paar weken is zij weer gezond en dan ga ik naar mijn leerlingetjes te Queen's Crawley terug en naar hun moeder, die veel zieker is dan onze vriendin. U hoeft niet jaloersch op mij te zijn, mijn lieve juffrouw Briggs. Ik ben een arm meisje zonder eenige vrienden, en ik doe niemand eenig kwaad. Ik wensch u niet uit juffrouw Crawley's gunst te verdringen. Zij zal mij een week, nadat ik weg ben, vergeten zijn; en haar toegenegenheid voor u is het werk van jaren geweest. Geef mij wat wijn, als het u belieft, mijn lieve juffrouw Briggs, en laten wij goede vrienden zijn. Ik heb vrienden noodig.”

De vergevensgezinde en teerhartige Briggs stak bij deze smeekbede haar hand sprakeloos uit: maar niettegenstaande dit alles voelde zij haar verlaten toestand allersmartelijkst, en zij jammerde bitter, bitter over de wispelturigheid van haar Mathilde. Na een half uur, toen het maal afgelopen was, ging juffrouw Rebecca Sharp (want aldus, moeten wij zeer verwonderlijk constateeren, luidt de naam van haar, die tot nu toe niet nader aangeduid werd) weer naar boven naar de vertrekken van haar patiënt, waaruit zij de arme Firkin met de meest lief-tallige beleefdheid verdreef. „Dank u wel, juffrouw Firkin, zoo is het goed; hoe gezellig heeft u het gemaakt! Ik zal bellen als er nog iets noodig is.” En Firkin kwam in een storm van hevige jaloezie beneden, des te gevaarlijker, omdat zij genoodzaakt was, dien tot haar eigen gemoed te beperken. Kon het de storm zijn, die, toen zij het trapportaal van de eerste verdieping overging, de deur van het salon openwaaide? Nee; die was tersluiks door de hand van Briggs geopend. Briggs had op de loer gelegen. Briggs hoorde de krakende Firkin maar al te goed de trap af gaan en het gerinkel van den lepel en het papkommetje, welke de veronachtzaamde vrouw droeg.

„Wel, Firkin?” zeide zij, toen de andere het vertrek binnentrad. „Wel, Jane?”

„Steeds erger, juffrouw Briggs,” zeide Firkin, haar hoofd schuddend.

„Is zij dan niet beter?”

„Zij sprak maar eens, toen ik haar vroeg, of zij zich wat beter gevoelde, en toen zij mij zeide mijn dommen mond te houden. O, juffrouw Briggs, ik dacht nooit, dat ik dezen dag zou beleven!” En de waterlanders begonnen weer rijkelijk te vloeien.

„Wat voor iemand is die juffrouw Sharp, Firkin? Ik dacht niet, toen ik het Kerstfeest in het elegante tehuis van mijn hechte vrienden, den eerwaarden Lionel Delamere en zijn lief-tallige echtgenoot, vierde, te zullen ondervinden, dat een vreemde mijn plaats in de toegenegenheid van mijn liefste, nog steeds mijn liefste Mathilde, ingenomen had!”

Aan haar taal was het te merken, dat juffrouw Briggs litteraire en sentimenteele neigingen had, en eens had zij een deeltje poëzie gepubliceerd — „Trillers van den Nachtegaal” — bij intekening.

„Juffrouw Briggs, zij zijn allen verblind, wat die jonge vrouw aangaat,” antwoordde Firkin. „Sir Pitt wilde haar niet laten gaan, maar durfde juffrouw Crawley niets te weigeren. Mevrouw Bute van de pastorie al even erg — nooit gelukkig zonder haar. De kapitein is gek op haar. Mijnheer Crawley razend jaloersch. Sedert juffrouw Crawley ziek werd, wil zij niemand anders bij haar hebben dan juffrouw Sharp, waarom kan ik niet zeggen; en ik denk, dat iets hen allen betooverd heeft.”

Rebecca bracht dien nacht steeds wakend bij juffrouw Crawley door; den volgenden avond sliep de oude dame zoo lekker, dat Rebecca tijd had zelf verscheidene uren op de sofa aan het voeteneinde van het bed harer beschermvrouw uit te rusten; heel spoedig was juffrouw Crawley zoo goed, dat zij op zat en hartelijk lachte om de volmaakte nabootsing van juffrouw

Briggs en haar verdriet, welke Rebecca haar beschreef. Briggs' huilerige neusstem en de manier, waarop zij haar zakdoek gebruikte, werden zóó volmaakt weergegeven, dat juffrouw Crawley bepaald opgewekt werd, tot verwondering van degenen, die haar bezochten, en die deze waarde vrouw van de wereld bij den geringsten aanval van ziekte gewoonlijk in hooge mate neerslachtig en bevreesd voor den dood vonden.

Kapitein Crawley kwam dagelijks en ontving bulletins van Rebecca betreffende de gezondheid zijner tante. Deze nam zoo snel in beterschap toe, dat de arme Briggs haar beschermvrouw mocht bezoeken; en menschen met teedere harten kunnen zich misschien de gesmoorde emoties van dit sentimenteetele vrouwspersoon en den aandoenlijken aard van het onderhoud voorstellen.

Spoedig had juffrouw Crawley Briggs graag veel bij zich. Rebecca deed haar dan met den meest bewonderenswaardigen ernst in haar gezicht na en maakte daardoor de imitatie dubbel pikant voor haar waardige beschermvrouw.

De oorzaken, welke tot de betreuenswaardige ziekte van juffrouw Crawley en haar vertrek uit haar broeders huis op het platteland geleid hadden, waren van zulk een onromantischen aard, dat zij nauwelijks geschikt zijn om in dezen sentimenteelen en beschaafden roman uiteengezet te worden. Want hoe kan men bij een teere vrouw, die in goed gezelschap verkeert, toespelingen maken op haar vele eten en drinken; dat een soupertje in de pastorie, bestaande uit warmen kreeft, waaraan zij zich flink te goed deed, de reden van een ongesteldheid was, die, zooals juffrouw Crawley volhield, alleen maar aan het vochtige weer toe te schrijven was? De aanval was zoo hevig, dat Mathilde — zooals zijn eerwaarde het uitdrukte — bijna het hoekje om ging; de geheele familie was in gespannen verwachting betreffende het testament, en Rawdon Crawley was zeker van minstens veertig duizend pond vóór het begin van het Londensche seizoen. De heer Crawley zond een uitgelezen pakje tractaatjes om haar op den overgang van de Kermis der IJdelheid en Park Lane naar een andere wereld voor te bereiden; maar een uitstekende dokter uit Southampton, tijdig geroepen, overwon den kreeft, die bijna noodlottig voor haar was, en herstelde haar weer zoo ver, dat zij in staat was naar Londen terug te keeren. De baronet verborg zijn buitengewone smart niet over den keer, dien de zaken namen.

Terwijl iedereen juffrouw Crawley oppaste, en bedienden en boodschappers van de Pastorie ieder uur berichten over haar gezondheid brachten naar de liefhebbende menschen daar, was er in een ander gedeelte van het huis een dame zeer ziek, van wie niemand eenige notitie nam — en dat was Lady Crawley zelf. De goede dokter schudde zijn hoofd, toen hij haar bezocht had; Sir Pitt had zijn toestemming voor dat bezoek gegeven, daar het zonder geld betaald kon worden; en men liet haar wegwijnen in haar eenzame kamer, en men schonk haar evenveel aandacht als het onkruid in het park.

Ook de jonge dames leden onschatbare verliezen, nu zij van het onderwijs harer gouvernante verstoken waren. Juffrouw Sharp was zoo'n hartelijke ziekenverpleegster, dat juffrouw Crawley haar medicijnen van niemand anders wou nemen. Lang voor het vertrek harer meesteres van het platteland was Firkin afgezet. Deze trouwe gediensstige ondervond een schralen troost, toen zij bij haar terugkeer te Londen zag, dat juffrouw Briggs door dezelfde jaloezie gefolterd werd en dezelfde trouwelooze behandeling ondervond, die ook haar ten deel was gevallen.

Kapitein Rawdon kreeg verlenging van verlof voor de ziekte zijner tante en bleef plichtmatig thuis. Hij bevond zich steeds in haar antichambre. (Zij lag ziek in de statie-slaapkamer, waar men door het kleine blauwe salon binnenging.) Hij trof zijn vader altijd daar; of, hij kon er zeker van zijn, al liep hij nog zoo zachtjes de gang door, dat zijn vaders kamerdeur opening en het hyena-gelaat van den ouden man woest naar buiten keek. Waarom bewaakte de een den ander zoo? Ongetwijfeld een ridderlijke wedijver, wie de lieve lijdster in de statiekamer wel de meeste oplettendheid bewees. Rebecca placht naar buiten te komen en beiden te troosten; of liever één van beiden. Beide waarde heeren verlangden vurig de berichten omtrent de zieke uit den mond der kleine, vertrouwde bode te vernemen.

Aan het diner — waarvoor zij een half uurtje beneden kwam — bewaarde zij den vrede tusschen hen; waarna zij weer voor den nacht verdween, terwijl Rawdon naar het depôt van het 150ste regiment te Mudbury reed en zijn vader in het gezelschap van den heer Horrocks en zijn rumgrog achterliet. Zij had de vermoeiendste veertien dagen, die een sterveling doorbracht, in juffrouw Crawley's ziekenkamer; maar haar zenuwen schenen wel van staal te wezen en haar gestel was in het geheel niet geschokt door de plichten en verveling van de ziekenkamer.

Zij zeide eerst lang daarna, hoe moeilijk die taak was; welk een gemelijke patiënt de joviale oude dame was; hoe woedend; hoe slapeloos; hoe bevreesd voor den dood; gedurende hoeveel lange nachten zij lag te jammeren, in bijna ijlende doodsangsten voor het leven hiernamaals, waar zij totaal niets van wou weten, als zij gezond was. Stel u voor, o schoone, jonge lezeres, een wereldsche, zelfzuchtige, losbandige, ondankbare, ongeloovige oude vrouw, ineenkrimpend van pijn en vrees, en zonder haar pruik. Stel u háár voor en eer gij oud zijt, leer lief te hebben en te bidden!

Sharp hield bij dit goddelooze bed met volhardend geduld de wacht. Niets ontging haar; en als een goede rentmeester benutte zij alles. Zij vertelde in later dagen vele gemakkelijke verhalen over juffrouw Crawley's ziekte — verhalen, die de oude dame door haar kunstmatige rozen deden blozen. Gedurende de ziekte was zij nooit uit haar humeur; altijd opgewekt; zij sliep licht, daar zij een volmaakt zuiver geweten had; en zij kon die verkwikking bijna ieder oogenblik van den dag dadelijk gebruiken. En dus droeg haar gelaat weinig sporen van vermoeidheid. Misschien was haar gelaat ietwat bleeker, waren de kringen om haar oogen iets zwarter dan gewoonlijk; maar wanneer zij de ziekenkamer verliet, glimlachte zij altijd, was frisch en netjes, en zag er even keurig in haar peignoir en mutsje uit, als in haar chicste avondtoilet.

Dat vond de kapitein en stelde zich als een gek aan.

De met weerhaken voorziene pijn der liefde was door zijn dikke huid gedrongen. Zes weken in haar nabijheid, en dat onder gunstige omstandigheden, hadden hem volkomen tot slachtoffer gemaakt. Hij had zijn tante in de Pastorie nog wel tot zijn vertrouwde gemaakt. Zij plaagde hem er mee; zij had zijn dwaasheid bemerkt; zij waarschuwde hem; zij eindigde met te erkennen, dat de kleine Sharp het slimste, grappigste, eigenaardigste, goedhartigste, eenvoudigste, teerhartigste schepseltje in geheel Engeland was. Rawdon moest echter niet met haar liefde spelen, lieve juffrouw Crawley zou hem dat nooit vergeven; want ook zij was door de kleine gouvernante ingepalmd en hield van Sharp als van een dochter. Rawdon moest heengaan — terug naar zijn regiment en dat ondeugende Londen, en niet met de gevoelens van een arm, naïef meisje spelen.

Herhaaldelijk stelde deze goedhartige dame, die mededoogen met den toestand van den ongelukkigen officier van de Lijfgarde had, hem in de gelegenheid juffrouw Sharp in de Pastorie te ontmoeten en met haar naar huis te wandelen, zooals wij zagen. Als mannen van een zeker type verliefd zijn, dames, al zien zij den haak, het touw en het geheele apparaat, waarmede zij gevangen moeten worden, dan slikken zij toch het aas in — zij moeten er op afkomen — zij moeten het inslikken — en worden kort daarop aan den haak geslagen en hijgend op het droge gebracht. Rawdon begreep, dat het mevrouw Bute's kennelijke bedoeling was, hem onder de bekoring van Rebecca te brengen. Hij was niet erg verstandig; maar hij was een bonvivant en had verscheidene „seasons” meegemaakt. Hij meende, dat hem een licht opging, door een gesprek van mevrouw Bute.

„Let op mijn woorden, Rawdon,” zeide zij. „Eens zal je juffrouw Sharp tot familielid krijgen.”

„Wat voor een familielid — mijn nichtje, hè, mevrouw Bute? Francis is dol op haar, hè?” vroeg de schalksche officier.

„Nog nauwer aan je verwant,” antwoordde mevrouw Bute met een flikkering van haar zwarte oogen.

„Pitt toch niet? Hij zal haar niet hebben. De gluiperd is haar niet waard. Hij zit al aan Lady Jane Sheepshanks vast.”

„Jelui mannen merken niets. Jou dwaas, verblind schepsel — als er iets met Lady Crawley gebeurt, wordt juffrouw Sharp je stiefmoeder; en *dat* zal gebeuren.”

Rawdon Crawley, Esquire, liet bij deze mededeeling een luid gefluit hooren ten teeken van verwondering. Hij kon het niet ontkennen. Zijn vaders duidelijke voorliefde voor juffrouw Sharp was hem niet ontgaan. Hij kende het karakter van den ouden heer goed; en een gewetenloozere oude —

Hij eindigde den zin niet, maar liep naar huis, zijn knevel opkrullend en overtuigd, dat hij den sleutel tot mevrouw Bute's geheim gevonden had.

„Drommels, dat is te erg,” vond Rawdon — „te erg, drommels! Ik geloof vast, dat die vrouw het arme kind in het verderf wil storten, opdat zij niet als Lady Crawley in de familie komt.”

Toen hij Rebecca alleen zag, plaagde hij haar op zijn bevallige manier met zijn vaders verliefdheid. Zij wierp haar hoofd verachtelijk in den nek, keek hem strak aan en zeide: „Welnu, gesteld, dat hij veel van mij houdt. Ik weet het en anderen ook. U gelooft toch niet, dat ik bang van hem ben, kapitein Crawley? U veronderstelt toch niet, dat ik mijn eigen eer niet kan verdedigen?” zeide het kleine vrouwtje, dat er zoo statig als een koningin uitzag.

„O, ah, wel — geef u een zachten wenk — wees voorzichtig, weet u — dat is alles,” zeide de „knevel-draaier”.

„U zinspeelt dan op iets oneerbaars?” stooft zij op.

„O, — gut — werkelijk — juffrouw Rebecca,” viel de zware dragonder in de rede.

„Denkt u, dat ik geen eigenwaarde heb, omdat ik arm ben en geen vrienden heb, en omdat rijke menschen die niet hebben? Denkt u, dat ik, omdat ik een gouvernante ben, niet evengoed verstand, en gevoel, en beschaving heb, als gij, aanzienlijke menschen, in Hampshire? Ik ben een Montmorency. Geloof u, dat een Montmorency niet evengoed is als een Crawley?”

Als juffrouw Sharp opgewonden was en het over haar bloedverwanten van moederszijde had, sprak zij altijd met een licht buitenlandsch accent, wat een groote bekoorlijkheid aan haar heldere, welluidende stem verleende. „Neen,” vervolgde zij, terwijl zij zich tot den kapitein sprekend al meer en meer opwond; „ik kan armoede verdragen, maar geen schande — verwaarloozing, maar geen belediging; en belediging van u — van u.” Haar gevoelens kregen de overhand en zij barstte in tranen uit.

„Verduiveld, juffrouw Sharp — Rebecca — drommels — op mijn woord van eer, dat zou ik niet voor duizend pond willen. Stil, Rebecca!”

Zij was verdwenen. Zij reed dien dag met juffrouw Crawley uit. Het was vóór de ziekte van de laatste. Aan het diner was zij buitengewoon pittig en levendig; maar zij wilde geen notitie nemen van de wenken, of de knikjes, of de onhandige vertoogen van den vernederden, verblinden officier van de Lijfgarde. Schermutselingen van dien aard kwamen onophoudelijk gedurende den korten veldtocht voor — vervelend om te verhalen, en alle met denzelfden uitslag. De zware cavalerie werd door nederlaag dol gemaakt en iederen dag op de vlucht gejaagd.

Als de baronet van Queen's Crawley niet bevreesd was zijn zusters nalatenschap voor zijn oogen te verliezen, dan had hij nooit toegestaan, dat zijn lieve meisjes de opvoedkundige zegeningen verloren, waarmede haar onschatbare gouvernante ze overlaadde. Het oude huis scheen als uitgestorven zonder haar, zoo nuttig en aangenaam had Rebecca zich daar gemaakt.

Sir Pitt's brieven werden niet gecopieerd en verbeterd — zijn boeken niet opgemaakt; zijn huishoudelijke zaken en verscheidene andere dingen verwaarloosd, nu zijn kleine secretaresse weg was. En het was gemakkelijk te zien, hoe noodig zulk een amanuensis voor hem was, aan den inhoud en de spelling der talloze brieven, die hij haar zond, en waarin hij haar smeekte en beval terug te keeren. Bijna iederen dag kwam er een franco brief van den baronet met de meest dringende smeekbeden tot Becky om terug te komen, en welke aandoenlijke berichten aan juffrouw Crawley bevatte, betreffende den verwaarloosden staat van de opvoeding zijner dochters; maar aan die documenten schonk juffrouw Crawley al heel weinig aandacht. Juffrouw Briggs was niet formeel ontslagen, maar haar betrekking als gezelschapsjuffrouw was een sinecuur en een

bespotting; en haar gezelschap bestond uit den dikken spaniël in het salon, of bij tijden de ontevreden Firkin in de kamer der huishoudster. Evenmin was Rebecca, ofschoon de oude dame in het geheel niet van haar vertrek wilde hooren, voor vast in Park Lane aangesteld. Evenals bij zooveel rijke menschen, was het juffrouw Crawley's gewoonte zooveel mogelijk van haar minderen te profiteeren; en heel vriendelijk afscheid van hen te nemen, als zij niet langer nuttig waren. Dankbaarheid onder zekere gefortuneerde lieden is iets, dat men nauwelijks natuurlijk kan noemen, of waaraan men ternauwernood denkt. Zij aanvaardden de diensten van de behoeftigen, als iets, dat hun rechtmatig toekomt. Ook hebt gij, o arme tafelschuimer en nederige klaplooper, weinig reden tot klagen! Uw vriendschap voor Dives is ongeveer even oprecht, als de dank, dien gij er gewoonlijk voor terugontvangt. Gij bemint het geld en niet den man; en als Croesus en zijn knecht zouden omruilen, weet ge wel, gij arme schelm, wie dan uw trouw zou genieten?

En ik ben er nog zoo zeker niet van, dat, niettegenstaande Rebecca's eenvoud en werkzaamheid, en vriendelijkheid en onverstoorbaar goed humeur, de sluwe, oude Londensche dame, aan wie die schatten verkwist werden, niet al dien tijd argwaan had gekoesterd betreffende haar hartelijke verpleegster en vriendin. Het moet wel dikwijls in juffrouw Crawley's gedachten opgekomen zijn, dat niemand iets voor niets doet.

Indien zij haar gevoelens tegenover de wereld mat, dan moet zij ook wel vrij goed in staat zijn geweest die van de wereld tegenover haar te peilen; en misschien bedacht zij, dat dit het gewone lot der menschen is, geen vrienden te hebben, als zijzelf om niemand geven.

Welnu, ondertusschen was Becky de grootst mogelijke troost en steun voor haar, en zij gaf haar een paar nieuwe japonnen, en een oude ketting en sjaal, en toonde haar vriendschap door al haar intieme kennissen bij haar nieuwe boezemvriendin in een bespottelijk daglicht te stellen (en er bestaat geen aandoenlijker bewijs van achting dan dit), en zij zon vaag op de een of andere gunst in de toekomst — haar misschien aan Clump, den apotheker, uit te huwelijken, of haar op een voordeelige manier een bestaan te verzekeren; of althans haar weer naar Queen's Crawley terug te sturen, als zij haar niet meer noodig had en de Londensche „season” begonnen was.

Toen juffrouw Crawley herstellend was en beneden in het salon kwam, zong Becky voor haar, of hield haar op een andere wijze bezig; en toen zij weer zoover was, dat zij uit rijden kon gaan, vergezelde Becky haar. En waar anders, dan juist in Russell Square, Bloomsbury en in het huis van John Sedley, Esquire, bewoog de bewonderenswaardige goedgehartigheid en vriendschap van juffrouw Crawley haar zoo waar op één dier rijtoeren, welke zij maakten, door te dringen. Vóór deze gebeurtenis waren reeds verscheidene briefjes tusschen de beide, lieve vriendinnen gewisseld, zooals zich laat denken. Gedurende de maanden van Rebecca's verblijf in Hampshire had de eeuwige vriendschap (moet het erkend worden?) danig geleden, en was zoo afgeleefd en zwak van ouderdom geworden, dat zij met den dood bedreigd werd. De beide meisjes hadden haar eigen zaken om over te denken. Rebecca haar bevordering bij haar werkgevers — Amelia haar eigen onderwerp, dat haar geheele aandacht in beslag nam. Toen de twee meisjes elkaar ontmoetten en zij in elkaars armen vlogen met de onstuimigheid, die het gedrag van jonge dames tegenover elkaar kenmerkt, volbracht Rebecca haar aandeel in de omhelzing met de meest volmaakte levendigheid en energie. Arme, kleine Amelia bloosde, terwijl zij haar vriendin kuste en dacht, dat zij zich wel aan een weinig koelheid tegenover haar had schuldig gemaakt.

Het eerste onderhoud was slechts zeer kort — Amelia was juist gereed om uit wandelen te gaan. Juffrouw Crawley wachtte beneden in haar rijtuig; haar bedienden verwonderden zich over de buurt, waarin zij zich bevonden en gaapten Sambo, den zwarten knecht van Bloomsbury, aan, alsof hij één der eigenaardige bewoners van die wijk was. Maar toen Amelia naar beneden kwam met haar vriendelijk, glimlachend gelaat (Rebecca moest haar aan haar vriendin voorstellen, juffrouw Crawley was verlangend haar te zien en was te ziek het rijtuig te verlaten) — toen Amelia, zeide ik, naar beneden kwam, verwonderde de Park Lane aristocratie met de

epauletten zich meer en meer, dat zoo iets uit Bloomsbury kon komen; en juffrouw Crawley was totaal ingepalmd door het lieve, blozende gezichtje van het jonge meisje, dat zoo bedeesd en zoo bevallig naar voren kwam om de beschermvrouw van haar vriendin te begroeten.

„Wat een teint, mijn lieve. Wat een lieve stem!” zeide juffrouw Crawley, toen zij wegreden naar het Westen na dit korte onderhoud. „Mijn lieve juffrouw Sharp, uw jeugdige vriendin is allerliefst, stuur haar naar Park Lane, hoort u?” Juffrouw Crawley had goeden smaak. Zij hield van ongekunstelde manieren — een weinig bedeesdheid deed ze voordeeliger uitkomen. Zij hield ervan aardige gezichtjes om haar heen te hebben, evenals zij van mooie schilderijen en mooi porselein hield. Zij sprak een half dozijn malen opgetogen over Amelia dien dag. Zij sprak over haar tegen Rawdon Crawley, die plichtmatig kwam om zijn tantes kip te verorberen.

Natuurlijk vermeldde Rebecca hierop onmiddellijk, dat Amelia verloofd was — met een zekeren Luitenant Osborne — een heel oude vlam.

„Is hij in een linieregiment?” vroeg kapitein Crawley, nadat hij zich na eenige moeite, zooals het een officier van de Lijfgarde betaamde, het nummer van het regiment, het —*ste*, herinnerde. Rebecca geloofde wel, dat dit het regiment was.

„De naam van den kapitein,” zeide zij, „was kapitein Dobbin.”

„Een lange, magere sukkel,” zeide Crawley, „valt over iedereen. Ik ken hem; en Osborne is een vrij knappe kerel, met lange, zwarte bakkebaarden?”

„Enorm,” zeide juffrouw Rebecca Sharp, „en enorm trotsch op ze, dat verzeker ik.”

Kapitein Rawdon Crawley barstte in een heeschen lach uit, bij wijze van antwoord; en toen de dames er op aandrongen, dat hij zich nader verklaarde, deed hij zulks, nadat de uitbarsting van vroolijkheid voorbij was. „Hij verbeeldt zich, dat hij biljart kan spelen,” zeide hij. „Ik won tweehonderd van hem in de Cocoa Tree. *Hij* spelen, die jonge sul! Hij zou om alles dien dag gespeeld hebben, maar zijn vriend, kapitein Dobbin, nam hem mee, de duivel hale hem!”

„Rawdon, Rawdon, wees niet zoo ondeugend,” merkte juffrouw Crawley op, die zeer veel schik in het geval had.

„Wel, mevrouw, van alle jonge kerels, die ik van de linietroepen ontmoet heb, is die wel de groenste, geloof ik. Targuin en Deuceace kunnen zooveel geld, als zij willen, van hem krijgen. Hij zou zijn ziel aan den duivel verkoopen om met een lord gezien te worden. Hij betaalt hun diners te Greenwich, en zij inviteeren het gezelschap.”

„En dan nog wel zeer fraai gezelschap, veronderstel ik.”

„Zeer juist, juffrouw Sharp. Juist; zooals gewoonlijk, juffrouw Sharp. Bijzonder fraai gezelschap — ha, ha!” en de kapitein lachte steeds harder in de veronderstelling, dat hij een goeie mop getapt had.

„Niet zoo ondeugend, Rawdon!” riep zijn tante uit.

„Welnu, zijn vader is een koopman — fabelachtig rijk, zegt men. Naar den duivel met die kooplui, zij moeten bloeden; en ik ben nog niet klaar met hem, dat is zeker. Ha, ha!”

„Foei, kapitein Crawley; ik zal Amelia waarschuwen. Een dobbelende echtgenoot!”

„Verschrikkelijk, is hij niet, hè?” zeide de kapitein plechtig; en voegde er daarop bij, toen hem plotseling iets te binnen schoot: „Gut, mevrouw, wij zullen hem hier vragen.”

„Is hij een presentabel iemand?” vroeg de tante.

„Presentabel? — o, heel goed. U zou geen onderscheid zien,” antwoordde kapitein Crawley. „Laten wij hem eens hier hebben, wanneer u weer menschen ontvangt, en zijn hoe-heet-ze — zijn schatz — hè, juffrouw Sharp? zoo noemt u het — komt. Gut, ik zal hem een briefje schrijven; en ik zal probeeren, of hij even goed piquet kan spelen als biljart. Waar woont hij, juffrouw Sharp?”

Juffrouw Sharp noemde Crawley het stadsadres van den luitenant; en enkele dagen na dit gesprek ontving luitenant Osborne een brief in kapitein Crawdon's schooljongenshand met een invitatie van juffrouw Crawley ingesloten.

Rebecca verzond ook een uitnoodiging aan haar lieve Amelia, die, daar kunt u zeker van zijn, maar al te gaarne de invitatie aannam, toen zij hoorde, dat George van de partij zou wezen. Er werd besloten, dat Amelia den ochtend bij de dames te Park Lane zou doorbrengen, waar allen heel vriendelijk voor haar waren. Rebecca beschermde haar met kalme meerderheid: zij was verreweg de pienterste van de twee, en haar vriendin was zoo zacht en bescheiden, dat zij altijd toegaf, als iemand verkoos te commandeeren, en dus nam zij Rebecca's bevelen met groote zachtzinnigheid en goedhartigheid op. De genadigheid van juffrouw Crawley was ook opvallend. Zij zette haar uitingen van verrukking over de kleine Amelia voort, sprak over haar, waar zij bij was, alsof zij een pop was, of een bediende, of een schilderij, en bewonderde haar met de meest mogelijke welwillendheid. Ik bewonder die bewondering, die de deftige maatschappij somtijds tot de burgerij uitstrekt. Er is niets aardiger dan de menschen uit May Fair minzaam te zien. Juffrouw Crawley's ongehoorde welwillendheid vermoeide de arme Amelia nogal, en ik ben er niet zeker van, of, van de drie dames in Park Lane, zij de brave Briggs nog niet de aardigste vond. Zij sympathiseerde met Briggs evenals met alle veronachtzaamde of zachtvaardige menschen; zij was niet wat men een gestrijke vrouw noemt.

George kwam dineeren — een maaltijd *en garçon* met kapitein Crawley. De groote familiekoets van de Osbornes bracht hem van Russell Square naar Park Lane. De jonge dames, die zelf niet geïnviteerd waren en de grootste onverschilligheid over die veronachtzaming voorgaven, zochten niettemin Sir Pitt Crawley's naam in de „Baronetage” op, en alles, waarin dit werk ze over de familie Crawley en hun stamboom, en de Binkies, hun verwanten, enz. enz., kon onderrichten. Rawdon Crawley ontving George Osborne zeer ongekunsteld en genadig; roemde zijn biljartspelen; vroeg hem, wanneer hij revanche zou nemen; en stelde belang in Osborne's regiment; en had hem wel een spelletje piquet willen voorstellen dienzelfden avond, maar juffrouw Crawley verbood alle gedobbel ten strengste in haar huis; dus werd de beurs van den jongen luitenant tenminste dien dag niet lichter gemaakt. Zij maakten echter een afspraak voor den volgenden, om naar een paard te kijken, dat Crawley te koop bood en het in het Park te probeeren; en samen te dineeren en den avond met eenige jolige kerels door te brengen. „Dat wil zeggen, als je geen dienst hebt bij die aardige juffrouw Sedley,” zeide Crawley met een sluw knipoogje. „Allemachtig lief meisje, op mijn woord van eer, Osborne,” was hij zoo goed er aan toe te voegen. „Bom duiten, veronderstel ik, hè?”

Osborne had geen dienst; hij zou met plezier met Crawley mee gaan; en de laatste, toen zij elkaar den volgenden dag zagen, roemde de rijkunst van zijn nieuwen vriend — wat hij met alle oprechtheid kon doen — en stelde hem voor aan drie of vier jongelui van de eerste standen, op welke kennismaking de eenvoudige, jonge officier geweldig grootsch was.

„A propos, hoe gaat het met de kleine juffrouw Sharp?” vroeg Osborne zijn vriend bij hun wijn, met het air van een fat. „Goedhartig kind. Bevalt zij te Queen's Crawley? Juffrouw Sedley mocht haar erg graag verleden jaar.”

Kapitein Crawley keek den luitenant met zijn kleine, blauwe oogen woest aan, en sloeg hem gade, toen deze zijn kennismaking met de blonde gouvernante hernieuwde. Haar gedrag moet Crawley wel een opluchting zijn geweest, als er eenige jaloezie in den boezem van dien officier der Lijfgarde huisde. Toen de jonge man naar boven ging, en aan juffrouw Crawley was voorgesteld, trad hij met een beschermend en ongedwongen air van gewicht op Rebecca toe. Hij zou vriendelijk tegen haar wezen en haar protegeeren. Hij zou zelfs haar de hand geven als een vriendin van Amelia; en met de woorden: „Ah, juffrouw Sharp, hoe gaat het?” stak hij haar de linkerhand toe en verwachtte, dat zij geheel bedremmeld zou zijn over zooveel eer.

Juffrouw Sharp stak haar rechter wijsvinger uit en gaf hem zulk een koel en vermakelijk knikje, dat Rawdon Crawley, die het geval van uit de andere kamer gadesloeg, zijn lachen bijna niet kon houden, toen hij de totale nederlaag van den luitenant zag; diens ontsteltenis, de pauze en de onhandigheid, waarmede hij zich ten slotte verwaardigde den vinger, die hem geboden werd, aan te nemen.

„Drommels, zij zou zelfs den duivel uit het veld slaan!” zeide de kapitein verrukt; en de luitenant, om het gesprek te beginnen, vroeg Rebecca tactvol, hoe zij het in haar nieuwe betrekking had.

„Mijn betrekking?” zeide juffrouw Sharp kalm, „hoe vriendelijk van u er mij aan te herinneren! Het is een tamelijk goede betrekking; het salaris is vrij goed — niet zoo goed, als van juffrouw Wirt, geloof ik, bij uw zusters te Russell Square. Hoe maken de jonge dames het? — eigenlijk moest ik dat niet vragen.”

„Waarom niet?” vroeg de heer Osborne verwonderd.

„Wel, zij verwaardigden zich nooit tegen mij te spreken, of mij te inviteeren, toen ik bij Amelia logeerde; maar wij arme gouvernantes, weet u, zijn dergelijken smaad wel gewend.”

„Mijn beste juffrouw Sharp!” riep Osborne uit.

„Tenminste in sommige families,” vervolgde Rebecca. „U weet niet, welk een verschil dat nog maakt. Wij zijn niet zoo gefortuneerd in Hampshire als gij, gelukkige menschen uit de city. Maar ik ben in de familie van een gentleman — een goed, oud Engelsch geslacht. Ik veronderstel, dat u weet, dat Sir Pitt's vader een adellijken titel geweigerd heeft. En u ziet, hoe ik behandeld word. Ik voel mij hier vrijwel op mijn gemak. Werkelijk, het is een tamelijk goede betrekking. Maar hoe *vreeselijk* aardig van u dit te vragen!”

Osborne was woest. De kleine gouvernante beschermde hem en maakte hem belachelijk, totdat deze jonge Britsche Leeuw zich heelemaal niet meer op zijn gemak gevoelde; ook kon hij niet genoeg tegenwoordigheid van geest verzamelen om een voorwendsel te vinden met goed fatsoen dit allerverkwikkelijkst gesprek af te breken.

„Ik dacht, dat u nog al van city-families hield,” zeide hij hooghartig.

„Verleden jaar, meent u, toen ik kersversch van die verschrikkelijke, vulgaire school kwam? Natuurlijk, vindt ieder meisje het niet prettig met vakantie thuis te komen? En hoe kon ik beter weten? Maar o, mijnheer Osborne, wat een verschil maken anderhalf jaar ondervinding! — anderhalf jaar, neemt u mij niet kwalijk, dat ik het zeg — in het gezelschap van welopgevoede menschen doorgebracht. Wat lieve Amelia betreft; ik verzeker u, dat zij een paarl is, die overal allercharmantst zou wezen. Kijk, nu zie ik, dat u in een goed humeur begint te komen; maar o, die eigenaardige, grappige city-menschen! En mijnheer Jos — Hoe gaat het met dien merkwaardigen mijnheer Joseph?”

„Het scheen mij, dat u dien merkwaardigen mijnheer Joseph verleden jaar niet onaardig vond,” zeide Osborne vriendelijk.

„Wat bent u streng! Welnu, *entre nous*, ik heb mijn hart niet voor hem gebroken; en toch, als hij mij gevraagd had te doen, wat uw blikken (en die zijn zeer beteekenisvol en vriendelijk ook) uitdrukken, zou ik geen nee gezegd hebben.”

De heer Osborne keek, alsof hij wou zeggen: „Werkelijk. Welk een gunst!”

„Wat een eer u tot zwager gehad te hebben, denkt u? Schoonzuster te zijn van George Osborne, Esquire, zoon van John Osborne, Esquire, zoon van — wat was uw grootvader, mijnheer Osborne? Nu, wees niet boos. U kan uw stamboom toch niet veranderen, en ik geef u gaarne toe, dat ik den heer Joe Sedley gehuwd zou hebben; want kon een arm, ongefortuneerd meisje beter doen? Nu weet u het geheele geheim. *Ik* ben oprecht en openhartig; en alles wel beschouwd is het heel vriendelijk van u op het voorval te zinspelen — heel vriendelijk en beleefd. Amelia, lieve, mijnheer Osborne en ik spraken over je armen broer Joseph. Hoe maakt hij het?”

Aldus werd George geheel verslagen. Niet dat Rebecca gelijk had; maar zij was er in geslaagd hem in het ongelijk te stellen. En hij vluchtte nu beschaamd, daar hij voelde, dat, als hij nog één minuut langer bleef, hij belachelijk in de tegenwoordigheid van Amelia gemaakt zou worden.

Ofschoon Rebecca overwonnen had, was George boven de laagheid verheven om te klikken, of zich op een dame te wreken — alleen kon hij niet nalaten den volgenden dag kapitein Crawley op handige wijze enkele van zijn opinies betreffende juffrouw Rebecca toe te vertrouwen — dat zij een bij-de-handje was, een gevaarlijk persoontje, een wanhopige flirt enz.;

en Crawley stemde lachend met al die opinies in, en vertelde ze alle over aan juffrouw Rebecca, vóór er vier en twintig uur verstreken waren. Zij versterkten haar oorspronkelijke achting voor den heer George. Haar vrouwelijk instinct zeide haar, dat het George was, die het succes van haar eerste liefdesgeschiedenis in den weg had gestaan, en dienovereenkomstig waardeerde zij hem.

„Ik waarschuw je alleen maar,” zeide hij tot Rawdon Crawley met een veelbeteekenenden blik — hij had het paard gekocht en eenige tientallen guinjes na het diner verloren; „ik waarschuw je — ik ken de vrouwen, en raad je op je tellen te passen.”

„D—ank je, beste jongen,” zeide Crawley met een blik, die een eigenaardig soort dankbaarheid uitdrukte. „Jij bent pienter, zie ik.” En George ging heen, en vond, dat Crawley gelijk had.

Hij zeide Amelia, wat hij gedaan had, en hoe hij Rawdon Crawley — een verduiveld goeie, eerlijke kerel — geraden had op zijn hoede te wezen voor die kleine, sluwe, intrigante van een Rebecca.

„Voor *wie?*” riep Amelia uit.

„Je vriendin, de gouvernante — kijk niet zoo verbaasd.”

„O, George, wat heb je *gedaan?*” zeide Amelia, want haar vrouwenoogen, scherpzinnig gemaakt door de Liefde, hadden in één oogenblik een geheim ontdekt, dat onzichtbaar was voor juffrouw Crawley, voor de arme, maagdelijke Briggs, en boven alles voor de domme kijkers van dien jongen, verwaanden kwast met zijn bakkebaarden, luitenant Osborne.

Want, toen Rebecca haar in één der bovenvertrekken in een sjaal hulde, waar deze twee vriendinnen in de gelegenheid waren wat vertrouwelijk te babbelen en plannetjes te smeden, wat het grootste genot in het leven van een vrouw is, kwam Amelia op Rebecca af, en nam haar twee kleine handjes in de hare en zeide: „Rebecca, ik begrijp alles.”

Rebecca kuste haar.

En over dit heerlijke geheim werd geen woord meer gezegd door de beide jonge vrouwen. Maar het was voorbeschikt om spoedig uit te komen.

Korten tijd na de hierboven vermelde gebeurtenissen, en toen Rebecca nog in het huis van haar beschermster in Park Lane verblijf hield, kon men nóg een rouwschild in Great Gauntstreet zien, dat te midden van de vele prijkte, die gewoonlijk deze sombere wijk versieren. Het was aan het huis van Sir Pitt Crawley; maar het kondigde niet het overlijden van den waarden baronet aan.

Het was een vrouwelijk rouwschild en had weinige jaren geleden gediend als eerbetoon voor het overlijden van Sir Pitt's oude moeder, wijlen Douairière Lady Crawley. Toen zijn diensttijd voorbij was, was het rouwschild van den gevel afgehaald en had in afzondering ergens in het achtergedeelte van Sir Pitt's huis geleefd. Nu verscheen het weer voor arme Rose Dawson. Sir Pitt was voor de tweede maal weduwnaar. Het wapen op het schild gekwartierd met zijn eigen was zeker niet van de arme Rose. Zij had geen wapen. Maar de cherubijnen op het wapenschild konden zoowel voor haar als voor Sir Pitt's moeder dienst doen, en *Resurgam* was onder het schild geschreven, geflankeerd door de Crawley Duif en Slang. Wapens en rouwschilden, *Resurgam*. — Hier is gelegenheid tot moraliseeren!

De heer Crawley had aan dit ziekbed, dat verder door vrienden noch bloedverwanten omringd was, gewaakt. Zij verliet deze wereld gesterkt door die woorden en dien troost, welke hij haar geven kon. Vele lange jaren was zijn vriendelijkheid de eenige, die zij ontving; de eenige vriendschap, die tot op zekere hoogte die zwakke, eenzame ziel troostte. Haar hart was lang vóór haar lichaam dood. Zij had het verkocht om de echtgenoot van Sir Pitt Crawley te worden. Moeders en dochters op de Kermis der IJdelheid sluiten dagelijks denzelfden koop.

Toen zij overleed was haar echtgenoot in Londen voor eenige van zijn talloze plannen, en druk bezig met zijn eeuwige rechtsgeleerden. Hij had echter tijd gevonden om dikwijls in Park Lane aan te gaan en Rebecca vele briefjes te sturen, waarin hij haar smeekte, haar dringend verzocht, haar beval naar haar jeugdige leerlingen op het platteland terug te keeren,

die nu tijdens haar moeders ziekte geheel zonder gezelschap waren. Maar juffrouw Crawley wilde niet van haar vertrek hooren; want ofschoon er in geheel Londen geen vrouw van de wereld was, die haar vrienden met grooter genot in den steek zou laten, zoodra zij hun gezelschap moe was, en ofschoon weinigen ze spoediger moe werden, was, zoo lang haar *engouement* duurde, haar gehechtheid buitengewoon, en zij klampte zich nog met de grootste energie aan Rebecca vast.

Het bericht van Lady Crawley's overlijden bracht niet grooter smart teweeg, of lokte niet meer critiek uit, dan men van juffrouw Crawley's familiekring kon verwachten. „Ik veronderstel, dat ik mijn dinertje op den 8sten zal moeten uitstellen,” zeide juffrouw Crawley; en voegde er na een pauze bij: „Ik hoop, dat mijn broer zoo fatsoenlijk zal zijn niet weer te trouwen.”

„Wat zal Pitt een verduivelde stommeling zijn, als hij dat doet,” merkte Rawdon op met den gewonen eerbied voor zijn ouderen broeder. Rebecca zeide niets. Van de geheele familie scheen zij verreweg het ernstigst en het meest onder den indruk. Zij verliet de kamer, vóór hij dien dag heenging; maar zij ontmoetten elkaar toevallig beneden, toen hij wegging, na afscheid genomen te hebben en zij onderhandelden samen. Den volgenden ochtend, toen Rebecca uit het raam tuurde, verschrikte zij juffrouw Crawley, die zich vreedzaam met een Franschen roman onledig hield, door plotseling op ontstelden toon uit te roepen: „daar is Sir Pitt, mevrouw!” en het geklop van den baronet volgde deze aankondiging.

„Lief kind, ik kan hem niet ontvangen. Ik wil hem niet ontvangen. Zeg Bowls niet thuis te geven, of ga naar beneden en zeg, dat ik te ziek ben iemand te ontvangen. Mijn zenuwen kunnen op het oogenblik mijn broer niet verdragen,” riep juffrouw Crawley uit, en ging met haar roman verder.

„Zij is te ziek u te ontvangen, mijnheer,” zeide Rebecca, die de trap aftrippelde naar Sir Pitt, die juist op het punt stond naar boven te gaan.

„Des te beter,” antwoordde Sir Pitt. „Ik wil u graag spreken, juffrouw Becky. Kom met mij in de woonkamer,” en samen gingen zij dit vertrek binnen.

„Ik wil u weer terug hebben op Queen's Crawley, juffrouw,” zeide de baronet, terwijl hij zijn oogen op haar vestigde, zijn zwarte handschoenen uittrok en zijn hoed met zwarten krip rouwband afnam. Zijn oogen hadden zulk een vreemde uitdrukking en keken haar zoo vast aan, dat Rebecca haast begon te beven.

„Ik hoop spoedig te komen,” zeide zij op zachten toon, „zoodra juffrouw Crawley hersteld is — en weer terug te keeren naar — naar de lieve kinderen.”

„Dat heb je al drie maanden lang gezegd, Becky,” antwoordde Sir Pitt, „en nog blijf je maar steeds bij mijn zuster, die je als een ouden schoen weggooit, zoodra zij genoeg van je heeft. Ik zeg je, dat ik je noodig heb. Ik ga terug voor de begrafenis. Wil je ook mee terug gaan? Ja of nee.”

„Ik durf niet — Ik geloof niet — dat het gepast zou zijn — alleen te zijn — met u, mijnheer,” antwoordde Becky, oogenschijnlijk hevig bewogen.

„Ik herhaal het, ik heb je noodig,” zeide Sir Pitt, terwijl hij zijn hand zwaar op de tafel liet neerkomen. „Zonder jou kan ik het niet stellen. Ik heb het niet begrepen, totdat je weg was. Alles gaat verkeerd thuis. Het is niet langer het oude tehuis. Mijn geheele boekhouding is weer in de war. Je moet terugkomen. Kom terug. Lieve Beck, kom toch!”

„Komen — als wat, mijnheer,” bracht Rebecca hijgend uit.

„Kom als Lady Crawley, als je wilt,” zeide de baronet en greep naar zijn rouwhoed. „Is dat goed? kom terug en trouw mij. Je bent er geschikt voor. Wat geef ik om geboorte. Je bent op en top een dame. Jij hebt meer verstand in je pink dan iedere andere baronetsvrouw in het graafschap. Kom je? Ja of nee?”

„O, Sir Pitt!” zeide Becky hevig ontroerd.

„Zeg ja, Becky,” vervolgde Sir Pitt. „Ik ben een oude man, maar nog krachtig. Ik kan nog wel twintig jaar mee. Ik zal je gelukkig maken, dat zal je zien. Je kunt doen, wat je wilt; en alles naar je handje zetten. Ik zal je een lijfrente geven. Ik zal het niet half doen. Zie

maar!" en de oude man viel op zijn knieën en keek met den loerenden blik van een satyr.

Rebecca deinsde ontsteld terug. In den loop van deze geschiedenis hebben wij nog niet gezien, dat zij haar tegenwoordigheid van geest verloor; maar nu wel, en zij weende de meest oprechte tranen van heel haar leven.

„O, Sir Pitt!" zeide zij. „O, mijnheer — ik — ik ben *al getrouwd!*"

HOOFDSTUK XV.

Waarin Rebecca's Echtgenoot voor korten tijd ten tooneele verschijnt.

Iedere lezer, die sentimenteel van aard is (en wij wenschen geen andere), moet wel voldaan zijn over het *tableau*, waarmede de laatste akte van ons tooneelstuk sloot; want wat is aardiger dan de Liefde op zijn knieën voor de Schoonheid?

Maar, toen de Liefde de vreeselijke bekentenis uit den mond der Schoonheid vernam, dat zij reeds gehuwd was, sprong hij op uit zijn ootmoedige houding op het tapijt, en uitte kreten, die de arme kleine Schoonheid meer schrik aanjoegen dan de bekentenis zelf. „Gehuwd! je schertst," riep de baronet na de eerste uiting van woede en verwondering. „Je houdt mij voor den gek, Becky. Wie zou jou nu ooit trouwen zonder een cent fortuin?"

„Gehuwd! gehuwd!" zeide Rebecca onder heete tranen — haar stem door aandoening verstikt, haar zakdoek aan haar oogen, in zwijm tegen den schoorsteenmantel — een toonbeeld van ellende, zoo, dat het meest ongevoelige hart wel verteederd moest worden.

„O, Sir Pitt, lieve Sir Pitt, denk niet, dat ik ondankbaar ben voor al uw goedheid. Het is uw edelmoedigheid, die mij mijn geheim ontwong."

„Edelmoedigheid kan naar de maan loopen!" brulde Sir Pitt. „Met wien, zeg, ben je getrouwd? Waar?"

„Laat mij met u mee teruggaan, mijnheer! Laat mij u weer even trouw als vroeger verzorgen! Scheid mij als je blijft niet van dat lieve Queen's Crawley!"

„De kerel heeft je verlaten?" vroeg de baronet, die, naar hij meende, den stand van zaken begon te begrijpen. „Welnu, Becky — kom terug als je wilt. Men moet geen vijf pooten aan een schaap verlangen. In ieder geval heb ik je een mooi aanbod gedaan. Kom terug als gouvernante — je zult het zoo hebben als je wilt." Zij stak een hand uit. Zij snikte of haar hart brak; haar krullen vielen over haar gelaat en over den marmeren schoorsteenmantel, waarop zij haar hoofd liet rusten.

„Dus de schurk heeft je verlaten, hè?" zeide Sir Pitt met een afgrijselijke poging om te troosten. „Het doet er niets toe, Beck, *ik* zal wel voor je zorgen."

„O, mijnheer! het zou de trots van mijn leven zijn weer naar Queen's Crawley terug te keeren en voor de kinderen te zorgen en voor u, zooals vroeger, toen u zeide, dat u met de diensten van uw kleine Rebecca ingenomen was. Als ik bedenk, wat u mij zoo juist aangeboden heeft, dan vloeit mijn hart van dankbaarheid over — waarlijk. Als ik uw vrouw niet kan zijn, laat mij — laat mij dan uw dochter zijn!"

Met deze woorden viel Becky op haar knieën neer, op de meest tragische manier, en nam de zwarte, vereelde hand van Sir Pitt tusschen de hare (die heel lief, en wit, en zoo zacht als satijn was), keek hem in het gelaat met een uitdrukking van pathos en vertrouwen,

toen — toen op dat oogenblik de deur geopend werd, en juffrouw Crawley binnen stevende.

Juffrouw Firkin en juffrouw Briggs, die heel toevallig bij de deur der woonkamer waren, spoedig nadat de baronet en Rebecca dat vertrek betraden, hadden ook toevallig door het sleutelgat gezien, dat de oude heer op zijn knieën voor de gouvernante lag, en hadden het edelmoedige voorstel, dat hij haar deed, gehoord. Het was nauwelijks over zijn lippen, of juffrouw Firkin en juffrouw Briggs stormden de trap op en stoven het salon binnen, waar juffrouw Crawley een Franschen roman las, en zij hadden die oude dame het verpletterende nieuws medegedeeld, dat Sir Pitt knielend juffrouw Sharp ten huwelijk vroeg. Als u den tijd berekent noodig voor het bovenstaande dialoog — voor het rennen van Briggs en Firkin naar het salon — den tijd, dien juffrouw Crawley noodig heeft om zich te verbazen, haar boek van Pigault le Brun te laten vallen en naar beneden te gaan — dan zult u zien, hoe nauwkeurig dit verhaal is, en, dat juffrouw Crawley op hetzelfde oogenblik binnen moet zijn gekomen, toen Rebecca de ootmoedige houding aangenomen had.

„De dame is op den grond, en niet de heer,” zeide juffrouw Crawley met minachtenden blik en stem. „Men vertelde mij, dat *jij* op je knieën lag, Sir Pitt: kniel nog eens en laat mij dit aardige paar eens zien!”

„Ik heb Sir Pitt Crawley bedankt, mevrouw,” zeide Rebecca en stond op, „en heb hem gezegd, dat — dat ik nooit Lady Crawley kan worden.”

„Hem geweigerd!” zeide juffrouw Crawley, meer dan ooit verbijsterd.

Briggs en Firkin bij de deur openden haar oogen van verbazing en haar lippen van verwondering.

„Ja — geweigerd,” vervolgde Rebecca op treurigen, schreienden toon.

„En moet ik mijn ooren gelooven, dat je haar werkelijk ten huwelijk hebt gevraagd, Sir Pitt?” vroeg de oude dame.

„Ja,” zeide de baronet, „dat deed ik.”

„En zij weigerde je, zooals zij zegt?”

„Ja,” antwoordde Sir Pitt met een grijns.

„In ieder geval schijnt het je hart niet te breken,” merkte juffrouw Crawley op.

„In het geheel niet,” antwoordde Sir Pitt met een kalmte en opgeruimdheid, die juffrouw Crawley bijna krankzinnig van verbazing maakten. Dat een oude heer van stand op zijn knieën voor een arme gouvernante valt en in lachen uitbarst, omdat zij weigerde hem te huwen — dat een arme gouvernante een baronet met vier duizend pond per jaar weigert — dat waren mysteriën, die juffrouw Crawley nooit kon doorgronden. Het overtrof alle gecompliceerde intriges in haar geliefkoosden Pigault le Brun.

„Ik ben blij, dat je het een kostelijke grap vindt, broer,” vervolgde zij, terwijl zij nog steeds volkomen in het duister tastte.

„Kostelijk,” zeide Sir Pitt. „Wie zou dat gedacht hebben! wat een sluwe, kleine duivel! wat een sluwe kat!” mompelde hij in zichzelf en onderdrukte een lach van plezier.

„Wie zou wat gedacht hebben?” roept juffrouw Crawley met haar voet stampend. „Zeg, juffrouw Sharp, wacht je op de echtscheiding van den Prins-Regent, dat je onze familie niet goed genoeg voor je vindt?”

„Mijn houding,” zeide Rebecca, „toen u binnenkwam, mevrouw, zag er niet uit, alsof ik zulk een eer, als deze goede — deze nobele man zich verwaardigde mij aan te bieden, verachtte. Denkt u, dat ik geen hart heb? Gij hebt mij allen liefgehad en gij zijt zoo vriendelijk geweest voor een arm — ouderloos — verlaten — meisje, en zou ik geen gevoel hebben? O, mijn vrienden! O, mijn weldoeners! mogen mijn liefde, mijn leven, mijn plichtsbetrachting niet trachten het vertrouwen, dat gij mij betoond hebt, te vergelden? Misgunt u mij zelfs dankbaarheid, juffrouw Crawley? Het is te veel — mijn hart is te vol;” en zij zonk zoo aandoenlijk in een stoel, dat het grootste gedeelte van de aanwezige toeschouwers door haar droefheid verteederd werd.

„Of je me trouwt, of niet, je bent een lief meisje, Becky, en ik ben je vriend, denk

daaraan," zeide Sir Pitt, en, nadat hij zijn hoed met krep opgezet had, liep hij weg — tot groote opluchting van Rebecca; want het was duidelijk, dat juffrouw Crawley nog niet van het geheim op de hoogte was, en zij had nu een oogenblik verademing. Zij ging naar boven, naar haar vertrek, haar zakdoek aan haar oogen, nadat zij de brave Briggs, die haar op de trap wilde volgen, weggeknipt had; terwijl Briggs en juffrouw Crawley in een hevig opgewonden toestand achterbleven om het vreemde voorval te bespreken, en Firkin, niet minder aangedaan, in de keukengewesten verdween en er met al het mannelijke en vrouwelijke gezelschap daar over sprak. En juffrouw Firkin was zóó onder den indruk van het nieuwtje, dat zij het noodig oordeelde nog met de post van dien avond een brief te verzenden „met verschuldigten eerbied aan mevrouw Bute Crawley en de familie van de Pastorie, en dat Sir Pitt geweest is, en juffrouw Sharp ten huwelijk heeft gevraagd, en dat zij hem geweigerd heeft tot groote verbazing van allen."

De twee dames in de eetzaal (de waarde Briggs was verrukt, nu haar weer een vertrouwelijk gesprek met haar beschermvrouwe werd toegestaan) verwonderden zich naar hartelust over Sir Pitt's aanbod en Rebecca's weigering. Briggs veronderstelde zeer scherpzinnig, dat er een beletsel in den vorm van een vroegere liefde geweest moest zijn, anders zou geen jonge vrouw, die bij haar verstand is, ooit zulk een voordeelig aanbod afgeslagen hebben.

„Jijzelf zou het wel aangenomen hebben, niet waar Briggs?" vroeg juffrouw Crawley vriendelijk.

„Zou het geen voorrecht wezen, de zuster van juffrouw Crawley te zijn?" antwoordde Briggs, nederig ontwijkend.

„Wel, Becky zou bij slot van rekening een goede Lady Crawley geweest zijn," merkte juffrouw Crawley op (die verteederd was door de weigering van het meisje, en heel oprecht en edelmoedig was, nu er geen opofferingen van haar werden gevergd). „Zij heeft goeie hersens (veel meer geest in haar pink dan jij, mijn arme, lieve Briggs, in je geheele hoofd). Haar manieren zijn uitstekend, nu ik haar gevormd heb. Zij is een Montmorency, Briggs, en bloed verloochent zich toch niet, ofschoon ik, wat mij betreft, niets om geboorte geef, en zij zou zich veel beter gehandhaafd hebben te midden van die verwaande, domme Hampshire menschen, dan die ongelukkige dochter van den ijzerhandelaar." Zooals gewoonlijk stemde Briggs in, en men verdiepte zich in allerlei gissingen omtrent de vroegere liefde.

„Jelui arme schepseltjes, zonder bloedverwanten of vrienden, hebben altijd de een of andere dwaze *tendre*," zeide juffrouw Crawley. „Jijzelf, weet je nog wel, was verliefd op een schrijfmeester (huil niet, Briggs — je huilt altijd en dat maakt hem toch niet levend), en ik veronderstel, dat die ongelukkige Becky ook zoo dwaas en sentimenteel is geweest — de een of andere apotheker, of rentmeester, of schilder, of jonge hulppredikant of zoo iets dergelijks."

„Arm kind, arm kind!" zeide Briggs (die aan vier-en-twintig jaar geleden dacht en aan dien teringachtigen jongen schrijfmeester, wiens lok geel haar en wiens brieven, mooi in hun onleesbaarheid, zij trouw bewaarde in haar ouden lessenaar boven). „Arm kind, arm kind!" zeide Briggs. Weer was zij een meisje van achttien jaar met frissche wangen; zij was in de avondkerk, en de teringachtige schrijfmeester en zij zongen met beverige stemmen uit hetzelfde psalmboek.

„Na zulk een gedrag van Rebecca," zeide juffrouw Crawley enthusiast, „moet onze familie iets doen. Vind uit, wie het *object* is, Briggs. Ik zal hem in een winkel zetten; of hem mijn portret laten maken, weet je; of met mijn neef, den bisschop, spreken — en ik zal Becky *doter*, en wij zullen bruiloft vieren, Briggs, en jij zal het dejeuner klaar maken, en bruidsmisje zijn."

Briggs verklaarde, dat het verrukkelijk zou wezen, en verzekerde plechtig, dat haar lieve juffrouw Crawley altijd vriendelijk en edelmoedig was, en zij ging naar Rebecca's slaapkamer om haar te troosten en met haar over het aanzoek te babbelen, en over de weigering en de aanleiding daartoe; en te zinspelen op de edelmoedige bedoelingen van juffrouw Crawley, en uit te visschen, wie de heer was, die juffrouw Sharp's hart veroverd had.

Rebecca was heel lief, heel hartelijk en ontroerd — beantwoordde de aangeboden teederheid van Briggs met dankbare geestdrift — bekende, dat er een geheime genegenheid bestond —

een verrukkelijk mysterie — wat jammer, dat juffrouw Briggs niet een halve minuut langer aan het sleutelgat was gebleven! Misschien had Rebecca dan wel meer verteld; maar vijf minuten na juffrouw Briggs' komst in Rebecca's vertrek, verscheen juffrouw Crawley daar zoowaar — een ongehoorde eer — haar ongeduld was haar te machtig geworden; zij kon de trage operaties van haar vrouwelijke gezant niet afwachten; dus kwam zij in hoogst eigen persoon en zond Briggs de kamer uit. En nadat zij haar goedkeuring over Rebecca's gedrag te kennen had gegeven, vroeg zij naar de bijzonderheden van het onderhoud en de daaraan voorafgaande gebeurtenissen, welke tot het verbazingwekkende aanzoek van Sir Pitt geleid hadden.

Rebecca zeide, dat zij zich reeds lang eenig denkbeeld had gevormd van de vriendschap, waarmede Sir Pitt haar vereerde (want het was zijn gewoonte zijn gevoelens op zeer openhartige en ongedwongen wijze te toonen), maar, de persoonlijke redenen, waarmee zij voor het oogenblik juffrouw Crawley niet lastig wou vallen, buiten beschouwing gelaten, waren Sir Pitt's leeftijd, stand en gewoonten van dien aard, dat zij een huwelijk geheel onmogelijk maakten; en kon een vrouw met een greintje eigenwaarde en fatsoen op zulk een oogenblik naar een aanzoek luisteren, terwijl de begrafenis der overleden vrouw van den minnaar nog niet eens plaats had gehad?

„Onzin, lief kind, je zoudt hem nooit geweigerd hebben, als er niet een ander was,” zeide juffrouw Crawley met de deur in huis vallend. „Vertel mij je persoonlijke redenen; wat zijn de persoonlijke redenen? Er moet iemand wezen; wie heeft je hartje bekoord?”

Rebecca sloeg haar oogen neer en bekende, dat er iemand was. „U heeft goed geraden, lieve juffrouw,” zeide zij met een lieve, eenvoudige, haperende stem. „Gij verwondert u er over, dat iemand, die zoo arm is, en zoo weinig vrienden bezit, genegenheid voor iemand koestert? Ik heb nooit gehoord, dat armoede een waarborg daartegen was. Ik wenschte het wel.”

„Mijn arm, lief kind,” riep juffrouw Crawley, die altijd, bij het minste en geringste, neiging tot sentimentaliteit aan den dag legde, „wordt onze hartstocht dan niet beantwoordt? Kwijnen wij in stilte? Vertel mij alles en laat mij je troosten.”

„Ik wilde, dat u dat kon, lieve juffrouw,” zeide Rebecca op denzelfden schreienden toon. „Werkelijk, werkelijk, ik heb het nodig.” En zij legde haar hoofd op juffrouw Crawley's schouder en schreide daar zoo natuurlijk, dat de oude dame overrompeld werd, medelijden met haar had en haar met bijna moederlijke goedhartigheid omhelsde, haar herhaaldelijk verzekerde bij wijze van troost, dat zij haar hoog achtte en liefhad, en plechtig verklaarde, dat zij als van een dochter van haar hield, en alles zou doen, wat zij kon, om haar te helpen. „En nu, lieve, wie is hij? Is het de broer van die aardige juffrouw Sedley? Je zei, dat er iets tusschen jelui geweest was. Ik zal hem hier vragen, lief kind. En je zult hem hebben: dat zal je.”

„Vraag het mij nu niet,” antwoordde Rebecca. „U zult spoedig alles weten. Heusch. Lieve, goeie juffrouw Crawley. — Lieve vriendin, mag ik dat zeggen?”

„Dat mag je, mijn kind,” antwoordde de oude dame en kuste haar.

„Ik kan het u niet zeggen,” snikte Rebecca; „ik ben zoo ongelukkig. Maar o, heb mij altijd lief — beloof mij, dat u mij altijd lief zult hebben.” En te midden van wederzijdsche tranen — want de emoties van de jongere vrouw hadden het medegevoel van de oudere opgewekt — werd deze belofte plechtig afgelegd door juffrouw Crawley, die haar kleine *protégée* verliet, haar den zegen gaf, en haar als een lief, ongekunsteld, teerhartig, liefhebbend, onbegrijpelijk schepseltje bewonderde.

En nu was zij alleen om na te denken over de plotselinge en wonderlijke gebeurtenissen van dien dag, en over wat was, en wat had kunnen zijn. Wat denkt u, waren de gevoelens van juffrouw, nee (pardon), van mevrouw Rebecca? Toen enkele bladzijden geleden de schrijver zich het recht aanmatigde in juffrouw Amelia Sedley's slaapkamer te gluren, en, met het inzicht van een romanschrijver, al de teedere smarten en hartstochten doorgrondde, die er in het hoofdje op dat onschuldige kussen omgingen, waarom zou hij zich dan ook niet als Rebecca's vertrouwde bekend maken, meester van haar geheimen, en zegelbewaarder van het geweten dier jonge vrouw?

Welnu, in de eerste plaats gaf Rebecca zich over aan oprechte en aandoenlijke uitingen van spijt, dat zulk een merkwaardig buitenkansje zoo haar neus voorbij was gegaan, en dat zij genoodzaakt was geweest er voor te bedanken. Ieder met gezond verstand zal zeker deze natuurlijke emotie deelen. Welke goede moeder zou een straatarme, ongetrouwde juffrouw niet beklagen, die de vrouw van een baronet had kunnen zijn met vier duizend pond 's jaars? Welke welopgevoede jonge vrouw op de Kermis der IJdelheid zou geen medelijden hebben met het arbeidzame, talentvolle, verdienstelijke meisje, dat zulk een eervol, voordeelig, aanlokkelijk aanzoek krijgt op het oogenblik, dat zij niet bij machte is het aan te nemen? Ik ben er van overtuigd, dat de teleurstelling van onze vriendin Becky ieders sympathie verdient en afdwingt.

Ik herinner mij, dat ikzelf een avond op de Kermis was, op een avondpartijtje. Ik zag, dat de oude juffrouw Toady, daar ook aanwezig, de kleine mevrouw Briefless, de vrouw van den advocaat, uitkoos voor haar bijzondere attenties en vleierijen, en die zeer zeker van goede familie is, maar, zooals wij allen weten, zoo arm als een kerkrat.

Wat, vroeg ik mij af, kan de oorzaak zijn van juffrouw Toady's kruiperigheid; heeft Briefless een arrondissementsrechtbank gekregen, of zijn vrouw een erfenis? Spoedig daarop legde juffrouw Toady een verklaring af met den eenvoud, die haar geheele gedrag kenmerkt. „Weet u,” zeide zij, „mevrouw Briefless is de kleindochter van Sir John Redhand, die zoo ziek is te Cheltenham, dat hij het geen zes maanden meer maken zal. De papa van mevrouw Briefless erft den titel: dus, ziet u, zal zij een baronetsdochter worden.” En de week daarop vroeg Toady Briefless en diens vrouw te dineeren.

Als alleen de kans al om een baronetsdochter te worden een dame zooveel hulde in de wereld verschaft, dan mogen wij toch zeker het verdriet der jonge vrouw, die de gelegenheid verloren heeft, de echtgenoot van een baronet te worden, eerbiedigen. Wie had gedroomd, dat Lady Crawley zoo spoedig zou sterven? Zij was één van die ziekelijke vrouwen, die nog wel tien jaar mee had gekund — redeneerde Rebecca bij haarzelf, ondanks al haar ellende en spijt — en ik had Lady Crawley kunnen zijn! Ik had dien ouden man naar mijn pijpen kunnen laten dansen. Ik had mevrouw Bute voor haar protectie kunnen bedanken en mijnheer Pitt voor zijn ondragelijke minzaamheid. Ik zou het huis in de stad opnieuw hebben laten meubileeren en decoreren. Ik had het mooiste rijtuig in Londen gehad, en een loge in de Opera; en ik zou het volgende seizoen voorgesteld zijn. Als dat had kunnen zijn; maar nu — nu was alles onzekerheid en geheimzinnigheid.

Maar Rebecca was een vrouw, die een te groote mate vastberadenheid en energie bezat, om zich lang aan nutteloos en ongepast verdriet over het onherroepelijke over te geven; dus, nadat zij slechts een behoorlijke portie spijt er aan gewijd had, was zij zoo verstandig haar geheele aandacht op de toekomst te vestigen, die veel belangrijker voor haar was. En zij verzag haar positie, en haar verwachting, en onzekerheid, en kansen.

In de eerste plaats was zij gehuwd; dat was een belangrijk feit. Sir Pitt wist het. Zij had zich niet zoozeer tot die bekentenis laten overrompelen, als dat zij zich door een plotselinge berekening daartoe genoodzaakt zag. Het moest toch den een of anderen dag gebeuren; en waarom dan niet evengoed nu als later? Hij, die haar zelf had willen huwen, zou, ten minste wat haar huwelijk betrof, zwijgen. Maar het was de groote vraag, hoe juffrouw Crawley het nieuws zou opvatten.

Rebecca had angstige voorgevoelens: maar zij herinnerde zich alles, wat juffrouw Crawley gezegd had; de erkende minachting van de oude dame voor geboorte; haar gewaagde liberale begrippen; haar romantische neigingen; haar bijna dwaze genegenheid voor haar neef, en haar herhaalde verzekeringen, dat zij veel van Rebecca zelf hield. Zij is zoo dol op hem, dacht Rebecca, dat zij hem alles zal vergeven; zij is zóó aan mij gewend, dat ik geloof, dat zij zich zonder mij niet meer op haar gemak gevoelt; als de *éclaircissement* komt, zal er een scène zijn, en een zenuwtoeval, en een groote kibbelpartij, en daarna een groote verzoening. In ieder geval, wat is het nut van uitstel? De teerling is geworpen, en vandaag of morgen, de uitslag moet dezelfde zijn. En aldus besloten, dat juffrouw Crawley het nieuws zou vernemen

begon de jonge vrouw bij zichzelf te beraadslagen, wat de beste manier zou zijn om haar in te lichten; en of zij den storm, die op til was, zou trotseeren, of vluchten en hem ontloopen, totdat hij wat bedaard was. In deze peinzende stemming schreef zij den volgenden brief: —

„Lieve Vriend,

„De groote crisis, die wij zoo dikwijls besproken hebben, is daar. De helft van mijn geheim is bekend, en ik heb gedacht en gedacht, totdat ik zekerheid heb, dat nu de tijd is gekomen om het geheele mysterie te onthullen. Vanmorgen kwam Sir Pitt bij mij en deed mij — wat denk je — een formeel huwelijksaanzoek. Verbeeld je! Arme stakkerd, die ik ben. Ik had Lady Crawley kunnen zijn. Wat zou mevrouw Bute in haar schik geweest zijn; en *ma tante*, als ik den voorrang boven haar gehad had. Ik had de mama van iemand kunnen zijn in plaats van — O, ik beef, ik beef, als ik bedenk, hoe spoedig wij alles moeten vertellen! Sir Pitt weet, dat ik getrouwd ben, en daar hij niet weet met wien, is hij nog niet erg misnoegd. *Ma tante* is zoowaar boos, dat ik hem afgewezen heb. Maar zij is één en al vriendelijkheid en beminnelijkheid. Zij verwaardigt zich te zeggen, dat ik een goede vrouw voor hem zou zijn geweest; en verklaart plechtig, dat zij een moeder voor je kleine Rebecca zal wezen. Zij zal geschokt zijn, als zij het nieuws verneemt. Maar behoeven wij iets anders te vreezen behalve haar tijdelijke woede? Ik geloof het niet; ik weet het *zeker*. Zij is zoo dol op je (jou stoute deugniet), dat zij je alles zal vergeven; en werkelijk, ik geloof, dat ik de tweede plaats in haar hart inneem; en dat zij zich zonder mij ellendig zou gevoelen. Liefste! Iets zegt mij, dat wij zullen overwinnen. Je zult dat verschrikkelijke regiment verlaten: dobbelen en rennen opgeven en *een brave jongen worden*; en wij zullen allen in Park Lane wonen, en *ma tante* zal ons al haar geld vermaken.

„Ik zal morgen mijn best doen om drie uur op de gewone plaats te wandelen. Als juffrouw B. mij vergezelt, moet je komen dineeren en een antwoord meebrengen, en dat in het derde deel van „Porteus's Sermons” leggen. Maar kom in ieder geval bij je eigen
„R.”

„Aan Mejuffrouw Eliza Styles,

„Bij den Zadelmaker, den heer Barnet, Knightsbridge.”

En ik vertrouw, dat er geen lezer van dit verhaal is, die niet scherpzinnig genoeg is om te begrijpen, dat juffrouw Eliza Styles (een oude schoolvriendin, zeide Rebecca, met wie zij den laatsten tijd weer een levendige briefwisseling onderhield, en die haar brieven bij den zadelmaker placht te halen) koperen sporen droeg, en een grooten, krullenden knevel had en niemand anders was dan kapitein Rawdon Crawley.

HOOFDSTUK XVI.

Het briefje op het speldekussen.

Hoe zij gehuwd waren, is van hoegenaamd geen belang. Wie kan een kapitein, die meerderjarig is, en een jonge dame, die ook meerderjarig is, verhinderen een „license” te koopen en zich in een kerk hier ter stede in den echt te verbinden? Wien moet men vertellen, dat, als een vrouw iets wil, zij ongetwijfeld ook een middel zal vinden? Ik voor mij geloof, dat op zekeren dag, toen juffrouw Sharp den middag bij haar lieve vriendin, juffrouw Amelia Sedley, in Russell Square ging doorbrengen, men een dame, die veel op haar leek, een kerk in de city had kunnen zien binnengaan, in gezelschap van een heer met geverfden knevel, die na verloop van een kwartier haar weer naar het wachtende huurrijtuig leidde, en dat dit een kalme trouwpartij was.

En wie ter wereld, afgaande op onze dagelijksche ervaring, kan de mogelijkheid betwijfelen, dat een heer de eerste de beste vrouw huwt? Hoevele wijze en geleerde mannen hebben hun keukenmeid niet getrouwd? Heeft Lord Eldon zelf, de verstandigste aller mannen, zijn vrouw niet geschaakt? Waren Ajax en Achilles beiden niet verliefd op hun dienstboden? En zouden wij dan moeten verwachten, dat een zware dragonder met vurige begeerten en weinig hersenen, die nog nooit van zijn leven een hartstocht bedwongen had, eensklaps verstandig wordt en iederen prijs weigert te betalen voor iets, waarop hij zijn zinnen had gezet? Als de menschen alleen maar verstandige huwelijken sloten, wat zou dan het bevolkingscijfer dalen!

Mij dunkt, dat het huwelijk van den heer Rawdon één der meest oprechte handelingen was, die wij te boekstaven hebben in welk gedeelte ook der biographie van dien heer, dat betrekking heeft op deze geschiedenis. Niemand zal beweren, dat het onmannelijk is door een vrouw ingepalmd te worden, of, als men ingepalmd is, haar te trouwen; en de bewondering, de verrukking, de hartstocht, de verwondering, het onbegrensde vertrouwen en de dolzinnige aanbidding, die de groote strijder langzamerhand voor de kleine Rebecca begon te gevoelen, waren aandoeningen, die hem, althans in het oordeel der dames, niet al te veel schande aandoen. Als zij zong, vond iedere noot weerklank in zijn ongevoelige ziel en deed iedere zenuw in zijn enorme gestalte trillen. Als zij sprak, spande hij al zijn hersens in om te luisteren en te bewonderen. Als zij schertste, placht hij haar grappen te overpeinzen en een half uur later op straat in lachen uit te barsten, tot groote verwondering van den stalknecht naast hem in de tilbury, of van den vriend, waarmede hij in Rotten Row reed. Haar woorden waren hem een orakel, haar kleinste handelingen werden door onfeilbare gratie en wijsheid gekenmerkt. „Wat zingt zij — wat schildert zij,” dacht hij, „Wat bereed zij die trappende merrie te Queen’s Crawley!” En in zijn vertrouwelijke oogenblikken placht hij tegen haar te zeggen: „verduiveld, Becky, je bent geschikt voor opperbevelhebber, of aartsbisschop van Canterbury, verduiveld.” Is zijn geval een uitzondering? en zien wij niet dagelijks in de wereld vele brave Hercules-figuren, die onder de plak van Omphale zitten, en groote, gebaarde Samson-figuren met het hoofd in den schoot van Delila?

Welnu, Becky zeide hem, dat de groote crisis spoedig te verwachten was, en dat de tijd tot handelen daar was, en Rawdon verklaarde zich even bereid haar bevelen op te volgen, als het kommando van den kolonel om met zijn troep aan te vallen. Hij behoefde geen briefje in het derde deel van Porteus te leggen. Rebecca vond gemakkelijk een middel om zich van haar kameraad Briggs te bevrijden, en den volgenden dag ontmoette zij haar vriend op „de gewone plaats”. Dien nacht had zij over de zaak nagedacht, en zij deelde Rawdon den uitslag mede. Natuurlijk stemde hij met alles in; was er heel zeker van, dat alles goed was; dat wat zij voorstelde, het beste was; dat juffrouw Crawley ongetwijfeld na een poosje zachter gestemd zou worden, of zou bijdraaien, zooals hij zeide. Indien Rebecca’s besluit precies het

tegenovergestelde was geweest, dan zou hij er even onvoorwaardelijk op ingegaan zijn. „Je hebt genoeg verstand voor ons beiden, Beck,” zei hij. „Je zult ons wis en zeker uit de moeilijkheid redden. Ik heb nog nooit jouws gelijke gezien; en ik heb in mijn tijd al menige kraan ontmoet.” En na deze eenvoudige belijdenis verliet de verliefde dragonder haar, om zijn deel van het plan, dat zij voor hun tweeën uitgedacht had, ten uitvoer te brengen. Het bestond slechts in het huren van rustige kamers in Brompton, of in de buurt van de kazerne, voor kapitein en mevrouw Crawley. Want Rebecca had besloten, en heel verstandig vinden wij dat, om te vluchten. Rawdon was slechts te gelukkig met dit besluit; hij had haar reeds weken lang herhaaldelijk gesmeekt dezen maatregel te nemen. Hij stapte statig heen, met al de onstuimigheid der liefde, om kamers te huren. Hij stemde zoo vlug toe om twee guinjes per week te betalen, dat het de hospita speet, dat zij hem zoo weinig gevraagd had. Hij bestelde een piano en een halve bloemkas bloemen en een menigte andere heerlijkheden. Wat sjaals, glacé handschoenen, zijden kousen, gouden Fransche horloges, armbanden en parfums betreft, hij kocht die met de overdadigheid van blinde liefde en onbeperkt crediet. En nadat hij zich door deze uiting van edelmoedigheid opgelucht voelde, ging hij zenuwachtig op de club dineeren om het groote oogenblik van zijn leven af te wachten.

De gebeurtenissen van den voorafgaanden dag; het bewonderenswaardige gedrag van Becky, toen zij een zoo voordeelig aanzoek afsloeg, het verborgen verdriet, dat aan haar ziel knaagde, de liefvalligheid, waarmee zij haar smart stilzwijgend droeg, stemden juffrouw Crawley vriendelijker dan gewoonlijk. Een dergelijk voorval, een huwelijk, of een weigering, of een aanzoek verwekt sensatie onder een huis vol vrouwen en roept al hun hysterische medegevoelens wakker. Als een beschouwer van de menschelijke natuur ga ik dikwijls naar St. George's, Hanover Square, gedurende het seizoen der deftige huwelijken; en ofschoon ik nog nooit gezien heb, dat de vrienden van den bruijom tot tranen toe bewogen werden, of dat de pedel en de geestelijken, die de godsdienstoefeningen leidden, ook maar in het minst aangedaan waren, is het toch niets ongewoons vrouwen, die in het minst niets met den gang van zaken te maken hebben — oude dames, die reeds lang den huwbaren leeftijd gepasseerd zijn, gezette vrouwen van middelbaren leeftijd met verscheidene zoons en dochters, laat staan aardige jonge schepseltjes met rose mutsjes, die verloofd zijn, en dus natuurlijk belang in de ceremonie stellen — ik herhaal, het is niets ongewoons, als men de vrouwen, die tegenwoordig zijn, ziet schreien, snikken, huilen en haar kleine gezichtjes in haar kleine, nuttelooze zakdoekjes verbergen, en als jong en oud van ontroering hijgen. Toen mijn voornamige vriend, John Pimlico, met de liefvallige Lady Belgravia Green Parker in den echt trad, was de ontroering zoo algemeen, dat zelfs de kleine, slordige, oude kosteres, die mij een plaats in een bank aanwees, in tranen baadde. En waarom? vroeg ik mijzelf af: zij stond niet op het punt in het huwelijk te treden.

In één woord, juffrouw Crawley en Briggs, na de geschiedenis met Sir Pitt, gaven zich aan de uiterste luxe van gevoelens over en Rebecca werd voor haar het voorwerp van de teederste belangstelling. Tijdens haar afwezigheid troostte juffrouw Crawley zich met den meest sentimenteelen roman uit haar bibliotheek. Kleine Sharp, met haar verborgen smart, was de heldin van den dag. Dien avond zong Rebecca liever en sprak zij opgewekter, dan men haar ooit in Park Lane had hooren doen. Zij palmde juffrouw Crawley geheel voor zich in. Zij sprak luchtig en lachend over Sir Pitt's aanzoek, bespote het als de dwaze gril van een ouden man; en haar oogen vulden zich met tranen, en Briggs' hart leed de onuitsprekelijk folterende smart van een nederlaag, toen zij zeide, dat zij geen ander lot wenschte dan bij haar lieve wel-doenster te blijven. „Mijn lief schepseltje,” zeide de oude dame, „ik ben niet van plan je de eerste jaren te laten gaan, daar kun je van op aan. En wat betreft je terugkeer naar dien afschuwelijken broer van mij, na wat er gebeurd is, dat is buiten quaestie. Je blijft hier met mij en Briggs. Briggs wil haar familie graag dikwijls bezoeken. Briggs, je kunt gaan, wanneer je wilt. Maar wat jou aangaat, mijn lieve kind, jij moet blijven en op de oude vrouw passen.”

Als Rawdon Crawley toen en daar aanwezig was geweest, in plaats van op zijn club,

waar hij zenuwachtig bordeauxwijn dronk, dan had het paar op hun knieën kunnen vallen voor de oude vrijster, alles kunnen bekennen en hetzelfde oogenblik vergiffenis gekregen hebben. Maar die kans was het jonge paar ontzegd, ongetwijfeld opdat dit verhaal geschreven zou kunnen worden, in hetwelk hun talrijke, wonderbaarlijke avonturen verteld worden — avonturen, die hen nooit hadden kunnen overkomen, als zij gehuisvest en beschut waren geworden door de behaaglijke, onbaatzuchtige vergiffenis van juffrouw Crawley.

Onder juffrouw Firkin, in de huishouding van Park Lane, stond een jonge vrouw uit Hampshire, wier plicht het onder andere was aan de deur van juffrouw Sharp te kloppen met een kannetje warm water. Firkin zou liever gestorven zijn, dan dat zij dit de indringster had aangeboden. Het meisje, op het familie-goed opgegroeid, had een broer in kapitein Crawley's regiment, en als de waarheid aan het licht kwam, dan geloof ik, dat het uit zou komen, dat zij op de hoogte was van zekere maatregelen, die heel veel met deze geschiedenis te maken hebben. In ieder geval kocht zij een gele sjaal, een paar groene laarzen en een licht blauwen hoed met een roode veer voor drie guinjes, die Rebecca haar schonk; en daar de kleine Sharp in geen geval te gul met haar geld was, was het ongetwijfeld voor bewezen diensten, dat Betty Martin aldus omgekocht werd.

Den tweeden dag na het aanzoek van Sir Pitt, ging de zon zooals gewoonlijk op, en op het gewone uur klopte Betty Martin, de dienstbode voor boven, aan de deur van de slaapkamer der gouvernante.

Er werd niet geantwoord, en zij klopte nog eens. Doodsche stilte; en Betty met het warme water opende de deur en trad binnen.

Het kleine, witte diemiten bedje was even glad en netjes als den vorigen dag, toen Betty's handen het hadden helpen opmaken. Twee koffertjes, met een touw samengebonden, stonden aan het eene eind der kamer; en op de tafel voor het raam — op het speldenkussen — het groote, dikke speldenkussen met rose gevoerd en als een dames-slaapmuts gekeperd — lag een briefje. Het had daar waarschijnlijk den geheelen nacht gerust.

Betty ging er op de teenen naar toe, alsof zij bang was het wakker te maken — keek er naar, en keek de kamer rond met groote verwondering en voldoening, nam den brief op en grinnikte, terwijl zij hem van alle kanten bekeek, en bracht hem ten slotte naar juffrouw Briggs' kamer beneden.

Hoe Betty wist, dat de brief voor juffrouw Briggs was, is mij een raadsel. Het eenige onderwijs, dat Betty genoten had, was op de Zondagsschool van mevrouw Bute Crawley geweest, en zij kon evenmin geschreven schrift lezen als Hebreeuwsch.

„O, juffrouw Briggs,” riep het meisje uit — „o, juffrouw Briggs, er moet iets gebeurd zijn — er is niemand in juffrouw Sharp's kamer; het bed is niet beslapen, en zij is weg-gelopen, en heeft dezen brief voor u achtergelaten, juffrouw.”

„Wat!” roept Briggs, en laat haar kam vallen, en het dunne bosje verkleurd haar valt op haar schouder, „een schaking! Juffrouw Sharp voortvluchtig! Wat, wat moet dat beduiden?” en zij verbrak haastig het keurige zegel en „verslond”, zooals men zegt, den inhoud van den brief, aan haar geadresseerd.

„Lieve Juffrouw Briggs” (schreef de vluchtelinge),

„Het vriendelijkste hart ter wereld, zooals het uwe is, zal mij beklagen en met mij sympathiseeren en mij verontschuldigen. Onder tranen, en gebeden, en zegeningen verlaat ik het tehuis, waar de arme wees steeds vriendschap en liefde genoten heeft. Hoogere plichten dan zelfs die tegenover mijn weldoenster, roepen mij van hier. Ik ga waar mijn plicht mij roept — naar mijn *echtgenoot*. Ja, ik ben gehuwd. Mijn *echtgenoot beveelt* mij het *nederige tehuis*, dat wij het onze noemen, op te zoeken. Liefste juffrouw Briggs, vertel het nieuws, zooals uw kiesche sympathie dat weet te doen — aan mijn lieve, mijn

dierbare vriendin en weldoenster. Zeg haar, dat vóór ik ging, ik tranen op haar lief kussen heb geschreid — dat kussen, waar ik zoo dikwijls in ziekte troost heb gebracht — waarbij ik weer zoo graag wil waken. O, met welk een vreugde zal ik weer in Park Lane terugkeeren! Hoe beef ik voor het antwoord, dat mijn lot zal beslissen! Toen Sir Pitt zich verwaardigde mij zijn hand aan te bieden, een eer, die mijn lieve juffrouw Crawley mij waardig vond (ik geef haar mijn zegen, dat zij de arme wees waardig acht *haar zuster* te wezen!), zeide ik Sir Pitt, dat ik reeds een echtgenoot was. Zelfs hij vergaf mij, maar de moed zonk mij in de schoenen, toen het oogenblik daar was om hem alles te vertellen — dat ik zijn vrouw niet kon zijn, omdat ik *zijn dochter* was! Ik ben met den besten en edelmoedigsten aller mannen gehuwd — juffrouw Crawley's Rawdon is *mijn* Rawdon. Op zijn *bevel* open ik mijn lippen en volg hem naar onze nederige woning, evenals ik dat naar het einde der wereld zou doen. O, mijn lieve en goede vriendin, pleit bij de geliefde tante van mijn Rawdon voor hem en voor het arme meisje, aan wie zijn geheel, edel geslacht zulk een *weergalooze liefde* heeft betoond. Vraag juffrouw Crawley *haar kinderen* te ontvangen. Ik kan er niet meer aan toevoegen, dan dat allen gezegend mogen zijn in het lieve huis, dat ik verlaat. Hiervoor bidt

„Uw u liefhebbende en *dankbare*
„Rebecca Crawley.”

„Middernacht.”

Toen Briggs juist dit aandoenlijke en interessante document gelezen had, dat haar in haar positie als eerste vertrouwde van juffrouw Crawley herstelde, kwam juffrouw Firkin de kamer binnen. „Mevrouw Bute Crawley is zoeven met de diligence uit Hampshire gearriveerd en wil thee hebben. — Wilt u beneden komen en voor het ontbijt zorgen, juffrouw?”

En tot verwondering van Firkin sloeg Briggs haar peignoir om, en terwijl het bosje haar verward achter haar aan fladderde, en met de kleine krulpapiertjes nog in trossen om haar voorhoofd, stevende zij de trappen af naar mevrouw Bute, den brief, die het wonderlijke nieuws bevatte, in haar hand.

„O, juffrouw Firkin,” bracht Betty hijgend uit, „wat een geschiedenis. Juffrouw Sharp is er met den kapitein van door en zij zijn naar Gretna Green!” Wij zouden er een hoofdstuk aan moeten wijden om de emoties van juffrouw Firkin te beschrijven, als de gemoedsbewegingen van haar meesteres niet onze meer aristocratische muze in beslag namen.

Toen mevrouw Bute Crawley, verkleumd door de nachtelijke reis en terwijl zij zich bij het pas aangemaakte, knappende vuur in de woonkamer warmde, van juffrouw Briggs het nieuws van het geheime huwelijk vernam, verklaarde zij, dat het Gods voorzienigheid was, dat zij op zulk een oogenblik kwam om de arme, lieve juffrouw Crawley den schok te helpen dragen; dat Rebecca een sluwe feeks was, voor wie zij altijd achterdocht gekoesterd had; en wat Rawdon Crawley betreft, zij had zijn tante's verblindheid voor hem nooit kunnen begrijpen en had hem reeds lang als een losbandig, verloren en verdorven wezen beschouwd. En dit vreeselijke gedrag, zeide mevrouw Bute, zal ten minste dit goede resultaat hebben, dat het de oogen van de lieve juffrouw Crawley voor het ware karakter van dien slechten man zal openen,

Daarna nuttigde zij op haar gemak warmen toast met thee; en daar er nu een kamer in het huis vrij was, was het niet noodig, dat zij in het „Gloster Coffee House” bleef, waar de Portsmouth diligence haar had afgezet, en waarheen zij den adjudant van den heer Bowls, den knecht, zond om haar koffers te halen.

Men moet weten, dat juffrouw Crawley haar kamer niet voor twaalf uur verliet — zij gebruikte haar chocolade 's morgens in bed, terwijl Becky Sharp haar uit de Morning Post voorlas, of zij hield zich anderszins bezig, of verbeuzelde haar tijd. De samenzweerders beneden besloten, dat zij de gevoelens der lieve vrouw zouden sparen, totdat zij in haar salon verscheen: in dien tusschentijd werd haar medegedeeld, dat mevrouw Bute Crawley uit Hampshire per

diligence was gekomen, in de „Gloster” logeerde, juffrouw Crawley liet groeten en den wensch te kennen had gegeven met juffrouw Briggs te ontbijten. De komst van mevrouw Bute, die op een ander tijdstip geen buitengewone verrukking teweeggebracht zou hebben, werd nu met vreugde begroet; juffrouw Crawley was opgetogen bij de gedachte aan een babbeltje met haar schoonzuster over de overleden Lady Crawley, de begrafenis-toebereidselen en het onverwachte aanzoek, dat Sir Pitt Rebecca deed.

Het was niet, voordat de oude dame goed en wel in haar gebruikelijken armstoel in het salon gedoken zat, en de inleidende omhelzingen en vragen tusschen de beide dames achter den rug waren, dat de samenzweersters het raadzaam achtten haar aan de „operatie” te onderwerpen. Wie heeft niet de listen en de kiesche aanloopjes bewonderd, waarmede vrouwen haar vriendinnen op slecht nieuws voorbereiden? De beide vriendinnen van juffrouw Crawley hielden het geheele geval in zulk een geheimzinnig waas gehuld, vóór zij haar het nieuws mededeelden, dat zij langzamerhand in den noodigen staat van vertwijfeling en ontsteltenis verkeerde. „En zij weigerde Sir Pitt, mijn lieve, lieve juffrouw Crawley, bereid u op het ergste voor,” zeide mevrouw Bute, „omdat — omdat zij niet anders kon.”

„Natuurlijk was er een reden,” antwoordde juffrouw Crawley. „Zij houdt van iemand anders. Dat zei ik Briggs gisteren.”

„Houdt van iemand anders!” bracht Briggs hijgend uit. „O, mijn lieve vriendin, zij is al gehuwd.”

„Al gehuwd,” stemde mevrouw Bute in; en beiden zaten met gevouwen handen en keken van elkaar naar het slachtoffer.

„Stuur haar bij mij, zoodra zij thuis komt. Dat kleine, sluwe nest; hoe waagde zij het, hoe waagde zij het, mij dit niet te vertellen?” riep juffrouw Crawley uit.

„Zij zal zoo spoedig niet thuis komen. Wees op het ergste voorbereid, lieve vriendin — zij is voor heel lang uitgegaan — zij is — zij is voor goed weg.”

„Groote goedheid, en wie moet dan mijn chocolade klaar maken? Laat haar terughalen; ik verlang, dat zij terugkomt,” zeide de oude dame.

„Gisterenavond is zij er van door gegaan, mevrouw,” schreeuwde mevrouw Bute.

„Zij heeft een brief voor mij achter gelaten,” riep Briggs uit. „Zij is getrouwd met —”

„Bereid haar voor, in 's Hemels naam. Martel haar niet, mijn lieve juffrouw Briggs.”

„Met wien is zij getrouwd?” roept de oude vrijster in nerveuze woede uit.

„Met — met een bloedverwant van —”

„Zij bedankte Sir Pitt,” riep het slachtoffer. „Spreek dadelijk. Maak mij niet gek.”

„O, — bereid haar voor, juffrouw Briggs — zij is met Rawdon Crawley getrouwd.”

„Rawdon getrouwd — Rebecca — gouvernante — van gewone komaf. — Uit mijn huis, jou dwaas, jou gek — jou domme, ouwe Briggs — hoe durf je? Je bent in het complot — jij hebt hem tot dat huwelijk aangezet, denkende, dat ik hem dan geen geld zou nalaten — dat heb je gedaan, Martha,” gilte de oude dame in hysterische zinnertesjes.

„Ik, mevrouw, een lid van deze familie vragen de dochter van een teekenleeraar te huwen?”

„Haar moeder was een Montmorency,” riep de oude dame uit en trok uit alle macht aan de schel.

„Haar moeder was aan de opera, en zijzelf is ook op de planken geweest, of nog erger,” zeide mevrouw Bute.

Juffrouw Crawley gaf een laatsten gil en viel bewusteloos achterover. Zij waren genoodzaakt haar terug naar haar kamer te brengen, welke zij juist verlaten had. Het eene zenuwtoeval volgde het andere op. De dokter werd gehaald — de apotheker kwam. Mevrouw Bute nam haar post als verpleegster aan het bed in. „Haar bloedverwanten moeten om haar heen zijn,” zeide die beminnelijke vrouw.

Men had haar nauwelijks naar haar kamer gedragen, toen nog iemand kwam, wien men het nieuws ook moest mededeelen. Het was Sir Pitt. „Waar is Becky?” zeide hij binnenkomend. „Waar zijn haar spullen? Zij gaat met mij mee naar Queen's Crawley.”

„Heeft u het verbazingwekkende nieuwtje betreffende haar bedriegelijk huwelijk niet vernomen?” vroeg Briggs.

„Wat gaat mij dat aan?” vroeg Sir Pitt. „Ik weet, dat zij getrouwd is. Dat maakt geen verschil. Zeg haar, dat zij dadelijk beneden komt, en dat zij mij niet laat wachten.”

„Weet u niet, mijnheer,” vroeg juffrouw Briggs, „dat zij ons huis verlaten heeft, tot groote ontsteltenis van juffrouw Crawley, die het bijna bestorven heeft, toen zij kapitein Crawley's verbintenis met haar vernam.”

Toen Sir Pitt hoorde, dat Rebecca met zijn zoon gehuwd was, barstte hij in zulk een stortvloed van toornige woorden los, dat wij maar beter doen ze hier niet te herhalen; inderdaad, zij deden Briggs rillend de kamer verlaten; en met haar zullen wij de deur sluiten achter de figuur van den waanzinnigen, ouden man, woest van haat, en krankzinnig van verijdelde begeerte.

Een dag, nadat hij te Queen's Crawley teruggekeerd was, vloog hij als een bezetene de kamer binnen, die zij gebruikt had, toen zij er nog was — trapte de koffers open, en slingerde haar papieren, kleeren en andere eigendommen in het rond. Juffrouw Horrocks, de dochter van den bottelier, eigende zich er enkele van toe. De kinderen verkleedden zich en speelden tooneel met de overige. Het was slechts enkele dagen, nadat hun arme moeder naar haar eenzaam graf was gegaan; en onbeweend, en veronachtzaamd in een grafkelder vol vreemdelingen was gelegd.

„Stel je voor, dat de oude dame niet bijdraait,” zeide Crawley tot zijn vrouwtje, terwijl zij te zamen in hun gezellige appartementen in Brompton zaten. Den geheelen ochtend had zij de nieuwe piano geprobeerd. De nieuwe handschoenen zaten als gegoten; de nieuwe sjaals stonden haar buitengewoon; de nieuwe ringen glinsterden aan haar kleine handjes, en het nieuwe horloge tikte aan haar middel.

„Stel je voor, dat zij niet bijdraait, hè, Becky?”

„Ik zal je fortuin wel maken,” zeide zij, en Delila tikte Samson op de wang.

„Jij kunt alles,” zeide hij en kuste de kleine hand, „sapperloot, dat kun je; en wij zullen naar de ‚Star and the Garter’ rijden, en daar dineeren, sapperloot.”

HOOFDSTUK XVII.

Hoe Kapitein Dobbin een piano kocht.

Als er ook maar één voorstelling op de geheele Kermis der IJdelheid is, welke Satire en Gevoel arm in arm kunnen bezoeken, waar men de vreemdste tegenstellingen, zoowel belachelijk als tragisch, ontmoet, waar men met even veel welvoeglijkheid teerhartig en gevoelvol, of wreed en cynisch kan wezen, dan is het één van die openbare bijeenkomsten, waarvan er dagelijks een menigte op de laatste bladzijde van de „Times” geannonceerd staan, en die wijlen de heer George Robins met zooveel waardigheid placht te leiden. Er zijn maar heel weinig menschen in Londen, stel ik mij voor, die deze bijeenkomsten niet bijgewoond hebben, en allen, die van moraliseeren houden, moeten wel met een niet weinig ontstellende, eigenaardige gewaarwording en belangstelling aan den dag denken, waarop ook hun beurt zal aanbreken en de heer Hammerdown, op bevel der curatoren van Diogenes, verkoopen zal, of van de executeurs bevelen zal ontvangen om de bibliotheek, het meubilair, het zilver, de garderobe en den kelder met een keur van wijnen van den overleden Epicurist openbaar te koop aan te bieden.

Zelfs de Kermisgast op de Kermis der Ijdelheid, die de meest zelfzuchtige natuur bezit, kan slechts medelijden en berouw gevoelen, als hij getuige is van deze lage zijde der begrafenisplechtigheden van een overleden vriend. Het stoffelijk overschot van Lord Dives rust in het familiegraf; de beeldhouwers beitelen een inscriptie, die naar waarheid zijn deugden herdenkt, alsmede de smart van zijn erfgenaam, die nu zijn goederen van de hand doet. Wie, die als gast aan Dives' tafel zat, kan het bekende huis zonder een zucht voorbijgaan? — het bekende huis, waar om zeven uur de lampen zoo vroolijk hun schijnsel uitwierpen, waarvan de hal-deuren zoo vlug geopend werden, waar de onderdanige bedienden, als men de gemakkelijke trap opliep, uw naam van portaal tot portaal deden weerklinken, totdat gij het vertrek bereikte, waar de vroolijke, oude Dives zijn vrienden verwelkomde. Wat had hij er veel; en wat had hij een edele manier om ze te onthalen! Wat waren de menschen, die gemelijk plachten te zijn, als zij het huis verlieten, hier geestig; en hoe hoffelijk en vriendelijk zij, die elkaar ergens anders belasterden en haatten! Hij was verwaand, maar wat slikte men niet met zoo'n kok? hij was vrij saai, misschien, maar maakte zulke wijn niet ieder gesprek aangenaam? We moeten wat van zijn Bourgogne zien te krijgen, wat hij ook kost, roepen de treurende op zijn club.

„Ik heb deze doos op den verkoop van den ouwen Dives gekocht,” zegt Pincher en laat haar zien: „één der maitresses van Lodewijk XV — aardig ding, niet? — lief miniatuurtje;” en zij spreken over de manier, waarop de jonge Dives zijn fortuin er door brengt.

Wat is het huis veranderd! De voorgevel is volgeplakt met aanplakbiljetten, die de bijzonderheden omtrent het meubilair in hel gekleurde hoofdletters bekend maken. Zij hebben een stuk karpel boven uit het raam gehangen — een half dozijn kruiers lummelen op de vuile stoep — de hal zwermt van groezelige gasten met een Oostersch uiterlijk, die je gedrukte kaartjes in je handen stoppen, en die bereid zijn om voor je te bieden. Oude vrouwen en liefhebbers hebben een inval in de bovenvertrekken gedaan, voelen aan de bedgordijnen, duwen op de veeren bedden, strijken over de matrassen en maken de laden van de linnenkast met groot lawaai open en dicht. Ondernemende jonge huisvrouwjes nemen de maat van spiegels en draperieën om te zien, of zij in de nieuwe *ménage* zullen passen (Snob zal er nog jaren op pochen, dit of dat op den verkoop van Dives te hebben gekocht), en de heer Hammerdown zit op de groote mahoniehouten tafels in de eetkamer beneden, hanteert zijn ivoren hamer en wendt al zijn kunstgrepen aan op het gebied van welsprekendheid, geestdrift, smeekbeden, vernuft en wanhoop; hij schreeuwt tegen zijn personeel; bespot den heer Davids met diens traagheid; wekt mevrouw Moss tot handelen op; smeekt, beveelt, schreeuwt luid, totdat de hamer neerkomt en wij tot het volgende nummer overgaan. O, Dives, wie zou ooit gedacht hebben, toen wij om de groote tafel zaten, die schitterde van het zilver en het vlekkelooze linnen, ooit zulk een schotel, als dien schreeuwenden afslager, aan het hoofd er van te zien?

De verkoop was reeds ver gevorderd. Het prachtige salon-ameublement van de beste meubelmakers, de zeldzame en beroemde wijnen, bij het kiezen waarvan men geen kosten gespaard had en die met den bekenden, goeden smaak van den kooper uitgezocht waren; en het rijke en complete stel familie-zilver, waren reeds op voorafgaande dagen verkocht. Enkele der beste wijnsoorten (die alle een goeden naam hadden bij de liefhebbers uit den omtrek) waren voor zijn meester, die ze heel goed kende, gekocht door den bottelier van onzen vriend John Osborne, Esquire, Russell Square. Een klein gedeelte van het nuttigste tafelzilver werd door eenige jonge makelaars in effecten in de City gekocht. En toen nu het publiek tot den koop van de minderwaardige artikelen werd uitgenoodigd, gebeurde het, dat de redenaar op de tafel over de voortreffelijke hoedanigheden van een schilderij uitweidde, dat hij zijn publiek trachtte aan te prijzen: het was allerminst zulk een uitgelezen en talrijk gezelschap als dat, hetwelk de voorafgaande verkoopdagen had bijgewoond.

„N°. 369,” brulde de heer Hammerdown. „Portret van een heer op een olifant. Wie biedt wat voor den heer op den olifant? Houdt het schilderij omhoog, Blowman, en laat het gezelschap dit artikel bekijken.” Een lange, bleke man, met een militair uiterlijk, die zedig op een mahoniehouten tafel zat, kon niet nalaten te grinniken, toen dit waardevolle artikel door den heer Blowman getoond werd. „Keer den olifant naar den kapitein, Blowman. Hoe hoog

zullen wij dien olifant inzetten, mijnheer?" maar de kapitein bloosde plotseling verlegen, wendde het hoofd af, en de vendumeester bracht hem nogmaals in verwarring.

„Zullen wij twintig guinjes zeggen voor dit kunstvoorwerp? — vijftien, vijf, noem uw eigen prijs. De heer zonder den olifant is al vijf pond waard.”

„Het verwondert mij, dat de olifant niet met hem valt,” zeide een beroepsspotvogel, „in ieder geval is hij allemachtig dik;” waarop (want de man op den olifant was als een zeer gezet persoon afgebeeld) een algemeen gegichel in de kamer volgde.

„Mijnheer Moss, probeer nu niet aan de waarde van het artikel afbreuk te doen,” zeide de heer Hammerdown; „laat het gezelschap het als een kunstvoorwerp bekijken — de houding van het fiere dier geheel natuurgetrouw; de heer in een nanking buis, zijn geweer in de hand, gaat op jacht; in de verte een baniaanboom, en een pagode, hoogstwaarschijnlijk de afbeelding van een interessante plek van onze beroemde Oostersche bezittingen. Hoeveel voor dit artikel? Kom heeren, moet ik hier den geheelen dag blijven.”

Iemand bood vijf shillings, waarop de militaire heer in de richting keek waar vandaan dit schitterende aanbod kwam; en hij zag daar nog een officier, met een jonge vrouw aan zijn arm, die zich beiden kostelijk met het geval amuseerden en wie ten slotte dit nummer voor een halve guinje werd toegewezen. Hij, bij de tafel, keek meer verwonderd en ontsteld dan ooit, toen hij het paartje ontdekte, en zijn hoofd dook weg in zijn militairen kraag, en hij keerde hen den rug toe. Het is niet onze bedoeling van al de andere artikelen, die de heer Hammerdown de eer had dien dag openbaar te koop aan te bieden, melding te maken, uitgezonderd van één; en dat was een kleine piano, die uit de hoogere gewesten van het huis naar beneden kwam (de vleugel was reeds eerder van de hand gedaan); de jonge vrouw probeerde deze met vlugge, geoefende vingers (en deed den officier weer blozen en ontstellen), en toen die piano onder den hamer kwam, begon haar lasthebber te bieden. Maar hier stuitte men op tegenstand. De Hebreeuwsche adjudant, in dienst van den officier bij de tafel, bood op tegen den Hebreeuwschen heer door de olifant-koopers geëmployeerd, en een levendige schermutseling volgde om deze kleine piano; en de strijdenden werden ten zeerste door den heer Hammerdown aangemoedigd.

Eindelijk, toen de wedstrijd eenigen tijd geduurd had, trokken de olifant-kapitein en zijn dame zich terug; de hamer viel en de vendumeester zeide: „De heer Lewis, vijf-en-twintig,” en dus werd de lastgever van den heer Lewis eigenaar van de kleine piano. Nadat de koop gesloten was, ging hij recht op zitten, alsof hij zich zeer verlicht voelde, en toen de niet geslaagde mededingers op dat oogenblik hem even vluchtig zagen, zeide de dame tot haar vriend: „Zeg, Rawdon, het is kapitein Dobbin.”

Ik veronderstel, dat Becky ontevreden met de nieuwe piano was, die haar echtgenoot voor haar gehuurd had, of dat de eigenaren van dit instrument het weggehaald hadden, omdat zij niet langer crediet gaven, of misschien was zij bijzonder gesteld op deze, welke zij getracht had te koopen, en welke haar aan vroeger dagen herinnerde, toen zij haar in de kleine zitkamer van onze lieve Amelia Sedley placht te bespelen.

De verkoop had plaats in het oude huis in Russell Square, waar wij in den aanvang van dit verhaal eenige avonden doorbrachten. Goeie, ouwe John Sedley was geruïneerd. Op de Effectenbeurs werd afgekondigd, dat hij zijn betalingen gestaakt had, en zijn faillissement en commercieele vernietiging waren gevolgd. De bottelier van den heer Osborne kwam om wat van den beroemden portwijn te koopen en naar de kelders aan den overkant over te brengen. En wat een dozijn zilveren lepels en vorken en een dozijn dessert dito dito betreft, die waren uit de schipbreuk gered door drie jonge makelaars in effecten (Firma Dale, Spiggot & Dale, uit Threadneedle street), en met hun beleefde groeten aan de goede mevrouw Sedley gezonden, uit erkentelijkheid voor de vriendelijkheid ondervonden in de dagen, toen hij vriendelijk was voor iedereen, met wien hij zaken deed; wat de piano betreft, die aan Amelia had toebehoord, het is waarschijnlijk, dat kapitein William Dobbin, die er evenmin op spelen kon als hij

op het strakke koord kon dansen, die niet voor eigen gebruik gekocht had, doch voor haar, die ze misschien zou missen en er graag een zou hebben.

In één woord, zij kwam dien avond in een wonderlijk klein huysje in een zijstraat van Fulham Road — één van die straten, waar men de mooiste, romantische namen aantreft — (in dit geval St. Adelaide villa's, Anna-Maria Road, West), waar de huizen net poppenhuizen lijken; waar de menschen, die uit hun vensters van de eerste verdieping kijken, ongetwijfeld, volgens onze meening, met hun voeten in de kamer beneden moeten zitten, waar de heesters in de voortuintjes het geheele jaar hun bloesems, ontsierd door schortjes, roode sokjes, mutsjes van kleine kinderen enz. (polyandrie, polygynie), ten toon spreiden; waar men het geluid van rammelkasten van spinetten en zingende vrouwen hoort; waar bierpotten zich op het hek in de zon koesteren; waarheen men 's avonds de city-klerken langzaam en vermoeid ziet loopen; hier had de heer Clapp, de klerk van den heer Sedley, zijn woonplaats, en in dit toevluchts-oord verschool de goede oude heer zich met zijn vrouw en dochter, toen de krach kwam.

Jos Sedley had gehandeld, zooals van een man met karakter te verwachten was, toen het bericht van het familie-ongeluk hem bereikte. Hij ging niet naar Londen, maar hij schreef zijn moeder zooveel geld als noodig was bij zijn agenten op te nemen, zoodat zijn lieve, gebroken oude ouders geen oogenblikkelijke armoede hadden te vreezen. Toen hij dít gedaan had, leefde Jos op ongevêver dezelfde wijze verder in zijn pension te Cheltenham. Hij reed in zijn tweewielig karretje; dronk zijn bordeauxwijn; speelde zijn rubber; vertelde zijn Indische verhalen, en de Iersche weduwe troostte en vleide hem als gewoonlijk. Zijn geschenk in geld, hoe nuttig het ook was, maakte weinig indruk op zijn ouders; en ik heb Amelia hooren zeggen, dat de eerste maal, dat zij haar vader het hoofd weer op zag heffen na het faillissement, was bij de ontvangst van het pakje met vorken en lepels met de beleefde groeten van den jongen makelaar in effecten, waarover hij in snikken uitbarstte, daar hij verreweg meer aangedaan was dan zijn vrouw, aan wie het geschenk geadresseerd was.

Edward Dale, de jongste firmant, die de lepels voor de firma kocht, was inderdaad heel lief voor Amelia en dong naar haar hand, niettegenstaande alles. Hij huwde juffrouw Louisa Cutts (de dochter van Higham & Cutts, de beroemde korenhandelaren), met een aardig fortuin, in 1820; en leeft nu in pracht en praal met een talrijk kroost in zijn schitterende villa, Muswell Hill. Maar wij moeten ons niet door herinneringen aan dezen goeden kerel van het eenvoudige en voornaamste verhaal laten afleiden.

Ik hoop, dat de lezer een veel te goede meening van kapitein en mevrouw Crawley heeft om te veronderstellen, dat zij ooit gedroomd hadden een bezoek in zulk een afgelegen wijk als Bloomsbury af te leggen, als zij wisten, dat de familie, die zij van plan waren met zulk een bezoek te vereeren, niet alleen niet langer in tel was, maar ook geen geld meer bezat en hun op geenerlei wijze van dienst kon zijn.

Rebecca was ten hoogste verbaasd bij den aanblik van het comfortabele huis, waar zij niet weinig vriendelijkheid ondervonden had, dat nu door tweedehands kooplui en verkoopers geplunderd werd, en welks familieschatten aan de publieke ontheiliging en roof waren blootgesteld. Een maand na haar vlucht had zij zich Amelia herinnerd, en Rawdon had zich met een luiden en ruwen lach volkomen bereid verklaard den jongen Osborne nog eens te zien. „Hij is een heel aangename kennis, Beck;” voegde de spotvogel er aan toe. „Ik zou hem nog wel eens graag een paard willen verkoopen, Beck. Ik zou graag nog een paar partijtjes biljart met hem spelen. Hij zou nu nuttig zijn, zooals ik dat noem, mevrouw C. — ha, ha!” uit welk gesprek men niet moet opmaken, dat het Rawdon Crawley's weloverwogen wensch was den heer Osborne bij het spel te bedriegen, maar hij wenschte slechts op eerlijke wijze van hem te profiteeren, wat bijna iedere sportman op de Kermis der IJdelheid als zijn recht beschouwt.

Het duurde lang eer de oude tante „bijdraaide.” Een maand verliep. Rawdon werd aan de deur door den heer Bowls afgewezen; zijn bedienden konden geen toegang tot het huis in

Park Lane krijgen; zijn brieven werden ongeopend teruggezonden. Juffrouw Crawley ging nooit uit — zij was ongesteld — en mevrouw Bute bleef er nog steeds en verliet haar geen oogenblik. Crawley en zijn vrouw beiden voorspelden niet veel goeds uit de langdurige tegenwoordigheid van mevrouw Bute.

„Duivekaters, nu begin ik te begrijpen, waarom zij ons te Queen's Crawley steeds bij elkaar bracht,” zeide Rawdon.

„Wat een listige vrouw!” riep Rebecca uit.

„Welnu, *ik* heb er geen berouw van, als jij het niet hebt,” riep de kapitein, die nog verrukt van zijn vrouwtje was, die hem met een kus bij wijze van antwoord beloonde, en die inderdaad niet weinig ingenomen was met het edelmoedige vertrouwen van haar echtgenoot.

„Als hij maar een beetje meer hersens bezat,” dacht zij, „dan zou ik wel wat van hem kunnen maken;” maar zij liet hem nooit bemerken, hoe zij over hem dacht; luisterde met onvermoeide inschikkelijkheid naar zijn verhalen over den stal en den dienst; lachte om al zijn grappen; stelde het grootste belang in Jack Spatterdash, wiens rijtuigpaard in elkaar gezakt was, en Bob Martingale, die in een speelhol ingerekend was, en Tom Cinqbars, die aan een wedren met hindernissen ging deelnemen. Als hij thuis kwam, was zij levendig en opgewekt; ging hij uit, dan drong zij er op aan, dat hij zou gaan; als hij thuis bleef, speelde en zong zij voor hem, bereidde hem lekkere dranken, hield toezicht op zijn diner, warmde zijn pantoffels en maakte het hem zoo aangenaam mogelijk. De beste vrouwen (heb ik mijn grootmoeder hooren zeggen) zijn huichelaars. Wij weten niet, hoeveel zij voor ons verbergen; hoe zij op hun *qui vive* zijn, als zij het onschuldigst en betrouwelijkst schijnen; hoe dikwijls die open glimlachjes, die zoo gemakkelijk om haar lippen verschijnen, valstrikken zijn om te lokken of op een dwaalspoor te brengen, of te ontwapenen — ik bedoel niet uw reinste coquettes, maar uw huiselijke vrouwen en de toonbeelden van vrouwelijke deugd. Wie heeft niet gezien, dat een vrouw de saaiheid van een dommen echtgenoot verborg, of de razernij van een woesten dito met vleierij verdreef? Wij aanvaardden deze liefstellige slavernij, en prijzen een vrouw er om: wij noemen dit aardig bedrog waarheid. Een goede huisvrouw moet noodzakelijkerwijs een bedriegster zijn, en Cornelia's echtgenoot werd zand in de oogen gestrooid, evenals Potifar — alleen op een andere wijze.

Door deze attenties werd die oude losbol, Rawdon Crawley, tot een zeer gelukkigen en onderdanigen gehuwden man bekeerd. Men zag hem niet meer op de plaatsen, waar hij geregeld placht te komen. Eens of tweemaal vroeg men op zijn clubs naar hem, maar zij misten hem niet erg; in die tenten op de Kermis der IJdelheid missen de menschen elkaar zelden. Zijn in afzondering levende vrouw, altijd glimlachend en opgewekt, zijn aangename kamers, gezellige maaltijden en huiselijke avonden bezaten al de bekoring van nieuwhed en intimiteit. Het huwelijk was nog niet bekend gemaakt, of in de „Morning Post” geannonceerd. Al zijn crediteuren zouden hem allen te zamen bestormen, als zij geweten hadden, dat hij met een vrouw zonder geld getrouwd was. „Mijn bloedverwanten zullen er mij niet boos om aanzien,” zeide Becky met een vrij bitter lachje; en zij stemde er geheel mee in om te wachten, totdat de oude tante zich met hen verzoend had, vóór zij haar plaats in de wereld innam. Dus woonde zij te Brompton en zag in dien tusschentijd niemand, of alleen die weinige kameraden van haar echtgenoot, die in haar kleine eetkamer werden toegelaten. Zij vonden haar allen betooverend. De kleine dinertjes, het gelach en gebabbel, de muziek daarna, verrukten hen, die aan deze vermaken deelnamen. Majoor Martingale dacht er nooit over naar de huwelijksakte te vragen. Kapitein Cinqbars was verrukt over haar bekwaamheid in het maken van punch. En de jonge luitenant Spatterdash (die dol op piquet was, en dien Crawley dikwijls uitnoodigde) was dadelijk en in het ooglopend verliefd op mevrouw Crawley; maar haar eigen omzichtigheid en bescheidenheid verlieten haar geen oogenblik, en Crawley's reputatie als een ruzieschoppende en jaloersche vechtersbaas dienden zijn vrouw tot verdere en afdoende verdediging.

Er zijn heeren van zeer goede familie en stand in deze stad, die nog nooit een dames-salon betreden hebben; zoodat, ofschoon Rawdon Crawley's huwelijk in zijn graafschap besproken

werd (mevrouw Bute had natuurlijk het nieuwtje verspreid), men het in Londen betwijfelde, of er geen acht op sloeg, of het in het geheel niet besprak. Hij leefde genoeglijk op crediet. Hij had een groot kapitaal in schulden, dat, als het oordeelkundig belegd wordt, iemand vele jaren op de been kan houden, en waarvan zekere bonvivants honderd maal beter weten te leven, dan zelfs mannen met contanten kunnen doen. Inderdaad, wie in Londen kan niet een half dozijn mannen aanwijzen, die hem in allen luister voorbijrijden, terwijl hij te voet gaat, die zeer in aanzien zijn, die door de buigende leveranciers naar het rijtuig worden geleid, die zich niets ontzeggen en die van wie weet wat leven? Wij zien Jack Thriftless statig in het park rijden, of in zijn rijtuigje de Pall Mall afvliegen: wij eten zijn diners, opgediend op zijn prachtig zilver. „Waar is het begin,” zeggen wij, en „waar het einde?” „Mijn beste kerel,” hoorde ik Jack eens zeggen, „ik ben in iedere hoofdstad van Europa geld schuldig.” Eens moet het einde komen, maar ondertusschen is Jack voorspoedig als altijd; de menschen zijn blij hem de hand te mogen schudden, nemen geen notitie van de duistere verhalen, die ieder oogenblik over hem in omloop zijn, en verklaren, dat hij een goedhartige, joviale, onbezonnen kerel is.

De waarheid noodzaakt ons te bekennen, dat Rebecca iemand van dat slag gehuwd had. Alles was in overvloed aanwezig in zijn huis, behalve contanten, waaraan hun *ménage* vrij spoedig de behoefte gevoelde; en op zekeren dag, toen hij in de „Gazette” het bericht las, dat luitenant George Osborne den rang van kapitein gekocht had van Smith, die bij mutatie naar een ander regiment ging, uitte Rawdon deze meening betreffende Amelia's minnaar, dat een bezoek naar Russell Square ten gevolge had.

Toen Rawdon en zijn vrouw kapitein Dobbin op den verkoop wenschten aan te spreken om de bijzonderheden te vernemen van de catastrofe, die Rebecca's oude kennissen overkomen was, was de kapitein verdwenen; en die inlichtingen, welke zij ontvingen, waren van een enkelen kruier of makelaar op de verkooping.

„Kijk ze eens, met hun haviksneuzen,” merkte Becky zeer vroolijk op, toen zij in het rijtuigje stapte, haar schilderij onder den arm. „Zij zijn net als de gieren na den slag.”

„Ik weet het niet. Nooit in den strijd geweest, lieveling. Vraag Martingale, hij was in Spanje, adjudant van generaal Blazes.”

„De heer Sedley was een heel vriendelijke oude man,” zeide Rebecca; „het spijt mij werkelijk, dat hij failliet is.”

„Och, makelaars in effecten — faillissementen — zijn er aan gewend, weet je,” antwoordde Rawdon, terwijl hij met de zweep zijn paard een vlieg van het oor joeg.

„Ik wou, dat wij wat van het zilver hadden kunnen koopen, Rawdon,” vervolgde zijn echtgenoot sentimenteel. „Vijf-en-twintig guinjes was afgrijselijk duur voor die piano. Wij kozen haar bij Broadwood uit voor Amelia, toen zij van school kwam. Zij kostte toen maar vijf-en-dertig.”

„Die Osborne zal er wel genoeg van hebben, denk ik, nu de familie bankroet is. Wat zal je vriendinnetje er kapot van zijn; hè, Becky?”

„Ik denk, dat zij er wel overheen zal komen;” zeide Becky glimlachend, en zij reden verder, en spraken over iets anders.

HOOFDSTUK XVIII.

Wie bespeelde de piano, welke Kapitein Dobbin kocht?

Ons onderbroken verhaal speelt zich nu voor een oogenblik te midden van beroemde gebeurtenissen en personages af en gaat hand in hand met de geschiedenis. Toen de adelaren van Napoleon Bonaparte, den Corsikaanschen parvenu, van Provence vlogen, waar zij, na een kort verblijf op Elba, waren neergestreken, van torenspits naar torenspits, totdat zij de torens van de Notre Dame bereikten, vraag ik mij af, of de keizerlijke vogels eenig oog hadden voor een hoekje van de parochie Bloomsbury, te Londen, dat u misschien zoo rustig vond, dat zelfs het gesuis en het geklapwiek van die machtige wieken daar onopgemerkt voorbij zou gaan?

„Napoleon is te Cannes geland.” Zulk nieuws kon een paniek te Weenen veroorzaken, en de plannen van Rusland in de war sturen, en Pruisen in het nauw drijven, en Talleyrand en Metternich samen het hoofd doen schudden, terwijl Prins Hardenberg en zelfs de toenmalige markies van Londonderry verbijsterd waren: maar hoe zou dit bericht een jonge dame in Russell Square treffen, voor wier deur de nachtwacht de uren zong, als zij sliep; die, als zij op het plein wandelde, daar door het hek en den pedel bewaakt werd; die, als zij ook nog maar zoo'n kleinen afstand te voet aflegde om een lintje in Southampton Row te koopen, door den zwarten Sambo met een reusachtigen wandelstok gevolgd werd; die altijd verzorgd werd, gekleed, naar bed gebracht en bewaakt door ik weet niet hoeveel beschermengelen, bezoldigd en onbezoldigd. *Bon Dieu*, zeg ik, is het niet wreed, dat het noodlottige, snelle verloop van den grooten keizerlijken strijd zijn invloed doet gelden op een klein, onschuldig meisje van achttien, dat zich bezighoudt met minnekoozen, of het borduren van mousselinen kraagjes in Russell Square? Ook u, teere, eenvoudige bloem! — nadert de ontzaggelijke, bulderende oorlogstorm om u te knakken, ofschoon gij, angstig ineengedoken, u achter Holborn verschuilt? Ja; Napoleon speelt zijn laatste troeven uit, en arme, kleine Emmy Sedley's geluk staat ook op het spel.

In de eerste plaats verloor haar vader zijn fortuin door dit noodlottige nieuws. Den laatsten tijd waren al de speculaties van den ongelukkigen, ouden man verkeerd gegaan. Al zijn ondernemingen hadden gefaald: kooplui waren failliet gegaan; fondsen waren gestegen, als hij berekend had, dat zij zouden dalen. Onnoodig in bijzonderheden te treden. Zeldzaam en langzaam als het succes is, ieder weet hoe snel en gemakkelijk de ondergang is. De oude Sedley had het voor zich gehouden. Alles scheen zooals gewoonlijk te gaan in het rustige, weelderige huis: de goedhartige meesteres vervolgde argeloos haar bedrijvige nietsdoenerij en dagelijksche, gemakkelijke bezigheden; haar dochter was nog geheel en al verdiept in één teedere, zelfzuchtige gedachte en was onverschillig voor de geheele verdere wereld, toen de laatste slag viel, waardoor de waarde familie ten val kwam.

Op zekeren avond zat mevrouw Sedley uitnodigingskaarten voor een partijtje te schrijven; de Osbornes hadden er een gegeven en zij moest niet onderdoen; John Sedley, die laat uit de city was gekomen, zat zwijgend bij den haard, terwijl zijn vrouw tegen hem babbelde; Emmy was bedroefd en neerslachtig naar haar kamer boven gegaan. „Zij is niet gelukkig,” ging haar moeder verder. „George Osborne veronachtzaamt haar. Ik kan het air van die menschen niet uitstaan. De meisjes zijn hier al in geen drie weken geweest; en George is tweemaal in de stad geweest zonder aan te komen. Edward Dale zag hem in de opera. Edward zou haar wel willen trouwen, daar ben ik zeker van; en dan heb je kapitein Dobbin, die, geloof ik, zou — maar ik haat alle militairen. George is zulk een fat geworden. Met zijn militaire airs, het mocht wat! Wij moeten zekere menschen toonen, dat wij even goed als zij zijn. Moedig Edward

Dale een beetje aan, en je zult zien. Wij moeten een partijtje hebben, mijnheer S. Waarom zeg je niets, John? Dinsdag over veertien dagen? Waarom antwoord je niet? Goeie God, John, wat is er gebeurd?"

John Sedley sprong op van zijn stoel zijn vrouw tegemoet, die naar hem toe snelde. Hij nam haar in zijn armen en zeide op gejaagden toon: „Mary, wij zijn geruïneerd. Wij moeten weer opnieuw beginnen in de wereld. Het is maar het beste, dat je alles dadelijk weet.” Terwijl hij sprak, beefde hij over al zijn leden en viel bijna. Hij dacht, dat het nieuws zijn vrouw overweldigd zou hebben — zijn vrouw, wie hij nooit een hard woord had toegevoegd. Maar hij was het, die het meest aangedaan was, hoe plotseling de schok ook voor haar was. Toen hij weer in zijn stoel terugzonk, was het zijn vrouw, die de taak van troosteres op zich nam. Zij nam zijn bevende hand en kustte haar, en legde haar om haar hals; zij noemde hem haar John — haar lieve John — haar oude man — haar lieve, oude man; zij uitte honderden onsamenhangende, lieve en teedere woordjes; haar trouwe stem en haar eenvoudige liefkoozingen verrukten en smartten zijn treurig hart onuitsprekelijk, en verblijdden en troostten zijn bezwaard gemoed. Slechts eenmaal gedurende den langen avond, terwijl zij bij elkaar zaten, en arme Sedley zijn opgekropt gemoed opende, en de geschiedenis van zijn verliezen en moeilijkheden vertelde — het verraad van eenige zijner oudste vrienden, de kloeke vriendelijkheid van enkelen, van wie hij die nooit had kunnen verwachten — slechts eenmaal gedurende de volledige bekentenis gaf de trouwe echtgenoot zich aan haar ontroering over.

„Mijn God, mijn God, het zal Emmy's hart breken,” zeide zij.

De vader had het arme meisje vergeten. Zij lag boven, wakend en ongelukkig. Te midden van haar vrienden, haar tehuis en haar lieve ouders was zij alleen. Hoevele menschen kan men alles vertellen? Wie is openhartig, als men geen sympathie ontvangt, of voelt zich tot spreken geroepen tot degenen, die toch nooit kunnen begrijpen? Dus was onze lieve Amelia eenzaam. Zij had geen boezemvrienden, om zoo te zeggen, sedert zij iets toe te vertrouwen had. Zij kon de oude moeder haar twijfel en zorgen niet vertellen: de zoogenaamde zusters vervreemden iederen dag meer van haar. En haar hart was vol angstige voorgevoelens en zorgen, welke zij zichzelf niet dorst te bekennen, ofschoon zij altijd over ze zat te piekeren. Zij trachtte zich wijs te maken, dat George Osborne haar waardig en getrouw was, ofschoon zij wel anders wist. Wat had zij al niet gezegd, en zij vond geen weerklank bij hem. Hoevele malen moest zij hem niet van egoïsme en onverschilligheid verdenken, en die gedachten hardnekkig bestrijden. Wien kon de arme, kleine martelares deelgenoot maken van dezen dagelijkschen strijd en deze martelingen? Haar held zelf begreep haar maar half. Zij durfde niet te erkennen, dat de man, dien zij liefhad, haar mindere was; of te beseffen, dat zij haar hart te spoedig gegeven had. En eenmaal gegeven was het reine, bedeesde meisje te bescheiden, te teerhartig, te vertrouwend, te zwak, te veel vrouw om het terug te nemen. Wij zijn barbaren, waar het de liefde voor onze vrouwen betreft; en wij hebben ze ook onze leerstellingen laten onderschrijven. Wij laten haar lichamen genoeg vrijheid van beweging, met glimlachjes en krullen en roze mutsjes in plaats van sluiers om zich te vermommen, maar haar ziel mag slechts door één man gezien worden, en zij gehoorzamen niet ongaarne en stemmen er in toe thuis te blijven als onze slavinnen — om ons te verzorgen en voor ons te sloven.

Aldus was dit teedere hartje gevangen en werd het door zorgen gekweld, toen in de maand Maart, anno Domini 1815, Napoleon te Cannes landde, en Lodewijk XVIII vluchtte, en geheel Europa ontsteld was, en de effecten daalden, en de oude John Sedley geruïneerd werd.

Wij zullen den eerwaarden makelaar in effecten niet in die laatste smarten en ellende van zijn faillissement vóór zijn commercieelen val volgen. Hij werd op de Effectenbeurs als failliet aangeslagen; hij was afwezig van zijn kantoor; er werd protest tegen zijn wissels aange teekend: zijn faillissement uitgesproken. Het huis en het meubilair in Russell Square werden in beslag genomen en verkocht, en hij en zijn gezin werden op straat gezet, zooals wij zagen, om zich te verschuilen daar, waar zij maar een plaatsje vonden.

John Sedley had niet den moed gehad zijn bedienden, die zoo nu en dan in ons verhaal verschenen zijn, en van wie hij nu door armoede gedwongen was te scheiden, nog eens te zien. Het loon van die eerbiedwaardige lieden werd hun met een stiptheid uitbetaald, welke men zoo dikwijls aantreft bij menschen, die alleen groote sommen schuldig zijn — het speet hen goede betrekkingen te moeten verlaten — maar het afscheid van hun verafgoden meester en meesteres brak hun het hart niet. Amelia's kamenier was kwistig in haar betuigingen van leedwezen, maar ging geheel getroost heen om „hooger op” te gaan in een deftiger buurt. De zwarte Sambo besloot, met de dwaasheid zijn vak eigen, een kroegje op te zetten. De brave juffrouw Blenkinsop, die Jos en Amelia had zien geboren worden, en de vrijage van John Sedley en zijn vrouw bijgewoond had, wilde bij hen blijven zonder loon, daar zij een aanzienlijk sommetje in hun dienst had opgespaard; en zij vergezelde de gevallen familie naar haar nieuw en nederig toevluchtsoord, waar zij ze verzorgde en een poosje op ze mopperde.

Van al zijn tegenstanders bij de besprekingen met zijn crediteuren, die nu volgden, en die de gevoelens van den vernederden ouden man zoo hevig kwelden, dat hij in zes weken meer verouderde dan in de laatste vijftien jaar — scheen John Osborne, zijn oude vriend en buur, de meest onwrikbare en koppige te zijn.

John Osborne, dien hij er boven op geholpen had — die honderd verplichtingen aan hem had — en wiens zoon Sedley's dochter zou huwen. Ieder van deze feiten kon de bitterheid van Osborne's tegenstand verklaren.

Als een man zeer buitengewone verplichtingen aan een ander heeft, waarmee hij vervolgens kibbelt, is een gevoel van welvoeglijkheid als het ware de oorzaak, dat de eerste een veel strengere vijand is, dan een vreemdeling zou zijn. Om uw eigen ongevoeligheid en ondankbaarheid in zulk een geval te verklaren, moet u de misdaad van de tegenpartij bewijzen. Het is niet, dat u egoïst, wreed, of boos is om de mislukking van de speculatie — neen, neen — het is, omdat uw compagnon er u door het gemeenste bedrog en met de slechtste bedoelingen toe gebracht heeft. Alleen uit een gevoel voor consequentie moet de vervolger aantoonen, dat de gevallen man een schurk is — anders is hij, de vervolger zelf, een schooier.

En het is een algemeene regel, die misschien alle crediteuren, welke neiging hebben streng te zijn, vrijwel gerust kan stellen, dat hoogstwaarschijnlijk niemand, die schulden heeft, volmaakt eerlijk is. Zij verbergen iets; zij overdrijven de kansen op goed geluk, zij houden den waren stand van zaken geheim, zeggen, dat alles goed gaat, wanneer de toestand hopeloos is: toonen een glimlachend gelaat (het is een akelige glimlach), als zij op het randje van een faillissement staan; zijn bereid ieder voorwendsel tot uitstel, en ook geld, aan te grijpen om den onvermijdelijken ondergang eenige dagen af te wenden.

„Weg met zulke oneerlijkheid,” zegt de crediteur triomfantelijk en beschimpt zijn zinkenden vijand.

„Dwaas, waarom hou je je aan een stroohalm vast?” zegt het kalme gezonde verstand tot den man, die verdrinkt. „Jou schurk, waarom schrik je er voor terug je in den onverbiddelijken *Gazette* te storten?” zegt welvaart tot den armen kerel, die tegen den donkeren stroom worstelt. Wie heeft niet opgemerkt, dat de dikste vrienden en de eerlijkste mannen altijd klaar zijn elkaar van bedrog te verdenken, als zij het oneens worden over geldzaken? Iedereen doet het. Iedereen heeft gelijk, veronderstel ik, en alle menschen zijn schurken. En Osborne had het ondragelijk besef van vroegere weldaden om hem te prikkelen en te irriteeren; deze verhoogden steeds de vijandschap. Ten slotte moest hij de verloving tusschen Sedley's dochter en zijn zoon verbreken; en daar het geluk van het arme meisje en misschien haar reputatie op het spel stonden, was het noodzakelijk de meest afdoende redenen voor een breuk aan te toonen en te bewijzen, dat John Sedley inderdaad een slecht man was.

Op de bijeenkomst der crediteuren gedroeg hij zich met zulk een wreedheid en minachting tegenover Sedley, dat hij er bijna in slaagde het hart van dien geruïneerden, gefailleerden man te breken. Hij verbood George's omgang met Amelia oogenblikkelijk — en dreigde den jongeling met vervloeking, als deze zijn bevelen trotseerde, en maakte het arme, onschuldige

meisje voor de slechtste en sluwste aller hellevegen uit. Een der eerste vereischten van woede en haat is, dat men leugens van het gehate voorwerp moet vertellen en gelooven om, zooals wij opmerkten, consequent te wezen. Toen de groote krach kwam — de faillietverklaring, en het vertrek van Russell Square, en de verzekering, dat alles uit was tusschen haar en George — alles uit tusschen haar en liefde, haar en geluk, haar en vertrouwen in de wereld — deelde een grof briefje van John Osborne haar in enkele korte regels mede, dat haar vaders gedrag van dien aard was, dat alle betrekkingen tusschen de families afgebroken waren — toen de eind-beslissing viel, schokte het haar niet zooals haar ouders, of liever haar moeder, verwachtte (want de ondergang van zijn eigen zaken en de aantasting van zijn eer hadden John Sedley totaal gebroken).

Amelia nam het nieuws heel kalm op. Het was slechts de bevestiging van sombere voorvoelens, die zij reeds lang te voren had gekoesterd. Het was slechts het lezen van het vonnis — van de zonde, die zij lang geleden bedreven had — de zonde, dat zij verkeerd, te vurig en onverstandig bemind had. Nu vertelde zij evenmin, wat er in haar omging, als zij dat vroeger gedaan had. Zij scheen nauwelijks ongelukkiger, nu zij overtuigd was, dat er geen hoop meer was, dan toen zij voelde, maar niet durfde bekennen, dat die vervlogen was. Aldus ging zij van het groote huis naar het kleine, zonder dat men eenige verandering kon opmerken; zij bleef minder op haar kamer over het algemeen; treurde in stilte en kwijnde met den dag weg. Het is mijn bedoeling niet te beweren, dat alle vrouwen zoo zijn. Lieve juffrouw Bullock, ik geloof niet, dat uw hart op deze wijze zou breken. Gij zijt een flinke jonge vrouw met behoorlijke principes. Ik durf niet te zeggen, dat het mijne zou breken; het heeft geleden; en, ik moet het bekennen, het heeft het overleefd. Maar er zijn enkele zielen, die zoo teer zijn, zoo broos en gevoelig.

Als de oude John Sedley aan het *geval* van George en Amelia dacht, of er opzinspeelde, was het met bijna even groote bitterheid, als de heer Osborne aan den dag had gelegd. Hij maakte Osborne en zijn gezin als harteloos, slecht en ondankbaar uit. Geen macht ter wereld, zwoer hij, zou hem nopen zijn dochter aan den zoon van zulk een schurk ten huwelijk te geven, en hij beval Amelia George uit haar gedachten te verbannen en al de cadeautjes en brieven, die zij van hem had, terug te zenden.

Zij beloofde berusting en trachtte te gehoorzamen. Zij pakte enkele kleinooden in; en zij haalde de brieven te voorschijn; en zij herlas ze — alsof zij ze nog niet kende: maar zij kon niet van ze scheiden. Dat kostte haar te veel. Zij borg ze weer aan haar boezem — evenals wij een moeder haar dood kind hebben zien koesteren.

De jeugdige Amelia voelde, dat zij zou sterven of haar verstand geheel zou verliezen, als deze laatste troost haar ontrukkt werd. Wat bloosde zij en wat verhelderde haar gelaat, als die brieven kwamen! Hoe placht zij dan weg te trippelen met kloppend hart, opdat zij ongezien kon lezen. Als zij koud waren, hoe halsstarrig placht dit dwaze zieltje er toch hartelijkheid uit te lezen. Als zij kort en egoïst waren, welke verontschuldigen vond zij dan niet voor den schrijver!

En over deze weinige waardelooze documenten zat zij te peinzen en te peinzen. Zij leefde in het verleden — iedere letter scheen haar de een of andere gebeurtenis in herinnering te brengen. Hoe goed wist zij ze nog alle! Zijn blikken en stembuiging, zijn kleeding, wat hij zeide en hoe — deze overblijfselen en herinneringen van gestorven liefde waren alles, wat haar nog op de wereld restte, en haar levensdoel was haar doode Liefde te bewaken.

Zij verlangde onuitsprekelijk naar den dood. „Dan,” dacht zij, „zal ik hem altijd kunnen volgen.” Ik prijs haar gedrag niet, of stel haar juffrouw Bullock niet tot voorbeeld. Juffrouw Bullock weet beter haar gevoelens te beheerschen dan dit arme schepseltje. Juffrouw Bullock zou nooit zoo dwaas gehandeld hebben, zooals die onverstandige Amelia had gedaan; haar liefde voor eeuwig verpanden; haar geheele hart blootleggen — en niets er voor terugkrijgen — alleen een brooze belofte, die in één oogenblik brak en waardeloos werd. Een lange verloving is een compagnieschap, die de ééne partij naar willekeur kan aanhouden of verbreken, maar waar het geheele kapitaal van den ander mee gemoeid is.

Jonge dames, wees dus voorzichtig; wees op uw hoede, hoe u zich verbindt. Wees beschroomd oprecht lief te hebben; vertel nooit alles, wat u gevoelt, of (nog beter) voel heel weinig. Zie de gevolgen van te vroegtijdig oprecht en vertrouwelijk te zijn, en wantrouw uzelf en iedereen. Huw, zooals men dat in Frankrijk doet, waar de rechtsgeleerden de bruidsmisjes en de vertrouwden zijn. In ieder geval heb nooit eenige gevoelens, die het u onaangenaam kunnen maken, of doe nooit beloften, die u niet op ieder gewenscht oogenblik kan intrekken. Dat is de manier om vooruit te komen, en geëerbiedigd te worden, en een deugdzaame reputatie op de Kermis der IJdelheid te hebben.

Als Amelia de critieken had kunnen hooren, die uitgeoefend werden op haar in den kring, waaruit haar vaders faillissement haar zoo juist verdreven had, dan had zij kunnen zien, wat haar eigen zonden waren, en dat haar goede naam groot gevaar liep.

Mevrouw Smith had nog nooit van zulk een misdadige onvoorzichtigheid gehoord; zulke afschuwelijke familiariteiten had mevrouw Brown altijd veroordeeld, en het einde kon haar dochters tot voorbeeld strekken. „Natuurlijk kon kapitein Osborne de dochter van een bankroetier niet huwen,” zeiden de dames Dobbin. „Het is al erg genoeg door den vader opgelicht te zijn. En wat die kleine Amelia betreft, haar dwaasheid ging waarlijk alle —”

„Alle wat?” brulde kapitein Dobbin. „Zijn zij niet van af hun kinderjaren verloofd geweest? Was dat niet even goed als een huwelijk? Laat iemand het hart hebben één woord ten nadeele van het liefste, reinste, teerhartigste en engelachtigste meisje te zeggen?”

„Nou, William, wees niet zoo hooghartig tegen ons. Wij zijn geen mannen. Wij kunnen niet met je vechten,” zeide juffrouw Jane. „Wij hebben niets tegen juffrouw Sedley; maar haar geheele gedrag is alleronvoorzichtigst geweest, op zijn zachtst uitgedrukt; en haar ouders zijn menschen, die zeer zeker hun ongeluk verdienen.”

„Nu juffrouw Sedley vrij is, zou jij haar nu maar niet ten huwelijk vragen, William?” vroeg juffrouw Ann sarcastisch. „Dat zou een allerbegeerlijkste connectie wezen. Ha! ha!”

„Ik haar huwen!” zeide Dobbin hevig blozend en vlug sprekend. „Als jelui zoo op een verandering gesteld zijn, dan wil dat nog niet zeggen, dat zij dat ook is. Bespot en lach die engel maar uit. Zij kan het niet hooren; zij is ellendig en ongelukkig en verdient uitgelachen te worden. Spot maar, Ann. Jij bent altijd zoo geestig, en de anderen hooren het graag.”

„Ik moet je nogmaals zeggen, dat wij niet in de kazerne zijn, William,” merkte juffrouw Ann op.

„In de kazerne, duivekaters — ik wou, dat ieder in de kazerne zei, wat jij daar beweerde,” riep de getergde Britsche leeuw uit. „Ik zou een man wel eens een woord in haar nadeel willen hooren zeggen, sakkerloot. Maar mannen praten zoo niet, Ann: alleen vrouwen komen bij elkaar, en jouwen, en schreeuwen, en kakelen. Och, schiet op — begin nu niet te huilen. Ik merkte alleen maar op, dat jelui een paar ganzen waren,” zeide Will Dobbin, toen hij merkte, dat juffrouw Ann's oogen zooals gewoonlijk vochtig werden. „Wel, jelui bent geen ganzen, jelui bent zwanen — alles wat je maar wilt, laat alleen alsjeblijft juffrouw Sedley met rust.”

Zooiets als William's vooringenomenheid voor dat dwaze, kleine, flirtende, lonkende ding hadden zij nog nooit beleefd, dachten zoowel mama als de zusters; en zij beefden, dat zij, nu haar verloving met Osborne verbroken was, onmiddellijk haar anderen aanbieder en kapitein zou accepteren. Ongetwijfeld oordeelden deze eerwaardige jonge vrouwen, deze voorgevoelens uitende, volgens haar beste ondervindingen; of liever (want tot heden waren zij niet in de gelegenheid geweest om te huwen of om de bons te geven) volgens haar eigen begrippen van goed en kwaad.

„Het is een zegen, mama, dat het regiment naar het buitenland gestuurd wordt,” zeiden de meisjes. „Dit gevaar wordt onzen broer in ieder geval bespaard.”

Zoo was het inderdaad; en aldus speelt de Fransche keizer een rol in dit familie-tooneelspel op de Kermis der IJdelheid, dat wij nu opvoeren, en dat nooit vertoond zou zijn zonder de tusschenkomst van dezen doorluchtigen figurant. Hij was het, die de Bourbons en den heer John Sedley ruïneerde. Hij was het, wiens komst in zijn hoofdstad geheel Frankrijk te wapen riep om hem daar te verdedigen; en geheel Europa om hem te verjagen. Terwijl de Fransche

natie en het Fransche leger trouw zwoeren om de adelaren op het Champ de Mai, zetten vier machtige Europeesche legerscharen zich in beweging voor de groote *chasse à l'aigle*; en één van deze was een Britsch leger, waarvan onze twee helden, kapitein Dobbin en kapitein Osborne, een deel uitmaakten.

Het bericht van Napoleon's ontsnapping en landing werd door het dappere —^{ste} met woeste vreugd en geestdrift ontvangen, welke iedereen, die dat beroemde legerkorps kent, kan begrijpen. Van den kolonel tot den kleinsten trommelslager waren allen met hoop, en eerezucht, en vaderlandlievende razernij vervuld; en zij dankten den Franschen keizer als voor een persoonlijke vriendelijkheid, dat hij den vrede van Europa kwam verstoren. Nu was de tijd daar, waarnaar het —^{ste} zoo lang gesnakt had, om hun makkers te toonen, dat zij even goed konden vechten als de veteranen uit den Spaanschen oorlog, en dat al de durf en de moed niet door de West en de gele koorts gedood waren. Stubble en Spooky hoopten, dat zij hun compagnies niet behoeften te koopen. Vóór het einde van den veldtocht (dien zij besloot mee te maken) hoopte mevrouw majoor O'Dowd te kunnen schrijven mevrouw kolonel O'Dowd, C. B. *)

Onze twee vrienden (Dobbin en Osborne) waren al even opgewonden als de rest: ieder op zijn manier — de heer Dobbin heel kalm, de heer Osborne zeer luidruchtig en vol energie — was vast besloten zijn plicht te doen en zijn aandeel in eer en onderscheiding te verdienen.

De agitatie, die land en leger deed sidderen, en die door dit bericht teweeggebracht werd, was zoo groot, dat aan privé aangelegenheden bijna geen aandacht geschonken werd; en daardoor is het waarschijnlijk, dat George Osborne, die juist het bevel over een compagnie had gekregen, en druk was met voorbereidselen voor den onvermijdelijken tocht, en die snakte naar verdere promotie — niet zoo zeer door andere gebeurtenissen getroffen was, die hem in een rustiger tijdperk veel belang ingeboezemd zouden hebben. Het moet erkend worden, dat hij niet erg terneergeslagen was door de ramp van den goeden, ouden heer Sedley. Hij paste zijn nieuwe uniform, die hem heel goed stond, op den dag, dat de eerste vergadering der crediteuren van den ongelukkigen man plaats had. Zijn vader vertelde hem het slechte, schurkachtige en schandalige gedrag van den bankroetier, herinnerde hem aan hetgeen hij over Amelia had gezegd, en dat hun verbintenis voor altijd verbroken was; en gaf hem dienzelfden avond een flinke som gelds om zijn nieuwe kleeren en epauletten te betalen, waarin hij er zoo knap uitzag. Deze royale jongeling kon altijd geld gebruiken en hij nam het zonder veel te zeggen aan. De biljetten waren aan Sedley's huis geplakt, het huis, waar hij zooveel gelukkige uren had doorgebracht. Hij kon ze zien, wit glanzend in het maanlicht, toen hij dien avond van huis wandelde (naar de „Slaughter”, waar hij altijd sliep, als hij in de stad was). Dat gezellige huis was toen gesloten voor Amelia en haar ouders; waar hadden zij een schuilplaats gezocht? De gedachte aan hun faillissement trof hem niet weinig. Dien avond was hij erg melancholiek in de gelagkamer van de „Slaughter”, en hij dronk veel, zooals zijn vrienden daar opmerkten. Dobbin kwam spoedig binnen en waarschuwde hem voor den sterken drank, dien deze alleen maar nam, zeide hij, omdat hij zoo verduiveld somber gestemd was; maar toen zijn vriend hem onhandige vragen begon te stellen en hem op veelbeteekenende wijze naar nieuws vroeg, weigerde Osborne met hem een gesprek aan te knopen, maar hij bekende, dat hij duivels ontdaan en ongelukkig was. Drie dagen later trof Dobbin Osborne in zijn kamer in de kazerne — met het hoofd op de tafel, een aantal papieren hier en daar verspreid, en de jeugdige kapitein blijkbaar in een zeer moedelozen toestand. „Zij heeft — zij heeft mij enkele dingen, die ik haar gaf, teruggestuurd — enkele vervloekte kleinooden, kijk!” Er was een klein pakje bij met het welbekende handschrift aan kapitein George Osborne geadresseerd, en enkele dingen — een ring, een zilveren mesje, dat hij als jongen op een kermis voor haar had gekocht; een gouden ketting en een medaillon met haar er in lagen op de tafel verspreid. „Het is uit,” zeide hij, terwijl hij kermde van wanhopig berouw. „Kijk, Will, jij mag het lezen, als je wilt.”

*) C. B. = ridder van de Bath-orde.

Er was een briefje van enkele regels, waarop hij wees, en dat luidde:

„Mijn papa heeft mij bevolen je deze cadeautjes, die je mij in gelukkiger dagen gaf, terug te zenden; en dit is de laatste maal, dat ik je schrijf. Ik geloof, ik weet, dat je den slag, die ons getroffen heeft, even erg voelt als ik. Ik ben het, die je van een verbintenis ontslaat, die in ons tegenwoordig ongeluk onmogelijk is. Ik weet zeker, dat jij er geen aandeel in hebt, evenmin als in de wreede verdenkingen van den heer Osborne, die het moeilijkst van alles te dragen zijn. Vaarwel. Vaarwel. Ik bid God mij sterkte te geven dit en andere rampen te dragen, en jou altijd te zegenen.

„A.”

„Ik zal dikwijls op de piano — jouw piano — spelen. Het was net iets voor jou die te zenden.”

Dobbin was erg teerhartig. De aanblik van bedroefde vrouwen en kinderen ontroerde hem altijd. De gedachte aan Amelia, gebroken en eenzaam, deed zijn goed hart ineenkrimpen. En hij uitte zijn gemoedsbewegingen, welke ieder, die dat wil, onmannelijk mag noemen. Hij zwoer, dat Amelia een engel was, wat Osborne met zijn geheele hart beaamde. Hij, ook, had nog eens op hun levens teruggezien en had haar van af haar kindsheid gezien, zoo lieflijk, zoo onschuldig, zoo bekoorlijk eenvoudig en ongekunsteld afhankelijk en teeder. Wat een smart, dat alles te verliezen; en het niet gewaardeerd te hebben, toen hij het bezat! Duizend huiselijke tooneeltjes en herinneringen bestormden hem — waarin hij haar altijd goed en mooi zag. En hijzelf, hij bloosde van berouw en schaamte, toen de herinnering aan zijn eigen zelfzucht en onverschilligheid bij die volmaakte reinheid afstak. Voor een oogenblik waren roem, oorlog, alles vergeten, en de twee vrienden spraken slechts over haar.

„Waar zijn zij?” vroeg Osborne na een lang gesprek en een lange pauze — en waarlijk niet weinig beschaamd, toen hij bedacht, dat hij geen stap gedaan had om haar op te sporen. „Waar zijn zij? Er is geen adres bij het briefje.”

Dobbin wist het. Hij had niet alleen de piano gestuurd, maar had ook mevrouw Sedley een briefje gezonden en haar toestemming gevraagd haar te bezoeken — en hij had haar gezien, en Amelia ook, gisteren, vóór hij naar Chatham ging; en wat meer is, hij had het afscheidsbriefje en het pakje meegebracht, dat hen zoo ontroerd had.

De goedhartige man had mevrouw Sedley maar al te bereid gevonden hem te ontvangen, en zij was zeer aangedaan bij de komst van de piano, die, zooals zij giste, van George moest komen en een teeken van vriendschap zijnerzijds was. Kapitein Dobbin verbeterde die vergissing der oude dame niet, maar luisterde met veel sympathie naar al haar klaagliederen — betuigde zijn deelneming met haar verliezen en ontberingen, en berispte met haar het wreede gedrag van den heer Osborne tegenover zijn eersten weldoener. Toen zij haar overvol gemoed wat uitgestort had en veel van haar verdrietelikheden gelucht had, had hij zoowaar den moed te vragen, of hij Amelia mocht zien, die boven in haar kamer was zooals gewoonlijk, en die door haar moeder bevend beneden gebracht werd. Zij zag er zoo doodsbleek uit, en haar wanhopige blik was zoo aandoenlijk, dat de brave kapitein Dobbin bij den aanblik er van schrok; en dat bleeke, strakke gelaat voorspelde hem onheil. Nadat zij een paar minuten in zijn gezelschap had doorgebracht, legde zij het pakje in zijn hand en zeide: „Wilt u dit aan kapitein Osborne geven en — en ik hoop, dat hij het goed maakt — en het was heel vriendelijk van u om ons te komen bezoeken — en wij vinden het nieuwe huis erg prettig. En ik — ik denk, dat ik maar naar boven zal gaan, moeder, want ik ben niet erg sterk.” En met deze woorden, en een buiging, en een glimlach ging het arme kind weg. Toen haar moeder met haar de trap opging, wierp zij een blik van diepe smart achter zich naar Dobbin. De goeie kerel had zulk een beroep op zijn gevoel niet noodig. Daarvoor hield hij veel te innig van haar. Onuitsprekelijk groot verdriet, en medelijden, en angst vervulden hem, en hij ging heen, alsof hij een misdadiger was, nadat hij haar gezien had.

Toen Osborne vernam, dat zijn vriend haar gevonden had, stelde hij hem dringende en angstige vragen omtrent het arme kind. Hoe ging het met haar? Hoe zag zij er uit? Wat zeide zij? Zijn kameraad nam zijn hand en keek hem in het gelaat. „George, zij kwijnt weg,” zeide William Dobbin — en kon geen woord meer uitbrengen.

Een flink Iersch dienstmeisje verrichtte al de bezigheden in het huisje, waar de familie Sedley een schuilplaats had gevonden; en dit meisje had tevergeefs vele voorafgaande dagen getracht Amelia hulp of troost te geven: Emmy was te bedroefd haar te antwoorden, of zelfs bewust te zijn van de pogingen, die de ander ten haren behoefte deed.

Vier uur na het gesprek tusschen Dobbin en Osborne trad het dienstmeisje de kamer van Amelia binnen, waar zij zooals gewoonlijk zwijgend over haar brieven — haar schatten — zat te peinzen. Het meisje, glimlachend en ondeugend kijkend, wendde vele pogingen aan om de aandacht van Emmy te trekken, die echter geen acht op haar sloeg.

„Juffrouw Emmy!” zeide het meisje.

„Ik kom,” zeide Emmy zonder om te kijken.

„Er is bericht,” vervolgde het meisje. „Er is iets — iemand — er is een nieuwe brief voor u — lees die oude nu niet meer over.” En zij gaf haar een briefje, dat Emmy aannam en las,

„Ik moet je zien,” luidde het. „Liefste Emmy — liefste lieveling — liefste vrouw, kom bij mij.”

George en haar moeder wachtten buiten de deur, totdat zij den brief gelezen had.

HOOFDSTUK XIX.

Juffrouw Crawley wordt verpleegd.

Wij hebben gezien, dat juffrouw Firkin, de kamenier, zoodra zij eenige gebeurtenis van belang in de familie Crawley vernam, zich genoodzaakt gevoelde, die aan mevrouw Bute van de Pastorie mede te deelen; en wij hebben reeds opgemerkt, hoe buitengewoon vriendelijk en attent deze goedgehartige dame voor juffrouw Crawley's vertrouwde dienaar was. Zij was ook een genadige vriendin voor juffrouw Briggs, de gezelschapsjuffrouw, geweest; en had de gunst van de laatste verworven door middel van een aantal van die attenties en beloften, die zoo weinig kosten en toch zoo waardevol en aangenaam voor den ontvanger zijn.

Iedere goede economist of huishoudster moet inderdaad wel weten hoe goedkoop, en toch hoe gewaardeerd, deze vriendschapsbetuigingen zijn, en welk een smaak zij den eenvoudigsten schotel des levens geven. Wie was die stomme idioot, die beweerd heeft, dat „mooie woorden geen pastinaken lekker maken?” De helft der pastinaken van de wereld worden met geen andere saus opgediend en smakelijk gemaakt. Evenals de onsterfelijke Alexis Soyer een verrukkelijker soep voor een halven stuiver kan maken, dan een niet bekwame kok met ponden groenten en vleesch kan bereiden, zoo zal een handig kunstenaar met enkele eenvoudige en aangename zinnnetjes verder komen, dan een knoeier met ook nog zoo'n groot aantal stoffelijke weldaden. Neen, wij weten zelfs, dat stoffelijke weldaden de maag van sommigen dikwijls ziek maken; terwijl de meesten iedere hoeveelheid mooie woorden kunnen verteren en altijd meer van hetzelfde voedsel verlangen. Mevrouw Bute had Briggs en Firkin zoo dikwijls van haar groote toegenegenheid voor haar beiden verteld, en wat zij zou doen, als zij juffrouw Crawley's

fortuin had, voor zulke beste en trouwe vriendinnen, dat de dames in quaestie den diepsten eerbied voor haar hadden, en evenveel vertrouwen hadden en dankbaarheid gevoelden, alsof mevrouw Bute haar met kostbare weldaden had overladen.

Rawdon Crawley, daarentegen, zelfzuchtige zware dragonder, die hij was, nam nooit de minste moeite om de aides-de-camp zijner tante voor zich in te nemen, toonde ze zeer openhartig zijn minachting — liet Firkin eens zijn schoenen uittrekken — zond haar in den regen uit om schandelijke boodschappen — en als hij haar een guinje gaf, gooide hij haar die als een hond toe. De kapitein volgde het voorbeeld van zijn tante en maakte Briggs het mikpunt zijner grappen — grappen, die even delicaat waren als een trap van zijn ros. Terwijl mevrouw Bute daarentegen haar in zaken, waar het smaak of moeilijkheden gold, raadpleegde, haar poëzie bewonderde, en door duizenden vriendelijkheden en beleefdheden haar waardeering voor Briggs toonde; en als zij Firkin een cadeautje van twee en een halven stuiver gaf, ging het met zooveel complimenten gepaard, dat de twee en een halve stuiver in goud veranderd waren in het hart van de dankbare kamenier, die daarenboven heel tevreden wachtte op de een of andere enorme weldaad, welke haar eens ten deel zou vallen, als mevrouw Bute haar erfenis kreeg.

Het uiteenlopend gedrag dezer twee menschen wordt beleefd onder de aandacht gebracht van hen, die nog in de wereld vooruit moeten komen. Prijs iedereen, zeg ik tot dezulken: wees nooit overdreven kieskeurig, maar uit uw complimenten, zoowel in iemands gelaat, als achter zijn rug, als gij weet, dat er een redelijke kans is, dat ze hem ter oore komen. Laat de gelegenheid een vriendelijk woord te zeggen nooit voorbijgaan. Evenals Collingwood geen open plekje op zijn landgoed kon zien, of hij nam een eikel en stopte dien in den grond, handel gij zoo met uw complimenten in uw leven. Een eikel kost niets; maar hij kan tot een kolossalen boom opgroeien.

In één woord, gedurende Rawdon Crawley's periode van welvaart werd hij slechts met norsche berusting gehoorzaamd; toen hij in ongenade viel, was er niemand om hem te helpen of te beklagen. Terwijl, toen mevrouw Bute het bevel in juffrouw Crawley's huis overnam, het garnizoen verrukt was onder zulk een aanvoerster te staan, en zij verwachtten allerlei promoties van haar beloften, haar edelmoedigheid en haar vriendelijke woorden.

Dat hij zich na één nederlaag totaal verslagen zou achten en geen poging zou wagen zijn positie te heroveren, stond mevrouw Bute Crawley zichzelf nooit toe te veronderstellen. Zij wist, dat Rebecca een te handige, geestdriftige en roekeloze vrouw was om zonder strijd zich te onderwerpen, en zij voelde, dat zij zich op het gevecht moest voorbereiden en onophoudelijk op haar hoede wezen voor een aanval, of mijnen, of een overrompeling.

In de eerste plaats, ofschoon zij de stad verdedigde, was zij zeker van haar voornaamste bewoonster? Zou juffrouw Crawley zelf voet bij stuk houden; en verlangde zij niet heimelijk de verdreven tegenstandster weer te verwelkomen? De oude dame hield van Rawdon, en van Rebecca, die haar amuseerde. Mevrouw Bute kon het feit niet verbloemen, dat niemand van haar partij zóó tot de vermaken van deze stadsdame kon bijdragen. „Ik weet, dat het zingen van mijn meisjes, na die kleine, afschuwelijke gouvernante, ondragelijk is,” bekende de openhartige predikantsvrouw zichzelf. „Zij viel altijd in slaap, als Martha en Louisa haar duetten speelden. De stijve schoolmanieren van Jim en de gesprekken van dien besten, goeien Bute over zijn honden en zijn paarden ergerden haar altijd. Als ik haar naar de pastorie bracht, zou zij boos op ons allen zijn en vluchten — daar ben ik zeker van; en zij zou misschien weer in de klauwen van dien afschuwelijken Rawdon vallen, en het slachtoffer van die kleine slang van een Sharp wezen. Ondertusschen is het mij duidelijk, dat zij erg ongesteld is en in ieder geval de eerste weken niet vervoerd kan worden; en gedurende dien tijd moeten wij een plan verzinnen om haar tegen de listen van die beginsellooze menschen te beschermen.”

Als in de allerbeste oogenblikken iemand juffrouw Crawley zeide, dat zij ziek was, of er ziek uitzag, stuurde de bevende oude dame om haar dokter; en ik geloof, dat zij ook erg ongesteld was, na de plotselinge gebeurtenis in de familie, welke wel sterker zenuwen, dan de

hare, geschokt zou hebben. Ten minste mevrouw Bute achtte het haar plicht den geneesheer, en den apotheker, en de gezelschapsjuffrouw, en het personeel te waarschuwen, dat de toestand van juffrouw Crawley zeer kritiek was, en dat zij dienovereenkomstig moesten handelen. Zij liet de straat kniehoog met stroo bedekken; en de klopper werd buiten dienst gesteld door middel van den heer Bowl's kaartje. Zij stond er op, dat de dokter tweemaal per dag kwam; en overstelpte haar patiënt iedere twee uur met drankjes. Als iemand de kamer binnenkwam, uitte zij zulk een sissend en dreigend shshshsh, dat het de arme, oude dame in bed verschrikte, de arme, oude dame, die nooit uit dat bed op kon kijken zonder de kraal-oogen van mevrouw Bute ernstig op haar gevestigd te zien, daar de laatste onafgebroken in den armstoel bij het bed zat; zij schenen licht uit te stralen in het donker (want zij hield de gordijnen gesloten), als zij zich in de kamer bewoog, als een kat op fluweelen pootjes. Daar lag juffrouw Crawley dagen — vele dagen — terwijl mevrouw Bute haar stichtelijke boeken voorlas; nachten, lange nachten, gedurende welke zij den nachtwacht hoorde zingen en het nachtlichtje spatten; het laatste 's avonds was een bezoek van den sluipenden apotheker; en daarna bleef haar niets anders over dan naar de schitterende oogen van mevrouw Bute te kijken, of naar de gele plekjes, die het talkkaarsje op de sombere, verduisterde zoldering wierp. Zelfs Hygea zou onder zulk een leefregel ziek geworden zijn; en hoeveel te meer dit arme, oude, zenuwachtige slachtoffer? Ik heb gezegd, dat, als zij een goede gezondheid en een goed humeur had, deze eerbiedwaardige bewoonster van de Kermis der Ijdelheid even vrije begrippen omtrent godsdienst en moraliteit had, als monsieur de Voltaire zelf had kunnen wenschen; maar als ziekte haar overviel, leed haar ziel de afschuwelijkste verschrikkingen voor den dood, en maakte een volslagen lafhartigheid zich van de ootmoedige, oude zondares meester. Ziekbed-preeken en vrome overpeinzingen zijn zeker niet op haar plaats in vertelselboeken, en wij zullen het publiek niet (volgens de gewoonte van enkele romanschrijvers van den tegenwoordigen tijd) op een preek vergasten, als de lezer slechts geld betaalt om een blijspel bij te wonen. Maar, zonder gepreek dan, mag men toch zeker de waarheid wel gedachtig wezen, dat het rumoer, en de triomf, en het gelach, en de opgewektheid, die de Kermis der Ijdelheid in het openbaar toont, niet altijd de acteurs in het privé leven volgen, en dat zij daar veelal aan de droefgeestigste melancholie en het somberste berouw ter prooi zijn. Herinneringen aan de best samengestelde feestmalen zullen den zieken epicurist nauwelijks opmonteren. De gedachten aan de meest flatteuze japonnen en de schitterendste triomfen in balzalen zullen de verwelkte schoonen slechts een zeer schrale troost wezen. Misschien zullen staatslieden in een zeker tijdperk van hun bestaan niet veel voldoening smaken, als zij hun grootste overwinningen herdenken; en het succes en het genot van gisteren worden al van heel weinig belang, als een zekere (zij het ook onzekere) toekomst in zicht is, waarover wij allen den een of anderen dag moeten peinen.

O, gij broeders, die een narrenpak draagt! Zijn er geen oogenblikken, dat men ziek wordt van het grinniken en buitelen, en moe van het gerinkel van de zotskap? Dit, lieve vrienden en kameraden, is mijn beminnelijk doel — met u over de Kermis te wandelen om de winkels en de voorstellingen daar gade te slaan; om dan, als wij allen weer thuis komen na het geschitter, en het lawaai, en de vroolijkheid, ons allerellendigst te voelen, als wij alleen zijn.

„Als die arme man van mij maar wat verstandiger was,” dacht mevrouw Bute Crawley, „wat zou hij zich dan in de tegenwoordige omstandigheden bij de ongelukkige oude dame verdienstelijk kunnen maken! Hij zou kunnen bewerken, dat zij berouw kreeg over haar schandelijke, vrije begrippen; hij zou er op aan kunnen dringen, dat zij haar plicht deed en dien vreeselijken verworping, die zichzelf en zijn familie onteerd heeft, ontferfde; en hij zou haar kunnen bewegen mijn lieve meisjes en de twee jongens recht te laten wedervaren, welke laatsten alle hulp, die hun verwanten hun kunnen geven, noodig hebben en, ik ben er verzekerd van, ook verdienen.”

En daar afkeer van ondeugd steeds een schrede in de richting van deugd is, trachtte mevrouw Bute Crawley langzamerhand haar schoonzuster een behoorlijken afkeer voor de talrijke

zonden van Rawdon Crawley in te prenten: waarvan zijn ooms echtgenoot er een lijst aanhaalde, die voldoende zou zijn om een heel regiment jeugdige officieren te veroordeelen. Als iemand één verkeerde daad in zijn leven begaan heeft, dan ken ik geen zedenpreeker, die er meer naar verlangt, de wereld op diens dwalingen attent te maken, dan zijn eigen bloedverwanten. Zij wist al de bijzonderheden van dat afschuwelijke duel met kapitein Firebrace, waarin Rawdon, van a tot z in zijn onrecht, den kapitein doodschoot. Zij wist, dat de ongelukkige Lord Dovedale, wiens mama een huis te Oxford had gehuurd, zoodat hij daar zijn opvoeding zou kunnen genieten, en die nooit in zijn leven een kaart had aangeraakt, vóór hij te Londen kwam, door Rawdon in de Cocoa Tree in het verderf gestort werd, stomdronken gemaakt was door dien afschuwelijken verleider van jongelui, die hem vier duizend pond afgezet had. Zij beschreef in kleuren en geuren de smarten van de families van het graafschap, die hij geruïneerd had — wier zoons hij tot oneer en armoede gebracht had — wier dochters hij in 't verderf gestort had. Zij wist, welke arme leveranciers door zijn buitensporigheid failliet waren gegaan — de lage middelen en schurkenstreken, die hij toegepast had — de ontzettende leugens, die hij de edelmoedigste aller tantes opgedischt had, en de ondankbaarheid en de bespotting, waarmede hij haar opofferingen vergolden had. Zij deelde deze verhalen langzamerhand aan juffrouw Crawley mede; zij liet haar er van profiteeren; zij voelde het haar duren plicht dit, als Christin en moeder van een gezin, te doen; zij voelde niet het minste berouw of de minste wroeging ten opzichte van het slachtoffer, dat door haar tong geofferd werd; ja, dacht zelfs hoogstwaarschijnlijk, dat haar handelwijze zeer prijzenswaardig was, en zij was trotsch op haar vastberaden wijze van uitvoering. Voorwaar, u kunt zeggen, wat u wilt, maar als iemands naam beklad moet worden, dan knapt niemand dat zaakje zoo goed voor u op als een bloedverwant. En men moet wel erkennen, dat, met betrekking tot dien ongelukkigen Rawdon Crawley, de zuivere waarheid voldoende was om hem te veroordeelen, en dat alle verzinsels van schandaaltjes een geheel overbodige moeite van zijn vrienden was.

Rebecca, die nu een bloedverwante was, kwam ruimschoots in aanmerking voor haar aandeel in mevrouw Bute's vriendschappelijke informaties. Deze onvermoeide vervolgster der waarheid (zij had stipt bevel gegeven, dat afgezanten of brieven van Rawdon niet toegelaten mochten worden) nam juffrouw Crawley's rijtuig en reed naar haar oude vriendin, juffrouw Pinkerton te Minerva House, Chiswick Mall, wie zij het vreeselijke nieuws, dat juffrouw Sharp kapitein Rawdon verleid had, mededeelde, en van wie zij alle mogelijke bijzonderheden vernam omtrent de geboorte en jeugd van de ex-gouvernante. De vriendin van den Lexicograaf had heel wat inlichtingen te geven. Juffrouw Jemima moest de quitanties en brieven van den teekenleeraar opzoeken. Deze kwam uit een gijzelaarshuis: die verzocht een voorschot: een ander was vol dankbaarheid voor Rebecca's ontvangst door de dames te Chiswick: en het laatste document van de hand van den ongelukkigen artist was dat, waarin hij op zijn sterfbed zijn wees in juffrouw Pinkerton's bescherming aanbeval. Er waren ook jeugdbriefjes en verzoeken van Rebecca bij de verzameling, die om hulp smeekten voor haar vader, of haar eigen dankbaarheid uitdrukten. Misschien zijn er op de Kermis der IJdelheid geen betere satiren dan brieven. Neem eens een stapeltje van een lieven vriend van u van tien jaar geleden — uw lieve vriend, dien gij nu haat. Kijk eens naar een stapeltje van uw zuster; wat waart gij aan elkaar gehecht, totdat gij met elkaar kibbelde om de erfenis van twintig pond! Haal de krabbetjes in rondschrift van uw zoon nog eens te voorschijn, die sedert uw hart half gebroken heeft met zijn zelfzuchtige ongehoorzaamheid; of een pakje met uw eigen brieven, die oneindige gloed en liefde ademden, en die u werden teruggezonden door uw minnares, toen zij den Nabob huwde — de vrouw, waarvoor gij nu evenmin iets voelt als voor koningin Elizabeth. Beloften, liefde, verwachtingen, confidenties, dankbaarheid, hoe zonderling doen die aan, als wij ze na een poos lezen! Er moest een wet op de Kermis der IJdelheid wezen, die de vernietiging van alle geschreven documenten (uitgezonderd quitanties van leveranciers) beval na een zekeren korten termijn. Die kwakzalvers en menschenhaters, die onuitwissbaren Japanschen inkt adverteeren, moesten met hun zondige uitvindingen omkomen. De beste inkt voor het gebruik op de Kermis der

Ijdelheid zou die zijn, welke na enkele dagen totaal verbleekte, en het papier schoon en blank liet, zoodat men daarop aan iemand anders zou kunnen schrijven.

Van juffrouw Pinkerton volgde de onvermoeide mevrouw Bute het spoor van Sharp en zijn dochter terug naar hun kamers in Greek Street, welke de overledene schilder bewoond had; en waar portretten van de hospita in wit satijn, en van den echtgenoot met koperen knopen, door Sharp geschilderd ter afdoening van een kwartaal huur, nog de wanden van de zitkamer versierden. Juffrouw Stokes was zeer mededeelzaam en vertelde haar spoedig alles, wat zij van den heer Sharp wist; hoe losbandig en arm hij was; hoe hij altijd door lastige schuldeischers en deurwaarders achtervolgd werd; hoe, tot grooten afschuw van de hospita, ofschoon zij het mensch nooit uit kon staan, hij zijn vrouw niet huwde, tot korten tijd voor haar dood; en wat een vreemd katje zijn dochter was; en hoe zij ze allen aan het lachen maakte met haar grappen en mimiek; hoe zij altijd jenever uit de kroeg haalde en in al de ateliers in de buurt bekend was; om kort te gaan, mevrouw Bute kreeg zulk een volledig verslag van de afkomst, opvoeding en het gedrag van haar nieuwe nichtje, dat Rebecca wel niet al te aangenaam gestemd zou zijn, indien zij geweten had, dat zulke informaties naar haar ingewonnen werden.

Juffrouw Crawley profiteerde ten volle van al deze ijverige onderzoekingen. Mevrouw Rawdon Crawley was de dochter van een operadanseres. Zij had zelf gedanst. Zij was model geweest. Zij was opgevoed, zooals het haar moeders dochter betaamde. Zij dronk met haar vader jenever, etc., etc. Het was een verloren vrouw, die een verloren man gehuwd had; en de moraal, die men uit mevrouw Bute's verhaal kon afleiden, was, dat het paar onherroepelijk verloren was, en dat geen fatsoenlijk mensch ooit weer notitie van ze zou nemen.

Dit was het materiaal, dat de verstandige mevrouw Bute in Park Lane verzamelde, de levensmiddelen en de ammunitie, als het ware, waarmede zij het huis versterkte tegen het beleg, dat zij wist, dat Rawdon en zijn vrouw voor juffrouw Crawley's woning zouden slaan.

Maar indien men al een fout in haar maatregelen kan ontdekken, dan is het deze: zij was te belangstellend: zij was te handig; ongetwijfeld maakte zij juffrouw Crawley zeker dan noodig was; en ofschoon de oude patiënt zich aan haar gezag onderwierp, was dit zoo drukkend en zoo streng, dat het slachtoffer bij de eerste de beste gelegenheid, die zich voordeed, zou willen ontsnappen.

Flinke vrouwen, het sieraad harer sekse — vrouwen, die alles voor iedereen bedisselen en die zooveel beter weten, dan de betrokken personen, wat goed voor hun naasten is, denken somtijds niet aan de mogelijkheid van een huiselijken opstand, of aan andere ernstige gevolgen, welke uit haar te krachtig gezag voortspruiten.

Aldus, bijvoorbeeld, had mevrouw Bute, ongetwijfeld met de beste bedoelingen ter wereld en terwijl zij zichzelf doodelijk vermoeide door zich slaap, middageten, en frissche lucht ter wille van haar zieke schoonzuster te ontzeggen, haar overtuiging, dat de oude dame ziek was, zoo ver gedreven, dat zij haar bijna in het graf had geholpen. Op zekeren dag maakte zij den trouwen apotheker, den heer Clump, op haar opofferingen en de gevolgen daarvan opmerkzaam.

„Ik weet zeker, mijn beste mijnheer Clump,” zeide zij, „dat ik geen moeite ontzien heb om onze lieve zieke te genezen, die door de ondankbaarheid van haar neef op het ziekbed werd geworpen. *Ik* deins niet terug voor persoonlijk ongerief: *ik* weiger nooit mijzelf op te offeren.”

„Uw toewijding is bewonderenswaardig, dat moet erkend worden,” zegt de heer Clump met een diepe buiging; „maar —”

„Ik heb bijna geen oog dicht gedaan sedert mijn komst; ik offer slaap, gezondheid, alle gemakken voor mijn plichtsgevoel op. Toen mijn arme James de waterpokken had, heb ik hem toen door een huurling laten oppassen? Neen.”

„U deed, wat een uitstekende moeder betaamde, mijn lieve mevrouw — de beste aller moeders; maar —”

„Als moeder van een gezin en als echtgenote van een Engelschen predikant vertrouw ik nederig, dat mijn principes goed zijn,” zeide mevrouw Bute met een zelfvoldane, plechtige

overtuiging; „en zoolang de Natuur mij steunt, zal ik nooit, nooit, mijnheer Clump, de plaats, waar mijn plicht mij roept, verlaten. Anderen mogen dat grijze hoofd door smart op het ziekbed werpen” (hier maakte mevrouw Bute een beweging met haar hand en wees op één van juffrouw Crawley's koffie-kleurige toertjes valsch haar, dat op een standaard in haar kleedkamer stond), „maar ik zal het nooit verlaten. O, mijnheer Clump! ik vrees, ik weet, dat die sponde zoowel geestelijke als medische hulp van noode had.”

„Wat ik wilde opmerken, mijn lieve mevrouw, was” — hier viel de onverschrokken Clump haar opnieuw minzaam in de rede — „wat ik wilde opmerken, toen u de gevoelens uitte, welke u zoo zeer tot eer strekken, was, dat ik geloof, dat u zich noodeloos ongerust maakt over onze lieve vriendin en uw eigen gezondheid te roekeloos voor haar opoffert.”

„Ik zou mijn leven voor mijn plicht of voor ieder familielid van mijn mans kant willen geven,” viel mevrouw Bute in de rede.

„Ja, mevrouw, zoo het noodig is; maar wij wenschen niet, dat mevrouw Bute Crawley een martelares is,” antwoordde Clump galant. „Dokter Squills en ik hebben beiden het geval van juffrouw Crawley met alle mogelijke zorg bestudeerd, zooals u wel kunt begrijpen. Wij zien haar neerslachtig en zenuwachtig; familie-gebeurtenissen hebben haar geschokt —.”

„Haar neef gaat zijn ondergang tegemoet,” riep mevrouw Crawley uit.

„Hebben haar geschokt; en u bent als een reddende engel gekomen, mijn lieve mevrouw, werkelijk een reddende engel, dat verzeker ik u, om haar op te beuren, nu zij onder leed gebukt gaat. Maar dokter Squills en ik dachten, dat onze lieve vriendin niet in zulk een toestand verkeert, die haar noodzaakt het bed te houden. Zij is neerslachtig, maar het feit, dat zij het bed houdt, verergert waarschijnlijk deze neerslachtigheid. Zij moet wat verandering hebben, versche lucht, opgewektheid; de prachtigste geneesmiddelen van de pharmacopoea,” zeide de heer Clump grinnikend, en liet zijn mooie tanden zien. „Overreed haar op te staan, lieve mevrouw; tracht haar uit bed te krijgen en haar neerslachtigheid te verdrijven; dring er op aan, dat zij kleine rijtoertjes maakt. Zij zullen ook de rozen op uw wangen weer terugtooveren, als ik dat tegen mevrouw Bute Crawley mag zeggen.”

„De aanblik van haar verschrikkelijken neef zoo onverwachts in het Park, waar, naar men mij verteld heeft, die ellendeling met de onbeschaamde deelgenoot in zijn misdaden rijdt,” zeide mevrouw Bute (haar zelfzucht verklappend), „zou haar zulk een schok toebrengen, dat wij haar weer naar bed zouden moeten brengen. Zij moet maar niet gaan, mijnheer Clump. Zoolang ik hier blijf om haar te verzorgen, gaat zij niet uit. En wat mijn gezondheid aangaat, wat doet het er toe? Ik geef haar blijmoedig, mijnheer. Ik offer haar op het altaar van mijn plicht.”

„Op mijn woord, mevrouw,” zeide de heer Clump kortaf, „ik sta niet voor haar leven in, als zij in die donkere kamer blijft opgesloten. Zij is zoo nerveus, dat wij haar iederen dag kunnen verliezen; en als u wenscht, dat kapitein Crawley haar erfgenaam is, dan, ik waarschuw u openhartig mevrouw, doet u uw uiterste best om hem van dienst te zijn.”

„Goeie genade! is haar leven in gevaar?” riep mevrouw Bute. „Waarom, waarom mijnheer Clump heeft u mij niet eerder gewaarschuwd?”

Den avond van te voren hadden de heer Clump en Dr. Squills (bij een flesch wijn ten huize van Sir Lapin Warren, wiens echtgenoot op het punt stond hem met een dertiende te zegenen) een consult over juffrouw Crawley en haar geval gehouden.

„Wat een harpij is die vrouw uit Hampshire, Clump,” merkte Squills op, „welke nu oude Tilly Crawley te pakken heeft. Verduiveld goeie madera.”

„Wat een stommeling is die Rawdon Crawley geweest,” antwoordde Clump, „om die gouvernante te trouwen! Dat meisje heeft iets over zich.”

„Groene oogen, blanke huid, aardig figuur, ontwikkeld voorhoofd,” merkte Squills op — „ze heeft iets over zich; en Crawley was een stommeling, Squills.”

„Een verd— stommeling — altijd geweest,” luidde het antwoord van den apotheker.

„Natuurlijk zal die ouwe tante hem de bons geven,” zeide de geneesheer en voegde er

na een oogenblik stilzwijgen aan toe: „Ik veronderstel, dat zij flink wat na zal laten.”

„Nalaten,” zegt Clump met een grijns; „voor geen tweehonderd per jaar zou ik willen, dat zij stierf.”

„Die vrouw uit Hampshire zal haar in twee maanden dooden, Clump, mijn jongen, als zij bij haar blijft,” zeide Dr. Squills. „Oude vrouw; vet gemest; nerveus; hartkloppingen; druk op de hersenen; beroerte; weg gaat ze. Haal haar uit bed, Squills, haal haar uit bed, of ik geef je tweehonderd per jaar niet veel weken.” En de eerbiedwaardige apotheker handelde volgens deze raadgeving, toen hij met zooveel openhartigheid tot mevrouw Bute Crawley sprak.

Zoolang zij de oude dame in haar macht had, te bed, en niemand anders in haar nabijheid, waagde mevrouw Bute meer dan één poging om haar te nopen haar testament te veranderen. Maar de gewone angsten van juffrouw Crawley betreffende haar dood verergerden aanmerkelijk, telkens wanneer haar zulke sombere voorstellen werden gedaan, en mevrouw Bute begreep, dat er eerst een verandering ten goede in de gezondheid en de stemming van de patiënt moest komen, voor zij het vrome doel, dat zij voor oogen had, kon hopen te bereiken. De volgende moeilijkheid was waarheen haar te brengen. De eenige plaats, waar zij die afschuwelijke Rawdons hoogstwaarschijnlijk niet zou ontmoeten, was de kerk, en daar zou zij zich niet vermaken, voelde mevrouw Bute zeer terecht. „Wij moeten onze mooie Londensche voorsteden eens een bezoek brengen,” dacht zij vervolgens; „ik heb gehoord, dat zij de schilderachtigste ter wereld zijn;” en dus stelde zij eensklaps belang in Hampstead en Hornsey, en zij ontdekte, dat Dulwich veel bekoorlijkheden voor haar had; en nadat zij haar slachtoffer in haar rijtuig had gezet, reed zij haar naar die landelijke plaatsen en hield haar gedurende die kleine uitstapjes aangenaam bezig met verhalen over Rawdon en zijn vrouw, en zij vertelde de oude dame ieder verhaal, dat tot haar verontwaardiging over het paar verworpelingen kon bijdragen.

Misschien trok mevrouw Bute de teugels onnoodig strak aan. Want, ofschoon zij maakte, dat juffrouw Crawley een behoorlijken afkeer voor haar ongehoorzamen neef koesterde, had de zieke een grooten haat en verborgen vrees voor degene, die haar tot een slachtoffer maakte, en zij snakte er naar aan haar te ontkomen. Na een korten tijd kwam zij in opstand tegen Highgate en Hornsey. Zij wilde naar het park. Mevrouw Bute wist, dat zij daar de afschuwelijke Rawdons zou ontmoeten, en zij had gelijk. Op zekeren dag, in „The Ring”, kwam Rawdon's rijtuigje in het gezicht; Rebecca zat naast hem. In de equipage van den vijand zat juffrouw Crawley op haar gewone plaats met mevrouw Bute links, de poedel en juffrouw Briggs op het achterbankje. Het was een zenuwachtig oogenblik en Rebecca's hart klopte snel, toen zij het rijtuig herkende; en toen de beide rijtuigjes elkaar kruisten, klemde zij haar handen in elkaar en keek de oude vrijster aan met een gelaat, waarop gemartelde toegenegenheid en toewijding te lezen lag. Rawdon zelf beefde, en zijn gezicht werd paars tot achter zijn geverfden knevel. In het andere rijtuig was alleen de goeie Briggs aangedaan, en zij sloeg haar groote oogen nerveus naar haar oude vrienden op. Juffrouw Crawley's hoed was gedecideerd naar de Serpentine gekeerd. Mevrouw Bute was toevallig in verrukking voor den poedel en noemde hem een kleinen schat, en een lief klein honnie, en een aardigen snoes. De rijtuigen reden verder, ieder in hun file.

„Verduiveld, dat hebben we gehad,” zeide Rawdon tot zijn vrouw.

„Probeer het nog eens, Rawdon,” antwoordde Rebecca. „Zou je jouw wielen niet in de hare kunnen haken, liefste?”

Rawdon had den moed niet voor die manoeuvre. Toen de rijtuigen elkaar weer ontmoetten, ging hij recht overeind staan; hij hield zijn hand omhoog, tot groeten gereed; hij keek zijn oogen uit. Maar ditmaal was juffrouw Crawley's gelaat niet afgewend; zij en mevrouw Bute keken hem vlak in het gezicht en negeerden hem meedoogenloos. Hij viel met een vloek op zijn plaats neer, hij verliet „The Ring” en reed pijsnel en roekeloos weg, naar huis.

Het was een schitterende en besliste overwinning voor mevrouw Bute. Maar zij voelde het gevaar van veel dergelijke ontmoetingen, daar zij de merkbare zenuwachtigheid van juffrouw Crawley zag; en zij besloot, dat het allernoodzakelijkst voor de gezondheid van haar lieve vriendin was, dat zij een poosje uit de stad gingen, en zij beval Brighton ten zeerste aan.

HOOFDSTUK XX.

Waarin Kapitein Dobbin als de bode van Hymen optreedt.

Zonder te weten hoe, zag kapitein William Dobbin zich de groote bewerker, promotor en bestierder van het huwelijk tusschen George Osborne en Amelia. Zonder hem had het nooit plaats gehad; hij kon niet anders dan dit zichzelf bekennen, en hij glimlachte vrij bitter, als hij dacht, dat juist hij de persoon moest zijn, wien de zorg voor dit huwelijk was toevertrouwd. Maar ofschoon de leiding van deze zaak de pijnlijkste taak was, die men hem had kunnen opleggen, als kapitein Dobbin echter een plicht moest vervullen, was het zijn gewoonte dien zonder veel woorden of veel aarzeling te volbrengen; en daar hij tot de vaste overtuiging was gekomen, dat juffrouw Sedley, als haar die echtgenoot ontzegd werd, van teleurstelling zou sterven, was hij besloten zijn uiterste best te doen haar in het leven te houden.

Ik zal niet tot in de kleinste bijzonderheden treden omtrent het onderhoud tusschen George en Amelia, toen de eerste weer door tusschenkomst van zijn braven vriend William aan de voeten (of zullen wij het wagen in de armen te zeggen?) van zijn jonge minnares was teruggebracht. Een veel hardvochtiger hart, dan dat van George, zou verteederd zijn bij den aanblik van dat lieve gelaat, dat zoo door verdriet en wanhoop verwoest was, en door de eenvoudige, teedere woorden, waarmede zij haar treurig verhaal deed; maar zij viel niet flauw, toen haar moeder, bevend, George bij haar bracht; en zij luchtte alleen maar haar overgroot verdriet door haar hoofd op den schouder van haar minnaar te leggen en daar een wijle rijkelijk haar teederste en verkwikkendste tranen te laten vloeien — de oude mevrouw Sedley, ook zeer opgelucht, vond het maar het beste de jongelui alleen te laten; en dus verliet zij Emmy schreiend over George's hand gebogen, welke zij nederig kuste, alsof die haar opperheer en meester was, en alsof zij een heel schuldig en onwaardig persoontje was, dat zijn gunst en genade behoefde.

Deze ootmoedige aanbidding en lieve, gelaten onderdanigheid troffen en vleiden George Osborne bovenmate. Hij zag een slavijn voor zich in dat eenvoudige, meegaande, trouwe schepseltje en zijn ziel trilde heimelijk bij de wetenschap van zijn macht. Hij zou edelmoedig zijn, sultan, die hij was, en zijn knielende Esther oprichten en haar koningin maken; bovendien trof haar droefheid en schoonheid hem evenzeer als haar onderdanigheid, en dus vroolijkte hij haar op, en richtte haar op en vergaf haar zoo te zeggen. Al haar hoop en gevoelens, die aan het sterven en verwelken waren, toen haar zon haar ontnomen was, bloeiden plotseling weer op, nu haar licht haar teruggegeven was. U zou ternauwernood in het stralende gelaat dien nacht op Amelia's kussen hetzelfde herkend hebben, dat een nacht te voren daar zoo bleek, zoo levenloos, en zoo onverschillig voor alles om haar heen gelegen had. Het brave Iersche dienstmeisje, verrukt over de verandering, vroeg toestemming dat gelaat, dat plotseling zoo blozend was geworden, te mogen kussen. En Amelia sloeg haar armen om den hals van het meisje en kustte haar met hart en ziel, als een kind. Zij was niet veel meer. Dien nacht genoot zij een zoeten, verkwikkenden slaap als van een kind — en welk een bron van onuitsprekelijk geluk, toen zij ontwaakte in den ochtend-zonneschijn!

„Vandaag komt hij,” dacht Amelia. „Hij is de nobelste en beste man van de wereld.” En het is een feit, dat George meende, dat hij de edelmoedigste aller stervelingen was; en dat hij zich een enorme opoffering getroostte door dit jonge ding te huwen.

Terwijl zij en Osborne boven samen hun verrukkelijk *tête-à-tête* hadden, bespraken de oude mevrouw Sedley en kapitein Dobbin beneden den stand van zaken, en de kansen, en de toekomst van de jongelui. Mevrouw Sedley, die, als een echte vrouw, de beide minnenden

te zamen gebracht had en hen verliet, toen zij elkaar uit alle macht omhelsden, was van meening dat geen macht ter wereld den heer Sedley zou nopen zijn toestemming te geven voor een huwelijk tusschen zijn dochter en den zoon van een man, die hem zoo schandelijk, slecht en afschuwelijk behandeld had. En zij deed een omstandig verhaal van hun gelukkiger dagen en hun vroegere praal, toen Osborne heel nederig in New Road woonde en zijn vrouw maar al te blij was enkele van Joe's kinderkleertjes te krijgen, waarmee mevrouw Sedley haar bij de geboorte van één van Osborne's kinderen een plezier gedaan had. Zij wist zeker, dat de duivelsche ondankbaarheid van dien man het hart van den heer Sedley gebroken had; en wat een huwelijk betrof zou hij nooit, nooit, *nooit* zijn toestemming geven.

„Zij moeten samen wegloupen, mevrouw,” zeide kapitein Dobbin lachend, „en het voorbeeld van kapitein Rawdon Crawley en juffrouw Emmy's vriendinnetje, de kleine gouvernante, volgen.” Was het mogelijk? Had zij ooit van haar leven! Mevrouw Sedley was heelemaal opgewonden over het nieuws. Zij wou, dat Blenkinsop er was om het te hooren; Blenkinsop wantrouwde Sharp altijd. — Wat was Jos daar goed afgekomen; en zij beschreef de reeds welbekende liefdesgeschiedenis tusschen Rebecca en den ontvanger van Boggley Wollah.

Het was echter niet zoo zeer den toorn van den heer Sedley, dien Dobbin vreesde, als wel dien van den anderen vader, die er bij betrokken was, en hij bekende, dat hij in zeer grooten twijfel en angst verkeerde omtrent het gedrag van den norschen, ouden tiran van een Russischen koopman te Russell Square. Hij heeft het huwelijk onvoorwaardelijk verboden, dacht Dobbin. Hij wist, wat voor een woest, vastberaden man Osborne was, en hoe hij zich aan zijn woord hield. „De eenige kans op verzoening, die George heeft,” redeneerde zijn vriend, „is zich in den komenden veldtocht te onderscheiden. Als hij sterft, ontvangt hij beide. Als hij geen onderscheiding behaalt — wat dan? Hij heeft wat geld van zijn moeder, heb ik gehoord — genoeg om zijn majoorrang te koopen — of hij moet zijn officersplaats verkoopen en naar Canada gaan graven, of het in een kleine villa op het platteland zien te stellen.” Met zulk een vrouw, dacht Dobbin, zou het hem niet kunnen schelen naar Siberië te gaan, en vreemd genoeg bedacht die ongerijmde en zeer onverstandige jonge man geen oogenblik, dat het gebrek aan middelen om een aardig rijtuig en paarden te houden, en aan een inkomen, dat zijn bezitters in staat zou stellen hun vrienden behoorlijk te ontvangen, als hinderpalen het huwelijk van George en juffrouw Sedley in den weg moesten staan. Door deze gewichtige beschouwingen kwam hij tot de overtuiging, dat het huwelijk zoo spoedig mogelijk plaats moest vinden. Verlangde hij er zelf naar, vraag ik mij af, dat het voorbij was? — zooals menschen, wanneer er iemand gestorven is, haast achter de begrafenis willen zetten, of als er tot een scheiding besloten is, deze willen verhaasten. Het is zeker, dat kapitein Dobbin, nadat hij de leiding van de zaak op zich had genomen, ook zeer verlangend naar de uitvoering er van was. Hij drong bij George op de noodzaak van oogenblikkelijk handelen aan; hij wees hem op de kansen van een verzoening met zijn vader, die een gunstige vermelding van zijn naam in de *Gazette* wel teweeg moest brengen. Zoo noodig, zou hijzelf beide vaders trotseeren. In ieder geval smeekte hij George, het plan door te zetten, vóór het door iedereen verwachte bevel zou komen, dat het regiment naar het front in het buitenland moest.

Met deze huwelijksplannen voor oogen, en met de goedkeuring en toestemming van mevrouw Sedley, die het geval liever niet persoonlijk aan haar echtgenoot mededeelde, ging de heer Dobbin John Sedley in diens *pied-à-terre* in de City, het „Tapioca Coffeehouse”, opzoeken, waarheen, sedert zijn eigen kantoor gesloten was en het noodlot hem overvallen had, de arme, gebroken oude man zich dagelijks placht te begeven, om zijn brieven te schrijven en te ontvangen, en ze in geheimzinnige bundeltjes bij elkaar te binden, waarvan hij er verscheidene in de panden van zijn jas droeg. Ik weet niets droevigers dan die zaken, en bedrijvigheid en geheimzinnigheid van een geruïneerd man: die brieven van de rijken, welke hij u toont; die veelgelezen, vettige documenten met beloften voor steun en betuigingen van leedwezen, die hij u vol droef verlangen voorlegt, en waarop hij zijn hoop op herstel en toekomstig fortuin

bouwt. Mijn beste lezer is ongetwijfeld reeds door menig zulk een ongelukkigen kameraad belagerd. Hij neemt u in een hoekje, en haalt een pakje papieren uit zijn gapenden jaszak, doet het bandje er af, en neemt het in zijn mond, kiest zijn lievelingsbrieven er uit en legt die voor u neer; en wie kent niet den treurigen, gretigen, half waanzinnigen blik, dien hij met zijn hopeloze oogen op u vestigt?

Dobbin vond den eens blozenden, jovialen en voorspoedigen John Sedley in een dergelijk man veranderd. Zijn jas, die zoo glanzend en keurig netjes placht te wezen, was wit op de naden, en het koper kwam door de knopen heen. Zijn gelaat was ingevallen en ongeschoren; zijn jabot en halsdoek hingen slap onder zijn slobberig vest. Als hij in vroeger dagen de jongens tracteerde, schreeuwde en lachte hij altijd luider dan iemand anders daar, en al de kellners dwarrelden om hem heen: het was pijnlijk te zien, hoe onderdanig en beleefd hij was tegen John van de „Tapioca”, een ouden bediende met zeere oogen, en vuile kousen, en gebarsten pumps, wiens taak het was glazen met ouwels en groote, volle, tinnen inktkokers en dunne velletjes papier aan de bezoekers van dit sombere huis van vermaak rond te dienen, waar niets anders gebruikt scheen te worden. En wat betreft William, dien hij in diens jeugd zoo dikwijls geld had gegeven, en die bij honderden gelegenheden het doelwit van den ouden heer was geweest, de oude Sedley reikte hem nu zeer nederig en aarzelend de hand en noemde hem „mijnheer”. Een gevoel van schaamte en berouw overweldigde William Dobbin, toen de oude man hem aldus ontving en aansprak, alsof hijzelf op de een of andere manier schuld had aan de tegenspoeden, welke Sedley zoo diep hadden doen zinken.

„Het doet mij zeer veel genoegen u te zien, kapitein Dobbin,” zegt hij na een paar verholen blikken op zijn bezoeker (wiens schraal figuur en militaire houding de oorzaak waren, dat ook eenige opwinding in de zeere oogen van den kellner met de gebarsten dansschoenen flikkerde, en dat de oude dame in het zwart, die te midden van de oude, aarden koffiekoppen in het buffet zat te dommelen, ontwaakte). „Hoe maakt de waarde wethouder het en Mylady, uw voortreffelijke mama, mijnheer?” Hij keek om naar den kellner, toen hij „Mylady” zeide, alsof hij zeggen wilde: „Hoor je, John, ik heb nog vrienden en dat nog wel menschen van rang en stand.” „Is u gekomen om zaken met mij te doen, mijnheer? Mijn jonge vrienden, Dale & Spiggot, drijven nu al mijn zaken voor mij, totdat mijn nieuw kantoor klaar is; want, weet u, ik ben hier maar tijdelijk, kapitein. Wat is er van uw dienst, mijnheer? Wilt u iets gebruiken?”

Aarzelend en stotterend protesteerde Dobbin, dat hij in het minst geen honger of dorst had; dat hij geen zaken had te doen; dat hij alleen maar kwam vragen, of mijnheer Sedley het goed maakte; en om een ouden vriend de hand te schudden; en hij voegde er wanhopig bezijden de waarheid aan toe: „Mijn moeder maakt het heel goed — dat wil zeggen, zij is heelemaal niet goed geweest, en wacht alleen maar op den eersten mooien dag om uit te gaan en mevrouw Sedley een bezoek te brengen. Hoe gaat het met mevrouw Sedley, mijnheer? Ik hoop, dat zij het goed maakt.” En hier zweeg hij en dacht over zijn eigen verregaande huichelarij na; want het was een mooie dag en de zonneschijn was zoo helder als ooit in Coffin Court, waar het „Tapioca Coffeehouse” gelegen was; en de heer Dobbin herinnerde zich, dat hijzelf mevrouw Sedley slechts een uur geleden gezien had, daar hij Osborne naar Fulham had gereden in zijn cabriolet, en hem daar in een *tête-à-tête* met Amelia had achtergelaten.

„Het zal mijn vrouw aangenaam zijn Mylady te ontvangen,” antwoordde Sedley en haalde zijn papieren voor den dag. „Hier heb ik een heel vriendelijken brief van uw vader, mijnheer, en ik neem de vrijheid hem mijn beleefde groeten te doen. Lady D. zal ons in een veel kleiner huis vinden, dan waarin wij onze vrienden gewoon waren te ontvangen; maar het is gezellig en de verandering van lucht doet mijn dochter goed; zij was in de stad nogal lijdend — herinnert u zich de kleine Emmy, mijnheer? — ja, zeer lijdend.” De oogen van den ouden man dwaalden af, terwijl hij sprak en hij dacht aan iets anders, terwijl hij op zijn papieren trommelde en met het versleten lintje frommelde.

„Jij bent militair,” ging hij verder; „ik vraag je, Bill Dobbin, kon ooit iemand den terugkeer van dien Corsikaanschen schurk uit Elba vermoed hebben? Toen de geallieerden hier

verleden jaar waren en wij ze dat diner in de city gaven, mijnheer, en wij den Tempel van Eendracht zagen, en het vuurwerk, en de Chineesche brug in St. James's Park, kon toen een verstandig mensch veronderstellen, dat de vrede eigenlijk niet gesloten was, nadat wij er zoo- waar het *Te Deum* voor gezongen hadden, mijnheer? Ik vraag jou, William, kon ik ver- onderstellen, dat de keizer van Oostenrijk een vervloekte verrader was — een verrader, en niets anders? Ik wik mijn woorden niet — een huichelende, duivelsche verrader en intrigant, die den geheelen tijd zijn schoonzoon terug wilde hebben. En ik zeg, dat Boney's ontsnapping van Elba een schandelijk bedrog en complot was, mijnheer, waarin de helft der Europeesche naties betrokken was om de effecten te laten dalen en dit land te ruïneeren. Daarom ben ik hier, William. Daarom staat mijn naam in de *Gazette*. Waarom, mijnheer? — omdat ik den Keizer van Rusland en den Prins Regent vertrouwde. Kijk eens. Kijk eens naar mijn papieren. Kijk eens, hoe de fondsen op den 1sten Maart stonden — hoe de Fransche vijf percents stonden, toen ik ze op rekening kocht. En hoe ze nu staan. Er moet samengespannen zijn, mijnheer, of die schurk zou nooit ontsnapt zijn. Waar was de Engelsche officier, die hem heeft laten gaan? Hij moest voor zijn kop geschoten worden, mijnheer — voor den krijgsraad gebracht en neergeschoten, duivekaters."

„Wij gaan Boney verjagen, mijnheer," zeide Dobbin eenigszins ontsteld door de razernij van den ouden man, op wiens voorhoofd de aderen begonnen te zwellen en die met zijn gebalde vuisten op zijn papieren zat te trommelen. „Wij gaan hem verjagen, mijnheer — de Hertog is reeds in België en wij kunnen iederen dag bevel verwachten om uit te rukken."

„Schenk hem geen genade. Breng het hoofd van dien schurk mee terug, mijnheer. Schiet hem neer, mijnheer," brulde Sedley. „Ik zou zelf dienst nemen, verd—; maar ik ben een gebroken oude man — geruïneerd door dien verdomden schurk — en door een kliek oplichters en dieven in dit land, wier fortuin ik gemaakt heb, mijnheer, en die nu in een rijtuig rijden," voegde hij er met gebroken stem aan toe.

Dobbin was niet weinig aangedaan bij den aanblik van dezen eens zoo goedhartigen, ouden vriend, bijna waanzinnig door tegenspoed en dol van woede. Heb medelijden met een ge- ruïneerd man: gij, voor wien geld en een goede naam het hoogste goed is; en dat is het zeker op de Kermis der Ijdelheid.

„Ja," vervolgde hij, „er zijn adders, die men koestert, en die je later bijten. Er zijn bede- laars, die je te paard helpt, en zij zijn de eersten je omver te rijden. Je weet, wien ik bedoel, William Dobbin, mijn jongen. Ik bedoel dien trotschen schurk van Russell Square, dien ik kende, toen hij geen stuiver bezat, en dien ik, naar ik bid en hoop, nog eens als den bedelaar zal zien, dien ik eens voorthielp."

„Ik heb er iets van vernomen, mijnheer, van mijn vriend George," antwoordde Dobbin, die graag ter zake kwam. „De oneenigheid tusschen u en zijn vader heeft hem erg aangegrepen, mijnheer. Inderdaad, ik ben zelfs de bringer van een boodschap van hem."

„O, is dat je boodschap, zoo?" riep de oude man opspringend uit. „Wat! misschien heeft hij medelijden met mij? Erg vriendelijk van hem, dien stijven, verwaanden kwast met zijn fatterig air en West End branie. Dwarrelt hij nog steeds verlangend om mijn huis heen? Als mijn zoon den moed van een man bezat, zou hij hem neerschieten. Hij is al een even groote schurk als zijn vader, en in mijn huis wil ik niet, dat zijn naam genoemd wordt. Ik vervloek den dag, dat ik hem er binnen liet; en ik zou mijn dochter liever dood aan mijn voeten zien, dan met hem getrouwd."

„De wreedheid van zijn vader is George's schuld niet, mijnheer. Uw dochters liefde voor hem is even goed uw werk als het zijne. U mag niet met de liefde van twee jonge menschen spelen en hun hart naar uw welgevallen breken."

„Bedenk, dat het niet zijn vader is, die de verloving verbreekt," riep de oude Sedley uit. „Ik heb het haar verboden. Die familie en de mijne zijn voorgoed gescheiden. Ik ben laag gevallen, maar niet zoo laag; neen, neen. En dat kan je de geheele familie vertellen — zoon en vader, en zusters en allen."

„Ik geloof, mijnheer, dat u niet de macht, of het recht heeft, die twee te scheiden,"

antwoordde Dobbin op zachten toon; „en dat, als u uw dochter geen toestemming geeft, het haar plicht zal zijn zonder die te huwen. Er is geen reden, dat zij ellendig zou sterven of leven, omdat u weerspanning is. In mijn opinie is zij evengoed getrouwd, als dat het huwelijk reeds in alle kerken te Londen was afgelezen. En is er wel een beter antwoord op de beschuldigingen van Osborne tegen u, daar er nu eenmaal beschuldigingen zijn, dan dat zijn zoon er aanspraak op maakt in uw familie te komen en uw dochter te huwen?”

Een glans als van voldoening scheen op het gelaat van den ouden Sedley te komen, toen de zaak in dit licht werd gesteld; maar hij hield nog steeds vol, dat hij nooit zijn toestemming tot een huwelijk tusschen George en Amelia zou geven.

„Dan moeten wij het zonder haar stellen,” zeide Dobbin glimlachend en vertelde den heer Sedley, wat hij dien dag reeds aan mevrouw Sedley had verteld: het verhaal van Rebecca, die met kapitein Rawdon weggelopen was. Het vermaakte blijkbaar den ouden heer. „Je bent toch vreeselijke kerels, jelui kapiteins,” zeide hij, terwijl hij zijn papieren bij elkaar bond; en er zweefde iets van een glimlach op zijn gelaat, tot groote verbazing van den leepoogigen kellner, die nu binnenkwam en nog nooit zulk een uitdrukking op het gelaat van Sedley gezien had, sedert deze het sombere koffiehuis bezocht. De gedachte zijn vijand Osborne zulk een slag toe te brengen, troostte misschien den ouden heer; en kort daarop braken zij hun gesprek af, en scheidten hij en Dobbin als vrij goede vrienden.

„Mijn zusters zeggen, dat zij diamanten zoo groot als duiveneieren heeft,” zeide George lachend. „Wat zullen zij haar teint goed doen uitkomen! Het moet een schitterende illuminatie wezen, als zij haar juweelen om haar hals draagt. Haar gitzwart haar is even kroezig als dat van Sambo. Ik durf wedden, dat zij een neusring droeg, toen zij naar het hof ging; en met een pluim veeren in haar kuif zou zij er als een echte *Belle Sauvage* uitzien.”

George, die met Amelia in gesprek was, stak den draak met het uiterlijk van een jong meisje, waarmede zijn vader en zusters onlangs kennis hadden gemaakt, en die een voorwerp van grooten eerbied in Russell Square was. Men zeide, dat zij ik weet niet hoeveel plantages in West-Indië had; heel veel geld in effecten; drie sterren achter haar naam op de Oost-Indische lijst van aandeelhouders. Zij had een groot huis in Surrey en een huis in Portland Place. De naam van de rijke West-Indische erfgename werd vol lof in de *Morning Post* vermeld. Mevrouw Haggistoun, kolonel Haggistoun's weduwe, haar bloedverwante, chaperonneerde haar en bestierde haar huishouding. Zij was juist van school gekomen, waar zij haar opvoeding voltooid had, en George en zijn zusters hadden haar op een avondpartijtje ontmoet ten huize van den ouden Hulker, Devonshire Place (Hulker, Bullock & Co. waren reeds lang correspondenten van haar huis in West-Indië), en de meisjes traden haar op de hartelijkste wijze tegemoet, iets wat de erfgename met groote liefalligheid aanvaardde. Een wees van haar stand — met haar geld — zoo interessant! zeiden de dames Osborne. Zij waren vol van haar nieuwe vriendin tegen juffrouw Wirt, haar juffrouw van gezelschap, toen zij van het Hulker bal terugkeerden: zij maakten afspraken om elkaar geregeld te ontmoeten en gingen haar den volgenden dag per rijtuig bezoeken. Mevrouw Haggistoun, kolonel Haggistoun's weduwe, een bloedverwante van Lord Binkie, die altijd over hem sprak, kwam de lieve, onbedorven kinderen tamelijk hooghartig voor, ook vonden ze, dat ze er wel wat al te veel van hield over haar voorname bloedverwanten te spreken; maar Rhoda was, zooals zij haar maar konden wenschen — het openhartigste, liefste, aangenaamste schepseltje — dat nog wat beschaving noodig had, maar zoo goedhartig. De meisjes noemden elkaar dadelijk bij den voornaam.

„Je had haar japon voor het hof eens moeten zien, Emmy,” riep George lachend uit. „Zij kwam bij mijn zusters om er mee te pronken, voor zij in allen luister gepresenteerd werd door Lady Binkie, die bloedverwante van Haggistoun. Zij is met iedereen geparenteerd, die Haggistoun. Haar diamanten schitterden evenals Vauxhall op dien bewusten avond, toen wij er waren. (Herinner je je Vauxhall nog, Emmy, en Jos, die voor zijn liefste schattebout zong?). Diamanten en mahoniehout, liefste! bedenk eens, wat een gunstig contrast — en de witte veeren in haar

haar — ik bedoel in haar wol. Zij had oorbellen als kronen; verduiveld, je had ze wel aan kunnen steken — en een geel satijnen sleep, die haar, als de staart van een komeet, achterna sleepte.”

„Hoe oud is zij?” vroeg Emmy, tot wie George er maar op los ratelde over dit donkere toonbeeld van schoonheid op den ochtend van hun hereeniging — er op los ratelde, zooals zeker geen andere man ter wereld kon.

„Och, ofschoon de zwarte Prinses juist van school komt, zal zij twee- of drie-en-twintig wezen. En je moest haar handschrift eens zien! Mevrouw Haggistoun schrijft gewoonlijk haar brieven, maar in vertrouwelijke oogenblikken zet zij zelf de pen op het papier voor mijn zusters; zij spelde satijn, setein en St. James's, St. Jams.”

„O, dat moet zeker juffrouw Swartz zijn,” zeide Emmy, terwijl zij zich het goedhartige jonge Mulatto meisje herinnerde, dat zoo hysterisch aangedaan was, toen Amelia juffrouw Pinkerton's instituut verliet.

„Dat is de naam,” zeide George. „Haar vader was een Duitsche Jood — men zegt een slavenhouder — op de een of andere wijze had hij relaties op de Kannibalen eilanden. Verleden jaar stierf hij en juffrouw Pinkerton heeft haar opvoeding voltooid. Zij kan twee stukken op de piano spelen; zij kent drie liederen; zij kan schrijven, als mevrouw Haggistoun bij haar is om voor haar te spellen; en Jane en Maria houden al van haar als van een zuster.”

„Ik wou, dat zij maar van mij gehouden hadden,” zegt Emmy vol droef verlangen. „Tegen mij waren zij altijd heel koel.”

„Mijn lieve kind, zij zouden ook van jou gehouden hebben, als je tweehonderd duizend pond had gehad,” antwoordde George. „Zoo zijn zij grootgebracht. Wij leven in een kring van gereed geld. Wij gaan om met bankiers en hooge oomes uit de City en hangen als klissen aan elkaar, en iedere man, die met je praat, rinkelt met de guinjes in zijn zak. Daar heb je dien jakhals van een Fred Bullock, die met Maria zal trouwen — daar heb je Goldmore, den Oost-Indischen commissaris, daar heb je Diplej in de talk — onze branche,” zeide George met een verlegen lach en blos. „Vervloekt zij die heele klik poenerige geldwolven! Ik val bij hun zware diners in slaap. Ik schaam mij op mijn vaders groote, saaie partijen. Ik ben gewend met heeren om te gaan, en met mannen van de wereld en van beschaving, Emmy, niet met een troep met schildpadsoep gevoede kooplui. Lief vrouwtje, jij bent de eenige van onzen stand, die ooit als een dame keek, of sprak, of dacht: en dat doe je, omdat je een engel bent en niet anders kunt. Protesteer niet. Jij bent de eenige dame. Heeft juffrouw Crawley het niet opgemerkt, juffrouw Crawley, die in de beste kringen van Europa verkeert? En wat Crawley van de Lijfgarde betreft, verduiveld, hij is een prachtkerel; en het pleit voor hem, dat hij het meisje zijner keuze gehuwd heeft.”

Amelia bewonderde den heer Crawley ook zeer om die reden; en zij geloofde, dat Rebecca gelukkig met hem zou zijn en hoopte, dat Jos (dit met een lachje) getroost zou wezen. En aldus snapte het paartje maar door, evenals in vroeger dagen. Amelia had haar vertrouwen volkomen herwonnen, ofschoon zij beweerde, dat zij erg jaloersch was op juffrouw Swartz en verklaarde, dat zij doodsbenauwd was — huichelaarster, die zij was — dat George haar zou vergeten voor de erfgename, en haar geld, en haar bezittingen in St. Kitts. Maar in werkelijkheid was zij veel te gelukkig om eenige vrees of achterdocht te koesteren: en nu zij George weer naast zich had, was zij niet bang voor welke erfgename, of schoonheid, of welk gevaar dan ook.

Toen kapitein Dobbin dien middag weer bij die menschen terugkwam — wat hij met veel sympathie voor hen deed — deed het zijn hart goed, toen hij zag, dat Amelia weer jong was geworden — hoe zij lachte, en kweelde, en de oude, bekende liedjes bij de piano zong, die slechts onderbroken werden door een geschel aan de voordeur, dat den terugkeer van den heer Sedley uit de City aankondigde en bij wiens komst George een sein tot vertrek kreeg.

Behalve het eerste erkentelijke glimlachje — en dat was nog huichelarij, want zijn komst vond zij tamelijk vervelend — nam juffrouw Sedley niet eenmaal notitie van Dobbin gedurende zijn bezoek. Maar hij was tevreden, als hij haar maar gelukkig zag; en hij was dankbaar, dat hij dit bewerk had.

HOOFDSTUK XXI.

Een Kibbelarij over een Erfgename.

Men kan liefde gevoelen voor iedere jonge dame met zulke hoedanigheden als juffrouw Swartz; en een eerezuchtig droombeeld, dat zij verwezenlijken moest, rees voor den ouden heer Osborne op. Hij moedigde de beminnelijke toegenegenheid van zijn dochters voor de jeugdige erfgename met de meeste geestdrift en vriendelijkheid aan, en verklaarde plechtig, dat het hem als vader oprecht veel genoegen deed, dat zijn dochters op zulk een waardige wijze haar liefde betoonden.

„U zult in onze nederige woning in Russell Square,” placht hij tegen juffrouw Rhoda te zeggen, „niet die weelde en stand vinden, waaraan u gewend is in West End, lieve juffrouw. Mijn dochters zijn eenvoudige, belanglooze meisjes, maar zij hebben het hart op de rechte plaats en zij hebben een toegenegenheid voor u opgevat, die haar eer aandoet — ik zeg, die haar eer aandoet. Ik ben een eenvoudig, nederig, Britsch koopman — een eerlijk koopman, zooals mijn geëerde vrienden, Hulker & Bullock, de correspondenten van wijlen uw diepbetreurden vader, u zullen verzekeren. U zult hier een eensgezinde, eenvoudige, gelukkige, en ik geloof, dat ik wel zeggen mag, respectabele familie vinden — een eenvoudigen disch, eenvoudige menschen, maar een hartelijk welkom, mijn lieve juffrouw Rhoda — laat mij Rhoda zeggen, want mijn hart klopt warm voor u, werkelijk. Ik ben zeer openhartig en ik mag u. Een glas champagne! Hicks, champagne voor juffrouw Swartz.”

Het lijdt weinig twijfel, dat Osborne alles geloofde, wat hij zeide, en dat de meisjes het ernstig meenden met hun vriendschapsbetuigingen voor juffrouw Swartz. De menschen op de Kermis der IJdelheid hechten zich, als vanzelfsprekend, aan rijke lieden. Indien de eenvoudigste menschen de neiging hebben niet weinig gunstig gestemd te zijn jegens voorspoed (want ik tart ieder burger van Engeland te beweren, dat het begrip Rijkdom niet iets ontzagwekkends en aangenaams voor hem heeft; en dat, als men u vertelt, dat de man naast u aan tafel een half millioen bezit, u hem niet met een zekere belangstelling aanziet); — indien de eenvoudigen geld welwillend beschouwen, hoe veel meer achten uw oude wereldlingen het dan! Geld wordt met groote hartelijkheid begroet. Hun vriendelijke gevoelens voor de interessante bezitters daarvan worden spontaan in hen wakker geroepen. Ik ken eenige achtenswaardige menschen, die van meening zijn, dat zij zich geen vriendschap kunnen permitteeren voor een individu, dat geen zekere welgesteldheid of maatschappelijken rang heeft. Zij laten hun gevoelens bij gepaste gelegenheden den vrijen teugel. En het bewijs is, dat het grootste gedeelte der familie Osborne, die in al die vijftien jaar geen hartelijke toegenegenheid voor Amelia Sedley had kunnen opvatten, in den loop van één avond zooveel van juffrouw Swartz hield, als de meest romantische voorstander van vriendschap op het eerste gezicht maar zou kunnen wenschen.

Wat een goede partij voor George zou zij wezen (vonden de zusters zoowel als juffrouw Wirt), en hoe veel beter dan die onbeduidende kleine Amelia! Zulk een kranige, jonge man als hij, met zijn knap uiterlijk, rang en talenten zou juist een echtgenoot voor haar wezen. Visioenen van bals in Portland Place, voorstellingen aan het hof en introducties voor de helft der adellijke families vervulden de jonge dames; die over niets anders dan George en zijn voorname kennissen tot haar lieve, nieuwe vriendin spraken.

Ook de oude Osborne vond, dat zij een prachtige partij voor zijn zoon zou wezen. Hij zou ontslag uit het leger nemen; hij zou zitting in het Parlement nemen; hij zou een goed figuur slaan in de wereld en in de politiek. Zijn hart klopte van oprechte Britsche vreugde, als hij den naam Osborne veredeld zag in den persoon van zijn zoon, en als hij dacht, dat hij misschien de voorzaat van een roemrijke reeks baronets zou wezen. Hij arbeidde in de City en op de

Beurs, tot hij alles betreffende het fortuin van de erfgename wist, hoe haar geld belegd was en waar haar bezittingen lagen. De jonge Fred Bullock, een van zijn voornaamste bronnen, zou zelf graag een bod op haar gedaan hebben (zoo drukte de jonge bankier het uit), maar hij zat aan Maria Osborne vast. Maar nu hij haar niet tot zijn vrouw kon maken, vond de belanglooze Fred haar een heel geschikte schoonzuster. „Laat George er zich dadelijk inwerken en haar veroveren,” luidde zijn advies. „Smeed het ijzer als het heet is, weet u — zoolang zij nog „groen” is; over enkele weken komt er een ver—kerel uit het West End met een titel en een akelige lijst van pachtinkomsten, die ons City-mannen allemaal van onze plaats dringt, evenals Lord Fitzrufus verleden jaar met juffrouw Grogram deed, die eigenlijk met Podder van Podder & Brown verloofd was. Hoe eerder hoe beter, mijnheer Osborne, dat is mijn opinie,” zeide de spotvogel; ofschoon, toen Osborne de spreekkamer van de bank verlaten had, de heer Bullock zich Amelia herinnerde, en wat een aardig meisje zij was, en hoe gehecht aan George Osborne; en hij offerde op zijn minst tien seconden van zijn kostbaren tijd op om de ramp te betreuren, die deze ongelukkige jonge vrouw getroffen had.

Terwijl dus de betere gevoelens van George Osborne en zijn goede vriend en genius, Dobbin, den spijbelaar weer aan Amelia's voeten terugbrachten, regelden George's vader en zusters deze schitterende partij voor hem, en zij droomden nooit, dat hij zich zou verzetten.

Als de oude Osborne, wat hij een „wenk” noemde, gaf, kon zelfs de onbegrijpelijkste mensch onmogelijk zijn bedoeling verkeerd opvatten. Als hij een knecht de trappen afschopte, noemde hij dit een wenk voor den laatste om zijn dienst te verlaten. Met zijn gewone openhartigheid en kieschheid had hij mevrouw Haggistoun gezegd, dat hij haar een cheque voor tien duizend pond zou geven op den dag, dat zijn zoon haar pupil huwde; en dat voorstel noemde hij een wenk, en beschouwde hij als een zeer handigen, diplomatischen zet. Ten slotte gaf hij George ook zulk een wenk betreffende de erfgename; en hij beval hem haar dadelijk te huwen, evenals hij den bottelier bevel zou geven een flesch open te trekken, of zijn klerk een brief te schrijven.

Deze gebiedende wenk verontrustte George zeer. Hij leefde nog in de allereerste geestdrift en vreugde van zijn tweede minnekoozerij met Amelia, die hem zoo onuitsprekelijk lief was. De tegenstelling van haar manieren en verschijning met die van de erfgename, maakte het denkbeeld van een huwelijk met de laatste dubbel bespottelijk en afschuwelijk. Koetsen en loges in de opera, dacht hij; verbeeld je daarin gezien te worden aan de zijde van zulk een Mahonie-houten Schoone als zij! En daarbij was Osborne Jr. even koppig als Osborne Sr.: als hij iets wilde, even standvastig in zijn besluit om het te verkrijgen; en even heftig, wanneer hij vertoornd was, juist als zijn vader in diens meest tirannieke oogenblikken.

Den eersten dag, toen zijn vader hem formeel te kennen gaf, dat hij juffrouw Swartz zijn genegenheid moest schenken, trachtte hij tijd te winnen. „Daaraan had u eerder moeten denken,” zeide hij. „Dat kan niet, nu wij iederen dag bevel verwachten om in het buitenland in actieven dienst te gaan. Wacht tot mijn terugkeer, als ik terugkeer;” en daarna deed hij voorkomen, dat de tijd, nu het regiment dagelijks kon verwachten Engeland te verlaten, buitengewoon slecht gekozen was; en dat de enkele dagen der week, die zij nog thuis waren, aan zaken gewijd moesten worden en niet aan minnekoozen; tijd genoeg, wanneer hij als majoor thuis kwam; „want ik verzeker u,” zeide hij voldaan, „dat, hoe het ook zij, u zult George Osborne's naam in de *Gazette* lezen.”

Zijn vaders antwoord hierop was op de inlichtingen, die hij in de City had gekregen, gebaseerd: dat de jongelui uit het West End ongetwijfeld de erfgename zouden inpalmen, als er uitstel plaats had; en dat, zoo hij juffrouw Swartz niet huwde, hij toch op zijn minst wel een schriftelijke verbintenis kon aangaan, die bij zijn terugkeer naar Engeland ten uitvoer gebracht zou worden; en dat een man, die tien duizend per jaar kon krijgen door thuis te blijven, een dwaas zou zijn, wanneer hij zijn leven in het buitenland in de waagschaal stelde.

„Dus u zou mij als een lafaard aan de kaak stellen en onzen naam onteeren, ter wille van het geld van juffrouw Swartz,” viel George hem in de rede.

Deze opmerking schokte den ouden heer; maar daar hij er op moest antwoorden en daar niettemin zijn besluit vaststond, zeide hij: „Je zal hier morgenmiddag dineeren, mijnheer, en iederen dag, dat juffrouw Swartz komt, zal je hier zijn om haar je opwachting te maken. Als je geld noodig hebt, ga dan naar den heer Chopper.” Dus stond een nieuwe hinderpaal George in den weg, die zijn plannen betreffende Amelia dwarsboomde; en waarover hij en Dobbin meer dan één vertrouwelijk gesprek voerden. De opinie van zijn vriend omtrent de gedragslijn, welke hij behoorde te volgen, weten wij reeds. En wat Osborne aangaat, als hij eens zijn zinnen op iets gezet had, maakten een of twee hinderpalen hem des te vastberadener.

Het donkere voorwerp van de samenzwering, waaraan het hoofd der familie Osborne deelnam, was geheel onbewust van hun plannen omtrent haar (welke haar vriendin en chaperone haar, vreemd genoeg, niet mededeelde), en zij vatte alle vleierijen der jonge dames voor echt op, en daar zij, zooals wij reeds eerder in de gelegenheid waren op te merken, een zeer warme en onstuimige natuur had, beantwoordde zij haar genegenheid met tropisch vuur. En als de waarheid gezegd mag worden, geloof ik, dat ook zij een zelfzuchtige attractie in het huis in Russell Square had; in één woord, dat zij George Osborne een heel aardigen jongen man vond. Zijn knevel had indruk op haar gemaakt den eersten avond, toen zij hem op het bal van de firma Hulker aanschouwde; en zooals wij weten, was zij niet de eerste vrouw, welke door dien knevel betooverd werd. George had een voorkomen tegelijk zwierig en melancholiek, smachtend en vurig. Hij zag er uit als een man, die hartstochten, geheimen, verborgen, folterende smart en avonturen had. Zijn stem was vol en diep. Hij zeide, dat het een warme avond was, of bood zijn tafelgenootte ijs aan, met een even droevige en vertrouwelijke stem, als of hij haar den dood van haar moeder mededeelde, of haar op een liefdesverklaring voorbereidde. Hij behandelde de jonge fatten uit zijn vaders kring met minachting, en hij was de held van die derderangs mannen. Enkelen verachtten en haatten hem. Anderen, zooals Dobbin, bewonderden hem fanatiek. En zijn knevel begon zijn werk te doen en wortelde zich diep in de genegenheid van juffrouw Swartz. Wanneer er maar kans was hem in Russell Square te ontmoeten, was die eenvoudige, goedhartige jonge vrouw altijd zenuwachtig gejaagd om haar lieve dames Osborne te bezoeken. Zij besteedde veel geld aan nieuwe japonnen en armbanden, en hoeden, en aan kolossale veeren. Zij doste zich met veel bekwaamheid uit om den veroveraar te behagen en spreidde al haar kundigheden ten toon om zijn gunst te winnen. De meisjes vroegen haar dan met den grootsten ernst om wat muziek te maken, en zij placht haar drie liedjes te zingen en haar twee muziekstukjes te spelen zoo dikwijls, als zij het maar vroegen, en met steeds toenemende voldoening voor haarzelf. Gedurende dit verrukkelijke geestesgenot zaten juffrouw Wirt en de Chaperone er bij, en bestudeerden de „Peerage”, en spraken over den adel.

Den dag, nadat George den wenk van zijn vader had gekregen en korten tijd vóór het uur van het diner, zat hij lusteloos op een sofa in het salon in een zeer flatteuse en volmaakt natuurlijke, melancholieke houding. Op zijn vaders verzoek was hij naar den heer Chopper in de City geweest (ofschoon de oude heer zijn zoon groote sommen gelds gaf, wilde hij nooit een vaste toelage voor hem bepalen en beloonde hem alleen, als hij daarvoor in de luim was). Hij had drie uur bij Amelia, zijn lieve, kleine Amelia, te Fulham doorgebracht; en toen hij thuis kwam, vond hij zijn zusters in het salon verspreid in gesteven mousseline, de douairières kakelend op den achtergrond, en de brave Swartz in haar geliefkoosd amberkleurig satijn, met turkooizen armbanden, talloze ringen, bloemen, vederen en allerlei opschik, ongeveer even elegant opgetooid als een vrouwelijke schoorsteenveger op den eersten Mei.

Na nuttelooze pogingen om hem in het gesprek te halen, spraken de meisjes over de mode, en de laatste receptie der koningin, totdat hij haar gesnap moe was. Hij vergeleek haar manieren met die van kleine Emmy — haar schelle kraakstemmen met de zachte, welluidende klanken van de ander; haar houding en haar ellebogen en haar opgepriktheid met Emmy's nederige, zachte bewegingen en bescheiden bevalligheid. De arme Swartz zat op een plaats, waar Emmy placht te zitten. Haar met juweelen overladen handen lagen op haar amberkleurigen satijnen schoot uitgespreid.

Haar opschik en oorringen schitterden, haar groote oogen rolden. Zij deed niets en was volmaakt tevreden en vond zichzelf bekoorlijk. Zoo iets flatteus als het satijn hadden de zusters nog nooit gezien.

„Verduiveld,” zeide George tot een boezemvriend, „zij zag er uit als een Chineesche pop, die den geheelen dag niets anders te doen heeft dan te grinniken en met haar hoofd te schudden. Duivekaters, Will, het kostte mij de grootste moeite het sofakussen niet naar haar hoofd te gooien.”

Hij bedwong echter dit vertoon van gevoelens. De zusters begonnen de „Battle of Prague” te spelen.

„Schei uit met dat ver—ding,” schreeuwde George woedend van de sofa. „Het maakt mij gek. U moest eens wat spelen, juffrouw Swartz. Zingt u eens iets, alles behalve de ‚Battle of Prague.’”

„Zal ik ‚Blue Eyed Mary’ zingen, of de aria uit de ‚Cabinet’?” vroeg juffrouw Swartz.

„Dat lieve ding uit de ‚Cabinet’,” antwoordden de zusters.

„Dat hebben wij al gehad,” antwoordde de menschenhater op de sofa.

„Ik kan de ‚Fluvy du Tajy’ zingen,” zeide juffrouw Swartz gedwee, „als ik de woorden had.” Het was het laatste van het repertoire der waarde jonge vrouw.

„O, ‚Fleuve du Tage’,” riep juffrouw Maria uit; „dat lied hebben wij,” en zij ging heen om het boek, waar het in stond, te halen.

Nu wilde het toeval, dat dit lied, toen juist zeer in de mode, aan de jonge dames gegeven was door een jeugdig vriendinnetje van haar, wier naam op het titelblad stond; en toen juffrouw Swartz het liedje geëindigd had, onder George's applaus (want hij herinnerde zich, dat het Amelia's lievelingslied was), en misschien hoopte, dat zij gebisseerd zou worden, en toen zij met de bladen van de muziek zat te spelen, viel haar oog op den titel en zag zij „Amelia Sedley” in een hoekje geschreven staan.

„Gut!” riep juffrouw Swartz uit en draaide snel op de pianokruk rond, „is dat mijn Amelia? Amelia, die bij juffrouw P. te Hammersmith was? Het moet wel. Zij is het, en — Vertel mij wat van haar — waar is zij?”

„Noem haar naam niet,” zeide juffrouw Maria Osborne haastig. „Haar familie is onteerd. Haar vader bedroog papa, en wat haar betreft, haar naam mag *hier* nooit genoemd worden.” Dit was Maria's vergelding voor George's lomphheid omtrent de „Battle of Prague.”

„Is u een vriendin van Amelia?” vroeg George opvliegend. „God zegen u daarvoor, juffrouw Swartz. Geloof niet, wat de meisjes zeggen. In ieder geval heeft *zij* geen schuld. Zij is het beste —”

„Je weet, dat je niet over haar spreken mag, George,” riep Jane. „Papa heeft het verboden.”

„Wie belet mij?” riep George uit. „Ik *wil* over haar spreken. Ik zeg, dat zij het beste, vriendelijkste, zachtste, liefste meisje in Engeland is; en dat, failliet of niet, mijn zusters niet waard zijn haar schoenriemen te binden. Als u van haar houdt, ga haar dan eens opzoeken, juffrouw Swartz; zij heeft nu vrienden noodig; en ik herhaal het, God zegene iedereen, die haar vriend is; ieder, die iets in haar nadeel zegt, is mijn vijand. Dank u, juffrouw Swartz;” en hij ging naar haar toe en hij drukte haar stevig de hand.

„George! George!” riep één der zusters smeekend.

„Ik zeg,” zeide George heftig, „dat ik iedereen dank, die Amelia Sed —” Hij hield op. De oude Osborne was binnengekomen, zijn gelaat lijkleek van woede en zijn oogen als gloeiende kolen. Ofschoon George midden in zijn zin opgehouden had, konden alle generaties Osborne, nu zijn bloed van woede kookte, hem toch geen vrees inboezemen: zich onmiddellijk herstellend, beantwoordde hij den dreigenden blik zijns vaders met een, die zooveel vastberadenheid en uitdaging uitdrukte, dat de oude man op zijn beurt sidderde en zijn blik afwendde. Hij voelde, dat de strijd op handen was.

„Mevrouw Haggistoun, laat mij u naar beneden aan tafel geleiden,” zeide hij. „Bied juffrouw Swartz je arm aan, George,” en zij zetten zich in beweging.

„Juffrouw Swartz, ik bemin Amelia, en wij zijn bijna ons geheele leven verloofd geweest,” zeide George tot zijn tafeldame; en gedurende het geheele diner ratelde George maar door met een welbespraaktheid, die hem zelf verbaasde en zijn vader dubbel zenuwachtig maakte voor den strijd, die plaats zou vinden, zoo gauw de dames het vertrek verlaten zouden hebben.

Het verschil tusschen die twee was, dat, terwijl de vader heftig was en een tiran, de zoon driemaal zooveel moed als zijn vader bezat, en dat hij niet alleen een aanval kon doen, maar dien ook afweren; en toen hij wist, dat het oogenblik daar was, dat de strijd tusschen hem en zijn vader beslist zou worden, nam hij heel kalm en met eelust aan het diner deel, vóór het gevecht begon. Daarentegen was de oude Osborne zeer nerveus en dronk veel. Hij viel over zijn woorden in zijn gesprek met de dames, zijn tafelburen; George's kalmte maakte hem des te woedender. Het maakte hem half dol te zien, hoe bedaard George, met zijn servet flappend en met een zwierige buiging, de deur voor de dames opendeed, toen zij de kamer verlieten; en hoe hij, nadat hij zich een glas wijn ingeschonken had, het smakkend leegdronk en zijn vader onbeschroomd in het gelaat keek, alsof hij zeggen wilde: „Heeren van de Garde, vuurt eerst.” De oude man voorzag zich ook van een hoeveelheid ammunitie, maar zijn wijnkan tikte tegen het glas, toen hij het trachtte te vullen.

Na een diepen zucht en met een paars, opgeblazen gezicht begon hij toen. „Hoe durfde je vandaag dien naam in tegenwoordigheid van juffrouw Swartz in mijn salon te bezigen, mijnheer? Ik vraag je, mijnheer, hoe durfde je?”

„Zwijg, mijnheer,” antwoordde George, „zeg niet: durfde. Durfde is geen woord, dat men tegen een kapitein in het Britsche leger gebruikt.”

„Ik zal tegen mijn zoon zeggen, wat ik verkies, mijnheer. Als ik wil, kan ik hem onterven. Ik kan hem tot den bedelstaf brengen, als ik wil. Ik zeg, wat ik wil,” antwoordde de oudste.

„Ik ben een heer, ofschoon ik uw zoon ben, mijnheer,” antwoordde George hooghartig. „Alle mededeelingen, die gij mij hebt te doen, of alle bevelen, die het u mag behagen te geven, verzoek ik u beleefd in die termen uit te drukken, die ik gewend ben te hooren.”

Telkens als de knaap dat hooghartig air aannam, wekte het groot ontzag bij zijn vader op of prikkelde hem in de hoogste mate. De oude Osborne koesterde een heimelijke vrees voor zijn zoon, die meer heer was dan hijzelf, en misschien hebben mijn lezers door hun ervaring op deze Kermis der IJdelheid geleerd, dat een laagstaand mensch niemand zoozeer wantrouwt, als een heer.

„Mijn vader heeft mij niet die opvoeding gegeven, die jij genoten hebt, noch de voorrechten en het geld. Als ik in dat gezelschap had verkeerd, zooals *zeker iemand* door middel van *mijn geld*, dan zou mijn zoon misschien geen reden tot pochen hebben, mijnheer, op zijn *superioriteit* en *West-Londensch air*” (deze woorden werden op den meest sarcastischen toon door Osborne Sr. geuit). „Maar in *mijn* tijd zou een heer zijn vader niet beleedigd hebben. Als ik zoo iets gedaan had, zou mijn vader mij de trappen afgegooid hebben, mijnheer.”

„Ik heb u heelemaal niet beleedigd, mijnheer. Ik zeide, dat ik u verzocht te bedenken, dat uw zoon even goed een heer was, als uzelf. Ik weet heel goed, dat u mij overvloedig geld geeft,” zeide George (een bundeltje bankpapier, dat hij dien ochtend van den heer Chopper ontvangen had, betastend). „Dat zegt u mij dikwijls genoeg. U hoeft niet te vreezen, dat ik dat vergeet.”

„Ik wou, dat je je andere dingen even goed herinnerde, mijnheer,” antwoordde de vader. „Ik wou, dat je je herinnerde, dat in dit huis — zoolang jij verkiest het met je *tegenwoordigheid te vereeren*, kapitein — ik heer en meester ben en die naam, en die, die — dat jij — dat ik zeg —”

„Dat wat, mijnheer?” vroeg George, met nauwelijks merkbaren spotlach, terwijl hij zich nog een glas Bordeaux inschonk.

„—!” barstte zijn vader met een schreeuwenden vloek los — „dat de naam van die Sedley's hier nooit genoemd wordt, mijnheer — niet een van die geheele vervloekte bende, mijnheer.”

„Ik was het niet, die juffrouw Sedley's naam het eerst noemde. Mijn zusters spraken kwaad van haar tegen juffrouw Swartz; en verduiveld, ik zal haar altijd verdedigen, waar ook.

In mijn tegenwoordigheid zal niemand dien naam lichtzinnig gebruiken. Onze familie heeft haar al meer dan genoeg onrecht aangedaan, vind ik, en kan ophouden haar te beschimpen, nu zij naar beneden gehaald is. Ik schiet iederen man, behalve u, voor zijn kop, die maar één woord in haar nadeel zegt."

"Ga verder, mijnheer, ga verder," zeide de oude heer, terwijl zijn oogen uit zijn hoofd puilden.

"Waarover verder, mijnheer? over de wijze, waarop wij dat engeltje van een meisje behandeld hebben? Wie beval mij haar lief te hebben? U. Ik zou misschien een andere keus gedaan hebben en mogelijk in een beteren stand dan den uwe; maar ik gehoorzaamde u. En nu ik haar liefde gewonnen heb, geeft u mij bevel haar te versmaden en haar te straffen, misschien wel te dooden — voor de fouten van anderen. Bij den Hemel, het is schande," zeide George, die zich driftig maakte en in geestdrift geraakte, terwijl hij voortging, „met de liefde van een jong meisje te spelen — en met zoo'n engeltje, als zij is — één, die zoo ver verheven is boven de menschen, waarmee zij omgaat, dat zij afgunst opgewekt zou kunnen hebben; maar zij was zoo goed en lief, dat het een wonder is, dat iemand haar durfde haten. Als ik haar in den steek laat, mijnheer, gelooft u dan, dat zij mij vergeet!"

"Ik wil hier geen verdomden, sentimenteelen onzin en larie, mijnheer," riep zijn vader uit. „In mijn familie verkies ik geen bedelhuwelijken. Als jij verkiest acht duizend per jaar weg te gooien, die je maar voor het vragen hebt, dan kun je dat doen: maar, voor den drommel, dan pak je je biezen en verlaat dit huis, mijnheer. Eens en voor al, zul je doen, wat ik wil, of niet?"

"Die mulatin trouwen?" vroeg George, zijn boordje optrekkend. „Ik houd niet van die kleur. Vraag dat zwartje, dat tegenover Fleet Market veegt, mijnheer. Ik wil geen Hottentot Venus huwen."

De heer Osborne trok woest aan het koord, waarmee hij gewoonlijk den bottelier riep, als hij wijn wenschte; en met een bijna paars gelaat beval hij dien bediende een rijtuig voor kapitein Osborne te roepen.

"Het is volbracht," zeide George, toen hij een uur later heel bleek de „Slaughter" binnenkwam.

"Wat, mijn jongen?" vroeg Dobbin.

George vertelde hem, wat er tusschen hem en zijn vader was voorgevallen.

"Morgen trouw ik haar," zeide hij met een vloek. „Ik houd iederen dag meer van haar, Dobbin."

HOOFDSTUK XXII.

Een Huwelijk en een gedeelte van de Wittebroodsweken.

De hardnekkigste en moedigste vijanden kunnen niet lang weerstand aan gebrek bieden; dus voelde de oude Osborne zich vrij zeker van zijn tegenstander in het onderhoud, dat wij zoo juist beschreven hebben, en zoodra George's middelen onvoldoende werden, verwachtte hij zeker diens onvoorwaardelijke onderwerping. Het trof voorwaar ongelukkig, dat de knaap zich van een voorraad voorzien had op denzelfden dag, toen het eerste onderhoud plaats had; maar deze hulp was maar tijdelijk, dacht de oude Osborne, en zou George's overgave alleen maar uitstellen. Gedurende enkele dagen was er geen voeling tusschen vader en zoon. De eerste was gemelijk over dit stilzwijgen, maar niet ongerust; want, zooals hij zeide, hij wist, hoe hij dwang op George kon uitoefenen, en hij wachtte nu slechts op den uitslag van die handeling. Hij vertelde de zusters het resultaat van het twistgesprek tusschen hen, maar beval haar geen notitie van de zaak te nemen en George bij zijn terugkomst te verwelkomen, alsof er niets gebeurd was.

Iederen dag werd er, als gewoonlijk, voor hem gedekt en mogelijk verwachtte de oude heer hem met tamelijk veel verlangen: maar hij verscheen niet. Iemand informeerde naar hem in de „Slaughter,” waar men zeide, dat hij en zijn vriend Dobbin de stad verlaten hadden. Op zekeren winderigen, guren dag in het laatst van April — de regen sloeg neer op het plaveisel van die oude straat, waar het oude koffiehuis de „Slaughter” vroeger was — trad George Osborne de gelagkamer binnen, met vermoeid en bleek gelaat, ofschoon vrij chic gekleed in een blauwe jas met koperen knopen en een nieuw geel leeren vest, volgens de toen heerschende mode. Daar was zijn vriend, kapitein Dobbin, ook in blauw en koper, die den militairen rok en de Fransche grijze pantalon, welke de gewone bedekking van zijn schrale figuur vormden, prijs gegeven had.

Dobbin was al een uur, of langer, in de gelagkamer. Hij had alle bladen al eens geprobeerd, maar kon ze niet lezen. Hij had vele tientallen malen op de klok gekeken; en naar de straat, waar de regen neerkletterde, en naar de menschen, als zij, met hun regenschoenen aan, voorbij kloten en lange weerkaatsingen op de glimmende steenen wierpen; hij trommelde op de tafel; hij beet zijn nagels totaal af, bijna tot op het levende vleesch (hij was gewoon zijn groote, grove handen op deze wijze te ontsieren); hij balanceerde het theelepeltje behendig op het melk-kannetje, gooide het omver, etc. etc.; en vertoonde de gebruikelijke teekenen van onrust en wendde de gewone, wanhopige pogingen tot vermaak aan van iemand, die zeer ongerust is, in gespannen verwachting verkeert, en wiens gemoedsrust verstoord is.

Enkele van zijn kameraden, heeren, die ook gebruik van de kamer maakten, schertsten over de pracht van zijn costuum en zijn agitatie. Een vroeg, of hij ging trouwen? Dobbin lachte en zeide, dat hij zijn vriend (Majoor Wagstaff van de Genie) een stuk taart zou zenden, als die gebeurtenis plaats had. Eindelijk verscheen kapitein Osborne, keurig gekleed, maar zeer bleek en geagiteerd, zooals wij reeds zeiden. Hij veegde zijn bleek gelaat met een grooten gelen, gestippelden zakdoek af, die verschrikkelijk geparfumeerd was. Hij schudde Dobbin de hand, keek op de klok, en beval John, den kellner, hem curaçao te brengen. Van deze hartversterking dronk hij eenige glazen met nerveuze gretigheid uit. Zijn vriend informeerde met eenige belangstelling naar zijn gezondheid.

„Kon geen oog dicht doen vóór het licht was, Dob,” zeide hij. „Helsche hoofdpijn en koorts. Stond om negen uur op, en ging naar Hummums voor een bad. Zeg, Dob, ik voel mij juist zooals dien morgen, toen ik te Quebec met Rocket uitging.”

„Ik ook,” antwoordde William. „Ik was drommels veel nerveuzer dan jij, dien ochtend. Ik herinner mij, dat je uitmuntend ontbeten hebt. Eet nu wat.”

„Je bent een beste kerel, Will. Ik zal op je gezondheid drinken, ouwe jongen, en vaarwel.”

„Nee, nee; twee glazen is genoeg,” viel Dobbin hem in de rede. „Kom, John, neem de likeur weg. Neem wat cayennepeper bij je gevogelte. Maak echter wat voort, we moesten er al zijn.”

Het was ongeveer half twaalf, toen deze korte ontmoeting en dit gesprek tusschen de beide kapiteins plaats had. Een koets, waarin kapitein Osborne's bediende de cassette en toiletdoos van zijn meester zette, had reeds eenigen tijd gewacht; en hierin snelden de twee heeren onder een parapluie, en de knecht steeg op den bok, vloekend op den regen en op de uitwaseming van den koetsier, die naast hem dampte. „Wij zullen een beter karretje dan dit bij de kerkdeur vinden,” zeide hij; „dat is één geluk.” En het rijtuig reed voort en nam zijn weg langs Piccadilly, waar Apsley House en St. George's Hospital nog roode jasjes droegen; waar nog olielampjes brandden; waar Achilles nog niet geboren was; en de Pimlico Arch ook nog niet opgericht; evenmin als het leelijke monster te paard, hetwelk deze poort en de geheele omgeving beheerscht, en zoo reden zij verder langs Brompton naar een zekere kapel in de buurt van Fulham Road.

Een rijtuig met vier paarden stond daar; alsmede een zeker soort koets, die men een glazen koets noemt. Er waren slechts een paar leegloopers verzameld wegens den triestigen regen.

„Verduiveld!” zeide George, „ik zeide maar twee.”

„Mijn meester stond op vier,” zeide de knecht van den heer Joseph Sedley; en hij en de knecht van den heer Osborne waren het er over eens, dat het een „echt kale boel was; en met nog niet eens zoiets als een dejeuner of rozetten.”

„Ziezoo,” zeide onze oude vriend, Jos Sedley, naar voren tredend. „Je bent vijf minuten te laat, George, mijn jongen. Wat een weer, hè? Drommels, het lijkt wel op den aanvang van het regenseizoen in Bengalen. Maar mijn rijtuig is waterdicht, zooals je zult ondervinden. Kom mee, mijn moeder en Emmy zijn in de consistoriekamer.”

Jos Sedley was schitterend. Hij was dikker dan ooit. Zijn hemsboord was hooger; zijn gelaat rooder: zijn plooisels golfdén zwierig uit zijn bontkleurig vest. Lakschoenen waren toen nog niet uitgevonden; maar de hooge rijlaarzen aan zijn mooie beenen glommen zóó, dat zij hetzelfde paar geweest moeten zijn, waarin de heer op het oude schilderij zich scheerde; en op zijn lichtgroene jas bloeide een prachtige rozet als een groote, witte, uitgespreide magnolia.

In één woord, George had den teerling geworpen. Hij ging trouwen. Vandaar zijn bleekheid en zenuwachtigheid — zijn slapeloze nacht en agitatie in den ochtend. Ik heb menschen, die hetzelfde doormaakten, hooren bekennen, dat zij dezelfde emotie ondergingen. Na drie of vier plechtigheden raakt men er zonder twijfel aan gewoon; maar iedereen geeft toe, dat de eerste onderdompeling angstig is.

De bruid was gekleed in een bruin zijden paletot (zooals kapitein Dobbin mij sedert dien medegedeeld heeft), en droeg een strooien hoed met rose lint; over haar hoed had zij een voile van Chantilly kant, een geschenk van den heer Joseph Sedley, haar broer. Kapitein Dobbin zelf had gevraagd haar een gouden ketting en horloge ten geschenke te mogen geven, waarmede zij bij deze gelegenheid pronkte; en haar moeder gaf haar een diamanten speld; bijna het eenige sieraad, dat de oude dame nog overgebleven was.

Onder den dienst zat mevrouw Sedley in een kerkbank en schreide hevig, en werd door het Iersche dienstmeisje en juffrouw Clapp getroost. De oude Sedley wilde er niet bij tegenwoordig zijn. Jos trad voor zijn vader op, en huwelijkte de bruid uit, terwijl kapitein Dobbin bruidsjonker voor zijn vriend George was.

Er was niemand in de kerk, behalve de dienstdoende personen en de kleine bruidstoet met hun bedienden. De beide knechts zaten verwaand op een afstand. De regen kletterde tegen de ruiten. In de pauze tijdens den dienst hoorde men dit en het gesnik van de oude mevrouw Sedley in de bank. De stem van den dominee weergalmde droefgeestig tusschen de kale muren. Osborne's „Ik wil” werd met een diepe basstem uitgesproken. Emmy's gejaagd antwoord kwam

regelrecht uit haar hart, maar werd nauwelijks door iemand gehoord, kapitein Dobbin uitgezonderd. Toen de dienst geëindigd was, trad Jos Sedley naar voren en kustte zijn zuster, de bruid, voor het eerst sedert vele maanden. George's sombere blik was verdwenen, en hij zag er heel trotsch en stralend uit. „Het is jouw beurt, William,” zeide hij, zijn hand met een liefkoozend gebaar op Dobbin's schouder leggend; en Dobbin trad op haar toe en raakte de wang van Amelia met de lippen aan.

Daarna betraden zij de consistoriekamer en teekenden het register.

„God zegen je, ouwe Dobbin,” zeide George, pakte diens hand beet, en het was alsof zijn oogen vochtig glansden. William antwoordde slechts door met zijn hoofd te knikken. Zijn hart was te vol om veel te zeggen.

„Schrijf dadelijk, en kom zoo spoedig als je kunt, denk er aan,” zeide Osborne. Nadat mevrouw Osborne hysterisch afscheid van haar dochter had genomen, ging het paar naar het rijtuig. „Uit den weg, jelui kleine rakkers,” riep George tegen een klein troepje natte schooiertjes, die zich bij de deur van de kapel ophielden. De regen sloeg bruid en bruidegom in het gelaat, toen zij naar het rijtuig liepen. De rozetten van de postillons hingen slap en vuil op hun druipende jassen. De enkele kinderen lieten een naargeestig gejuich hooren, toen het rijtuig wegreed en de modder in het rond spatte. William Dobbin stond in het kerkportaal er naar te kijken, een eigenaardige figuur. Het kleine groepje toeschouwers beschimpde hem. Maar hij dacht niet aan hen, of hun gelach.

„Ga mee naar huis wat eten, Dobbin,” riep een stem achter hem, terwijl een kleine, dikke hand op zijn schouder werd gelegd en de mijmering van den braven kerel verstoord werd. Maar de kapitein had den moed niet met Jos Sedley te gaan smullen. Hij zette de weenende, oude dame en haar volgelingen met Jos in het rijtuig, en verliet hen zonder verder een woord te wisselen. Dit rijtuig reed ook weg en de schooiertjes lieten nogmaals een sarcastisch gejuich hooren.

„Hier, kleine bengels,” zeide Dobbin, en deelde wat zesstuiverstukjes onder ze uit, en ging toen alleen heen door den regen. Het was voorbij. Zij waren getrouwd en gelukkig, zoo bad hij God. Nooit, sedert hij een jongen was, had hij zich zoo ellendig en eenzaam gevoeld. Hij hunkerde er vol droef verlangen naar, dat de eerste dagen voorbij zouden zijn en hij haar weer kon zien.

Ongeveer tien dagen na bovenstaande plechtigheid genoten drie jonge vrienden van ons het schoone uitzicht op erkers aan de eene zijde en op de blauwe zee aan de andere, hetwelk Brighton den reiziger biedt. Soms is het naar de zee — de glimlachende zee, met haar ontelbare kuiltjes en haar blauw kleed, met witte zeilen bezaaid, wier zoom door een honderdtal badkoetsjes gekust wordt — dat de Londenaar in verrukking kijkt; somtijds daarentegen, als hij de menschelijke natuur verkiest boven ieder ander uitzicht, wendt hij zijn blik naar de erkers en naar den zwerm menschelijke wezens, dien zij exposeert. Van uit den eene klinken de tonen van een piano, waarop een jonge dame met krulletjes dagelijks zes uur studeert, tot genot van haar medebewoners; in een ander kan men de jefstallige Polly, de kindermeid, zien, die jongeheer Omnium in haar armen laat dansen: terwijl men Jacob, zijn papa, voor het raam beneden aanschouwt, die garnalen eet en de *Times* verslindt aan het ontbijt. Daarginds zijn de dames Leery, die naar jonge officieren van de zware cavalerie uitkijken, welke ongetwijfeld op de steile rots wandelen; of dan weer is het een man uit de city met zeevaartkundige neigingen en een telescoop, zoo groot als een stuk zwaar geschut, die dit instrument zeewaarts gericht heeft, zoodat hij het gezicht heeft op iedere plezierboot, haringschuit of badkoets, die de kust nadert, of uitvaart enz., enz. Maar hebben wij tijd beschikbaar voor een beschrijving van Brighton? — Brighton, een helder Napels met beschaafde lazaroni's — Brighton, dat er altijd levendig, vroolijk en opzichtig, als de jas van een harlekijn, uitziet — Brighton, dat, ten tijde van ons verhaal, zeven uur reizen van Londen lag; dat er nu slechts honderd minuten van verwijderd is; en dat wie weet nog hoeveel dichter bij komt, tenzij Joinville het ontijdig bombardeert?

„Wat een allemachtig knappe meid in die kamers boven de modisten,” merkte één der drie wandelaars tot de anderen op; „Gut, Crawley, heb je gezien, hoe zij tegen mij knipoogde, toen ik voorbijkwam!”

„Breek haar hart niet, Jos, jou schavuit,” zeide een ander. „Speel niet met haar, jou Don Juan!”

„Loop heen,” zeide Jos Sedley, zeer in zijn schik en keek schuin naar de dienstbode in quaestie met een allergrappigst lonkje. Te Brighton zag Jos er nog schitterender uit dan op zijn zusters bruiloft. Hij droeg prachtige ondervesten, die ieder afzonderlijk mooi genoeg waren om voor een middelmatigen fat dienst te doen.

Hij pronkte met een militaire, gekleede jas, versierd met lussen, kwasten, zwarte knopen en tresgarneering. Den laatsten tijd had hij een militair uiterlijk en manieren aangenomen; en hij wandelde met zijn beide vrienden, die dat beroep uitoefenden, en rinkelde met zijn sporen, stapte met enorme gewichtigheid en wierp doodelijke blikken op al de dienstmeisjes, die het dooden waard waren.

„Wat zullen wij doen, jongens, totdat de dames terugkomen?” vroeg de fat.

De dames waren uit rijden naar Rottingdean in zijn rijtuig.

„Laten wij een partijtje biljarten,” zeide één van zijn vrienden — de lange, met governiste snor.

„Nee, verdomme; nee, kapitein,” antwoordde Jos, tamelijk ontsteld. „Vandaag geen biljart, Crawley, jongen; gisteren was het al welletjes.”

„Je speelt uitstekend,” zeide Crawley lachend. „Is het niet, Osborne? Wat heeft hij die serie van vijf niet prachtig gemaakt, hè?”

„Uitmundend,” antwoordde Osborne. „Jos is een kraan in het biljarten, en ook in alle andere dingen. Ik wou wel, dat er hier tijgerjacht in den omtrek was; dan konden wij er enkele voor het diner doodschieten. (Daar loopt een knap meisje! wat een enkels, hè, Jos?) Vertel me dat verhaal van die tijgerjacht eens en hoe je hem gedood hebt in de wildernis — dat is een pracht-verhaal, Crawley.” Hier geeuwde kapitein Osborne. „Het is hier tamelijk saai,” zeide hij; „wat zullen wij doen?”

„Zullen wij eens naar een paar paarden gaan kijken, die Snaffler juist van de markt te Lewes heeft meegebracht?” zeide Crawley.

„Als wij eens wat gelei bij Dutton gingen gebruiken,” zeide de schelmsche Jos, die graag twee vliegen in één klap doodde. „Verduiveld knappe meid bij Dutton.”

„Als wij eens naar het binnenkomen van de ‚Lightning’ gingen kijken, het is juist zoowat tijd?” opperde George. Deze raad won het van de stallen en de gelei, en zij begaven zich in de richting van het plaatsbureau der diligence om bij de aankomst van de „Lightning” tegenwoordig te zijn. Terwijl zij zoo liepen, kwamen zij een rijtuig tegen — het open rijtuig van Jos Sedley met zijn schitterend wapenschild — dat prachtige voertuig, waarmee hij te Cheltenham placht te rijden, majestueus en eenzaam, met gekruiste armen en met den rand van zijn hoed opgeslagen; of, gelukkiger, met dames naast zich.

Er waren er nu twee in het rijtuig: één, een klein persoontje met blond haar en naar de allerlaatste mode gekleed: de andere in een bruin zijden paletot en een strooien hoed met rose linten, met een blozend, rond, gelukkig gezichtje, dat iemand goed deed te aanschouwen. Zij liet het rijtuig stilsthouden, toen het de drie heeren naderde, na welke uitoefening van gezag zij vrij nerveus keek, en daarna bloosde zij alledwaast.

„Wij hebben een verrukkelijk rijtoertje gehad, George,” zeide zij, „en — en wij zijn blij, dat wij weer terug zijn; en Joseph, zorg, dat hij niet zoo laat thuis komt.”

„Verleid onze echtgenooten nu niet om kwaad te doen, mijnheer Sedley, slechte, slechte man,” zeide Rebecca en hief waarschuwend haar aardig vingertje, dat met een allerkeurigst Fransch glacé handschoentje bedekt was, voor Jos op. „Geen biljart, geen gerook, geen ondeugendigheid!”

„Mijn lieve mevrouw Crawley — Daar nou! op mijn eer!” was alles, wat Jos bij wijze van antwoord kon uiten; maar hij slaagde er in een dragelijke houding aan te nemen, met zijn

hoofd op zijn schouder, zijn slachtoffer boven hem toegrinnikend, één hand op zijn rug, welke hij op zijn rottinkje steunde, en de andere hand (die met den diamanten ring) friemelde aan zijn plooisel en tusschen zijn ondervesten. Toen het rijtuig wegreed, wierp hij de schoone dames daarin een kushand met zijn diamanten-hand toe. Hij wenschte, dat geheel Cheltenham, geheel Chowringhee, geheel Calcutta hem in die houding kon zien, terwijl hij zulk een schoonheid toewuifde, en dat in het gezelschap van zulk een vermaarden fat als Rawdon Crawley van de Garde.

Onze jonge bruid en bruidegom hadden Brighton gekozen om de eerste dagen na hun huwelijk door te brengen; zij hadden kamers gehuurd in de „Ship Inn”, en genoten daar rustig tot Jos zich bij hen voegde. Ook was hij niet het eenige gezelschap, dat zij daar aantroffen. Toen zij op zekeren namiddag, na een wandeling langs de zee, het hotel binnentraden, wie anders dan Rebecca en haar echtgenoot kwamen zij toevallig tegen. Men herkende elkaar oogenblikkelijk. Rebecca vloog haar liefste vriendin in de armen. Crawley en Osborne schudden elkaar recht hartelijk de hand; en in den loop van enkele uren wist Becky hem de onaangename woorden, die tusschen hen gewisseld waren, te doen vergeten. „Herinnert u zich de laatste maal, dat wij elkaar bij juffrouw Crawley ontmoetten, toen ik zoo onbeleefd tegen u was, beste kapitein Osborne? Ik dacht, dat u die lieve Amelia veronachtzaamde. Dat maakte mij boos; en zoo vrijpostig; en zoo onvriendelijk; en zoo ondankbaar. Vergeef mij!” zeide Rebecca en stak hem haar hand toe, met zooveel oprechte en innemende bevalligheid, dat Osborne niet anders kon doen dan haar aannemen. Als men ootmoedig en oprecht zijn ongelijk bekent, mijn zoon, kan men nooit weten, waar dat nog toe dienen kan. Ik kende eens een heer, en een zeer waardige practizijn op de Kermis der IJdelheid, die zijn naasten met opzet een weinig onrecht aandeed, zoodat hij er later op openhartige en mannelijke wijze zijn excuus voor kon maken — en wat was het gevolg? Mijn vriend Crocky Doyle werd overal aardig gevonden en men beschouwde hem als een tamelijk heftige — maar allérbraafste kerel. Becky's ootmoed ging bij George Osborne voor oprechtheid door. Deze twee jonge paartjes hadden elkaar heel wat te vertellen. De huwelijken van beiden werden besproken; en hun vooruitzichten met de grootste openhartigheid en belangstelling wederzijds overwogen. Zijn vriend, kapitein Dobbin, zou George's huwelijk aan zijn vader vertellen; en de jonge Osborne beefde eenigszins voor de gevolgen van deze mededeeling. Juffrouw Crawley, op wie Rawdon al zijn hoop vestigde, hield nog steeds vol. Toen zij er niet in slaagden zich toegang tot haar huis in Park Lane te verschaffen, waren haar liefhebbende neef en nicht haar naar Brighton gevolgd, waar zij voortdurend geheime gezanten aan haar deur posteerden.

„Ik wou, dat je enkele van Rawdon's vrienden eens zag, die altijd in de buurt van onze deur zijn,” zeide Rebecca lachend. „Heb je ooit wel eens een schuldeischer gezien, mijn lieve; of een deurwaarder en diens ondergeschikte? Twee van die afschuwelijke ellendelingen hebben de geheele vorige week bij den groenteman aan den overkant de wacht gehouden, en wij konden niet voor Zondag weggomen. Wat moeten wij beginnen, als tante niet zachter gestemd wordt?”

Schaterlachend vertelde Rawdon een dozijn vermakelijke anecdoten van zijn schuldeischers, en Rebecca's handige wijze met hen om te springen. Hij zwoer met een krachtigen vloek, dat er in geheel Europa geen vrouw was, die een crediteur zoo bepraten kon, als zij. Bijna onmiddellijk na hun huwelijk was zij daarmee begonnen en haar echtgenoot ondervond de enorme waarde van zulk een vrouw. Zij hadden ruimschoots crediet, maar zij hadden ook rekeningen in overvloed en hadden met een schaarschte aan contanten te kampen. Beïnvloedden deze schulden-moeilijkheden ooit Rawdon's goed humeur? Neen. Iedereen op de Kermis der IJdelheid moet wel opgemerkt hebben, hoe goed zij leven, die tot over hun ooren in de schulden steken; hoe zij zich niets ontzeggen; hoe vroolijk en onbezorgd zij zijn. Rawdon en zijn echtgenoot hadden de beste kamers in het logement te Brighton; als de waard den eersten schotel binnenbracht, boog hij voor hen als voor zijn beste klanten: en Rawdon smaalde op de diners en den wijn met een onbeschaamdheid, welke geen grande in het land hem kon verbeteren. Langdurige praktijk, een mannelijk uiterlijk, onberispelijke laarzen en kleeven, en een gelukkige, heftige manier van optreden helpen een man soms evenveel als een groot saldo bij den bankier.

De twee jonggehuwde paartjes kwamen herhaaldelijk in elkaars kamer bijeen. Na één of twee avonden speelden de heeren een partijtje piquet, terwijl hun vrouwen samen zaten te babbelen. Dit tijdverdrijf en de komst van Jos Sedley, die in zijn prachtig open rijtuig verscheen, en die een paar partijen biljart met kapitein Crawley speelde, vulden de beurs van Rawdon weer eenigszins, en schonken hem al de voordeelen van contanten, waarom de grootste geesten soms verlegen zitten.

Dus wandelden de drie heeren verder om de „Lightning” te zien binnenrijden. Stipt op de minuut, van buiten en van binnen volgeladen, terwijl de conducteur zijn gewone melodie op den hoorn blies — kwam de „Lightning” de straat af gevlogen en stopte voor het plaatsbureau der diligence.

„Hola, daar is mijn beste Dobbin,” riep George uit, verrukt zijn ouden vriend, wiens beloofd bezoek tot nu uitgesteld was, bovenop te zien. „Hoe gaat het, ouwe jongen? Prettig, dat je er bent. Emmy zal verrukt zijn je te zien,” zeide Osborne en schudde zijn vriend hartelijk de hand, zoodra hij van het vehikel afgedaald was — en voegde er toen aan toe, op zachteren toon en met een nerveuze stem: „Wat voor nieuws? Ben je in Russell Square geweest? Wat zegt de ouwe heer? Zeg mij alles.”

Dobbin zag er heel bleek en ernstig uit. „Ik heb je vader gesproken,” zeide hij. „Hoe gaat het met Amelia — mevrouw George? Ik zal je aanstonds alles wel vertellen: maar ik breng het nieuws: en dat is —”

„Voor den dag er mee, ouwe jongen,” zeide George.

„Wij moeten naar België. Het geheele leger gaat — de Garde ook. Heavytop heeft jicht en is woedend, dat hij niet mee kan. O’Dowd heeft het commando, en de volgende week gaan wij te Chatham scheep.”

Dit bericht van den oorlog kon onze minnaars niet anders dan verschrikken en deed deze heeren dan ook zeer ernstig kijken.

HOOFDSTUK XXIII.

Kapitein Dobbin als Stemmenwerver.

Wat is het verborgen mesmerisme, hetwelk vriendschap bezit, en onder welks invloed iemand, die gewoonlijk traag, of onhartelijk, of verlegen is, verstandig, actief en onverschrokken ter wille van een ander wordt? Evenals Alexis, nadat Dr. Elliotson eenige malen met de hand over hem gestreken heeft, pijn veracht, met den achterkant van zijn hoofd leest, mijlen ver kan zien, de gebeurtenissen van de volgende week voorspelt en andere wonderen verricht, die hij in normalen toestand niet bij machte is ten uitvoer te brengen; zoo ook ziet u, dat in wereldsche zaken en onder het magnetisme van vriendschap hij, die bescheiden is, moedig wordt, hij, die verlegen is, vertrouwend, hij, die traag is, actief, of hij, die onstuimig is, voorzichtig en kalm. Wat maakt daarentegen, dat de rechtsgeleerde zijn eigen rechtszaak schuwt en zijn geleerden broer als zijn raadgever ter hulp roept? En waarom roept een dokter, als hij ziek is, zijn collega, in plaats dat hij voor den spiegel gaat zitten en daarin zijn eigen tong beschouwt, of zijn eigen receptje op zijn studeerkamer schrijft? Ik kom met deze vragen voor den dag, opdat de intelligente lezers ze kunnen beantwoorden, die weten, hoe bijgeloovig wij zijn en tegelijkertijd hoe sceptisch, hoe meegaand en hoe koppig, hoe vastberaden voor anderen en hoe schroomvallig, waar het onszelf betreft: ondertusschen was het zeker, dat onze vriend William Dobbin, die zulk een toegankelijk karakter had, dat, als zijn ouders er erg op aangedrongen hadden, hij waar-

schijnlijk naar de keuken zou zijn afgedaald om de keukenmeid te huwen, en die, waar het betrof zijn eigen belangen zelf te bevorderen, het oversteken van de straat reeds als de meest onoverkomelijke moeilijkheid zou hebben geacht, nu even ijverig en geestdriftig George Osborne's zaken behartigde, als de meest zelfzuchtige krijgskundige zijn eigen.

Terwijl onze vriend George en zijn jonge vrouw van de eerste gelukzalige dagen der wittebroodsweken te Brighton genoten, was de brave William, als George's gevolmachtigde, in Londen achtergebleven om het zakelijk gedeelte van het huwelijk te regelen.

Het was zijn plicht den ouden Sedley en diens vrouw te bezoeken, en den eerste in een goede luim te houden; Jos en diens zwager dichter bij elkaar te brengen, zoodat de betrekking en waardigheid van Jos als ontvanger van Boggley Wollah zijn vaders verlies van rang in de maatschappij zou kunnen vergoeden en de oude Osborne met het verbond verzoenen; en ten slotte het den laatste zôo mede te deelen, dat het den ouden heer het minst zou ergeren.

Nu overwoog Dobbin, dat, vóór hij het hoofd van het huis Osborne met het nieuws, dat hij te vertellen had, onder de oogen kwam, het politiek zou zijn eerst met de rest van de familie beste maatjes te worden en zoo mogelijk de dames op zijn hand te hebben. In haar hart kunnen zij niet boos zijn, dacht hij. Geen vrouw was ooit werkelijk boos over een romantisch huwelijk. Een beetje tegensputteren en zij draaien wel bij; en dan zullen wij drieën den ouden heer Osborne belegeren. Aldus zocht deze Machiavellistische kapitein van de infanterie naar een gelukkige kriegslist om de dames Osborne voorzichtig en langzaam voor te bereiden op haar broeders geheim. Door eenige informaties betreffende zijn moeders uitnoodigingen en afspraken kon hij al spoedig uitvinden bij wie harer vrienden er toen partijtjes gegeven werden en waar hij hoogstwaarschijnlijk Osborne's zusters ontmoeten zou; en ofschoon hij een gruwelijken afkeer had van avondrecepties en avondpartijen, zooals helaas vele verstandige menschen, vond hij er spoedig een, waar de dames Osborne tegenwoordig zouden zijn. Hij verscheen op het bal, danste enkele malen met beiden, was buitengewoon voorkomend en had zoowaar den moed juffrouw Osborne den volgenden dag vroeg om een onderhoud van enkele minuten te verzoeken, daar hij haar nieuws van het grootste belang had mede te deelen.

Waarom schrok zij, en waarom staarde zij eerst een oogenblik naar hem en daarna op den grond, naar haar voeten, en waarom deed zij, alsof zij in zijn armen flauw zou vallen, als hij haar niet te juister tijd op de teenen had getrapt en de jonge dame aldus haar zelfbeheersching teruggaf? Waarom was zij zoo hevig ontroerd door Dobbin's verzoek? Dit zal men nooit te weten komen. Maar toen hij den volgenden dag kwam, was Maria niet bij haar zuster in het salon, en juffrouw Wirt ging heen om de laatste te halen, en de kapitein en juffrouw Osborne bleven alleen achter. Zij waren beiden zoo stil, dat het getiktak van de klok op den schoorsteen, die het offer van Iphigenia voorstelde, bijna brutaal hoorbaar werd.

„Wat was het gisterenavond aardig,” begon juffrouw Osborne eindelijk aanmoedigend; „en — en welk een vorderingen met dansen heeft u gemaakt, kapitein Dobbin. Iemand heeft u zeker onderricht gegeven,” voegde zij er met liefvallige schalkschheid aan toe.

„U moest mij eens een ‚reel‘ zien dansen met de vrouw van onzen majoor O'Dowd; en een ‚jig‘ — heeft u wel eens een ‚jig‘ gezien? Maar ik geloof, dat iedereen met u zou kunnen dansen, juffrouw Osborne, u, die zoo voortreffelijk danst.”

„Is de majoorvrouw jong en knap, kapitein?” vervolgde de schoone ondervraagster. „O, wat moet het verschrikkelijk wezen de vrouw van een soldaat te zijn! Ik vraag mij af, hoe zij nog lust tot dansen hebben, en dan in deze vreeselijke oorlogstijden! O, kapitein Dobbin, ik beef soms, als ik aan onzen dierbaren George denk, en aan de gevaren van den armen soldaat. Zijn er veel gehuwde officieren in het —ste, kapitein Dobbin?”

„Op mijn woord, zij speelt haar kaart wel wat te open,” dacht juffrouw Wirt; maar deze opmerking is slechts tusschen haakjes en werd niet door de reet der deur vernomen, voor welke de gouvernante haar uitte.

„Één van onze jonge mannen is zoo pas gehuwd,” zeide Dobbin, nu ter zake komend. „Het is een heel oude liefde, en het jonge paar is zoo arm als een kerkrat.”

„O, wat verrukkelijk! O, wat romantisch!” riep juffrouw Osborne uit, toen de kapitein de woorden „oude liefde” en „arm” uitsprak. Haar sympathie moedigde hem aan.

„De kraniigste jonge man van het regiment,” vervolgde hij. „Er is geen moediger of knapper officier in het leger; en zoo'n bekoorlijk vrouwtje! Wat zou u haar lief vinden; wat zult u haar lief vinden, als u haar kent, juffrouw Osborne.” De jonge dame dacht, dat het oogenblik nu gekomen was. Dobbin's zenuwachtigheid nam toe en uitte zich in de zenuwtrekkingen van zijn gelaat, in de manier, waarop hij met zijn groote voeten op den grond tikte, in het snel vastknoopen en weder losknoopen van zijn gekleede jas, enz. Ik herhaal, juffrouw Osborne dacht, dat, als hij wat bijgekomen was, hij zijn hart geheel zou uitstorten, en zij bereidde zich er ernstig op voor te luisteren. En de klok in het altaar, waarop Iphigenia zat, begon na een inleidende stuiptrekking twaalf te slaan, en het scheen wel, of het slaan alleen al tot één uur zou duren — zoo langgerekt kwam het de verlangende, oude vrijster voor.

„Maar ik kwam niet over huwen spreken — dat wil zeggen dat huwelijk — dat is — neen, ik bedoel — mijn lieve juffrouw Osborne, maar over onzen besten vriend George,” zeide Dobbin.

„Over George?” vroeg zij op zulk een teleurgestelden toon, dat Maria en juffrouw Wirt aan de andere zijde der deur lachten, en zelfs die verdorven Dobbin voelde neiging tot glimlachen; want hij was niet geheel en al onwetend omtrent den stand van zaken; George had hem dikwijls geplaagd en gezegd: „Verduiveld, Will, waarom neem je de ouwe Polly niet? Zij wil je wel hebben, als je haar vraagt. Ik durf je er vijf tegen twee om te verwedden.”

„Ja, over George dan,” vervolgde hij. „Er is verschil van meening tusschen hem en den heer Osborne geweest. En ik heb zooveel genegenheid voor hem — want u weet, dat wij als broers met elkaar omgaan — dat ik hoop en bid, dat de twist bijgelegd wordt. Wij moeten naar het buitenland, juffrouw Osborne. Het is mogelijk, dat wij maar een dag van te voren bevel tot vertrek krijgen. Wie weet, wat er gedurende den veldtocht gebeuren kan? Wees niet ontsteld, lieve juffrouw Osborne; en deze twee moesten ten minste als vrienden scheiden.”

„Er is geen twist geweest, kapitein Dobbin, behalve de gewone woordenwisseling met papa,” zeide zij. „Wij verwachten George iederen dag terug. Wat papa wilde, was alleen voor zijn bestwil. Hij heeft slechts terug te komen en ik weet zeker, dat alles dan weer in orde is; en ik weet, dat lieve Rhoda, die in droeve, droeve verontwaardiging van hier ging, hem zal vergeven. Een vrouw vergeeft maar al te gaarne, kapitein.”

„Ik ben er van verzekerd, dat zulk een engel als u, dat zou doen,” zeide de heer Dobbin met verfoeilijke schranderheid. „En geen man kan het zichzelf vergeven, als hij een vrouw pijn doet. Wat zouden uw gevoelens zijn, als een man u ontrouw was?”

„Ik zou omkomen — ik zou mij uit het venster werpen — ik zou vergif nemen — ik zou kwijnen en sterven. Daar ben ik zeker van,” riep juffrouw Osborne uit, die echter al een of twee liefdesgeschiedenissen achter den rug had zonder eenige gedachte aan zelfmoord.

„En er zijn anderen,” vervolgde Dobbin, „even trouw en goedhartig als u. Ik spreek niet van de West-Indische erfgename, juffrouw Osborne, maar van een arm meisje, dat George eens liefhad en die sedert haar kindertijd opgevoed was om aan niemand, behalve hem, te denken. Ik heb haar gezien in haar armoede, gelaten, met een gebroken hart, onschuldig. Ik spreek van juffrouw Sedley. Lieve juffrouw Osborne, kan uw edelmoedig hart met uw broer kibbelen, omdat hij haar getrouw is? Kon zijn eigen geweten het hem ooit vergeven, als hij haar in den steek liet? Wees haar vriendin — zij hield altijd van u — en — en ik kom hier om u uit naam van George mede te deelen, dat hij zijn verbintenis met haar als zijn heiligsten plicht beschouwt; en u te smeeken ten minste op zijn zijde te wezen.”

Als een sterke ontroering zich van Dobbin meester maakte, en na de eerste paar aarzelende woorden, kon hij vloeiend redeneeren en het is duidelijk, dat zijn welsprekendheid bij deze gelegenheid eenigen indruk op de jonge dame, die hij toesprak, maakte.

„Ach,” zeide zij, „dit is — allerverrassendst — hoogst pijnlijk — hoogst merkwaardig — wat zal papa zeggen? — dat George zulk een schitterend aanbod weggooit — maar in ieder

geval heeft hij een zeer dapperen kampioen in u, kapitein Dobbin. Het haalt echter niets uit," vervolgde zij na een oogenblik zwijgen, „ik voel medelijden met juffrouw Sedley, ongetwijfeld — oprecht, weet u. Wij vonden het nooit een goede partij, ofschoon wij hier altijd vriendelijk voor haar waren — heel vriendelijk. Maar papa zal nooit zijn toestemming geven, daar ben ik van overtuigd. En een goed opgevoede jonge vrouw, weet u — met gezond verstand moet — George moet haar opgeven, lieve kapitein Dobbin, heusch, hij moet."

„Behoort een man de vrouw, die hij liefheeft, op te geven, juist dan als het ongeluk haar treft?" zeide Dobbin en stak zijn hand uit. „Lieve juffrouw Osborne! is dit de raad, dien ik van u verneem? Mijn lieve jonge dame, u moet haar vriendin wezen. Hij kan haar niet opgeven. Denkt u, dat een man u zou opgeven, als u arm was?"

Deze handige vraag trof juffrouw Jane Osborne niet weinig. „Ik weet niet, of wij arme meisjes gelooven moeten, wat gij mannen zegt, kapitein," zeide zij. „Er is iets in de teederheid van een vrouw, dat haar te spoedig tot gelooven noopt. Ik vrees, dat gij wreede, wreede bedriegers zijt —" en Dobbin was er van overtuigd, dat de hand, welke juffrouw Osborne hem had toegestoken, de zijne even drukte.

Hij liet die eenigszins ontsteld los. „Bedriegers!" zeide hij. „Neen, lieve juffrouw Osborne, niet alle mannen; uw broer niet; George heeft Amelia liefgehad, sedert zij kinderen waren; geen rijkdommen ter wereld zouden hem er toe brengen iemand anders dan haar te huwen. Moet hij haar in den steek laten? Zou u hem dien raad geven?"

Wat kon juffrouw Jane op zulk een vraag antwoorden, zij, met haar eigen, bijzondere begrippen? Zij kon haar niet beantwoorden, dus ontweek zij haar door te zeggen: „welnu, als u geen bedrieger is, dan is u ten minste zeer romantisch;" en kapitein William liet deze opmerking zonder verdere tegenwerpingen voorbijgaan. Toen hij ten slotte met behulp van verdere beleefde redevoeringen juffrouw Osborne voldoende voorbereid oordeelde om het nieuws te hooren, deelde hij het haar mede.

„George kon Amelia niet opgeven — George had haar getrouwd" — en hij verhaalde daarop de bijzonderheden van het huwelijk, die wij reeds weten — dat het arme meisje gestorven zou zijn, als haar minnaar zijn woord niet had gehouden: dat de oude Sedley zijn toestemming geweigerd had en dat men een „license" had; en Jos Sedley was uit Cheltenham gekomen om de bruid ten huwelijk te geven; dat zij naar Brighton waren vertrokken in Jos' rijtuig met vier paarden, om daar de wittebroodsweken door te brengen; en dat George op zijn lieve, lieve zusters rekende om hem met zijn vader te verzoenen, wat vrouwen — zoo trouw en teeder als zij — zeker zouden doen. En dus toestemming verzoekend (gretig toegestaan) om haar nog eens op te zoeken en terecht veronderstellend, dat het nieuws, hetwelk hij gebracht had, de volgende vijf minuten aan de andere dames medegedeeld zou worden, boog kapitein Dobbin en nam afscheid.

Hij was ternauwernood het huis uit, of juffrouw Wirt en juffrouw Maria stormden de kamer, waar juffrouw Osborne zat, binnen en het geheele wonderbaarlijke geheim werd haar door deze jonge dame toevertrouwd. Het moet gezegd worden, dat het niet erg het misnoegen der beide zusters opwekte. Er is iets in een schaking, waarover weinig dames werkelijk boos kunnen zijn, en Amelia steeg eerder in haar achting door de geestkracht, die zij aan den dag legde door in de verbintenis toe te stemmen. Terwijl zij het geval bespraken en er over babbelden en zich afvroegen wat papa zou doen en zeggen, weerklonk een luide klop, als een wrekende donderslag op de voordeur, waardoor deze samenzweersters opgeschrikt werden. Het moet papa wezen, dachten zij. Maar hij was het niet. Het was de heer Frederic Bullock maar, die van de city kwam om de dames volgens afspraak naar een bloementoonstelling te begeleiden.

Zooals men zich kan voorstellen, werd deze heer niet lang onkundig gelaten van het geheim. Maar toen hij het vernam, toonde zijn gelaat een verwondering, die zeer verschilde van den sentimenteelen, verbaasden blik, welke op het gelaat der zusters lag. De heer Bullock was een man van de wereld en de jongste firmant van een bloeiende firma. Hij

wist wat geld was en kende de waarde er van; en een verrukte sensatie van verwachting schitterde in zijn kleine oogjes en deed hem tegen zijn Maria glimlachen, terwijl hij bedacht, dat door deze dwaasheid van George zij mogelijk dertig duizend pond meer waard was, dan hij ooit had durven hopen.

„Gut! Jane,” zeide hij en bekeek zelfs de oudste zuster met eenige belangstelling. „Eels zal er spijt van hebben, dat hij zich teruggetrokken heeft. Je bent misschien nog wel vijftig duizend pond waard.”

De zusters hadden tot op dat oogenblik heelemaal niet aan de geldquaestie gedacht, maar Fred Bullock plaagde haar er met opgewektheid mede gedurende hun uitstapje in den voormiddag; en zij waren niet weinig in haar eigen achting gestegen tegen den tijd, dat het ochtendvermaak achter den rug was, en zij voor het diner naar huis reden. En laat mijn geëerde lezer niet luide tegen deze zelfzucht uitvaren en haar onnatuurlijk noemen. Het was nog dienzelfden ochtend, toen hij op den bus van Richmond reed en toen deze van paarden verwisselde, dat de schrijver dezes, bovenop den bus gezeten, drie kleine kinderen in de diepte in een modderpoel zag spelen, heel vies en vriendschappelijk en gelukkig. Spoedig kwam bij die drie nog een kleintje. „Polly”, zegt zij, „je zusje heeft een stuiver gekregen.” Waarop de kinderen onmiddellijk uit den modderpoel kwamen en wegrenden om Peggy het hof te maken. En toen de bus wegreed, zag ik Peggy met de kinderen-processie achter haar aan met groote waardigheid op het tentje van een naburige snoepverkoopster toestappen.

HOOFDSTUK XXIV.

Waarin de heer Osborne den Familiebijbel uit de Boekenkast neemt.

Nadat hij aldus de zusters voorbereid had, haastte Dobbin zich naar de city om het laatste en moeilijkste gedeelte van de taak, welke hij op zich had genomen, te vervullen. De gedachte den ouden Osborne onder de oogen te komen, maakte hem niet weinig nerveus en meer dan eens dacht hij er over de onthulling van het geheim aan de jonge dames over te laten, hetwelk, zooals hij zich bewust was, zij niet lang bewaren konden. Maar hij had George beloofd hem mede te deelen, hoe de oude Osborne het bericht opvatte; dus begaf hij zich naar diens kantoor in de city in Thames Street en zond den heer Osborne vandaar een briefje, waarin hij hem in verband met de aangelegenheden van diens zoon, George, om een onderhoud van een half uurtje verzocht. Dobbin's boodschapper keerde van het kantoor van den heer Osborne terug met de beleefde groeten van den laatste, die den kapitein met genoegen dadelijk zou ontvangen en dus ging Dobbin heen om in diens tegenwoordigheid te verschijnen.

De kapitein, met een half schuldig geheim, dat hij moest opbiechten, en met het vooruitzicht van een pijnlijk en stormachtig onderhoud, stapte het kantoor van den heer Osborne met een allersomberst gelaat en beschaamden tred binnen en toen hij door het voorvertrek ging, waar de heer Chopper presideerde, werd hij door dezen ambtenaar aan diens lessenaar met een schalksch air gegroet, dat hem nog verder van de wijs bracht. De heer Chopper wenkte en knikte en wees met zijn pen naar de deur van zijn patroon en zeide: „U zult den ouwen heer in een goed humeur treffen,” en dit alles met een allertergendste opgeruimdheid.

Osborne stond dan ook op, schudde hem hartelijk de hand en zeide: „Hoe gaat het, mijn beste jongen?” met een hartelijkheid, welke maakte, dat arme George's afgevaardigde zich dubbel schuldig voelde. Zijn hand lag als dood in de greep van den ouden heer. Hij gevoelde, dat hij, Dobbin, min of meer de oorzaak was van al het gebeurde. Hij was het, die George weer bij Amelia had gebracht; hij was het, die het huwelijk, dat hij George's vader nu kwam meedeelen, toegejuicht, aangemoedigd en zoo goed als voltrokken had; en de laatste verwelkomde hem met glimlachjes; klopte hem op den schouder en noemde hem „Dobbin, mijn beste jongen.” De bode had inderdaad reden om zijn hoofd te laten hangen. Osborne was in de volle overtuiging, dat Dobbin gekomen was om zijn zoons overgave aan te kondigen. De heer Chopper en zijn principaal spraken juist over het geschil tusschen George en zijn vader, toen Dobbin's boodschapper kwam. Beiden waren het er over eens, dat George zijn onderwerping indiende. Beiden hadden het al eenige dagen verwacht — en „God! Chopper, wat een bruiloft zullen wij hebben,” zeide de heer Osborne tot zijn klerk, met zijn dikke vingers knippend en met de guinjes en shillings in zijn groote zakken rinkelend, terwijl hij zijn ondergeschikte met een blik van triomf aankeek.

Terwijl hij dergelijke handelingen in beide zakken verrichtte, beschouwde Osborne met een veelbeteekenend en jolig voorkomen Dobbin, welke verbouwereerd en zwigend tegenover hem zat. „Wat een boerenkinkel als kapitein in het leger,” dacht de oude Osborne. „Het verwondert mij, dat George hem geen betere manieren heeft geleerd.”

Eindelijk vatte Dobbin moed om te beginnen.

„Mijnheer,” zeide hij, „ik kom u heel ernstig nieuws brengen. Ik ben op de Horse Guards geweest van ochtend en ons regiment wordt zonder twijfel naar het buitenland gestuurd, en zal voor het einde der week op weg naar België zijn. En u weet, mijnheer, dat wij niet terug zullen keeren vóór een strijd; die voor velen van ons noodlottig zal blijken te wezen.”

Osborne keek ernstig. „Ik durf wedden, dat mijn z—, het regiment zijn plicht zal doen, mijnheer,” zeide hij.

„De Franschen zijn zeer sterk, mijnheer,” ging Dobbin verder. „Het zal lang duren voor de Russen en de Oostenrijkers hun troepen kunnen aanvoeren. Wij zullen het eerst in het gevecht moeten, mijnheer; en u kunt er verzekerd van wezen, dat Boney er voor zal zorgen, dat het een bittere strijd is.”

„Waar wil je heen, Dobbin?” vroeg zijn interlocuteur angstig, en met toornigen blik. „Ik veronderstel, dat geen Brit bang voor zoo'n vervloekten Franschman is, hè?”

„Het is mijn bedoeling slechts, dat, vóór wij vertrekken, en het groote gevaar, dat ons allen ongetwijfeld zonder onderscheid bedreigt, in aanmerking genomen — als er eenige oneenigheid tusschen u en George mocht bestaan — het goed zou zijn, mijnheer, dat — dat u elkaar de hand zou schudden, niet waar? Mocht hem iets overkomen, dan geloof ik, dat u het uzelf nooit zou vergeven, als u niet in vriendschap gescheiden was.”

Terwijl hij dit zeide, kwam er een donkerroode bloes op het gelaat van den armen William Dobbin en voelde en erkende hij, dat hij een verrader was. Zonder zijn toedoen had deze scheiding nooit plaats behoeven te hebben. Waarom was George's huwelijk niet uitgesteld? Wat voor reden was er om er zooveel spoed achter te zetten? Hij gevoelde, dat George in ieder geval zonder doodelijke smart van Amelia afscheid genomen zou hebben. Ook Amelia zou misschien den schok van zijn verlies te boven zijn gekomen. Op zijn raad was het huwelijk, met alles wat er uit voortspoot, tot stand gebracht. En waarom? Omdat hij zooveel van haar hield, dat hij het niet verdragen kon haar ongelukkig te zien; of omdat zijn eigen lijden tengevolge van onzekerheid zoo ondragelijk was, dat hij blij was dit onmiddellijk den kop in te drukken — evenals wij een begrafenis na den dood verhaasten, of geen rust hebben, vóór een op handen zijnde scheiding van hen, die wij liefhebben, voorbij is.

„Je bent een goeie kerel, William,” zeide de heer Osborne op toegevendenden toon; „en ik en George moeten niet boos scheiden, dat is zoo. Kijk eens hier, ik heb meer voor hem over gehad dan ooit een andere vader. Ik verzeker je, dat hij driemaal zooveel geld heeft gehad,

dan jouw vader je ooit gaf. Maar ik poch er niet op. Hoe ik voor hem gezwoegd en gewerkt heb en mijn kundigheden en energie gebruikt, wil *ik* niet zeggen. Vraag maar aan Chopper. Vraag hemzelf. Vraag het de City. Welnu, ik stel hem een huwelijk voor, waarop iedere edelman in Engeland trotsch mag wezen — het eenige, dat ik hem ooit gevraagd heb — en hij weigert. Heb *ik* ongelijk? Heb ik schuld aan den twist? Wat beoog ik anders dan zijn bestwil, waarvoor ik sedert zijn geboorte als een galeiboef geslaafd heb? Niemand kan van *mij* zeggen, dat ik ook maar eenigszins zelfzuchtig ben. Laat hem terugkomen. Ik zeg, hier is mijn hand. Ik zeg, vergeven en vergeten. Wat het huwelijk aangaat, dat is nu buiten quaestie. Laat hij en juffrouw S. zich met elkaar verzoenen en later trouwen, wanneer hij als kolonel terugkeert; want hij zal kolonel worden, bij God, dat zal hij, als geld dat vermag. Ik ben blij, dat jij hem tot andere gedachten hebt gebracht. Ik weet, dat het jouw werk is, Dobbin. Jij hebt hem al uit menige moeilijkheid gered. Laat hem maar komen, *ik* zal niet ontoeschietelijk zijn. Kom vandaag in Russell Square dineeren; jelui allebei, zooals gewoonlijk. Je krijgt een nekstuk wildbraad en geen vragen."

Deze lof en dit vertrouwen troffen Dobbin pijnlijk. Ieder oogenblik, dat het gesprek op dezen toon voortgezet werd, voelde hij zich meer en meer schuldig.

"Mijnheer," zeide hij, „ik vrees, dat u zich bedriegt. Ik weet het zeker. George is een te nobele kerel om ooit om geld te trouwen. Een bedreiging van uw kant, dat u hem zult onterven in geval van ongehoorzaamheid, zou slechts door tegenstand zijnerzijds gevolgd worden."

"Wel, verduiveld, kerel, je wilt toch niet zeggen, dat een aanbod van acht of tien duizend pond per jaar een bedreiging is?" zeide de heer Osborne in een nog steeds tergende goede luim. „Gut, als juffrouw S. mij wil hebben, ben ik haar man. *Ik* ben zoo kieskeurig niet, als het om een paar nuances bruin gaat." En de oude man grinnikte sluw en lachte ruw.

"U vergeet, mijnheer, dat kapitein Osborne reeds vroeger verbintenissen heeft aangegaan," zeide de afgevaardigde ernstig.

"Wat voor verbintenissen? Duivekaters, wat bedoel je? Je wilt toch niet zeggen," vervolgde de heer Osborne met woede en verbazing, nu de gedachte voor het eerst bij hem opkwam — „je wilt toch niet zeggen, dat hij zulk een verdomde dwaas is nog naar de dochter van dien oplichter van een ouden bankroetier te verlangen? Je komt hier toch niet om mij te doen gelooven, dat hij *haar* wenscht te trouwen? *Haar* trouwen, die is goed. Mijn zoon en erfgenaam met een bedelaarsdochter van de straat trouwen. Verdomme, als hij het doet, laat hem dan maar een bezem koopen en bij een kruispunt vegen. Zij heeft hem altijd nagelooopen en toegelonkt, herinner ik mij nu; en ik twijfel niet, of die oude schurk van een vader heeft haar er toe aangespoord."

"De heer Sedley was eens een heel goed vriend van u, mijnheer," viel Dobbin in de rede, bijna met zichzelf ingenomen, toen hij bemerkte, dat hij boos werd. „Er was een tijd, dat u hem betere namen gaf dan schurk en oplichter. De verloving was uw werk. George had het recht niet te spelen —"

"Spelen!" schreeuwde de oude Osborne. „Spelen! Wel, verduiveld, dat zijn dezelfde woorden, die mijnheer gebruikte, toen hij zich een air gaf, verleden Donderdag veertien dagen geleden, en over het Britsche leger sprak tegen zijn vader, aan wien hij alles te danken heeft. Wat, ben jij het, die hem opgehitst heeft — zoo? Uw dienaar, kapitein. Ben jij het, die bedelaars in mijn familie wilt brengen. Dank je lekker. *Haar* trouwen, welzeker — hij, hij! waarom zou hij? Ik durf wedden, dat zij zonder dat spoedig genoeg naar hem toe zal gaan."

"Mijnheer," zeide Dobbin, met onverholen woede opspringend; „geen man zal die dame in mijn tegenwoordigheid beleedigen, en u allerminst."

"O, je wilt mij uitdagen, zoo? Wacht, laat mij om pistolen voor ons beiden bellen. Mijnheer George zond u hierheen om zijn vader te beleedigen, zoo?" zeide Osborne en trok aan het schellekoord.

"Mijnheer Osborne," zeide Dobbin stamelend, „u is het, die het beste schepseltje ter wereld beleedigt. U deed beter haar te ontzien, mijnheer, want zij is de echtgenote van uw zoon."

En met deze woorden, daar hij gevoelde, dat hij niet meer kon zeggen, ging Dobbin heen, en Osborne zonk terug in zijn stoel en keek hem verbijsterd na. Een klerk kwam op het schellen binnen; en de kapitein had nauwelijks het binnenpleintje verlaten, waaraan het kantoor van den heer Osborne was gelegen, of de heer Chopper, de eerste klerk, kwam hem zonder hoed achterna gerend.

„In 's hemels naam, wat is er?” zeide de heer Chopper en greep den kapitein bij zijn jaspand. „De ouwe heer heeft een toeval. Wat heeft mijnheer George gedaan?”

„Vijf dagen geleden huwde hij juffrouw Sedley,” antwoordde Dobbin. „Ik was zijn bruidsjonker, mijnheer Chopper, en u moet zijn vriend blijven.”

De oude klerk schudde zijn hoofd. „Als dat uw nieuws is, kapitein, ziet het er slecht uit. De ouwe heer zal hem nooit vergeven.”

Dobbin verzocht Chopper hem bericht te zenden in het hotel, waar hij logeerde, hoe het er mee ging en liep gemelijk westwaarts, zeer verontrust over het verleden zoowel als de toekomst.

Toen de familie in Russell Square dien avond voor het diner bijeenkwam, vonden zij den heer des huizes op zijn gewone plaats, maar met die sombere uitdrukking op zijn gelaat, welke steeds, wanneer deze verscheen, den geheelen kring tot zwijgen stemde. De dames en de heer Bullock, die bij hen dineerde, begrepen, dat het nieuwtje den heer Osborne was medegedeeld. Zijn sombere blikken hadden zooveel invloed op den heer Bullock, dat hij zich stil en kalm hield; maar hij was buitengewoon minzaam en attent voor juffrouw Maria, naast wie hij zat, en voor haar zuster aan het hoofd der tafel.

Dientengevolge zat juffrouw Wirt alleen aan haar zijde van den disch, daar er een opening was tusschen haar en juffrouw Jane Osborne. Dit was George's plaats, als hij thuis at; en, zooals wij reeds zeiden, was er steeds voor hem gedekt in afwachting van den terugkeer van den spijbelaar. Gedurende het diner onderbrak niets de stilte van den maaltijd, het kwijnende, vertrouwelijke gefluister van den glimlachenden heer Frederic en het gerinkel van het porselein en het zilver uitgezonderd. De bedienden liepen sluipend heen en weer om hun plicht te vervullen. Bidders bij een begrafenis konden niet somberder kijken dan het personeel van den heer Osborne. Het nekstuk wildbraad, waar hij ook Dobbin op uitgenoodigd had, werd onder volkomen zwijgen door hem gesneden; maar zijn eigen portie ging bijna onaangeroerd heen, ofschoon hij veel dronk en de bottelier ijverig diens glas vulde.

Eindelijk, juist op het eind van het diner, vestigden zijn oogen, die ieder om beurten aangestaard hadden, zich voor een oogenblik op het couvert van George. Hij wees er daarna onmiddellijk met zijn rechterhand naar. Zijn dochters keken hem aan, maar begrepen het gebaar niet, of verkozen zulks niet; en de bedienden eerst evenmin.

„Neem dat couvert weg,” zeide hij ten slotte, terwijl hij met een vloek opstond — en bij deze woorden schoof hij zijn stoel naar achter en begaf zich naar zijn eigen kamer.

Achter de eetkamer van den heer Osborne bevond zich het gebruikelijke vertrek, dat in zijn huis onder den naam van de studeerkamer bekend was en dat het heiligdom van den heer des huizes was. Hier trok de oude heer Osborne zich 's Zondags voormiddags terug, als hij geen zin had om naar de kerk te gaan; en hier bracht hij den ochtend in een rood lederen stoel door en las de courant. Hier waren enkele boekenkasten met glazen deuren, welke standaardwerken in stevige, vergulde banden bevatten: De „Annual Register,” de „Gentleman's Magazine,” „Blair's Sermons” en „Hume and Smollet.” Jaar in jaar uit nam hij nooit een van deze deelen van de planken; maar er was geen familielid, die het wagen zou één dezer boeken aan te raken, uitgezonderd op die zeldzame Zondagavonden, als er geen gasten voor het diner waren en de groote, roode bijbel en het gebedenboek uit hun hoekje genomen werden, waar zij naast een deel van de „Peerage” stonden, en als de bedienden naar de eetkamer werden geroepen en Osborne met luide, krakende, hoogdravende stem het gezin den avonddienst voorlas. Geen van de huishouding, kind of bediende, had deze kamer ooit zonder angst betreden.

Hier controleerde hij de rekeningen van de huishoudster en onderzocht hij het kelderboekje

van den bottelier nauwkeurig. Van hieruit had hij over een met kiezel bedekte binnenplaats het uitzicht op den achteringang van de stallen, waarmede een van zijn schellen communiceerde, en de koetsier verliet zijn eigen terrein en betrad deze binnenplaats, alsof zij een bank voor beschuldigen was, en Osborne vloekte tegen hem van uit het studeervertrekraam. Vier maal per jaar kwam juffrouw Wirt dit vertrek binnen om haar salaris te ontvangen; en zijn dochters om haar driemaandelijksche toelage in ontvangst te nemen. Als jongen was George verscheidene malen in deze kamer gekastijd, terwijl zijn moeder mistroostig op de trap naar de zweepslagen zat te luisteren. De jongen huilde bijna nooit gedurende deze straf; de arme vrouw liefkoosde en kustte hem dan heimelijk en gaf hem geld tot troost, als hij dit vertrek verliet.

Er hing een familieportret boven den schoorsteenmantel, dat uit de voorkamer daar naar toe was verhuisd, bij het overlijden van mevrouw Osborne — George op een ponie, de oudste zuster stak hem een bos bloemen toe; de jongste werd door haar moeder bij de hand geleid; allen, met roode wangen en groote, roode monden, keken elkaar gemaakt lachend aan, volgens de erkende wijze van familie-portretten. De moeder was nu heengegaan, reeds lang vergeten — de zusters en de broer hadden honderden verschillende persoonlijke belangen en, ofschoon nog familiaar, waren zij totaal van elkaar vervreemd. Enkele tientallen jaren later, wanneer al de afgebeelde personen oud zijn geworden, wat een bittere satire spreekt er dan uit die pralerige, kinderlijke familie-portretten met hun bespotting van gevoelens, en glimlachende leugens, en zooveel zelfbewuste en zelfingenomen onschuld. Osborne's eigen statie-beeltenis, met die van zijn grooten zilveren inkkoker en leunstoel, had nu de eereplaats in de eetkamer, door het familie-portret vrij gemaakt, ingenomen.

In dit studeervertrek trok de oude Osborne zich dus terug, tot groote verlichting van het kleine gezelschap, dat hij verliet. Toen de bedienden waren heengegaan, begonnen zij een poos druk te spreken, maar op zeer gedempten toon; daarna gingen de dames rustig de trap op, terwijl de heer Bullock haar tersluiks met zijn krakende schoenen volgde. Hij had den moed niet alleen wijn te drinken, zoo in de buurt van den vreeselijken, ouden heer in diens aangrenzend studeervertrek.

Minstens een uur na het vallen van den avond waagde de bottelier, die nog niet geroepen was, het aan zijn deur te kloppen, en hem waskaarsen en thee te brengen. De heer des huizes zat in zijn stoel en veinsde de courant te lezen, en toen de bediende, nadat hij het licht en de versnaperingen op tafel naast hem had neergezet, verdween, stond de heer Osborne op en deed de deur achter dezen op slot. Nu leed het geen twijfel; de geheele familie wist, dat er een groot onheil op handen was, dat waarschijnlijk jonheer George zwaar zou treffen.

In den grooten, glimmenden mahoniehouten schrijfflessenaar had de heer Osborne een lade, die speciaal aan de zaken en papieren van zijn zoon was gewijd. Hier bewaarde hij al de documenten, die betrekking op hem hadden vanaf zijn prilste jeugd; hier bevonden zich zijn schrijfboeken en teekenschriften, waarmede hij prijzen behaald had, en alle met George's schrift en dat van den meester; hier waren zijn eerste brieven in groote, ronde letters, waarin hij zijn papa en mama hartelijk groette en om een cake verzocht. Zijn lieve peetvader, Sedley, werd meer dan eens er in genoemd. Vloeken trilden op de loodkleurige lippen van den ouden Osborne, en vreeselijke haat en teleurstelling knaagden aan zijn ziel, toen hij, deze papieren doorkijkend, dien naam tegenkwam. Zij waren alle genummerd, van etiket met korten inhoud voorzien en met rood band samengebonden. Het was aldus — „Van Georgy, verzoek om 5 shilling, April 23, 18—; beantwoord April 25” — of „George, over een pony, October 13” en zoo voort. In een ander bundeltje „Rekeningen van Dr. S.” — „G's kleermakersrekeningen en uitrusting, wissels op mij door G. Osborne Jr.,” enz. — zijn brieven uit West-Indië — de brieven van zijn agenten en de couranten, die zijn officiersaanstellingen bevatten: hier was een zweep, die hij als jongen had, en in een papier een medaillon, dat zijn haar bevatte, en dat zijn moeder altijd droeg.

De ongelukkige man bracht verscheidene uren door met ze alle één voor één te bekijken en over deze herinneringen te peinzen. Al zijn trots, eerzucht en hoop waren op hem

gevestigd geweest. Hoe trotsch was hij op zijn jongen! Het was het knapste kind, dat hij ooit had gezien. Iedereen zeide, dat het net de zoon van een edelman was. Een prinses had hem opgemerkt in Kew Gardens, en hem gekust en zijn naam gevraagd. Welke koopman kon zulk een tweede toonen? Kon een prins beter verzorgd worden? Alles, wat voor geld te krijgen was, had zijn zoon gehad. Hij placht bij prijsuitdeeling met vier paarden en nieuwe livreeën naar school te rijden en nieuwe shillings onder de jongens op school, waar George was, uit te strooien: toen hij met George naar het depôt van zijn regiment ging, vóór de jongen zich naar Canada inschepte, gaf hij de officieren zulk een diner, dat de Hertog van York er wel mee had kunnen aanzitten. Had hij hem ooit een wissel geweigerd, als George er een trok? Daar lagen ze — zonder een woord betaald. Menig generaal in het leger kon de paarden niet berijden, die hij had! Hij had het kind voor oogen, op honderd verschillende dagen, dat hij zich George herinnerde — na het diner, wanneer hij dapper als een lord binnenstapte en zijn glas naast zijn vader aan het hoofd der tafel leegdronk — op een pony te Brighton, toen hij over de heg sprong en de jagers bijhield — op den dag, toen hij voorgesteld werd aan den prins-regent op de hofreceptie, toen er geen kraniger kerel in geheel St. James's was. En dit was het einde van alles! — de dochter van een bankroetier huwen, en vluchten, niettegenstaande plicht en fortuin! Welk een vernedering en razernij: welk een felle smarten van wanhopige woede, verijdelde eerzucht en liefde; en die wonden van beleedigde ijdelheid, zelfs teederheid, wat smartten zij dezen ouden wereldling!

Nadat hij deze papieren doorgekeken had en over deze en gene had zitten peinzen onder de bitterste aller hopelooze smarten, waarmede ellendige menschen aan het gelukkige verleden denken — nam George's vader alle documenten uit de lade, waarin hij ze zoo lang bewaard had, en sloot ze in een schrijfdoos, die hij dichtbond en met zijn zegel verzegelde. Daarna opende hij de boekenkast en nam er den grooten, rooden bijbel uit, waarvan wij reeds vroeger melding maakten — een pompeus boek, waar zelden naar gekeken werd, blinkend van het goud. Er was een titelplaat in, welke Abraham voorstelde, Izaäk offerend. Hier had Osborne, volgens gebruik, in zijn groot, klerkachtig handschrift op het schutblad de data van zijn huwelijk en het overlijden zijner vrouw en de geboorten en voornamen van zijn kinderen opgeteekend. Jane kwam eerst, daarna George Sedley Osborne, vervolgens Maria Frances en de doopdata van ieder. Hij nam een pen en haalde voorzichtig George's naam door; en toen de bladzijde volkomen droog was, zette hij het deel weer op de plaats, waar hij het vandaan had genomen. Daarop nam hij een document uit een andere lade, waarin zijn particuliere papieren bewaard werden; en nadat hij het gelezen had, frommelde hij het in elkaar, stak het aan een der kaarsen aan, en zag het heelemaal in den haard opbranden. Het was zijn testament; en na dit verbrand te hebben, ging hij zitten, schreef een brief, en belde zijn knecht, wien hij bevel gaf dien 's morgens te bezorgen. Het was reeds morgen: toen hij de trap opging naar bed, was het geheele huis door zonneschijn verlicht; en de vogels zongen in het frissche groen in Russell Square.

Vurig verlangend de geheele familie Osborne en haar ondergeschikten in een goede luim te houden en zooveel mogelijk vrienden ter wille van George in diens uur van tegenspoed te maken, zond William Dobbin, die wel wist, welke uitwerking goede diners en goede wijn op de menschenziel hebben, oogenblikkelijk na zijn terugkeer in zijn hotel Thomas Chopper, Esq., de meest gastvrije aller uitnoodigingen, waarin hij dien heer verzocht den volgenden dag met hem in de „Slaughter” te dineeren. Het briefje bereikte den heer Chopper, voor hij de city verliet en het oogenblikkelijk antwoord luidde, dat „de heer Chopper zijn eerbiedige groeten doet en de eer en het genoegen zal hebben kapitein Dobbin zijn opwachting te maken.” De uitnoodiging en het klad van het antwoord werden aan mevrouw Chopper en haar dochters getoond, toen hij dien avond te Somers Town terugkeerde, en zij spraken opgewonden over militairen en West-Londensche mannen, terwijl de familie thee dronk. Toen de meisjes zich ter ruste hadden begeven, bespraken de heer en mevrouw Chopper de vreemde gebeurtenissen, welke in de familie van zijn chef plaats vonden. De klerk had zijn patroon nog nooit zoo

aangedaan gezien. Toen hij bij den heer Osborne binnenkwam, na kapitein Dobbin's vertrek, vond de heer Chopper zijn patroon met loodkleurig gelaat, en bijna in een toeval; hij was er verzekerd van, dat er een verschrikkelijke twist tusschen den heer Osborne en den jongen kapitein was geweest. Chopper had last gekregen een berekening te maken van alle sommen aan kapitein Osborne de laatste drie jaren betaald. „En hij heeft een macht geld gehad,” zeide de eerste klerk, en respecteerde zijn ouden en jongen meester des te meer om de royale manier, waarop de guinjes uitgegeven waren. Het geschil ging over juffrouw Sedley. Mevrouw Chopper zwoer en verklaarde plechtig, dat zij die arme jonge dame beklaagde, dat zij zulk een knappen jongen man, als den kapitein, verloor. Als de dochter van een ongelukkigen speculant, die een heel schunnig dividend uitgekeerd had, had de heer Chopper geen hoogachting voor juffrouw Sedley. Hij eerbiedigde het huis Osborne voor alle andere in de City van Londen: en het was zijn hoop en wensch, dat kapitein George de dochter van een edelman zou huwen. Dien nacht sliep de klerk heel wat vaster dan zijn patroon; en nadat hij na het ontbijt, wat hij met gezonden eetlust gebruikte (ofschoon zijn bescheiden levensbeker maar met bruine suiker gezoet was), zijn kinderen geliefkoosd had, ging hij in zijn beste Zondagsche pak en hemd met plooisel voor zaken uit, en beloofde zijn bewonderende vrouw, dat hij kapitein Dobbin's port niet al te veel zou aanspreken dien avond.

Het gelaat van den heer Osborne, toen hij op den gewonen tijd in de city kwam, trof die ondergeschikten, die niet zonder reden gewend waren de uitdrukking er van gade te slaan, als buitengewoon spookachtig en afgetobd. Om twaalf uur kwam de heer Higgs (van de firma Higgs & Blatherwick, advocaten, Bedford Row) volgens afspraak en werd in het particuliere vertrek van den patroon gelaten, en meer dan een uur werd er beraadslaagd. Omstreeks één uur ontving de heer Chopper een briefje door kapitein Dobbin's oppasser gebracht, dat een ingesloten brief voor den heer Osborne bevatte, waarmee de klerk het vertrek inging en wat hij afgaf. Kortom tijd daarop werden de heer Chopper en de heer Birch, de tweede klerk, binnengeropen en verzocht als getuigen een stuk te teekenen. „Ik heb een nieuw testament gemaakt,” zeide de heer Osborne, waarop deze heeren dienovereenkomstig medeonderteekenden. Er werd niet gesproken. De heer Higgs keek zeer ernstig, toen hij in de voorvertrekken kwam en den heer Chopper strak aanzag; maar er volgden geen verklaringen. Men merkte op, dat de heer Osborne den geheelen dag bijzonder kalm en vriendelijk was, tot verwondering van hen, die kwaad voorspeld hadden uit zijn somber voorkomen. Hij schold niemand uit dien dag en men hoorde hem niet eenmaal vloeken. Hij ging vroeg heen; en vóór hij wegging, riep hij zijn eersten klerk nogmaals bij zich en nadat hij hem algemeene instructies gegeven had, vroeg hij hem na eenige blijkbare aarzeling en tegenzin, of hij ook wist of kapitein Dobbin in de stad was?

Chopper zeide, dat hij het wel geloofde. Inderdaad wisten zij dit beiden volmaakt zeker.

Osborne nam een brief aan dien officier geadresseerd, gaf dien aan zijn klerk en verzocht den laatste dezen oogenblikkelijk persoonlijk aan Dobbin te overhandigen.

„En nu, Chopper,” zegt hij, zijn hoed grijpend en met een eigenaardigen blik, „ben ik gerust.” Precies toen de klok twee sloeg (die twee hadden zonder twijfel een afspraak), kwam de heer Frederic Bullock, en hij en de heer Osborne gingen samen heen.

De kolonel van het —ste regiment, waarin de heeren Dobbin en Osborne compagnies hadden, was een oude bevelhebber, die den eersten veldtocht onder Wolf te Quebec had meegemaakt, en was sedert lang veel te oud en te zwak om het bevel te voeren; maar hij stelde eenig belang in het regiment, waarvan hij nominaal het hoofd was en noodigde enkele van zijn jonge officieren aan zijn tafel, een soort gastvrijheid, die, naar ik geloof, niet zeer algemeen is onder zijn broeders van den tegenwoordigen tijd. Kapitein Dobbin was een bijzondere lieveling van dezen ouden generaal. Dobbin was goed op de hoogte van de literatuur van zijn vak en kon bijna even goed over den grooten Frederik en de Keizerin-Koningin spreken als de generaal zelf, die onverschillig was voor de tegenwoordige triomfen en wiens hart uitging naar de krijgskundigen van vijftig jaar terug. Deze officier verzocht Dobbin bij hem te komen ontbijten op

den ochtend, dat de heer Osborne 'zijn testament veranderde en de heer Chopper zijn beste hemdsplooiel aandeed, en toen deelde hij zijn jongen lieveling mede — een paar dagen van te voren — wat zij allen verwachtten: het bevel om naar België uit te rukken. Het bevel, dat het regiment zich klaar moest houden, zou binnen een of twee dagen van uit de Horse Guards uitgevaardigd worden; en daar er ruimschoots voldoende transporten waren, zouden zij voor het einde der week bevel tot uitrukken krijgen. Gedurende het verblijf van het regiment te Chatham hadden er zich rekruten aangemeld; en de oude generaal hoopte, dat het regiment, dat geholpen had Montcalm in Canada te verslaan en den heer Washington op Long Island op de vlucht te jagen, zich zijn historische reputatie op de zoo dikwijls betreden slagvelden van de Laaglanden waardig zou toonen. „En dus, mijn beste vriend, als je ook een *affaire là* hebt,” zeide de oude generaal, terwijl hij een snuifje nam met zijn bevende witte, oude handen, en vervolgens op het plekje van zijn *robe de chambre* wees, waaronder zijn hart nog zwakjes klopte, „als je nog een liefje hebt om te troosten, en als je papa en mama nog vaarwel wilt zeggen, of een testament maken, beveel ik je aan er zonder uitstel een begin mee te maken.” Met deze woorden gaf de generaal zijn jongen vriend een vinger en een goedgehartig knikje van zijn gepoederd hoofd met het staartpruikje; en toen de deur achter Dobbin gesloten was, ging hij zitten om een *poulet* (hij was bijzonder trotsch op zijn Fransch) aan Mademoiselle Aménaïde van His Majesty's Theatre te schrijven.

Dit bericht stemde Dobbin ernstig, en hij dacht aan onze vrienden te Brighton, en dan schaamde hij zich voor zichzelf, dat Amelia altijd de eerste plaats in zijn gedachten innam (altijd vóór iedereen — vóór vader en moeder, zusters en plicht — altijd, wakend en slapend, en den geheelen dag); en toen hij in zijn hotel teruggekeerd was, zond hij een kort briefje naar den heer Osborne om hem op de hoogte te stellen van het bericht, dat hij ontvangen had en dat, naar hij hoopte, tot de tot stand bringing van een verzoening met George mocht leiden.

Dit epistel, door denzelfden boodschapper, die den vorigen dag de uitnoodiging aan Chopper gebracht had, bezorgd, deed den waardigen klerk niet weinig ontstellen. Het was bij een brief aan hem ingesloten en toen hij dezen opende, beefde hij uit vrees, dat het dinertje, waarop hij zoo vast rekende, uitgesteld zou worden. Hij was onuitsprekelijk opgelucht, toen hij bemerkte, dat de enveloppe slechts diende om hem er aan te herinneren. („Ik verwacht u om half zes,” schreef kapitein Dobbin.) Hij stelde zeer veel belang in de familie van zijn werkgever; maar *que voulez vous?* een schitterend diner was voor hem van meer belang dan de zaken van ieder anderen sterveling. Dobbin was volkomen gerechtvaardigd het nieuws van den generaal aan ieder officier van het regiment, welken hij op zijn rondzwervingen mocht ontmoeten, mede te deelen; dienovereenkomstig vertelde hij het vaandrig Stubble, dien hij bij den agent zag en die, zoodanig was diens militaire ijver, dadelijk een nieuw zwaard bij den leverancier voor uitrustingen ging koopen. Deze jonge man, ofschoon slechts zeventien jaar oud en ongeveer vijf-en-zestig inches lang, met een gestel, dat van huis uit zwak was en zeer geleden had door het te vroeg gebruik van cognac-grog, die den moed van een leeuw bezat, balanceerde, probeerde en boog hier een wapen, hetwelk volgens zijn meening onder de Franschen slachting zou aanrichten. Terwijl hij „Ha, ha!” riep, en geducht met zijn voeten stampte, richtte hij de punt twee- of driemaal op kapitein Dobbin, die den stoot lachend met zijn bamboe wandelstok pareerde. Zooals men uit zijn lengte en tengerheid kan opmaken, behoorde de heer Stubble tot de lichte Cavalerie. Vaandrig Spooney daarentegen, een slanke jongeling, die bij de grenadiers ingedeeld was (waartoe ook kapitein Dobbin behoorde), paste een nieuwe berenmuts, waarmee hij er te wreed voor zijn jaren uitzag. Deze twee knapen begaven zich naar de „Slaughter” en nadat zij een schitterend diner besteld hadden, gingen zij zitten en schreven brieven naar hun lieve, bezorgde ouders thuis — brieven vol liefde en hartelijkheid en moed en spelfouten. Och, er klopten vele angstige harten in geheel Engeland in dien tijd; en een groot aantal moeders thuis zonden vele gebeden op en haar tranen vloeiden rijkelijk. Toen Dobbin, die juist een brief aan George Osborne wilde schrijven, den jongen Stubble bezig zag met schrijven aan één der tafels

in de gelagkamer van de „Slaughter,” terwijl de tranen langs zijn neus op het papier drupten (want de jongeling dacht aan zijn mama, en dat hij haar misschien nooit weer zou zien), kwam hij op zijn voornemen terug en sloot zijn lessenaar. „Waarom zou ik?” zeide hij. „Laat haar dezen avond nog gelukkig wezen. Morgen vroeg ga ik mijn ouders opzoeken en ik zal morgen zelf naar Brighton gaan.”

Dus trad hij op den jongen Stubble toe, legde zijn groote hand op diens schouder en sprak dien jongen landverdediger moed in en zeide hem, dat als hij den cognac-grog maar opgaf, hij een goed soldaat zou wezen, daar hij altijd een beschaafde en goedhartige kerel geweest was. Jonge Stubble's oogen klaarden hierbij op, want Dobbin werd in het regiment, als de beste officier en de knapste man, zeer geëerbiedigd.

„Dank je, Dobbin,” zeide hij, met zijn knokkels in zijn oogen wrijvend, „ik schreef haar — haar juist, dat ik dat wilde. En o, zij is zoo verduiveld lief voor mij.” De waterlanders kwamen weer voor den dag, en ik weet nog zoo zeker niet, of de oogen van den teerhartigen kapitein ook niet vochtig werden.

De twee vaandrags, de kapitein en de heer Chopper dineerden samen in dezelfde loge. Chopper bracht den brief van den heer Osborne, waarin de laatste kort zijn groeten aan kapitein Dobbin deed, en hem verzocht den ingesloten brief aan kapitein George Osborne door te sturen. Chopper wist verder niets; hij beschreef weliswaar mijnheer Osborne's uiterlijk en diens onderhoud met den rechtsgeleerde, en verwonderde zich, dat de baas niemand uitgescholden had, en vooral toen de wijn rondging, hield hij tallooze bespiegelingen en beschouwingen. Maar deze werden met ieder glas vager en waren ten slotte totaal onbegrijpelijk. Op een laat uur zette kapitein Dobbin zijn gast in een huurrijtuigje, in hikkenden toestand, en zwerend, dat hij eeuwig de vriend van den kik — den kik — kapitein zou zijn.

Toen kapitein Dobbin van juffrouw Osborne afscheid nam, vroeg hij, zooals wij gezegd hebben, permissie haar nog een bezoek te brengen, en verscheidene uren lang zat de oude vrijster den volgenden dag op hem te wachten; en als hij gekomen was en de vraag gedaan had, welke zij bereid was te beantwoorden, dan zou zij zich misschien haar broeders vriend verklaard hebben en had er waarschijnlijk een verzoening tusschen George en zijn woedenden vader tot stand gebracht kunnen worden. Maar ofschoon zij thuis wachtte, al wie er kwam, de kapitein niet. Hij had zijn eigen zaken te verhandelen; zijn eigen ouders te bezoeken en te troosten; en vroegtijdig zijn plaats op de „Lightning” in te nemen en naar zijn vrienden te Brighton te rijden. In den loop van den dag hoorde juffrouw Osborne haar vader bevel geven, dat die bemoeizieke schurk, kapitein Dobbin, nooit meer in zijn huis mocht worden toegelaten, en aan iedere hoop, die zij gekoesterd mocht hebben, werd aldus plotseling de bodem ingeslagen. De heer Frederic Bullock kwam en was bijzonder hartelijk tegen Maria en oplettend voor den gebroken ouden man. Want ofschoon hij zeide, dat hij nu gerust zou zijn, scheen het middel, dat hij toegepast had om zich die rust te verzekeren, nog geen succes te hebben, en de gebeurtenissen van de twee laatste dagen hadden hem zichtbaar geknakt.

HOOFDSTUK XXV.

**Waarin al de voornaamste personen het beter oordeelen
Brighton te verlaten.**

Toen hij door de dames naar de „Ship Inn” begeleid werd, deed Dobbin zich zeer vroolijk en opgewekt voor, wat bewees, dat de jeugdige officier iederen dag van zijn leven een volmaakter huichelaar werd. Hij trachtte zijn eigen persoonlijke gevoelens te verbergen, ten eerste daar hij mevrouw George Osborne in haar nieuwen staat zag en ten tweede om de vrees te verbergen, welke hij koesterde betreffende de uitwerking, die het nieuws, dat hij meebracht, zonder twijfel op haar zou hebben.

„Het is mijn overtuiging, George,” zeide hij, „dat de Fransche keizer, voor er drie weken voorbij zijn, met cavalerie en artillerie op ons los zal stormen en den hertog het vuur zoo na aan de schenen leggen, dat de Spaansche oorlog er nog maar kinderspel bij zal lijken. Maar dat hoeft u mevrouw Osborne niet te zeggen, weet je. Bij slot van rekening wordt er misschien heelemaal niet door ons gevochten en het is best mogelijk, dat wij België alleen maar bezetten. Velen denken dit; en er zijn vele chique lui in Brussel.” Aldus werd er besloten den plicht van het Engelsche leger bij Amelia in dit onschuldig licht voor te stellen.

Nadat dit complot gesmeed was, begroette de huichelachtige Dobbin mevrouw George Osborne zeer opgewekt en trachtte haar enkele complimentjes te maken met betrekking tot haar nieuwen staat als bruid (het moet echter erkend worden, dat deze buitengewoon onhandig waren en heelemaal niet opgingen), en toen begon hij over Brighton te spreken, en de zeelucht, en de vermakelijkheden van het stadje, en de bekoorlijkheden van den weg, en de voortreffelijkheden van de „Lightning” en de paarden — en dat alles op een wijze, welke Amelia volkomen onbegrijpelijk was, maar tot groot vermaak van Rebecca, die den kapitein oplettend gadesloeg, iets wat zij inderdaad iedereen, waarmede zij in aanraking kwam, deed.

Het moet gezegd worden, dat de kleine Amelia geen hoogen dunk van den vriend van haar echtgenoot, kapitein Dobbin, had. Hij lispelde — hij had een heel leelijk en alledaagsch gelaat; en was buitengewoon onhandig en lomp. Zij hield van hem om de genegenheid, welke hij haar echtgenoot toedroeg (daarin was voorwaar al heel weinig verdienste), en zij vond George hoogst edelmoedig en hartelijk, dat hij zijn vriendschap tot zijn collega uitstrekke. George had dikwijls Dobbin's lispelen en eigenaardige manieren voor haar nagebootst, ofschoon het tot zijn eer gezegd moet worden, dat hij zich steeds bijzonder gunstig over diens goede hoedanigheden uitliet. In haar korte glansperiode, en toen zij hem nog niet intiem kende, had zij geen hoogen dunk van den braven Dobbin — en hij wist haar oordeel maar al te goed en berustte er onderdanig in. Er kwam een tijd, dat zij hem beter kende, en dat haar opinie veranderde, maar dat was nog ver in het verschiet.

Wat Rebecca betreft, kapitein Dobbin was nog geen twee uur in het gezelschap der dames geweest, of zij begreep zijn geheim volkomen. Zij mocht hem niet lijden en koesterde een heimelijke vrees voor hem; evenmin was hij erg met haar ingenomen. Hij was zoo oprecht, dat haar listen en vleierijen geen vat op hem hadden, en hij deinsde met een instinctmatigen afkeer voor haar terug. En daar zij in geen geval zoo ver boven haar eigen sekse verheven was, dat zij geen jaloezie koesterde, haatte zij hem nog meer wegens zijn aanbidding voor Amelia. Desniettemin was zij zeer eerbiedig en hartelijk in haar handelwijze tegenover hem. Een vriend der Osbornes! Een vriend van haar lieve weldoeners! Zij zwoer, dat zij altijd oprecht van hem zou houden; zij herinnerde zich hem zeer goed op dien avond in Vauxhall, zooals zij Amelia listig vertelde, en zij maakte zich vroolijk ten koste van hem, toen de beide dames

zich voor het diner gingen kleeden. Rawdon Crawley schonk bijna geen aandacht aan Dobbin, daar hij hem als een goedaardigen sul en een slecht opgevoeden koopmanszoon beschouwde. Jos nam hem met nederbuigende waardigheid onder zijn bescherming.

Toen George en Dobbin alleen in de kamer van den laatste waren, waarheen George hem gevolgd was, nam Dobbin uit zijn lessenaar den brief, welke de heer Osborne hem opgedragen had aan George te overhandigen. „Dat is mijn vaders hand niet,” zeide George en keek tamelijk verschrikt; en dat was het ook niet: de brief was van den heer Osborne's rechtsgeleerde en luidde als volgt:

„Bedford Row, 7 Mei, 1815.

„Mijnheer,

„De heer Osborne heeft mij belast u mede te deelen, dat hij bij het besluit blijft, hetwelk hij u reeds vroeger bekend heeft gemaakt en dat, tengevolge van het huwelijk, dat u behaagde aan te gaan, hij u voortaan niet meer als lid der familie beschouwt. Dit besluit is beslissend en onherroepelijk.

„Ofschoon de sommen gelds, die gedurende uw minderjarigheid voor u zijn uitgegeven, en de wissels, welke u de laatste jaren kwistig op hem getrokken hebt, in totaal het bedrag, waarop u recht hebt (zijnde een derde gedeelte van het fortuin van uw moeder, wijlen mevrouw Osborne, en dat bij haar verscheiden aan u en aan mejuffrouw Jane Osborne en mejuffrouw Maria Frances Osborne verviel), verre overschrijden, heb ik toch van den heer Osborne instructie gekregen u mede te deelen, dat hij van alle aanspraken op uw bezit afziet en dat de somma van £ 2000, 4 percents *annuities* tegen den koers van den dag (zijnde voor u het derde gedeelte van de som van £ 6000), aan u of uw agenten zal uitbetaald worden tegen een quitantie voor hetzelfde bedrag, door

„Uw onderdanigen dienaar

„S. Higgs.”

„P. S. — De heer Osborne verzoekt mij u te berichten, dat hij eens en vooral weigert eenig bericht, brieven of mededeelingen van u over dit of eenig ander onderwerp te ontvangen.”

„Dat zaakje heb je ook netjes opgeknapt,” zeide George en keek Dobbin aan. „Lees maar, Dobbin,” en hij gooide den laatste zijn vaders brief toe. „Een bedelaar, duivekaters, en dat alles tengevolge van mijn vervloekte sentimentaliteit. Waarom konden wij niet wachten? Een kogel had er misschien een eind aan kunnen maken en dat kan nog gebeuren, en wat wordt Emmy er beter door, als zij als bedelaarsweduwe achterblijft? Het is allemaal jouw schuld. Jij had geen rust voor je me getrouwd en geruïneerd zag. Voor den drommel, wat moet ik met twee duizend pond doen? Zulk een sommetje is voor nog geen twee jaar genoeg. Ik heb, sedert ik hier ben, er honderd veertig aan Crawley verloren met kaarten en biljarten. Voorwaar, jij bent een goeie om iemands zaken eens op te knappen.”

„Ik kan niet ontkennen, dat de toestand netelig is,” antwoordde Dobbin, nadat hij den brief met een mistroostig gelaat gelezen had; „en, zooals je zegt, het is gedeeltelijk mijn toedoen. Er zijn mannen, die graag met je zouden willen ruilen,” voegde hij er met een bitter glimlachje aan toe. „Hoeveel kapiteins in het regiment hebben twee duizend pond aan contanten, denk je? Je moet van je traktement leven, totdat je vader toegeeft, en als je sterft, laat je je vrouw £ 100 per jaar na.”

„Denk je, dat een man met mijn gewoonten van zijn traktement en honderd pond per jaar kan leven?” riep George woedend uit. „Je bent gek zoo te spreken, Dobbin. Hoe kan ik, voor den duivel, mijn stand in de wereld met zulk een treurige aalmoes ophouden? Ik kan mijn gewoonten niet veranderen. Ik moet mijn gemakken hebben. Ik ben niet met pap groot gebracht, zooals Mac Whirter, of met aardappelen, zooals de ouwe O'Dowd. Wou je soms, dat mijn vrouw soldatenwasschen deed, of het regiment in een goederenwagon volgde?”

„Kom, kom,” zeide Dobbin, nog steeds goedgehartig, „wij zullen wel een beter vervoermiddel voor haar vinden. Maar probeer je eens in te denken, dat je nu slechts een onttroonde prins bent, George, mijn jongen; en wees kalm, zoolang de storm duurt. Dat zal niet lang wezen. Laat je naam maar eerst in de *Gazette* genoemd worden en ik verzeker je, dat de ouwe vader zich zal laten vermurwen.”

„In de *Gazette* genoemd worden!” antwoordde George. „En in welk gedeelte? Bij de gesneuvelden en de gewonden, en boven aan de lijst vermoedelijk.”

„Foei! Het is tijd genoeg om te schreeuwen, als wij geslagen zijn,” zeide Dobbin. „En als er iets gebeurt, je weet, George, ik bezit wel wat, en ik ben geen man om te trouwen en zal mijn peetzoon niet in mijn testament vergeten,” voegde hij er glimlachend bij, waarop het dispuut eindigde — zooals reeds vele tientallen dergelijke gesprekken tusschen Osborne en zijn vriend besloten werden — met de verklaring van den eerste, dat het niet mogelijk was lang boos op Dobbin te wezen, en dat hij hem heel edelmoedig vergaf, nadat hij hem zonder reden uitgescholden had.

„Zeg, Becky,” riep Rawdon Crawley van uit zijn kleedkamer tegen zijn echtgenoot, die zich voor het diner in haar eigen kamer optooide.

„Wat?” vroeg Becky's schelle stem. Zij keek over haar schouder in den spiegel. Zij had het netste en frischte witte japonnetje, dat men zich denken kan, aangetrokken, en met naakte schouders, een halskettinkje en een lichtblauwe sjerp zag zij er uit als het toonbeeld van jeugdige onschuld en meisjesachtig geluk.

„Zeg, wat zal mevrouw Osborne doen, als Osborne met het regiment heengaat?” vroeg Crawley de kamer binnenkomend, terwijl hij met twee reusachtige haarborstels een duet op zijn hoofd uitvoerde en met bewondering van onder zijn haar zijn aardig klein vrouwtje aankeek.

„Ik denk, dat zij zich de oogen uit het hoofd zal schreien,” antwoordde Becky. „Bij de gedachte alleen heeft zij reeds een half dozijn malen tegen mij gedreind.”

„Het kan *jou* niet schelen, veronderstel ik,” zeide Rawdon half boos over dit gebrek aan gevoel bij zijn vrouw.

„Jou schalk! weet je niet, dat ik van plan ben met je mee te gaan,” antwoordde Becky. „Bovendien, het is met jou een ander geval. Jij gaat als generaal Tufto's aide-de-camp. *Wij* behooren niet tot de linie,” zeide mevrouw Crawley en wierp haar hoofd achterover met een gebaar, dat haar echtgenoot zóó in verrukking bracht, dat hij zich bukte om het te kussen.

„Rawdon, lieve — vind je niet — dat je verstandig zou doen — dat geld van Cupido zien te krijgen, vóór hij vertrekt?” vervolgde Becky, met een gemakkelijke buiging. Zij noemde George Osborne Cupido. Zij had hem reeds verscheidene malen met zijn knap uiterlijk gevleid. Des avonds, als hij een half uurtje vóór bedtijd bij Rawdon aan kwam loopen, sloeg zij hem vriendelijk bij het écarté spelen gade.

Dikwijls noemde zij hem een verschrikkelijken, losbandigen kerel en dreigde, dat zij Emmy zijn slechte, ondeugende en verkwistende gewoonten zou vertellen. Zij bracht hem zijn sigaar en stak die voor hem aan; zij kende de uitwerking van deze manoeuvre, daar zij die vroeger op Rawdon Crawley had toegepast. Hij vond haar vroolijk, levendig, schalksch, distinguée, verrukkelijk. Op hun rijtoertjes en dineetjes overtrof Becky natuurlijk in luister en glans de arme Emmy, die steeds zeer zwijzaam en verlegen was, terwijl mevrouw Crawley en Osborne samen aan een stuk door rammelden, en kapitein Crawley (en Jos, nadat hij zich bij de jonggehuiden had gevoegd) stilzwijgend dronk.

Emmy vreesde dikwijls het ergste betreffende haar vriendin. Rebecca's vernuft, opgewektheid en talenten hinderden haar met een droeve onrust. Zij waren pas een week gehuwd en George verveelde zich reeds en verlangde naar het gezelschap van anderen! Zij beefde voor de toekomst. Hoe zal ik een goede gezellin voor hem wezen? dacht zij — hij zoo knap en zoo levendig, en ik zulk een nederig, dwaas schepseltje? Hoe edel van hem mij te huwen — alles op te geven en tot mij neer te buigen. Ik had hem moeten weigeren, maar ik had den moed niet. Ik had thuis moeten blijven en voor mijn armen papa zorgen. En het feit, dat zij

haar ouders verwaarloosd had (en er was inderdaad eenige grond voor de beschuldiging, welke het geweten van het arme kind tegen haar uitbracht), kwam voor de eerste maal in haar herinnering op en deed haar van vernedering blozen. „O!” dacht zij, „ik ben heel slecht en egoïst geweest — egoïst, hen in hun verdriet te vergeten — egoïst, dat ik George gedwongen heb mij te trouwen. Ik weet, dat ik hem niet waard ben — ik weet, dat hij zonder mij gelukkig zou zijn geweest — en toch — trachtte ik, trachtte ik hem op te geven.”

Het is hard dat, als de eerste zeven dagen van het huwelijk nog niet voorbij zijn, zulke gedachten en bekentenissen als deze in het brein van de kleine bruid opkomen. Maar zoo was het, en den avond vóór Dobbin zich bij deze jonge lui voegde — op een mooien, schitterenden avond in Mei, met maneschijn — zoo warm en zacht, dat de deuren van het balkon, waarop George en mevrouw Crawley stonden te staren naar den kalmen oceaán, die zich glinsterend voor hen uitstreckte, geopend waren; terwijl Rawdon en Jos binnen een spelletje trictrac deden — zat Amelia in een grooten stoel gedoken, geheel veronachtzaamd, en terwijl zij naar deze beide groepjes keek, gevoelde zij een wanhoop en berouw, welke bittere kameraden van haar teedere en eenzame ziel waren. Er was nauwelijks een week voorbij, en zoover was het reeds gekomen! De toekomst, indien zij die beschouwd had, bood een droevig vooruitzicht. Maar Emmy was om zoo te zeggen te verlegen daarnaar te kijken, en alleen op de groote zee scheep te gaan, en totaal ongeschikt die zonder gids en beschermer te bevaren. Ik weet, dat juffrouw Smith geen hoogen dunk van haar heeft. Maar hoevelen, lieve dame, zijn begiftigd met uw enorme geestkracht?

„Gut, wat een prachtavond en wat schijnt de maan helder!” zeide George met een trekje aan zijn sigaar, waarvan de rook hemelwaarts steeg.

„Wat ruiken zij zalig buiten! Ik ben dol op ze. Zou je denken, dat de maan tweehonderd zes en dertig duizend achthonderd en zeven en veertig mijlen ver weg is?” voegde zij er bij, dezen bol met een glimlach beschouwend. „Is het niet knap van mij dat te onthouden? Bah! wij leerden het allemaal bij juffrouw Pinkerton! Hoe kalm is de zee en wat is alles helder. Ik verzeker je, dat ik de kust van Frankrijk bijna kan zien!” en haar heldere, groene oogen straalden en doorboorden de duisternis, alsof zij er werkelijk doorheen kon kijken. „Weet je, wat ik op een ochtend van plan ben te doen?” vervolgde zij; „ik heb ontdekt, dat ik prachtig kan zwemmen, en op zekeren dag, als de gezelschapsjuffrouw van mijn tante Crawley — oude Briggs, weet je — je herinnert je haar — die vrouw met den haviksneus, met die lange plukken haar — als Briggs gaat baden, ben ik van plan onder haar scherm te duiken en op een verzoening in het water aan te dringen. Is dat geen goede krijgslist?”

George barstte in lachen uit bij de gedachte aan deze ontmoeting onder water. „Wat is er gaande tusschen jelui tweeën daar?” riep Rawdon uit en rammelde met zijn bekertje. Amelia maakte zich belachelijk door op dwaze, hysterische manier te gaan huilen en zij trok zich in haar eigen kamer terug om zich aan haar verdriet over te geven.

Dit hoofdstuk in onze geschiedenis is voorbeschikt om op zeer besluitelooze wijze schijnbaar voor- en achter-uit te gaan, en nadat wij ons verhaal nu tot morgen hebben voortgezet, moeten wij straks weer tot gisteren terugkeeren, zoodat het geheele vertelsel ten gehoor komt. Evenals men ter gelegenheid der receptie van hare majesteit de équipages van gezanten en hooge waardigheidsbekleeders met groote snelheid van een particuliere deur ziet weggrijden, terwijl de dames van kapitein Jones op haar huurrijtuig wachten; evenals men in de wachtkamer van den minister van Financiën een half dozijn requestanten geduldig op hun audientie ziet wachten, welke één voor één opgeroepen worden, terwijl plotseling een Iersche afgevaardigde, of de een of andere illustere personage het vertrek binnenkomt en oogenblikkelijk bij mijnheer den onder-secretaris wordt toegelaten, vóór alle anderen, die aanwezig zijn: evenzoo is de romancier genoodzaakt in de behandeling van een verhaal de grootst mogelijke partijdigheid te beoefenen. Ofschoon alle kleine voorvallen verteld moeten worden, moeten zij toch uitgesteld worden als groote gebeurtenissen aan de orde zijn; en zulk een omstandigheid als die, welke Dobbin naar Brighton bracht, namelijk het uitzenden van de Garde en het linie-regiment naar

België en de samenkomst van de geallieerde legers in dat land onder bevel van zijne Hoogheid, den Hertog van Wellington — zulk een omstandigheid, als ik u noemde — had zeker recht op den voorrang boven alle minder belangrijke gebeurtenissen, waaruit dit verhaal hoofdzakelijk bestaat, en dientengevolge was een weinig verwarring en wanorde te verontschuldigen en passend.

Wat tijd betreft, zijn wij sedert Hoofdstuk XXII niet verder gekomen, dan dat wij onze verschillende personen in hun kledkamers hebben vóór het diner, dat, evenals gewoonlijk, plaats vond op den dag van Dobbin's komst.

George was te edelmoedig of had het te druk met den knoop in zijn halsdoek om Amelia dadelijk het nieuws, dat zijn kameraad hem uit Londen gebracht had, mede te deelen. Hij kwam haar kamer echter binnen met den brief van den advocaat in zijn handen en zoo plechtig en gewichtig, dat zijn vrouw, steeds vernuftig op den uitkijk naar rampen, meende, dat het ergste zou gebeuren, en zij liep op haar echtgenoot toe en smeekte haar liefsten George haar alles te vertellen — hij werd naar het buitenland gestuurd; de volgende week zou er een veldslag wezen — zij was er van overtuigd.

Liefste George omzeilde de vraag over den buitenlandschen dienst en zeide met een droefgeestig gebaar van zijn hoofd: „Nee, Emmy; dat is het niet; ik ben niet over mijzelf bezorgd; maar over jou. Ik heb slecht nieuws van mijn vader. Hij weigert elke communicatie met mij; hij heeft zijn handen van ons afgetrokken; en hij laat ons in armoede. *Ik* kan mij er best doorheen slaan; maar jij, mijn schat, hoe zal jij het dragen? lees maar.” En hij overhandigde haar den brief.

Met een blik vol teedere ontsteltenis in haar oogen, luisterde Amelia naar haar edelen held, terwijl hij bovenstaande edelmoedige gedachten uitte en op haar bed zittend, las zij den brief, welken George haar met zulk een statig martelaars-air overreikte. Haar gelaat echter klaarde op, toen zij het document las.

De gedachte armoede en ontbering in gezelschap van het voorwerp harer liefde te deelen is, zooals wij reeds zeiden, verre van onaangenaam voor een hartelijk liefhebbende vrouw. Dit denkbeeld verschafte de kleine Amelia zoowaar genot. Daarna, zooals gewoonlijk, schaamde zij zich over haarzelf, dat zij zich op zulk een ongeschikt oogenblik gelukkig voelde en zij beteugelde haar vreugde en zeide stemmig: „O, George, hoe moet je arm hart bloeden bij de gedachte, dat je van je vader gescheiden bent.”

„Dat doet het,” zeide George met een martelaarsgezicht.

„Maar hij kan niet lang boos op je wezen,” vervolgde zij. „Dat kan niemand, daar ben ik van overtuigd. Hij moet je vergiffenis schenken, mijn liefste, beste man. O, ik zal het mij nooit vergeven, als hij dat niet doet.”

„Wat mij hindert, mijn arme Emmy, is niet *mijn* ongeluk, maar het jouwe,” zeide George. „Een beetje armoede kan mij niet schelen en ik geloof, zonder ijdel te wezen, dat ik genoeg talenten bezit om mijn eigen weg te banen.”

„Dat heb je zeker,” viel zijn vrouw hem in de rede, die vond, dat er een einde aan den oorlog moest komen en haar echtgenoot oogenblikkelijk tot generaal bevorderd moest worden.

„Ja, ik zal even goed als ieder ander mijn weg banen,” ging George verder, „maar jij, mijn lief meisje, hoe kan ik het verdragen, dat jij beroofd bent van de gemakken en de plaats in de maatschappij, welke mijn vrouw het recht heeft te verwachten? Mijn liefste meisje in kazernes; de vrouw van een soldaat in een optrekkend leger; blootgesteld aan allerlei ergernissen en ontberingen! Het maakt mij ellendig.”

Emmy, geheel gerustgesteld, daar dit de eenige reden van haar mans onrust was, nam zijn hand en begon met stralend gelaat en een glimlach dat coupletje van het geliefkoosde lied „Wapping old Stairs” te zingen, waarin de heldin, nadat zij Tom voor zijn onoplettendheid berispt heeft, belooft, dat zij zijn broek zal herstellen en ook zijn grog klaar maken, als hij trouw en vriendelijk zal wezen en haar niet zal verlaten. „Bovendien,” zeide zij na een pauze, gedurende welke zij er zoo lief en gelukkig uitzag als maar noodig was, „is twee duizend pond niet een enorme som geld, George?”

George lachte om haar *naïveté*; en eindelijk gingen zij naar beneden voor het diner; Amelia

hield George's arm stevig vast, terwijl zij nog steeds de melodie van „Wapping old Stairs” zong, en zij was opgewekter en luchthartiger dan zij sedert eenige dagen geweest was.

Dus was de maaltijd, waarmee eindelijk een aanvang gemaakt werd, in plaats van somber, buitengewoon levendig en vroolijk. De opwinding over den veldtocht was voor George's geest een reactie op de depressie door den brief, welke hem ontferde, veroorzaakt. Dobbin hield zijn rol als rammelaar vol. Hij amuseerde het gezelschap met verhalen van het leger in België, waar niets dan feesten en vroolijkheid en mondain leven was. Daarna, met een speciaal doel voor oogen, ging deze handige kapitein verder en beschreef de majoorvrouw O'Dowd, die haar eigen garderobe en die van den majoor inpakte, en hoe zijn beste epauletten in een theebusje geborgen waren, terwijl haar eigen beroemde, gele tulband, met den paradijsvogel in bruin papier gewikkeld, in de tinnen doos voor den steek van den majoor gesloten was, en hij was benieuwd, welken indruk die aan het hof van den Franschen koning te Gent, of op de groote militaire bals te Brussel zou maken.

„Gent! Brussel!” riep Amelia met plotselingen schrik uit. „Heeft het regiment bevel tot vertrek gekregen, George — heeft het bevel tot vertrek gekregen?”

Een ontstelde blik kwam op het lieve, glimlachende gezichtje en instinctmatig greep zij George vast.

„Wees niet bang, liefste,” zeide hij goedhartig; „de overtocht duurt maar twaalf uur. Het zal jou geen kwaad doen. Je gaat ook, Emmy.”

„Ik ben van plan te gaan,” zeide Becky. „Ik ben bij den staf. Generaal Tufto is een groote flirt van mij, niet waar Rawdon?”

Rawdon lachte met zijn gewonen schaterlach.

William Dobbin bloosde hevig. „Zij kan niet meegaan,” zeide hij; „denk aan het —” „Aan het gevaar,” wilde hij zeggen: maar hadden al zijn gesprekken aan tafel niet gediend om te bewijzen, dat er geen gevaar was? Hij werd zeer verlegen en stil.

„Ik moet en ik zal gaan,” riep Amelia met groote geestdrift uit; en George juichte haar vastberadenheid toe en streek haar onder de kin en vroeg alle aanwezige personen, of zij ooit zoo'n helleveeg van een vrouw gezien hadden, en stemde er in toe, dat zij hem gezelschap zou houden.

„Mevrouw O'Dowd zal je chaperonneeren,” zeide hij. Wat kon het haar schelen, zoolang haar echtgenoot bij haar was? Dus werd het wreede van de scheiding weggegoocheld. Ofschoon oorlog en gevaar te wachten waren, konden beide nog maanden uitblijven. Er was in ieder geval uitstel, wat de bescheiden kleine Amelia bijna even gelukkig maakte als een volledig uitstel en wat, zooals Dobbin zichzelf bekende, zeer welkom was. Want haar te mogen zien was nu het grootste voorrecht en de grootste hoop van zijn leven, en hij bedacht nu heimelijk, hoe hij haar bewaken en beschermen zou. Als ik met haar getrouwd was, zou ik haar niet mee laten gaan, dacht hij. Maar George was de baas en zijn vriend vond het niet geschikt te protesteeren.

Rebecca legde haar arm om het middel van haar vriendin en voerde Amelia eindelijk weg van de tafel, waar zooveel belangrijke zaken besproken waren, en liet de heeren in een hoogst vroolijken toestand achter, drinkend en opgewonden redeneerend.

In den loop van den avond ontving Rawdon een klein briefje van zijn vrouw, dat, ofschoon hij het oogenblikkelijk in elkaar frommelde en in de kaars verbrandde, wij zoo gelukkig waren over Rebecca's schouder te lezen. „Groot nieuws,” schreef zij. „Mevrouw Bute is weg. Zie het geld van avond van Cupido te krijgen, daar hij waarschijnlijk morgen vertrekken zal. Denk er aan. — R.” Dus, toen het kleine gezelschap op het punt was zich voor de koffie naar het vertrek der dames te begeven, legde Rawdon zijn hand op Osborne's elleboog en zeide vriendelijk: „Zeg, Osborne, jongen, als het je schikt, mag ik je dan om die kleinigheid verzoeken.” Het schikte heelemaal niet, maar desniettemin gaf George hem voorloopig een belangrijk gedeelte in bankbiljetten uit zijn portefeuille en een wissel op zijn zaakwaarnemers voor de resteerende som voor een week later. Toen dit zaakje opgeknapt was, hielden George

en Jos en Dobbin kriegsraad onder het rooken van hun sigaar, en er werd tot een algemeene verhuizing naar Londen besloten den volgenden dag in Jos' open rijtuig. Ik geloof, dat Jos liever gebleven zou zijn tot Rawdon Crawley Brighton verliet, maar Dobbin en George overheerschten hem en hij stemde er in toe het gezelschap naar de stad te rijden en bestelde vier paarden, zooals met zijn waardigheid overeenkwam. Met deze vertrokken zij in allen luister den volgenden dag na het ontbijt. Amelia was 's morgens heel vroeg opgestaan om haar koffers met de grootste opgewektheid te pakken, terwijl Osborne in bed lag en het feit betreurde, dat zij geen kamenier had om haar te helpen. Zij was echter maar al te blij dit zelf te kunnen verrichten. Een vaag, onrustig gevoel betreffende Rebecca was reeds haar gemoed binnengeslopen; en ofschoon zij elkaar bij het afscheid nemen bijna met teederheid kusten, weten wij toch wat jaloezie is; en mevrouw Amelia bezat deze zoowel als andere deugden van haar sekse.

Behalve deze personen, welke komen en gaan, moeten wij bedenken, dat er nog enkele andere oude bekenden van ons te Brighton waren: Juffrouw Crawley namelijk, en haar gevolg. Ofschoon Rebecca en haar echtgenoot slechts weinige steenworpen van de apartementen, welke de zieke juffrouw Crawley bewoonde, verwijderd waren, bleef de deur der oude dame nu even onmeedoogenloos voor hen gesloten als eertijds in Londen. Zoolang zij bij haar schoonzuster was, zorgde mevrouw Bute Crawley er voor, dat haar beminde Mathilda niet door een ontmoeting met haar neef geschokt werd. Als de oude vrijster haar rijtoertje maakte, zat de trouwe mevrouw Bute naast haar in het rijtuig. Als juffrouw Crawley een luchtje in haar stoel schepte, marcheerde mevrouw Bute aan de eene zijde naast het voertuig, terwijl de brave Briggs den anderen vleugel bezette. En als zij Rawdon en zijn vrouw toevallig ontmoetten — ofschoon de eerste steeds onderdanig zijn hoed afnam — passeerde het gezelschap van juffrouw Crawley hem met zulk een koele en vernietigende onverschilligheid, dat Rawdon begon te wanhopen.

„Wij konden even goed in Londen als hier wezen,” zeide kapitein Rawdon dikwijls terneergeslagen.

„Een comfortabel hotel te Brighton is beter dan een gijzeling in Chancery Lane,” antwoordde zijn vrouw, die opgewekter van aard was. „Denk eens aan die twee aides-de-camp van den heer Moses, den dienaar van den schout, die onze kamers een week lang bewaakt heeft. Onze vrienden hier zijn erg saai, maar mijnheer Jos en kapitein Cupido zijn beter gezelschap, dan de dienaren van den heer Moses, mijn beste Rawdon.”

„Het verwondert mij, dat de bevelschriften mij hier nog niet gevolgd hebben,” vervolgde Rawdon, nog steeds moedeloos.

„Als zij dat doen, zullen wij er wel wat op vinden ze te ontkomen,” zeide de onversaagde, kleine Becky, en wees haar echtgenoot verder op het groote gemak en voordeel, die de ontmoetingen met Jos en Osborne meebrachten, welke Rawdon Crawley een voorraad contanten bezorgd hadden, die zeer van pas kwam.

„Het zal nauwelijks genoeg zijn om de hotel-rekening te betalen,” mopperde de garde-officier.

„Waarom moeten wij die betalen?” zeide zijn vrouw, die altijd raad op alles wist.

Door Rawdon's knecht, die nog een vluchtige kennis aanhield met het mannelijk personeel van juffrouw Crawley, en die bevel had den koetsier op een borrel te onthalen, als hij hem zag, waren alle handelingen van de oude juffrouw Crawley ons jonge paar vrijwel bekend; en Rebecca kwam op het gelukkige denkbeeld zich ongesteld te voelen en naar denzelfden heelmeeester te gaan, die over de oude juffrouw ging, zoodat hun inlichtingen over het algemeen tamelijk volledig waren. Ook was juffrouw Briggs, ofschoon zij gedwongen was een vijandige houding aan te nemen, in haar hart Rawdon en zijn vrouw niet vijandig gezind. Zij had van nature een goedaardigen en vergevensgezinden aard. Nu de oorzaak van haar jaloezie verwijderd was, verdween ook haar afkeer voor Rebecca, en zij herinnerde zich het onveranderlijk goed humeur en de vriendelijke woorden van de laatste. En inderdaad, zij en juffrouw Firkin, de kamenier, en de geheele huishouding van juffrouw Crawley zuchtten heimelijk onder de tirannie van de zegevierende mevrouw Bute.

Zooals zoo dikwijls het geval is, maakte deze goede, doch heerschzuchtige vrouw onmeedoogenloos misbruik van haar voorrechten en voorspoed. Zij had na verloop van enkele weken de zieke zoo hulpeloos gehoorzaam gemaakt, dat de arme ziel zich geheel naar de bevelen van haar zuster voegde, en zich zelfs niet tegen Briggs en Firkin over haar slavernij durfde te beklagen. Mevrouw Bute mat de glazen wijn, welke juffrouw Crawley dagelijks mocht gebruiken, met onweerstaanbare nauwkeurigheid af, zeer tot ergernis van Firkin en den bottelier, dien zelfs het beheer over de sherryflesch ontnomen werd. Zij verdeelde zwezeriken, de geleien, de kippen; hun hoeveelheid en hun volgorde. 's Morgens, 's middags en 's avonds bracht zij de afschuwelijke drankjes door den arts voorgeschreven en liet ze haar patiënte met zulk een aandoenlijke gehoorzaamheid slikken, dat Firkin zeide: „mijn arme mevrouw neemt haar medicijnen als een lammetje.” Zij schreef den rijtoer in het park, of het ritje in den stoel voor, in één woord, zij oefende een dwang uit op de oude dame tijdens haar herstel, zooals de overleggende, moederlijke, deugdzame vrouw dat alleen maar kan.

Als de patiënte ook maar flauwtjes weerstand bood, of om wat meer eten en wat minder medicijnen verzocht, dreigde de verpleegster haar met onmiddellijken dood, zoodat juffrouw Crawley dan oogenblikkelijk toegaf.

„De fut is er uit,” merkte Firkin tegen Briggs op; „zij heeft mij de laatste drie weken niet eenmaal voor gek uitgescholden.” Eindelijk had mevrouw Bute besloten de bovengenoemde brave kamenier, den heer Bowls, den grooten vertrouwden knecht, en Briggs zelf weg te zenden en om haar dochters uit de Pastorie te sturen, alvorens de lieve zieke naar Queen's Crawley te vervoeren, toen er een afgrijselijk ongeluk gebeurde, wat haar van zulke aangename plichten wegriep.

De Eerwaarde Bute Crawley, haar echtgenoot, viel van zijn paard en brak zijn sleutelbeen, toen hij op zekeren avond naar huis reed. Er kwam koorts bij en symptomen van ontsteking deden zich voor, zoodat mevrouw Bute genoodzaakt was Sussex te verlaten om naar Hampshire terug te keeren. Zoodra Bute hersteld was, beloofde zij bij haar lieve vriendin terug te keeren, en zij vertrok, nadat zij strikte bevelen aan het personeel gegeven had omtrent hun houding tegenover hun meesteres; en niet zoodra was zij in de diligence voor Southampton gestapt, of er heerschte zulk een vreugde en gevoel van verlichting in het geheele huis van juffrouw Crawley, als het gezelschap daar vereenigd sedert weken niet gekend had. Dienzelfden dag schafte juffrouw Crawley haar dosis middag-medicijn af: dien middag opende Bowls op zijn eigen houtje een flesch sherry voor hem en juffrouw Firkin: dien avond veroorloofden juffrouw Crawley en juffrouw Briggs zich een partijtje piquet in plaats van een preek van Porteus. Het was als in het oude sprookje, toen de stok vergat den hond te slaan en de geheele loop der zaken een vreedzame en gelukkige omwenteling onderging.

Op een vroeg uur 's morgens, twee- of driemaal per week, placht juffrouw Briggs zich naar een badkoetsje te begeven en in het water te dartelen in een flanellen gewaad en een muts van gewaste taf. Zooals wij reeds zagen, was Rebecca van dit feit op de hoogte, en ofschoon zij het niet waagde Briggs te bestormen, zooals zij gedreigd had, en daadwerkelijk door duiken in de tegenwoordigheid van die dame te komen en haar onder de heiligheid van het scherm te verrassen, besloot mevrouw Rawdon Briggs aan te vallen, als zij uit haar bad kwam, opgefrischt en versterkt door haar onderdompeling en hoogstwaarschijnlijk in een goede luim.

Dus stond Becky den volgenden morgen vroeg op en bracht den verrekijker naar hun zitkamer, welke op zee uitzag, om dien op de badkoetsjes aan het strand te richten; zij zag Briggs komen, haar koetsje binnegaan en naar zee rijden; en zij was aan het strand juist toen de nymph, naar wie zij op zoek was, uit haar kleinen woonwagen op de keien stapte. Het was een aardig schilderijtje: het strand; het gelaat der badvrouwen; de lange reeks rotsen en helderroode huizen in den zonneschijn. Op Rebecca's gelaat lag een vriendelijke, teedere glimlach en zij stak haar aardig, wit handje uit, toen Briggs uit haar koetsje te voorschijn kwam. Wat kon Briggs anders doen dan de begroeting beantwoorden?

„Juffrouw Sh— mevrouw Crawley,” zeide zij.

Mevrouw Crawley greep haar hand beet en drukte die tegen haar hart en plotseling, met een impulsief gebaar, sloeg zij haar armen om Briggs heen en kuste haar hartelijk. „Lieve, lieve vriendin!” zeide zij met zulk een ongekunsteldheid, dat juffrouw Briggs natuurlijk dadelijk in tranen baadde en zelfs de badvrouw verteederd werd. Het kostte Rebecca geen moeite Briggs in een lang, vertrouwelijk en verrukkelijk gesprek te wikkelen. Alles, wat er gebeurd was sedert Becky's plotseling vertrek uit juffrouw Crawley's huis in Park Lane tot dien dag, alsmede de gelukkige aftocht van mevrouw Bute, werd door Briggs besproken en beschreven. Al de verschijnselen en bijzonderheden van juffrouw Crawley's ziekte en haar medische behandeling werden met die volledigheid en nauwkeurigheid, welke vrouwen zooveel genot verschaft, door de boezemvriendin verteld. Worden dames ooit moe met elkaar over haar kwalen en dokters te spreken? Briggs niet bij deze gelegenheid; evenmin verveelde het Rebecca er naar te luisteren. Zij was dankbaar, oprecht dankbaar, dat de lieve, goedhartige Briggs, dat de trouwe, onschatbare Firkin bij haar weldoenster mochten blijven gedurende haar ziekte. God zegene haar! ofschoon zij, Rebecca, oogenschijnlijk oneerbiedig jegens juffrouw Crawley gehandeld had; was haar fout niet natuurlijk en vergeeflijk? Kon zij er iets aan doen, dat zij haar hand schonk aan den man, die haar hart gewonnen had? De sentimenteele Briggs kon slechts haar oogen ten hemel slaan bij dit beroep op haar gevoel en een zucht van sympathie slaken, en zij moest wel bedenken, dat ook zij jaren geleden haar liefde had weggeschonken, en bekennen, dat Rebecca zoo'n heel groote misdadigster niet was.

„Kan ik haar ooit vergeten, zij, die een vriendin voor een verlaten wees was? Neen, ofschoon zij mij verstooten heeft, zal ik nooit ophouden haar lief te hebben, en ik zou mijn leven aan haar willen wijden. Als mijn eigen weldoenster, als de aangebeden bloedverwant van mijn geliefden Rawdon bemin en bewonder ik juffrouw Crawley, lieve juffrouw Briggs, boven alle vrouwen ter wereld en ik houd van allen, die haar trouw zijn. *Ik* zou de trouwe vrienden van juffrouw Crawley nooit zoo behandeld hebben, als die hatelijke, intrigerende mevrouw Bute. Rawdon, die zoo gevoelig was, ofschoon zijn manieren ruw en onverschillig mochten lijken,” vervolgde Rebecca, „had honderd maal met tranen in zijn oogen gezegd, dat hij den Hemel dankte, dat die zijn liefste tantetje twee zulke uitstekende verzorgsters als haar trouwe Firkin en haar bewonderenswaardige juffrouw Briggs gezonden had.” Indien de kuiperijen van die afschuwelijke mevrouw Bute, zooals zij maar al te zeer vreesde, mochten eindigen met iedereen, die juffrouw Crawley beminde, van haar zijde te verbannen en die arme dame het slachtoffer van die harpijen van de Pastorie te laten, dan smeekte Rebecca haar (juffrouw Briggs) te bedenken, dat haar eigen tehuis, hoe nederig het ook was, altijd open stond om Briggs te ontvangen. „Lieve vriendin,” riep zij vol geestdrift uit, „er zijn harten, die *nooit* weldaden vergeten; *alle* vrouwen zijn geen Bute Crawleys! ofschoon, waarom zou ik mij over haar beklagen,” voegde Rebecca er aan toe; „ofschoon ik haar werktuig en het slachtoffer van haar listen ben geweest, dank ik haar niet mijn lieven Rawdon?” En Rebecca vertelde Briggs het gedrag van mevrouw Bute te Queen's Crawley, dat, toen onbegrijpelijk voor haar, nu duidelijk genoeg door de gebeurtenissen opgehelderd was — nu de liefde, welke zij met duizend listen had aangemoedigd, ontloken was — nu twee onschuldige menschen in de vallen, die zij neergezet had, geloopt waren, en beminden en gehuwd door haar plannen geruïneerd waren. Dit alles was waar. Briggs had de listen zoo duidelijk mogelijk voor oogen. Mevrouw Bute had het huwelijk tusschen Rawdon en Rebecca bewerkt. Toch, ofschoon de laatste een geheel onschuldig slachtoffer was, kon Briggs voor haar vriendin niet haar vrees verbloemen, dat juffrouw Crawley's genegenheid voor Rebecca hopeloos bekoeld was, en dat de oude dame haar neef nooit zou vergeven, dat hij zulk een onvoorzichtig huwelijk aangegaan had. Op dit punt had Rebecca haar eigen opinie en hield nog goeden moed. Als juffrouw Crawley hen nu niet vergaf, dan zou zij ten minste in de toekomst wel toegeven. Die kermende, ziekelijke Pitt Crawley stond nu alleen maar tusschen Rawdon en den baronetstitel; en als er iets met den eerste mocht gebeuren, dan zou alles in orde zijn. In ieder geval was het een voldoening, dat de plannen van mevrouw Bute blootgelegd waren en zijzelf goed beschimpt werd, en het

kon ook wel gunstig voor Rawdon's belangen zijn; en nadat zij een uurtje met haar weergevonden vriendin gebabbeld had, verliet zij haar na de teederste betuigingen van genegenheid en vast overtuigd, dat het gesprek, hetwelk zij samen gehad hadden, vóór er vele uren verstreken waren, aan juffrouw Crawley oververteld zou worden. Toen dit onderhoud geëindigd was, werd het hoog tijd, dat Rebecca naar haar hotel terugkeerde, waar het geheele gezelschap van den vorigen dag aan het afscheidsontbijt verzameld was. Rebecca nam zulk een teeder afscheid van Amelia, als het twee vrouwen, die elkaar als zusters liefhadden, betaamt; en nadat zij een veelvuldig gebruik van haar zakdoek gemaakt had en haar vriendin om den hals gevallen was, alsof het een afscheid voor eeuwig was, en met haar zakdoek (die tusschen twee haakjes heelemaal droog was) uit het raam gewuifd had, terwijl het rijtuig wegreed, ging zij naar de ontbijttafel terug en, haar ontroering in aanmerking genomen, at zij met veel eetlust wat garnalen; en terwijl zij deze lekkernij opknabbelde, vertelde zij Rawdon, wat er tusschen haar en Briggs op haar ochtendwandeling voorgevallen was. Haar verwachtingen waren hoog gespannen: zij liet ze haar echtgenoot deelen. Zij slaagde er feitelijk gewoonlijk in haar echtgenoot al haar meeningen, hetzij droefgeestig of opgewekt, te laten deelen.

„Nu, mijn beste, ga je aan de schrijftafel zitten en schrijf je mij eens een aardig briefje aan juffrouw Crawley, waarin je zult zeggen, dat je een goeie jongen bent en zoo meer.” Dus ging Rawdon zitten en schreef met groote snelheid „Brighton, Donderdag,” en „Mijn lieve tante”: maar hier begaf de verbeeldingskracht van den hoffelijken officier hem. Hij knabbelde aan het eind van zijn pennenhouder en keek eens op naar zijn vrouw. Zij moest wel om zijn droevigen blik lachen, en met haar handen op den rug liep zij de kamer heen en weer en begon hem een brief te dicteeren, welken hij neerschreef.

„Alvorens het land te verlaten en op een veldtocht te gaan, die heel waarschijnlijk noodlottig mag blijken —”

„Wat?” zeide Rawdon tamelijk verbaasd, maar snapte den humor van den zin en schreef dien dadelijk met een grimlach neer.

„Die heel waarschijnlijk noodlottig mag blijken, ben ik hierheen gekomen —”

„Waarom niet hier, Becky? Hier gekomen is taalkundig juist,” viel de dragonder in de rede.

„Ben ik hierheen gekomen,” hield Rebecca vol, terwijl zij met haar voet stampte, „om mijn liefste en oudste vriendin vaarwel te zeggen. Ik smeed u, vóór ik ga, om misschien nooit weer te keeren, nog eenmaal de hand, waaruit ik mijn leven lang nooit anders dan weldaden heb ontvangen, te mogen drukken.”

„Te mogen drukken,” herhaalde Rawdon, terwijl hij de woorden neerkraste, erg verwonderd over zijn eigen vaardigheid in het stellen.

„Ik vraag u niets, dan dat wij niet in toorn scheiden. Op sommige punten, ofschoon niet in alle, bezit ik den trots van mijn familie. Ik huwde de dochter van een schilder en schaam mij niet over deze verbintenis.”

„Nee, ik laat mij hangen, als ik dat doe!” riep Rawdon uit.

„Jou ouwe domkop,” zeide Rebecca hem in zijn oor knijpend, terwijl zij over zijn schouder keek om te zien, of hij geen spelfouten maakte, „leven wordt niet met twee e's gespeld, keeren wel.” Dus veranderde hij die woorden en onderwierp zich aan de superieure kennis van zijn klein vrouwtje.

„Ik meende, dat u op de hoogte was van de vorderingen mijner genegenheid,” vervolgde Rebecca; „ik wist, dat mevrouw Bute Crawley die goedkeurde en aanmoedigde. Maar ik maak geen verwijten. Ik huwde een vrouw zonder fortuin en ik heb er geen spijt van. Vermaak uw vermogen naar eigen goedvinden. Ik zal mij nooit beklagen over de wijze, waarop u er over beschikt. Ik wilde maar, dat u geloofde, dat ik u om uzelf liefheb en niet om het geld. Ik wensch met u verzoend te zijn, vóór ik Engeland verlaat. Laat mij u toch zien, vóór ik ga. Over enkele weken of maanden is het misschien te laat en ik kan de gedachte, het land zonder een vriendelijk afscheidswoord van u te moeten verlaten, niet verdragen.”

„Zij zal mijn stijl hierin niet herkennen,” zeide Becky. „Ik heb de zinnen met opzet kort en levendig gemaakt.” En deze geteekende missieve werd in een enveloppe aan juffrouw Briggs

verzonden. De oude juffrouw Crawley lachte, toen Briggs haar heel geheimzinnig deze openhartige en eenvoudige verklaring overhandigde. „Nu mevrouw Bute weg is, mogen wij haar lezen,” zeide zij. „Lees ze mij voor, Briggs.”

Toen Briggs het epistel gelezen had, lachte haar beschermvrouwe nog meer. „Begrijp je niet, jou domme gans,” zeide zij tegen Briggs, die zich zeer aangedaan toonde door de oprechte liefde, waarvan het schrijven vervuld was, „begrijp je niet, dat Rawdon er geen woord van geschreven heeft. Hij heeft mij nog nooit in zijn leven geschreven zonder mij om geld te vragen, en al zijn brieven zijn vol spelfouten en doorhalingen en stijlfouten. Het is die kleine slang van een gouvernante, die hem onder de plak heeft. Zij zijn allen hetzelfde,” dacht juffrouw Crawley bij zichzelf. „Zij wenschen mij allen dood en hunkeren naar mijn geld.”

„Ik heb er niets op tegen Rawdon te zien,” voegde zij er na een oogenblik zwijgen en op volmaakt onverschilligen toon aan toe. „Ik kan hem evengoed de hand geven als niet. Mits er geen scène is, waarom zouden wij elkaar dan niet zien? Ik heb er niets op tegen. Maar het menschelijk geduld heeft zijn grenzen; en bedenk, mijn lieve, dat ik beleefd voor de eer bedank mevrouw Rawdon te ontvangen — *dat* is een beetje te veel geveerd;” en juffrouw Briggs moest wel tevreden zijn met deze boodschap van een halve verzoening; en zij vond, dat de beste methode, om de oude dame en haar neef bij elkaar te brengen, was, Rawdon te waarschuwen op de rots te wachten, als juffrouw Crawley een luchtje ging scheppen in haar stoel. Daar ontmoetten zij elkaar. Ik weet niet, of juffrouw Crawley eenig persoonlijk gevoel van achting of emotie onderging, toen zij haar ouden gunsteling zag, maar zij stak hem een paar vingers toe met een glimlachend en goedgeluimd gelaat, alsof zij elkaar pas den vorigen dag ontmoet hadden. En wat Rawdon aangaat, hij werd zoo rood als een pioenroos en kneep bijna Briggs' hand af, zoo groot was zijn verrukking en verwarring bij de ontmoeting. Misschien was het eigenbelang, dat hem deed ontroeren; misschien was hij getroffen door de verandering, welke de ziekte der laatste weken bij zijn tante teweeggebracht had.

„Het ouwetje heeft mij altijd kranig behandeld,” zeide hij tot zijn vrouw, toen hij dit onderhoud verhaalde, „en, weet je, het was mij nogal zonderling te moede. Ik wandelde naast de hoe-noem-je-dat-ding, weet je, en tot haar deur, waar Bowls verscheen om haar naar binnen te helpen. En ik wilde ook heel graag naar binnen gaan, maar —”

„Je ging niet binnen, Rawdon!” gilde zijn vrouw.

„Nee, lieveling, ik laat mij hangen, als ik niet bang was op stuk van zaken.”

„Jou stommeling! je had naar binnen moeten gaan en er nooit meer uit moeten komen,” zeide Rebecca.

„Scheld mij niet uit,” zeide de groote garde-officier norsch. „Misschien *was* ik wel een stommeling, Becky, maar dat moest jij niet zeggen;” en hij keek zijn vrouw aan met een uitdrukking op het gelaat, die er wel meer op lag, als hij vertoornd was, en welke onaangenaam was om aan te zien.

„Wel, liefste, denk er om, dat je morgen op den uitkijk moet staan en haar opzoeken, of ze het je vraagt of niet,” zeide Rebecca en trachtte haar boozen echtgenoot te kalmeeren, waarop hij antwoordde, dat hij precies zou doen, zooals hij verkoos, en dat zij hem plezier zou doen, als zij een beetje op haar woorden paste; en de beleedigde echtgenoot ging heen en bracht den ochtend gemelijk, zwijgend en achterdochtig in de biljartzaal door.

Maar voor de avond verstreken was, zag hij zich genoodzaakt toe te geven en zooals gewoonlijk het grootere beleid en inzicht van zijn vrouw te erkennen, ten gevolge van de alledroefgeestigste bevestiging van de voorgevoelens, welke hij koesterde omtrent de gevolgen van de fout, die hij begaan had,

Juffrouw Crawley moest tot op zekere hoogte wel aangedaan geweest zijn, toen zij hem zag en de hand schudde na zoo'n lange scheiding. Zij peinsde geruimen tijd over de ontmoeting. „Rawdon wordt dik en oud, Briggs,” zeide zij tot haar gezelschapsjuffrouw. „Zijn neus is rood geworden en zijn uiterlijk is buitengewoon grof. Dat huwelijk met die vrouw heeft hem

hopeloos omlaag gehaald. Mevrouw Bute heeft altijd gezegd, dat zij samen dronken; en dat doen zij ongetwijfeld. Ja; hij rook afschuwelijk naar jenever, merkte ik op. Vond jij ook niet?"

Briggs merkte tevergeefs op, dat mevrouw Bute van iedereen kwaad sprak; en voor zoover als iemand in haar onderdanige positie er over kon oordeelen, was zij een —

„Een listige, intrigeerende vrouw? Ja, dat is zij, en zij spreekt van iedereen kwaad; maar ik ben er van overtuigd, dat die vrouw Rawdon aan den drank heeft gebracht. Dat doen al die mindere menschen —”

„Hij was erg ontroerd u te zien, mevrouw,” zeide de gezelschapsjuffrouw; „en ik weet zeker, dat, wanneer u bedenkt, dat hij naar het slagveld gaat —”

„Hoeveel geld heeft hij je beloofd, Briggs?” riep de oude vrijster uit, zich driftig makend; „daar nou, natuurlijk begin je te huilen. Ik haat scènes. Waarom moet ik toch altijd gekweld worden? Ga naar je eigen kamer schreien en zend Firkin bij mij — nee, blijf, ga zitten en snuit je neus, en schei uit met huilen, en schrijf kapitein Crawley een brief.” De arme Briggs ging gehoorzaam voor het schrijfboek zitten. De bladzijden daarvan waren geheel bevestigd met overblijfselen van het vaste, krachtige, vlugge handschrift van de vroegere secretaresse der oude vrijster, mevrouw Bute Crawley. „Begin ‚Mijn beste mijnheer,‘ of ‚Beste mijnheer,‘ dat is beter, en zeg, dat mevrouw Crawley — nee, juffrouw Crawley's geneesheer, de heer Creamer, u verzocht heeft hem mede te deelen, dat alle heftige gemoedsaandoeningen in mijn tegenwoordigen, delicaat gezondheidstoestand gevaarlijk kunnen wezen — en dat ik alle familie-besprekingen of samenkomsten moet weigeren. En bedank hem, dat hij naar Brighton is gekomen en zoo voort, en verzoek hem niet langer ter wille van mij te blijven. En, juffrouw Briggs, je kunt er bijvoegen, dat ik hem een *bon voyage* toewensch en dat, als hij zich de moeite wil getroosten bij mijn zaakwaarnemer in Gray's Inn Square aan te gaan, hij daar iets voor hem zal vinden. Ja, dat is goed zoo; en dat zal hem Brighton doen verlaten.” De welwillende Briggs schreef dezen zin met de grootste voldoening neer.

„Om mij den eersten den besten dag, dat mevrouw Bute weg was, aan te klampen,” babbelde de oude dame verder; „het is al te onbetamelijk. Briggs, lieve, schrijf mevrouw Crawley en zeg, dat zij niet terug hoeft te komen. Nee — zij hoeft niet — en zij zal niet — en ik wil geen slavin in mijn eigen huis zijn — en ik wil mij niet laten verhongeren en met vergif volproppen. Zij willen mij allen dooden — allen — allen;” en hierbij barstte de eenzame, oude vrouw in zenuwachtig gesnik uit.

De laatste scène van haar treurige comédie op de Kermis der IJdelheid naderde snel: de bonte en waardelooze lichten waren één voor één aan het uitgaan; en het donkere gordijn was bijna gereed om te zakken.

De slotparagraaf, welke Rawdon naar juffrouw Crawley's zaakwaarnemer in Londen verwees, en welke Briggs zoo goedgehartig geschreven had, troostte den dragonder en zijn vrouw eenigszins na hun eerste verbouwereerdheid en teleurstelling, toen zij de weigering tot verzoening der oude vrijster gelezen hadden. En zij bereikte het resultaat, dat de oude dame beoogd had, en maakte Rawdon zeer verlangend naar Londen terug te keeren.

Van Jos' verlies en met George Osborne's bankbiljetten betaalde hij de rekening van zijn hotel — waarvan de waard tot op heden waarschijnlijk nog niet weet, hoe twijfelachtig de vereffening er van eens was. Want evenals een generaal, die, vóór hij in het gevecht gaat, zijn bagage naar de achterhoede zendt, was Rebecca zoo verstandig geweest al haar voornaamste kostbaarheden in te pakken en ze weg te zenden onder de hoede van George's bediende, die de zorg van de koffers had en per diligence naar Londen terugging. Rawdon en zijn vrouw keerden den volgenden dag met hetzelfde middel van vervoer terug.

„Ik had het oudje graag voor ons vertrek gezien,” zeide Rawdon. „Zij ziet er zoo ellendig uit en zij is zoo veranderd, dat ik er zeker van ben, dat zij het niet lang meer zal maken. Ik ben benieuwd, wat voor een cheque ik van Waxy zal krijgen. Tweehonderd — het kan niet minder dan tweehonderd zijn — hè Becky?”

Rawdon en zijn vrouw gingen niet naar hun kamers in Brompton terug, maar namen hun intrek in een hotel. Den volgenden morgen vroeg was Becky in de gelegenheid ze te zien, toen zij langs die voorstad ging, op weg naar de oude mevrouw Sedley te Fulham, waarheen zij zich begaf om haar lieve Amelia en haar Brighton vrienden op te zoeken. Zij waren reeds allen vertrokken, eerst naar Chatham, en van daar naar Harwich om met het regiment naar België scheep te gaan — vriendelijke, oude mevrouw Sedley was zeer terneergeslagen, verlaten en huilerig.

Toen zij van dit bezoek terugkeerde, vond Rebecca haar echtgenoot, die naar Gray's Inn was geweest, en vernam zijn lot. Hij kwam woedend terug.

„Duivekaters, Becky,” zegt hij, „ze heeft mij maar twintig pond gegeven!”

Ofschoon het tegen hen pleitte, was de mop te kostelijk, en Becky barstte in lachen uit om Rawdon's verslagenheid.

HOOFDSTUK XXVI.

Tusschen Londen en Chatham.

Toen onze vriend, George, Brighton verliet, reed hij in allen luister, zooals het iemand van rang en stand, die in een koets met vier paarden reist, paste, naar een prachtig hotel in Cavendish Square, waar een reeks weelderige kamers, en een tafel voorzien van schitterend porselein en zilver en omringd door een half dozijn zwarte en zwijgende kellners, in gereedheid waren om den jongen heer en zijn bruid te ontvangen. George nam voor Jos en Dobbin met een vorstelijk voorkomen de honneurs waar; en Amelia presideerde voor de eerste maal en met buitengewone bedeesdheid en verlegenheid aan wat George haar eigen tafel noemde.

George keurde den wijn af en negerde de kellners, alsof hij een vorst was, en Jos slobberde de schildpadsoep met groote voldoening. Dobbin had hem bediend; want de vrouw des huizes, voor wie de terrien geplaatst was, bleek zoo onbekend met den inhoud, dat zij den heer Sedley wilde bedienen zonder hem van het vleesch van rug of buikzijde te geven. De luister van het feestmaal en de vertrekken, waarin het werd gegeven, verontrustten den heer Dobbin, die na het diner, toen Jos in den grooten stoel sliep, hem er over onderhield. Maar tevergeefs protesteerde hij tegen de misdaad van schildpadsoep en champagne, welke de tafel van een aartsbisschop eer aan zouden doen.

„Ik ben altijd gewend geweest als een heer te reizen,” zeide George, „en vervloekt, mijn vrouw zal als een dame reizen. Zoolang er geld in mijn beurs is, zal het haar aan niets ontbreken,” zeide de edelmoedige kerel, zeer met zichzelf en zijn praalzucht ingenomen. Dobbin trachtte dan ook niet hem te overtuigen, dat Amelia's geluk niet in schildpadsoep schuilde. Een poos na het diner uitte Amelia bedeesd den wensch haar mama te Fulham te bezoeken; de toestemming daartoe gaf George haar na eenig gemopper. En zij trippelde weg naar haar reusachtig slaapvertrek, in het midden waarvan het reusachtige praalbed stond, „waarin de zuster van keizer Alexander sliep, toen de geallieerde vorsten hier waren,” en met de grootst mogelijke haast en vreugde zette zij haar hoedje op en deed haar sjaal om. George dronk nog steeds Bordeaux, toen zij naar de eetkamer terugkeerde, en maakte geen aanstalten om op te staan. „Ga je niet met mij mee, liefste?” vroeg zij hem. „Nee; de „liefste” had dien avond „zaken”. Zijn knecht kon een rijtuig voor haar halen en met haar meegaan. En toen het rijtuig voor het hotel stond, maakte Amelia een kleine teleurgestelde buiging voor George, nadat zij hem eens of tweemaal tevergeefs in het gelaat gekeken had, en ging droevig de trap af, gevolgd door kapitein Dobbin, die haar in het vervoermiddel hielp en het naar de plaats van zijn bestemming zag wegrijden. Zelfs de knecht schaamde er zich voor den huurkoetsier het adres

ten aanhooren van de hotelkellners te geven en zeide, dat hij hem wel in zou lichten, als zij verder op waren.

Dobbin liep naar huis, naar zijn oude kamers in de „Slaughter,” en dacht hoogstwaarschijnlijk, hoe heerlijk het zou wezen met mevrouw Osborne in dat huurrijtuig te zitten. George had blijkbaar een anderen smaak; want toen hij genoeg wijn had gehad, ging hij tegen verminderden prijs naar den schouwburg om den heer Kean als Shylock te zien. Kapitein Osborne hield veel van het tooneel en had zelf met groote onderscheiding in verscheidene garnizoens-tooneelvoorstellingen tragi-komische rollen vervuld.

Jos sliep tot lang na het vallen van den avond, toen hij met een schrik wakker werd door de bewegingen van zijn knecht, die de wijnkannen op tafel wegnam en ledigde; en één der huurrijtuigen van de standplaats werd weer gerequireerd om dezen corpulenten held naar zijn kamers en zijn bed te vervoeren.

U kunt er zeker van zijn, dat mevrouw Sedley haar dochter met alle moederlijke haast en toegenegenheid aan het hart drukte; zij rende de deur uit, toen het rijtuig voor het tuinhokje stilhield om de schreiende, bevende jonge bruid te verwelkomen. De oude heer Clapp, die in zijn hemdsmouwen het bloementuintje opknapte, trok zich verschrikt terug. Het Iersche dienstmeisje kwam uit de keuken toegesneld en glimlachte haar een „God zegen U” toe. Amelia kon niet dan met veel moeite, over het straatje en de stoep op, naar de zitkamer loopen.

Hoe de waterlanders vloeiden en hoe moeder en dochter schreiden, toen zij elkaar in dit heiligdom omhelsden, laat zich gemakkelijk door iederen lezer, die een weinig sentimenteel is, denken. Wanneer schreien dames niet? Bij welke gelegenheid van vreugde, verdriet of andere levensquaesties? en, na zulk een gebeurtenis als een huwelijk was het moeder en dochter zeker veroorloofd zich aan een aandoening over te geven, welke even teeder als verkwikkend is. Als het een huwelijk betrof, heb ik vrouwen, die elkaar haatten, samen heel innig zien kussen en schreien. Hoe veel meer gevoelen zij, als zij beminnen! Goede moeders huwen nogmaals op de bruiloft harer dochters: en wat verdere gebeurtenissen aangaat, wie weet niet hoe overdreven moederlijk grootmoeders zijn? — inderdaad, een vrouw weet dikwijls eigenlijk niet, wat het is moeder te wezen, vóór zij grootmoeder is. Laat ons Amelia en haar moeder, die samen in de woonkamer en in de schemering fluisteren en jammeren en lachen en schreien, eerbiedigen. Dat deed de oude heer Sedley. Hij had niet geraden, wie er in het rijtuig was, toen het stilhield. Hij was niet naar buiten gevlogen om zijn dochter tegemoet te gaan, ofschoon hij haar hartelijk kuste, toen zij de kamer binnenkwam (waar hij als gewoonlijk met zijn papieren en lintjes en berekeningen bezig was), en nadat hij een poosje bij moeder en dochter gezeten had, was hij zoo verstandig ze in het kleine vertrek alleen te laten.

George's knecht keek op zeer verwaande wijze toe, hoe de heer Clapp in zijn hemdsmouwen zijn rozenstruiken begoot. Hij nam echter zijn hoed zeer minzaam voor den heer Sedley af, die hem naar zijn schoonzoon vroeg en naar Jos' rijtuig, en of diens paarden naar Brighton waren geweest en naar dien vervloekten verrader Bonaparte, en den oorlog; totdat het Iersche dienstmeisje met een bord en een flesch wijn kwam en de oude heer er op stond den knecht er van te bedienen. Hij schonk hem ook een halve guinje, welke de bediende met een mengeling van verwondering en verachting opstreek; „op de gezondheid van je meester en meesteres, Trotter,” zeide de heer Sedley; „en hier heb je wat om op je eigen gezondheid te drinken, als je thuis bent, Trotter.”

Er waren slechts negen dagen verlopen, sedert Amelia dat huisje en haar tehuis verlaten had — en toch, hoe lang scheen het geleden, sinds zij het vaarwel gezegd had. Welk een afstand was er tusschen haar en dat vroeger leven. Van haar tegenwoordig standpunt kon zij er op terugzien en, bijna als een ander wezen, het jonge, ongehuwde meisje beschouwen, dat in haar liefde opging, alleen maar oogen had voor een zeker voorwerp, en dat, hoewel niet ondankbaar, dan toch onverschillig en alsof het haar recht was, de ouderlijke liefde aanvaardde — terwijl haar geheele hart en gedachten op de vervulling van één wensch gericht waren.

De terugblik op die dagen, zoo kort geleden en toch zoo ver weg, maakte haar beschaamd; en de aanblik van haar lieve ouders vervulde haar met berouw. Was de prijs behaald — een hemel op aarde — en was de overwinnaar nog in twijfel en onvoldaan? Als zijn held en heldin den echtelijken slagboom gepasseerd zijn, laat de romanschrijver gewoonlijk het scherm vallen, alsof het tooneelstuk dan geëindigd is — de twijfel en strijd van het leven voorbij — alsof, wanneer men maar eerst het huwelijksgebied betreden heeft, alles rozengeur en maneschijn is: en alsof man en vrouw niets anders te doen hebben dan arm in arm kalmpjes rond dolend af te dalen tot den ouderdom, volmaakt gelukkig in elkaars bezit. Maar onze Amelia was juist aan den oever van haar nieuw land, en keek reeds verlangend terug naar de droeve, lieve gestalten, die haar over den stroom een vaarwel toewuifden van de andere, ver verwijderde kust.

Ter eere van de komst der jonge bruid oordeelde haar moeder het noodig, ik weet niet wat voor een feestmaal te bereiden, en na den eersten stortvloed van woorden nam zij voor een poos van mevrouw George Osborne afscheid en verdween in de lagere regionen van het huis, in een soort bodenkamer (door den heer Clapp en zijn vrouw gebruikt, en 's avonds, als haar vaten gewasschen waren en haar papillotten uit het haar, ook door juffrouw Flannigan, het Iersche dienstmeisje), om daar maatregelen te treffen tot het aanrichten van een schitterende thee.

Iedereen heeft zijn manier om zijn hartelijkheid te betuigen en het scheen mevrouw Sedley, dat een „muffin” en een hoeveelheid oranje marmelade op een klein kristallen schaalje bijzonder aangename ververschingen voor Amelia in haar hoogst interessanten toestand zouden zijn. Terwijl deze lekkernijen beneden bereid werden, verliet Amelia de zitkamer, liep de trap op en bevond zich, zij wist nauwelijks hoe, in het kleine kamertje, dat zij voor haar huwelijk gebruikt had, en in denzelfden stoel, waarin zij zoovele bittere uren doorgebracht had. Zij zonk in zijn armen, alsof hij een oude vriend was; en begon over de laatste week en over haar verder leven na te denken.

Nu reeds droevig en vaag terug te blikken; altijd te verlangen naar iets, dat, als het bereikt is, eerder twijfel en verdriet bracht dan vreugde; ziehier het lot van ons arm klein schepseltje en de onschuldige, verloren zwerfster te midden van de groote, strijdende menigte op de Kermis der Ijdelheid. Hier zat zij en herinnerde zich vol liefde dat beeld van George, waarvoor zij vóór haar huwelijk knielde. Bekende zij zich, hoe verschillend de werkelijke man was van den edelen jongen held, dien zij aanbeden had? Het vereischt vele, vele jaren — en een man moet al heel slecht wezen — voor de trots en ijdelheid van een vrouw haar tot zulk een bekentenis brengen. Toen kwamen haar Rebecca's schitterende, groene oogen en verderfelijke glimlach voor den geest en vervulden haar met schrik. En zoo zat zij een wijle en gaf zich over aan haar gewoon zelfzuchtig gepeins in diezelfde lustelooze, melancholieke houding, waarin het brave dienstmeisje haar gevonden had op den dag, dat zij den brief boven bracht, waarin George zijn huwelijksaanzoek vernieuwde. Zij keek naar het kleine, witte bedje, dat enkele dagen te voren het hare was geweest en zij had er dien nacht wel weer graag in willen slapen, om, zooals vroeger, 's morgens te ontwaken, terwijl haar moeder glimlachend over haar gebogen stond. Daarop dacht zij met angst aan het groote, sombere, damasten paviljoen in het reusachtige donkere statie-slaapvertrek, dat haar in het prachtige hotel in Cavendish Square wachtte. Lief, klein, wit bedje! hoeveel lange nachten had zij niet op het kussen geschreid! Hoe had zij gewanhoopt, en gehoopt daar te sterven; en waren nu niet al haar wenschen vervuld en was de minnaar, waaraan zij gewanhoopt had, niet voor altijd de hare? Lieve moeder! hoe geduldig en teeder had zij niet bij dat bed gewaakt! Zij knielde naast het bed neer; en daar zocht die gewonde en schroomvallige, maar teedere en liefhebbende ziel troost, waar, het moet bekend worden, ons klein meisje tot nog toe dit slechts zelden gedaan had. Liefde was tot zoover haar geloof geweest; en het droevige, bloedende, teleurgestelde hart begon de behoefte aan een anderen trooster te gevoelen.

Hebben wij het recht hier haar gebeden te herhalen of toevallig te hooren? Broeder, dat zijn geheimen, en dat valt buiten het gebied van de Kermis der Ijdelheid, waarop ons verhaal zich afspeelt.

Maar dit mag gezegd worden, dat, toen de thee eindelijk aangekondigd werd, onze jonge

dame heel wat opgeruimder beneden kwam; dat zij niet moedeloos was, of haar lot betreurde, of aan George's koelheid, of Rebecca's oogen dacht, zooals zij dat de laatste dagen gewoonlijk deed. Zij ging de trap af en kuste haar vader en moeder, en sprak met den ouden man en maakte hem vroolijker, dan hij sedert vele dagen geweest was. Zij ging aan de piano zitten, welke Dobbin voor haar gekocht had, en zong al haar vaders lievelingsliedjes. Zij zeide, dat de thee heerlijk was en bewonderde den voortreffelijken smaak, waarmede de marmelade op de schoteltjes was geschikt. En daar zij besloten had iedereen gelukkig te maken, werd zij het zelf; en zij was vast in slaap in het groote, sombere paviljoen en werd met een glimlach wakker, toen George van den schouwburg terugkeerde.

Den volgenden dag had George belangrijker „zaken” te behandelen dan die, welke hem er toe brachten, den heer Kean als Shylock te zien. Oogenblikkelijk na zijn aankomst te Londen had hij een brief naar de zaakwaarnemers van zijn vader geschreven, waarin hij den wensch te kennen gaf, dat den volgenden ochtend een onderhoud tusschen hen zou plaatsvinden. Zijn verliezen met biljarten en kaarten met kapitein Crawley hadden de beurs van den jongen man bijna uitgeput, en deze moest noodig weer gevuld worden, vóór hij op reis ging, en hij zag geen anderen uitweg dan de twee duizend pond, welke de zaakwaarnemers gemachtigd waren hem uit te betalen, aan te spreken. Hij vertrouwde er ten volle op, dat zijn vader eerlang zou bijdraaien. Hoe kon een ouder voor langen tijd hardvochtig tegen zulk een wonder als hij zijn? Als zijn verleden en persoonlijke verdiensten niet in staat waren zijn vader zachter te stemmen, dan, zoo besloot George, zou hij zich zoo wonderbaarlijk in den komenden veldtocht onderscheiden, dat de oude heer wel moest toegeven. En als hij dat niet deed? Bah! de wereld lag voor hem. Zijn kansen bij het kaartspel konden keeren, en met twee duizend pond kon men heel wat doen.

Dus zond hij Amelia nogmaals in een rijtuig naar haar mama, en gaf de beide dames strikte bevelen en *carte blanche*, om alles te koopen, wat een dame van mevrouw George Osborne's stand, die een buitenlandsche reis ging maken, noodig had. Zij hadden slechts één dag om de uitrusting te voltooien en u kunt zich voorstellen, dat haar zaken haar vrij druk in beslag namen. Weer in een rijtuig, zich haastig van de modiste naar den manufacturier begevend, door onderdanige winkelbedienden en beleefde eigenaars naar het rijtuig begeleid, was mevrouw Sedley bijna weer zichzelf, en voor het eerst sedert hun ongeluk oprecht gelukkig. Ook was mevrouw Amelia niet boven het genoeg van winkelen en afdingen en bekijken, en mooie dingen koopen verheven. (Zou er een man zijn, de meest wijsgeerige, welke ook maar iets zou geven om een vrouw, die dat was?) Gehoorzaam aan de bevelen van haar echtgenoot, verschafte zij zichzelf genoeg en kocht een hoeveelheid dameskleeren, die van veel verfijnden smaak getuigden, zooals allen in de winkels zeiden.

En mevrouw Osborne verontrustte zich niet erg over den oorlog, die op komst was; Bonaparte zou bijna zonder eenigen strijd totaal verslagen worden. Dagelijks zeilden er vrachtbooten van Margate, vol heeren en dames van aanzien, op weg naar Brussel en Gent. Men ging niet zoozeer ten oorlog dan wel op een zeer in zwang zijnde reis.

De nieuwsbladen lachten smadelijk om den verachtelijken parvenu en oplichter. Zoo'n Corsikaansche kerel als hij de legers van Europa en het genie van den onsterfelijken Wellington weerstaan! Amelia had diepe verachting voor hem; want het hoeft niet gezegd te worden, dat dit zachte, teedere schepseltje haar meeningen van de menschen, die haar omringden, overnam, daar zulke aanhankelijkheid veel te bescheiden was er zelf een meening op na te houden. Welnu, in één woord, zij en haar moeder winkelden een langen dag en zij kweet zich met buitengewone levendigheid en verdienste van haar eerste verschijning in de aristocratische Londensche wereld.

George, zijn hoed scheef, zijn ellebogen buitenwaarts, en met zijn zwierig, krijgshaftig air zette onderwijl koers naar Bedford Row, en stapte trotsch en statig het kantoor van den rechtsgeleerde binnen, alsof hij heer en meester was van alle bleeke klerken, die daar zaten te krabbelen. Hij beval iemand den heer Higgs mede te deelen, dat kapitein Osborne wachtte, en

deed dit op zulk een ruwe en beschermende wijze, alsof hij, die *pékin* van een rechtsgeleerde, die drie maal zijn hersens, vijftig maal zijn geld en duizend keer zijn ondervinding had, een verachtelijke ondergeschikte was, die dadelijk al zijn zaken moest laten varen om voor den kapitein klaar te staan. Hij zag den verachtelijken blik niet van allen in de kamer, van den eersten klerk tot de heeren leerlingen, van de heeren leerlingen tot de havenlooze schrijvers en bleeke loopers, in te nauwe kleeren, terwijl hij daar zat en met zijn rotting tegen zijn laars tikte, en dacht wat een armzalig stelletje arme drommels dat waren. De armzalige drommels waren van zijn zaken op de hoogte. Zij spraken er met andere klerken over 's avonds bij hun potje bier op hun clubs in de kroeg. Groote Goden, wat weten rechtsgeleerden en hun klerken in Londen niet! Niets blijft er voor hen verborgen en hun vertrouwde vrienden regeeren zwijgend onze city.

Misschien verwachtte George, toen hij het vertrek van den heer Higgs binnentrad, dat die heer de opdracht had hem een overeenkomst of verzoening met zijn vader voor te stellen: misschien diende zijn hooghartige en koele houding als een bewijs van zijn geestkracht en vastberadenheid; maar als dat zoo was, zijn bruutheid werd met een ontmoedigende koelte en onverschilligheid door den rechtsgeleerde beantwoord, welke zijn gewichtigheid bespottelijk maakte. Hij wendde voor aan een stuk te schrijven, toen de kapitein binnenkwam. „Gaat u zitten, mijnheer,” zeide hij, „en ik zal u dadelijk helpen. Mijnheer Poe, haal als het u blijft de stukken betreffende de akte van afstand eens;” en hij begon weer te schrijven. Nadat Poe deze papieren gehaald had, berekende zijn principaal het bedrag van twee duizend pond effecten tegen den koers van den dag; en vroeg kapitein Osborne of hij een cheque op de bankiers wilde hebben, of dat hij de laatsten last zou geven effecten voor dat bedrag te koopen. „Een der beheerders van het vermogen van wijlen mevrouw Osborne is uit de stad,” zeide hij onverschillig, „maar mijn cliënt wenschte aan uw wenschen te voldoen en de zaak zoo spoedig mogelijk afgehandeld te hebben.”

„Geef mij een cheque, mijnheer,” zeide de kapitein zeer norsch. „Laat die vervloekte shillings en de stuivers maar, mijnheer,” ging hij verder, terwijl de rechtsgeleerde het bedrag van den wissel berekende; en hij vleide zichzelf, dat hij door deze grootmoedige daad den ouden snaak had doen blozen, en wandelde statig het kantoor uit, het document in zijn zak.

„Die kerel is binnen de twee jaar in de gevangenis,” zeide de heer Higgs tot den heer Poe.

„Zal O. niet bijdraaien, mijnheer, denkt u?”

„Dat kan je evengoed aan het Monument vragen,” antwoordde de heer Higgs.

„Hij is goed aan den gang,” zeide de klerk. „Hij is pas een week gehuwd en ik zag hem met enkele andere militairen mevrouw Highflyer naar haar rijtuig brengen, na de voorstelling.” En toen was een andere zaak aan de orde, en de heer George Osborne werd uit de gedachten van die waarde heeren verbannen.

De wissel was op onze vrienden Hulker & Bullock, Lombardstreet, waarheen George, nog steeds in den waan, dat hij zaken deed, zijn schreden richtte, en van wie hij geld ontving. Frederic Bullock, Esq., wiens geel gelaat over een grootboek gebogen was, waarvoor een zedige klerk zat, bevond zich op het kantoor, toen George binnentrad. Zijn geel gelaat werd nog lijkkleuriger, toen hij den kapitein zag, en hij sloop schuldbewust in de achterste kamer. George had het veel te druk met zich in den aanblik van het geld te verkneuteren (want hij had nog nooit zoo'n som bij elkaar gezien) om het gelaat — of de vlucht van den lijkachtigen minnaar zijner zuster te bemerken.

Fred Bullock vertelde den ouden Osborne de verschijning en het gedrag van diens zoon.

„Hij kwam zoo brutaal als de beul binnen,” zeide Frederic. „Hij heeft het bedrag tot den laatsten cent toe opgenomen. Hoe lang heeft een kerel als hij genoeg aan een paar honderd pond?”

Osborne zwoer met een krachtigen vloek, dat het hem niet schelen kon, wanneer en hoe spoedig hij het uitgaf. Fred dineerde nu iederen middag in Russell Square.

Maar over het geheel was George zeer voldaan over de zaken van dien dag. Zijn geheele bagage en uitrusting werd met spoed in gereedheid gebracht, en hij betaalde Amelia's inkoopten met cheques op zijn zaakwaarnemers, en met den luister van een lord.

HOOFDSTUK XXVII.

Waarin Amelia zich bij haar regiment voegt.

Toen Jos' schitterende koets voor de deur van het hotel te Chatham stilhield, was het eerste gelaat, dat Amelia herkende, het vriendelijke gezicht van kapitein Dobbin, die al een uur lang in afwachting van de komst zijner vrienden heen en weer gewandeld had. De kapitein, met metalen knopen op zijn pandjesjas en een roode sjerp en sabel had zulk een militair voorkomen, dat Jos trotsch op zoo'n kennis was, en de corpulente ambtenaar bij het Binnenlandsch Bestuur begroette hem met een hartelijkheid, welke hemelsbreed verschilde met de ontvangst, welke Jos zijn vriend in Brighton en Bondstreet verwaardigde. In het gezelschap van den kapitein bevond zich vaandrig Stubble, die, zoodra de koets het hotel naderde, uitriep: „verduiveld; wat een knap meisje!” en Osborne's keuze luide toejuichte. Inderdaad, Amelia in haar trouwmantel en rose linten, met een bos op het gelaat door den snellen rit in de buitenlucht, zag er zoo frisch en aardig uit, dat het compliment van den vaandrig volkomen gerechtvaardigd was. Dobbin had er hem des te liever om. Toen hij naar voren trad om de dame uit het rijtuig te helpen, zag Stubble wat een aardig klein handje zij hem gaf en wat een lief klein voetje de treden aftrippelde. Hij bloosde hevig en maakte zijn beste buiging; waarop Amelia, toen zij het nummer van het —de regiment op de muts van den vaandrig geborduurd zag, met een blozenden glimlach en een buiging harerzijds antwoordde; welke den jongen vaandrig onmiddellijk den genadeslag toebrachten.

Vanaf dien dag had Dobbin erg met den heer Stubble op en moedigde hem aan over Amelia te spreken, als zij te zamen wandelden of op elkaars kamers waren. Het kwam voorwaar bij alle brave jonge mannen van het —de in zwang om mevrouw Osborne te aanbidden en te bewonderen. Haar eenvoudige, ongekunstelde manier van optreden en bescheiden, vriendelijke houding won al hun onbedorven harten; al deze eenvoud en vriendelijkheid laten zich echter onmogelijk beschrijven. Maar wie heeft deze niet bij vrouwen aanschouwd en de aanwezigheid van alle mogelijke eigenschappen in haar herkend, ofschoon zij niets meer tegen u zeggen, dan dat zij de volgende quadrille besproken hebben, of dat het erg heet is? George, altijd kampioen van het regiment, steeg enorm in de achting van de jongelingen van het corps door zijn ridderlijkheid dit onbemiddelde jonge schepseltje te huwen en door de keuze van zulk een liefvallige, vriendelijke vrouw.

In de zitkamer, welke de reizigers wachtte, vond Amelia tot haar verwondering een brief aan mevrouw kapitein Osborne geadresseerd. Het was een driehoekig biljet van rose papier, voorzien van een zegel met een duif en een olijftak en een overvloed van lichtblauwe lak, in het groote, ongedecideerde handschrift eener dame.

„Het is Peggy O'Dowd's poot,” zeide George lachend. „Dat zie ik aan de druppels lak bij het zegel.” En het was inderdaad een brief van mevrouw majoor O'Dowd, waarin zij om de eer van mevrouw Osborne's gezelschap verzocht, nog dienzelfden avond, op een kleine, gezellige bijeenkomst. „Je moet gaan,” zeide George. „Je zult daar met het regiment kennis maken. O'Dowd heeft het bevel over het regiment, en Peggy heeft het bevel over O'Dowd.”

Maar zij hadden nog niet lang van mevrouw O'Dowd's brief genoten, toen de deur opengeworpen werd en een gezette, vroolijke dame, in rijcostuum, gevolgd door een paar officieren van het regiment, de kamer binnentrad. „Ik kon het niet tot theetijd uithouden. Stel mij aan je vrouw voor, George, mijn jongen. Mevrouw, het doet mij genoegen u te ontmoeten, en u aan mijn echtgenoot, majoor O'Dowd, voor te stellen;” en bij deze woorden greep de vroolijke

dame in het rijcostuum Amelia's hand hartelijk en de laatste wist dadelijk, dat de dame voor haar stond, waarom haar echtgenoot zoo dikwijls gelachen had.

„U heeft dikwijls van mij gehoord door dien man van u,” zeide de dame levendig.

„U heeft dikwijls van haar gehoord,” herhaalde haar echtgenoot, de majoor.

Amelia antwoordde glimlachend, „dat dit zoo was.”

„En niet veel goeds heeft hij u verteld,” luidde het antwoord van mevrouw O'Dowd; en zij voegde er aan toe, dat „George een leelijke duivel was.”

„Daar blijf ik borg voor,” zeide de majoor met een poging om veelbeteekenend te kijken, waarom George lachte, en mevrouw O'Dowd beval den majoor met een tikje van haar zweep stil te wezen; daarop verzocht zij om behoorlijk aan mevrouw kapitein Osborne voorgesteld te worden.

„Dit, mijn lieve,” zeide George met groote deftigheid, „is mijn heele goeie, lieve en voortreffelijke vriendin, Auralia Margareta, ook wel Peggy genoemd.”

„Waarachtig, je hebt gelijk,” viel de majoor in de rede.

„Ook wel Peggy genoemd, echtgenote van majoor Michael O'Dowd van ons regiment, en dochter van Fitzjurd Ber'sford de Burgo Malony of Glenmalony, County Kildare.”

„En Muryan Square, Dublin,” zeide de majoorvrouw met kalme superioriteit.

„En Muryan Square, wis en waarachtig,” fluisterde de majoor.

„Daar heb je mij het hof gemaakt, majoor, liefste,” zeide de majoorvrouw; en de majoor bevestigde dit, zooals hij met iedere verklaring deed, welke zij in gezelschap aflegde.

Majoor O'Dowd, die zijn vorst in alle deelen der wereld gediend had, en die voor iederen stap van zijn carrière met de een of andere moedige en onverschrokken daad, welke daar meer dan gelijkwaardig aan was, betaalde, was het meest bescheiden, zwijgzame, schaapachtige en meegaande mannetje, en hij was zijn vrouw even gehoorzaam, alsof hij haar knechtje was. Aan de officierstafel zat hij zwijgend en dronk veel. Als hij dronken was, waggelde hij zwijgend huiswaarts. Als hij sprak, was het alleen maar om het met iedereen over ieder denkbaar onderwerp eens te zijn; en hij ging volmaakt kalm en goedgehumeurd door het leven. De heetste Indische zon kon zijn bloed niet aan het koken brengen; en de Zeeuwsche koortsen verstoorden zijn goede luim nooit. Hij liep met evenveel onverschilligheid naar een batterij, als naar een diner; en at even smakelijk en met even goeden eetlust van paardenvleesch als van schildpad; en hij had een oude moeder, mevrouw O'Dowd van O'Dowdstone, die hij nooit ongehoorzaam was, behalve toen hij wegliep en dienst nam, en toen hij voet bij stuk hield en die vreeselijke Peggy Malony huwde.

Peggy was een van de vijf zusters en een van de elf kinderen van het edele huis Glenmalony; maar haar echtgenoot, ofschoon een neef, was familie van moeders zijde en genoot dus niet het onschatbare voorrecht geparenteerd te zijn met de Malonys, welke zij geloofde de beroemdste familie ter wereld te zijn. Toen zij negen seizoenen te Dublin en twee te Bath en Cheltenham tevergeefs getracht had een levensgezel te vinden, beval juffrouw Malony haar neef Mick haar te trouwen, toen zij ongeveer drie-en-dertig jaar was; en de brave kerel gehoorzaamde, nam haar mee naar West-Indië om over de dames van het —de, waarnaar hij juist was overgeplaatst, te presideeren. Vóór mevrouw O'Dowd een half uur in Amelia's (of in ieder anders) gezelschap was, had deze lieftallige dame haar geheele afkomst en stamboom aan haar nieuwe vriendin medegedeeld. „Mijn lieve,” zeide zij goedhartig, „het was mijn plan, dat George mijn eigen broer zou worden, en mijn zuster Glorvina zou uitstekend bij hem gepast hebben. Maar daar gedane zaken geen keer nemen en hij met jou verloofd was, ben ik besloten jou in plaats daarvan tot mijn zuster te maken en je als zoodanig te beschouwen en je als een familielid lief te hebben. Waarachtig, je hebt zulk een aardig, lief gezichtje en zulk een lieve manier van optreden, dat ik er van overtuigd ben, dat wij wel met elkaar kunnen opschieten, en hoe het ook zij, je bent een aanwinst voor onze familie.”

„Dat is zij,” zeide O'Dowd goedkeurend; en Amelia voelde zich niet weinig in haar schik en dankbaar aldus zoo plotseling aan zoo'n groot gezelschap verwanten te worden voorgesteld.

„Wij zijn hier allen beste kerels,” vervolgde de majoorvrouw. „Er is geen regiment in het leger, waar je één gezelschap vindt, dat zoo aan elkaar gehecht is en een aangener officierstafel heeft. Er wordt bij ons niet gekibbeld, om kleinigheden getwist, gelasterd of gebabbeld. Wij houden van elkaar.”

„Vooraf mevrouw Magenis,” zeide George lachend.

„Mevrouw Magenis en ik hebben het weer bijgelegd, ofschoon de manier, waarop zij mij behandelt, mij met grijze haren van verdriet in het graf zou helpen.”

„En jij met zulk een mooi zwart toertje, Peggy, mijn beste,” riep de majoor.

„Houd je mond, Mick, jou domkop. Die mannen weten nooit, wat zij zeggen of zwijgen moeten, mijn lieve mevrouw Osborne; en wat mijn Mick betreft, ik heb hem zoo dikwijls gezegd, dat hij zijn mond niet moet open doen dan om een commando te geven, of om te eten en te drinken. Ik zal je wel van het regiment vertellen en je waarschuwen, als wij alleen zijn. Stel mij nu aan je broer voor; zonder twijfel is hij een prachtkerel, en hij herinnert mij aan mijn neef, Dan Malony (Malony of Ballymalony, mijn beste, weet je, die Ophalia Scully van Oysterstown huwde, een eigen nicht van lord Poldoody). Mijnheer Sedley, het is mij hoogst aangenaam met u kennis te maken. Ik veronderstel, dat u aan de officierstafel eet vandaag. (Mick, pas op voor dien duivel van een dokter, en wat je ook doet, blijf nuchter voor mijn partijtje vanavond).”

„Het 150ste geeft ons een afscheidsdiner, mijn lieve,” viel de majoor in de rede, „maar wij kunnen gemakkelijk een kaart voor mijnheer Sedley krijgen.”

„Snel Simple (vaandrig Simple van ons regiment, mijn lieve Amelia, ik verzuimde hem aan je voor te stellen). „Snel vliegensvlug naar kolonel Tavish met de complimenten van mevrouw majoor O'Dowd en zeg, dat kapitein Osborne zijn zwager meegebracht heeft en hem mee aan de officierstafel van het 150ste brengt om vijf uur precies — dan zullen jij en ik, mijn lieve, hier een licht maal gebruiken, als je wilt.” Voor mevrouw O'Dowd geëindigd had, draafde de jonge vaandrig reeds de trap af met zijn opdracht.

„Gehoorzaamheid is de ziel van den dienst. Wij gaan, waar onze plicht ons roept, terwijl mevrouw O'Dowd hier blijft en jou inlicht, Emmy,” zeide kapitein Osborne; en de beide kapiteins namen ieder een arm van den majoor en stapten met dezen officier de kamer uit, tegen elkaar grinnikend.

En nu zij haar nieuwe vriendin voor zich alleen had, ging de onstuimige mevrouw O'Dowd tot zulk een stortvloed van inlichtingen over, welke het geheugen van een arm, klein vrouwtje nooit zou kunnen bevatten. Zij vertelde Amelia duizend bijzonderheden met betrekking tot haar talrijke familie, waarvan de verwonderde jonge vrouw nu een deel uitmaakte. „Mevrouw Heavytop, de kolonelsvrouw, stierf in Jamaica aan de gele koorts en een gebroken hart, want die vreeselijke, oude kolonel, met een hoofd zoo kaal als een kanonskogel, wierp verliefde blikken op een halfbloed meisje daar. Mevrouw Magenis, ofschoon onopgevoed, was een goede vrouw, maar zij had een duivelsche tong en zou zelfs haar moeder bij het whisten bedriegen. Mevrouw Kirk, de kapiteinsvrouw, slaat zoowaar haar schelvischoogen ten hemel bij de gedachte aan een eerlijk gezelschapsspel (mijn vader, vromer man ging er nooit ter kerke, mijn oom Dan Malony en onze neef, de bisschop, speelden iederen avond hun leven lang, loo' of whist). Geen van beiden gaat ditmaal met het regiment mee,” voegde mevrouw O'Dowd er aan toe.

„Fanny Magenis blijft bij haar moeder, die hoogstwaarschijnlijk kolengruis en aardappelen verkoopt in Islington-town, vlak bij Londen, ofschoon zij altijd op haar vaders schepen pocht en ze ons aanwijst, als zij de rivier opvaren; en mevrouw Kirk en haar kinderen blijven hier in Bethesda Place, om dicht bij haar lievelingsprediker, Dr. Ramshorn, te wezen. Mevrouw Bunny verkeert in gezegende omstandigheden — waarachtig, dat is zij eigenlijk altijd — en zij heeft er den luitenant reeds zeven geschonken. En de vrouw van vaandrig Posky, die twee maanden voor jou, mijn lieve kind, bij ons kwam, heeft reeds honderd maal met Tom Posky gekibbeld, zoodat je ze in de geheele kazerne kunt hooren (men zegt, dat zij

al aan de gebroken borden toe zijn, en Tom heeft nooit een verklaring van zijn blauw oog gegeven), en zij gaat naar haar moeder terug, die een jonge-dames-instituut te Richmond houdt — het wegloopen daar vandaan heeft haar niet veel geluk gebracht! Waar heb jij je opvoeding voltooid, lieve? Ik, en er werden geen kosten gespaard, bij madame Flanagan, te Ilyssus Grove, Booterstown bij Dublin, met een markiezin om ons de juiste Parijsche uitspraak te leeren en een gepensionneerden generaal-majoor uit het Fransche leger voor de lichaams-oefeningen."

En in deze ongelijksoortige familie zag onze verwonderde Amelia zich plotseling geplaatst: met mevrouw O'Dowd als oudere zuster. Bij de thee werd zij aan de andere vrouwelijke familieleden voorgesteld, op welke zij, daar zij kalm, goedgehartig en niet al te knap was, een tamelijk aangename indruk maakte, tot de komst van de heeren van het 150ste, die haar allen zóó bewonderden, dat de zusters natuurlijk aanmerkingen op haar begonnen te maken.

"Ik hoop, dat Osborne uitgeraasd is," zeide mevrouw Magenis tot mevrouw Bunny. „Als het waar is, dat een bekeerde losbol een goede echtgenoot is, heeft zij zeker een prachtkans met George," merkte mevrouw O'Dowd tegen Posky op, die haar positie als bruid van het regiment verloren had, en zeer gebelgd was op de indringster. En wat mevrouw Kirk betreft, de discipel van Dr. Ramshorn stelde Amelia één of twee beroepsvragen, waarbij haar het antwoord als het ware in den mond werd gelegd, om te zien of het godsdienstig leven bij haar opgewekt was, of zij een geloovige Christin was enz., en toen zij uit de onnoozelheid van mevrouw Osborne's antwoorden bemerkte, dat zij nog geheel in het duister tastte, stopte zij haar drie stuiversboekjes met plaatjes in de handen; namelijk de „Naargeestige Wildernis", de „Waschvrouw van Wandsworth Common," en de „Beste Bajonet van den Britschen Soldaat," welke mevrouw Kirk Amelia verzocht dien nacht voor het naar bed gaan te lezen, vast besloten haar voor zij ging slapen op te wekken. Maar al de mannen, goeie kerels, die zij waren, schaarden zich om het aardige vrouwtje van hun kameraad en maakten haar met militaire galanterie het hof. Het was een triomf voor haar, welke haar opgewonden maakte en haar oogen deed schitteren. George was trotsch op haar populariteit en ingenomen met de wijze (welke heel vroolijk en bevallig was, ofschoon naïef en wat bedeesd), waarop zij de attenties van de heeren ontving, en hun complimentjes beantwoordde. En hij in zijn uniform — hoe oneindig veel knapper was hij dan iedere andere man in de kamer! Zij gevoelde, dat hij haar vol liefde gadesloeg en zij straalde van genoegen over zooveel vriendelijkheid. „Ik zal al zijn vrienden welkom heeten," besloot zij bij zichzelf. „Ik zal allen liefhebben, die hem liefhebben. Ik zal altijd mijn best doen vroolijk en goedgehumeurd te wezen en hem een gelukkig tehuis te bezorgen."

Het regiment nam haar voorwaar met luide toejuichingen aan. De kapiteins gaven hun goedkeuring te kennen, de luitenants juichten, de vaandrags bewonderden. Oude Cutler, de dokter, maakte een paar grapjes en daar zij op zijn beroep betrekking hadden, behoeven zij hier niet herhaald te worden; en Cackle, de assistent, dokter in de medicijnen, die zijn graad te Edinburgh haalde, verwaardigde zich haar in letterkunde te examineeren en stelde haar met drie van zijn beste Fransche citaten op de proef.

De jonge Stubble fluisterde alle mannen toe: „verduiveld, is het niet een knappe meid?" en sloeg zijn oogen niet van haar af, behalve toen de warme kruidenwijn binnengebracht werd. En kapitein Dobbin sprak den geheelen avond geen woord tegen haar. Maar hij en kapitein Porter van het 150ste brachten Jos naar het hotel, Jos, die zeer aangeschoten was en zijn verhaal van de tijgerjacht met veel succes verteld had, zoowel aan de officierstafel als op de *soirée* aan mevrouw O'Dowd met haar tulband en paradijsvogel.

Nadat hij den ontvanger aan diens bediende overgeleverd had, slenterde Dobbin wat heen en weer voor den ingang van het hotel, een sigaar rookend. Ondertusschen had George zijn vrouw heel zorgvuldig in haar sjaal gewikkeld en leidde haar weg van mevrouw O'Dowd, na een algemeen handjesgeven van de jonge officieren, die haar naar haar rijtuig begeleidden en dat voertuig najuichten, toen het wegreed. Dus gaf Amelia Dobbin haar klein handje, toen zij

uit het rijtuig stapte en berispte hem glimlachend, omdat hij den geheelen avond geen notitie van haar had genomen. Nog lang nadat allen in het hotel en op straat zich ter ruste hadden begeven, gaf de kapitein zich aan het schadelijk genot van een sigaartje over. Hij zag de lichten van George's zitkamerramen verdwijnen en in de slaapkamer vlak bij schijnen. Het was bijna ochtend, toen hij naar zijn eigen kamer terugkeerde. Hij kon de begroetingen van de bemanning der vaartuigen op de rivier hooren, waar de transportschepen reeds hun lading innamen, vóór zij de Thames afvoeren.

HOOFDSTUK XXVIII.

Waarin Amelia een inval in de Nederlanden doet.

Het regiment zou met zijn officieren getransporteerd worden in schepen, welke speciaal voor die gelegenheid door de regeering verschaft werden; en binnen twee dagen na de feestelijke bijeenkomst in de vertrekken van mevrouw O'Dowd, te midden van de juichkreten van alle Oost-Indië-vaarders op de rivier en de militairen aan wal, terwijl het muziekkorps „God save the king” speelde, de officieren met hun petten zwaaiden, en de equipage dapper hoera riep, zakten de transportschepen de rivier af en gingen onder convooi naar Ostende.

Middelerwijl had de ridderlijke Jos er in toegestemd zijn zuster en de majoorvrouw te begeleiden. Het grootste gedeelte van de roerende goederen der laatste, den beroemden paradijsvogel en tulband inbegrepen, was bij de regimentsbagage; zoodat onze beide heldinnen zoo goed als geen koffers of valiezen bij zich hadden, toen zij naar Ramsgate reden, waar vele pakketbooten af en aan voeren, en in één waarvan zij een voorspoedigen overtocht naar Ostende hadden.

De periode uit Jos' leven, welke nu volgde, was zoo vol gebeurtenissen, dat ze hem nog vele jaren stof tot conversatie opleverde, en zelfs het verhaal van de tijgerjacht moest wijken voor meer sensationeele geschiedenissen, welke hij van den tocht naar Waterloo te vertellen had. Zoodra hij toegestemd had zijn zuster naar het buitenland te vergezellen, merkte men op, dat hij zijn bovenlip niet meer scheerde. Te Chatham volgde hij de parades en de exercitiën met grooten ijver. Hij luisterde met de grootst mogelijke aandacht naar de gesprekken van zijn broeders (zooals hij de officieren later somtijds noemde), en leerde zooveel militaire benamingen als hij maar kon. Bij deze studiën was de voortreffelijke mevrouw O'Dowd hem van veel nut; en op den dag, toen zij ten slotte op de „Lovely Rose”, welke hen naar de plaats hunner bestemming zou brengen, scheep gingen, verscheen hij in een gegalonneerde pandjesjas, grof linnen broek, en een politiemuts met een keurig goudgalon versierd. Daar hij zijn rijtuig bij zich had en hij iedereen aan boord in vrouwen mededeelde, dat hij zich bij het leger van den Hertog van Wellington ging aansluiten, zagen de menschen hem voor een groot personage, een generaal-intendant, of minstens courier voor het gouvernement aan.

Hij leed verschrikkelijk op den overtocht, gedurende welchen de dames zich ook niet op de been konden houden; maar Amelia werd weer tot het leven teruggeroepen, toen de pakketboot Ostende in het gezicht kreeg, bij den aanblik van de transportschepen, die haar regiment vervoerden en die bijna tegelijkertijd met de „Lovely Rose” de haven binnenliepen. Jos ging in uitgeputten toestand naar een herberg, terwijl de kapitein de dames begeleidde en daarna Jos' rijtuig en bagage van het schip ging halen en bij de douanen inklaaren, want mijnheer Jos was momenteel zonder knecht, daar Osbosne's bediende en zijn eigen, vetgemeste ondergeschikte samen te Chatham een complot hadden gesmeed en botweg weigerden over te steken. Deze opstand, welke plotseling uitbrak en nog wel op den allerlaatsten dag, ontstelde den heer Sedley Jr. zoodanig,

dat hij op het punt stond de expeditie er aan te geven, maar kapitein Dobbin (die enorm gediensig was, zeide Jos) maakte hem een standje en lachte hem hartelijk uit: de snor had hij reeds vooruit laten groeien, en ten slotte werd Jos overgehaald sloop te gaan. In plaats van de welopgevoede en goedgevoede Londensche bedienden, die slechts Engelsch konden spreken, nam Dobbin voor Jos een kleinen, bruinen, Belgischen knecht, die geen enkele taal kon spreken; maar die met zijn drukke en bewegelijke manieren, en omdat hij den heer Sedley onveranderd met „mylord” aansprak, spoedig de gunst van dien heer verwierf. De tijden zijn nu veranderd te Ostende; van de Britten, die zich daarheen begeven, zijn er weinig, die er als echte lords uitzien, of zich als die leden van onze aristocratie voordoen. Voor het grootste gedeelte zijn zij haveloos gekleed, dragen goor linnen, zijn liefhebbers van biljarten en cognac, van sigaren en smerige tables d'hôte.

Maar als regel kan gezegd worden, dat ieder Engelschman in het leger van den Hertog van Wellington de tering naar de nering zette. De herinnering van zulk een feit past ongetwijfeld een natie van winkeliers. Het was een zegen voor een land, dat zooveel met handel op heeft, door zulk een leger van klanten overstromd te worden; en zulke eervolle strijders van voedsel te moeten voorzien. En het land, dat zij kwamen beschermen, is niet militaristisch. In de historie hebben zij langen tijd andere volkeren daar laten vechten. Toen de schrijver dezes met arendsblissen het slagveld van Waterloo ging beschouwen, vroegen wij den conducteur van de diligence, een corpulenten, krijgshaftig uitzienenden oudgediende, of hij in den slag was geweest. „*Pas si bête*” — een antwoord en gedachte, zooals geen Franschman ooit zou uiten — luidde het bescheid. Maar daarentegen was de postiljon, die ons reed, een *vicomte*, de zoon van den een of anderen bankroeten generaal van het keizerrijk, die onderweg een stuivers biertje aanvaardde.

Ongetwijfeld is de moraal zeer nuttig.

Dit vlakke, bloeiende, welgestelde land kon er nooit rijker en welvarender uitgezien hebben, dan in het begin van dien zomer in 1815, toen zijn groene velden en rustige stadjes door groote aantallen roodjassen opgevrootlijkt werden; toen zijn breede *chaussées* van schitterende Engelsche equipages wemelden; toen zijn groote trekschuiten, welke langs vette weiden en gezellige, aardige, oude dorpjes, langs oude kasteelen en tusschen oud geboomte gleden, alle vol waren met goeode, Engelsche reizigers; toen de soldaat, die in een dorpsherberg dronk, niet alleen dronk, maar ook zijn gelag betaalde; en Donald, de Hooglander *), in de Vlaamsche boerderij ingekwartierd, den zuigeling wiegde, terwijl Jean en Jeanette op het veld waren om het hooi binnen te halen. Daar onze schilders zich op het oogenblik op militaire onderwerpen toelaggen, kom ik hiermede voor den dag, als een goed onderwerp voor het penseel om het principe van een eerlijken Engelschen oorlog te illustreeren. Alles zag er even onschuldig en schitterend uit als een wapenschouwing in Hyde Park. Ondertusschen bereidde Napoleon, achter zijn gordijn van grensforten, zich voor op de uitbarsting, welke al deze rustige menschen tot razernij zou brengen, naar het bloedige slagveld zou drijven; en zoo velen van hen zou dooden.

Iedereen had zulk een volmaakt vertrouwen in den legeraanvoerder (want het vaste geloof, dat de Hertog van Wellington de geheele Engelsche natie ingeboezemd had, was even intens als dat dollere enthousiasme, hetwelk de Franschen eens voor Napoleon gevoelden), het land scheen in zulk een volmaakt staat van verdediging te wezen en de hulp, die gereed was, in geval van nood, zoo dichtbij en overweldigend, dat vrees ongekend was, en dat onze reizigers, waaronder er twee van nature zeer bedeesd waren, evenals al de andere talrijke Engelsche touristen in 't geheel niet ongerust waren. Het beroemde regiment, waarvan wij zoo vele der officieren kennen, werd in trekschuiten naar Brugge en Gent vervoerd en vandaar marcheerde het naar Brussel. Jos vergezelde de dames in de trekschuiten voor de burgers; welke alle oude reizigers in Vlaanderen zich moeten herinneren, wegens de luxe en gemakken, waarvan zij voorzien waren.

*) Dit voorval werd in Gleig's „Geschiedenis van den Slag bij Waterloo” vermeld.

Zoo wonderbaarlijk goed was het eten en drinken aan boord van deze trage maar comfortabele schuiten, dat er legenden in omloop zijn van een Engelschen reiziger, die voor een week naar België kwam en in één van deze schuiten reisde, en zóó verrukt was over het tochtje, dat hij onophoudelijk van Gent naar Brugge en van Brugge naar Gent ging, totdat de spoorwegen uitgevonden werden, en hij zich op het laatste reisje van de passagiersboot verdrong. Jos zou echter een anderen dood sterven, maar zijn comfort was buitengewoon groot en mevrouw O'Dowd hield vol, dat alleen haar zuster Glorvina nog maar ontbrak om zijn geluk te volmaken. Hij zat den ganschen dag op het dak van de kajuit Vlaamsch bier te drinken, terwijl hij steeds zijn bediende Isidor riep, en zich hoffelijk met de dames onderhield.

Zijn moed was ongehoord. „Boney ons aanvallen!” riep hij uit. „Mijn lieve kind, mijn arme Emmy, wees niet verschrikt. Er is geen gevaar. Binnen twee maanden zijn de geallieerden te Parijs, dat verzeker ik je; dan zal ik je meenemen om in het Palais Royal te dineeren, duivekaters. Ik zeg je, dat er driehonderd duizend Russen nu bij Mayence en den Rijn Frankrijk binnenrukken — driehonderd duizend onder Wittgenstein en Barclay de Tolly, mijn arme lieveling. Jij weet niets van krijgsg zaken, mijn lieve. Ik wel, en ik verzeker je, dat er in Frankrijk geen infanterie is, welke de Russische infanterie weerstand kan bieden, en geen generaal van Boney, die waard is de schoenriemen van Wittgenstein te ontbinden. Dan heb je de Oostenrijkers nog, er zijn er op zijn minst vijfhonderd duizend en zij zijn nu nog geen tien dagen marcheeren van de grens verwijderd, onder Schwartzberg en Prins Karel. Dan heb je de Pruisen onder den dapperen Prins Maarschalk. Toon mij een aanvoerder der cavalerie, die hem kan evenaren, nu Murat dood is. Hei, mevrouw O'Dowd? Denkt u, dat ons kleine meisje hier bang behoeft te wezen? Is er eenige reden tot ongerustheid, Isidor? Hei, zeg? Haal mij nog wat bier.”

Mevrouw O'Dowd zeide, dat haar Glorvina voor geen man ter wereld bang was, laat staan voor een Franschman, en dronk een glas bier in één teug leeg met een knipoogje, dat haar voorliefde voor dien drank te kennen gaf.

Daar hij dikwijls in de tegenwoordigheid van den vijand was geweest, of, met andere woorden, de dames te Cheltenham en Bath het hoofd had geboden, had onze vriend, de ontvanger, veel van zijn oorspronkelijke bedeesdheid verloren, en was hij nu, vooral als hij een hartversterkingetje op had, zoo spraakzaam mogelijk. Hij was nogal in trek bij het regiment, omdat hij de jonge officieren gul onthaalde en hen met zijn militairistisch air vermaakte. En daar er een bekend regiment in het leger is, dat met een geit aan het hoofd der colonne reist, terwijl een ander door een hert wordt geleid, zeide George met betrekking tot zijn zwager, dat zijn regiment met een olifant marcheerde.

Sedert Amelia aan het regiment was voorgesteld, begon George zich eenigszins te schamen voor enkelen van het gezelschap, waarin hij genoodzaakt was geweest haar te introduceeren: en hij besloot, zooals hij Dobbin vertelde (met welk een voldoening van den laatste behoeft geen betoog), spoedig door ruiling in een beter regiment te komen en zijn echtgenoot van die vervloekte vulgaire vrouwen vandaan te halen. Maar het is veel algemeener onder mannen dan onder vrouwen om over hun kennissen beschaamd te wezen (vrouwen van aanzien uitgezonderd, die zich dat ongetwijfeld permitteeren); en mevrouw Amelia, een natuurlijk en ongekunsteld wezentje, bezat niets van die valsche schaamte, welke haar echtgenoot bij zichzelf voor kiesheid hield. Mevrouw O'Dowd had bijvoorbeeld een pluim van hanenveeren op haar hoed, een heel groot repetitiehорloge op haar maag, dat zij bij elke gelegenheid placht te laten spelen en zij vertelde dan, dat zij het van haar vader gekregen had, toen zij in het rijtuig stapte na de huwelijksplechtigheid, en deze sieraden en andere uiterlijke eigenaardigheden van de majoorvrouw folterden den kapitein ondragelijk, wanneer zijn vrouw en die van den majoor in aanraking met elkaar kwamen; terwijl Amelia zich slechts over de excentriciteiten van de brave vrouw vermaakte en zich niet in het minst over haar schaamde.

Op die welbekende reis, die sedert iedere Engelschman uit de middenklasse gemaakt heeft, had men wel leerzamere, maar weinig meer onderhoudende reisgenooten kunnen

hebben dan de vrouw van majoor O'Dowd. „Over trekschuiten gesproken, mijn lieve, je moest de trekschuiten tusschen Dublin en Ballinasloe eens zien. Daar reist men snel; en dan het prachtige vee daar. Mijn vader kreeg een gouden medaille (en zijn excellentie at er zelf een schijfje van en zeide, dat hij nooit in zijn leven mooier vleesch had geproefd) voor een vierjarige vaars, zoo een als je nooit in *dit* land zag.” En Jos erkende met een zucht, „dat voor goed doorregen rundvleesch, werkelijk met afwisselend vet en mager, geen land met Engeland kon wedijveren.”

„Behalve Ierland; waar al je beste vleesch vandaan komt,” zeide de majoorvrouw, die, zooals niet zelden het geval is met patriotten van haar natie, vergelijkingen ging maken, welke zeer ten voordeele van haar eigen land uitvielen. De gedachte de markt te Brugge met die van Dublin te vergelijken, ofschoon zij er zelf over begon, wekte haar groote verachting en spot op. „Ik zou wel eens willen weten, wat die ouwe belvedère op de markt moet,” zeide zij in een uitbarsting van spotternij, welke krachtig genoeg was om den ouden toren te doen instorten.

Het plein was vol Engelsche militairen, toen zij er doortrokken. Engelsche hoorns wekten hen 's morgens; bij het vallen van den avond gingen zij met de tonen van de Britsche fluit en trom naar bed; het geheele land en geheel Europa was onder de wapens en de grootste geschiedkundige gebeurtenis op handen; en brave Peggy O'Dowd, die het evengoed als ieder ander aanging, babbelde maar steeds door over Ballinafad, en de paarden in de stallen te Glenmalony, en de Bordeaux, die daar gedronken werd; en Jos Sedley viel haar in de rede over kerrie en rijst te Dumdum; en Amelia dacht aan haar echtgenoot, en hoe zij het beste hem haar liefde zou toonen; alsof dit de groote wereldproblemen waren.

Zij, die gaarne het geschiedenisboek ter zijde leggen en eens peinzen over wat er al zoo in de wereld had kunnen geschieden, als het noodlottige, dat werkelijk plaatsgreep, niet gebeurd was (een hoogst verwarrende, amusante, vernuftige en nuttige soort van bespiegeling), hebben zonder twijfel dikwijls bij zichzelf gedacht, welk een bijzonder slechten tijd Napoleon uitzocht om van Elba terug te keeren en zijn adelaar van de Golf San Juan tot de Notre Dame los te laten. Onze geschiedschrijvers deelen ons mede, dat de legers der geallieerde machten alle, alsof de Voorzienigheid het zoo gewild had, op voet van oorlog waren en gereed om onmiddellijk op den Elbaschen keizer los te stormen. De doorluchtige makelaars, die te Weenen vergaderden en de rijken van Europa naar hun wijs beleid verdeelden, hadden zooveel redenen om onder elkaar te kibbelen, dat dit de legers, welke Napoleon overwonnen hadden, tegen elkaar in een strijd had kunnen wikkelen, als het voorwerp van algemeenen haat en vrees niet teruggekeerd was. Deze vorst had een groot leger, omdat hij zich Polen toegeëigend had en vast besloten was het te behouden; een ander had half Saksen geroofd en had zich voorgenomen geen afstand van de aanwinst te doen: Italië was het voorwerp der bezorgdheid van een derde. Ieder protesteerde tegen de roofzucht van den ander; en als de Corsikaan nu maar in zijn gevangenis had kunnen wachten, tot al die partijen elkaar in het haar gevlogen waren, dan had hij waarschijnlijk ongestoord kunnen wederkeeren en regeeren. Maar wat zou er dan van ons verhaal zijn geworden en van al onze vrienden? Als alle droppels in de zee opgedroogd waren, wat zou er dan van haar worden?

Ondertusschen ging het leven, en vooral het jagen naar vermaken, zijn gang, alsof er geen eind voor beide te verwachten was en geen vijand in het verschiet. Toen onze reizigers te Brussel aankwamen, waar hun regiment ingekwartierd was — een bofje, zooals allen zeiden — bevonden zij zich in één der vroolijkste en schitterendste kleine hoofdsteden van Europa, waar al de kramen van de Kermis der IJdelheid met de meest verleidelijke levendigheid en pracht uitgestald waren. Er was daar ruimschoots gelegenheid tot dubbelen en dansen; er werd daar zoo gesmuld, dat zelfs die dikke smulpaap van een Jos er verrukt over was: er was een theater, waar een wonderbaarlijke Catalini alle toehoorders in verrukking bracht: prachtige rijtoeren door militaire praal opgeluisterd; een zeldzaam mooi, oud stadje met eigenaardige costumes en wondermooie architectuur, om de oogen van de kleine Amelia, die nog nooit een vreemd land gezien had, te streelen, en haar te bekoren en te verrassen: zoodat voor den tijd van enkele weken, in prachtige kamers, waarvan de kosten door

Jos en Osborne gedragen werden — de laatste was goed bij kas en vol lieve attenties voor zijn vrouw — ik herhaal voor den tijd van enkele weken, waarin de wittebroodsweken eindigden, mevrouw Amelia zoo vroolijk en gelukkig was als een bruidje uit Engeland maar wezen kan.

Iederen dag, gedurende dezen gelukkigen tijd, was er een nieuwtje of een amusement voor allen. Er was een kerk te bezichtigen, of een schilderijen-museum — er was een rijtoertje, of een opera. De muziekcorspsen van het regiment maakten op alle uren muziek. De beroemdste menschen van Engeland wandelden in het park — het was een eeuwigdurend militair feest. Iederen avond nam George zijn vrouw mee naar een feestje of fuifje en hij was als gewoonlijk zeer met zichzelf ingenomen en verklaarde, dat hij een toonbeeld van huiselijkheid werd. En een fuifje of een feestje met *hem!* Was het niet voldoende om haar hart van vreugde te doen bloeden? In dit tijdperk ademden de brieven naar haar moeder thuis verrukking en dankbaarheid. Haar echtgenoot wenschte, dat zij kant kocht, modeartikelen, juweelen en allerlei snuisterijen. O, hij was de liefste, de beste en de edelmoedigste aller mannen!

De aanblik van het zeer groote aantal lords en ladies en personen van aanzien, die zich in de stad verdrongen en zich op iedere openbare plaats vertoonden, vervulde George's echt Britsch hart met verrukking. Zij lieten die vormelijkheid en onbeschaamdheid varen, welke de groote lui thuis zoo vaak eigen is, verschenen in tallooze openbare gelegenheden en hadden de goedheid zich te vermengen met de rest van de menschheid, welke zij daar ontmoetten. Op zekeren avond, op een partijtje, door den generaal van de divisie, waartoe George's regiment behoorde, gegeven, had hij de eer met lady Blanche Thistlewood, de dochter van lord Bareacres, te dansen; met veel drukte en bedrijvigheid ging hij ijs en ververschingen voor de beide adellijke dames halen; en hij drong en duwde om het rijtuig van lady Bareacres; hij snoefde over de gravin, toen hij thuis kwam op een manier, die zijn eigen vader hem niet verbeterd zou hebben. Den volgenden dag bracht hij de dames een bezoek; hij reed naast haar in het park; hij noodigde haar gezelschap op een groot diner in een restaurant, en was gek van vreugde, toen zij er in toestemden te komen. De oude Bareacres, die niet veel trots had, maar een goeden eetlust, zou overal heen gaan voor een diner.

„Ik hoop, dat er geen vrouwen zijn behalve de onze,” zeide lady Bareacres, toen zij over de uitnoodiging nadacht, welke veel te overhaast gedaan en aangenomen was.

„Groote genade, mama, u denkt toch niet, dat die man zijn vrouw meebrengt,” schreeuwde lady Blanche, die den vorigen avond uren lang smachtend in George's armen gelegen had onder de nieuw geïmporteerde wals. „De mannen zijn dragelijk, maar hun vrouwen —”

„Vrouw, juist getrouwd, allemachtig knap vrouwtje, hoor ik,” zeide de oude graaf.

„Welnu, mijn lieve Blanche,” zeide de moeder, „daar papa er heen wil, veronderstel ik, dat wij ook moeten; maar wij hoeven ze in Engeland niet te kennen.” En dus, vastbesloten hun nieuwen kennis in Bondstreet te negeeren, gingen deze groote lui zijn diner te Brussel nuttigen en terwijl zij hem minzaam toestonden voor hun genoegens te betalen, toonden zij hun waardigheid door het zijn vrouw onaangenaam te maken en haar zorgvuldig buiten het gesprek te houden. Dit is een soort waardigheid, waarin de Britsche vrouw van hooge geboorte oppermachtig is. Het gedrag gadeslaan van een groote dame tegenover andere en nederiger vrouwen is een zeer goed vermaak voor een philosophischen bezoeker van de Kermis der IJdelheid.

Dit feest, waaraan onze beste George veel geld besteed had, was het droevigste van alle feestmalen, welke Amelia tijdens haar wittebroodsweken meemaakte. Zij schreef een allertreurigst verslag van dit diner aan haar moeder; hoe gravin Bareacres niet antwoorden wilde, als zij haar aansprak; hoe lady Blanche haar door haar monocle aanstaarde; en hoe woedend kapitein Dobbin over beider gedrag was; en dat mylord, toen zij heengingen, om de rekening vroeg en het een verd— slecht diner vond, en verd— duur. Maar ofschoon Amelia al deze verhalen vertelde, en over de onhebbelijkheid van haar gasten en haar eigen nederlaag naar huis schreef, was de oude mevrouw Sedley niettemin machtig vergenoegd en sprak zij zoo onverdroten over Emmy's vriendin, gravin Bareacres, dat het nieuwtje, dat zijn zoon adellijke heeren en dames onthaalde, den ouden Osborne werkelijk ter oore kwam in de City.

Zij, die den tegenwoordigen luitenant-generaal, Sir George Tufto, commandeur van de Bathorde, kennen en hem gezien hebben, wat de meeste dagen tijdens het seizoen mogelijk is, opgestopt en geregen, terwijl hij met gemaakte deftigheid langs de Pall Mall loopt, heel wankel op zijn hooggehakte laklaarzen, en onder de voorbijgaande dameshoeden gluurt, of als hij een opvallend kastanjebruin paard berijdt en vrouwen in rijtuigen in de parken toelonkt — zij, die den tegenwoordigen Sir George Tufto kennen, zouden nauwelijks den koenen officier uit den Spaanschen oorlog en den slag bij Waterloo herkennen. Nu heeft hij dik, krullend, bruin haar en zwarte wenkbrauwen, en zijn bakkebaarden zijn van het diepste rood. In 1815 was hij kaal en zijn haar licht van kleur, en veel gezetter van lijf en vooral van leden, welke den laatsten tijd erg geslonken zijn. Toen hij ongeveer zeventig jaar oud was (hij is nu bijna tachtig) werd zijn haar, dat erg dun en geheel wit was, plotseling dik en bruin en krullend, en zijn bakkebaarden en wenkbrauwen namen hun tegenwoordige kleur aan. Boosaardige menschen beweren, dat zijn borst geheel van wol is en dat zijn haar, omdat het nooit groeit, een pruik is. Tom Tufto, met wiens vader hij jaren geleden kibbelde, verklaart, dat mademoiselle de Jaisey van den Franschen schouwburg zijn grootvaders haar in de artisten-kamer aftrok; maar Tom is bekend om zijn wrok en zijn jaloezie; en de pruik van den generaal heeft niets met ons verhaal te maken.

Op zekeren dag, toen onze vrienden van het —de op de bloemenmarkt van Brussel drementelden, nadat zij het *Hotel de Ville* bezichtigd hadden, hetwelk volgens mevrouw O'Dowd niet half zoo groot en zoo mooi als haar vaders huis te Glenmalony was, reed een officier van rang, door zijn oppasser gevolgd, het marktplein op en van zijn paard stijgend begaf hij zich tusschen de bloemen en koos den mooisten bouquet, die er voor geld te krijgen is. Nadat de mooie bos in een papier bijeengebonden was, steeg de officier weer te paard en vertrouwde den ruiker aan de hoede van den militairen knecht toe, die hem met een grijnslach droeg en zijn heer en meester volgde, die in alle statie en zeer zelfvoldaan wegreed.

„Je moest de bloemen te Glenmalony eens zien,” merkte mevrouw O'Dowd op. „Mijn vader heeft drie Schotsche tuinlieden met negen knechts. Wij hebben een halve hectare broeikassen en zooveel ananassen als erwten in den erwten-tijd. Onze druiven wegen zes pond, iedere tros, en, op mijn woord van eer, ik geloof, dat onze magnolia's zoo groot als theeketels zijn.”

Dobbin, die nooit mevrouw O'Dowd aan het spreken trachtte te krijgen, zooals die ondeugende Osborne met zooveel genoegen deed (zeer tot Amelia's schrik, die hem smeekte haar te sparen), bleef achter in de menigte, met moeite zijn lachen bedwingend, totdat hij op een veiligen afstand was en toen, te midden van de verbaasde marktmenschen, barstte hij in een schaterend gelach los.

„Waarom ginnegapt die sukkel nu?” vroeg mevrouw O'Dowd. „Bloedt zijn neus? Hij zegt altijd, dat zijn neus bloedt; totdat hij al het bloed uit zijn lichaam gepompt moet hebben. Zijn de magnolia's te Glenmalony nu niet zoo groot als theeketels, O'Dowd?”

„Zeker, en grooter, Peggy,” antwoordde de majoor. Hier werd het gesprek op genoemde wijze onderbroken door de komst van den officier, die de bloemen kocht.

„Verduiveld mooi paard; wie is dat?” vroeg George.

„Je moest het paard Molasses van mijn broer Malley Maloney, dat den beker te Curragh won, eens zien,” riep de majoor'svrouw uit en vervolgde de familie verhalen, tot haar echtgenoot haar in de rede viel met de woorden —

„Het is generaal Tufto, die het bevel over de — cavalerie-divisie heeft,” en hij voegde er rustig aan toe: „hij en ik werden te Talavera in hetzelfde been geschoten.”

„Waar u promotie maakte,” zeide George lachend.

„Generaal Tufto! Dan, mijn beste, zijn de Crawley's gekomen.”

Amelia's hart zonk haar in de schoenen — zij wist niet waarom. Het leek wel, of de zon niet zoo helder scheen. De hooge, oude daken en spitse geveltoppen zagen er plotseling niet zoo schilderachtig meer uit, ofschoon het een schitterende zonsondergang was, en een der helderste, mooiste dagen in het laatst van Mei.

HOOFDSTUK XXIX.

Brussel.

De heer Jos had een span paarden voor zijn open rijtuig gehuurd, met welke beesten en het keurige Londensche vehikel hij een vrij dragelijk figuur op de rijwegen rondom Brussel sloeg. George kocht een paard om buiten dienst mee te rijden, en hij zoowel als Dobbin plachten dikwijls het rijtuig te begeleiden, waarin Jos en zijn zuster dagelijks plezierritjes maakten. Dien dag gingen zij naar het park voor hun gebruikelijke uitspanning en daar bleek voorwaar George's opmerking betreffende de komst van Rawdon Crawley en diens vrouw juist te wezen. Te midden van een klein groepje ruiters, waaronder de allervoornaamste personen in Brussel, zag men Rebecca in een aardig, nauwsluitend rijcostuum, op een mooi Arabisch paardje, dat zij voortreffelijk bereed (zij had die kunst te Queen's Crawley geleerd, waar de baronet, de heer Pitt en Rawdon zelf haar menig lesje gegeven hadden), en aan de zijde van den fieren generaal Tufto.

„Wis en waarachtig, het is de hertog zelf,” riep mevrouw O'Dowd tegen Jos, die hevig begon te blozen; „en dat is lord Uxbridge op dien vos. Wat ziet hij er voornaam uit! Mijn broer Malley Maloney gelijk op hem als twee druppels water.”

Rebecca ging niet naar het rijtuig; maar zoodra zij bemerkte, dat haar oude vriendin Amelia er in zat, begroette zij haar met een genadig woordje en een glimlachje, en door haar vingers te kussen en die speelsch in de richting van het voertuig te wuiven. Daarna hervatte zij haar gesprek met generaal Tufto, die vroeg „wie die dikke officier met de pet met goudgalon was?” waarop Becky antwoordde, „dat hij een beambte in dienst der Oost-Indische compagnie was.” Maar Rawdon Crawley verliet de gelederen van zijn gezelschap en kwam naar hen toe, schudde Amelia hartelijk de hand en zeide tot Jos: „Wel, ouwe jongen, hoe gaat het?” en staarde mevrouw O'Dowd's gelaat en zwarte haneveeren aan, totdat zij meende, dat zij een verovering gemaakt had. George, die achtergebleven was, kwam bijna tegelijk met Dobbin aangereden, en zij sloegen aan voor de voorname personages, onder welke Osborne oogenblikkelijk mevrouw Crawley herkende. Hij was verrukt Rawdon zoo familiaar over zijn rijtuig gebogen te zien, in een gesprek met Amelia gewikkeld, en hij beantwoordde de hartelijke begroeting van den ordonnans met meer dan daaraan gelijke warmte. De groeten, welke tusschen Rawdon en Dobbin gewisseld werden, waren slechts de flauwste beleefdheidsbetuigingen.

Crawley vertelde George, dat zij met generaal Tufto in het *Hotel du Parc* logeerden en George liet zijn vriend beloven, dat hij spoedig bij Osborne zou komen. „Jammer, dat ik je niet drie dagen geleden heb ontmoet,” zeide George. „Ik had een dineetje in een restaurant — nogal aardig geweest. Lord Bareacres, de gravin en lady Blanche hadden de goedheid met ons te dineeren — ik wou, dat jij er bij was geweest.” Nadat hij zijn vriend aldus zijn aanspraken als man van aanzien had laten weten, nam Osborne afscheid van Rawdon, die het doorluchtige eskadron, dat een laan in gegaloppeerd was, volgde, terwijl Dobbin en George hun plaats weer innamen, ieder aan een kant van Amelia's rijtuig.

„Wat zag de hertog er goed uit,” merkte mevrouw O'Dowd op. „De Wellesley's en de Maloney's zijn geparenteerd; maar ik zou er niet aan denken mijzelf voor te stellen, tenzij zijn hoogheid het behaagde zich den familieband te herinneren.”

„Hij is een groot krijgsman,” zeide Jos, veel meer op zijn gemak nu de groote man weg was. „Was er ooit een slag als Salamanca? Hè, Dobbin? Maar waar heeft hij die kunst geleerd? In Indië, mijn jongen! De wildernis is de leerschool voor een generaal, let op mijn woorden. Ik zelf heb hem ook gekend, mevrouw O'Dowd; wij dansten beiden op denzelfden avond met juffrouw Cutler, de dochter van Cutler van de artillerie te Dumdum, en een verduiveld knap meisje.”

De verschijning van de groote personages hield hen allen in een levendig gesprek gewikkeld gedurende den rit; en aan het diner; en tot het uur aanbrak, dat zij allen naar de opera gingen. Het was bijna als het goeie, ouwe Engeland. Het operagebouw was met bekende Britsche gezichten gevuld en met die toiletten, waarvoor de Britsche vrouw reeds lang beroemd is. Mevrouw O'Dowd was niet de minst schitterende te midden van deze, zij had een gekrulde lok op haar voorhoofd en een stel Iersche diamanten en Schotsche edelsteenen, welke, volgens haar, al de decoraties in de opera in de schaduw stelden. Haar tegenwoordigheid folterde Osborne; maar zij wilde aan alle vermaken deelnemen, waarheen haar jeugdige vrienden van plan waren te gaan. Het kwam nooit in haar hoofd op, dat zij niet verrukt van haar gezelschap zouden wezen.

„Ze is je van veel nut geweest, mijn liefste,” zeide George tot zijn vrouw, die hij met minder gewetensbezwaren alleen kon laten, als zij dit gezelschap had. „Maar wat een troost, dat Rebecca er is: je zult haar tot vriendin hebben en dan kunnen wij die vervloekte Iersche kwijt raken.” Amelia antwoordde hierop geen ja of neen; en hoe kunnen wij haar gedachten raden?

De *coup d'œil* van de Brusselsche opera vond mevrouw O'Dowd lang niet zoo mooi als de schouwburg in Fishamblestreet, Dublin, ook kon de Fransche muziek volgens haar opinie niet bij de melodieën van haar vaderland halen. Zij vereerde haar vrienden met deze en andere meeningen op luiden toon en waaide hoogst zelfvoldaan een grooten, rinkelenden waaier, waarmede zij pronkte.

„Wie is die eigenaardige vrouw naast Amelia, beste Rawdon?” zeide een dame in een loge aan den overkant (die, bijna altijd voorkomend tegen haar echtgenoot als zij samen waren, liever dan ooit in gezelschap tegen hem was). „Zie je dat schepsel niet, met een geel ding in haar tulband, en een rood satijnen japon, en een groot horloge?”

„Dicht bij dat aardige vrouwtje in het wit?” vroeg een heer van middelbaren leeftijd naast de vraagster gezeten, met ridderorders in zijn knoopsgat en verscheidene ondervesten en een groote, stikkerige, witte stropdas.

„Dat aardige vrouwtje in het wit is Amelia, generaal; u ziet al de aardige vrouwtjes, ondeugende man.”

„Duivekaters, slechts een op de wereld!” antwoordde de generaal verrukt, en de dame gaf hem een tikje met den grooten bouquet, welken zij bij zich had.

„Gut, hij is het,” zeide mevrouw O'Dowd; „en dat is dezelfde bouquet, dien hij op de bloemenmarkt kocht!” en toen Rebecca den blik van haar vriendin opgevangen had, wierp zij haar andermaal kushandjes toe, en mevrouw O'Dowd, die het als een groet voor haar beschouwde, beantwoordde de begroeting met een goedgunstigen glimlach, welke den armen Dobbin weer brullend van het lachen uit de loge verjoeg. Aan het eind van de akte was George in een oogwenk uit de loge om Rebecca in de hare zijn opwachting te maken. Hij ontmoette Crawley echter in den foyer, waar zij enkele woorden wisselden over de gebeurtenissen der laatste veertien dagen.

„Was mijn cheque in orde bij mijn zaakwaarnemer?” vroeg George veelbeteekenend.

„Prachtig, kerel,” antwoordde Rawdon. „Ik wil je graag je revanche geven. De ouwe heer al bijgedraaid?”

„Nog niet,” zeide George, „maar hij zal wel; en weet je, ik heb nog wat geld van mijn moeder. En tanelief?”

„Zond mij twintig pond, die vervloekte ouwe tang. Wanneer zullen wij eens afspreken? De generaal gaat Dinsdag uit dineeren. Kun je Dinsdag komen? Zeg, zie dat Sedley die snor afscheert. Voor den drommel, wat doet een burger met een snor en die duivelsche lussen op zijn jas. Nu, dag. Zie, dat je Dinsdag komt;” en Rawdon ging heen met twee schitterende jonge heeren van aanzien, die, evenals hij, bij den staf van den generaal waren.

Het beviel George maar half, dat hij juist op den dag, dat de generaal *niet* thuis dineerde, gevraagd werd.

„Ik zal je vrouw mijn opwachting maken,” zeide hij; waarop Rawdon antwoordde, „Hum, zooals je wilt,” en zeer somber keek, en waarop de beide jonge officieren blikken van verstand-

houding wisselden. George verliet hen en liep statig den foyer uit naar de loge van den generaal, waarvan hij het nummer zorgvuldig geteld had.

„*Entrez,*” riep een helder stemmetje; en onze vriend bevond zich in Rebecca's tegenwoordigheid, die opsprong, in haar handen klapte en ze George beide toestak, zóó verrukt was zij hem te zien. De generaal met de ridderorden staarde den nieuwaangekomene met een gemelijken en boezen blik aan, welke zooveel als zeggen wilde: drommels, wie ben jij?

„Mijn beste kapitein George!” riep de kleine Rebecca in 'extase. „Hoe aardig van u te komen. De generaal en ik zaten samen te suffen. Generaal, dit is mijn kapitein George, over wien u mij hebt hooren spreken.”

„Waarlijk,” antwoordde de generaal ternauwernood buigend; „tot welk regiment behoort kapitein George?”

George noemde het — de: hoe vurig wenschte hij, dat hij het een kranig cavalerie-corps had kunnen noemen.

„Onlangs uit West-Indië teruggekomen, geloof ik. Niet lang in actieven dienst geweest in den laatsten oorlog. Hier ingekwartierd, kapitein George?” — ging de generaal met grappige hooghartigheid verder.

„Niet kapitein George, domoor; kapitein Osborne,” zeide Rebecca. Al dien tijd keek de generaal woest van den een naar de ander.

„Kapitein Osborne, zoo! Familie van de L— Osbornes?”

„Wij voeren hetzelfde wapen,” antwoordde George, wat ook werkelijk zoo was; de heer Osborne had een heraldicus in Long Acre geraadpleegd, en had het L— wapen uit het wapenboek gekozen, toen hij zich vijftien jaar geleden een rijtuig aanschafte. De generaal antwoordde niet op deze aankondiging, maar nam zijn tooneelkijker op — het dubbel lorgnon was in die dagen nog niet uitgevonden — en veinsde het publiek op te nemen; maar Rebecca zag, dat zijn vrij oog zich in haar richting draaide, en haar en George bloeddorstige blikken toewierp. Zij verdubbelde haar hartelijkheid. „Hoe gaat het met die lieve Amelia? Maar dat hoef ik niet te vragen; wat ziet zij er aardig uit! En wie is dat lieve, goedhartig uitziende schepseltje naast haar — een vlam van u? O, jelui slechte mannen! En daar is zoowaar mijnheer Sedley, ijs etend; hij schijnt er aan te smullen! Generaal, waarom hebben wij geen ijs gehad?”

„Zal ik u een portie halen?” vroeg de generaal van woede barstend.

„Ik bid u, laat *mij* gaan,” zeide George.

„Nee, ik ga naar Amelia's loge. Aardig, lief meisje. Geef mij uw arm, kapitein George;” en met deze woorden en een knikje tegen den generaal trippelde zij den foyer in. Zij wierp George, toen zij samen waren, een allereigenaardigsten en sluwen blik toe, een blik, dien men aldus had kunnen verklaren: „Zie je niet, hoe de zaken staan en hoe ik hem voor den gek houd?” Maar hij bemerkte het niet. Hij dacht aan zijn eigen plannen en was te zeer in de verwaande bewondering voor zijn eigen onweerstaanbare macht om te behagen verdiept.

De vloeken, welke de generaal uitte, zoodra Rebecca en haar overwinnaar hem verlaten hadden, waren zoo schandelijk, dat ik er van overtuigd ben, dat geen zetter van de firma Bradbury & Evans *) het wagen zou ze te drukken, als ze neergeschreven waren. Zij kwamen uit het diepst van zijn hart; en het is merkwaardig, dat het menschelijk hart in staat is zulke producten voort te brengen en, zoo noodig, in zulk een stortvloed van woorden zijn begeerte en woede, razernij en haat te luchten.

Ook de lieve, vriendelijke oogen van Amelia hielden zich angstig gericht op het paar, welks gedrag den jaloerschen generaal zoozeer vertoornd had, maar toen Rebecca haar loge binnentrad, vloog zij haar vriendin, niettegenstaande zij zich in het openbaar bevonden, met groote hartelijkheid en verrukking tegemoet; want zij omhelsde haar liefste vriendin in de tegenwoordigheid van het geheele publiek, ten minste in het gezichtsveld van den kijker van den generaal, die nu op de Osbornes en hun gezelschap gericht was. Mevrouw Rawdon begroette ook Jos allerhartelijkst;

*) Bradbury & Evans waren de eerste uitgevers van „Vanity Fair.”

zij bewonderde de groote speld met de Schotsche steenen en de prachtige Iersche diamanten van mevrouw O'Dowd, en zij wou niet gelooven, dat zij niet regelrecht uit Golconda kwamen. Zij bewoog zich druk, zij babbelde, zij wendde en keerde zich en glimlachte tegen den een en lachte gemaakt tegen den ander, alles in het gezichtsveld van den kijker aan den overkant. En toen de tijd voor het ballet daar was (waarin geen danseres haar gelaat zóó vertrok of beter acteerde), trippelde zij, ditmaal aan den arm van Dobbin, naar haar eigen loge terug. Nee, zij wilde George's arm niet hebben; hij moest blijven en met zijn liefste, beste, kleine Amelia praten.

„Wat is die vrouw aanstellerig,” mompelde de goeie, beste Dobbin tegen George, toen hij van Rebecca's loge terugkwam, waarheen hij haar in volmaakt stilzwijgen en met het gelaat van een doodgraver begeleid had. „Zij kronkelt en wringt zich als een slang. Heb je niet gezien, George, hoe zij al den tijd, dat zij hier was, voor den generaal aan den overkant acteerde?”

„Aanstellerig — acteren? Loop naar de maan, zij is het liefste vrouwtje in geheel Engeland,” antwoordde George en liet zijn witte tanden zien en krulde zijn zwierige bakkebaarden eens op. „Jij bent geen man van de wereld, Dobbin. Verduiveld, kijk nu eens naar haar, zij heeft Tufto in minder dan geen tijd bepraat. Kijk eens, hoe hij lacht! God, wat een schouders heeft ze! Emmy, waarom heb jij geen bouquet? Iedereen heeft er een.”

„Wel, waarom kocht jij er dan geen?” zeide mevrouw O'Dowd; en zoowel Amelia als William dankten haar voor deze te juister tijd gemaakte opmerking. Maar overigens keerde de stemming der beide dames niet weer.

Amelia was verblind door de schittering en het mondain gebabbel van haar wereldsche mededingster. Zelfs de O'Dowd was stil en onderworpen na Becky's schitterende verschijning en zeide den geheelen avond nauwelijks een woord meer over Glenmalony.

„Wanneer ben je nu eens van plan met spelen uit te scheiden, George, zooals je me reeds zooveel honderden malen beloofd hebt?” vroeg Dobbin enkele dagen na den avond in de opera zijn vriend.

„Wanneer ben jij nu eens van plan met preeken uit te scheiden?” luidde het bescheid van den ander. „Drommels, waar ben je bang voor? Wij spelen laag; gisteren avond heb ik gewonnen. Je wilt toch niet beweren, dat Crawley valsch speelt? Met eerlijk spel komt het zoowat gelijk uit aan het eind van het jaar.”

„Maar ik denk niet, dat hij zou kunnen betalen, als hij verloor,” antwoordde Dobbin, en zijn raad had het succes, dat raad meestal heeft. Osborne en Crawley waren herhaaldelijk te zamen. Generaal Tufto dineerde geregeld buitenshuis. George was altijd welkom in de appartementen (voorwaar zeer dicht bij die van den generaal), welke de ordonnans en zijn vrouw in het hotel bewoonden. Amelia's gedrag, toen zij en George de Crawley's in deze vertrekken een bezoek brachten, was van dien aard, dat zij bijna hun eersten twist hadden; dat wil zeggen, George maakte zijn vrouw een hevig standje voor haar klaarblijkelijken tegenzin er heen te gaan en voor de aanmatigende en hooghartige wijze, waarop zij zich tegen mevrouw Crawley, haar oude vriendin, gedroeg; en Amelia antwoordde met geen enkel woord; maar met de oogen van haar echtgenoot en de onderzoekende blikken van Rebecca op haar gericht, was zij, zoo mogelijk, nog verlegenier en onhandiger bij haar tweede bezoek aan mevrouw Crawley, dan bij haar eerste. Natuurlijk was Rebecca dubbel hartelijk en nam in het minst geen notitie van de koelheid harer vriendin. „Ik vind, dat Emmy veel trotscher is geworden sedert haar vaders — sedert mijnheer Sedley's *tegenspoed*,” zeide Rebecca, voor George's oor de uitdrukking edelmoedig verzachtend. „Op mijn woord, ik dacht, dat, toen wij te Brighton waren, zij mij de eer aandeed jaloersch op mij te worden; en nu geloof ik, dat zij zich ergert, omdat Rawdon en ik en de generaal samen wonen. Wel, mijn beste, hoe zouden wij met onze middelen kunnen leven, als wij geen vriend hadden om de onkosten te deelen? En denk je, dat Rawdon niet in staat is voor mijn eer te zorgen? Maar ik ben Emmy ten zeerste verplicht,” zeide mevrouw Rawdon.

„Bah, jaloersch!” antwoordde George, „alle vrouwen zijn jaloersch.”

„En alle mannen ook. Was jij niet jaloersch op generaal Tufto en de generaal op jou, dien avond in de opera? Welnu, hij wou mij haast opeten, omdat ik met jou meeding naar dat dwaze vrouwtje van je; alsof ik ook maar *dat* om een van jelui geef;” zeide Crawley's vrouw, terwijl zij haar hoofd met een vrijpostig gebaar in den nek wierp. „Wil je hier eten? De draak dineert bij den opperbevelhebber. Groot nieuws doet de ronde. Men zegt, dat de Franschen over de grens zijn getrokken. Wij zullen een kalm dineetje hebben.”

George nam de uitnoodiging aan, ofschoon zijn vrouw een weinig ongesteld was. Zij waren nu nog geen volle zes weken gehuwd. Een andere vrouw lachte of spotte ten koste van haar, en hij was niet boos. Hij was zelfs niet boos op zichzelf, die goeie vent. Het is een schande, bekende hij zichzelf; maar verduiveld, als een knappe vrouw nu eenmaal in je leven in wil dringen, wat doet een man er dan tegen, weet je? Ik *ben* nu eenmaal tamelijk los op het punt van vrouwen, had hij dikwijls glimlachend en veelbeteekenend knikkend tegen Stubble en Spooney en andere kameraden aan de officierstafel gezegd; en zij hadden eer respect voor hem dan iets anders om zijn moed. Onder de mannen op de Kermis der IJdelheid zijn de overwinningen in de liefde, na de overwinningen in den oorlog, sedert onheugelijke tijden een bron van trots geweest; waarom zouden schooljongens anders op hun liefdesavonturen pochen, en Don Juan zoo populair zijn?

Dus werkte de heer Osborne, die de vaste overtuiging had, dat hij een adonis was en voorbestemd was veroveringen te maken, zijn noodlot in geenerlei wijze tegen, maar gaf er met zeer veel zelfvoldoening aan toe. En daar Emmy niet veel zeide, of hem met haar jaloezie kwelde, doch alleen maar ongelukkig werd en er in stilte onder leed, verkoos hij zich te verbeelden, dat zij niets vermoedde van wat al zijn kennissen met zekerheid wisten — namelijk, dat hij mevrouw Crawley op roekeloze wijze het hof maakte. Hij reed met haar, als zij vrij was. Hij wendde dienst voor tegenover Amelia (zij werd echter door deze leugen niet in het minst misleid), en terwijl hij zijn vrouw aan de eenzaamheid of haar broers gezelschap overliet, bracht hij zijn avonden bij de Crawley's door; verloor zijn geld aan den echtgenoot en vleide zich, dat de echtgenoot smoorlijk op hem verliefd was. Het is heel wel mogelijk, dat dit waarde echtpaar nooit direct een complot smeedde en het samen afspraken: de een om den jongen man te vleien en te lokken, terwijl de ander diens geld bij het kaartspelen won: maar zij begrepen elkaar volkomen, en Rawdon liet Osborne komen en gaan zonder er zich in het minst om te bekommeren. George werd zoo door zijn nieuwe kennissen in beslag genomen, dat hij en Dobbin bij lange na niet meer zooveel te zamen waren als vroeger. George vermeed hem in het openbaar en in het regiment, en, zooals wij reeds zagen, bevielen die preeken, welke zijn oudere vriend zoo geneigd was hem te geven, hem niet. Zoo handelingen kapitein Dobbin al buitengewoon ernstig stemden en hem durf gaven, wat voor nut had het George te zeggen, dat, ofschoon zijn bakkebaarden lang waren en zijn slimheid in zijn eigen opinie groot, hij zoo groen als gras was? Dat Rawdon hem tot slachtoffer maakte, zooals deze reeds zooveel gedaan had, en dat Crawley, zoodra hij hem niet meer noodig had, hem met diepe verachting de bons zou geven? Hij wilde niet luisteren: en daar Dobbin op de dagen, dat hij de Osbornes bezocht, zelden het genoegen had zijn ouden vriend te ontmoeten, werden hun veel pijnlijke en nuttelooze gesprekken bespaard. Onze vriend George bevond zich midden in den maalstroom van de genoogens op de Kermis der IJdelheid.

Sedert de dagen van Darius had nooit zulk een schitterende menigte een leger gevolgd, als om den stoet van den Hertog van Wellington's leger in de Nederlanden in het jaar 1815 zwerfde en het als het ware dansend en feestvierend tot aan den rand van het slagveld bracht. Een zeker bal, dat een doorluchtige hertogin te Brussel op den 15den Juni in het bovengenoemde jaar gaf, is historisch geworden. Geheel Brussel verkeerde er in een toestand van opwinding over, en ik heb van dames, die toen in die stad waren, gehoord, dat haar eigen sekse zelfs meer en met veel grooter belangstelling over het balsprak, dan over den vijand, die voor de deur stond. De strijd, de intrigues en smeekbeden om kaarten te krijgen

waren zoodanig als die, welke slechts door Engelsche dames te baat genomen worden, om zich toegang tot het gezelschap van de groote lui harer eigen natie te verschaffen.

Jos en mevrouw O'Dowd, die er naar snakten gevraagd te worden, trachtten tevergeefs kaarten te verkrijgen; maar andere vrienden van ons waren gelukkiger. Bijvoorbeeld door lord Bareacres' invloed, en als een vergoeding voor het diner in het restaurant, kreeg George een kaart voor kapitein en mevrouw Osborne; wat hem zeer in verrukking bracht. Dobbin, die een vriend was van den generaal, die het bevel voerde over de divisie, waartoe hun regiment behoorde, kwam op zekeren dag lachend bij mevrouw Osborne en liet een dergelijke uitnoodiging zien, die Jos afgunstig maakte en George verwonderd af deed vragen, hoe het voor den drommel toch mogelijk was, dat *hij* een plaats in de groote wereld begon in te nemen. Natuurlijk waren de heer en mevrouw Rawdon geïnviteerd, zooals het de vrienden van een generaal, die het bevel over een cavalerie-brigade voerde, paste. Op den bepaalden avond reed George, die nieuwe japonnen en allerlei sieraden voor Amelia besteld had, naar het beroemde bal, waar zijn vrouw geen levende ziel kende. Nadat hij naar lady Bareacres, die vond, dat de kaart meer dan genoeg was en hem negeerde, uitgekeken had — en nadat hij Amelia op een bank had neergezet, liet hij haar aan haar eigen gedachten over, van meening, dat hij zijnerzijds zich buitengewoon edel gedragen had door haar nieuwe kleeren te koopen en haar naar het bal te brengen, waar zij zich vermaken mocht, zooals zij verkoos. Haar gedachten waren niet van de aangenaamste en niemand, behalve Dobbin, kwam ze verstoren. Terwijl haar verschijning een algeheele mislukking was (zooals haar echtgenoot met een zekere woede opmerkte), was mevrouw Rawdon Crawley's *début* daarentegen een schitterend succes. Zij kwam zeer laat. Haar gelaat straalde; haar japon was volmaakt, te midden van de groote personages daar vereenigd en de monocles op haar gericht, scheen Rebecca even kalm en bedaard, als toen zij de kleintjes bij juffrouw Pinkerton in optocht naar de kerk geleidde. Drommen mannen, die zij reeds kende, en fatten verdrongen zich om haar heen. En de dames fluisterden onder elkaar, dat Rawdon haar uit een klooster geschaakt had en dat zij geparenteerd was aan de Montmorency's. Zij sprak zoo voortreffelijk Fransch, dat er mogelijk wel een grond van waarheid in dit gerucht school en men was het er over eens, dat zij uitstekende manieren en een gedistingeerd voorkomen had. Vijftig adspirant-danseurs verdrongen zich om haar heen, en smeekten om de eer met haar te dansen. Maar zij zeide, dat zij bezet was en maar weinig zou dansen, en zij ging onmiddellijk maar het hoekje, waar Emmy geheel onopgemerkt en zeer droevig en ongelukkig zat. En om het arme kind direct den genadeslag toe te brengen, snelde mevrouw Rawdon op haar toe en begroette haar lieve Amelia allerhartelijkst en nam dadelijk een beschermend air tegenover haar aan. Zij maakte aanmerkingen over de japon van haar vriendin en haar kapper, en verwonderde er zich over, dat zij zoo *chaussée* kon zijn, en beloofde, dat zij den volgenden ochtend haar *corsettière* zou zenden. Zij verklaarde, dat het een verrukkelijk bal was; dat allen er waren, die iedereen kende en dat er maar *heel* weinig onbeduidende personen waren in de geheele zaal. Het is een feit, dat in veertien dagen tijds en, na drie diners in de eerste kringen, deze jonge vrouw zich zoo goed bekwaamd had in de spreekwijze der beschaafde wereld, dat een inboorling ze niet beter kon spreken; en alleen, omdat zij haar Fransch zoo goed kende, kon men weten, dat zij geen geboren vrouw van de wereld was.

George, die Emmy op haar bank had achtergelaten, toen zij de balzaal betraden, vond spoedig weer den weg terug, toen Rebecca naast haar lieve vriendin zat. Becky nam mevrouw Osborne juist onderhanden over de dwaasheden, die haar echtgenoot uithaalde. „In 's hemels naam, maak dan toch, dat hij niet meer dobbelt, mijn lieve kind,” zeide zij, „of hij ruïneert zich. Hij en Rawdon spelen iederen avond kaart, en je weet, dat hij erg arm is, en Rawdon zal elken stuiver van hem winnen, als hij niet oppast. Waarom belet je het hem niet, jou zorgeloos schepseltje? Waarom kom je 's avonds ook niet bij ons, in plaats van je thuis met dien kapitein Dobbin te zitten vervelen? Hij zal wel *très-aimable* zijn; maar hoe kan iemand een man met voeten van die grootte liefhebben? De voeten van je man zijn snoesjes — daar komt hij! Waar ben je geweest, schavuit? Hier zit Emmy om jou haar oogen uit haar hoofd

te schreien. Kom je mij voor de quadrille halen?" En zij liet haar bouquet en sjaal naast Emmy liggen en trippelde vlug met George weg om te gaan dansen. Alleen vrouwen kunnen zoo kwetsen. Er is vergif aan de punten van haar kleine pijlen, die duizendmaal pijnlijker treffen, dan het stompere wapen van een man.

Onze arme Emmy, die nooit gehaat had, nooit in haar leven gespot had, was machteloos in de handen van haar meedoogenlooze, kleine vijandin. George danste éénmaal, of tweemaal met Rebecca — Amelia wist ternauwernood hoeveel malen. Zij zat onopgemerkt in haar hoekje, behalve wanneer Rawdon naar haar toe kwam met enkele onhandige opmerkingen: en later op den avond, toen kapitein Dobbin zich verstoutte haar enkele ververschingen te brengen en naast haar te zitten. Hij vroeg haar liever niet, waarom zij zoo bedroefd was; maar als voorwendsel voor de tranen, welke haar oogen vulden, zeide zij, dat mevrouw Crawley haar had doen schrikken door haar te vertellen, dat George maar niet met spelen wilde uitscheiden.

„Het is eigenaardig, hoe een man, als hij zijn zinnen op spelen gezet heeft, zich laat bedriegen," zeide Dobbin; en Emmy antwoordde: „O ja." Zij dacht aan iets anders. Het was niet het verlies van geld, dat haar smartte.

Eindelijk kwam George terug om Rebecca's sjaal en bloemen. Zij ging heen. Zij verwaardigde zich zelfs niet terug te komen om Amelia goeden dag te zeggen. Het arme meisje liet haar echtgenoot komen en gaan zonder een woord te spreken, en haar hoofd zonk op haar borst. Dobbin was weggeroepen en was in een ernstig, fluisterend gesprek gewikkeld met den generaal van de divisie, zijn vriend, en had dit laatste afscheid niet gezien. Dus ging George weg met den bouquet, maar toen hij hem aan de eigenaresse overhandigde, lag er een briefje, als een slang gekronkeld, tusschen de bloemen. Rebecca's oog ontdekte het dadelijk. In haar jeugd had zij met briefjes weten om te springen. Zij stak haar hand uit en nam den ruiker aan. Hij zag aan haar oogen, toen zij elkaar aankeken, dat zij wist, wat zij daar zou vinden. Haar echtgenoot haastte haar om weg te komen, schijnbaar nog te veel met zijn eigen gedachten vervuld, om eenige aandacht te schenken aan de blikken van verstandhouding, welke tusschen zijn vriend en zijn vrouw gewisseld werden. Deze waren echter onbeduidend. Rebecca gaf George haar hand met een van haar gewone, korte, veelbeteekenende blikken, maakte een buiging en ging heen. George boog over haar hand, beantwoordde een opmerking van Crawley niet, hoorde die zelfs niet, zijn hoofd bonsde te hevig van triomf en opwinding, en hij liet haar zonder een woord heengaan.

Zijn vrouw zag althans één gedeelte van de bouquet-scène. Het was niet meer dan natuurlijk, dat George, op Rebecca's verzoek, haar sjaal en bloemen kwam halen: het was niet meer dan hij in den loop der laatste dagen reeds twintig maal gedaan had; maar nu was het meer dan zij kon dragen. „William," zeide zij, zich eensklaps aan Dobbin, die dicht bij haar was, vastklemmend, „je bent altijd heel vriendelijk voor mij geweest — ik ben — ik ben ongesteld. Breng mij naar huis." Zij wist niet, dat zij hem bij zijn voornaam noemde, zooals George gewoon was te doen. Hij ging snel met haar heen, Haar kamers waren vlak bij; en zij baanden zich een weg door de menigte buiten, waar nog meer drukte scheen te wezen, dan zelfs binnen in de balzaal. George was eens of tweemaal boos geweest, toen hij zijn vrouw nog op vond, als hij van een van zijn avondjes terugkwam; dus ging zij nu regelrecht naar bed; maar ofschoon zij niet sliep en ofschoon het lawaai en rumoer, en het galopperen van ruiters onafgebroken voortduurde, hoorde zij geen van deze geluiden, daar andere dingen haar rust verstoorden, en haar wakker hielden.

Ondertusschen ging Osborne, door 't dollé heen van opgewondenheid, naar een speeltafel en begon als een razende te wedden. Hij won herhaaldelijk. „Alles loopt mij van avond mee," zeide hij. Maar zijn geluk in het spel genas zijn rusteloosheid niet en na een poos sprong hij op, stak zijn winst in zijn zak en ging naar een buffet, waar hij verscheidene bokalen wijn uitdronk. Hier, aan één stuk doorrammelend tegen de menschen om hem heen, luid lachend en opgewonden door den drank, vond Dobbin hem. Hij was naar de kaarttafeltjes geweest om zijn vriend daar te zoeken. Dobbin zag er even bleek en ernstig uit, als zijn kameraad verhit en vroolijk.

„Hallo, Dob! Drink eens, ouwe Dob! De wijn van den hertog is beroemd. Geef mij nog wat, jij daar;” en met trillende hand hield hij zijn glas op om nog meer drank.

„Kom mee, George,” zeide Dobbin, nog steeds ernstig; „drink niet.”

„Drinken! Daar gaat niets boven. Drink zelf en laat die lange, schrale kaken van jou eens wat meer kleur krijgen, ouwe jongen. Daar ga je.”

Dobbin liep op hem toe en fluisterde hem iets in het oor, waarop George ontsteld opsprong, en na een woest hoera ledigde hij zijn glas, zette het met kracht op de tafel neer, en wandelde snel aan den arm van zijn vriend weg. „De vijand is over de Sambre getrokken,” zeide William, „en onze linkervleugel is reeds in actie. Kom mee. Over drie uur moeten wij oprukken.”

George ging heen, zijn zenuwen trilden van opwinding over het nieuws, dat zoo lang verwacht was en dat toch zoo onverwachts was, toen het kwam. Wat zijn nu liefde en intrigues? Hij dacht over duizend andere dingen, behalve over die, toen hij snel naar zijn kamers liep — zijn verleden en de kansen van de toekomst — het lot, dat hem misschien wachtte — de vrouw, mogelijk het kind, waarvan hij ongezien op het punt stond afscheid te nemen. O, hoe zeer wenschte hij het werk van dien avond ongedaan! en dat hij ten minste met een zuiver geweten afscheid mocht nemen van dat teedere en oprechte wezentje, wier liefde hij zoo weinig op prijs had gesteld.

Hij dacht over zijn kort huwelijksleven na. In die weinige weken had hij zijn klein kapitaaltje op roekelooze wijze verkwist. Wat was hij losbandig en zorgeloos geweest! Als er iets met hem gebeurde, wat was er dan voor haar over? Wat was hij haar onwaardig! Waarom had hij haar getrouwd? Hij was ongeschikt voor het huwelijk. Waarom had hij zijn vader, die altijd zoo royaal voor hem was, niet gehoorzaamd? Hoop, berouw, eerezucht, teederheid en zelfzuchtige spijt vervulden hem. Hij ging zitten en schreef zijn vader, zich herinnerend, wat hij vroeger eens gezegd had, toen hij duelleeren moest. De ochtend gloorde reeds, toen hij zijn afscheidsbrief eindigde. Hij lakte dien en kuste het adres. Hij dacht, hoe hij zijn edelmoedigen vader verlaten had en aan de duizenden malen, dat de strenge oude man hem zijn liefde bewezen had.

Toen hij thuis kwam, had hij in Amelia's slaapkamer gekeken; zij lag rustig en haar oogen schenen gesloten en hij was blij, dat zij sliep. Toen hij van het bal thuis kwam, vond hij zijn oppasser al toebereidselen voor het vertrek maken: de man begreep zijn wenk geen leven te maken, en de maatregelen werden vlug en stil getroffen. Zou hij naar binnen gaan en Amelia wekken, dacht hij, of een briefje voor haar broer achterlaten met het verzoek haar het nieuws van zijn vertrek voorzichtig mede te deelen? Hij ging naar binnen om nog eens naar haar te kijken. Zij was wakker geweest, toen hij voor de eerste maal de kamer betrad, maar zij had haar oogen gesloten gehouden, zoodat zelfs het feit, dat zij wakker was, hem geen verwijt zou schijnen. Maar toen hij teruggekeerd was, en nog wel zoo spoedig na haar, voelde zij zich meer gerustgesteld, en zich naar hem toe keerend, terwijl hij zachtjes de kamer verliet, was zij in een lichte sluimering gevallen. George kwam binnen en keek weer naar haar, nog zachter binnekomend. Bij het flauwe nachtlichtje kon hij haar lief, bleek gelaat zien — de purperen oogleden met de wimpers waren gesloten en één gevulde arm, zacht en wit, lag op de sprei. Goeie God! hoe rein was zij; hoe lief, hoe teer, en hoe verlaten! en hij, hoe egoïst, ruw en zondig!

Bezoedeld en beschaamd stond hij aan het voeteneinde en keek naar het slapende meisje. Hoe durfde hij — welk recht had hij voor iemand, die zoo vlekkeloos was, te bidden. God zegen haar! God zegen haar! Hij kwam naast het bed staan en keek naar de hand, het kleine, zachte handje, dat daar sliep; en hij boog zich geruischloos over het kussen naar het lieve, bleeke gelaat.

Twee armen werden teeder om zijn hals geslagen, toen hij zich bukte. „Ik ben wakker, George,” zeide het arme kind met een snik, in staat het hartje, dat zich zoo dicht tegen het zijne vlijdde, te doen breken. Zij was ontwaakt, arme ziel, en uit welk een droom.

Op dat oogenblik begon een hoorn op de „Place des Armes” duidelijk te weerschallen en werd over de geheele stad overgenomen; en onder het trommelgeroffel van de infanterie en de schelle muziek van de doedelzakken der Schotten ontwaakte de stad.

HOOFDSTUK XXX.

„Het meisje, dat ik achterliet.”

Wij maken geen aanspraak op een plaats in de gelederen van de militaire romanschrijvers. Onze plaats is bij de niet-strijders. Als op het dek alles voor den slag in orde is gebracht, gaan wij naar het ruim en wachten geduldig. Wij zouden de manoeuvres, welke de dappere kerels boven ons hoofd verrichten, slechts in den weg staan. Wij zullen het —de niet verder dan de stadspoort volgen; en majoor O'Dowd bij zijn plicht achterlatend, zullen wij teruggaan naar de majoorvrouw, en de dames en de bagage. Nu hadden de majoor en zijn vrouw, die niet genoodigd waren op het bal, waarop andere onzer vrienden verschenen, veel meer tijd om van hun nachtrust te genieten, dan het de menschen gegeven was, die zoowel zich wilden amuseeren, als hun plicht doen.

„Ik geloof, mijn lieve Peggy,” zeide hij, terwijl hij bedaard zijn slaapmuts over zijn ooren trok, „dat er over één of twee dagen een bal gedanst zal worden, zooals menigeen nog nooit bijgewoond heeft;” en hij voelde zich veel gelukkiger, dat hij zich na een kalm grogje ter ruste kon begeven, dan wanneer hij naar het een of andere pretje had moeten gaan. Wat Peggy aangaat, zij zou graag met haar tulband en paradijsvogel op het bal geprikt hebben, als het niet was om de inlichtingen, welke haar echtgenoot haar gegeven had en die haar zeer ernstig stemden.

„Ik had graag, dat je mij een half uurtje vóór het signaal om ons te verzamelen gegeven wordt, wekte,” zeide de majoor tot zijn vrouw. „Roep mij om half twee, mijn lieve Peggy, en zorg er voor, dat alles in orde is. Misschien kom ik niet ontbijten, mevrouw O'Dowd,” na welke woorden, die zijn meening te kennen gaven, dat het regiment den volgenden ochtend op zou rukken, de majoor het gesprek staakte en in slaap viel.

Mevrouw O'Dowd, de goede huisvrouw, in papillotten en een jakje uitgedost, voelde, dat het op dit kritieke oogenblik haar plicht was te handelen en niet te slapen. „Daar tijd genoeg voor,” zeide zij, „als Mick weg is.” Dus pakte zij zijn reisvalies voor den marsch, borstelde zijn jas, muts en andere oorlogskleeding, legde ze in volgorde voor hem klaar, en stopte in zijn jaszakken een licht pakje met ververschingen, welke hij gemakkelijk mee kon nemen, en een mandenflesch, welke bijna een pint bijzonder sterken cognac bevatte, die ten zeerste de goedkeuring van haar en den majoor wegdroeg; en zoodra de wijzers van haar repetitie-horloge half twee wezen en het binnenwerk (dat volgens zijn schoone bezitster veel op den toon van een kathedraal geleek) het noodlottig uur sloeg, wekte mevrouw O'Dowd haar majoor en had zulk een lekkeren kop koffie voor hem bereid, als er geen tweede in Brussel dien ochtend werd klaargemaakt. En wie zal ontkennen, dat de voorbereidselen van deze waarde dame evengoed een bewijs van toegenegenheid zijn, als de tranenvloed of zenuwtoevallen, waarmee gevoeliger vrouwen haar liefde betoonden en dat het samen drinken van deze koffie, terwijl de hoorns hen bijeenriepen en de trommels in alle deelen der stad geslagen werden, niet nuttiger en meer ter zake was, dan het uiten van welke gevoelens dan ook wezen kan? Het gevolg was, dat de majoor heel keurig, frisch en monter op de parade verscheen en zijn goed geschoren, blozend gelaat, terwijl hij te paard zat, moedigde het geheele corps aan en boezemde het vertrouwen in. Al de officieren groetten haar, toen het regiment voorbij het balkon marcheerde, waarop de moedige vrouw stond en hen vroolijk toewuifde; en ik durf wedden, dat het geen gebrek aan moed was, maar een zeker gevoel van vrouwelijke kieschheid en betamelijkheid, welke haar weerhield het wakkere —de zelf in den slag aan te voeren.

Op Zondagen en bij andere plechtige gelegenheden placht mevrouw O'Dowd met grooten ernst in een dik boekdeel te lezen, dat de preeken van haar oom, den deken, bevatte. Het was haar een groote troost geweest aan boord van het transportschip, toen zij huiswaarts

keerden en bijna schipbreuk leden op hun terugkeer van West-Indië. Na het vertrek van het regiment nam zij haar toevlucht tot dit boek om te mediteeren; misschien begreep zij niet veel van wat zij las en waren haar gedachten elders; maar het voornemen om te gaan slapen, met de slaapmuts van den armen Mick daar op het kussen, was ijdel.

Zoo gaat het in de wereld. Jack of Donald marcheert heen om eer en roem te behalen, met den knapzak op zijn schouder en stapt vief op de melodie „Het meisje, dat ik achterliet.” Zij is het, die achterblijft en lijdt — en tijd heeft om te denken, en somber te peinen en zich in herinneringen te verdiepen.

Wel wetend, hoe nutteloos berouw is en hoe het toegeven aan gevoelens alleen maar dient om iemand nog ellendiger te maken, besloot mevrouw Rebecca heel verstandig zich niet aan ijdel verdriet over te geven, en zij droeg de scheiding van haar echtgenoot met Spartaansche gelijkmoedigheid. Voorwaar, kapitein Rawdon zelf was veel meer aangedaan bij het afscheid nemen dan het resolute vrouwtje, dat hij vaarwel zeide. Zij had zijn ruwe, grove natuur voor zich weten te winnen; en hij beminde en aanbad haar met al den eerbied en de bewondering, welke in zijn vermogen was. Zijn geheele leven lang was hij nog niet zoo gelukkig geweest, als zijn vrouw hem de laatste maanden gemaakt had. Al zijn vroeger genot van de renbaan, de officierstafel, de jacht en het spel; al zijn vroegere liefdes en al de hofmakerijen aan modisten, opera-danseresjes en al dergelijke gemakkelijke triomfen van den onhandigen militairen adonis waren totaal laf en zouteloos in vergelijking van het gerechtvaardigde huwelijks-genot van den laatsten tijd. Zij had hem steeds weten te vermaken; en hij vond zijn huis en haar gezelschap duizendmaal aangenamer dan alle plaatsen, of elk gezelschap, dat hij van zijn jeugd tot op heden ooit bezocht had. En hij vervloekte zijn vroegere dwaasheden en buitensporigheden en boven alles bejammerde hij zijn vroegere, onbetaalde schulden, die voor altijd een hinderpaal voor zijn vrouws vooruitgang in de maatschappij moesten wezen. In middernachtelijke gesprekken met Rebecca had hij er dikwijls over gekermd, ofschoon ze hem als vrijgezel nooit verontrust hadden. Hijzelf was door dit buitengewone verschijnsel getroffen. „Verdraaid,” placht hij te zeggen (of misschien gebruikte hij nog wel een krachtiger uitdrukking uit zijn eenvoudige vocabulaire), „vóór ik getrouwd was, kon het mij niet schelen, wat voor schuldbekentenissen ik teekende, en zolang Moses wilde wachten, of Levy drie maanden verlenging gaf, bleef ik er niets om geven. Maar sedert ik gehuwd ben, natuurlijk verlengen uitgezonderd, verzeker ik je op mijn eer, dat ik geen gezegeld papier aangeraakt heb.”

Rebecca wist altijd, hoe die buien van melancholie te bezweren. „Wel, mijn lieve domkop,” zeide zij, „wij zijn nog niet met je tante klaar. Als zij ons in den steek laat, is er dan nog niet iets, wat men de *Gazette* noemt? of wacht eens, als je oom Bute komt te sterven, heb ik een ander plannetje. De predikantsplaats is altijd het eigendom van den jongsten broer geweest, en waarom zou jij je niet uit den dienst koopen en predikant worden?” De gedachte aan deze bekeering deed Rawdon in schaterlachen uitbarsten: zoodat men in het geheele hotel te middernacht de uitbarsting en de ha-ha's der zware stem van den dragonder kon hooren. Generaal Tufto hoorde hem op zijn kamers een verdieping hooger; en aan het ontbijt acteerde Rebecca het tooneeltje met veel geestdrift en hield zij Rawdon's eerste preek, tot grenzenloos vermaak van den generaal.

Maar deze dagen en woorden behooren tot het verleden. Toen het bericht kwam, dat de campagne geopend was, en dat de troepen uit moesten rukken, werd Rawdon's ernst van dien aard, dat Becky hem er zoodanig mee plaagde, dat de garde-officier zich beleedigd voelde. „Je veronderstelt toch niet, Beck, dat ik bang ben, hoop ik,” vroeg hij met bevende stem. „Maar ik ben nogal een goed doelwit voor een schutter, en, weet je, als ik neergeschoten word, wel, dan heb ik er één, misschien twee, die ik graag verzorgd achterlaat, daar ik ze in de moeilijkheden heb gebracht. In ieder geval is *dit* niets om te lachen, mevrouw Crawley.”

Met honderd liefkoozingen en lieve woordjes trachtte Rebecca de gevoelens van den gekwetsten minnaar te sussen. Het was niet, voordat haar levendigheid en gevoel voor humor de overhand op dit vroolijke schepseltje kregen (zooals weliswaar in de meeste levensomstandigheden het

geval was), dat zij haar spotzucht botvierde, maar zij kon spoedig weer een zedig gelaat trekken.

„Mijn liefste,” zeide zij, „denk je dan, dat ik niets voel?” en haastig iets uit haar oogen wrijvend, keek zij haar echtgenoot met een glimlach in het gelaat.

„Hoor eens,” zeide hij. „Als ik mocht vallen, laten wij dan eens zien, wat er voor jou is. Ik heb hier nog al aardig veel geluk gehad en hier zijn tweehonderd en dertig pond. Ik heb nog tien Napoleons in mijn zak. Meer heb ik niet noodig; want de generaal betaalt als een prins voor alles; en als ik getroffen word, wel, dan kost ik niets, weet je. Huil nu niet, vrouwtje; je kunt nog genoeg last van mij hebben. Ik neem geen van mijn twee paarden mee, maar ik zal het grijze strijdros van den generaal berijden; dat is voordeliger, en ik zeide hem, dat het mijne kreupel was. Als ik er niet meer ben, krijg je wel een aardig sommetje voor die twee. Grigg bood mij gisteren negentig voor de merrie, vóór dit vervloekte nieuws kwam, en, stom genoeg, wilde ik haar niet onder de honderd laten. Bulfinch brengt zijn geld altijd wel op, doch je moest hem maar in dit land verkoopen, want de paardenkoopeurs hebben zooveel rekeningen van mij, dat ik liever niet had, dat hij naar Engeland terugging. De kleine merrie, die de generaal jou gaf, zal je flink wat opbrengen en er zijn hier geen verd— stalhoudersrekeningen, zooals in Londen,” voegde Rawdon er met een lach aan toe. „Die toiletdoos heeft mij tweehonderd gekost — dat wil zeggen, ik ben er tweehonderd schuldig voor; en de gouden knopen en flacons zijn zeker dertig of veertig waard. Dat alsjeblieft verpanden, met mijn spelden en ringen en horloge en ketting en andere dingen. Zij hebben een bom duiten gekost. Ik weet, dat juffrouw Crawley honderd voor de ketting en „knol” gedokt heeft. Gouden knopen en flacons! verdraaid, het spijt mij nu, dat ik er niet meer meegenomen heb. Edwards drong er nog op aan, dat ik een zilver vergulden laarzenknecht nam, en ik had een toiletdoos kunnen hebben met een zilveren beddepan, en een verguld servies. Maar wij moeten zooveel mogelijk partij trekken van wat wij hebben, weet je, Becky.”

En kapitein Crawley, die nooit aan iets of iemand anders dan aan zichzelf gedacht had tot de laatste maanden van zijn leven, toen de Liefde haar heerschappij over den dragonder voerde, trof aldus zijn laatste maatregelen en ging alle artikelen van den kleinen catalogus zijner bezittingen eens na en trachtte te overwegen, hoe zij te gelde konden gemaakt worden ten voordeele van zijn vrouw, voor het geval, dat hem iets mocht overkomen. Hij verschafte zichzelf het genoegen met potlood in zijn groote schooljongenshand de verschillende artikelen van zijn roerende goederen neer te schrijven, welke ten bate van zijn weduwe verkocht konden worden, zooals bijvoorbeeld: „mijn geweer met dubbelen loop van Manton, zeg 40 guinjes; mijn rijjas met sabelbont gevoerd, £ 50; mijn duelleerpistolen in rozenhouten étui (dezelfde, waarmede ik kapitein Marker neerschoot), £ 20; mijn dienst-zadelholsters en dekkleeden; enz., welke artikelen hij alle aan Rebecca vermaakte. Zijn voornemen om zuinig te wezen getrouw, kleedde de kapitein zich in de oudste en schunnigste uniform en epauletten, zijn nieuwste aan de hoede van zijn vrouw (misschien zijn weduwe) toevertrouwend.

En die beroemde fat van Windsor en Hyde Park ging op zijn veldtocht met een uitrusting zoo bescheiden als die van een sergeant en met iets van een gebed op de lippen voor de vrouw, die hij verliet. Hij tilde haar van den grond en hield haar een oogenblik in zijn armen, stevig tegen zijn luiddroppend hart gedrukt. Zijn gelaat was rood en zijn oogen dof, toen hij haar neerzette en heenging. Zwijgend reed hij naast den generaal en rookte zijn sigaar, terwijl zij snel de troepen der brigade van den generaal, die voor hen uitreden, volgden; en niet voordat zij enkele mijlen op weg waren, hield hij op met aan zijn snor te draaien en verbrak hij het stilzwijgen. En zooals wij reeds zeiden, besloot Rebecca heel verstandig zich bij het vertrek van haar echtgenoot niet aan nuttelooze sentimentaliteit over te geven. Van haar raam wuifde zij hem een vaarwel toe en stond daar nog een oogenblik naar buiten te kijken, toen hij verdwenen was. De torens van de kathedraal en de versierde geveltopen van de grappige oude huizen begonnen juist in den gloed van den zonsopgang te blozen. Zij had dien nacht geen rust gehad. Zij was nog in haar mooi baljaponnetje, haar blond haar hing een weinig uit de krul in haar hals en de kringen om haar oogen waren donker van het waken. „Ik zie

er uit om van te schrikken," zeide zij, terwijl zij zich in den spiegel bekeek, „en wat maakt dat rose me bleek!" Zij ontdeed zich van het rose gewaad; en toen zij dit deed, viel er een briefje uit haar corsage, dat zij met een glimlach oprapte en in haar toiletdoos wegsloot. Daarna zette zij haar balbouquet in een glas water, ging naar bed en sliep gerust.

De stad was volmaakt rustig, toen zij om tien uur wakker werd en koffie gebruikte, zeer onontbeerlijk en verkwikkend na de uitputting en het verdriet der gebeurtenissen van dien ochtend. Toen dit maal afgeloopen was, vervolgde zij de berekeningen van den braven Rawdon van den voorafgaanden avond en overzag haar toestand. In het ergste geval, alles welbeschouwd, was zij tamelijk welgesteld. Daar waren haar eigen sieraden en uitzet, behalve die, welke haar echtgenoot achtergelaten had. Rawdon's royaliteit, toen zij pas gehuwd waren, is reeds beschreven en geprezen. Buiten deze, en de kleine merrie, had de generaal, haar slaaf en aanbieder, haar een groot aantal aardige geschenken gegeven in den vorm van cachemieren sjaals, welke hij op den verkoop van de vrouw van een bankroeten generaal gekocht had, en talloze cadeaux van den juwelier, welke alle van den rijkdom en smaak van den bewonderaar getuigden. En wat „knollen" aangaat, zooals de arme Rawdon horloges noemde, haar vertrekken waren met hun getik vervuld. Want toen zij op zekerden avond toevallig opmerkte, dat het hare, wat Rawdon haar gegeven had, in Engeland gemaakt was en slecht liep, ontving zij reeds den volgenden morgen een kleinood, merk Leroy, met een ketting en kast, die snoezig met turkooizen versierd waren, en een ander met den naam Breguet, dat met parels overladen was en toch nauwelijks grooter was dan een halve kroon. Generaal Tufto had er één gekocht en kapitein Osborne had ridderlijk het andere ten geschenke gegeven.

Mevrouw Osborne had geen horloge, ofschoon het George ter eere nagegeven moet worden, dat zij er maar een voor het vragen had, en de WelEdelgeboren mevrouw Tufto in Engeland had een oud instrument van haar moeder, dat wel als de zilveren beddepan, waarover Rawdon sprak, dienst had kunnen doen. Als de firma Howell en James een lijst publiceerde van de koopers van al de sieraden, welke zij verkochten, hoe verbaasd zouden dan sommige families staan; en als al die kleinooden naar de wettige vrouwen en dochters van die heeren gingen, wat een overdaad van juweelen zou er dan in de deftigste huizen op de Kermis der Ijdelheid tentoongesteld zijn!

Nadat zij de berekeningen van al die kostbaarheden gemaakt had, zag mevrouw Rebecca niet zonder een gevoel van triomf en zelfvoldoening, dat, zoo er iets gebeuren mocht, zij op zijn allerminst op zes- of zeventhonderd pond kon rekenen om mee te beginnen; en zij bracht den ochtend door met haar eigendommen op de meest aangename wijze te ordenen, te regelen, uit te zoeken en weg te sluiten. Tusschen de briefjes in Rawdon's portefeuille vond zij een wissel voor twintig pond op Osborne's bankier. Dit deed haar aan mevrouw Osborne denken. „Ik zal dien wissel gaan innen," zeide zij, „en daarna die arme, lieve Emmy opzoeken." Als dit een roman zonder held is, laat ons dan ten minste aanspraak op een heldin maken. Geen man in het Britsche leger, die weggemarcheerd was, zelfs niet de groote hertog, kon kalmer en bedaarder wezen in oogenblikken van twijfel en in moeilijkheden, dan het ontembare vrouwtje van den ordonnans.

En er was nog een kennis van ons, die ook achtergelaten werd, een niet-strijder, en wiens emoties en handelwijze wij dus het recht hebben te vernemen. Dit was onze vriend, de ex-ontvanger van Boggley Wollah, wiens rust, evenals van andere menschen, door het schallen van de hoorns vroeg in den morgen verstoord was. Daar hij een vaste slaper was en veel van zijn bed hield, is het mogelijk, dat hij wel doorgedut zou hebben tot het gewone uur van opstaan in den voormiddag, ondanks alle trommels, hoorns en doedelzakken in het Britsche leger, als hij niet gestoord was geworden, niet door George, die Jos' appartementen met hem deelde, en die, zooals gewoonlijk, te veel door zijn eigen zaken in beslag werd genomen, of door het verdriet, dat het afscheid van zijn vrouw hem gedaan had, om er aan te denken zijn sluimerenden zwager vaarwel te zeggen — het was niet George, herhalen wij, die de nachtrust

van Jos Sedley verstoorde, maar kapitein Dobbin, die hem wakker maakte en er op stond hem voor zijn vertrek de hand te schudden.

„Heel aardig van je,” zeide Jos geuwend en wenschte den kapitein naar de maan.

„Ik — ik vond het niet prettig zonder goeden dag te zeggen heen te gaan, weet je,” zeide Dobbin zeer onsamenhangend; „want, weet je, enkelen van ons komen misschien niet terug, en ik zag je allen graag geheel gelukkig — en zoo, weet je.”

„Wat bedoel je?” vroeg Jos en wreef zijn oogen uit. De kapitein hoorde hem in het geheel niet en keek niet naar den dikken heer in de slaapmuts, voor wien hij verklaarde zooveel teedere belangstelling te koesteren. De huichelaar keek en luisterde uit al zijn macht in de richting van George's kamers, liep de kamer met groote passen op en neer, gooide stoelen om, trommelde met zijn vingers, beet zich op de nagels en vertoonde andere teekenen van groote innerlijke ontroering.

Jos had nooit een grooten dunk van den kapitein gehad en hij begon nu te denken, dat diens moed eenigszins op gelijk peil stond. „Wat kan ik voor je doen, Dobbin?” vroeg hij sarcastisch.

„Ik zal je eens zeggen, wat je kunt doen,” luidde het antwoord van den kapitein, die op het bed toetrad; „over een kwartier rukken wij op, Sedley, en de kans bestaat, dat zoowel George als ik nooit terugkeeren. Denk er aan, dat je deze stad niet verlaat, alvorens je te vergewissen, hoe het er mee staat. Jij moet hier blijven en op je zuster passen en haar troosten, en toezien, dat haar geen kwaad geschiedt. Als er iets met George gebeurt, bedenk dan, dat zij niemand op de wereld heeft, op wien zij kan rekenen, behalve jou. Als het verkeerd met het leger afloopt, zal jij haar veilig naar Engeland terugbrengen; en wil je mij op je woord beloven haar nooit te verlaten. Ik weet, dat je dat niet doen zult; en, wat geld betreft, ben je altijd royaal genoeg geweest. Heb je het ook nodig? Ik bedoel, heb je genoeg om haar naar Engeland terug te brengen in geval er iets gebeurt?”

„Mijnheer,” zeide Jos majestueus, „als ik geld nodig heb, weet ik heel goed wien het te vragen. En wat mijn zuster aangaat, *jij* hoeft mij niet te vertellen, hoe ik mij tegenover haar moet gedragen.”

„Je spreekt als een flinke kerel, Jos,” antwoordde de ander goedhartig, „en ik ben blij, dat George haar in zulke goede handen kan achterlaten. Dus ik kan hem je woord van eer geven, niet waar, dat je haar in den uitersten nood zult bijstaan?”

„Natuurlijk, natuurlijk,” antwoordde de heer Jos, wiens edelmoedigheid op het punt van geld Dobbin zeer juist beoordeeld had.

„En je zult haar veilig buiten Brussel brengen in geval van een nederlaag?”

„Een nederlaag! Verd—, mijnheer, dat is onmogelijk. Probeer nu niet *mij* bang te maken,” schreeuwde de held van uit zijn bed; en Dobbin was dus geheel gerustgesteld, nu Jos zich zoo beslist over zijn handelwijze tegenover diens zuster had uitgesproken.

„Zoo het ergste mocht gebeuren,” dacht de kapitein, „is haar ten minste een terugtocht gewaarborgd.”

Indien kapitein Dobbin eenige persoonlijke troost of voldoening er van verwachtte, Amelia nog eenmaal te zien vóór het regiment uitrukke, werd zijn zelfzucht juist zoo gestraft, als een dergelijk afschuwelijk egoïsme verdiende. De deur van Jos' slaapkamer kwam in de gemeenschappelijke zitkamer uit, en tegenover deze deur was die van Amelia's kamer. De hoorns hadden iedereen gewekt; geheimhouding was nu nutteloos. George's knecht pakte in deze kamer; Osborne liep de aangrenzende slaapkamer in en uit en wierp den man die dingen toe, welke hij geschikt oordeelde om op den veldtocht mee te nemen. En spoedig deed de gelegenheid zich voor, die hij zoozeer begeerde, en hij aanschouwde nog eenmaal Amelia's gelaat. Maar welk een gelaat was het! Zoo wit, zoo wild en zoo wanhopig, dat de herinnering er aan hem later als een misdaad kwelde, en de aanblik trof hem met onuitsprekelijk verlangen en medelijden. Zij was in een wit ochtendkleed gehuld, het haar viel op haar schouders en haar oogen stonden strak en glansloos. Om bij de voorbereidselen voor het

vertrek te helpen en om te toonen, dat ook zij op zulk een kritiek oogenblik nuttig kon wezen, had deze arme ziel een sjerp van George van de latafel genomen, waarop zij lag, en volgde hem heen en weer met de sjerp in haar hand, en keek zwijgend toe, terwijl er met pakken voortgang gemaakt werd. Zij kwam uit de kamer en stond tegen den muur geleund, en hield die sjerp tegen haar boezem, waaruit het zware, roode tulle als een groote bloedvlek vloeide. Onze teerhartige kapitein voelde zich schuldig, toen hij haar aankeek. „Goeie God,” dacht hij, „en ik waagde het een nieuwsgierigen blik op zulk een smart te werpen?” En er was niets aan te doen; er was geen troost voor deze hulpelooze, stomme ellende. Hij keek haar een oogenblik aan, machteloos en het hart door medelijden verscheurd, zooals een ouder een kind, dat pijn heeft, aanziet.

Eindelijk nam George Emmy's hand en leidde haar weer in de slaapkamer terug, waaruit hij alleen te voorschijn kwam. Op dat oogenblik had de scheiding plaats gehad en was hij heengegaan.

„Goddank, dat is voorbij,” dacht George, de trappen afstormend, zijn zwaard onder den arm; en terwijl hij haastig naar de loopplaats snelde, waar het regiment zich verzamelde en waarheen manschappen en officieren zich uit hun inkwartiering haastten, klopten zijn polsen en bedekte een blos zijn wangen; het groote spel, de oorlog, zou gespeeld worden, en hij was één der spelers. Welk een hevige opwinding, teweeggebracht door twijfel, hoop en vermaak! Welke geduchte kansen van verlies of winst! Wat waren alle spelen op kans gebaseerd, welke hij ooit gespeeld had, hierbij vergeleken? Aan alle wedstrijden, waarbij lichamelijke behendigheid en moed vereischt werd, had de jonge man, sedert zijn jongensjaren, met hart en ziel deelgenomen.

Als de kampioen van zijn school en zijn regiment, hadden de bravo's van zijn kameraden hem overal gevolgd; vanaf de cricketwedstrijden als jongen tot de garnizoenswedrennen had hij honderden triomfen behaald; en waar hij ook was, bewonderden en benijdden vrouwen en mannen hem. Welke andere hoedanigheden bestaan er, waarvoor een man zoo spoedig met toejuichingen beloond werd, als fysieke meerderheid, activiteit en dapperheid? Sedert onheugelijke tijden zijn kracht en moed de onderwerpen van barden en romancen geweest; en vanaf de geschiedenis van Troje tot op heden heeft de poëzie steeds een soldaat als held gekozen. Ik vraag mij af, of het is, omdat mannen in hun hart zulke lafaards zijn, dat zij moed zoozeer bewonderen en militaire onverschrokkenheid boven alle andere eigenschappen stellen, welke voor belooning en aanbidding in aanmerking komen?

Dus, bij het hooren van dat sensationeele signaal, dat allen te wapen riep, maakte George zich haastig uit de teedere armen los, waarin hij zoo lang getalmd had; niet zonder een gevoel van schaamte (ofschoon zijn vrouws invloed slechts zwak was geweest), dat hij daar zoo lang opgehouden was. Hetzelfde gevoel van geestdrift en opwinding had zich van al zijn vrienden meester gemaakt, die wij zoo nu en dan eens even gezien hebben, van den gezetten majoor, die het regiment in het gevecht aanvoerde, tot den kleinen Stubble, den vaandrig, die dien dag het vaandel moest dragen.

De zon ging juist op, toen zij op marsch gingen — het was een schitterend schouwspel — het muziekcorps voorop speelde den regimentsmarsch — daarna volgde de gezaghebbende majoor op Pyramus, zijn stevig strijdros — daarna marcheerden de grenadiers, hun kapitein aan het hoofd; in het midden de vaandels door de oudere en jongere vaandrighs gedragen — daarachter kwam George aan het hoofd van zijn compagnie. Hij keek naar boven en glimlachte tegen Amelia en ging voorbij; en zelfs het geluid van de muziek stierf weg.

HOOFDSTUK XXXI.

Waarin Jos Sedley voor zijn zuster zorgt.

Toen dus alle hoofd-officieren door hun plicht elders geroepen waren, bleef Jos Sedley achter met het bevel over de kleine kolonie te Brussel; de zieke Amelia, Isidor, zijn Belgische knecht, en de *bonne*, die meid-alleen was voor de huishouding, als garnizoen onder hem. Ofschoon hij een weinig verontrust was en zijn rust door de stoornis van Dobbin en de gebeurtenissen van den ochtend onderbroken was, bleef Jos desniettemin nog uren in bed, klaar wakker en hij wentelde zich voortdurend om tot zijn gewoon uur van opstaan aangebroken was. De zon stond hoog aan den hemel en onze dappere vrienden van het — de hadden reeds mijlen gemarcheerd, voor de Engelsch-Indische ambtenaar in zijn gebloemde kamerjapon aan het ontbijt verscheen.

De afwezigheid van George, zijn zwager, baarde hem geen zorgen. Misschien was Jos in zijn hart wel blij, dat Osborne heengegaan was, want gedurende George's tegenwoordigheid speelde de ander maar de tweede viool in de huishouding, en Osborne maakte er geen gewetensbezwaar van den dikken burger zijn minachting te toonen. Maar Emmy was altijd lief en attent voor hem geweest. Zij was het, die het hem aangenaam maakte, die de schotels, waar hij van hield, voor hem klaar liet maken, die met hem wandelde of reed (zooals zij maar al te dikwijls in de gelegenheid was, want waar was George?), en die haar lief, vriendelijk gezichtje tusschen zijn boosheid en de minachting van haar echtgenoot plaatste. Vele bedeesde protesten had zij tegen George ten behoeve van haar broer geuit. Maar de laatste maakte met zijn gewone bitsheid een einde aan deze smeekbeden. „Ik ben een eerlijk man,” zeide hij, „en ik toon mijn gevoelens, zooals een eerlijk man dat doet. Verduiveld, liefste, zou je willen, dat ik mij eerbiedig gedroeg tegenover zulk een gek als je broer?” Dus was Jos met George's afwezigheid ingenomen. Diens burgerhoed en handschoenen op een buffet en de gedachte, dat de eigenaar er van weg was, gaf Jos ik weet niet hoeveel heimelijk genot. „Hij zal het me vanmorgen niet lastig maken,” dacht Jos, „met zijn fattedige en aanmatigende manieren.”

„Leg den hoed van den kapitein in de voorkamer,” zeide hij tot Isidor, zijn knecht.

„Misschien heeft hij hem niet meer noodig,” antwoordde de man, terwijl hij zijn meester veelbeteekenend aankeek. Ook hij haatte George, wiens onbeschaamdheid tegenover hem geheel van het Engelsche genre was.

„En vraag of madame komt ontbijten,” zeide de heer Sedley met zeer veel waardigheid, beschaamd, dat hij met een ondergeschikte dit onderwerp, zijn afkeer voor George, aanroerde. Het moet echter gezegd worden, dat hij zijn broer reeds verscheidene malen in de tegenwoordigheid van zijn knecht uitgescholden had. Helaas! Madame kon niet komen ontbijten en de *tartines*, waarvan Jos zooveel hield, snijden. Madame was veel te ziek en verkeerde sedert het vertrek van haar echtgenoot in een vreeselijken toestand, zooals haar *bonne* zeide. Jos betuigde zijn deelneming door haar een grooten kop thee in te schenken. Dat was de manier, waarop hij zijn vriendelijkheid toonde; en hij deed nog meer: hij zond haar niet alleen haar ontbijt, maar hij bedacht ook, wat voor lekkernijen zij het liefste voor het diner zou willen hebben.

Isidor, de knecht, had zeer norsch toegekeken, terwijl Osborne's bediende zijn meesters bagage in orde bracht, alvorens de kapitein vertrok: want in de eerste plaats haatte hij den heer Osborne, wiens gedrag tegen hem, en over het algemeen tegen alle ondergeschikten, zeer uit de hoogte was (ook wenscht de bediende van het vaste land niet met onbeschaamdheid behandeld te worden, zooals ons eigen beter gehumeurd personeel); en in de tweede plaats was hij boos, dat zooveel kostbaarheden van onder zijn bereik verwijderd werden om in de

handen van andere menschen te vallen in geval van een nederlaag der Engelschen. Hierover koesterde hij, evenals een groot aantal andere menschen te Brussel en in België, niet den minsten twijfel. Men geloofde bijna algemeen, dat de keizer de Pruisische en Engelsche legers zou scheiden, het eene na het andere vernietigen, en Brussel binnenrukken, vóór men drie dagen verder was; en dan zouden alle roerende goederen van zijn tegenwoordige meesters, die gedood of gevangen genomen zouden worden, of vluchten, het rechtmatig eigendom van monsieur Isidor worden.

Terwijl hij Jos door diens afmattend en gecompliceerd dagelijksch toilet heenhielp, placht deze trouwe bediende te overpeinzen, wat hij wel met de artikelen zou doen, waarmede hij zijn meester optuigde. Hij zou de zilveren flacons en toilet-snuisterijen aan een jonge dame, van wie hij veel hield, cadeau doen; en de Engelsche messen en de robijnen speld voor hemzelf behouden. Die zou erg chic staan op een van zijn mooie hemden met plooisels, en te zamen met de muts met goud galon, en de pandjesjas met lussen, welke gemakkelijk voor hem vermaakt zou kunnen worden, en den wandelstok met gouden knop van den kapitein, en den grooten dubbelen ring met de robijnen, waarvan hij een paar mooie oorringen zou laten maken, zouden zij een volmaakt adonis van hem maken, dacht hij, en van mademoiselle Reine een zeer gemakkelijke prooi. „Wat zullen die mouwenknoopjes mij goed staan,” dacht hij, terwijl hij er een paar bevestigde in de mouwen om de dikke, korte polsen van den heer Sedley. „Ik zou toch zoo graag mouwenknoopjes hebben; en de laarzen van den kapitein met de koperen sporen in de kamer hiernaast, *corbleu*, wat een effect zullen zij op de Allée-Verte maken!”

Dus, terwijl monsieur Isidor in werkelijkheid zijn meester bij den neus hield en het ondergedeelte van Jos' gelaat scheerde, zwierf hij in zijn verbeelding op de Allée-Verte, uitgedost in de jas met lussen en galon, en in gezelschap van mademoiselle Reine; hij toefde in zijn gedachten op de oevers en nam de trekschuiten in oogenschouw, welke in de koele schaduw van het geboomte langs het kanaal zeilden, of hij verkwikte zich met een kroes Faro aan de toonbank van een bierhuis op den weg naar Laeken. Maar mijnheer Joseph Sedley, gelukkig voor zijn eigen gemoedsrust, wist evenmin, wat er in het brein van zijn bediende omging, als de geëerde lezer en ik vermoeden, wat John of Mary, wier loon wij betalen, van ons denken. Wat onze bedienden van ons denken! — Als wij wisten, wat onze intieme kennissen en bloedverwanten van ons dachten, dan leefden wij in een wereld, welke wij gaarne zouden verlaten en in een gemoedsstemming en onafgebroken vrees, die ondragelijk zou wezen. Dus merkte Jos' knecht zija slachtoffer, evenals een der bedienden van den heer Paynter in Leadenhallstreet een zich van niets bewuste schildpad met een bordje versiert, waarop geschreven staat: „morgen soep.”

Amelia's gediensstige was veel minder zelfzuchtig van aard. Weinig ondergeschikten konden dat vriendelijke en lieve schepseltje naderen zonder haar lieve en aanhankelijke natuur den gebruikelijken cijns in trouw en toegenegenheid te betalen. En het is een feit, dat Pauline, de keukenmeid, haar meesteres meer troostte dan ieder ander, die zij op dien ellendigen ochtend zag; want toen zij bemerkte, dat Amelia uren lang zwijgend, onbewegelijk en uitgeput bij de ramen bleef, waar zij was gaan zitten om de laatste bajonetten van de colonne te zien, terwijl zij de stad uit marcheerde, nam het brave kind de hand van haar meesteres en zeide: „*Tenez, madame, est-ce qu'il n'est pas aussi à l'armée, mon homme à moi?*” bij welke woorden zij in tranen uitbarstte en Amelia viel haar in de armen, en volgde haar voorbeeld, en zoo beklagde en troostte de een de ander.

Gedurende dien voormiddag ging mijnheer Jos' bediende, Isidor, verscheidene malen de stad in naar den ingang van hotels en huizen, waar kamers verhuurd werden, in den omtrek van het Park, waar de Engelschen verzameld waren, en waar hij in aanraking kwam met andere bedienden, reisknechts en lakeien, en hij vernam alle berichten, die in omloop waren en bracht zijn meester bulletins thuis. Bijna al deze heeren waren in hun hart partijgenooten van den keizer en hadden hun eigen meening omtrent het spoedige einde van den veldtocht. De proclamatie des keizers

van Avesnes was overal in Brussel in grooten getale verspreid. „Soldaten!” luidde zij, „dit is de gedenkdag van Marengo en Friedland, waar het lot van Europa reeds tweemaal beslist is. Toen, evenals na Austerlitz en Wagram, waren wij te edelmoedig. Wij vertrouwden de eeden en beloften van vorsten, die wij op hun troon lieten. Laten wij nog eenmaal tegen hen oprukken. Wij en zij, zijn wij nog niet dezelfde mannen? Soldaten! deze zelfde Pruisen, die heden zoo aanmatigend zijn, stonden bij Jena drie tegen één van u, en zes tegen één te Montmirail. Degenen onder u, die in Engeland krijgsgevangen geweest zijn, kunnen hun kameraden vertellen, welke vreeselijke martelingen zij aan boord van de Engelsche galeien te verduren hadden. Gekken! één oogenblik van voorspoed heeft hen verblind, en als zij Frankrijk binnentrekken, zal het alleen wezen om daar een graf te vinden!” Maar de partijgenooten der Franschen voorspelden een spoediger verdelging van 's keizers vijanden dan deze; en men was het er algemeen over eens, dat Pruisen en Britten nooit terug zouden keeren, uitgezonderd als gevangenen in de achterhoede van het zegevierende leger. Met deze meeningen werd natuurlijk in den loop van den dag de heer Sedley bewerkt. Hem werd verteld, dat de hertog van Wellington vertrokken was om pogingen aan te wenden zijn leger weer te verzamelen, waarvan de voorhoede den vorigen avond totaal verpletterd was.

„Verpletterd, poeh!” zeide Jos, die aan het ontbijt zeer moedig was. „De hertog is den keizer gaan verslaan, zooals hij reeds alle generaals gedaan heeft.”

„Zijn papieren zijn verbrand, zijn bezittingen weggezonden en zijn kamers worden voor den hertog van Dalmatië in orde gebracht,” antwoordde Jos' zegsman. „Ik heb het van zijn eigen *maitre d'hôtel*. Het personeel van milor Duc de Richemont pakt alles in. Zijn Hoogheid is reeds gevlucht, en de hertogin wacht er nog slechts op, dat het zilver ingepakt is, om zich bij den koning van Frankrijk te Ostende te voegen.”

„De koning van Frankrijk is te Gent, kerel,” antwoordde Jos met voorgewende ongeloovigheid.

„Vannacht is hij naar Brugge gevlucht en vandaag gaat hij te Ostende sloop. De hertog de Berri is gevangen genomen. Zij, die veilig willen zijn, doen beter zoo spoedig mogelijk heen te gaan, want morgen zullen alle dijken doorgestoken zijn, en wie kan vluchten als het geheele land onder water staat!”

„Onzin, kerel, wij staan drie tegen één, kerel, tegen welke strijdmacht Boney ook maar in den slag kan brengen,” bracht de heer Sedley er tegen in; „de Oostenrijkers en Russen rukken op. Hij moet, hij zal verpletterd worden,” zeide Jos en sloeg met zijn hand op de tafel.

„Te Jena stonden de Pruisen drie tegen één en hij nam hun leger en rijk in een week. Zij stonden zes tegen één te Montmirail, en hij verspreidde ze als schapen. Het Oostenrijksche leger is op komst, maar met de keizerin en den koning van Rome aan het hoofd; en de Russen, bah! de Russen zullen zich terugtrekken. Den Engelschen wordt geen genade geschonken, voor hun wreedheid tegenover onze dapperen aan boord van die schandalige schepen. Kijk maar, hier staat het wit op zwart. Hier is de proclamatie van Zijne Majesteit, den keizer en den koning,” zeide de nu erkende partijgenoot van Napoleon, en Isidor nam het document uit zijn zak en wierp het zijn meester ruw toe, en hij beschouwde de jas met lussen en de kostbaarheden reeds als de zijne.

Jos was, zoo nog niet ernstig ontsteld, ten minste toch in hooge mate verontrust. „Geef mij mijn jas en hoed,” zeide hij, „en volg mij. Ik wil zelf gaan en de waarheid van deze geruchten vernemen.” Isidor was woedend, toen Jos de gegallonnerde jas aantrok. „Milor doet beter die militaire jas niet te dragen,” zeide hij, „de Franschen hebben gezworen geen enkel Britsch soldaat genade te schenken.”

„Houd je mond, schavuit!” zeide Jos nog met een onverschrokken uitdrukking op zijn gelaat, en hij stak met onwrikbare vastberadenheid zijn arm in zijn mouw. Mevrouw Rawdon Crawley, die op dit oogenblik boven kwam om Amelia te bezoeken en zonder aan de anti-chambre-deur te schellen binnentrad, trof hem juist, toen hij deze manhaftige daad verrichtte.

Rebecca was, zooals gewoonlijk, zeer chic en netjes gekleed; haar geruste slaap, na Rawdon's vertrek, had haar opgeknapt en haar rose, glimlachende wangen waren uiterst aan-

genaam om te aanschouwen op een dag, dat ieder anders gelaat een uitdrukking van den grootsten angst en moedeloosheid droeg. Zij lachte om de houding, waarin zij Jos verraste, en de worstelingen en stuiptrekkende bewegingen, waarmede deze gezette heer zich in zijn gellonneerde jas wurmde.

„Maakt u toebereidselen om u bij het leger te voegen, mijnheer Joseph?” vroeg zij. Blijft er niemand in Brussel om ons arme vrouwen te beschermen?”

Jos slaagde er in in zijn jas te schieten en trad blozend naar voren, terwijl hij zijn schoone bezoeker stotterend zijn verontschuldigen aanbod.

„Hoe maakte zij het na de gebeurtenissen van den ochtend — na de vermoedenissen van het bal van den vorigen avond?” Monsieur Isidor verdween in de aangrenzende slaapkamer van zijn meester en bracht de gebloemde kamerjapon weg.

„Hoe vriendelijk van u dit te vragen,” zeide zij en drukte één van zijn handen tusschen de hare. „Wat ziet u er kalm en bedaard uit, nu iedereen zoo verschrikt is! Hoe gaat het met onze lieve Emmy? Het moet wel een vreeselijke, vreeselijke scheiding geweest zijn.”

„Ontzettend,” zeide Jos.

„Jelui mannen kunnen ook alles verdragen,” antwoordde het vrouwtje. „Afscheid of gevaar beteekent niets voor jelui. Beken nu maar, dat u zich bij het leger gaat voegen en ons aan ons lot overlaat. Ik weet, dat het zoo is — ik heb er een voor gevoel van. Ik was zoo verschrikt, toen die gedachten bij mij opkwam (want als ik alleen ben, mijnheer Joseph, denk ik soms aan u!), en ik rende onmiddellijk heen om u te verzoeken en te smeeken ons niet te verlaten.”

Deze toespraak kan aldus vertolkt worden: „Mijn lieve mijnheer, als het leger iets mocht overkomen en een terugtocht noodzakelijk mocht wezen, dan heeft u een zeer gemakkelijk rijtuig, waarin ik van plan ben een plaats in te nemen.” Ik weet niet, of Jos de woorden in dezen zin opvatte. Maar hij voelde zich diep beleedigd over de weinige aandacht, welke Rebecca hem gedurende hun verblijf te Brussel geschonken had. Hij was nooit aan één van Rawdon Crawley's voornamen kennissen voorgesteld: hij was ternauwernood op Rebecca's partijtjes uitgenoodigd; want hij was te bedeesd om veel te spelen en zijn tegenwoordigheid verveelde zoowel George als Rawdon, die misschien geen van beiden graag een ooggetuige hadden bij de vermaken, waaraan die twee zich verkozen over te geven. „Ah!” dacht Jos, „nu zij mij noodig heeft, komt zij. Als er niemand anders is, kan zij aan den ouwen Joseph Sedley denken!” Maar dien twijfel uitgezonderd, voelde hij zich geveleid over Rebecca's vertrouwen in zijn moed. Hij bloosde hevig en nam een air van gewicht aan.

„Ik zou graag aan het gevecht deelnemen,” zeide hij. „Dat zou iedere man, die maar eenige geestdrift bezit, weet je. In Indië ben ik wel in actieven dienst geweest, maar niet op zulk een groote schaal als dit.”

„Jelui mannen zouden alles voor een pretje opofferen,” antwoordde Rebecca. „Kapitein Crawley verliet mij hedenochtend zoo vroolijk, alsof hij op jacht ging. Wat geeft hij er om! Wat geven één van jelui om de angsten en kwellingen van een arme, verlaten vrouw? (Ik zou wel eens willen weten, of hij er werkelijk toe in staat zou zijn zich bij de troepen te voegen, die groote, luie smulpaap?) O! lieve mijnheer Sedley, ik ben bij u gekomen om hulp — om troost. Ik heb den geheelen ochtend geknield gelegen. Ik beef bij de gedachte aan het vreeselijke gevaar, dat onze echtgenooten, onze vrienden, onze brave troepen en bondgenooten tegemoet snellen. En ik kom hier om bescherming en nu vind ik nog een van mijn vrienden — den laatsten, die mij overblijft — besloten zich in dit afschuwelijke gevaar te storten.”

„Mijn lieve mevrouw,” antwoordde Jos, die nu zeer geveleid was, „verontrust u niet. Ik zeide alleen, dat ik gaarne zou gaan — welke Engelschman zou dat niet? Maar mijn plicht houdt mij hier: ik kan dat lieve schepseltje in de kamer hiernaast niet aan haar lot overlaten.” En hij wees met zijn vinger in de richting der deur van het vertrek, waarin Amelia zich bevond.

„Goede, edele broer!” zeide Rebecca, en bracht den zakdoek aan haar oogen en rook aan

de eau-de-Cologne, waarmede die geparfumeerd was. „Ik heb u onrecht gedaan: u heeft een edel hart. Ik dacht, dat u er geen had.”

„O, op mijn woord van eer!” zeide Jos met een gebaar, alsof hij zijn hand op de plek in quaestie wilde leggen. „U doet mij onrecht, dat doet u voorwaar — mijn lieve mevrouw Crawley.”

„Dat doe ik, nu uw hart uw zuster getrouw is. Maar ik herinner mij twee jaar geleden — toen het mij ontrouw was!” zeide Rebecca en vestigde haar oogen voor een oogenblik op hem en wendde ze toen af en ging naar het venster.

Jos bloosde hevig. Dat orgaan, dat hij volgens de beschuldiging van Rebecca niet bezat, begon onstuimig te bonzen. Hij bracht zich de dagen te binnen, toen hij voor haar vluchtte, en den hartstocht, welke eertijds in hem oplaaide — de dagen, toen hij haar in zijn rijtuigje met twee paarden gereden had: toen hij vol verrukking naar haar blanke armen en heldere oogen keek.

„Ik weet, dat u mij ondankbaar vindt,” vervolgde Rebecca, die de kamer weer verder in kwam, hem nogmaals aankeek en hem met een diepe, bevende stem toesprak. „Uw onverschilligheid, uw afgewende blikken, uw manier van doen, als wij elkaar den laatsten tijd ontmoetten — toen ik zoeven binnenkwam, bewezen het mij alle. Maar waren er geen redenen, waarom ik u zou vermijden? Laat uw eigen hart deze vraag eens beantwoorden. Denkt u, dat mijn echtgenoot er erg op gesteld was u te verwelkomen? De eenige onvriendelijke woorden, die ik ooit van hem kreeg (ik wil dit tot kapitein Crawley's eer opmerken) waren over u — en zeer wreede, wreede woorden waren het.”

„Groote goedheid! Wat heb ik gedaan?” riep Jos in een mengeling van vreugde en ontsteltenis uit; „wat heb ik gedaan — dat — dat — — ”

„En jaloezie dan?” vroeg Rebecca. „Hij maakt mij ongelukkig met zijn gezeur over u. En wat er ook eens gebeurd mag zijn — mijn hart behoort hem geheel. Ik ben nu onschuldig. Is het niet, mijnheer Sedley?”

Jos trilde van verrukking, terwijl hij het slachtoffer van zijn aantrekkelijkheden opnam. Enkele behendige woorden, één of twee veelbeteekenende, teedere blikken en zijn hart was weer in vuur en vlam, en al zijn twijfel en achterdocht vergeten. Zijn er sedert de dagen van Salomon niet wijzer mannen dan hij door vrouwen geveid en bedot?

„In het ergste geval,” dacht Rebecca, „is mijn terugtocht verzekerd; en heb ik een plaats rechts in de calèche.”

Men kan niet weten, tot welke verklaringen van liefde en vurige genegenheid de onstuimige hartstochten van den heer Joseph hem hadden kunnen brengen, als Isidor, de knecht, niet op dat oogenblik verschenen was en huishoudelijke bezigheden ging verrichten. Jos, die juist op het punt stond hijgend een verklaring af te leggen, stikte bijna van de emotie, die hij genoodzaakt was te bedwingen.

Rebecca herinnerde zich, dat het tijd was naar binnen te gaan om haar lieve Amelia te troosten. „*Au revoir*,” zeide zij, wierp den heer Joseph een kushandje toe en tikte zachtjes aan de deur van zijn zusters vertrek. Toen zij binnenging en de deur achter zich sloot, viel hij op een stoel neer en staarde en zuchtte en blies veelzeggend.

„Die jas is erg nauw voor milor,” zeide Isidor, die nog steeds een oogje op de lussen had; maar zijn meester hoorde hem niet; zijn gedachten waren elders; nu eens steeg het bloed hem naar het hoofd en was hij waanzinnig bij de gedachte aan de betooverende Rebecca; dan weer schrikte hij schuldig terug voor het visioen van den jaloerschen Rawdon Crawley, met zijn krullende, woeste snor en zijn vreeselijke duelleer-pistolen, geladen en tot vuren gereed.

Rebecca's verschijning deed Amelia hevig ontstellen en terugdeinzen. Het riep bij haar de wereld en de herinnering aan gisteren terug. In de overweldigende vrees voor morgen had zij Rebecca — jaloezie — vergeten, alles, behalve dat haar echtgenoot weg was en in gevaar. Totdat deze onversaagde wereldling binnenkwam en de betoovering brak, en de klink oplichtte, hebben ook wij deze droeve kamer niet betreden. Hoe lang was dat arme meisje op haar knieën geweest! Hoevele uren had zij daar in stomme gebeden en bittere verslagenheid doorgebracht!

De oorlogsgeschiedschrijvers, die schitterende verhalen van strijd en triomf schrijven, vertellen ons ternauwernood van deze. Het zijn te minderwaardige onderdeelen van het schouwspel: en men hoort de kreten van weduwen en het geschrei van moeders niet te midden van het gejuich en gejubel van het groote koorgezang der overwinning. En toch, wanneer was er een tijd, dat deze niet gejammerd hebben; met gebroken hart, bescheiden protesteerende zielen, die niet te midden van het lawaai der overwinning gehoord worden!

Na de eerste aandoening van ontsteltenis — toen Rebecca's groene oogen haar aankeken, en de laatste ruischend in haar nieuwe, zijden japon en schitterende sieraden met uitgestoken armen op haar toe trippelde, om haar te omhelzen — volgde een gevoel van woede, en het eerst zoo doodsbleeke gelaat werd plotseling met rood overtoegen, en zij beantwoordde Rebecca's blik met een vastheid, welke haar mededingster verraste en eenigszins onthutste.

„Liefste Amelia, je bent erg ongesteld,” zeide de bezoeker en stak haar hand uit, om die van Amelia te grijpen. „Wat is er? Ik had geen rust, vóór ik wist, hoe je het maakte.”

Amelia trok haar hand terug — nog nooit, zoolang zij leefde, had dit teedere wezen geweigerd enig bewijs van welwillendheid of toegenegenheid te gelooven of te beantwoorden. Maar zij trok haar hand terug en beefde over al haar leden. „Waarom ben *jij* hier, Rebecca?” vroeg zij, terwijl zij haar nog steeds ernstig met groote oogen aankeek. Deze blikken veront-rustten haar bezoeker.

„Zij moet hem mij den brief op het bal hebben zien geven,” dacht Rebecca. „Houd je kalm, lieve Amelia,” zeide zij, haar oogen neerslaand. „Ik kwam hier maar om te zien, of ik kon — of je het goed maakte.”

„Maak jij het goed?” zeide Amelia. „Ik zou denken van wel. Jij houdt niet van je man. Je zou niet hier wezen, als dat zoo was. Zeg mij, Rebecca, heb ik je ooit iets anders dan vriendschap bewezen?”

„Voorwaar, Amelia, nee,” antwoordde de ander, die nog steeds het hoofd liet hangen.

„Toen je heel arm was, wie was het, die toen je vriendin was? Was ik geen vriendin voor je? Je zag ons allen in gelukkiger dagen, vóór hij mij trouwde. Toen was ik zijn alles; of zou hij anders zijn fortuin en zijn familie opgegeven hebben, zooals hij zoo edel was te doen, om mij gelukkig te maken? Wie zond jou om hen te scheiden, die God vereenigd heeft, en mij het hart van mijn liefste te ontstelen — mijn eigen echtgenoot? Denk je, dat jij hem zou kunnen liefhebben als ik? Zijn liefde was alles voor mij. Jij wist het en wilde mij die ontrooven. Schaam je, Rebecca; slechte vrouw — trouwelooze vriendin en trouwelooze echtgenote.”

„Amelia, ik verklaar je plechtig voor God, dat ik mijn echtgenoot geen onrecht heb gedaan,” zeide Rebecca en wendde zich van haar af.

„Heb je *mij* geen onrecht gedaan, Rebecca? Je had geen succes, maar je probeerde het. Vraag het je maar eens eerlijk af, of dat niet zoo is?”

„Zij weet niets,” dacht Rebecca.

„Hij kwam weer bij mij terug. Dat wist ik wel. Ik wist, dat geen vleierij, geen leugens hem lang van mij zouden kunnen scheiden. Ik wist, dat hij komen zou. Ik bad er zoo vurig om.”

Het arme kind uitte deze woorden met een geestdrift en welbespraaktheid, zooals Rebecca nog nooit bij haar opgemerkt had, en die de laatste met stomheid sloeg. „Maar wat heb ik je gedaan,” vervolgde zij op treurigen toon, „dat je trachtte hem mij te ontnemen? Ik had hem maar zes weken. Je had mij die kunnen laten, Rebecca. En toch, vanaf den eersten dag van ons huwelijk kwam jij en vernietigde het geluk. En nu hij heengegaan is, kom jij om te zien, hoe ongelukkig ik ben?” Zij ging verder: „Jij hebt mij de laatste veertien dagen al ellendig genoeg gemaakt; je had mij vandaag kunnen sparen.”

„Ik — ik ben hier nooit gekomen,” viel Rebecca in de rede. Het was de onzalige waarheid.

„Nee, je kwam nooit. Jij haalde hem weg. Ben je gekomen om hem van mij weg te halen?” vervolgde zij op hartstochtelijker toon. „Hij was hier, maar nu is hij weg. Daar, op die sofa zat hij. Raak haar niet aan. Wij zaten daar en spraken samen. Ik zat op zijn knie en mijn armen waren om zijn hals, en wij zeiden het ‚Onze Vader’. Ja, hij was hier: zij kwamen en namen hem mee, maar hij beloofde terug te komen.”

„Hij zal terugkomen, mijn lieve kind,” antwoordde Rebecca, in weerwil van haarzelf ontroerd.

„Kijk, zeide Amelia, „dit is zijn sjerp — heeft zij geen mooie kleur?” en zij nam de franje op en kuste die. Zij had haar om haar middel gebonden. Haar boosheid, haar jaloezie, de aanwezigheid van haar mededingster waren oogenschijnlijk vergeten. Want zij liep zwijgend en bijna met een glimlach op haar gelaat naar het bed en begon George's kussen glad te strijken.

Ook Rebecca liep zwijgend heen.

„Hoe gaat het met Amelia?” vroeg Jos, die nog steeds in dezelfde houding in zijn stoel zat.

„Er moest iemand bij haar wezen,” antwoordde Rebecca. „Ik geloof, dat zij erg ziek is;” en zij ging met een zeer ernstig gelaat heen en weigerde aan de smeekbeden van den heer Sedley om te blijven en het vroege diner, dat hij besteld had, met hem te gebruiken, gehoor te geven.

Rebecca had een goedgehartigen en gediensstigen aard; en zij hield van Amelia, eer dan het tegendeel. Zelfs haar harde woorden, hoe verwijtend zij ook waren, waren complimenteus — het gekreun van iemand, die smartelijk onder de nederlaag lijdt.

Toen zij mevrouw O'Dowd ontmoette, die op geenerlei wijze door de preeken van den deken vertroost was en die zeer terneergeslagen in het park wandelde, sprak zij de laatste aan, tot groote verwondering van de majoorvrouw, die zulke beleefdheden van mevrouw Rawdon Crawley niet gewoon was; en zij deelde haar mede, dat die arme mevrouw Osborne in een wanhopigen toestand verkeerde en bijna gek van verdriet was, en zond de goedgehartige Iersche regelrecht om te zien, of zij haar jonge gunsteling kon troosten.

„Ik heb genoeg zorgen,” zeide mevrouw O'Dowd ernstig, „en ik dacht, dat de arme Amelia vandaag al heel weinig naar gezelschap zou verlangen. Maar als zij er zoo erg aan toe is, als u zegt, en als u niet bij haar kan zijn, u, die altijd zooveel van haar hield, welnu, dan zal ik gaan zien, of ik van dienst kan wezen. En dus, goeden morgen mevrouw,” met welke woorden, en een verachtelijke beweging met haar hoofd, de dame van het repetitie horloge van mevrouw Crawley afscheid nam, wier gezelschap zij heelemaal niet zocht.

Met een glimlach om de lippen keek Becky haar na, toen zij wegmarcheerde. Zij bezat een uiterst fijnen zin voor humor en de Parthische blik, welken de den aftocht blazende mevrouw O'Dowd haar over den schouder toewierp, verstoorde bijna mevrouw Crawley's ernst.

„Uw dienaressen, fijne madam, het doet mij genoegen u zoo opgewekt te zien,” dacht Peggy. „Jij zult ten minste je oogen niet van verdriet uitschreien.” En hiermede ging zij verder, en vond spoedig haar weg naar mevrouw Osborne's kamers.

De arme ziel stond nog steeds naast het bed, precies zooals Rebecca haar verlaten had, en was bijna krankzinnig van smart. De majoorvrouw, die veel flinker was, deed al haar best om haar jeugdige vriendin te troosten. „Je moet je goed houden, mijn beste Amelia,” zeide zij vriendelijk, „want hij moet je niet ziek vinden, als hij je na de overwinning laat halen. Je bent niet de eenige vrouw in Gods handen vandaag.”

„Dat weet ik. Ik ben heel slecht, heel zwak,” zeide Amelia. Zij kende haar eigen zwakheid maar al te goed. De tegenwoordigheid van de meer besliste vriendin hield die echter in bedwang; en zij bevond zich beter bij die beheersching en in dat gezelschap.

Zij babbelden tot twee uur door; beider harten waren met de colonne, terwijl die steeds verder weg marcheerde. Vreeselijke twijfel en angst — gebeden en vrees en onuitsprekelijke smarten — volgden het regiment. Dit is het offer, dat de vrouw den oorlog brengt. Hij belast beiden gelijk, en neemt het bloed der mannen en de tranen der vrouwen.

Om half drie gebeurde er iets van dagelijksch gewicht voor den heer Joseph; het uur voor het diner brak aan. Strijders mogen vechten en omkomen, maar hij moest dineeren. Hij kwam Amelia's kamer binnen om te zien, of hij haar over kon halen met hem dien maaltijd te gebruiken. „Probeer eens,” zeide hij, „de soep is uitmuntend. Probeer toch eens, Emmy,” en hij kustte haar hand. Hij had dit in jaren niet gedaan, uitgezonderd, toen zij trouwde.

„Je bent heel lief en vriendelijk, Joseph,” zeide zij. „Dat is iedereen, maar ik wil alsjeblieft vandaag in mijn kamer blijven.”

De geur van de soep streefde echter mevrouw O'Dowd's neus: en zij wilde den heer Jos gezelschap houden. Dus begaven die twee zich aan tafel. „Heer, zegen deze spijs,” zeide de majoorvrouw plechtig. Zij dacht aan haar braven Mick, die aan het hoofd van zijn regiment reed: „Die arme jongens zullen vandaag geen al te best diner krijgen,” zeide zij met een zucht, en daarop tastte zij, gelijk een filosoof, toe.

Jos werd opgewekter naarmate het maal vorderde. Hij dronk op de gezondheid van het regiment; of nam ieder ander excuus te baat om een glas champagne te ledigen. „Wij zullen op O'Dowd en het wakkere — de drinken,” zeide hij en boog hoffelijk in de richting van zijn gast. „Hoera, mevrouw O'Dowd. Vul mevrouw O'Dowd's glas, Isidor.”

Maar plotseling schrok Isidor en de majoorvrouw legde haar mes en vork neer. De ramen van de kamer, die op het Zuiden lag, waren geopend en een dof verwijderd geluid kwam uit die richting over de door de zon verlichte daken. „Wat is het?” vroeg Jos. „Waarom schenk je niet in, schavuit?”

„C'est le feu,” antwoordde Isidor naar het balkon snellend.

„God bewaar ons; het geschut!” riep mevrouw O'Dowd opspringend en ook zij ging naar het venster. Duizend bleeke en angstige gezichten kon men uit andere ramen zien kijken. En spoedig daarop scheen het, alsof de geheele bevolking der stad de straat oprende.

HOOFDSTUK XXXII.

Waarin Jos op de vlucht gaat en de oorlog eindigt.

Wij uit de vredige City van Londen hebben nooit — en zoo God het behaagt zullen ook nooit — zulk een tooneel van overhaasting en schrik, als dat, hetwelk Brussel aanbod, aanschouwd. Drommen renden naar de Namensche poort, uit welke richting het lawaai kwam, en velen reden de vlakke *chaussée* op om de berichten van het leger eerder te weten. Ieder vroeg zijn buur om nieuws; en zelfs de voorname Engelsche lords en ladies verwaardigden zich met menschen te spreken, die zij niet kenden. De vrienden der Franschen liepen opgewonden naar buiten en voorspelden de overwinning van hun keizer. De kooplui sloten hun winkels en gingen de straat op om het algemeene koor van alarm-kreten en geschreeuw te versterken. Vrouwen vlogen naar de kerken en verdrongen zich in de kapellen, en knielden, en baden op de vloertegels en stoepen. Het doffe geluid van het geschut rommelde maar steeds door. Spoedig begonnen rijtuigen met reizigers de stad te verlaten en reden snel de Gentsche barrière door. De voorspellingen der Fransche partijgenooten gingen langzamerhand voor feiten door. „Hij heeft de legers in tweeën gesplitst,” luidde het. „Hij marcheert regelrecht op Brussel aan. Hij zal de Engelschen overweldigen en van avond hier zijn.” „Hij zal de Engelschen overweldigen,” schreeuwde Isidor tot zijn meester, „en hij zal van avond hier zijn.” De man vloog af en aan, van binnen naar buiten, en keerde altijd met nieuwe bijzonderheden omtrent de catastrophe terug. Jos' gelaat werd al bleeker en bleeker. De schrik begon den gezetten burger om het hart te slaan. Al de champagne, die hij dronk, schonk hem geen moed. Vóór zonsondergang was hij zoo verschrikkelijk nerveus gemaakt, dat zijn vriend Isidor, die nu zeker rekende op den buit van den eigenaar der gegalonneerde jas, hem met groote voldoening aanschouwde.

Al dien tijd waren de vrouwen afwezig. Toen zij het vuren een oogenblik aangehoord had, dacht de dikke majoorvrouw aan haar vriendin in de aangrenzende kamer en zij snelde

naar binnen om over Amelia te waken en, zoo mogelijk, haar te troosten. De gedachte, dat zij dit hulpelooze en zachte schepseltje moest beschermen, verleende den aangeboren moed der brave Iersche kracht. Zij bracht vijf uur bij haar vriendin door, soms vermanend, soms opgewekt sprekend, maar vaker zwijgend en ontsteld in gedachten smeekend. „Ik heb haar hand niet eenmaal losgelaten,” zeide de gezette vrouw later, „tot na zonsondergang, toen het vuren voorbij was.” Pauline, de *bonne*, lag geknield in de kerk, vlak bij, en bad voor *son homme à elle*.

Toen het gebulder der kanonnen bedaard was, trad mevrouw O'Dowd uit Amelia's kamer in het daaraan grenzende vertrek, waar Jos zat met de leege flesschen en met zijn moed in de schoenen. Eens of tweemaal waagde hij zich in zijn zusters slaapkamer en keek zeer verschrikt, alsof hij iets zeggen wou. Maar de majoorvrouw bleef, en hij ging heen zonder te spreken. Hij schaamde zich haar te vertellen, dat hij wilde vluchten. Maar toen zij in de eetkamer verscheen, waar hij in de schemering zat in het droevige gezelschap van zijn ledige champagneflesschen, begon hij haar mede te deelen, wat hij op het hart had.

„Mevrouw O'Dowd,” zeide hij, „zou het niet beter zijn, als u Amelia klaar maakte?”

„Gaat u met haar wandelen?” vroeg de majoorvrouw; „zij is ongetwijfeld te zwak om zich te bewegen.”

„Ik — ik heb het rijtuig besteld,” zeide hij, „en de postpaarden; Isidor is ze gaan halen,” vervolgde Jos.

„Waarom wilt u vanavond rijden?” vroeg mevrouw O'Dowd. „Zou zij niet beter in bed zijn? Ik heb haar juist gezegd wat te gaan liggen.”

„Laat haar opstaan,” zeide Jos. „Zij moet opstaan, zeg ik u;” en hij stampte heftig met zijn voet. „Ik herhaal, de paarden zijn besteld — ja, de paarden zijn besteld. Het is voorbij, en —”

„En wat?” vroeg mevrouw O'Dowd.

„Ik ga naar Gent,” antwoordde Jos. „Iedereen gaat; er is plaats voor u! Wij vertrekken in een half uurtje.”

De majoorvrouw keek hem met grenzenloze minachting aan. „Ik ga niet van hier, vóór O'Dowd mij bevel geeft op te rukken,” zeide zij. „U kunt gaan, als u wilt, mijnheer Sedley, maar, waarachtig, Amelia en ik blijven hier.”

„Zij zal gaan,” zeide Jos, en stampte nogmaals met zijn voet. Mevrouw O'Dowd posteerde zich met haar handen op de heupen voor de slaapkamerdeur.

„Ga je haar naar haar moeder brengen?” vroeg zij; „of wil je zelf naar je mama, mijnheer Sedley? Goeien morgen — goeie reis, mijnheer. *Bon voyage*, zooals zij zeggen, en luister naar mijn raad en scheer dien knevel af, of hij zal u ongeluk aanbrengen.”

„Verd—!” schreeuwde Jos, woest van angst, woede en vernedering; en Isidor kwam op dat oogenblik binnen, op zijn beurt ook vloekend. „*Pas de chevaux, sacrebleu!*” siste de woedende bediende. Al de paarden waren weg. Jos was niet de eenige man in Brussel, welke dien dag door een panischen schrik bevangen was.

Maar Jos' angsten, groot en wreed als zij al waren, waren voorbestemd om een bijna waanzinnige hoogte te bereiken vóór de avond verstreken was. Er is reeds vermeld, dat Pauline, de *bonne*, ook *son homme à elle* in de gelederen van het leger had, dat opgetrokken was om keizer Napoleon te ontmoeten. Deze minnaar was een inwoner van Brussel en een Belgisch huzaar. De troepen van zijn natie onderscheidden zich in dezen oorlog allermint door hun moed, en de jeugdige Van Cutsum, Pauline's bewonderaar, was een te goed soldaat om het bevel van zijn kolonel om te vluchten niet te gehoorzamen. Zoolang hij in garnizoen te Brussel lag, vond de jeugdige Regulus (hij was in revolutionnaire tijden geboren) zijn troost, en bracht bijna al zijn vrije oogenblikken door, in Pauline's keuken; en met zijn zakken en zadelholsters vol goede zaken uit de provisiekamer, had hij afscheid genomen van zijn schreiende lieveling, om enkele dagen geleden uit te rukken.

Voor zijn regiment was de veldtocht nu geleden. Zij hadden een deel uitgemaakt van de divisie onder het commando van zijn rechtmatigen souverain, den Prins van Oranje, en wat

lengte van zwaard en knevel aangaat, zoowel als de pracht van uniform en uitrusting, zagen Regulus en zijn makkers er uit als de dapperste menschen-schaar, waarvoor de trompetten ooit schalden.

Toen Ney op de voorhoede der geallieerden losstormde, en de eene stelling na de andere veroverde, tot de komst van het hoofdleger der Engelschen uit Brussel den aanblik van het gevecht bij Quatre Bras veranderde, legden de eskadrons, waaronder zich Regulus bevond, de grootste activiteit aan den dag door voor de Franschen terug te trekken en zij werden uit iedere stelling, die zij innamen, met groote snelheid hunnerzijds verdreven. Hun bewegingen werden alleen belemmerd door de voorhoede der Britten in hun achterhoede. Dus genoodzaakt om halt te houden, was de cavalerie van den vijand (wiens bloeddorstige hardnekkigheid niet te streng berispt kan worden) eindelijk in de gelegenheid om handgemeen te worden met de brave Belgen vóór hen, die liever met de Britten vochten dan met de Franschen, en oogenblikkelijk gingen zij er van door en reden door de Engelsche regimenten achter hen en verspreidden zich in alle richtingen. Feitelijk bestond het regiment niet meer. Het was nergens. Het had geen hoofdkwartier. Regulus galoppeerde geheel alleen vele mijlen van het slagveld verwijderd; en waarheen zou hij natuurlijk vluchten om een schuilplaats te vinden, waarheen anders, dan naar de keuken en de trouwe armen, waarin Pauline hem zoo dikwijls verwelkomd had?

Ongeveer om tien uur kon men het gerinkel van een sabel hooren op de trap van het huis, waarin de Osbornes een etage bewoonden, zooals dat op het vasteland gebruikelijk is. Men had aan de keukendeur kunnen hooren kloppen, en de arme Pauline, uit de kerk teruggekeerd, viel bijna flauw van den schrik, toen zij die opende en haar uitgeputten huzaar voor zich zag. Hij zag zoo bleek als de middernachtelijke dragonder, die Leonora schrik aanjoeg. Pauline zou geschreeuwd hebben, indien zij niet gevreesd had, dat op haar kreet haar meester zou komen toesnellen, en haar vriend herkennen. Zij onderdrukte toen haar schreeuw en leidde haar held de keuken in, gaf hem bier en de lekkere beetjes van het diner, die Jos den moed niet had gehad te proeven. De huzaar toonde, dat hij geen geest was door de ongehoorde hoeveelheden vleesch en bier, welke hij verslond — en terwijl hij met vollen mond at, vertelde hij zijn verhaal van de ramp. Zijn regiment had wonderen van moed verricht en had één oogenblik den aanval van het geheele Fransche leger weerstaan. Maar ten slotte waren zij overweldigd, evenals nu het geheele Britsche leger. Ney vernietigde ieder regiment, als het naderde. De Belgen kwamen tevergeefs tusschenbeide om de slachting der Engelschen te voorkomen. De Brunswijkers werden in verwarring op de vlucht gedreven — hun hertog was gedood. Het was een algemeene *débâcle*. Hij poogde in stroomen bier vergetelheid voor zijn verdriet over de nederlaag te vinden.

Isidor, die de keuken binnengekomen was, hoorde het gesprek en rende weg om het zijn meester te vertellen.

„Het is voorbij,” schreeuwde hij tegen Jos. „Milor, de hertog, is gevangen genomen; de hertog van Brunswijk is gedood; het Britsche leger vlucht; er is maar één man, die ontsnapte, en hij is nu in de keuken — kom mee en luister naar hem.” Dus waggelde Jos dat vertrek binnen, waar Regulus nog op de keukentafel zat en zijn bierflesch nog stevig vasthield.

In zijn beste Fransch, en dat behoorde inderdaad tot een zeer ongrammatisch soort, smeekte Jos den huzaar zijn verhaal te doen. De rampen namen toe naarmate Regulus sprak. Hij was de eenige man van het regiment, die niet gedood was op het slagveld. Hij had gezien, dat de hertog van Brunswijk viel, de zwarte huzaren vluchtten, en de Schotten door het geschut neergeschoten werden.

„En het — de?” bracht Jos hijgend uit.

„In de pan gehakt,” antwoordde de huzaar — waarop Pauline uitriep: „O, mijn meesteres, *ma bonne petite dame*,” en zij kreeg een zenuwtoeval en vervulde het huis met haar gegil.

Half gek van angst, wist mijnheer Sedley niet hoe en waar een veilige schuilplaats te zoeken. Hij vloog van de keuken weer terug naar de zitkamer en wierp een ontstelden blik in de richting van Amelia's deur, welke mevrouw O'Dowd voor zijn neus gesloten en op slot

gedaan had; maar hij herinnerde zich met hoeveel minachting de laatste hem ontvangen had, en nadat hij een kort oogenblik aan de deur had staan luisteren, ging hij er vandaan en besloot de straat op te gaan, voor het eerst dien dag. Dus nam hij een kaars en zocht naar zijn muts met goudgalon en vond die op de gewone plaats op een consoletafeltje in de anti-chambre, vóór een spiegel, waarvoor Jos gewoonlijk coquetteerde en zijn zijlokken altijd opdraaide en zijn pet optoomde, boven zijn oog, zooals het hoorde, alvorens hij zich in het publiek vertoonde. Zoo sterk is de kracht der gewoonte, dat hij zelfs te midden van al zijn angsten werktuigelijk zijn haar begon te draaien en zijn pet op te toomen. Toen keek hij verwonderd naar het bleeke gelaat in den spiegel voor hem en meer in het bijzonder naar zijn knevel, welke laatste, sedert hij op de wereld was gekomen, bijna zeven weken geleden, goed gegroeid was. „Zij zullen mij voor een militair aanzien,” dacht hij en herinnerde zich Isidor's waarschuwing betreffende het bloedbad, waarmede het geheele Engelsche leger bedreigd was; en hij wandelde terug naar zijn slaapkamer en begon ruw aan de schel te trekken, welke zijn knecht riep. Isidor kwam toegesnel. Jos was op een stoel neergeploft — hij had zijn halsdoeken losgerukt en zijn kragen neergeslagen, en zat met beide handen aan zijn keel.

„*Coupez-moi*, Isidor,” riep hij; „*vite! Coupez-moi!*” Eén oogenblik dacht Isidor, dat hij gek was geworden, en dat hij hem zijn keel wou laten afsnijden.

„*Les moustaches*,” bracht Jos hijgend uit; „*les moustaches — coupy, rasy, vite!*” — dit was zijn Fransch — vloeiend, zooals wij reeds zeiden, maar dat zich niet door grammair onderscheidde.

In minder dan geen tijd had Isidor met het scheermes de snor weggenomen, en hij hoorde met onuitsprekelijke verrukking zijn meesters bevelen aan, dat hij een hoed en een burgerjas zou halen. „*Ne porty ploe — habit militaire — bonny — donny a voe, prennny dehors —*” waren Jos' woorden — en eindelijk waren de jas en pet zijn eigendom.

Nadat hij deze ten geschenke had gegeven, koos Jos een eenvoudige zwarte jas en vest uit zijn garderobe, deed een grooten witten halsdoek om en zette een eenvoudige, beverbonte muts op. Als hij een schuithoed had kunnen krijgen, had hij dien gedragen. Men zou toch al gedacht hebben, dat hij een welgestelde geestelijke van de Engelsche kerk was.

„*Venny maintenong*,” vervolgde hij, „*swievy — ally — party — dong la roe.*” En nadat hij dit gezegd had, ging hij snel de trappen af en de straat op.

Ofschoon Regulus plechtig verklaard had, dat hij de eenige soldaat van zijn regiment, of van het leger der geallieerden was, die het lot om door Ney in de pan gehakt te worden ontsnapt was, bleek het, dat die verklaring onjuist was en dat nog een aanzienlijk getal van de veronderstelde slachtoffers het bloedbad overleefd hadden. Vele tientallen van Regulus' makkers hadden den weg naar Brussel terug gevonden en — daar zij allen in hetzelfde geval verkeerden, dat zij gevlucht waren — brachten zij iedereen in den waan, dat de geallieerden verslagen waren.

De komst der Franschen werd ieder oogenblik verwacht; de paniek hield aan en overal werden toebereidselen tot vluchten gemaakt. „Geen paarden!” dacht Jos ontsteld. Hij liet Isidor aan tientallen menschen vragen, of zij ook paarden te leen of te koop hadden, en zijn moed zonk hem in de schoenen, toen van alle kanten ontkennende antwoorden kwamen. Zou hij te voet gaan? Zelfs vrees was niet in staat zijn zwaar lichaam tot zooveel actie aan te sporen.

Bijna alle hotels, die door de Engelschen te Brussel in beslag waren genomen, zagen op het Park uit, en Jos wandelde besluiteloos in deze wijk rond, te zamen met een menigte andere menschen, overweldigd, als hij was, door angst en nieuwsgierigheid. Hij zag gezinnen, die gelukkiger waren dan hij en een span paarden opgediept hadden en ratelend door de straten reden om de wijk te nemen; er waren er ook, die in hetzelfde geval als hij verkeerden en die voor geld noch goede woorden de noodige middelen om te vluchten konden krijgen. Onder degenen, die gaarne vluchten wilden, merkte Jos ook lady Bareacres en haar dochter op, die in haar rijtuig in de *porte-cochère* van hun hotel zaten, al de plaatsen buitenop vol met bagage, en het eenige, wat haar tegenhield te vluchten, was hetzelfde gebrek aan beweegkracht, wat Jos te Brussel hield.

Rebecca Crawley bewoonde appartementen in dit hotel; zij had vóór dezen dag reeds verscheidene vijandige ontmoetingen met de familie Bareacres gehad. Lady Bareacres negeerde mevrouw Crawley op de trap, als zij elkaar toevallig ontmoetten; en overal, waar de naam van de laatste genoemd werd, sprak zij onvermoeid kwaad van haar buurvrouw. De gravin ergerde zich aan de familiariteit van generaal Tufto met de vrouw van den ordonnans. Lady Blanche vermeed haar, of zij een besmettelijke ziekte had. Alleen de graaf zelf hield heimelijk de vriendschap aan, als hij buiten de jurisdictie der dames was. Nu nam Rebecca wraak op deze onbeschaamde vijanden. Het raakte in het hotel bekend, dat kapitein Crawley zijn paarden achtergelaten had; en toen de paniek losbarstte, verwaardigde lady Bareacres zich haar kamenier naar de kapiteinsvrouw te zenden met de groeten van mylady en of zij den prijs van mevrouw Crawley's paarden mocht weten. Mevrouw Crawley zond een briefje terug met haar complimenten en met de boodschap, dat het haar gewoonte niet was zaken te drijven met kameniers. Dit botte antwoord bracht den graaf persoonlijk in Becky's vertrek; maar hij had niet meer succes dan de eerste afgezant. „Mij een kamenier te zenden!” riep mevrouw Crawley woedend uit; „waarom beval lady Bareacres mij niet mijn paarden te zadelen! Wil mylady ontvluchten, of mylady's *femme de chambre*?” En dit was het antwoord, wat de graaf aan de gravin bracht.

Nood breekt wet. De gravin kwam zoowaar in hoogst eigen persoon mevrouw Crawley haar opwachting maken, toen haar tweede bode ook gefaald had. Zij smeekte Becky zelf den prijs te bepalen; zij bood zelfs aan, Becky in haar huis te inviteeren, als de laatste haar maar de middelen verschaftte naar die woning terug te keeren. Mevrouw Crawley keek haar met verachtelijken blik aan.

„Ik wensch niet door deurwaarders in livrei bediend te worden,” zeide zij; „u zult hoogstwaarschijnlijk nooit terugkomen — ten minste u en uw diamanten niet te zamen. De Franschen zullen ze krijgen. Zij zullen hier binnen twee uur wezen en tegen dien tijd zal ik halverwege Gent zijn. Ik zou u mijn paarden niet willen verkoopen, nee, niet voor de twee grootste diamanten, die u op het bal droeg.”

Lady Bareacres beefde van woede en vrees. De diamanten waren in haar kleeding genaaid, en in het opvulsel en de schoenen van mylord verborgen.

„Vrouw, de diamanten zijn bij de bank, en ik wil de paarden hebben,” antwoordde zij.

Rebecca lachte haar in haar gezicht uit. De razende gravin ging naar beneden en zat in haar rijtuig; haar kamenier, haar reisbediende, en haar echtgenoot werden nogmaals de stad ingestuurd, allen om paarden te zoeken; en wee hen, die het laatst terugkwamen! Mylady was vastbesloten hetzelfde oogenblik, dat de paarden kwamen, waar ook vandaan — met of zonder haar echtgenoot te vertrekken.

Rebecca smaakte het genoegen mylady in een rijtuig zonder paarden te zien zitten en zij vestigde haar oogen op haar en bejammerde op luiden toon de verlegenheid, waarin de gravin verkeerde. „Geen paarden te kunnen krijgen!” zeide zij, „en dan al die diamanten in de rijtuiggussens genaaid! Welk een buit voor de Franschen, als zij komen! — het rijtuig en de diamanten bedoel ik; niet mylady!”

Zij lichtte den hotelier in, de bedienden, de gasten, en de tallooze menschen, die zich op de binnenplaats ophiielden. Lady Bareacres had haar wel van uit haar rijtuig dood kunnen schieten.

Terwijl zij zich met de vernedering van haar vijandin vermaakte, kreeg zij Jos in het oog, die dadelijk op haar af kwam, toen hij haar zag. Dat veranderde, ontstelde, dikke gelaat verklapte zijn geheim maar al te duidelijk. Ook hij wilde vluchten en was op zoek naar een middel om te ontkomen. „Hij zal mijn paarden koopen,” dacht Rebecca, „en ik zal de merrie berijden.”

Jos liep op zijn vriendinnetje toe en stelde de vraag voor de honderdste maal gedurende het laatste half uur: „Wist zij, waar paarden te krijgen waren?”

„Wat, u vluchten?” vroeg Rebecca met een lachje. „Ik dacht, dat u de kampioen van alle dames was, mijnheer Sedley.”

„Ik — ik ben geen militair,” bracht hij uit.

„En Amelia? — Wie moet dat arme, lieve zusje van u beschermen,” vroeg Rebecca. „U zult haar toch zeker niet in den steek laten?”

„Van welk nut kan ik haar nu wezen, als — als de vijand eens kwam?” antwoordde Jos. „Zij zullen de vrouwen sparen; maar mijn knecht vertelde mij, dat zij gezworen hebben, de mannen geen genade te schenken — de lafaards.”

„Afschuwelijk!” riep Rebecca uit, die van zijn verwarring genoot.

„Bovendien wil ik haar niet aan haar lot overlaten,” riep haar broer uit. „Zij zal niet aan haar lot overgelaten worden. Er is een plaats voor haar in mijn rijtuig, en één voor u, lieve mevrouw Crawley, als u mee wilt en als wij paarden kunnen krijgen,” zuchtte hij.

„Ik heb er twee te koop,” antwoordde zij. Jos had haar wel kunnen omhelzen, toen hij dit hoorde. „Haal het rijtuig, Isidor,” riep hij; „wij hebben ze gevonden, wij hebben ze gevonden.”

„Mijn paarden waren nog nooit in het gareel,” voegde zij er aan toe. „Bulfinch zou het rijtuig stuk trappen, als u hem inspande.”

„Maar is hij kalm om te berijden?” vroeg de burger.

„Zoo gedwee als een lammetje en zoo vlug als een haas,” antwoordde Rebecca.

„Denkt u, dat ik niet te zwaar voor hem ben?” informeerde Jos. In zijn verbeelding zat hij reeds op diens rug, zonder ook maar één oogenblik aan de arme Amelia te denken. Hoe kan hij, die van een waagstukje op het gebied der rijkunst houdt, zulk een verleiding weerstaan.

Als antwoord vroeg Rebecca hem in haar kamer te komen, waarheen hij haar geheel buiten adem volgde om den koop te sluiten. Jos bracht zelden in zijn leven een half uurtje door, dat hem zooveel geld kostte. Rebecca, die de waarde der goederen, welke zij te koop had, zoowel naar Jos' begeerte om te koopen, als naar de schaarschte van het artikel, mat, vroeg zulk een ongehoorden prijs voor haar paarden, dat zelfs de Engelsch-Indische ambtenaar terugdeinsde. „Zij wilde beide verkoopen of geeneen,” zeide zij vastberaden. Rawdon had haar bevolen, ze niet van de hand te doen voor een lageren prijs dan dien, welchen zij genoemd had. Lord Bareacres beneden zou haar dezelfde som willen betalen — en niettegenstaande al haar liefde en eerbied voor de familie Sedley, moest haar beste mijnheer Joseph begrijpen, dat arme menschen ook moeten leven — in één woord, niemand kon hartelijker wezen, maar meer gedeceideerd waar het zaken betrof.

Jos eindigde met toe te stemmen, zooals men van hem kon verwachten. De som gelds, welke hij moest geven, was zóó groot, dat hij genoodzaakt was haar om uitstel te vragen; zóó groot, dat zij een klein fortuintje voor Rebecca was, die snel berekende, dat, met deze som en den verkoop van de rest van Rawdon's bezittingen en haar weduwe-pensioen, als hij mocht vallen, zij nu geheel onafhankelijk zou zijn en haar weduwschap onbezorgd onder de oogen kon zien. Dien dag had zijzelf er zeker eens of tweemaal over gedacht om te vluchten. Maar haar verstand zeide haar, dat het verstandiger was te blijven.

„Veronderstel, dat de Franschen nu werkelijk komen,” dacht Becky, „wat kunnen zij een arme officiersweduwe dan nog doen? Bah, de dagen van roof en beleg zijn voorbij. Men zal ons kalm naar huis toe laten gaan, of ik kan ook heel gezellig in het buitenland leven van een aardig inkomen.”

In dien tusschentijd gingen Jos en Isidor naar de stallen om de nieuwgekochte beesten te inspecteeren. Jos beval zijn knecht de paarden onmiddellijk te zadelen. Hij wilde nog dienzelfden avond, hetzelfde uur wegrijden. En hij liet zijn bediende achter, druk bezig de paarden in gereedheid te brengen en begaf zich huiswaarts om toebereidselen tot zijn vertrek te maken. Het moest heimelijk geschieden. Hij zou door de achterdeur naar zijn kamer gaan. Hij wilde mevrouw O'Dowd en Amelia liever niet zien en haar bekennen, dat hij op het punt stond te vluchten.

Tegen den tijd, dat Jos' koop met Rebecca gesloten was en hij zijn paarden bezocht en bekeken had, was het bijna weer ochtend. Maar ofschoon het reeds lang na middernacht was, was

er geen rust voor de stad; de menschen waren op, de lichten in de huizen brandden, een groote menigte stond nog aan de deuren en het was druk op de straten. Geruchten van verschillenden aard gingen nog van mond tot mond: het eene bericht verzekerde, dat de Pruisen totaal verslagen waren; een ander, dat het de Engelschen waren, die aangevallen en overwonnen waren; een derde, dat de laatsten stand gehouden hadden. Dit laatste gerucht won langzamerhand veld. Er was nog geen enkele Franschman verschenen. Enkele verdwaalden uit het leger waren de stad binnengekomen en brachten steeds gunstiger berichten; eindelijk bereikte waarlijk een ordonnans Brussel, met dépêches voor den commandant der stad, welke laatste spoedig daarop door de geheele stad een officieele aankondiging liet aanplakken, die het succes der geallieerden te Quatre Bras en den algeheelen terugtocht der Franschen onder Ney na een slag van zes uur behelsde.

De ordonnans moet aangekomen zijn, terwijl Jos en Rebecca samen over den prijs onderhandelden, of toen de laatste zijn koop inspecteerde. Toen hij zijn eigen hotel bereikte, vond hij een groot aantal der talrijke inwoners op den drempel, die het nieuws bespraken; de waarheid er van leed geen twijfel. En hij ging naar boven om het de dames, die onder zijn hoede stonden, mede te deelen. Hij vond het niet noodig haar te vertellen, dat hij van plan was geweest afscheid van ze te nemen, dat hij paarden gekocht had en welken prijs hij er voor betaald had. Maar succes of nederlaag was van minder belang voor haar, die alleen aan de veiligheid dachten van degenen, die zij liefhadden.

Bij het bericht van de overwinning werd Amelia zelfs nog geagiteerder dan te voren. Zij wilde nog hetzelfde oogenblik naar het leger. Zij smeekte haar broer onder tranen haar daarheen te geleiden. Haar twijfel en angsten bereikten hun hoogtepunt; en het arme kind, dat vele uren in een staat van verdooving verkeerd had, begon te raaskallen en heen en weer te rennen in een toestand van hysterische verstandsverbijstering — een droevig schouwspel. Geen man, die ineenkromp van pijn op het slagveld, vijftien mijlen verder, waar zoo hardnekkig gestreden was, en waar na hun doodsstrijd zoovele der dapperen lagen — geen man leed heviger, dan dit arme, onschuldige slachtoffer van den oorlog. Jos kon den aanblik van haar smart niet verdragen. Hij liet zijn zuster aan de zorgen van haar flinkere vrouwelijke metgezel over en ging nogmaals de trap af naar den ingang van het hotel, waar iedereen nog toefde, en sprak, en op verder nieuws wachtte. Het werd klaarlichte dag, toen zij daar zoo stonden en nieuwe berichten van den oorlog kwamen, door mannen, die er een actief aandeel in hadden genomen, gebracht.

Wagens en lange boerenkarren vol gewonden kwamen de stad binnenrijden; afschuwelijk gekerm hoorde men er uitkomen en uitgeputte gezichten keken droevig van uit het stroo. Jos Sedley keek naar één dezer wagens met pijnlijke nieuwsgierigheid — het gekerm van de menschen er in was vreeselijk — de afgematte paarden trokken de kar met moeite. „Sta stil, sta stil!” riep een zwakke stem uit het stroo en het rijtuig hield voor den heer Sedley's hotel stil.

„Het is George, ik weet het zeker!” riep Amelia, die in een oogwenk naar het balkon snelde, met bleek gelaat en loshangende haren. Evenwel, het was George niet, maar het was na hem het beste, wat komen kon: tijding van hem.

Het was de arme Tom Stubble, die vier-en-twintig uur geleden zoo dapper Brussel uitgemarcheerd was, het vaandel van het regiment dragend, dat hij moedig op het slagveld verdedigde. Een Fransche lansier had het been van den jeugdigen vaandrig met een speer doorboord; hij viel, het vaandel nog moedig in de hand. Aan het einde van den strijd had men een plaats voor den armen jongen in een kar gevonden en hij werd naar Brussel teruggebracht.

„Mijnheer Sedley, mijnheer Sedley!” riep de jongen zwak en Jos trad op hem toe, bijna verschrikt door deze smeekbede. Hij wist in het eerst niet, wie het was, die hem riep.

De kleine Tom Stubble stak zijn warme, zwakke hand uit. „Ik moet hier binnengebracht worden,” zeide hij. „Osborne — en — en Dobbin hebben het gezegd; en u moet den man twee Napoleons geven; mijn moeder zal u wel betalen.” De gedachten van dezen jongen man waren gedurende de lange, koortsachtige uren in de kar naar zijn vaders pastorie afgedwaald, welke hij slechts enkele maanden geleden verlaten had en in dat delirium vergat hij soms zijn pijn.

Het hotel was groot, de menschen vriendelijk, en al de gewonden van de kar werden opgenomen en op verschillende legersteden neergelegd. De jonge vaandrig werd de trap op gedragen, naar Osborne's kamer. Amelia en de majoorvrouw waren naar beneden gesnel, toen de laatste hem van af het balkon herkende.

U kunt zich de gevoelens van die vrouwen voorstellen, toen haar gezegd was, dat de strijd voorbij was en dat haar beide echtgenooten veilig waren; met welk een stomme verrukking Amelia haar goede vriendin om den hals viel en haar omhelsde; onder het uiten van hoevele hartstochtelijke gebeden zij op haar knieën viel en den Almachtigen dankte, dat hij haar echtgenoot gespaard had.

Onze jonge dame in haar koortsachtigen en zenuwachtigen toestand kon moeilijk een heilzamer geneesmiddel voorgeschreven worden door een dokter, dan dat hetwelk het toeval op haar weg legde.

Zij en mevrouw O'Dowd waakten onafgebroken bij den zieken knaap, wiens pijnen zeer hevig waren en de plicht, welke Amelia opgelegd was, liet haar geen tijd om somber over haar eigen zorgen te peinzen, of zich aan haar eigen vrees en voorgevoelens over te geven, zooals dat haar gewoonte was. De jeugdige patiënt vertelde op zijn ongekunstelde wijze de gebeurtenissen van den dag, en de daden van onze vrienden van het wakkere — de. Zij hadden zware verliezen geleden. Zij hadden vele officieren en manschappen verloren. Het paard van den majoor werd onder hem weggeschoten, toen het regiment een charge deed, en zij dachten allen, dat O'Dowd gesneuveld was, en dat Dobbin majoor was geworden, totdat zij na den aanval naar hun oude stelling terugkeerden, en den majoor ontdekten, die, op Pyramus' lijk gezeten, zich uit een veldflesch verkwikte.

Kapitein Osborne had den Franschen lansier, die het been van den vaandrig met een lans doorboorde, gedood. Amelia werd zóó bleek bij die gedachte, dat mevrouw O'Dowd den jongen vaandrig midden in zijn verhaal liet ophouden. En het was kapitein Dobbin, die aan het eind van den dag, ofschoon zelf gewond, den knaap in zijn armen had genomen, naar een chirurg gedragen en vandaar naar de kar, die hem naar Brussel terug zou voeren. En hij was het, die den koetsier twee louis beloofde, als hij naar mijnheer Sedley's hotel zou rijden en mevrouw Osborne mededeelen, dat de strijd geëindigd en haar echtgenoot ongedeerd was.

„Waarlijk, hij heeft een goed hart, die William Dobbin,” zeide mevrouw O'Dowd, „ofschoon hij mij altijd uitlacht.”

De jonge Stubble verklaarde plechtig, dat er zoo geen tweede officier in het leger was en hield niet op den kapitein te prijzen, alsmede diens bescheidenheid, vriendelijkheid en bewonderenswaardige kalmte op het slagveld. Aan dit gedeelte van het gesprek schonk Amelia zeer weinig aandacht. Alleen als er over George gesproken werd, luisterde zij, en als hij niet genoemd werd, dacht zij aan hem.

De verzorging van haar patiënt en het peinzen over de wondervolle wijze, waarop velen den vorigen dag ontkomen waren, maakten, dat de tweede dag Amelia niet te lang viel. Er bestond maar één man voor haar in het leger; en het moet gezegd worden, dat, zoolang hij gezond was, de manoeuvres van het leger haar weinig belang inboezemden. Zij hoorde slechts vaag alle berichten, die Jos uit de stad meebracht; ofschoon zij voldoende waren om dien bedeesden heer en vele andere menschen te Brussel groote onrust te baren. De Franschen waren weliswaar teruggedreven, maar dat was na een hevigen en twijfelachtigen strijd, en met slechts één divisie van het Fransche leger. De keizer, met het hoofdleger, was te Ligny, waar hij de Pruisen totaal vernietigd had, en hij kon nu met al zijn strijdmachten tegen de verbonden mogendheden oprukken. De Hertog van Wellington trok naar de hoofdstad terug en hoogstwaarschijnlijk zou een groote slag bij haar wallen geleverd worden, waarvan de kansen meer dan twijfelachtig waren. De Hertog van Wellington had maar twintig duizend Britsche troepen, waarop hij rekenen kon, want de Duitschers waren ongeoeffend, de Belgen ontevreden; en met dit handjevol moest zijn Genade honderdvijftig duizend man, welke onder Napoleon België binnengedrongen waren, het hoofd bieden. Onder Napoleon! Welke krijgsman,

hoe dapper en bekwaam hij ook was, kon tegen hem vechten met kans van winnen?

Aan dit alles dacht Jos, en beefde. Zoo deed geheel Brussel — waar de menschen gevoelden, dat de strijd van den vorigen dag maar een voorspel was van den grooten slag, die op handen was. Eén der legers, dat den keizer bestreden had, was reeds naar alle windstreken uit elkaar gedreven. De weinige Engelschen, die men verzamelen kon om hem weerstand te bieden, zouden op hun post omkomen, en de overwinnaar zou over hun lijken de stad binnentrekken. Wee degenen, die hij daar vond! Toespraken werden opgesteld, autoriteiten vergaderden en debatteerden in het geheim, appartementen werden in gereedheid gebracht en driekleurige vaandels en zinnebeeldige voorstellingen van de zege vervaardigd om Zijne Majesteit, den keizer en koning, bij diens komst te verwelkomen. De uittocht duurde nog voort en waar families ook maar middelen tot vertrek konden vinden, vluchtten zij. Toen Jos op den namiddag van den 17den Juni naar Rebecca's hotel ging, zag hij, dat het groote rijtuig van Bareacres eindelijk de *porte-cochère* verlaten had. Op de een of andere manier had de graaf een paar paarden machtig weten te worden, niettegenstaande mevrouw Crawley, en het rijtuig rolde nu voort op den weg naar Gent. Lodewijk XVIII pakte ook zijn valies in dezelfde stad. Het scheen wel, of het ongeluk nooit moe was dien loggen banneling te kwellen en hem nooit rust gunde. Jos gevoelde, dat het uitstel van gisteren slechts tijdelijk was, en dat hij zijn duur gekochte paarden zeer zeker zelf zou requireeren. Den geheelen dag stond hij groote angsten uit. Zoolang er zich een Engelsch leger tusschen Napoleon en Brussel bevond, was onmiddellijke vlucht niet noodzakelijk; maar hij liet zijn paarden uit hun ver verwijderde stallen overbrengen naar de stallen op de binnenplaats van het hotel, waar hij was, zoodat hij een oogje op ze kon houden, en ze niet aan het gevaar van gewelddadige ontvoering bloot gesteld waren. Isidor bewaakte de staldeur onafgebroken en had de paarden gezadeld om tot vertrek gereed te wezen. Hij verlangde vurig naar die gebeurtenis.

Na de ontvangst van den vorigen dag kwam Rebecca liever niet in de nabijheid van haar lieve Amelia. Zij knipte een stukje van de stelen van den bouquet, dien George haar gegeven had, gaf de bloemen versch water en herlas den brief, dien hij haar gezonden had. „Arm schaap,” zeide zij, terwijl zij het stukje papier in haar vingers ronddraaide, „wat zou ik haar hiermede kunnen verpletteren! — en om zoo iemand breekt zij haar hart — om een man, die dom is — een fat — en die niets om haar geeft. Mijn arme, goeie Rawdon is tien van zulken waard.” En daarna begon zij te overwegen, wat zij doen zou als — als dien armen, goeien Rawdon iets overkwam en wat een fortuintje het was, dat hij zijn paarden achter had gelaten.

In den loop van dezen dag herinnerde mevrouw Crawley, die de familie Bareacres niet zonder woede had zien vertrekken, zich ook de voorzorgsmaatregelen, die de gravin getroffen had; en zij naaide het grootste gedeelte van haar kleedooden, rekeningen en bankbiljetten in de kleeren, die zij aanhad en aldus was zij op alle gebeurtenissen voorbereid — gereed om te vluchten, zoo zij dat noodig oordeelde, of om te blijven en den overwinnaar te verwelkomen, hetzij Engelschman of Franschman. En ik ben er nog zoo zeker niet van, dat zij dien nacht niet droomde, dat zij hertogin werd en *madame la Maréchale*, terwijl Rawdon in zijn jas gehuld, in den regen op Mont St. Jean bivakkeerde, al zijn gedachten gewijd aan het kleine vrouwtje, dat hij achtergelaten had.

Den volgenden dag was het Zondag. En mevrouw O'Dowd smaakte de voldoening haar beide patiënten naar lichaam zoowel als naar geest verkwikt te zien na de rust, welke zij dien nacht genoten hadden. Zijzelf had in een grooten stoel op Amelia's kamer geslapen, bij de hand om haar arme vriendin, of den vaandrig, te helpen, zoo die haar zorgen noodig mochten hebben. Toen de ochtend aanbrak, ging deze sterke vrouw naar het huis terug, waar zij en de majoor ingekwartierd waren, en maakte hier een bewerkelijk en schitterend toilet, voor zulk een dag passend. En het is zeer waarschijnlijk, dat, toen zij zich alleen in de kamer bevond, die haar echtgenoot gebruikt had, en waar zijn slaapmuts nog op het kussen lag en zijn stok in een hoekje stond, zij althans één gebed ten hemel opzond voor het welzijn van den dapperen soldaat, Michael O'Dowd. Toen zij terugkeerde, nam zij haar gebedenboek mee en het beroemde

boek met de preeken van haar oom, den deken, waaruit zij nooit naliet iederen Sabbat te lezen; hoewel zij misschien niet alles begreep, en vele woorden, die lang en diepzinnig waren, verkeerd uitsprak — want de deken was een geleerd man en hield van lange Latijnsche woorden — las zij over het algemeen met grooten ernst, met zeer veel klem, en tamelijk nauwkeurig. „Hoe dikwijls heeft mijn Mick naar die preeken geluisterd,” dacht zij, „en naar mijn voorlezen in de hut bij kalm weer!” Zij stelde voor dien dag deze oefening te hervatten met Amelia en den gewonden vaandrig als toehoorders. Dezelfde dienst werd dien dag in twintig duizend kerken op hetzelfde uur gelezen; en millioenen Britsche mannen en vrouwen smeekten op hun knieën den Vader van allen om bescherming.

Zij hoorden het lawaai niet, dat ons klein gehoor te Brussel verstoorde. Veel harder dan twee dagen te voren, terwijl mevrouw O'Dowd den dienst zoo goed mogelijk voorlas, begon het geschut van Waterloo te bulderen.

Toen Jos dat vreeselijke geluid vernam, besloot hij deze eeuwig wederkerende verschrikkingen niet langer te verduren, en dadelijk te vluchten. Hij holde de kamer van den zieken man binnen, waar onze drie vrienden midden in het gebed opgehouden hadden, en verstoorde hen voorts nog met zijn hartstochtelijke smeekbeden tot Amelia.

„Ik kan het niet langer verdragen, Emmy,” zeide hij: „ik wil het niet verdragen; en jij moet met mij meegaan. Ik heb een paard voor je gekocht — het doet er niet toe voor hoeveel — en je moet je aankleeden, met mij meegaan en achter Isidor rijden.”

„God bewaar me, mijnheer Sedley, maar u bent een lafaard,” zeide mevrouw O'Dowd, die het boek neerlegde.

„Zeg, Amelia,” ging de burger verder; „stoor je niet aan wat zij zegt; waarom moeten wij hier blijven en ons door de Franschen laten vermoorden?”

„U vergeet het —^{de}, mijn jongen,” zeide de kleine Stubble, de gewonde held, van uit zijn bed; „en — en u zult mij niet verlaten, niet waar, mevrouw O'Dowd?”

„Nee, mijn beste jongen,” antwoordde zij, stond op en kuste den knaap. „Jou zal geen kwaad geschieden, zoolang ik er ben. Ik zal niet van hier gaan, vóór ik bericht van Mick krijg. Een mooi figuur zou ik slaan, niet waar, achter dien kerel op een zadelkussen?”

Dit beeld deed den jeugdigen patiënt in bed in lachen uitbarsten en bracht zelfs een glimlach op Amelia's gelaat.

„Ik vraag haar niet,” schreeuwde Jos, „ik vraag die Iersche niet, maar jou, Amelia; eens voor al, wil je meegaan?”

„Zonder mijn man, Joseph?” vroeg Amelia met een verwonderden blik en stak de majoorvrouw haar hand toe. Jos' geduld was ten einde.

„Goeden dag, dan,” zeide hij zijn vuist woedend schuddend en de deur achter zich dichtslaand. En ditmaal gaf hij werkelijk bevel uit te rukken; en hij steeg op de binnenplaats op.

Mevrouw O'Dowd hoorde het getrappel der paardenhoeven, toen zij de poort uitkwamen; en terwijl zij het raam uitkeek, maakte zij verscheidene hoonende opmerkingen over den armen Jos, die de straat uitreed achter Isidor met zijn gegalonneerde pet. De paarden, die enkele dagen niet afgereden waren, waren levendig en sprongen op de straat rond — Jos, een onhandig en bang ruiters, zag er in het zadel niet op zijn voordeel uit. „Zie hem eens, Amelia, hij rijdt op het gelagkamerraam af. Zulk een aap heb ik nog nooit in een porseleinkast gezien.” En spoedig daarop waren de twee in korten galop in de straat verdwenen, welke in de richting van den Gentschen weg leidde; mevrouw O'Dowd zond hem een stortvloed bijtende scherts na, zoolang zij in het gezicht waren.

Den geheelen dag, van den ochtend tot na zonsondergang, hield het kanongebulder geen oogenblik op. Het was donker, toen het schieten plotseling verstomde.

Wij allen hebben gelezen, wat er in dien tusschentijd voorviel. Het verhaal is op de lippen van iederen Engelschman; en u en ik, die kinderen waren, toen de groote slag gewonnen en verloren werd, zijn nooit moede de geschiedenis van den beroemden strijd te hooren of te vertellen. De herinnering er aan wrokt nog steeds in de gemoederen van millioenen der land-

genooten van hen, die de nederlaag leden. Zij snakken naar een gelegenheid om die vernedering te wreken; en zoo een strijd, met een overwinning hunnerzijds, mocht volgen, welke hen op hun beurt uitgelaten van vreugde maakt en ons haar vervloekt legaat van woede en haat na-laai, dan komt er geen einde aan den zoogenaamden roem en schande, en aan het moorden, waaraan twee fiere naties zich beurtelings schuldig maken. Eeuwen later zullen wij Franschen en Engelschen misschien nog steeds tegen elkaar bluffen en elkaar dooden, terwijl wij dapper des duivels code van eer doorvoeren.

Al onze vrienden namen deel aan den grooten slag en vochten als mannen. Den lieven langen dag, terwijl tien mijlen verder de vrouwen gebeden opzonden, weerden de gelederen van de moedige Engelsche infanterie de verwoede charges der Fransche cavalerie af. De kanonnen, die men te Brussel hoorde, richtten een groote slachting onder hen aan, en als kameraden vielen, sloten de onverschrokken overlevenden de gelederen. Tegen het vallen van den avond verminderde de woede van de onophoudelijke aanvallen der Franschen, die zoo moedig weerstaan werden. Hadden zij nog andere vijanden te bestrijden behalve de Engelschen, of maakten zij toebereidselen voor den laatsten aanval? Die kwam eindelijk. De colonnes van de Keizerlijke Garde marcheerden den Mont St. Jean op en verjaagden eindelijk en oogenblikkelijk de Engelschen van de hoogte, welke zij den geheelen dag gehouden hadden, ondanks alles: niet afgeschrikt door het kanongebulder van de artillerie, — rukte de zwarte, zich slingerend voortbewegende massa den heuvel op. Zij had bijna den top bereikt, toen zij begon te wankelen en te weifelen. Toen stond zij stil, nog weerstand biedend aan het vuur. Daarna stormden eindelijk de Engelschen uit de stelling, waaruit geen vijand nog in staat was geweest hen te verdrijven, en de Garde maakte rechtsomkeer en vluchtte.

In Brussel werd geen schieten meer vernomen — de vijand werd mijlen achtervolgd. De duisternis daalde over het slagveld en de stad, en Amelia bad voor George, die voorover lag, dood, zijn hart met een kogel doorboord.

HOOFDSTUK XXXIII.

Waarin juffrouw Crawley's bloedverwanten zich zeer bezorgd over haar maken.

Den vriendelijken lezer wordt verzocht te bedenken — terwijl het leger uit Vlaanderen trekt en, na zijn heldendaden daar, naar de grenzen van Frankrijk oprukt om de vestingen te nemen, alvorens dat land te bezetten — dat er in Engeland een aantal menschen vreedzaam leven, welke een rol in dit verhaal spelen en ook recht hebben op hun aandeel in de kroniek.

Gedurende deze veldslagen en gevaren woonde de oude juffrouw Crawley te Brighton, maar heel weinig onder den indruk van de groote gebeurtenissen, die plaats vonden. De groote gebeurtenissen maakten de nieuwsbladen voorwaar vrij interessant, en Briggs las de *Gazette* voor, waarin Rawdon Crawley's dapperheid eervol vermeld werd, en spoedig daarop ook zijn promotie tot luitenant-kolonel.

„Wat jammer, dat die jonge man zulk een onherstelbaren stap gedaan heeft,” zeide zijn tante; „met zijn rang en onderscheiding had hij best een brouwersdochter met een kwart millioen kunnen krijgen — zooals juffrouw Grains; of naar een vrouw uit de beste families van Engeland kunnen uitzien. Den een of anderen dag zou hij mijn geld gekregen hebben; of zijn

kinderen — want ik heb nog geen haast om heen te gaan, juffrouw Briggs, ofschoon jij misschien wel haast hebt om van mij bevrijd te wezen; en in plaats daarvan is hij tot armoede gedoemd, met een danseres tot vrouw.”

„Wil mijn lieve juffrouw Crawley geen medelijdenden blik op den held werpen, wiens naam in de roemrijke annalen van zijn land geschreven staat?” vroeg juffrouw Briggs, die zeer opgewonden was over de gebeurtenissen bij Waterloo, en die er van hield zich romantisch uit te drukken, wanneer de gelegenheid zich voordeed. „Heeft de kapitein — of de kolonel, zooals ik hem nu mag betitelen — geen daden verricht, die den naam Crawley beroemd maken?”

„Briggs, je bent gek,” antwoordde juffrouw Crawley; „de kolonel heeft den naam Crawley door het slijk gesleurd, juffrouw Briggs. De dochter van een teekenleeraar huwen, wel ja! — een *dame de compagnie* huwen — want veel meer was zij toch niet, Briggs; nee, zij was precies, wat jij bent — alleen jonger, en oneindig veel knapper van uiterlijk en van hoofd. Ik vraag mij af, of jij een medeplichtige was van die verdorven ellendeling, van wier lage listen hij het slachtoffer werd, en die jij zoo bewonderde? Ja, ik geloof stellig, dat jij een medeplichtige was. Maar mijn testament zal je tegenvallen, dat kan ik je verzekeren; en wil je zoo goed zijn den heer Waxy te schrijven en hem mee te deelen, dat ik hem oogenblikkelijk wensch te spreken.” Juffrouw Crawley had zich nu aangewend om bijna iederen dag van de week aan haar zaakwaarnemer, den heer Waxy, te schrijven, want haar schikkingen omtrent haar bezittingen waren alle vernietigd en het vraagstuk, hoe haar geld te vermaken, bezorgde haar groote moeilijkheden. De oude vrijster was echter weer aardig opgeknapt; zooals bewezen werd door de toegenomen kracht en veelvuldigheid van haar bijtende spottereien tegen de arme Briggs, die al deze aanvallen met gedweeheid, met lafheid en met een gelatenheid droeg, welke deels uit edelmoedigheid voortsproten, deels gehuicheld waren — in één woord, met de slaafsche onderdanigheid, die vrouwen van haar karakter en stand wel aan den dag moeten leggen. Wie heeft niet bijgewoond, hoe vrouwen elkaar negeren? Welke kwellingen hebben mannen te verduren in vergelijking met die dagelijksche pijlen van hoon en wreedheid, waarmee arme vrouwen door de tirannen harer sekse doorboord worden? Arme slachtoffers! Maar wij dwalen van ons onderwerp af, hetwelk is, dat juffrouw Crawley altijd buitengewoon lastig was, als zij van een ziekte herstelde — juist zooals men beweert, dat wonden het meest jeuken, als zij aan het genezen zijn.

Terwijl zij dus, zooals allen hoopten, aan de beterhand was, was juffrouw Briggs het eenige slachtoffer, dat in de tegenwoordigheid der zieke werd toegelaten; toch vergaten juffrouw Crawley's bloedverwanten in de verte hun geliefde tante niet, en streefden er door een aantal gedachtenissen, cadeautjes en lieve, hartelijke brieven naar de herinnering aan hen bij haar levendig te houden. Laat ons in de eerste plaats haar neef, Rawdon Crawley, noemen. Eenige weken na den vermaarden slag bij Waterloo en nadat de *Gazette* haar de promotie en den moed van dien officier, die zich onderscheidde, had medegedeeld, bracht de pakketboot van Dieppe mejuffrouw Crawley te Brighton een doos met cadeautjes en een eerbiedigen brief van den kolonel, haar neef. In de doos waren een paar Fransche epauletten, een kruis van het Legioen van Eer, en het gevest van een zwaard — reliquieën van het slagveld; en de brief beschreef met veel humor, hoe het laatste het eigendom was geweest van een commandant der garde, die, nadat hij gezworen had, dat „de garde eerder zou sterven dan zich overgeven,” het volgend oogenblik gevangen werd genomen door een gewoon soldaat, die het zwaard van den Franschman met de kolf van zijn musket brak; waarop Rawdon zich van het verbrijzelde wapen meester maakte. Wat het kruis en de epauletten betrof, die waren afkomstig van een kolonel der Fransche cavalerie, die door het zwaard van den ordonnans in den slag was gevallen; en Rawdon Crawdon wist niet beter met den buit te handelen, dan dien zijn liefste en dierbaarste oude vriendin te sturen. Zou hij haar van uit Parijs blijven schrijven, waarheen het leger optrok? Hij zou haar misschien interessant nieuws uit die hoofdstad kunnen sturen, zoowel als van enkele van juffrouw Crawley's oude vrienden tijdens de emigratie, welke zij in hun nood zooveel vrien-

delijkheid had betoond. De oude juffrouw liet Briggs den kolonel een genadig en complimenteus briefje terugschrijven, waarin zij hem aanmoedigde zijn briefwisseling voort te zetten. Zijn eerste brief was zoo buitengewoon levendig en vermakelijk, dat zij met genoegen den volgenden tegemoet zag. — „Natuurlijk weet ik,” legde zij Briggs uit, „dat Rawdon zoo'n kranigen brief evenmin zou kunnen schrijven als jij, mijn arme Briggs, en dat het dat handige, kleine nest van een Rebecca is, die hem ieder woord dicteert; maar dat is nog geen reden, waarom mijn neef mij niet zou vermaken; en dus wensch ik, dat je hem aan zijn verstand brengt, dat ik buitengewoon goed geluimd ben.”

Ik vraag mij af, of zij ook begreep, dat Becky niet alleen de brieven schreef, maar dat mevrouw Rawdon ook de tropeeën thuis bracht — die zij voor enkele franken van een der tallooze marskramers kocht, welke dadelijk in oorlogsreliquieën handel gingen drijven. De romanschrijver, die van alles op de hoogte is, weet ook dit. Hoe het ook zij, het genadige antwoord van juffrouw Crawley bemoedigde onze jonge vrienden, Crawley en zijn vrouw, die, naar de blijkbaar gekalmeerde gemoedsstemming van hun tante oordeelend, het beste hoopten: en zij droegen zorg haar op vele genoeglijke brieven uit Parijs te onthalen, waarheen, zooals Crawley zeide, zij het geluk hadden het zegevierende leger te volgen.

De brieven der oude vrijster aan de rectorsvrouw, die heenging om het gebroken sleutelbeen van haar echtgenoot in de pastorie te Queen's Crawley te verzorgen, waren bijlange niet zoo genadig. Mevrouw Bute, die vlugge, flinke, levendige, heerschzuchtige vrouw, beging de noodlottigste fout tegenover haar schoonzuster. Zij had niet alleen haar en haar huisgenooten onderdrukt — zij had juffrouw Crawley verveeld; en als juffrouw Briggs een vrouw was geweest met een greintje geest, dan had zij genoeg gesmaakt in de opdracht harer meesteres om mevrouw Bute Crawley een brief te schrijven en haar te berichten, dat juffrouw Crawley's gezondheid zeer vooruitgegaan was sedert het vertrek van mevrouw Bute, en waarin zij de laatste verzocht zich in geen geval te derangeeren, of haar gezin ter wille van juffrouw Crawley in den steek te laten. In dezen triomf over een dame, die zich zeer hooghartig en wreed tegenover juffrouw Briggs gedragen had, zouden de meeste vrouwen zich verheugd hebben; maar om de waarheid te zeggen was Briggs een vrouw zonder eenigen geest, en het oogenblik, dat haar vijandin verslagen was, begon zij medelijden met haar te gevoelen.

„Hoe dom was ik,” dacht mevrouw Bute, en met reden, „ooit er op te zinspelen, dat ik kwam, in dien dwazen brief, toen wij juffrouw Crawley de paarlhoenders zonden. Ik had zonder één woord naar dat arme, lieve, suffige, oude schepsel moeten gaan en haar uit de handen van die sukkel van een Briggs halen en die harpij van een *femme de chambre*. O, Bute, Bute, waarom brak jij je sleutelbeen?”

Ja, waarom? Wij hebben gezien, dat mevrouw Bute, toen zij het spel in handen had, te goed speelde. Zij had juffrouw Crawley's huishouding geheel geregeerd, om dan ook volkomen op de vlucht gedreven te worden, toen een gunstige gelegenheid om in opstand te komen zich voordeed. Zij en haar gezin meenden echter, dat zij het slachtoffer was van afgrijselijke zelfzucht en verraad, en dat haar opofferingen ten behoeve van juffrouw Crawley met de meest barbaarsche ondankbaarheid beloond werden. Rawdon's promotie en de eervolle vermelding van zijn naam in de *Gazette* vervulden deze goede, christelijke vrouw met ontzetting. Zou zijn tante minder hardvochtig jegens hem gestemd worden, nu hij kolonel was en een ridder der Bathorde? en zou die vreeselijke Rebecca weer in de gunst komen?

De rectorsvrouw schreef een preek voor haar echtgenoot over de ijdelheid van den militairen roem en den voorspoed der goddeloozen, die de eerwaarde predikant, zoo goed hij kon, voorlas, maar waarvan hij geen woord begreep. Onder zijn gehoor was Pitt Crawley — Pitt, die met zijn twee halfzusters ter kerk was gekomen; den ouden baronet kon men er niet toe bewegen het bedehuis dikwijls te bezoeken.

Sedert het vertrek van Becky Sharp had die oude snaak zich geheel en al aan zijn slechte gewoonten overgegeven, tot groote ergernis van het graafschap en stomme ontzetting van zijn zoon.

De linten van juffrouw Horrocks' muts werden mooier dan ooit. De beschaafde families vloden de Hall en haar eigenaar met afgrijzen. Sir Pitt ging in de huizen van zijn pachters pimpelen; en op marktdagen dronk hij met de boeren uit Mudbury en de omliggende plaatsjes rumgrog. Hij reed met de familiekoets met vier paarden bespannen naar Southampton, juffrouw Horrocks binnenin; en de menschen van het graafschap, evenals zijn zoon, verwachtten iedere week, in sprakeloozen angst, dat zijn huwelijk met haar in het provinciale blaadje aangekondigd zou worden. Het was werkelijk een onaangename last om te dragen voor den heer Crawley. Zijn welsprekendheid was verlamd op de zendelingenbijeenkomsten en andere godsdienstige vergaderingen in den omtrek, waar hij gewoon was geweest te presideeren en uren lang te spreken; want hij gevoelde, als hij opstond, dat de toehoorders zeiden: „Dat is de zoon van den ouden losbol, Sir Pitt, die waarschijnlijk op dit oogenblik in de kroeg zit te drinken.” En eens, toen hij het over den achterlijken toestand van den koning van Timbuctoo had, en diens vrouwen, die even onwetend waren, vroeg een aangeschoten ongeloovige uit de menigte: „Hoeveel zijn er te Queen's Crawley, Brave Hendrik?” tot groote verbazing van het podium, en zeer ten nadeele van den heer Pitt's rede. En de beide dochters van Queen's Crawley zouden in het wild opgegroeid zijn (want Sir Pitt zwoer, dat er geen gouvernante meer in zijn huis kwam), als de heer Crawley den ouden heer niet met dreigementen gedwongen had ze naar school te zenden.

Wij hebben reeds eerder gezegd, dat, wat voor persoonlijke geschillen er ook tusschen hen allen mochten bestaan, juffrouw Crawley's nichtjes en neefjes eensgezind waren, waar het betrof haar te beminnen en haar blijken van hun toegenegenheid te sturen. Zoo zond mevrouw Bute paarlhoenders en enkele bijzonder mooie bloemkolen, en een aardig beursje of speldenkussen door haar schatjes van meisjes gemaakt, welke laatsten verzochten een *klein* plaatsje in de herinnering hunner tante te mogen behouden, terwijl Sir Pitt wat perziken, druiven en wild van de Hall zond. De Southampton diligence bracht gewoonlijk deze blijken van toegenegenheid naar juffrouw Crawley te Brighton: en soms bracht zij ook den heer Crawley daarheen — want zijn twisten met Sir Pitt waren de oorzaak, dat hij dikwijls van huis weg was; en bovendien had hij een attractie te Brighton in de persoon van lady Jane Sheepshanks, wier verloving met den heer Crawley reeds eerder in dit verhaal vermeld werd. Lady Jane en haar zusters woonden te Brighton met haar mama, gravin Southdown, die vrouw, met dien krachtigen geest, welke zoo gunstig bekend staat in de vrome wereld. Enkele woorden moeten er aan lady Jane en haar doorluchtige familie gewijd worden, die thans, zoowel als in de toekomst, door banden van bloedverwantschap aan het huis Crawley verbonden zijn. Weinig behoeft gezegd te worden van het hoofd der familie Southdown, Clement William, vierden graaf van Southdown, behalve, dat de graaf zitting in het Parlement kreeg (als Lord Wolsey) door den invloed van den heer Wilberforce, en hij strekte een tijd lang zijn politieken peetvader tot eer en was beslist een vrome jonge man. Maar woorden kunnen de gevoelens van zijn bewonderenswaardige moeder niet beschrijven, toen zij hoorde, zeer kort na het verscheiden van haar edelen echtgenoot, dat haar zoon lid was van verscheidene wereldsche clubs en vrij veel met spelen verloren had bij Wattiers en in de „Cocoa-Tree”; dat hij geld opgenomen had op obligatiën, betaalbaar na den dood van zijn vader, en dat hij het familiegoed bezwaard had; dat hij met vier paarden reed en de renbaan bezocht; en dat hij zoowaar een loge in de opera had, waarin hij de gevaarlijkste vrijgezellen plaatsen aanbood. Zijn naam werd slechts met diepe zuchten geuit in den kring van de douairière.

Lady Emily was vele jaren ouder dan haar broer; zij nam een aanzienlijke plaats in de vrome wereld in, als de schrijfster van de reeds genoemde, verrukkelijke tractaatjes, en van vele gezangen en geestelijke geschriften. Een rijpe, oude vrijster, die slechts flauwe begrippen omtrent het huwelijk had, wier liefde voor de zwartjes bijna al haar gevoelens in beslag nam. Ik geloof, dat wij aan haar het mooie gedicht te danken hebben —

„Lead us to some sunny isle,
Yonder in the western deep;
Where the skies for ever smile,
And the blacks for ever weep,” etc.

Zij onderhield briefwisseling met geestelijken in de meeste onzer Oost- en West-Indische bezittingen en had een heimelijke liefde opgevat voor den Eerwaarden Silas Hornblower, die op de eilanden in de Zuidzee getatoueerde was.

En wat lady Jane betreft, aan wie, zooals we reeds opmerkten, de heer Pitt Crawley zijn liefde had geschonken, zij was lief, blozend, stil en verlegen. Niettegenstaande het feit, dat hij zoo slecht werd, weende zij om haar broer en schaamde er zich zeer over, dat zij hem nog liefhad. Toch zond zij hem nog kleine, haastige, gesmokkelde briefjes en gooide ze tersluiks in de bus. Een vreeselijk geheim bezwaarde haar, namelijk, dat zij en de oude huishoudster Southdown een heimelijk bezoek gebracht hadden op zijn kamers in de Albany: en — hem — o, die ondeugende, lieve, doortrapte deugniet! een sigaar vonden rooken met een flesch Curaçao voor hem. Zij bewonderde haar zuster, zij aanbad haar moeder, zij vond den heer Crawley, na Southdown, dien gevallen engel, den aanbiddelijksten en begaafdsten aller mannen: en haar mama en zuster, die de meest superieure dames waren, regelden alles voor haar en beschouwden haar met dat liefdallig medelijden, waar de waarlijk superieure vrouw altijd zoo gul mee is. Haar mama bestelde haar japonnen, haar boeken, haar hoeden, en vormde haar ideeën voor haar. Zij liet haar paardrijden, of pianospelen, of de een of andere lichaamsbeweging nemen, al naarmate lady Southdown noodig oordeelde; en zij zou haar dochter tot den leeftijd van zes-en-twintig jaar met kinderboezelaars hebben laten loopen, als zij niet afgedankt werden, toen lady Jane aan koningin Charlotte voorgesteld werd.

Toen deze dames pas in haar huis te Brighton waren, bracht de heer Crawley alleen haar een persoonlijk bezoek, en stelde er zich mee tevreden een kaartje bij zijn tante af te geven en den heer Bowls, of diens hulpje, bescheiden naar den gezondheidstoestand der zieke te vragen.

Toen hij juffrouw Briggs eens ontmoette, die uit de bibliotheek kwam met een scheeps-lading romannetjes onder haar arm, bloosde de heer Crawley op een wijze, hem geheel vreemd, toen hij op haar afstapte en de gezelschapsjuffrouw van juffrouw Crawley de hand schudde. Hij stelde juffrouw Briggs voor aan de dame, met wie hij toevallig liep, lady Jane Sheepshanks, en zeide: „Lady Jane, mag ik u de liefste vriendin en de hartelijkste kameraad mijner tante, juffrouw Briggs, voorstellen, die u onder een anderen naam kent, als de schrijfster van die heerlijke ‚Lyrics of the Heart‘, waarvan u zooveel houdt.”

Lady Jane bloosde ook, toen zij juffrouw Briggs haar vriendelijk, klein handje toestak en zeide iets zeer beleefds en onsamenhangends van mama, en dat zij van plan was juffrouw Crawley een bezoek te brengen, en dat zij blij was kennis te maken met de vrienden en bloedverwanten van den heer Crawley; en zij groette Briggs, toen zij scheidden, met haar zachte duiven-oogen, terwijl Pitt Crawley een diepe, hoffelijke buiging voor haar maakte, evenals voor Hare Hoogheid, de Hertogin van Pimpernickel, toen hij gezant aan dat hof was.

Die listige diplomaat en discipel van den dubbelhartigen Binkie! Hij was het, die lady Jane een exemplaar van de jeugd-gedichten van de arme Briggs had gegeven, welke hij zich herinnerde te Queen's Crawley te hebben gezien, met een opdracht van de dichteres aan zijn vaders overleden vrouw; en hij nam het boek mee naar Brighton, las het in de Southampton-diligence en maakte er met zijn potlood aanmerkingen in, vóór hij het die lieve lady Jane aanbod.

Hij was het, die lady Southdown de groote voordeelen voorlegde, welke uit een intimiteit tusschen haar familie en juffrouw Crawley zouden kunnen voortspruiten — voordeelen zoowel wereldlijk als geestelijk, zeide hij; want juffrouw Crawley was nu geheel alleen; de afschuwelijke losbandigheid en het huwelijk van zijn broer Rawdon hadden haar van dien verdoemden jongen

man vervreemd; de begeerige tirannie en gierigheid van mevrouw Bute Crawley waren de oorzaak geweest, dat de oude dame tegen de buitensporige pretensies van dien tak der familie in opstand kwam; en ofschoon hijzelf zijn leven lang nooit eenige moeite had gedaan de genegenheid van juffrouw Crawley te verwerven, misschien uit misplaatsten trots, vond hij nu, dat alle passende middelen aangewend moesten worden om, zoowel haar ziel voor ondergang te behoeden, als zichzelf, het hoofd der familie Crawley, het bezit van haar fortuin te verzekeren.

De energieke lady Southdown was het met beide voorstellen van haar schoonzoon roerend eens en wilde juffrouw Crawley dadelijk bekeeren. In haar eigen huis, zoowel te Southdown als te Trottermore Castle, doorkruiste deze rijzige en afschrikwekkende zendelinge der waarheid de omgeving in haar calèche met vóórrijders, deelde stapels tractaatjes onder de boeren en pachters uit en beval dan baas Jones zich te bekeeren, evenals zij moeder Hicks een poeder van dokter James liet innemen, zonder recht op hooger beroep, of zonder onderscheid.

Mylord Southdown, haar overleden echtgenoot, een epileptische, eenvoudige edelman, keurde gewoonlijk alles goed, wat zijn Mathilda deed en dacht; zoodat, welke veranderingen haar eigen geloof ook mocht ondergaan (en het schikte zich naar een ongeloofelijke verscheidenheid van meeningen, van allerlei predikers onder de Dissenters), zij niet de minste gewetensbezwaren gevoelde al haar pachters en ondergeschikten te bevelen haar geloof aan te nemen. Dus, of zij een volgeling van den Eerwaarden Saunders Mc Nitre, den Schotschen geestelijke, was; of van den Eerwaarden Luke Waters, den zachtaardigen Wesleyan; of van den Eerwaarden Giles Jowls, den verlichten schoenlapper, die zichzelf den titel van Eerwaarde gaf, evenals Napoleon zichzelf tot keizer kroonde — er werd van huisgezin, kinderen en pachters van lady Southdown verwacht, dat zij met mylady neerknielden en amen zeiden op de gebeden van deze geestelijken. Gedurende deze oefeningen was het den ouden Southdown, wegens zijn ziekelijken toestand, veroorloofd in zijn eigen kamer te zitten, warmen kruidenwijn te drinken en zich het nieuwsblad te laten voorlezen.

Lady Jane was de lievelingsdochter van den ouden graaf, en zij verzorgde hem en had hem oprecht lief; wat lady Emily, de dichteres van „De Waschvrouw van Finchley Common,” betreft, haar bedreigingen met toekomstige straffen gedurende dit tijdperk (want haar meeningen wijzigden zich later) waren zoo afschrikwekkend, dat zij den bedeesden ouden heer, haar vader, schrik aanjoegen; en de geneesheeren verklaarden, dat hij zijn toevallen altijd na een preek van lady Emily kreeg.

„Ik zal er zeker een bezoek brengen,” zeide lady Southdown toen, in antwoord op de vermaning van haar dochters *prétendu*, den heer Pitt Crawley. — „Wie is juffrouw Crawley's geneesheer?”

De heer Crawley noemde den naam van den heer Creamer.

„Een allergevaarlijkst en onwetend arts, mijn beste Pitt. Door Gods Voorzienigheid heb ik hem uit verscheidene huizen verwijderd; ofschoon ik in één of twee gevallen niet op tijd kwam. Ik kon dien armen generaal Glanders, die onder de handen van den onwetenden man stervende was, niet meer redden. Hij knapte nog wat op door Podgers' pillen, welke ik hem toediende; maar helaas! het was te laat. Zijn dood was echter verrukkelijk; en hij is er niet slechter op geworden; mijn beste Pitt, Creamer moet je tante niet langer behandelen.”

Pitt verklaarde, dat hij er volkomen mee instemde. Ook hij werd door de energie van zijn edele bloedverwante en aanstaande schoonmoeder meegesleept.

Hij werd wel gedwongen in Saunders McNitre, Luke Waters, Giles Jowls, Podgers' pillen en Pokey's Elixer te gelooven, en in alle geneesmiddelen van mylady, zoowel geestelijk als wereldlijk. Nooit verliet hij haar huis zonder eerbiedig een groote dosis van haar kwakzalvers theologie en medicijnen mee te nemen. O, mijn lieve broeders en makkers op de Kermis der IJdelheid, wie onder u kent niet en lijdt niet onder zulke welwillende despoten? Het is nutteloos tegen haar te zeggen: „Lieve mevrouw, verleden jaar nam ik op uw aanraden Podgers' onfeilbaar middel, en ik heb er vertrouwen in. Waarom, waarom moet ik nu van

meening veranderen en Rodgers' geneesmiddelen als de ware beschouwen?" Er is niets aan te doen; als de onvermoeide proselietenmaakster u niet met argumenten kan overtuigen, barst zij in tranen uit en aan het eind van het dispuut slikt de weigeraar de pil door en zegt: „Welnu, welnu, dan maar Rodgers' pillen.”

„En wat haar geestelijke toestand betreft,” vervolgde lady Southdown, „daar moeten wij natuurlijk dadelijk voor zorgen; met Creamer als geneesheer kan zij iederen dag heengaan; en in welk een toestand, mijn beste Pitt, in welk een vreeselijken toestand! Ik zal dadelijk den Eerwaarden heer Irons bij haar sturen. Jane, schrijf den Eerwaarden Bartholomew Irons een briefje in den derden persoon en zeg, dat ik hem vanavond om half zeven op de thee wacht. Hij is een man, die de godsdienstige gevoelens opwekt; hij moest juffrouw Crawley heden avond, voordat zij zich ter ruste begeeft, bezoeken. En Emily, lieve, maak een pakje met boeken voor juffrouw Crawley klaar. Pak ‚Een Stem uit de Vlammen’, ‚Een waarschuwend Trompet voor Jericho,’ en ‚De gebroken Vleeschpotten’ in; of ‚De bekeerde Kannibaal.’ ”

„En ‚De Waschvrouw van Finchley Common,’ mama,” zeide lady Emily. „Het is goed eerst met iets vertroostends te beginnen.”

„Zwijg, mijn lieve dames,” zeide Pitt, de diplomaat. „Met allen eerbied voor de meening van mijn lieve en eerbiedwaardige lady Southdown, vind ik het in het geheel niet raadzaam zoo spoedig met ernstige onderwerpen bij juffrouw Crawley aan te komen. Denk aan haar delicates toestand en hoe weinig, hoe bedroevend weinig, zij tot op heden gewend is geweest aan overwegingen in verband met haar onsterfelijk welzijn.”

„Kunnen wij er dan te vroeg mee beginnen, Pitt?” vroeg lady Emily, die opstond, de boekjes reeds in de handen.

„Als u te onverwachts begint, zult u haar totaal afschrikken. Ik ken mijn tantes wereldschen aard zoo goed, dat ik zeker ben, dat elke plotselinge poging tot bekeering het minst doeltreffende middel zal wezen, dat voor het welzijn van de ongelukkige vrouw aangewend kan worden. Wij zullen haar slechts afschrikken en ergeren. Zij zal hoogstwaarschijnlijk alle boekjes wegwerpen en elke kennismaking met de geefsters weigeren.”

„Je bent al even wereldsch als juffrouw Crawley, Pitt,” antwoordde lady Emily en verliet met een minachtenden blik de kamer, haar boeken in de hand.

„En ik hoef u niet te vertellen, mijn lieve lady Southdown,” vervolgde Pitt op zachten toon en zonder notitie van de onderbreking te nemen, „hoe noodlottig een weinig gebrek aan vriendelijkheid en omzichtigheid wezen kan voor de hoop, welke wij koesteren ten opzichte van de wereldsche bezittingen mijner tante. Denk er aan, dat zij zeventig duizend pond bezit; denk aan haar leeftijd en haar hoogst nerveuzen en delicates toestand; ik weet, dat zij het testament, ten gunste van mijn broer (kolonel Crawley) gemaakt, vernietigd heeft: door die gewonde ziel te vertroosten, moeten wij die op het rechte pad brengen, niet door haar af te schrikken; en ik denk, dat u het met mij eens zult wezen, dat — dat —”

„Natuurlijk, natuurlijk,” merkte lady Southdown op. „Mijn lieve Jane, je hoeft dat briefje aan den heer Irons niet te sturen. Als haar gezondheidstoestand van dien aard is, dat rede-neeringen haar vermoeien, zullen wij haar beterschap afwachten. Morgen zal ik juffrouw Crawley bezoeken.”

„En als ik zoo vrij mag wezen, lieve lady Southdown,” vervolgde Pitt op minzamen toon, „zou ik voorstellen liever niet onze dierbare Emily, die veel te enthousiast is, mede te nemen, maar laat onze zachte en lieve lady Jane u begeleiden.”

„Zeer zeker, Emily zou alles bederven,” antwoordde lady Southdown; en ditmaal stemde zij toe van haar gebruikelijke gewoonte af te wijken, die, zooals wij reeds zeiden, hierin bestond, dat, vóór zij persoonlijk losstormde op een individu, dat zij van plan was te onderwerpen, zij een hoeveelheid tractaatjes op de bedreigde persoon afzond (evenals een aanval der Franschen altijd door een woedend kanonnenvuur voorafgegaan werd). Lady Southdown, herhalen wij, stemde er in toe een gunstigen tijd af te wachten, ter wille van de gezondheid der zieke, of ter wille van het welzijn van haar ziel, of ter wille van haar geld. Den volgenden dag hield het

grootte familierijtuig van de dames Southdown, met het kroontje van den graaf en het ruitvormig schild (waarop de drie dravende zilveren lammeren op het groene veld der Southdowns gekwartierd waren met drie kelen snuifdozen op het zwarte veld boven een gouden balk, het insigne van het huis Binkie), in allen luister voor juffrouw Crawley's deur stil, en de lange, ernstige knecht reikte den heer Bowls het kaartje van mylady voor juffrouw Crawley over, en ook één voor juffrouw Briggs.

Bij wijze van compromis zond lady Emily 's avonds een pakje voor de laatste, dat exemplaren van de „Waschvrouw,” en andere niet al te strenge en geliefkoosde tractaatjes voor juffrouw Briggs bevatte om die aandachtig door te lezen; en enkele voor de bediendekamer, namelijk: „Kruimels uit de Provisiekast,” „De Wal en de Sloot,” en „De Livrei der Zonde,” die veel afschrikwekkender waren.

HOOFDSTUK XXXIV.

James Crawley wordt er uitgeknikkerd.

Het beminlijk gedrag van den heer Crawley en de vriendelijke begroeting van lady Jane vleiden in hooge mate juffrouw Briggs, die in staat was een goed woord voor de laatste te doen, nadat de kaartjes der familie Southdown juffrouw Crawley aangeboden waren. Een kaartje van een gravin persoonlijk ook voor haar, Briggs, afgegeven, deed de arme, eenzame gezelschapsjuffrouw niet weinig genoegen.

„Wat kan lady Southdown er mee voor hebben voor jou een kaartje achter te laten, vraag ik mij af, juffrouw Briggs?” zeide de republikeinsche juffrouw Crawley; waarop haar juffrouw van gezelschap nederig antwoordde, „dat zij hoopte, dat er geen kwaad in stak, als een dame van rang notitie van een arme, beschaafde vrouw nam,” en zij borg dat kaartje in haar werkdoosje bij haar dierbaarste schatten. Bovendien vertelde juffrouw Briggs, dat zij den heer Crawley, die met zijn nicht en verloofde op de rotsen wandelde, den vorigen avond ontmoet had: en zij zeide, hoe vriendelijk en zacht de dame er uitzag en hoe eenvoudig, om niet te zeggen gewoon, zij gekleed was en zij beschreef en schatte met vrouwelijke nauwkeurigheid alle artikelen, van den hoed tot de schoenen.

Juffrouw Crawley liet Briggs maar doorbabbelen, zonder haar al te vaak in de rede te vallen. Daar zij aan de beterhand was, begon zij naar gezelschap te hunkeren. De heer Creamer, haar geneesheer, wilde er niet van hooren, dat zij naar haar oude, veelbezochte plekjes en wufte vermaken in Londen terugkeerde. De oude juffrouw was maar al te blij eenig gezelschap te Brighton te ontmoeten en de kaartjes werden niet alleen den volgenden dag reeds beantwoord, maar Pitt Crawley werd goedgunstig uitgenoodigd zijn tante een bezoek te brengen. Hij kwam, en bracht lady Southdown en haar dochter mee. De douairière zeide geen woord over den toestand van juffrouw Crawley's ziel; maar sprak met zeer veel beleid over het weer; over den oorlog en den val van dat monster van een Bonaparte; en boven alles over doctoren, kwakzalvers en de buitengewone verdiensten van Dr. Podgers, dien zij toen begunstigde.

Gedurende dit onderhoud deed Pitt Crawley een handigen zet, en één, die bewees, dat, als zijn diplomatieke loopbaan niet in het begin door veronachtzaming verwoest was, hij het ver in zijn ambt had kunnen brengen. Toen de douairière Southdown het aan den stok kreeg met den Corsikaanschen parvenu, zooals dat in die dagen de gewoonte was,

en aantoonde, dat hij een monster was met alle denkbare ondeugden behept, een lafaard en een tiran, niet waard te leven, iemand, wiens val voorspeld was, enz., nam Pitt Crawley het plotseling voor den man van het noodlot op. Hij beschreef den eersten Consul, zooals hij hem te Parijs bij den vrede van Amiens zag; toen hij, Pitt Crawley, het genoeg smaakte met den grooten en besten heer Fox kennis te maken, een staatsman, dien, hoezeer hij ook met hem van meening mocht verschillen, hij niet anders dan vurig kon bewonderen — een staatsman, die altijd de beste opinie over keizer Napoleon had. En hij sprak met de grootste verontwaardiging over het trouwelooze gedrag van de verbonden mogendheden tegenover dezen ontroonden vorst, die, nadat hij zich edelmoedig aan hun genade had overgeleverd, tot een onteerend en wreed ballingschap verwezen werd, terwijl een dweepziek Paapsch gepeupel in zijn plaats Frankrijk tiranniseerde.

Deze orthodoxe afschuw voor Paapsch bijgeloof redde Pitt Crawley in de oogen van lady Southdown, terwijl zijn bewondering voor Fox en Napoleon hem onmetelijk in de achting van juffrouw Crawley deed stijgen. Van haar vriendschap met dien overleden Britschen staatsman werd reeds melding gemaakt, toen wij haar voor de eerste maal in ons verhaal introduceerden. Als een echte „Whig” was juffrouw Crawley gedurende den geheelen oorlog in oppositie geweest, en ofschoon de val van den keizer de oude dame ongetwijfeld niet schokte, en zijn slechte behandeling er niet toe bijdroeg haar leven of rust te verkorten, sprak Pitt tot haar hart, toen hij den lof van haar beide afgoden bezong; en door deze enkele toespraak steeg hij enorm in haar gunst.

„En wat vind jij er van, lieve kind?” vroeg juffrouw Crawley de jonge dame, voor wie zij op het eerste gezicht een groote voorliefde opgevat had, zooals zij altijd voor aardige en bescheiden jonge menschen deed; ofschoon het erkend moet worden, dat haar genegenheid even spoedig bekoelde.

Lady Jane bloosde hevig en zeide, „dat zij geen verstand van politiek had en dat aan knapper menschen dan zijzelf overliet; maar mama had ongetwijfeld gelijk en de heer Crawley had prachtig gesproken.” En toen de dames afscheid namen, hoopte juffrouw Crawley, dat „lady Southdown zoo vriendelijk zou wezen zoo nu en dan lady Jane eens bij haar te sturen, als zij haar kon missen om een arme, zieke, eenzame oude vrouw wat op te beuren.” Deze belofte werd goedgunstig gedaan en zij scheidden op zeer vriendschappelijken voet.

„Laat lady Southdown niet weer komen, Pitt,” zeide de oude dame. „Zij is dom en verwaand, als al je moeders familie, die ik nooit kon uitstaan. Maar breng die aardige, goedhartige, kleine lady Jane zoo dikwijls als je maar wilt.”

Pitt beloofde zulks te doen. Hij vertelde gravin Southdown niet, welke opinie zijn tante zich van mylady gevormd had, welke laatste integendeel dacht, dat zij een alleraangenaamsten en majestueuzen indruk op juffrouw Crawley gemaakt had.

En dus niet afkeerig een zieke dame te troosten, en misschien in haar hart blij nu en dan bevrijd te wezen van het saaie en hoogdravende geredeneer van den Eerwaarden Bartholomew Irons, en de plechtige vleiers, die zich om de aanmatigende gravin, haar mama, schaarden, werd Jane een vrij geregelde bezoeker van juffrouw Crawley, vergezelde haar op haar rijtoertjes en vroolijkte haar verscheidene avondjes op. Zij was van nature zoo goed en zacht, dat zelfs Firkin niet jaloersch op haar was; en de vriendelijke Briggs vond, dat haar vriendin minder hard voor haar was, als de lieve lady Jane er was. Tegenover lady Jane waren juffrouw Crawley's manieren innemend. De oude, ongetrouwde juffrouw verhaalde haar duizend anecdoten uit haar jeugd, en sprak in geheel anderen trant dan dien, waarin zij gewoon was met de goddelooze kleine Rebecca te redeneeren; want er was iets in lady Jane's onschuld, dat lichtvaardig gepraat in haar tegenwoordigheid een onbeschaamdheid zou wezen, en juffrouw Crawley was te veel een vrouw van beschaving om zooveel reinheid te kwetsen.

De jonge dame zelf had nooit vriendelijkheid ondervonden, behalve van deze oude vrijster, en haar broer en haar vader; en zij beloofde juffrouw Crawley's *engouement* met ongekunstelde liefvalligheid en vriendschap.

Op herfstavonden (terwijl Rebecca te Parijs praalde, de vrolijkste der vrolijke overwinnaars daar, en onze Amelia, onze lieve, gekwetste Amelia, ach, waar was zij?) placht lady Jane in juffrouw Crawley's salon te zitten en in de schemering haar eenvoudige liedjes en gezangen voor haar te zingen, terwijl de zon onderging en de zee tegen de kust klotste. De oude vrijster schrok dan wakker als de muziek zweeg en vroeg om meer. Wat Briggs betref, en de hoeveelheid tranen van geluk, welke zij nu stortte, als zij veinsde te breien en door de vensters naar den mooien, steeds donkerder wordenden oceaan keek en naar de hemellampen, die helderder begonnen te schijnen — wie, vraag ik, kan het geluk en de aandoeningen van Briggs peilen?

Ondertusschen zat Pitt in de eetkamer met een pamphlet over de Korenwetten, of een Zendelingen-verslag voor zich en nam die ontspanning, welke zoowel romantische als niet romantische mannen na het diner past. Hij dronk met kleine teugjes madeira: bouwde lucht-kasteelen: vond zichzelf een kranigen vent; was veel verliefder op Jane, dan hij al die zeven jaar geweest was; zoolang duurde hun *liaison* reeds, zonder het minste ongeduld zijnerzijds — en deed een lekker dutje. Als het zijn tijd voor koffie was, kwam Bowls altijd met veel drukte binnen en riep Squire Pitt, die dan in het donker in zijn pamphlet verdiept was.

„Mijn lieve kind, ik wou, dat ik iemand had om piquet met mij te spelen,” zeide juffrouw Crawley op zekeren avond, toen deze bediende met de kaarsen en de koffie verscheen. „Arme Briggs speelt niet beter dan een uil, zij is zoo dom” (de oude vrijster maakte van de gelegenheid gebruik Briggs in het bijzijn van haar personeel uit te schelden); „en ik geloof, dat ik beter zou slapen, als ik mijn spelletje gedaan had.”

Waarop lady Jane van de randen van haar kleine oortjes tot de toppen van haar aardige vingertjes bloosde; en toen de heer Bowls de kamer verlaten had en de deur geheel gesloten was, zeide zij —

„Juffrouw Crawley, ik kan een beetje spelen. Ik — ik speelde altijd met mijn armen, lieven papa.”

„Kom hier en kus mij. Kom hier en kus mij onmiddellijk, mijn lief, goed kind,” riep juffrouw Crawley in extase uit; en in deze schilderachtige en vriendschappelijke bezigheid trof de heer Pitt de oude en de jonge dame aan, toen hij boven kwam met het pamphlet in zijn hand. Wat bloosde zij dien ganschen avond, die arme lady Jane.

Men moet niet denken, dat de listen van den heer Pitt Crawley aan de aandacht van zijn dierbare bloedverwanten in de pastorie te Queen's Crawley ontsnapten. Hampshire en Sussex liggen vlak bij elkaar en mevrouw Bute had kennissen in het laatst genoemde graafschap, die er voor zorgden haar van alles, en van nog veel meer dan alles, wat er in juffrouw Crawley's huis te Brighton voorviel, op de hoogte te brengen. Pitt bracht daar steeds meer tijd door. Hij kwam maanden lang niet op de Hall, waar zijn afschuwelijke oude vader zich geheel aan rumgrog en aan het afgrijpselijke gezelschap van de familie Horrocks overgaf. Het succes van Pitt maakte de rectors-familie woedend en mevrouw Bute (ofschoon zij het nimmer bekende) betreurde meer dan ooit haar groote fout, dat zij juffrouw Briggs zoo beleedigd had en zoo hooghartig en karig voor Bowls en Firkin was geweest, dat zij geen enkel mensch in juffrouw Crawley's huishouding had om haar mede te deelen, wat er daar gebeurde. „Het is alles de schuld van Bute's sleutelbeen,” hield zij vol; „als dat niet gebroken was, zou ik haar nooit verlaten hebben. Ik ben het slachtoffer van mijn plicht en van jouw vreeselijke gewoonte om te jagen, welke een predikant heelemaal niet past, Bute.”

„Jagen; onzin! Jij hebt haar schrik aangejaagd, Martha,” viel de geestelijke in de rede. „Jij bent een knappe vrouw, maar je hebt een duivelsch humeur; en je bent zoo gierig, Martha.”

„En jij had allang in de gevangenis gezeten, Bute, als ik je geld niet bij elkaar had gehouden.”

„Dat weet ik, mijn beste,” antwoordde de rector goedhartig. „Je bent een kranige vrouw, maar wel een beetje al te flink, weet je;” en de vrome man troostte zich met een groot glas port.

„Verduiveld, wat ziet zij nu in dien sukkel van een Pitt Crawley?” vervolgde hij. „De kerel ziet er uit, alsof hij nog geen tien kan tellen. Ik herinner mij, toen Rawdon, en dat is een vent, drommels nog toe, hem ranselend om de stallen heen joeg, alsof hij een drijftol was; en Pitt ging dan huilend naar huis naar zijn ma — ha, ha! Allebei mijn jongens zouden hem met één hand klein krijgen. Jim zegt, dat de man te Oxford nog als juffrouw Crawley bekend is — de sukkel.”

„Zeg, Martha,” vervolgde zijn eerwaarde na een oogenblik stilzwijgen.

„Wat?” vroeg Martha, die op haar nagels beet en op de tafel trommelde.

„Zeg, waarom zouden wij Jim niet eens naar Brighton sturen om te zien, of hij iets met de oude dame kan aanvangen? Hij haalt nu heel spoedig zijn academischen graad, weet je. Hij is pas tweemaal gezakt — evenals ik — maar hij heeft de voordeelen van Oxford en van een universitaire opleiding. Hij kent enkele der eerste jongelui daar. Hij roeit slag in de boot van Boniface. Hij is een knappe jongen. Verd—, mevrouw, laten wij hem eens op de oude vrouw afsturen, he? en hem zeggen Pitt af te ranselen, als die iets zegt — ha, ha, ha!”

„Zeker, Jim kon er wel eens heengaan om haar op te zoeken,” antwoordde de vrouw des huizes: en zij voegde er met een zucht aan toe: „als wij maar een van de meisjes in haar huis konden krijgen; maar zij kon ze nooit uitstaan, omdat ze niet knap zijn!” Die ongelukkige en wel-opgevoede meisjes lieten zich nu in het aangrenzend salon hooren, waar zij hardhandig een moeilijk muziekstuk op de piano trommelde, terwijl hun moeder sprak; en voorwaar zij waren den lieve langen dag bezig met muziek, of schrijven, of aardrijkskunde, of geschiedenis. Maar welk nut hebben al die kundigheden op de Kermis der Ijdelheid voor meisjes, die klein, arm en leelijk zijn, en een ongezonde gelaatskleur hebben? Mevrouw kon niemand anders, behalve den hulppredikant, bedenken, die haar van één van haar kon ontslaan; en toen Jim op dat oogenblik van den stal door het venster der zitkamer het huis binnenkwam, een kort pijpje in zijn pet van oliedoek gestoken, begonnen hij en zijn vader over de voorgiften op den St. Leger, en aldus eindigde het gesprek tusschen den rector en zijn vrouw.

Mevrouw Bute had er geen fiducia in, haar zoon James als afgevaardigde te zenden, en in een tamelijk wanhopige stemming zag zij hem vertrekken. En toen den jongeman medegedeeld werd, wat zijn zending was, verwachtte hij er al evenmin veel genoegen of voordeel van; maar hij was getroost bij de gedachte, dat de oude dame hem misschien een royaal aandenken aan haar zou schenken, waarmee enkele van zijn dringendste rekeningen in het begin van den aanstaanden termijn te Oxford betaald konden worden, en dus nam hij plaats in de diligence van Southampton en werd denzelfden avond behouden te Brighton afgezet met zijn valies, zijn lievelings-bulldog Towzer, en een reusachtige mand met producten uit de boerderij en den tuin van de lieve menschen der Pastorie voor de lieve juffrouw Crawley. Daar hij het te laat oordeelde om de zieke dame op den eersten avond van zijn aankomst te storen, nam hij zijn intrek in een hotel en maakte niet eerder zijn opwachting bij juffrouw Crawley vóór laat in den middag van den volgenden dag.

Toen zijn tante hem voor de laatste maal aanschouwd had, was James Crawley een onhandige knaap op dien lastigen leeftijd, wanneer de stem het midden houdt tusschen een onaardsche sopraan en een onnatuurlijke bas; wanneer het gelaat niet zelden verschijnselen vertoont, waarvoor men beweert, dat Rowland's Kalydor een probaat geneesmiddel is; wanneer men jongens zich tersluiks met hun zusters schaar ziet scheren en den aanblik van andere jonge vrouwen hen ondragelijke angsten doet uitstaan; wanneer de groote handen en enkels een eind uit de kleeren steken, welke te nauw voor hen geworden zijn; wanneer hun tegenwoordigheid na het diner een verschrikking is voor de dames, die in het salon in de schemering fluisteren, en onuitsprekelijk verfoeilijk voor de heeren aan de eetkamer-tafel, die in de vrijheid hunner gesprekken en kwinkslagen door dien dwazen, onnoozelen bloed belemmerd worden; totdat vaders, als het tweede glas leeg is, zeggen: „Jack, mijn jongen, ga eens buiten kijken, of het vanavond droog zal blijven,” en de jongeling, die graag vrij is, en toch gekwetst is, dat hij nog geen man is, verlaat het onvoltooide feestmaal. James, toen te klein voor een tafellaken en te

groot voor een servet, was nu een jonge man geworden, die de voordeelen van een universitaire opvoeding genoot en een beschaving van onschatbare waarde verworven had, die men krijgt, als men aan een klein seminarium te midden van een losbandig troepje leeft, schulden aangaat, tijdelijk verwijderd wordt, zakt. Hij was echter lang geen leelijke jongen, toen hij zijn opwachting bij zijn tante te Brighton maakte, en een knap uiterlijk was altijd een aanbeveling bij de grillige oude dame. Evenmin deden zijn bloesjes en onhandigheid er schade aan: zij was ingenomen met deze gezonde teekenen van ongekunsteldheid van den jongen man.

Hij zeide, „dat hij een paar dagen overgekomen was om een studievriend te bezoeken en — en om u te groeten, mevrouw, ook namens vader en moeder, die hopen, dat u het goed maakt.”

Pitt was in de kamer bij juffrouw Crawley, toen de knaap aangekondigd werd en keek zeer verbouwereerd, toen zijn naam genoemd werd. De oude dame had veel zin voor humor en genoot van de verwarring van haar correcten neef. Zij informeerde met groote belangstelling naar de familie van de Pastorie en zeide, dat zij er over dacht hen te bezoeken. Zij prees den knaap vlak in zijn gezicht, merkte op, dat hij goed opgegroeid was en zeer in zijn voordeel veranderd, en dat het jammer was, dat zijn zusjes niet wat van zijn knap uiterlijk hadden; en toen zij vernam, dat hij zijn intrek in een hotel had genomen, wilde zij er niet van hooren, dat hij daar bleef, maar gaf den heer Bowls bevel de bagage van den heer James Crawley oogenblikkelijk te laten halen; „en luister eens, Bowls,” voegde zij er genadig aan toe, „je wilt wel zoo goed zijn de rekening van mijnheer James te betalen.”

Zij wierp Pitt een ondeugenden, triomphantelijken blik toe, welke den diplomaat bijna van afgunst deed stikken. Hoezeer hij zich ook bij zijn tante in de gunst gedrongen had, zij had hem nog nooit uitgenoodigd onder haar dak te logeeren, en hier had je nu zoo'n jong, onbeduidend kereltje, dat op het eerste gezicht een vriendelijke ontvangst bereid werd.

„Neemt u mij niet kwalijk, mijnheer,” zeide Bowls met een diepe buiging naar voren tredend; „uit welk hotel, mijnheer, zal Thomas uw bagage halen?”

„O, vervloekt,” zeide de jeugdige James opspringend, alsof hij eenigszins schrok; „ik zal zelf gaan.”

„Wat!” riep juffrouw Crawley uit.

„Het Wapen van Tom Cribb,” zeide James hevig blozend.

Bij dien naam barstte juffrouw Crawley in lachen uit. De heer Bowls liet één luiden lach hooren, als de vertrouwde knecht van de familie, maar slikte de rest in; de diplomaat glimlachte slechts.

„Ik — ik wist geen beter,” zeide James met neergeslagen oogen. „Ik was hier nog nooit geweest; de koetsier noemde het mij.” De jonge jokkebrok! De zaak was, dat James Crawley den vorigen dag Tutbury Pet op de Southampton-diligence ontmoet had, die naar Brighton kwam om zich met Rottingdean Fibber te meten; en door Pet's conversatie bekoord, had hij den avond in gezelschap van dien geleerden man en diens vrienden in de herberg in quaestie doorgebracht.

„Ik — ik moest maar liever zelf gaan en afrekenen,” vervolgde James. „Denk er niet over het u te laten doen, mevrouw,” voegde hij er edelmoedig aan toe.

Deze kieschheid deed zijn tante nog meer lachen.

„Ga afrekenen, Bowls,” zeide zij met een handbeweging, „en breng mij de rekening.”

De arme vrouw wist niet, wat zij gedaan had!

„Er — er is een hondje,” zeide James, die er vreeselijk schuldig uitzag. „Het is maar beter, dat ik hem zelf haal. Hij bijt huisknechts in de kuiten.”

Het geheele gezelschap schaterde van het lachen bij deze beschrijving, zelfs Briggs en lady Jane, die er gedurende het onderhoud tusschen juffrouw Crawley en haar neef zwijsend bijzaten, en Bowls verliet zonder een woord de kamer.

Bij wijze van straf voor haar ouderen neef bleef juffrouw Crawley nog genadig tegen den jongen student van Oxford. Haar vriendelijkheid en complimenten kenden geen grenzen, als zij er eens mee begon. Zij zeide Pitt, dat hij kon komen eten, en zij stond er op, dat James haar

zou begeleiden op haar rijtoertje, en zij paradeerde hem plechtig de rots op en neer op het achterbankje van de calèche. Gedurende het geheele uitstapje verwaardigde zij zich hem complimentjes te maken: zij citeerde den armen, verbijsterden knaap Italiaansche en Fransche poëzie, hield vol, dat hij een kranige leerling was en was er van overtuigd, dat hij een gouden medaille zou winnen en een „Senior Wrangler” worden.

„Ha, ha,” lachte James, door deze complimentjes aangemoedigd; „„Senior Wrangler”, wel zeker; dat is in het andere hok.”

„Wat is het andere hok, mijn beste kind?” vroeg de oude dame.

„„Senior Wrangler is te Cambridge, niet te Oxford,” antwoordde de geleerde jongen veelbetekenend; en hij zou hoogstwaarschijnlijk wel mededeelzamer geweest zijn, als niet plotseling op de rots in een tweewielig karretje, door een pracht pony getrokken, in witte flanellen jassen met paarlemoeren knoopjes, zijn vrienden Tutbury Pet en Rottingdean Fibber waren verschenen, met drie andere kennissen van hen, die allen den armen James in het rijtuigje begroetten. Dit voorval was een koud waterbad voor den openhartigen jongen en gedurende den verderen rijtoer zeide hij boe noch ba. Bij zijn terugkeer vond hij zijn kamer in orde, zijn valies uitgepakt en hij had kunnen opmerken, dat het gelaat van den heer Bowls, toen deze hem naar zijn vertrek leidde, een uitdrukking vertoonde tegelijk van ernst, verwondering en medelijden. Maar een gedachte aan den heer Bowls kwam niet in zijn brein op. Hij betreurde den vreeselijken toestand, dat hij zich in een huis vol oude vrouwen bevond, die Fransch en Italiaansch wauwelden en over poëzie met hem spraken.

„Drommels, je zit echt leelijk in de knijp!” riep de bescheiden jongen uit, die de goedhartigste der schoone sekse niet het hoofd kon bieden — zelfs Briggs niet — als zij tegen hem begon te spreken; terwijl, als men hem daarentegen te Iffley Loch neerzette, hij zich platter uitdrukte dan de onbeschaamde schipper.

Aan het diner verscheen James naar adem snakkend in een witten halsdoek, en had de eer lady Jane naar beneden te geleiden; terwijl Briggs en de heer Crawley volgden met de oude dame en al haar sjaals en kussens. De helft van Briggs' tijd aan het diner werd in beslag genomen om het de zieke gemakkelijk te maken en stukjes kip voor den dikken spaniël te snijden. James sprak niet veel, maar hij stelde zich ten doel al de dames te vragen wijn te drinken en nam de uitdaging van den heer Crawley aan, en nuttigde het grootste gedeelte van een flesch champagne, die de heer Bowls te zijner eer moest brengen.

Toen de dames zich teruggetrokken hadden en de beide neven alleen bleven, werd de ex-diplomaat, Pitt, uiterst mededeelzaam en vriendelijk. Hij informeerde naar James' carrière aan de universiteit — wat zijn vooruitzichten waren — hoopte hartelijk, dat hij vooruit zou komen; in één woord, hij was openhartig en beminnelijk. James' tong kwam los door den port en hij vertelde zijn neef van zijn leven, zijn schulden, zijn moeilijkheden op het propaedeutisch examen en zijn twisten met de „proctors”, terwijl hij zijn glas snel uit de flesschen voor hen vulde, en met opgewekte bedrijvigheid van den port naar de madera overging.

„Het grootste genoegen van mijn tante is,” zeide de heer Crawley, zijn glas vullend, „dat de menschen precies in haar huis doen, wat zij willen. Vrijheid Blijheid is het devies hier, James, en je kunt juffrouw Crawley geen grooter dienst bewijzen dan te doen, zooals je verkiest en om alles te vragen, wat je wilt. Ik weet, dat jelui buiten altijd spottend om mij gelachen hebt, omdat ik een Tory ben. Juffrouw Crawley is vrijzinnig genoeg in ieders smaak te vallen. Zij is uit principe een Republikeinsche en veracht alles, wat rang of titel is.”

„Waarom huw je dan de dochter van een graaf?” vroeg James.

„Mijn beste jongen, je moet bedenken, dat die arme lady Jane er niets aan kan doen, dat zij van goede geboorte is,” antwoordde Pitt hoffelijk. „Het is haar schuld niet, dat zij een dame is. Bovendien ben ik een Tory, weet je.”

„O, wat dat aangaat,” zeide Jim, „gaat er niets boven hooge geboorte; nee, verdraaid, daar gaat niets boven. Ik ben heelemaal geen radicaal. Ik weet, wat het is een heer te wezen, drommels. Zie die kerels eens op roeiwedstrijden; kijk eens naar die kerels in een gevecht; ja,

kijk maar eens naar een hond, die ratten dood — wie wint het? Zij, die goed bloed in hun aderen hebben. Haal mij nog wat port, Bowls, ouwe jongen, terwijl ik deze flesch hier leeg drink. Wat zei ik ook weer?"

„Ik geloof, dat je het had over honden, die ratten doodden,” merkte Pitt vriendelijk op en reikte zijn neef de wijnkan om die te „knappen”.

„Ratten doodden? Welnu, Pitt, ben je een sportmensch? Wil je een hond zien, die een rat aankan? Ja, ga dan met mij mee naar de stallen van Tom Corduroy in Castle Street en dan zal ik je een hond laten zien, half bulldog, half terrier, die —”

„Ba! malligheid,” riep James, om zijn eigen ongerijmdheid in lachen uitbarstend — „jij geeft niets om een hond of een rat; het is allemaal onzin. Ik laat mij hangen, als ik geloof, dat jij het onderscheid weet tusschen een hond en een eend.”

„Nee; tusschen twee haakjes,” vervolgde Pitt met toenemende minzaamheid, „je had het over bloed, en het persoonlijke voordeel, dat menschen van patricische geboorte hebben. Hier is de nieuwe flesch.”

„Bloed is het woord,” zeide James, het roode vocht met groote teugen opslokkend. „Er gaat niets boven bloed, mijnheer, waar het paarden, honden en menschen betreft. Nog den vorigen termijn, vóór ik tijdelijk weggestuurd werd, dat is, ik bedoel, even voordat ik mazelen had, ha, ha, — daar had je mij en Ringwood van Christchurch, Bob Ringwood, de zoon van lord Cinqbar, die samen een biertje dronken in 'The Bell' te Blenheim, toen de schuitenvoerder van Banbury aanbod tegen een van ons beiden, onverschillig wie, te vechten voor een glas punch. Ik kon niet. Mijn arm was in een doek; — een woeste merrie van mij was een paar dagen te voren met mij gevallen, toen ik in de Abingdon uitkwam, en ik dacht, dat mijn arm gebroken was. Welnu, ik kon hem er niet van langs geven, maar Bob had dadelijk zijn jas uit — hij vocht drie minuten tegen den man uit Banbury en zette hem in vier rondes op zijn plaats. Verduiveld, wat viel hij, mijnheer, en hoe kwam het? Geboorte, mijnheer, niets dan geboorte.”

„Je drinkt niet, James,” vervolgde de ex-attaché. „In mijn tijd te Oxford ging de flesch een beetje vlugger rond dan de jongelui tegenwoordig gewoon schijnen te wezen.”

„Kom, kom,” zeide James, bracht zijn hand aan zijn neus en wenkte zijn neef met een paar lodderige oogen, „geen gekheid, ouwe jongen; dat hoef je bij mij niet te probeeren. Je wilt mij eens op de proef stellen, maar dat zal je niet gelukken. *In vino veritas*, ouwe jongen, *Mars, Bacchus, Apollo virorum*, hè! Ik wou, dat mijn tante den ouwen heer wat van dit goed zond; het is allemachtig goed spul.”

„Vraag het haar maar,” vervolgde Machiavel, „of profiteer er nu zooveel mogelijk van. Wat zegt de bard: *Nunc vino pellite curas, cras ingens iterabimus æquor*,” en terwijl de Bacchant het bovenstaande met een Lagerhuis-air citeerde, sloeg hij met een zwierig gebaar van zijn glas bijna een vingerhoed vol wijn achter zijn kiezen.

In de pastorie, als de flesch port na het diner geopend werd, kregen de jonge dames ieder een glas uit een flesch bessenwijn. Mevrouw Bute nam één glas port, beste James kreeg er gewoonlijk een paar, maar daar zijn vader zeer gemelijk werd, als hij nog verdere aanvallen op de flesch waagde, onthield de brave knaap er zich meestal van meer te nemen en ging of tot den bessenwijn over, of, in het geheim, tot jenevergrog, waarvan hij in gezelschap van den koetsier en zijn pijp genoot. Te Oxford was de hoeveelheid wijn onbeperkt, maar de kwaliteit was inferieur; maar als kwantiteit en kwaliteit vereenigd waren, zooals in het huis van zijn tante, toonde James voorwaar, dat hij ze op prijs wist te stellen; en hij had nauwelijks de aanmoediging van zijn neef nodig om de tweede flesch door den heer Bowls gebracht te ledigen.

Toen het echter tijd was voor de koffie en om naar de dames, voor wie hij ontzag had, terug te keeren, verliet al de aangename openhartigheid den jeugdigen heer en verviel hij in zijn gewone norsche verlegenheid; vergenoegde zich met ja en nee te zeggen, lady Jane toornig aan te kijken en in den loop van den avond een kop koffie om te gooien. Als hij niet sprak, gaapte hij op beklagenswaardige wijze; en zijn tegenwoordigheid oefende een depressie uit op de ingetogen bezigheden van den avond, want juffrouw Crawley en lady Jane aan haar spelletje

piquet, en juffrouw Briggs aan haar handwerkje voelden, dat zijn oogen woest op haar gericht waren en werden onrustig onder den blik van dien aangeschoten knaap.

„Hij schijnt een erg stille, onhandige en verlegen jongen,” zeide juffrouw Crawley tot den heer Pitt.

„Hij is mededeelzamer in het gezelschap van heeren, dan van dames,” antwoordde Macchiavelli droog; misschien tamelijk teleurgesteld, dat de port James niet spraakzamer gemaakt had.

Hij besteedde het eerste gedeelte van den ochtend om zijn moeder thuis in bloemrijke bewoordingen een verslag van zijn ontvangst bij juffrouw Crawley te schrijven. Maar och! hij wist niet, welke rampen de dag hem zou brengen en hoe kort zijn rijk maar duren zou. Een voorval, dat Jim vergeten had — een onbeduidend, doch noodlottig voorval — had in de herberg den avond, vóór hij bij zijn tante kwam, plaats gehad. Het was niets anders dan dit — Jim, die altijd royaal van aard was, en buitengewoon gul, wanneer hij dronken was, had in den loop van den avond den kampioen van Tutbury en den man uit Rottingdean en hun vrienden twee- of driemaal op jenevergrog onthaald — zoodat er niet minder dan achttien glazen van dat vocht à acht stuivers per glas op James Crawley's rekening stonden. Het was niet het bedrag van die achttien maal acht stuivers, maar de hoeveelheid jenever, welke zeer noodlottig pleitte tegen het karakter van dien armen James, toen de bottelier van zijn tante, de heer Bowls, op verzoek van zijn meesteres de rekening van den jonge heer ging betalen. De waard, die vreesde, dat deze in haar geheel geweigerd zou worden, zwoer plechtig, dat de jonge heer zelf iederen stuiver van den sterken drank opgedronken had; en ten slotte betaalde Bowls de rekening en toonde die bij zijn terugkeer aan juffrouw Firkin, die zich aan het kwistig gebruik van jenever ergerde; vervolgens gaf hij de rekening aan juffrouw Briggs, als opperboekhoudster, die het haar plicht achtte haar principaal, juffrouw Crawley, er mede in kennis te stellen.

Als hij een paar flesschen bordeauxwijn gedronken had, zou de oude dame hem vergeven hebben. De heer Fox en de heer Sheridan dronken bordeaux. Andere heeren dronken bordeaux. Maar achttien glazen jenever te midden van bokkers in een gemeene kroeg verorberd — het was een afgrijselijke zonde en niet gemakkelijk te vergeven. Alles liep den jongen tegen; hij kwam thuis naar de stallen ruikend, waarheen hij geweest was om zijn hond Towzer een bezoek te brengen — en vanwaar hij zijn vriend meenam om een luchtje te scheppen, toen hij juffrouw Crawley ontmoette met haar hijgenden Blenheim spaniël, welken Towzer opgegeten zou hebben, als de spaniël niet jankend bij juffrouw Briggs bescherming had gezocht, terwijl de verfoeilijke meester van den bulldog om de vreeselijke vervolging stond te lachen. Ook had dien dag de bescheidenheid dezen ongelukkigen jongeling in den steek gelaten. Aan het diner was hij levendig en geestig. Gedurende den maaltijd maakte hij Pitt Crawley eens of tweemaal het doelwit van zijn grappen; hij dronk evenveel wijn als den vorigen dag; hij ging argeloos mee naar het salon en begon de dames te onderhouden met enkele uitgelezen verhalen van Oxford. Hij beschreef de verschillende hoedanigheden van Molyneux en Dutch Sam in hun kwaliteit van vuistvechter, en bood lady Jane uitgelaten aan haar de voorgift te geven op Tutbury Pet tegen dien man uit Rottingdean, of die zelf te nemen, zooals zij verkoos; en hij zette de kroon op zijn scherts door te wedden, dat hij zijn neef, Pitt Crawley, wel aankon, in ernst of voor de grap. „En is dat nu geen billijk aanbod, ouwe jongen,” zeide hij met een luiden lach en klopte Pitt op den schouder, „mijn vader zei mij de weddenschap aan te gaan en hij zou het samen met mij doen, ha, ha!” En met die woorden lonkte de charmante jongeling de arme juffrouw Briggs veelbeteekenend toe en wees op snaaksche en oolijke wijze met zijn duim over zijn schouder in de richting van Pitt Crawley.

Pitt was misschien niet zoo heel erg in zijn schik, maar over het geheel genomen voelde hij zich toch niet ongelukkig. Arme Jim lachte eens flink uit; en hij wankelde door de kamer met zijn tantes kandelaar, toen de laatste opstond om naar bed te gaan, en trachtte met den minzaamsten dronkemansglimlach voor haar te buigen; en hij nam zelf afscheid en ging naar boven naar zijn slaapkamer, erg met zichzelf ingenomen en met het behagelijk idee, dat hij meer kans had op het

geld van zijn tante dan zijn vader of de rest zijner familie. Eenmaal in zijn slaapkamer zou men gedacht hebben, dat hij het niet erger kon maken; en toch deed die onzalige jongen het. De maan scheen heel genoegelijk op de zee en Jim, naar het raam gedreven door den romantischen aanblik van den oceaan en het uitspansel, kwam op de gedachte er al rookend nog meer van te genieten. Niemand zou de tabak ruiken, dacht hij, als hij listig het venster opende en zijn hoofd en de pijp in de frissche lucht hield.

Dit deed hij; maar aangezien hij in een opgewonden toestand verkeerde, had de arme Jim vergeten, dat zijn deur den geheelen tijd open was, zoodat, daar de wind naar binnen waaide en er dus een heerlijke, krachtige tocht ontstond, de tabakswolken naar beneden vlogen en met onverminderde welriekendheid bij juffrouw Crawley en juffrouw Briggs arriveerden.

Die pijp tabak deed de deur dicht: en de Bute Crawleys hebben nooit geweten, hoeveel duizend pond hun die kostte. Firkin rende de trap af naar Bowls, die zijn hulpje op luiden en somberen toon voorlas uit „De Wal en de Sloot”. Het vreeselijke geheim werd hem door Firkin met zulk een ontstelden blik meegedeeld, dat het eerste oogenblik Bowls en zijn knechtje dachten, dat er dieven in huis waren, wier beenen zij onder het bed van juffrouw Crawley ontdekt had. Toen het echter tot hem doordrong, vloog hij de trappen op met drie treden tegelijk — trad het vertrek van den zich van niets bewust James binnen en riep uit: „mijnheer James,” met een van ontzetting gesmoorde stem, „om Gods wil, mijnheer, weg met die pijp; het werk van een oogenblik voor den heer Bowls.

„Oh, mijnheer James, wat heeft u gedaan,” zeide hij op een toon, die het diepste pathos uitdrukte, terwijl hij het ding uit het venster wierp. „Wat heeft u gedaan, mijnheer, de juffrouw heeft er zoo'n hekel aan.”

„De juffrouw hoeft ze niet te rooken,” zeide James met een ruwen, misplaatsten lach, en hij vond het geheele geval een pracht mop. Maar 's morgens waren zijn gevoelens geheel gewijzigd, toen het knechtje van den heer Bowls, die de schoenen van den heer James bewerkte, en hem zijn heet water bracht om zijn baard te scheren, dien hij met vurig verlangen verwachtte, den heer James op bed een briefje overhandigde door juffrouw Briggs geschreven.

„Waarde Heer,”

„Juffrouw Crawley heeft een bijzonder onrustigen nacht doorgebracht, tengevolge van de ergerlijke wijze, waarop haar huis door tabak verontreinigd is; juffrouw Crawley verzocht mij u mee te deelen, dat zij het betreurt, dat zij te ziek is u te ontvangen, vóór u vertrekt — en bovenal, dat zij u er ooit toe bewoog de herberg te verlaten, waar zij overtuigd is, dat u zich veel meer op uw gemak zult gevoelen gedurende uw verder verblijf te Brighton.”

En zoo eindigde de loopbaan van den braven James als candidaat voor zijn tantes gunsten. Hij had inderdaad onbewust gedaan, wat hij bedreigd had. Hij had in ernst met zijn neef gevochten.

Waar was ondertusschen hij, die eens de favoriet in dezen wedloop om geld was geweest? Becky en Rawdon, zooals wij zagen, waren na Waterloo bij elkaar gekomen en brachten den winter van 1815 in groote praal en vroolijkheid in Parijs door. Rebecca was een voortreffelijke financier, en de prijs, dien de arme Jos Sedley voor haar twee paarden betaald had, was op zichzelf voldoende om hun kleine huishouding minstens een jaar te drijven; het was niet noodig „mijn pistolen, dezelfde, waarmee ik kapitein Marker doodschoot,” of de gouden toiletdoos, of de jas met sabelbont gevoerd, te verkoopen. Becky had deze laatste in een mantel voor haarzelf vermaakt, waarmee zij nu in het Bois de Boulogne reed door allen bewonderd: en u had het tooneeltje eens moeten zien tusschen haar en haar verrukten echtgenoot, bij wien zij zich aansloot, nadat het leger Cambrai binnengetrokken was, en toen zij haar japon lostornde

en er al die horloges, snuisterijen, bankbiljetten, cheques en kostbaarheden uithaalde, die zij in het opvulsel weggestopt had vóór haar voorgenomen vlucht uit Brussel! Tufto vond haar betooverend en Rawdon schaterde verrukt, en zwoer, dat zij onbetaalbaar was, sakkerloot. En de manier, waarop zij Jos beetgenomen had en welke zij onuitsprekelijk grappig beschreef, deed zijn verrukking tot bijna waanzinnig enthousiasme stijgen. Hij had evenveel vertrouwen in zijn vrouw als de Fransche soldaten in Napoleon.

Haar succes te Parijs was wonderbaarlijk. Al de Fransche dames verklaarden, dat zij bekoorlijk was. Zij sprak haar taal bewonderenswaardig. Zij nam dadelijk haar gratie, haar levendigheid, haar manieren over. Haar echtgenoot was ontegenzeggelijk saai — alle Engelschen zijn saai — en bovendien is een saaie echtgenoot te Parijs altijd in het voordeel van de vrouw.

Hij was de erfgenaam van de rijke en *spirituelle* juffrouw Crawley, wier huis gedurende de emigratie voor zooveel Franschen adel opengestaan had. Zij ontvingen de vrouw van den kolonel in haar eigen woningen — „Waarom,” schreef een dame uit de groote wereld aan juffrouw Crawley, die haar kant en sieraden voor den prijs, welken de hertogin er voor vroeg, gekocht had, en haar menigmaal een diner in de nijpende tijden van de Revolutie gegeven had — „waarom komt onze lieve juffrouw niet bij haar neef en nicht en haar verknochte vrienden te Parijs? Iedereen is *raffoles* over het bekoorlijke vrouwtje en haar *espiègle* schoonheid. Ja, wij zien in haar de gratie, de charme, den geest van onze dierbare vriendin, juffrouw Crawley! Gisteren bewees de koning haar zijn eerbied in de Tuilerieën, en wij zijn allen jaloersch op de aandacht, die monsieur haar schenkt. Als u de afgunst eens had kunnen zien van een zekere *domme mylady Bareacres* (wier arendsneus en toque en vederen men boven de hoofden op alle bijeenkomsten kan zien uitgluren), toen madame, de hertogin van Angoulême, de doorluchtige dochter en gezellin van koningen, den uitdrukkelijken wensch te kennen gaf aan mevrouw Crawley, uw lieve dochter en *protégée*, te worden voorgesteld, en haar dankte in den naam van Frankrijk, voor al uw welwillendheid voor ons ongelukkigen, gedurende onze verbanning! Zij verkeert in alle gezelschappen, is op alle bals — alle bals — ja — nam aan alle dansen deel, nee, en hoe interessant en lief zag dit aardige schepseltje er uit, omringd door het huldebetoon van alle mannen, zij, die zoo spoedig moeder hoopt te worden. Haar over haar beschermengel, haar moeder, te hooren spreken zou tranen in de oogen van een boeman brengen. Hoeveel houdt zij van u! Hoeveel houden wij allen van onze bewonderenswaardige, onze eerbiedwaardige juffrouw Crawley.”

Het is te vreezen, dat deze brief der Parijsche dame van de wereld in geen een deele mevrouw Becky's belangen bij haar bewonderenswaardige, haar eerbiedwaardige bloedverwant bevorderde. Integendeel, de woede van de oude vrijster kende geen grenzen, toen haar Rebecca's toestand ter oore kwam, en hoe onbeschaamd zij juffrouw Crawley's naam gebruikte om zich een *entrée* in de Parijsche wereld te verwerven. Maar zij was lichamelijk en geestelijk te veel geschokt om een brief in de Fransche taal samen te stellen in antwoord op dat epistel, en zij dicteerde Briggs een woedend antwoord in haar moedertaal, waarin zij mevrouw Crawley geheel verstootte en waarin zij de menschen waarschuwde voor haar, een listig en allergevaarlijkst personage, op te passen. Maar daar mevrouw de hertogin van X slechts twintig jaar in Engeland geweest was, verstond zij geen enkel woord van de taal en stelde er zich mee tevreden mevrouw Rawdon Crawley bij haar eerstvolgende ontmoeting mede te deelen, dat zij een allercharmantsten brief van die *chère mies* had ontvangen, en dat die veel liefs bevatte over mevrouw Crawley, die nu in ernst hoop begon te koesteren, dat de oude juffrouw zou bijdraaien.

Ondertusschen was zij de vroolijkste en meest bewonderde der Engelsche vrouwen: en zij had een kleine Europeesche bijeenkomst op haar ontvangavond — Pruisen en Kozakken, Spanjaarden en Engelschen — iedereen was te Parijs dien beroemden winter; had men de sterren en lintjes in Rebecca's nederig salon gezien, dan was geheel Bakerstreet bleek van afgunst geworden. Beroemde krijgslieden reden naast haar rijtuig in het Bois, of verdrongen zich in haar bescheiden kleine loge in de opera. Rawdon verkeerde in de opgewektste stemming.

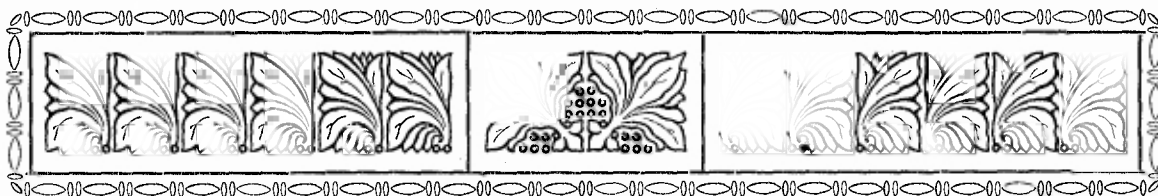
Tot op heden waren er geen lastige schuldeischers te Parijs; iederen dag waren er partijen bij Véry of Beauvilliers; er werd veel gespeeld en de fortuin was hem gunstig. Misschien was Tufto gemelijk. Mevrouw Tufto had zichzelf uitgenoodigd naar Parijs te komen en buiten dit *contretemps* waren er nu een twintigtal generaals rondom Becky's stoel, en zij kon keus doen uit een dozijn bouquets, als zij naar de comédie ging. Lady Bareacres en de voornaamsten uit de Engelsche groote wereld, domme, onberispelijke vrouwen, krompen in elkaar van smart over het succes van de kleine indringster, Becky, wier vergiftigde scherts als vergiftigde pijlen in haar kuische gemoederen drong en daar een knagende pijn veroorzaakte. Maar alle mannen waren op haar hand. Zij vocht met ontembaren moed tegen de vrouwen, en zij konden alleen maar in haar eigen taal lasteren.

Aldus, met *fêtes*, vermaken en in voorspoed verstreek de winter van 1815—16 voor mevrouw Rawdon Crawley, die zich bij het beschaafde leven aanpaste, alsof haar familie eeuwen lang menschen van aanzien waren geweest — en die wegens haar geest, talenten en energie inderdaad een eereplaats op de Kermis der IJdelheid verdiende.

Vroeg in het voorjaar van 1816 bevatte *Galignani's Journal* de volgende aankondiging in een interessant hoekje van het blad: — „Den 26sten Maart, de echtgenoot van luitenant-kolonel Crawley van de groene Lijfwacht, van een erfgenaam.” Dit werd overgenomen in de Londensche bladen, waaruit juffrouw Briggs bij het ontbijt dit bericht aan juffrouw Crawley voorlas. De mededeeling, hoezeer zij ook te verwachten was, veroorzaakte een crisis in de zaken van de familie Crawley. De woede van de oude juffrouw steeg ten top, en zij zond oogenblikkelijk om Pitt, haar neef, en om lady Southdown te Brunswick Square en verzocht een onmiddellijke voltrekking van het huwelijk, dat zoo lang tusschen de beide families hangende was geweest. En zij kondigde aan, dat het haar voornemen was het jonge paar gedurende haar leven een jaarlijksche toelage van duizend pond te geven, terwijl bij haar overlijden het grootste gedeelte van haar eigendommen aan haar neef en haar lieve nicht, lady Jane Crawley, vermaakt zou worden.

Waxy kwam uit Londen om de akten te bekrachtigen — lord Southdown gaf zijn zuster ten huwelijk — zij werd door een bisschop getrouwd, en niet door den eerwaarden Bartholomew Irons — tot groote teleurstelling van den „ongeregelden” prelaat.

Na de huwelijksvoltrekking had Pitt graag een huwelijksreisje met zijn bruid gemaakt, zooals het menschen van hun stand betaamde; maar de genegenheid van de oude dame voor lady Jane was zóó toegenomen, dat zij ronduit bekende niet van haar lieveling te kunnen scheiden. Pitt en zijn vrouw kwamen dus bij juffrouw Crawley inwonen en (tot groote ergernis van den armen Pitt, die zich een zeer verongelijkt schepsel vond — daar hij blootgesteld was aan de grillen van zijn tante eenerzijds en die van zijn schoonmoeder anderzijds) lady Southdown regeerde van uit haar aangrenzende woning de geheele familie — Pitt, lady Jane, juffrouw Crawley, Briggs, Bowls, Firkin en allen. Zij diende hen onmeedoogenloos tractaatjes en medicijnen toe: zij zond Creamer weg, zij installeerde Rogers en ontnam juffrouw Crawley spoedig zelfs den schijn van gezag. De arme ziel werd zoo bedeesd, dat zij zoowaar niet meer tegen Briggs raasde en tierde, en zij hechtte zich met den dag teederder en verschrikter aan haar nichtje. Vrede zij met u, vriendelijke en zelfzuchtige, ijdele en edelmoedige oude heidenen! — Wij zullen u niet meer zien. Laat ons hopen, dat lady Jane haar met liefde ondersteunde en haar met teedere hand uit den rumoerigen strijd van de Kermis der IJdelheid leidde.

DE KERMIS DER IJDELHEID.

DEEL II.

HOOFDSTUK XXXV.

Weduwe en Moeder.

Het nieuws van de groote slagen bij Quatre Bras en Waterloo bereikte Engeland tegelijkertijd. De *Gazette* publiceerde eerst den uitslag van de twee veldslagen; welke roemrijke berichten geheel Engeland van triomf en vrees deden sidderen. Bijzonderheden volgden; en na de aankondiging van de overwinningen kwam de lijst van de gewonden en gesneuvelden. Wie kan de vrees beschrijven, waarmede die catalogus geopend en gelezen werd! Stel u de ontvangst voor, in bijna ieder dorp en op ieder erf in de drie koninkrijken, van het groote nieuws der veldslagen in Vlaanderen, alsmede de gevoelens van vreugde en dankbaarheid, van smart en mistroostige verslagenheid, als men de verlieslijst nagekeken had en men vernam, of de dierbare vriend of bloedverwant het gevaar ontkomen of gevallen was. Iedereen, die zich de moeite wil geven nog eens eenige nieuwsbladen van dien tijd na te slaan, zal zelfs nu, ofschoon hij alles uit de tweede hand heeft, deze ademlooze spanning van verwachting gevoelen. De verlieslijsten worden dagelijks voortgezet; men houdt er midden in op, evenals in een verhaal, dat in de volgende aflevering vervolgd wordt. Denk eens aan, wat de gevoelens geweest moeten zijn, als die bladen elkaar pas gedrukt opvolgen; en indien zulk een belangstelling in ons land gevoeld kon worden en dat voor een slag, waaraan slechts twintig duizend van onze mannen deelnamen, denk dan eens aan den toestand van Europa twintig jaar terug, waar men niet met duizenden doch met millioenen vocht; waarvan elkeen, als hij zijn vijand trof, een ander onschuldig hart ver weg vreeselijk wondde.

Het nieuws, dat die beroemde *Gazette* de Osbornes bracht, ontroerde de familie en den heer des huizes in hevige mate. De meisjes gaven zich onbeteugeld aan haar verdriet over. De zwaarmoedige oude vader werd nog meer door zijn lot en verdriet terneergedrukt. Hij poogde het als een Godsoordeel over zijn jongen te beschouwen, voor diens ongehoorzaamheid. Hij durfde zichzelf niet bekennen, dat de wreedheid van het vonnis hem schrik aanjaagde; en dat de voltrekking er van te snel zijn vervloekingen opgevolgd was. Soms werd hij door een huiveringwekkende vrees aangegrepen, alsof hij de bewerkte was van het oordeel, dat hij over zijn zoon uitgesproken had. Vroeger was er nog kans op verzoening geweest. De vrouw van den jongen had kunnen sterven; of hij had terug kunnen komen en zeggen: „Vader, ik heb gezondigd.” Maar nu was er geen hoop meer. Hij stond aan de andere zijde van een niet te overbruggen golf, terwijl zijn beeld den vader steeds met droeve oogen volgde. Hij herinnerde zich

die oogen van vroeger, toen hij koorts had, en iedereen dacht, dat de knaap stervende was en hij sprakeloos in bed lag, vreeselijk somber voor zich uitstarend. Goeie God! Wat klampte de vader zich toen aan den dokter vast; en met welk een kwellenden angst volgde hij hem; welk een last was er van zijn schouders, toen na een crisis der koorts de knaap herstelde en zijn vader weer met oogen, die hem herkenden, aankeek. Maar nu was er niets meer aan te doen, nu was er geen herstel of verzoening mogelijk; en boven alles waren er geen ootmoedige woorden om de gekwetste en woedende ijdelheid te kalmeeren en het vergiftigde, kokende bloed weer natuurlijk te doen vloeien.

Het is moeilijk te zeggen, welke smart het hart van den trotschen vader het felste trof — dat zijn zoon buiten het bereik van zijn vergiffenis was, of dat hij het bekennen van diens schuld, waarop zijn eigen trots rekende, misgelopen was. Wat zijn gevoelens ook geweest mogen zijn, de barsche oude man wilde echter niemand tot zijn vertrouwde maken. Hij noemde den naam van zijn zoon nooit tegenover zijn dochters, maar beval de oudste er voor te zorgen, dat al de vrouwelijke leden van de huishouding in den rouw gingen; en wenschte eveneens, dat het mannelijk personeel zich in het zwart zou kleeden. Alle partijen en feesten gingen natuurlijk niet door. Zijn aanstaanden schoonzoon werd niets medegedeeld; maar het gelaat van den heer Osborne was welsprekend genoeg om den heer Bullock te weerhouden vragen te stellen of ook maar eenigszins haast achter de plechtigheid te zetten. Hij en de dames fluisterden er somtijds zachtjes over in het salon, waar de vader nooit kwam. Hij bleef voortdurend in zijn eigen studeerkamer, daar het geheele voorste gedeelte van het huis afgesloten was, tot eenigen tijd na den algemeenen rouw.

Ongeveer drie weken na den 18^{den} Juni ging een kennis van den heer Osborne, Sir William Dobbin, met een zeer bleek en zenuwachtig gelaat bij den heer Osborne aan en stond er op laatstgenoemden heer te spreken. Nadat men hem in diens kamer gelaten had, en na enkele woorden, welke noch tot den spreker noch tot den gastheer doordrongen, haalde de eerste een in een enveloppe ingesloten brief met een groot rood lak te voorschijn. „Mijn zoon, majoor Dobbin,” zeide de wethouder met eenige aarzeling, „gaf een brief voor mij mee aan een officier van het —de, die vandaag in de stad aankwam. Mijn zoons brief bevat een voor jou, Osborne.” De wethouder legde den brief op de tafel en Osborne staarde hem enkele oogenblikken zwijgend aan. Zijn blikken deden den afgezant ontstellen, die, nadat hij een kort oogenblik schuld-bewust naar den door smart verpletterden man gekeken had, zich zonder verder een woord te uiten haastte om heen te gaan.

De brief was in George's welbekend en duidelijk handschrift. Het was degene, welken hij vóór het aanbreken van den dag op den 16^{den} Juni geschreven had, en even voordat hij afscheid nam van Amelia. Het groote, roode lak was versierd met het onecht familiewapen, dat Osborne uit de „Peerage” aangenomen had, met „*Pax in Bello*” als motto; dat van het hertogelijk huis, waaraan de oude man zich met ijdele poging inbeelde geparenteerd te wezen. De hand, die hem ondertekend had, zou nooit meer pen of zwaard hanteeren. Hetzelfde zegel, dat dien verzegeld had, werd van George's lijk gestolen, terwijl het op het slagveld lag. De vader wist daar niets van, maar zat naar den brief te kijken met verschrikten, afwezigen blik. Hij viel bijna, toen hij opstond om hem te openen.

Heeft u ooit oneenigheid gehad met een lieven vriend? Hoe wanhopig maken u die brieven in het tijdperk van liefde en vertrouwelijkheid geschreven, en hoe verwijten zij u? Welk een sombere rouw om bij die onstuimige protesten van gestorven genegenheid stil te staan! Wat een onware grafschriften boven het doode lichaam der liefde! Wat een sombere, wreede kritieken op het Leven en zijn Ijdelheden! De meesten onzer bezitten of schreven er laden vol van. Dat zijn van die verborgen onaangename dingen, die men bewaart en toch vermijdt.

Osborne beefde langen tijd, vóór hij den brief van zijn overleden zoon opende. De brief van den armen jongen zeide niet veel. Hij was te trotsch geweest de teederheid, welke zijn hart gevoelde, te erkennen. Hij zeide slechts, dat hij op den vooravond van den grooten slag zijn vader vaarwel wenschte te zeggen en hem plechtig te smeeken goed te zijn voor de vrouw — en misschien voor het kind — dat hij achterliet. Hij bekende berouwvol, dat hij tengevolge van zijn

ongeregeld en buitensporig leven reeds een groot gedeelte van zijn moeders kapitaaltje verkwist had. Hij bedankte zijn vader voor diens edelmoedig gedrag en beloofde hem, dat zoo hij op het slagveld mocht vallen, of in het leven blijven, hij den naam van George Osborne eer aan zou doen.

Zijn Engelsch karakter, zijn trots, onhandigheid misschien, hadden hem belet meer te zeggen. Zijn vader kon den kus niet zien, welken George op het opschrift van den brief gedrukt had. De heer Osborne liet hem met de bitterste, vreeselijkste smart van teleurgestelde liefde en wraak uit zijn handen vallen. Zijn zoon was nog steeds bemind maar niet vergeven.

Ongeveer twee maanden later evenwel, toen de jonge dames met haar vader naar de kerk gingen, merkten zij op, dat hij op een andere plaats zat dan die, welke hij gewoonlijk innam, als hij verkoos de godsdienstoefening bij te wonen; en dat hij van af zijn kussen tegenover haar naar den muur boven haar hoofden keek. Dit deed de jonge vrouwen eveneens in de richting, waarin de sombere oogen van den vader keken, staren — en zij zagen een keurig afgewerkt monument aan den muur, waarop Britannia afgebeeld was, schreiend gebogen over een urn, een gebroken zwaard en een liggenden leeuw, hetwelk aantoonde, dat het beeldhouwwerk opgericht was ter eere van een gesneuvelden soldaat. De beeldhouwers uit dien tijd hadden zinnebeeldige voorstellingen voor grafmonumenten voorradig, zooals men nog aan de muren van St. Paul's kan zien, welke met honderden van deze pralerige heidensche allegorieën overladen zijn. Er was voortdurend vraag naar gedurende de eerste vijftien jaren dezer eeuw.

Onder het gedenkteeken in quaestie was het welbekende en pronkerige familiewapen aangebracht; en het onderschrift zeide, dat het monument was „Gewijd aan de nagedachtenis van George Osborne Jr., Esq., in leven kapitein van het —de regiment infanterie van Zijne Majesteit, die op den 18den Juni 1815 stierf, oud 28 jaar, toen hij voor zijn land en koning vocht in de roemrijke overwinning van Waterloo. *Dulce et decorum est pro patria mori.*”

De aanblik van den steen schokte de zenuwen van de zusters zóó zeer, dat juffrouw Maria genoodzaakt was de kerk te verlaten. De gemeente week eerbiedig voor die snikkende meisjes in zwaren rouw en beklagde den strengen, ouden vader, tegenover het gedenkteeken van den overleden soldaat gezeten. „Zal hij mevrouw George vergiffenis schenken?” vroegen de meisjes elkaar, zoodra hun opwelling van smart voorbij was. Er werd ook veel over de kans van een verzoening met de jonge weduwe door de kennissen der familie Osborne gesproken, welke laatsten op de hoogte waren van de breuk tusschen vader en zoon, na het huwelijk van den laatste. De heeren wedden er om, zoowel in de omgeving van Russell Square als in de City.

Als de zusters eenigen angst koesterden betreffende de mogelijke erkenning van Amelia als dochter des huizes, nam die spoedig, tegen het eind van den herfst, toe, toen haar vader aankondigde, dat hij naar het buitenland ging. Hij zeide niet waarheen, maar zij begrepen dadelijk, dat hij zijn schreden naar België zou richten, en zij wisten, dat George's weduwe nog te Brussel was. Zij hadden inderdaad vrij nauwkeurige berichten omtrent de arme Amelia van lady Dobbin en haar dochters. Onze brave kapitein was bevorderd tengevolge van den dood van den tweeden majoor van het regiment op het slagveld; en de dappere O'Dowd, die zich hier schitterend onderscheiden had, evenals bij alle gelegenheden, waar hij zijn koelbloedigheid en moed kon toonen, was kolonel en ridder van de Bathorde geworden.

Velen van het dappere —de, dat beide dagen van den strijd erg geleden had, waren nog te Brussel in den herfst om van hun verwondingen te herstellen.

De stad was maanden na de groote veldslagen één groot militair hospitaal; en toen de manschappen en de officieren van hun kwetsuren begonnen op te knappen, zwermden de parken en andere openbare instellingen van verminkte strijders, oud en jong, die, nauwelijks aan den dood ontsnapt, zich aan dobbelen, aan genot en hofmakerijen overgaven, zooals menschen op de Kermis der IJdelheid nu eenmaal doen. Mijnheer Osborne ontdekte gemakkelijk enkelen van het —de. Hij kende hun uniform goed, had altijd al de promoties en veranderingen in het regiment gevolgd en hield er dol veel van over het regiment en de officieren te spreken, alsof hijzelf een der hunnen was geweest. Op den dag na zijn aankomst te Brussel en toen hij zijn hotel verliet, dat tegenover het park was gelegen, zag hij een soldaat met de wel-

bekende mouw-opslagen, die op een steenen bank in den tuin uitrustte, en hij ging bevend naast den gewonden, herstellenden man zitten.

„Was u in de compagnie van kapitein Osborne?” vroeg hij en vervolgde na een oogenblik zwijgen, „hij was mijn zoon, mijnheer.”

De man behoorde niet tot de compagnie van den kapitein, maar hij lichtte zijn niet gekwetsten arm op en tikte droevig en eerbiedig aan zijn pet voor den bleek uitzienenden, gebroken heer, die hem ondervroeg. „Het geheele leger had geen kraniger of beter officier,” zeide de soldaat.

„De sergeant der compagnie van den kapitein (kapitein Raymond voerde nu het bevel) was echter in de stad en was juist van een schot in zijn schouder hersteld. Zijn edelheid kon hem wel spreken, als hij wilde, hij kon hem alles vertellen, wat hij wenschte te weten van — van de daden van het — de. Maar zijn edelheid had ongetwijfeld majoor Dobbin, den grooten vriend van den dapperen kapitein, gezien; en mevrouw Osborne, die hier ook was en die, zooals hij iedereen had hooren zeggen, ernstig ziek geweest was. Men zeide, dat zij zes weken of langer haar verstand kwijt was geweest. Maar zijn edelheid wist dat alles wel — vraag wel excuus” — voegde de man er aan toe.

Osborne stopte den soldaat een guinje in zijn hand en beloofde hem er nog een, als hij den sergeant naar het Hôtel du Parc bracht; een belofte, welke den verlangden onderofficier spoedig in de tegenwoordigheid van den heer Osborne bracht. En de soldaat ging heen; en nadat hij een of twee vrienden verteld had, dat kapitein Osborne's vader aangekomen was en wat een royale, edelmoedige heer hij was, gingen ze flink drinken en fuiven, zoolang de guinjes uit de beurs van den treurende, ouden vader duurden.

In het gezelschap van den sergeant, die juist herstellende was, maakte Osborne de reis naar Waterloo en Quatre Bras, een reis, welke duizenden van zijn landgenooten toen deden. Hij nam den sergeant mede in zijn rijtuig en liet zich door hem op beide slagvelden rondleiden. Hij zag het punt, waar het regiment op den zestienden slaags raakte, en de helling, waarvan het de Fransche cavalerie, die de terugtrekkende Belgen op de hielen zat, terugdreef. Daar was de plek, waar de nobele kapitein den Franschen officier neerverelde, die met den jeugdigen vaandrig om het vaandel worstelde, wyl de onderofficieren-vaandeldragers neergeschoten waren. Langs dien weg trokken zij den volgenden dag terug, en hier was de wal, waar het regiment bivakkeerde in den regen in den nacht van den 17den; verderop was de stelling, welke zij dien dag innamen en handhaafden, zich keer op keer in het gelid plaatsend om de aanvallen van de vijandelijke ruitery af te weren, en in liggende houding achter den wal een schuilplaats zoekend voor het verwoede Fransche kanonvuur. En op deze helling was het, toen 's avonds de geheele Engelsche linie bevel kreeg op te rukken, terwijl de vijand na zijn laatsten aanval terugweek, dat de kapitein, luid hoera roepend, terwijl hij zwaaiend met zijn zwaard den heuvel afstormde, een kogel kreeg en dood neerviel. „Het was kapitein Dobbin, die het lichaam van den kapitein naar Brussel terugbracht,” zeide de sergeant op zachten toon, „en hem begroef, zooals uw edelheid weet.” De boeren en reliquieën-zoekers op het slagveld liepen schreeuwend om de twee heen, terwijl de soldaat zijn verhaal deed, en boden allerlei herinneringen aan het gevecht, kruisen en epauletten, verbrijzelde kurassen en adelaars, te koop aan.

Osborne gaf den sergeant een rijkelijke belooning, toen hij van hem scheidde na een bezoek aan het tooneel der laatste heldendaden van zijn zoon. George lag op het aardige kerkhof van Laeken, dicht bij de stad; toen hij eens deze plaats op een uitstapje bezocht, had hij luchthartig den wensch te kennen gegeven, dat daar zijn graf gedolven moest worden. En daar was de jonge officier door zijn vriend gelegd, in een ongewijd hoekje van den tuin, door een hegje afgescheiden van de tempels en steden en boschjes van bloemen en struiken, waaronder de Roomsche Katholieke dooden rusten.

Het scheen den ouden Osborne een vernedering, dat zijn zoon, een Engelschman, een kapitein van het beroemde Britsche leger, niet waardig geacht werd in grond gelegd te worden, waar slechts vreemdelingen begraven waren. Wie onder u kan zeggen, hoeveel

ijdelheid er schuilt in onze warmste genegenheid voor anderen, en hoe zelfzuchtig onze liefde is? De oude Osborne verdiepte zich niet in zijn gemengde gevoelens en in den strijd van zijn instinct en zelfzucht. Hij leefde in de volle overtuiging, dat alles, wat hij deed, goed was, dat hij in alle aangelegenheden zijn eigen zjn moest hebben — en gelijk de steek van een wesp of slang, snel, gewapend en vergiftig, ontbrandde zijn toorn over alles, wat ook maar naar tegenstand zweemde. Hij was trotsch op zijn kwaadwilligheid, zooals op alles. Altijd in zijn recht, altijd met de voeten tredend en nooit te twifelen, zijn dat niet de groote eigenschappen, waarmede domheid de leiding in de wereld neemt?

Toen na den rijtoer naar Waterloo het rijtuig van den heer Osborne de poorten van de stad tegen zonsondergang naderde, kwamen zij een andere calèche tegen, waarin een paar dames en een heer gezeten waren, terwijl een officier er naast reed. Osborne schrok en de sergeant in zijn rijtuig wierp zijn buurman een verwonderden blik toe, terwijl hij aansloeg voor den officier, welke zijn groet werktuigelijk beantwoordde.

Het was Amelia met den kreupelen jongen vaandrig naast haar en de trouwe vriendin, mevrouw O'Dowd, tegenover haar. Het was Amelia, maar welk een verschil met het frissche en knappe meisje, dat Osborne kende. Haar gelaat was bleek en mager. Haar aardig bruin haar was gescheiden onder een weduwenmutsje — het arme kind. Haar oogen stonden strak en zagen niets. Zij staarden Osborne wezenloos in het gelaat, toen de rijtuigen elkaar passeerden, maar zij kende hem niet; ook herkende hij haar niet, totdat hij opkeek en Dobbin naast haar zag rijden, en toen wist hij, wie het was. Hij haatte haar. Hij wist niet hoezeer, vóór hij haar daar zag. Toen het rijtuig voorbij was, draaide hij zich om en keek naar den sergeant, met een vloek en een uitdagenden blik voor zijn metgezel, die niet nalaten kon hem aan te kijken — met een blik, die zooveel als zeggen wilde: „Hoe durf *jij* mij aan te kijken? Vervloekt, ik *haat* haar. Zij is het, die mijn verwachtingen den bodem ingeslagen heeft en al mijn trots vernietigd heeft.” „Zeg dien kerel hard te rijden,” riep hij met een vloek tegen den lakei op den bok. Een minuut later kwam een paard met luid hoefgetrappel op de steenen achter Osborne's rijtuig aan; Dobbin achterhaalde het. Zijn gedachten waren elders geweest, toen de rijtuigen elkaar passeerden, en niet voordat hij enkele stappen verder gereden had, herinnerde hij zich, dat het Osborne was, die hem daar net voorbijgereden was. Daarop keerde hij zich om, om te zien, of de aanblik van haar schoonvader eenigen indruk op Amelia gemaakt had, maar het arme meisje wist niet, wie voorbijgereden was. Toen haalde William, die haar dagelijks op haar rijtoertjes vergezelde, zijn horloge te voorschijn en maakte een verontschuldiging over een afspraak, die hij zich plotseling herinnerde en reed heen. Zij merkte dat evenmin op; maar keek voor zich uit over het eentonige landschap, naar de bosschen in de verte, waardoor George weggemarcheerd was.

„Mijnheer Osborne, mijnheer Osborne!” riep Dobbin, toen hij hem inhaalde en stak zijn hand uit. Osborne maakte geen beweging, die te vatten, maar schreeuwde nogmaals, en zonder een vloek, tegen zijn knecht door te rijden.

Dobbin legde zijn hand op den zijkant van het rijtuig. „Ik wil u spreken, mijnheer,” zeide hij. „Ik heb een boodschap voor u.”

„Van die vrouw?” vroeg Osborne heftig.

„Neen,” antwoordde de ander; „van uw zoon;” waarop Osborne in een hoekje van zijn rijtuig terugviel, en Dobbin liet het voorgaan en reed er vlak achter, en zoo door de stad, totdat het hotel van den heer Osborne zwijgend bereikt was. Daar volgde hij Osborne naar diens appartementen boven. George was dikwijls in die kamers geweest; het waren de vertrekken, die de Crawleys gebruikt hadden gedurende hun verblijf te Brussel.

„Is er iets van uw dienst, kapitein Dobbin, of, vergeef mij, ik moet eigenlijk *majoor* Dobbin zeggen, daar er zooveel betere mannen gesneuveld zijn en u hun *plaats* inneemt,” zeide Osborne op sarcastischen toon, welken het hem somtijds behaagde aan te slaan.

„Betere mannen zijn gesneuveld,” antwoordde Dobbin. „Ik wenschte met u over één van hen te spreken.”

„Maak het kort, mijnheer,” zeide de ander met een vloek en met een toornigen blik op zijn bezoeker.

„Ik ben hier als zijn beste vriend,” hervatte de majoor, „en als executeur van zijn testament. Hij maakte het, voor wij in het vuur gingen. Weet u wel, hoe gering zijn middelen zijn en hoe zijn weduwe in geldverlegenheid zit?”

„Ik ken zijn weduwe niet, mijnheer,” antwoordde Osborne. „Laat haar naar haar vader teruggaan.” Maar de heer, tot wien hij sprak, was vast besloten in een goed humeur te blijven en ging verder, zonder op de onderbreking acht te slaan.

„Is u van mevrouw Osborne's toestand op de hoogte? Haar gezondheid en haar verstand hebben een hevigen schok ontvangen door den slag, welke haar getroffen heeft. Het is zeer twijfelachtig, of zij herstellen zal. Er is echter één kans voor haar en ik ben gekomen om u daarover te spreken. Ze hoopt spoedig moeder te worden. Wilt u de zonden van den vader op het kind bezoeken? of wilt u het kind ter wille van den armen George vergeven?”

Osborne barstte in een rhapsodie van eigen lof en vervloekingen uit. De eerste verontschuldigde zijn gedrag tegenover zijn eigen geweten; de laatste overdreven George's ongehoorzaamheid. Geen vader in geheel Engeland kon een zoon, welke zoo zondig tegen hem in opstand gekomen was, edelmoediger behandeld hebben. Hij was gestorven zonder zelfs maar te bekennen, dat hij ongelijk had. Hij moest de gevolgen van zijn ongehoorzaamheid en dwaasheid maar zelf dragen. En wat hem, mijnheer Osborne, betrof, hij was een man van zijn woord. Hij had gezworen nooit tegen die vrouw te spreken, of haar als zijn zoons echtgenoot te erkennen. „En dat kunt u haar zeggen,” besloot hij met een vloek; „en daar blijf ik bij tot den laatsten dag van mijn leven.”

Van dien kant was er dus geen hoop. De weduwe moest van haar karig inkomen leven, of van de ondersteuning, die Jos haar kon geven. „Ik zou het haar wel kunnen zeggen, maar zij zou er geen acht op slaan,” dacht Dobbin droevig, want de gedachten van het arme meisje waren in het geheel niet meer hier sedert haar groote ramp, en, verdoofd door haar verdriet, waren zoowel goed als kwaad haar onverschillig. Dat waren zelfs vriendschap en vriendelijkheid. Zij ontving beide gelaten, en als zij ze aangenomen had, gaf zij zich weer aan haar verdriet over.

Stel u voor, dat ongeveer twaalf maanden, nadat bovenstaand gesprek plaats had, in het leven van de arme Amelia verstreken waren. Het eerste gedeelte van dien tijd was haar verdriet zoo groot en beklagenswaardig, dat zij, die wel eens de emoties van het zwakke en teedere hart gadeslagen en beschreven hebben, zich terug moeten trekken bij den aanblik van de wreede smart, waardoor het bloedde.

Treed geruischloos bij de ramspoedige sponde van de arme, verslagen ziel. Sluit zachtjes de deur van de donkere kamer, waarin zij lijdt, evenals die lieve menschen deden, welke haar gedurende de eerste maanden van haar leed verpleegden en haar geen oogenblik verlieten vóór de Hemel haar troost had gezonden. Er kwam een dag — van bijna ontzagwekkende vreugde — toen het arme meisje, dat al weduwe was, een kindje aan haar boezem drukte — een kindje met de oogen van George, die heengegaan was — een klein jongetje, zoo mooi als een cherubijntje. Welk een wonder was het zijn eersten kreet te hooren! Wat lachte en schreide zij over hem heengebogen — liefde en hoop en gebed ontwaakten weer in haar boezem, toen het kindje zich daar koesterde. Zij was gered. De doktoren, die over haar gingen en voor haar leven of haar verstand vreesden, hadden met angst deze crisis afgewacht, vóór zij voor beide konden instaan.

Het was de lange maanden van onzekerheid en vrees, welke de menschen, die onafgebroken bij haar waren geweest, doorgemaakt hadden, wel waard om te zien, dat haar oogen hen weer tegenstraalden. Onze vriend Dobbin was één van hen. Hij was het, die haar terug naar Engeland en haar moeders huis bracht, toen mevrouw O'Dowd van haar kolonel een dringenden oproep ontving en zij genoodzaakt was geweest haar patiënt te verlaten. Dobbin te zien, die den zuigeling vasthield, en Amelia's lach van triomf te hooren, als zij hem gadesloeg, zou iedereen, die zin voor humor had, goed doen.

William was de peetvader van het kind en wendde al zijn vindingrijkheid aan bij het koopen van bekers, lepels, papkommetjes en bloedkoralen voor dit kleine Christenmensche. Hoe zijn moeder hem verzorgde en kleepte en alleen voor hem leefde; hoe zij alle verpleegsters wegjaagde, en bijna niet toeliet, dat iemand hem aanraakte; hoe zij van meening was, dat de grootste gunst, die zij zijn peetvader, majoor Dobbin, kon bewijzen, was den majoor toe te staan zoo nu en dan met hem te spelen, dit alles hoeft niet verteld te worden.

Dit kind was haar leven. Haar bestaan was één moederlijke liefkoozing. Zij omringde het zwakke en onbewuste schepseltje met liefde en aanbidding. Het was haar leven, dat het kindje van haar boezem indronk; 's nachts alleen met hem had zij heimelijke en intense vervoeringen van moederlijke liefde, zooals Gods wonderbaarlijke zorg het vrouwelijk instinct heeft geschonken — vreugden, hoe veel hooger en lager dan het verstand — blinde, schoone toewijding, die alleen het vrouwenhart kent.

Het was William Dobbin's taak over deze aandoeningen van Amelia's hart te peinzen en ze gade te slaan; en zoo zijn liefde hem in staat stelde bijna al de gevoelens, welke dat hart ontroerden, te gissen, kon hij helaas ook met een onheilspellende duidelijkheid zien, dat er voor hem daar geen plaats was. En dus droeg hij zijn lot zachtmoedig en berustte er in. Ik veronderstel, dat Amelia's vader en moeder de bedoelingen van den majoor doorzagen en niet ongenegen waren hem aan te moedigen; want Dobbin bezocht hun huis dagelijks en bleef uren lang bij hen, of bij Amelia, of bij den braven huisbaas, den heer Clapp, en diens gezin. Onder een of ander voorwendsel kocht hij cadeautjes voor iedereen en bijna iederen dag; en werd door het dochttertje van den huisbaas, dat nogal een lievelingetje van Amelia was, majoor Suikerboon genoemd.

Het was gewoonlijk dit kleine kind, dat als ceremoniemeester dienst deed om hem bij mevrouw Osborne aan te dienen. Zij lachte op zekeren dag, toen majoor Suikerboon's rijtuig naar Fulham reed en hij er uitstapte met een houten paardje, een trom, een trompet en andere krijgshaftige stukken speelgoed voor den kleinen George, die nauwelijks zes maanden oud was en voor wien de artikelen in quaestie veel te wijs waren.

Het kind sliep.

„St,” zeide Amelia, zich misschien aan het kraken der laarzen van den majoor ergerend; en zij stak hem haar hand toe, glimlachend, want William kon die niet vatten, vóór hij zich van zijn lading speelgoed ontdaan had.

„Ga naar beneden, kleine Mary,” zeide hij spoedig daarop tot het kind, „ik wensch met mevrouw Osborne te spreken.”

Zij keek tamelijk verwonderd op en legde het kindje in zijn bedje.

„Ik ben gekomen om goeden dag te zeggen, Amelia,” zeide hij, terwijl hij haar tengere, kleine, witte hand zachtjes vatte.

„Goeden dag? — en waar ga je heen?” vroeg zij met een glimlach.

„Stuur de brieven naar de zaakwaarnemers,” zeide hij, „zij zullen ze opzenden; want je zult me schrijven, niet? Ik ga voor langen tijd weg.”

„Ik zal je over George schrijven,” zeide zij. „Lieve William, wat ben je goed geweest voor hem en voor mij! Kijk eens naar hem! Is het geen engeltje?”

De rose handjes van het kind sloten zich werktuigelijk om den vinger van den braven militair, en Amelia keek hem met moedervreugde in het gelaat. De wreedste blikken konden hem niet erger wonden, dan die blik van hopeloze vriendelijkheid. Hij boog zich over moeder en kind. Eén oogenblik kon hij geen woord uitbrengen. En hij had al zijn kracht nodig om zich te dwingen een „God zegen je” te zeggen.

„God zegen je,” zeide Amelia, en zij hief het gelaat tot hem op en kustte hem.

„St! Maak George niet wakker!” voegde zij er bij, toen William met zijn zware stappen naar de deur ging.

Zij hoorde het lawaai van de wielen van het rijtuig niet, toen hij wegreed; zij keek naar haar kind, dat in zijn slaap lachte.

HOOFDSTUK XXXVI.

Hoe van niets per jaar goed te leven?

Ik veronderstel, dat er niemand op die Kermis der Ijdelheid van ons zoo lucht- hartig is, dat hij niet zoo nu en dan eens over de wereldsche zaken van zijn kennissen nadenkt, of zoo buitengewoon menschlievend, dat hij zich niet verwondert hoe zijn buurman Jones, of zijn buurman Smith, het toch wel klaar speelt om rond te komen aan het eind van het jaar. Met allen eerbied voor de familie bijvoorbeeld (want in het seizoen dineer ik twee- of driemaal bij hen) kan ik niet anders dan erkennen, dat de verschijning van de Jenkinses in het Park, in de groote calèche met de livreebedienden, tot mijn dood toe een raadsel en mysterie voor mij blijft; want ofschoon ik weet, dat de equipage maar gehuurd is en dat al het personeel van Jenkins gehuurd is op keukengeld om hun eten van te betalen, vertegenwoordigen die drie knechts en het rijtuig toch zeker op zijn allerm minst zeshonderd pond per jaar aan onkosten — en dan heb je nog die schitterende diners, twee jongens te Eton, de uitmuntende gouvernante en leermeesters voor de meisjes, de reis naar het buitenland, of naar Eastbourne of Worthing in den herfst, het jaarlijksche bal met een souper van Gunter (die tusschen twee haakjes de meeste der fijnste diners, welke J. geeft, levert, zooals ik zeer goed weet, daar ik eens genoodigd werd om een ledige plaats aan te vullen, en toen dadelijk bemerkte, dat deze diners veel beter zijn dan de gewone feestmalen, waarvoor het nederige soort van J.'s kennissen uitnodigingen ontvangt) — wie, al heeft hij ook de goedhartigste gevoelens ter wereld, kan anders dan zich afvragen, hoe de Jenkinses het klaarspelen?

Wat is Jenkins? — dat weten wij allen — Commissaris van de Commiezerij, — met £ 1200 salaris per jaar. Had zijn vrouw zelf vermogen? Poë! — Juffrouw Flint — uit een gezin van elf kinderen van een armen landjonker in Buckinghamshire. Alles, wat zij ooit van haar familie krijgt, is een kalkoen met Kerstmis, in ruil waarvoor zij twee of drie harer zusters te logeeren moet hebben na de „season”; en haar logies en voedsel verschaffen, als zij in de stad komen.

Hoe komt Jenkins rond?

Ik zeg, zooals iedere vriend van hem zeggen moet: Hoe komt het, dat hij nog niet lang vogelvrij verklaard is; en dat hij verleden jaar toch uit Boulogne terugkwam (wat tot ieders verwondering gebeurde)? Met „ik” wordt hier de wereld in het algemeen bedoeld — mevrouw Grundy uit het persoonlijke kringetje van iederen geëerden lezer — waarin iedereen eenige families kan aanwijzen, waarvan niemand begrijpt, hoe zij leven. Ik twijfel er niet aan, of wij hebben allen menig glas wijn gedronken, terwijl wij vertrouwelijk met onzen gullen gever praatten en tegelijkertijd onszelf met verwondering afvroegen, hoe hij dat voor den drommel betaalde.

Ongeveer drie of vier jaar na zijn verblijf te Parijs, toen Rawdon Crawley en zijn vrouw zich in een kleine, geriefelijke woning in Curzon Street, May Fair, geïnstalleerd hadden, was er ternauwernood één van de talrijke vrienden, die bij hen dineerden, of hij stelde de bovenstaande vraag omtrent hen. Zooals wij reeds eerder opmerkten, weet de romanschrijver alles, en daar ik in staat ben het publiek mede te deelen, hoe Crawley en zijn vrouw zonder eenig inkomen leefden, mag ik de publieke nieuwsbladen, die de gewoonte hebben gedeelten uit de verschillende periodieken, welke tegenwoordig gepubliceerd worden, over te nemen, verzoeken de volgende nauwkeurige vertelling en berekeningen — waarvan ik, als de ontdekker (en met niet weinig kosten ook) het voordeel behoor te hebben — *niet* te herdrukken.

Mijn zoon — zou ik zeggen, als ik met een kind gezegend was — je kunt na ernstige informaties en door voortdurenden omgang met iemand vernemen, hoe hij van niets per jaar

gemakkelijk leeft. Maar het is het beste niet intiem met heeren van dit slag te wezen, en de berekeningen uit de tweede hand te aanvaarden, evenals u met logarithmen doet, want ze zelf uit te werken zal u heel wat kosten, daar kunt u verzekerd van wezen.

Van niets per jaar dan, en dat gedurende twee of drie jaren lang, waarvan wij u slechts een heel kort verslag kunnen geven, leefden Crawley en zijn vrouw gelukkig en aangenaam te Parijs. Het was in dit tijdperk, dat hij de Garde verliet en zijn officiersplaats in het leger verkocht. Als wij hem terugzien, zijn zijn snor en zijn titel van kolonel op zijn visitekaartje de eenige overblijfselen van zijn militaire loopbaan.

Het is reeds vermeld geworden, dat Rebecca, spoedig na haar aankomst te Parijs, een toonaangevende positie in de eerste kringen der stad innam, en zij werd in enkele der meest aanzienlijke families van den in zijn rang herstelden Franschen adel ontvangen. Engelsche mannen van aanzien te Parijs maakten haar ook het hof, tot groote verontwaardiging van de dames, hun echtgenooten, die de parvenu niet uit konden staan.

Gedurende enkele maanden hadden de salons van de Faubourg St. Germain, waarin haar positie gewaarborgd was, en de luister van het nieuwe hof, waar zij met veel onderscheiding ontvangen werd, mevrouw Crawley in verrukking gebracht en haar misschien een beetje bedwelmd, terwijl zij gedurende dit tijdperk van blijde opgewondenheid mogelijk geneigd was de menschen — meestal brave jonge militairen — welke het voornaamste gezelschap van haar echtgenoot uitmaakten, te minachten.

Maar de kolonel gaapte droevig te midden van de hertoginnen en groote dames van het hof. De oude dames, die *écarté* speelden, maakten zooveel drukte over een vijf Frank-stuk, dat het kolonel Crawley niet de moeite waard was aan een kaarttafeltje plaats te nemen. De geestigheid harer gesprekken kon hij niet waardeeren, daar hij haar taal niet meester was. En wat voor voordeel kon zijn vrouw nu behalen, pleitte hij, avond aan avond voor een heelen kring prinsessen buigingen te maken? En het duurde niet lang, of hij liet Rebecca die feesten alleen bezoeken; hij hervatte zijn eigen onschuldige bezigheden en amusemen te midden van de beminnelijke vrienden zijner eigen keuze.

Het is een feit, dat, als wij van een heer zeggen, dat hij goed leeft van niets per jaar, wij het woord „niets” gebruiken om iets onbekends aan te duiden; waarmee wij eenvoudig bedoelen, dat wij niet weten, hoe de heer in quaestie de onkosten van zijn huishouding bestrijdt. Nu bezat onze vriend, de kolonel, groote bekwaamheid in alle spelen, waarbij kans de voornaamste factor is, en daar hij zich voortdurend met de kaarten, met den bobbelkoker en de queue oefende, spreekt het vanzelf, dat wij veronderstellen, dat hij veel grooter handigheid verwierf in het gebruik van die dingen dan iemand, die ze slechts zoo nu en dan hanteert. Een queue bij het biljarten goed te gebruiken staat gelijk met het gebruik van een penseel, of een dwarsfluit, of degen — men is geen dezer instrumenten in het begin meester, en het is alleen na herhaalde studie en volharding, gepaard aan een aangeboren voorliefde, dat men in het hanteeren van één dezer uitmunten kan. Nu was Crawley van slechts een schitterend amateur een volleerd meester in het biljarten geworden. Evenals bij een groot generaal, nam zijn genie in gelijke mate met het gevaar toe, en als, gedurende het geheele spel, de fortuin hem ongunstig was geweest en dientengevolge de weddenschappen tegen hem waren, dan wist hij altijd met groote handigheid en durf eenige wonderbaarlijke stooten te doen om zich te herstellen en ten slotte nog als overwinnaar uit den strijd te komen, tot verbazing van iedereen — dat wil zeggen van iedereen, die nog niet met zijn spel bekend was. Zij, die het gewend waren te zien, waren voorzichtig met hun geld in de weddenschappen te steken tegen iemand met zooveel onverwachte talenten, en schitterende en overweldigende handigheid.

In het kaartspelen was hij even ervaren; want ofschoon hij in het begin van den avond geregeld geld verloor, zoo achteloos speelde hij en zooveel domheden beging hij, dat nieuw aangekomenen dikwijls geneigd waren geringschattend over zijn bekwaamheden te oordeelen; als hij eenmaal in actie kwam en door herhaalde kleine verliezen tot voorzichtigheid gemaand werd, bemerkte men, dat Crawley's spel geheel anders werd, en dat hij er vrij zeker van was

zijn tegenpartij totaal te verslaan, vóór de avond verstreken was. Trouwens slechts zeer weinig mannen konden zeggen, dat zij hem ooit verslagen hadden.

Zijn succes was zoo herhaald, dat het geen wonder was, dat de benijders en overwonningen somtijds met bitterheid er over spraken. En evenals de Franschen van den hertog van Wellington, die nooit een nederlaag leed, zeggen, dat slechts een merkwaardige reeks van gelukkige en toevallige gebeurtenissen hem in staat stelde onveranderlijk overwinnaar te wezen; — toch geven zelfs zij toe, dat hij bij Waterloo bedrog pleegde en in staat was gesteld den laatsten, grooten slag te winnen —; evenzoo werd er in het hoofdkwartier in Engeland op gezinspeeld, dat er wel oneerlijk gespeeld moest worden, ten einde een verklaring voor het onafgebroken succes van kolonel Crawley te vinden.

De manie voor spelen had zich zoo verspreid, dat, ofschoon Frascati en het salon toen in Parijs geopend waren, de openbare speelzalen niet aan de algemeene speelwoede konden voldoen, en er werd in particuliere huizen zoozeer gedobbeld, alsof er geen openbare gelegenheden waren om die passie te bevredigen. Op Crawley's genoeglijke, kleine *réunions*'s avonds werd dit noodlottig vermaak gewoonlijk uitgeoefend — tot groote ergernis van de goedhartige, kleine mevrouw Crawley. Zij sprak met de grootste smart over den hartstocht van haar echtgenoot voor dobbelen; zij weeklaagde er tegen iedereen over, die bij haar in huis kwam. Zij smeekte de jongelui nooit, nooit een dobbelkoker aan te raken; en toen de jonge Green van de fuseliers een aanzienlijke som gelds verloor, bracht Rebecca een geheelen nacht in tranen door, zooals de meid dezen ongelukkigen jongeling mededeelde, en zij viel zoowaar voor haar echtgenoot op de knieën om hem te smeeken de schuld kwijt te schelden, en de schuldbekentenis te verbranden. Hoe kon hij dat? Hij had zelf evenveel verloren aan Blackstone van de huzaren, en aan graaf Punter van de Hannoveraansche cavalerie. Green kreeg een behoorlijken termijn; maar betalen! — natuurlijk moest hij betalen — over het verbranden van een schuldbekentenis spreken was kinderwerk.

Andere officieren, voornamelijk jeugdige — want de jonge kerels schaarden zich om mevrouw Crawley — kwamen met lange gezichten van haar avondjes thuis, daar zij veel of weinig geld aan haar noodlottige kaarttafeltjes verloren hadden. Haar huis kreeg zoo langzamerhand een slechte reputatie. De ouderen waarschuwden hen, die minder ervaring hadden, voor het gevaar. Kolonel O'Dowd van het —^{de} regiment, een van die, welke in Parijs in garnizoen waren, waarschuwde luitenant Spooney van dat corps. Er had een luide en heftige ruzie plaats tusschen den infanterie-kolonel en zijn vrouw, die in het Café de Paris dineerden, en kolonel en mevrouw Crawley, die daar ook den maaltijd gebruikten. Aan weerskanten namen de dames deel aan den strijd. Mevrouw O'Dowd knipte haar vingers vlak voor mevrouw Crawley's gelaat en noemde haar echtgenoot „niet veel beter dan een oplichter.” Kolonel Crawley daagde kolonel O'Dowd, Ridder van de Bathorde, uit. De opperbevelhebber, die van den woordentwist hoorde, zond om kolonel Crawley, die juist dezelfde pistolen, „waarmee hij kapitein Marker doodschoot,” in orde bracht, en had een zoodanig gesprek met hem, dat het duel niet plaats vond. Als Rebecca niet voor generaal Tufto op de knieën gevallen was, zou Crawley terug naar Engeland gestuurd zijn, en gedurende enkele weken na het gebeurde speelde hij niet, uitgezonderd met burgers.

Maar niettegenstaande Rawdon's ontwijfelbare ervarenheid en zijn onafgebroken succes, werd het Rebecca aan de hand van deze feiten duidelijk, dat hun positie zeer *précair* was en dat, ofschoon zij bijna niets betaalden, zelfs hun klein kapitaaltje op zekeren dag geheel weggeslonken zou wezen. „Dobbelen,” placht zij te zeggen, „mijn lieve, is goed als een tegemoetkoming in je inkomen, maar niet als inkomen zelf. Op zekeren dag kunnen de menschen er genoeg van hebben, en wat moeten wij dan beginnen?” Rawdon stemde met de juistheid van haar meening in; en, om de waarheid te zeggen, had zij bemerkt, dat na enkele van zijn soupeetjes etc., de heeren er werkelijk genoeg van hadden met hem te spelen en dat zij, niettegenstaande Rebecca's charmes, zich niet gaarne meer vertoonden. Gemakkelijk en aangenaam als hun leven te Parijs was, was het toch slechts een ijdele beuzelarij; en Rebecca zag in, dat zij Rawdon's

fortuin in hun eigen land moest zien te maken. Zij moest hem een betrekking of aanstelling in het vaderland of de koloniën bezorgen; en zij besloot een aanval op Engeland te wagen, zoodra zij zich daarheen een weg kon banen. Als eerste stap wist zij te bewerken, dat Crawley zijn plaats in de lijfgarde verkocht en op non-activiteit ging.

Zijn functie als ordonnans van generaal Tufto was reeds eerder geëindigd. Rebecca lachte in elk gezelschap om dien militair, om zijn pruikje (dat hij bij zijn komst te Parijs opgezet had), om zijn gordel, om zijn valsche tanden, en bovenal om zijn aanmatiging, te denken, dat hij een adonis was en de bespottelijke ijdelheid, zich in te beelden, dat iedere vrouw, in welker nabijheid hij kwam, verliefd op hem was. Het was aan mevrouw Brent met de vooruitstekende wenkbrauwen, de echtgenoot van den heer Brent, officier bij de intendance, dat de generaal nu zijn attenties, zijn bouquetten, zijn diners in het restaurant, zijn loges in de opera en zijn snuisterijen overdroeg. Arme mevrouw Tufto was evenmin gelukkig als vroeger, en moest nog steeds lange avonden alleen met haar dochters doorbrengen, terwijl zij wist, dat haar generaal, geparfumeerd en gefriseerd, uitgegaan was om gedurende de voorstelling achter den stoel van mevrouw Brent te staan. Becky had ongetwijfeld een dozijn bewonderaars in zijn plaats; en kon met haar gevatheid haar mededingster totaal verslaan.

Maar zooals wij reeds opmerkten, begon zij dit beuzelachtige leven van vermaken moe te worden, zij walgde van opera-loges en diners in het restaurant; bouquetten konden niet bewaard worden als een spaarpotje voor de toekomst; en zij kon niet van snuisterijen, kant, zakdoeken en glacé-handschoenen leven. Zij gevoelde de ijdelheid van die genoegens en verlangde naar meer deugdelijke voordeelen. Op dit tijdstip kwamen er berichten, welke onder de vele crediteuren van den kolonel te Parijs verspreid werden en welke hun groote voldoening schonken. Juffrouw Crawley, de rijke tante, van wie hij zijn onmetelijke erfenis verwachtte, lag op sterven; de kolonel moest zich naar het ziekbed haasten. Mevrouw Crawley en haar kind zouden achterblijven, totdat hij hen weer kwam halen. Hij vertrok naar Calais, en toen hij die plaats veilig en wel bereikt had, zou men veronderstellen, dat hij naar Dover ging; maar in plaats daarvan nam hij plaats in de diligence naar Duinkerken en reisde van daar naar Brussel, voor welke stad hij reeds eerder een voorliefde had opgevat. Het is een feit, dat hij meer schulden te Londen dan te Parijs had; en hij verkoos het kalme Belgische stadje boven de beide meer rumoerige hoofdsteden.

Zijn tante was overleden. Mevrouw Crawley bestelde den zwaarsten rouw voor haar en den kleinen Rawdon. De kolonel had het druk met schikkingen voor de erfenis te treffen. Zij konden nu de eerste verdieping nemen, in plaats van de kleine *entresol* van het hotel, waar zij hun intrek genomen hadden. Mevrouw Crawley en de hotelier hielden een beraadslaging over nieuw behang, hadden een vriendschappelijken twist over de tapijten en zij kwamen tot een definitieve vereffening van alles behalve de rekening. Zij ging in een van zijn rijtuigen heen; met de Fransche *bonne*; het kind naast haar; de voortreffelijke hotelier en zijn vrouw zeiden haar bij het hek glimlachend vaarwel. Generaal Tufto was woedend, toen hij hoorde, dat zij vertrokken was, en mevrouw Brent was woedend op hem, omdat hij daar woedend over was; luitenant Spooner was diep bedroefd, en de hotelier maakte zijn beste appartementen voor dat betooverende vrouwtje en haar echtgenoot in orde. Hij *serréd* de koffers, die zij hem toevertrouwd had, met de grootste zorg. Madame Crawley had ze in zijn bijzondere hoede aanbevolen. Toen men ze eenigen tijd later opende, werden zij echter niet buitengewoon waardevol bevonden.

Voor zij zich bij haar echtgenoot in de Belgische hoofdstad voegde, ondernam zij een reis naar Engeland, terwijl zij haar zoontje op het vaste land onder de hoede van haar Fransche *bonne* achterliet.

De scheiding tusschen Rebecca en de kleine Rawdon deed geen der beide partijen veel leed. Om de waarheid te zeggen had zij dien jongeheer sedert zijn geboorte niet veel gezien.

Overeenkomstig de liefelijke gewoonte der Fransche moeders had zij hem bij een voedster gedaan, in een dorpje in de buurt van Parijs, waar de kleine Rawdon de eerste maanden van zijn

leven niet ongelukkig doorbracht, in het gezelschap van een talrijke familie zoogbroeders op klompjes. Zijn vader reed dikwijls naar hem toe en het vaderhart van Rawdon Senior klopte warm, als hij hem zag, blozend en vuil, naar hartelust schreeuwend, en als hij vergenoegd modderpasteitjes maakte onder toezicht van de tuinmansvrouw, zijn zoogster.

Rebecca gaf er niet veel om haar stamhouder op te zoeken. Eens had hij een nieuwen duifkleurigen mantel van haar bedorven. Hij verkoos de liefkoozingen van zijn zoogster boven die van zijn mama, en toen hij ten slotte de vroolijke zoogster, bijna zijn moeder, verliet, schreide hij uren lang erbarmelijk. Hij was pas getroost, toen zijn moeder hem beloofde, dat hij den volgenden dag terug mocht gaan; inderdaad zeide men de zoogster, die hoogstwaarschijnlijk ook verdriet over de scheiding had, dat zij het kind spoedig terug zou krijgen, en deze zag eenigen tijd met verlangen zijn terugkomst tegemoet.

Men kan voorwaar zeggen, dat onze vrienden tot de eersten behoorden van dat gebroedsel onbeschaamde Engelsche avonturiers, die van toen af aan een inval op het vaste land deden, en in al de Europeesche hoofdsteden de menschen oplichtten. In die gelukkige dagen van 1817—18 was de eerbied voor den rijkdom en de eer der Britten zeer groot. Zooals men mij vertelt, hadden zij toen nog niet geleerd te pingelen met de volharding, die hen nu kenmerkt. De groote steden van Europa waren nog niet toegankelijk geweest voor de praktijken van onze schurken. En terwijl er nu ternauwernood een stad in Frankrijk of Italië te vinden is, waarin men niet den een of anderen adellijken landsman van ons aantreft met die doeltreffende brani en onbeschaamdheid, die wij overal ten toon spreiden, terwijl wij herbergiers oplichten, lichtgeloovige bankiers valsche cheques afgeven, rijtuigmakers van hun rijtuigen berooven, goudsmeden van hun sieraden, welgestelde reizigers van hun geld bij het kaartspelen — zelfs openbare bibliotheken van haar boeken; dertig jaar geleden behoefde men slechts een „*milor Anglais*” te wezen, die in een eigen rijtuig reisde, en men had overal crediet, waar men dat maar verkoos, en, heeren, in plaats van te bedriegen, werd men bedrogen. Het was eerst enkele weken na het vertrek der Crawley's, dat de eigenaar van het hotel, waar zij gedurende hun verblijf te Parijs hun intrek hadden genomen, tot de ontdekking kwam, welke verliezen hij geleden had; niet voordat madame Marabou, de modiste, herhaalde bezoeken maakte met haar kleine rekening van de artikelen, welke zij mevrouw Crawley geleverd had; niet voordat monsieur Didelot van de Boule d'Or in het Palais Royal een half dozijn malen gevraagd had, of die charmante „*miladi*”, die horloges en armbanden bij hem gekocht had, „*de retour*” was. Het is een feit, dat zelfs de arme tuinmansvrouw, die madame's kind voedde, nooit betaald was na de eerste zes maanden, voor de melk der menschenliefde, waarvan zij den tierigen en gezonden kleinen Rawdon voorzien had. Nee, zelfs de min was niet betaald — de Crawley's hadden te veel haast om zich hun nietige schuld aan haar te herinneren. En wat de hotelier betreft, zoolang hij leefde, waren zijn verwenschingen tegen de Engelsche Natie altijd zeer heftig. Hij vroeg al de reizigers, of zij een zekeren kolonel Lor Crawley kenden — *avec sa femme — une petite dame, très spirituelle*. „*Ah, monsieur!*” placht hij er aan toe te voegen — „*ils m'ont affreusement volé.*” Het was droefgeestig zijn woorden te hooren, als hij over die ramp sprak.

Het doel van Rebecca's reis naar Londen was een soort minnelijke schikking te bewerkstelligen met de talloze crediteuren van haar echtgenoot, en ze een uitkeering van negen stuivers of een shilling per pond aan te bieden, om hem op die wijze een terugkeer naar zijn eigen land te verzekeren. Het past ons niet de stappen, welke zij voor de uitvoering van die moeilijke transactie nam, te volgen; maar nadat zij hen tot hun voldoening had aangetoond, dat de som, welke zij kon aanbieden, het geheele beschikbare kapitaal van haar echtgenoot uitmaakte, en nadat zij ze overtuigd had, dat kolonel Crawley zich liever voorgoed op het vasteland terugtrok dan in zijn eigen land te verblijven, terwijl zijn schulden nog niet geregeld waren; nadat zij hun bewezen had, dat er geen mogelijkheid bestond, dat hij geld van een anderen kant kreeg, en dat er niet de geringste kans was, dat zij ooit hoogere uitkeering zouden krijgen dan zij nu gemachtigd was hun aan te bieden, bracht zij al de crediteuren van den kolonel er

éénparig toe het aanbod te aanvaarden en zoo kocht zij met vijftienhonderd pond in contanten meer dan tienmaal dat bedrag aan schuld af.

Mevrouw Crawley nam geen advocaat voor die transactie. De zaak was zóó eenvoudig — graag of niet, zooals zij terecht opmerkte — dat zij de advocaten der crediteuren zelf het zaakje liet opknappen. En de heer Lewis, die den heer Davids van Red Lion Square vertegenwoordigde, en de heer Moss, zaakwaarnemer voor den heer Manasseh van Cursitor street (de voornaamste crediteuren van den kolonel), maakten haar hun compliment over de schitterende wijze, waarop zij zaken deed, en verklaarden, dat er geen beroepsjurist was, die het haar kon verbeteren.

Rebecca ontving hun gelukwenschen met uitermate bescheidenheid, liet op haar donkere, vuile, kleine kamers, waarin zij woonde, terwijl zij haar zaken afdeed, een flesch sherry en broodcake komen, om de advocaten van den vijand te onthalen; schudde hen bij het afscheid nemen buitengewoon opgewekt de hand, en keerde regelrecht naar het vasteland terug om zich bij haar echtgenoot en haar zoon te voegen, en den eerste het blijde nieuws van zijn volkomen bevrijding te berichten. En wat de laatste aangaat, die was verschrikkelijk verwaarloosd door mademoiselle Geneviève, de Fransche *bonne*, gedurende de afwezigheid van zijn moeder; want deze jonge vrouw had genegenheid opgevat voor een soldaat in het garnizoen van Calais, en in het gezelschap van dien militair had zij het kind, dat haar toevertrouwd was, vergeten en de kleine Rawdon ontsnapte toen ternauwernood aan het gevaar te verdinken op het strand van Calais, waar de afwezige Geneviève hem achtergelaten en verloren had.

En zoo kwamen kolonel en mevrouw Crawley te Londen: en het is in hun huis in Curzon street, Mayfair, dat zij werkelijk de handigheid toonden, welke zij, die van bovengenoemde inkomsten willen leven, bezitten moeten.

HOOFDSTUK XXXVII.

Het onderwerp wordt vervolgd.

In de eerste plaats, en wel als het allernoodzakelijkste, moeten wij u vertellen, hoe men voor niets een huis kan krijgen. Deze woningen kan men óf onge-meubileerd huren en, als men crediet heeft bij de firma Gillaws of Bantings, schitterend laten inrichten en opsieren geheel naar eigen smaak; óf zij zijn ook gemeubileerd te huur, minder lastig en gecompliceerd voor de meesten. En dus verkozen Crawley en zijn vrouw hun huis gemeubileerd te huren.

Vóór de heer Bowls het oppertoezicht over het huis en den kelder van juffrouw Crawley in Park Lane verkreeg, had die dame als bottelier een zekeren heer Raggles, die op het familie-landgoed, Queen's Crawley, geboren was; de jongste zoon van een der tuinlieden daar. Door zijn goed gedrag, knap uiterlijk, goedgevormde kuit en ernst krom Raggles van de messenplank tot de treeplank van het rijtuig op; van de treeplank tot de provisiekamer van den bottelier. Toen hij een zeker aantal jaren aan het hoofd van juffrouw Crawley's huishouding had gestaan, waar hij goed loon genoten had, groote fooien ontving, en ruimschoots gelegenheid tot sparen had, kondigde hij aan, dat hij op het punt stond in het huwelijksbootje te stappen met een vroegere keukenmeid van juffrouw Crawley, die op fatsoenlijke wijze in haar onderhoud voorzag door te mangelen en een klein groentenwinkeltje in de buurt te drijven. De waarheid is, dat de plechtigheid eenige jaren terug in het geheim plaats had gehad; ofschoon het nieuws van

mijnheer Raggles' huwelijk juffrouw Crawley het eerst ter oore kwam, toen de voortdurende aanwezigheid in de keuken van een jongetje en meisje van zeven en acht jaar oud de aandacht van juffrouw Briggs had getrokken. Daarop legde de heer Raggles zijn baantje neer en nam zelf de leiding van den winkel en de groenten op zich. Hij voegde melk en room, eieren en vleesch van op het platteland gemeste varkens aan zijn zaak toe, en vergenoegde er zich mee, terwijl andere botteliers, die zich uit den dienst teruggetrokken hadden, sterken drank in kroegen verkochten, in de eenvoudigste producten van het platteland te handelen. En daar hij veel connecties onder de botteliers uit de omgeving had en een gezellige achterkamer, waar hij en juffrouw Raggles hen ontving, werden zijn melk, room en eieren door velen van de broederschap gebruikt en zijn winst nam met het jaar toe. Jaar op jaar legde hij kalmpjes geld op zij en toen eindelijk die gezellige en volmaakte vrijgezellenwoning N°. 201 Curzon street, Mayfair, welke het laatst door den Honourable Frederic Deuceace, nu in het buitenland, bewoond was, met haar rijk en passend meubilair van de bekwaamste meubelmakers, onder den hamer werd gebracht, wie anders zou er in gaan en de erfpacht en het meubilair van het huis koopen dan Charles Raggles? Weliswaar had hij een gedeelte van het geld van een collega geleend, en nog wel tegen tamelijk hoogen interest, maar het grootste gedeelte betaalde hij contant; en juffrouw Raggles was er niet weinig trotsch op, toen zij in een bed van gebeeldhouwd mahoniehout met zijden gordijnen sliep, een kolossaal groote toiletspiegel tegenover haar, en een kleerenkast, welke haar en Raggles en het geheele gezin kon bevatten.

Natuurlijk was het hun plan niet voorgoed zulk een schitterende woning te gebruiken. Raggles had het huis gekocht om het weer te verhuren. Zoodra een huurder gevonden was, zou hij weer naar den groentewinkel afdalen; maar hij voelde zich gelukkig, als hij dat perceel verliet en Curzon street in liep om daar zijn huis — zijn eigen huis — met geraniums voor het venster en een gebeeldhouwd bronzen klopper in oogenschouw te nemen. De huisknecht, die zoo nu en dan wat bij het hek van het souterrein lummelde, behandelde hem met eerbied; de keukenmeid had haar groenten van zijn zaak en noemde hem, mijnheer de huisbaas; en er was niets, wat de huurders deden, of geen schotel, dien zij voor het diner hadden, of Raggles zou het kunnen weten, als hij wilde.

Hij was een braaf man; braaf en gelukkig. Het huis leverde hem jaarlijks zulk een aardig sommetje op, dat hij besloot zijn kinderen naar goede scholen te zenden, onverschillig wat het mocht kosten. Dus werd Charles naar de kostschool van Dr. Swishtail, Sugarcane Lodge, gezonden, en de kleine Mathilda naar juffrouw Peckover, Laurentinum House, Clapham.

Raggles aanbad en hield veel van de familie Crawley, de bewerkster van al den voorspoed in zijn leven. Hij had een silhouette van zijn meesteres in de kamer achter den winkel hangen, en een tekening van de portiersloge te Queen's Crawley in Oost-Indischen inkt, door die oude juffrouw zelf gemaakt — en het eenige, wat hij aan de versiering van het huis in Curzon street toevoegde, was een plaat van Queen's Crawley in Hampshire, het landgoed van Sir Walpole Crawley, Baronet, die afgebeeld was in een vergulde koets door zes witte paarden getrokken, welke een vijver passeerde met witte zwanen en met schuiten, waarop zich dames in hoepelrokken en muzikanten met veeren en pruikjes bevonden. Raggles was van meening, dat er zoo geen tweede paleis op aarde was, noch zulk een doorluchtige familie.

Het toeval wilde, dat Raggles' huis in Curzon street te huur was, toen Rawdon en zijn vrouw naar Londen terugkeerden. De kolonel kende het huis en den eigenaar zeer goed; de connecties tusschen den laatste en de familie Crawley waren voortdurend onderhouden, doordat Raggles den heer Bowls steeds hielp, wanneer juffrouw Crawley kennissen ontving. En de oude man verhuurde niet alleen dit huis aan den kolonel, maar deed ook als diens bottelier dienst, wanneer hij bezoek ontving; terwijl juffrouw Raggles in de keuken werkzaam was en dineetjes klaarmaakte, welke zelfs de goedkeuring van de oude juffrouw Crawley zouden weggedragen hebben.

Zoo kreeg Crawley dan zijn huis voor niets; want ofschoon Raggles belasting moest betalen en de rente der hypotheek aan zijn collega; en zijn levensverzekering; en het schoolgeld voor zijn kinderen; en het eten en drinken, wat zijn eigen gezin gebruikte — en een tijdlang

ook dat van kolonel Crawley; en ofschoon de arme drommel totaal geruïneerd werd door die transactie, en zijn kinderen op straat stonden en hijzelf in de Fleet Prison terecht kwam, er moet toch iemand betalen zelfs voor menschen, die van niets per jaar leven — en dus geschiedde het, dat de rampspoedige Raggles het ontbrekende kapitaal van kolonel Crawley vertegenwoordigde.

Ik vraag mij af, hoeveel gezinnen tot schurkenstreken en den bedelstaf gebracht worden door geroutineerde beoefenaars van praktijken, zooals de Crawley's? — hoeveel groote edellieden den kleinen winkelier berooven, zich verwaardigen hun arme bedienden voor ellendige kleine sommetjes op te lichten en voor een paar shillings te bedriegen? Als wij lezen, dat een edelman naar het vasteland vertrokken is, of dat bij een anderen edelman beslag op het huis wordt gelegd — en dat de een of ander zes of zeven millioen schuldig is, schijnt zelfs de nederlaag roemrijk en wij respecteeren het slachtoffer om de grootschheid van zijn val. Maar wie heeft medelijden met een armen kapper, die zijn geld niet kan krijgen voor het poederen van de pruiken der livreiknechts; of een armen timmerman, die zichzelf geruïneerd heeft door ornamenten en paviljoenen aan te brengen voor het *déjeuné* van mylady; of den armen drommel van een kleermaker, welke door den bottelier begunstigd wordt, en die alles, wat hij bezat en nog meer, borgstelde, om de livreien klaar te krijgen, die zijn edelheid hem de eer had aangedaan te bestellen? Als het groote huis in elkaar stort, sleept het die arme stakkers onopgemerkt mee; evenals in de oude legenden gezegd wordt, dat vóór iemand zelf naar den duivel gaat, hij er vele anderen heen zendt.

Rawdon en zijn vrouw begunstigten heel edelmoedig al de winkeliers en leveranciers, welke verkozen hen te bedienen. Enkelen maar al te graag, vooral de arme. Het was wonderbaarlijk de volharding te zien, waarmee de waschvrouw van Tooting iederen Zaterdag met haar kar en de rekening kwam, week in, week uit. Mijnheer Raggles zelf had de groentenleverantie. De rekening van het bierhuis „The Fortune of War” voor bier der bedienden is een curiositeit in de bierkronieken. Zij bleven ook al het personeel het grootste gedeelte van hun loon schuldig en die behielden dus noodgedwongen een interesse in de huishouding. In werkelijkheid werd niemand betaald. De smid niet, die het slot opende; noch de glazenmaker, die de ruit maakte; noch de stalhouder, die het rijtuig verhuurde; noch de koetsier, die het reed; noch de slager, die den lamsbout leverde; noch de kolen, waarop hij gebraden werd; noch de keukenmeid, die hem aan het spit stak; noch het personeel, dat hem at; en men heeft mij te kennen gegeven, dat dit niet zelden de manier is, waarop men luxueus van niets per jaar leeft.

In een klein stadje kan men zoiets niet doen, zonder dat het geval besproken wordt. Daar weten wij, hoeveel melk onze burens nemen en bespieden wij het vleesch of het gevogelte, dat er voor hun diner binnengaat. Zoo wist men misschien op 200 en 202 in Curzon street, wat er al zoo in het huis tusschen hen gebeurde, daar de bedienden met elkaar door het hek van het souterrain spraken; maar Crawley en zijn vrouw en zijn vrienden kenden 200 en 202 niet. Als men op 201 kwam, vond men daar een hartelijk welkom, een vriendelijken glimlach, een goed diner, en een jovialen handdruk van den gastheer en de gastvrouw voor iedereen, alsof zij de onbetwistbare eigenaars waren van drie of vier duizend pond per jaar — en dat waren zij ook, doch niet in geld, maar in producten en arbeid — en als zij niet voor het lamsvleesch betaalden, zij hadden het; als zij geen geld in ruil voor hun wijn gaven, hoe zouden wij dat kunnen weten? Nooit was er betere Bordeaux op iemands tafel dan bij den braven Crawley; nooit waren er dineetjes, waar het vroolijker toeging en die beter geserveerd werden. Zijn ontvangkamers waren de alleraardigste, bescheiden salonnetjes, die men zich denken kan; zij waren met den grootsten smaak en met duizend snuisterijen uit Parijs door Rebecca aangekleed; en als zij aan de piano zat en met een onbezorgd gemoed liedjes kweelde, dan verklaarde de vreemdeling, dat hij zich in een paradijs van huiselijke gezelligheid bevond en dat, ofschoon de echtgenoot vrij onbenullig was, de vrouw des huises bekoorlijk was en de dineetjes de gezelligste ter wereld.

Rebecca's geest, vernuft en luchthartig gebabbel maakten haar spoedig populair in zekere

Londensche kringen. Men zag eenvoudige rijtuigen voor haar deur, waaruit zeer voorname menschen stapten. Men kon haar rijtuig in het Park omringd zien door dandies van aanzien. In haar loge op de derde galerij in de Opera verdrongen zich steeds andere hoofden; maar het moet erkend worden, dat de dames zich op een afstand hielden en haar deuren voor onze kleine avonturierster gesloten waren.

Wat de mode en de gewoonten van de vrouwenwereld aangaat, kan de schrijver natuurlijk slechts uit de tweede hand spreken. Een man kan evenmin deze geheimen doorgronden en begrijpen, als hij kan weten, waarover de dames het hebben, als zij zich na het diner naar boven begeven. Alleen na onvermoeide navorschingen krijgt een van hen soms enkele vage aanduidingen omtrent die geheimzinnigheden; en door middel van een dergelijken grooten ijver weet iedereen, die het plaveisel van de Pall Mall betreedt en de clubs van deze hoofdstad bezoekt, hetzij uit eigen ervaring, hetzij van een kennis, waarmede hij biljart of aan tafel zit, iets van de beschaafde Londensche wereld en hoe, evenals er mannen zijn (zooals Rawdon Crawley, wiens positie reeds vermeld werd), die een goed figuur slaan in de oogen van de onwetende wereld en van de leerlingen in het Park, die hen daar aanschouwen in gezelschap van de meest beruchte dandies, er evengoed dames zijn, die men „vrouwen voor mannen” zou kunnen noemen, die door alle heeren oprecht verwelkomd worden en door al hun echtgenooten genegeerd en veracht worden. Mevrouw Firebrace is een van haar; de dame met de mooie krullen, die men dagelijks in Hyde Park ziet, omringd door de grootste en beroemdste dandies van dit rijk. Een andere is mevrouw Rockwood, wier partijen zeer omstandig in de toonaangevende bladen aangekondigd worden en waar allerlei gezanten en de hooge adel dineeren; en, er zouden nog zeer veel anderen genoemd kunnen worden, zoo zij iets met het verhaal, dat wij nu onderhanden hebben, te maken hadden. Maar terwijl eenvoudige menschen, die niet tot de uitgaande wereld behooren, of buitenmenschen erg op deftigheid gesteld, deze dames in haar oogenschijnlijke glorie in het openbaar aanschouwen, of ze van uit de verte benijden, konden menschen, die beter ingelicht zijn, hen onderrichten, dat deze benijde dames evenmin kans hebben zich een plaats in de beschaafde maatschappij te verwerven als de vergeten vrouw van een landedelman in Somersetshire, die haar doen en laten in de *Morning Post* leest. Zij, die zich in de Londensche kringen bewegen, zijn van deze vreeselijke waarheden op de hoogte. Men hoort, hoe onmeedoogenloos vele dames, oogenschijnlijk van rang en rijkdom, buiten deze groote wereld gesloten worden. De waanzinnige pogingen, die zij aanwenden, om in dien kring binnen te dringen, de laagheden, waaraan zij zich onderwerpen en de beleedigingen, welke zij verduren, zijn dingen, die de verwondering wekken van hen, die den mensch of de vrouw tot studie-onderwerp kiezen; en het streven naar aanspraken om tot de groote lui te behooren, zou een schitterend onderwerp wezen voor ieder groot man, die het vernuft, den tijd en de kennis der Engelsche taal bezit, welke noodzakelijk zijn om een dergelijke geschiedenis samen te stellen.

De weinige vrouwelijke kennissen, welke mevrouw Crawley in het buitenland ontmoet had, weigerden niet alleen haar te bezoeken, toen zij naar deze zijde van het kanaal kwam, maar negeerden haar totaal, wanneer zij haar in het openbaar ontmoetten. Het was merkwaardig te zien, hoe de groote dames haar vergeten waren, en het was ongetwijfeld geen aangename gewaarwording voor Rebecca. Toen lady Bareacres haar in de wachtkamer der opera ontmoette, verzamelde zij haar dochters om haar heen, als een kloek haar kuikens, alsof zij door een aanraking van Becky bezoedeld zouden worden, en terwijl zij enkele passen achteruit trad, plaatste zij zich voor ze en staarde haar kleine vijandin aan. Becky verlegen te maken vereischte een strengeren blik dan zelfs de koude, vormelijke oude Bareacres met haar sombere oogen haar toe kon werpen. Toen lady de la Mole, die tientallen malen te Brussel naast Becky gereden had, het open rijtuig van mevrouw Crawley in Hyde Park tegenkwam, zag mylady heelemaal niets en herkende haar vroegere vriendin in het geheel niet. Zelfs mevrouw Blenkinsop, de vrouw van den bankier, negeerde haar in de kerk. Becky ging nu geregeld ter kerke; het was stichtelijk haar daar met Rawdon aan haar zijde te zien binnentreden, terwijl

zij een paar groote vergulde gebedenboeken droeg en daarna met de ernstigste overgave aan de ceremonie deelnam. In het eerst gevoelde Rawdon heel sterk den smaad, welken men zijn vrouw aandeed, en was dikwijls somber en boos gestemd. Hij sprak er over de echtgenooten en broers van al die onbeschaamde vrouwen, die zijn echtgenoot niet met gepaste achting behandelden, uit te dagen; en het was slechts na de dringendste bevelen en smeekbeden harerzijds, dat zij hem er toe bracht zich fatsoenlijk te gedragen. „Je kunt niet met geweld een plaats voor mij in de groote wereld veroveren,” zeide zij goedgehartig. „Bedenk eens, jou arme, dwaze, ouwe man, dat ik maar een gouvernante ben, en dat jij met je schulden en gedobbel en allerlei andere ondeugden een allervreeselijkste reputatie hebt. Langzamerhand zullen wij zooveel vrienden krijgen, als wij maar willen, en in dien tusschentijd moet je een lieve jongen wezen en je schooljuffrouw in alles, wat zij je zegt, gehoorzamen. Herinner je je nog, hoe woedend je was, toen wij hoorden, dat je tante bijna alles aan Pitt en zijn vrouw vermaakt had? Je zou het geheel Parijs verteld hebben en als ik je niet tot bedaardheid had gebracht, waar zouden wij dan nu geweest zijn? — voor schulden in de gevangenis te Ste Pélagie, en niet in Londen in een aardig huis van alle gemakken voorzien — jij was zoo razend, dat je je broer wel had willen vermoorden, jou slechte Kaïn, en wat zou het gebaat hebben, als je boos was gebleven? Al de razernij ter wereld geeft ons toch het geld van je tante niet; en het is veel beter, dat wij goede vrienden met je broers familie zijn, dan vijanden, zooals die domme Butes. Als je vader sterft, is Queen's Crawley een aangenaam huis, waar jij en ik den winter kunnen doorbrengen. Als wij geruïneerd zijn, kan jij voorsnijden en de zorg voor de stallen op je nemen, en dan kan ik de gouvernante van lady Jane's kinderen worden. Geruïneerd! Malligheid! Voor het zoo ver is, zal ik je een goede betrekking bezorgen; of Pitt en zijn zoontje sterven misschien en dan zijn wij Sir Rawdon en mylady. Zoolang er leven is, is er hoop, mijn beste, ik zal nog wel een man in bonis van je maken. Wie verkocht je paarden voor je? Wie betaalde je schulden voor je?” Rawdon moest wel erkennen, dat hij dit alles aan zijn vrouw verschuldigd was, en dat hij in het vervolg zich aan haar leiding kon toevertrouwen.

Inderdaad, toen juffrouw Crawley deze wereld verliet en haar geld, waarom al haar bloedverwanten zoo begeerig gevochten hadden, ten slotte aan Pitt vermaakt werd, was Bute, die tot de ontdekking kwam, dat hem slechts vijf duizend pond nagelaten werd in plaats van de twintig, waarop hij gerekend had, zoo razend bij deze teleurstelling, dat hij zijn woede in ruwe scheldwoorden op zijn neef koelde; en de toestand, welke steeds gespannen tusschen hen was, eindigde met een algeheele breuk.

Rawdon Crawley's gedrag daarentegen, die maar honderd pond kreeg, was zoodanig, dat het de verbazing van zijn broer en de verrukking van zijn schoonzuster, die graag met al de leden van haar mans familie op goeden voet stond, verwekte. Hij schreef zijn broer een zeer openhartigen, mannelijken, opgeruimden brief uit Parijs. Hij was er zich van bewust, zeide hij, dat hij door zijn eigen huwelijk zijn tantes gunst verbeurd had; en ofschoon hij zijn teleurstelling niet verbloemde, dat zij zoo geheel en al meedoogenloos jegens hem geweest was, was hij blij, dat het geld in hun familietak was gebleven en hij feliciteerde zijn broer hartelijk met diens geluk. Hij zond zijn zuster de hartelijke groeten en hoopte, dat hij op haar welwillendheid ten opzichte van mevrouw Crawley kon rekenen; en de brief eindigde met een postscriptum aan Pitt in haar handschrift. Ook zij verzocht haar gelukwensen bij die van haar echtgenoot te mogen voegen. Zij zou nooit vergeten, hoe vriendelijk mijnheer Crawley voor haar geweest was, toen zij een verlaten wees was, de gouvernante van zijn kleine zusjes, voor wier welzijn zij nog steeds de grootste belangstelling koesterde. Zij wenschte hem veel geluk in zijn huwelijk en vroeg zijn toestemming lady Jane haar groeten aan te bieden (van wier goedheid de geheele wereld haar ingelicht had) en zij hoopte, dat zij eenmaal haar kleinen jongen aan zijn oom en tante mocht voorstellen en verzocht hun welwillendheid en protectie voor hem.

Pitt Crawley ontving den brief heel genadig — veel genadiger dan juffrouw Crawley ooit een der vroegere epistels door Rebecca gesteld en in Rawdon's handschrift ontvangen had, en

wat lady Jane betreft, zij was zóó met den brief ingenomen, dat zij verwachtte, dat haar echtgenoot oogenblikkelijk de erfenis zijner tante in twee gelijke deelen zou verdeelen en de eene helft naar zijn broer te Parijs zou zenden.

Tot groote verwondering van lady Jane weigerde Pitt echter zijn broer met een cheque van dertig duizend pond van dienst te wezen. Maar hij bood Rawdon gul de hand der verzoening aan, welke de laatste aan kon nemen, als hij naar Engeland terugkeerde en zulks verkoos te doen; en hij dankte mevrouw Crawley voor de goede meening, welke zij hem en lady Jane toegedaan was en verklaarde zich goedgunstig bereid haar kleinen jongen van dienst te zijn, als de gelegenheid zich voordeed. Aldus kwam er bijna een verzoening tot stand tusschen de broers. Toen Rebecca in de stad kwam, waren Pitt en zijn vrouw niet in Londen. Menigmaal reed zij langs de bekende deur in Park Lane om te zien, of zij juffrouw Crawley's huis in gebruik hadden genomen. Maar de nieuwe familie verscheen niet; en het was alleen door tusschenkomst van Raggles, dat zij hun doen en laten vernam — dat de bedienden van juffrouw Crawley met behoorlijke douceurtjes ontslagen waren, en dat de heer Pitt slechts eenmaal te Londen was geweest, toen hij enkele dagen in dat huis vertoefd had, zijn zaken met zijn rechtsgeleerden daar afdeed en al de Fransche romannetjes van juffrouw Crawley aan een boekverkooper in Bond street verkocht. Becky had haar eigen redenen, waarom zij naar de komst van haar nieuwen bloedverwant verlangde.

„Als lady Jane komt,” dacht zij, „moet zij mij onder haar vleugels nemen in de eerste kringen van Londen; en wat de vrouwen betreft! ba! — de vrouwen zullen mij wel vragen, als zij bemerken, dat de mannen mij graag zien.”

Een artikel, dat voor een dame in haar positie even noodzakelijk is als haar rijtuigje of haar bouquet, is haar dame van gezelschap. Ik heb altijd de wijze bewonderd, waarop deze teergevoelige schepsels, die zonder sympathie niet bestaan kunnen, een bijzonder leelijke vriendin huren, van wie zij bijna onafscheidelijk zijn. De aanblik van die onvermijdelijke dame in haar verschoten japon achter haar vriendin in de opera-loge gezeten, of op het achterbankje van de calèche, is mij altijd een heilzaam zedenlesje, een even vroolijke herinnering als de doodskop bij de maaltijden der Egyptische *bon-vivants*, een vreemdsoortig, sardonisch gedenkteeken van de Kermis der IJdelheid. Wat? — zelfs de onbeschaamde, mooie, gewetenlooze, harteloze mevrouw Firebrace, wier vader van verdriet over haar schande stierf; zelfs de liefvallige, onverschrokken mevrouw Mantrap, die elke hindernis, waarover onverschillig welke man in Engeland springt, neemt en haar schimmels in het Park rijdt, terwijl haar moeder nog een kraampje in Bath heeft — zelfs zij, die zoo moedig zijn, dat men zou denken, dat zij nergens bang voor zijn, durven de wereld niet zonder vriendin het hoofd te bieden. Zij moeten iemand hebben, waaraan zij zich kunnen hechten, de liefhebbende schepseltjes. En men zal ze bijna nooit in het openbaar zien zonder een sjofele vriendin in een geverfd zijden japonnetje, welke ergens op den achtergrond vlak bij haar zit.

„Rawdon,” zeide Becky zeer laat op zeker avond, toen een groepje heeren rondom het knappend vuur in het salon zaten (want de mannen kwamen tot besluit van den avond bij haar; en zij had ijs en koffie voor hen, de lekkerste van geheel Londen), „ik moet een herdershond hebben.”

„Een wat?” vroeg Rawdon en keek van een *écarté*-tafeltje op.

„Een herdershond,” antwoordde de jonge Southdown. „Mijn lieve mevrouw Crawley, wat een idee! Waarom geen Deensche hond? Verduiveld, ik weet er een zoo groot als een giraffe. Hij zou bijna uw rijtuigje kunnen trekken. Of een Perzische hazewind, hè? of een kleine mopshond, zoo een, die in één van lord Steyne's snuifdoozen zou gaan? Er is een man in Bayswater, die er een heeft met een neus, waaraan u — ik neem den koning en speel — waaraan u uw hoed op zou kunnen hangen.”

„Ik neem den slag,” zeide Rawdon ernstig. Hij bepaalde zich gewoonlijk bij zijn spel en mengde zich niet dikwijls in het gesprek, behalve als dat over paarden en weddenschappen ging.

„Waarvoor kan u nu een herdershond noodig hebben?” vervolgde de levendige, kleine Southdown.

„Ik bedoel een *zedelijken* herdershond,” zeide Becky lachend, terwijl zij naar lord Steyne opkeek.

„Drommels! wat is dat?” vroeg deze.

„Een hond, die de wolven van mij afhoudt,” vervolgde Rebecca. „Een dame van gezelschap.”

„Mijn lief, onschuldig lammetje, jij hebt zeker er een noodig,” zeide de markies; zijn kaak stak naar voren en hij grinnikte afgrijselijk, terwijl zijn kleine oogjes Rebecca loerend aankeken.

De groote lord Steyne stond bij het vuur en nuttigde met kleine teugjes zijn koffie. Het vuur knapte en vlamde genoegelijk. Een twintigtal kaarsen flikkerden rondom den schoorsteenmantel, in allerlei grillige armlakkers van verguld brons en porselein. Zij beschenen Rebecca's gestalte wondermooi, zooals zij daar zat op de sofa met een patroon van opzichtige bloemen bekleed. Zij had een rose japon aan, die er zoo frisch als een roos uitzag; haar verblindende blanke armen en schouders waren gedeeltelijk bedekt door een dunne, wazige sjaal, waar doorheen zij schitterden; haar haar hing in krullen in haar hals; één van haar kleine voetjes kwam even onder de frissche, stijve plooiën van de zijde uit; het liefste kleine voetje in het liefste kleine sandaaltje in de fijnste zijden kous ter wereld.

De kaarsen verlichtten het glimmende, kale hoofd van lord Steyne, dat door een kranse van rood haar omgeven was. Hij had dikke, borstelige wenkbrauwen, kleine, schitterende met bloed doorloopen oogen met duizend rimpeltjes er omheen. Zijn benedenkaak stak vooruit, evenals twee witte tanden, welke wreed glinsterden, als hij grijnslachte. Hij had met personages van vorstelijken bloede gedineerd en droeg zijn kouseband en ridderorden. De markies was een klein mannetje, met breede borst en kromme beenen, maar trotsch op zijn stevige voeten en enkels, terwijl hij steeds over de knie met den kouseband streek.

„En dus is de schaapherder niet voldoende om zijn lammetje te beschermen?” vroeg hij.

„De schaapherder houdt te veel van kaartspelen en zijn club,” antwoordde Rebecca lachend.

„Gut, wat een losbandige Corydon!” zeide de markies — „wat een mond voor een fluit!”

„Ik neem je weddingschap drie tegen twee aan,” zeide toen Rawdon aan het kaarttafeltje.

„Luister eens naar Melibœus,” gromde de edele markies; „hij heeft ook herderlijke bezigheden: hij scheert een „Southdown” schaap. Wat een onschuldig schaap, hé? Verduiveld, wat een sneeuw wit vlies!”

Rebecca's oogen begonnen van spottenden humor te fonkelen.

„Mylord,” zeide zij, „gij zijt een ridder van die orde.” Hij droeg waarlijk den ketting om zijn hals — een geschenk van de in hun eer herstelde Spaansche prinsen.

Lord Steyne was in zijn jonge dagen beroemd geweest om zijn vermetelheid en succes in het spel. Hij had twee dagen en nachten aan één stuk met den heer Fox door gedobbeld. Hij had geld van de meest doorluchtige personages uit het koninkrijk gewonnen; men zeide, dat hij zijn markiezaat aan de speeltafel gewonnen had; maar hij had niet graag, dat men toespelingen maakte op die *fredaines* van vroeger jaren. Rebecca zag, dat zijn zware wenkbrauwen zich begonnen te fronsen.

Zij stond op van de sofa en nam met een kleine buiging zijn koffiekop uit zijn hand. „Ja,” zeide zij, „ik moet een waakhond hebben. Maar hij zal niet tegen u blaffen.” En zij betrad het andere salon, ging voor de piano zitten en begon Fransche liedjes te zingen met zulk een betooverende en kweelende stem, dat de tot kalmte gebrachte edelman haar spoedig naar die kamer volgde, en daar met het hoofd knikkend en over haar heen gebogen de maat sloeg.

Ondertusschen speelden Rawdon en zijn vriend *écarté*, totdat zij er genoeg van hadden. De kolonel won; maar neem eens aan, dat hij ook nog zoo veel en zoo dikwijls won, toch moesten zulke avonden, verscheidene malen per week — terwijl zijn vrouw het hoogste woord voerde en bewonderd werd, en hij zwijgend buiten den kring zat en geen woord van de grappen, de zinspelingen en de mystieke taal in dien kring verstond — wel tamelijk saai voor den ex-dragonder wezen.

„Hoe maakt de echtgenoot van mevrouw Crawley het?” placht lord Steyne bij wijze van begroeting te zeggen, als zij elkaar ontmoetten; en dat was nu waarlijk zijn levensroeping. Hij was niet langer kolonel Crawley. Hij was de echtgenoot van mevrouw Crawley.

Als er al dien tijd niets van den kleinen Rawdon gezegd werd, is dat, omdat hij ergens boven op een zolderkamertje weggestopt is, of voor de gezelligheid beneden in de keuken gekropen is.

Zijn moeder nam bijna nooit notitie van hem. Hij bracht zijn dagen door bij zijn Fransche *bonne*, zoolang die gediensstige bij de familie Crawley bleef; en toen de Française heenging en het kereltje in de verlatenheid van den nacht schreeuwde, ontfermde een dienstbode zich over hem en nam hem mee uit zijn eenzame kinderkamer naar haar bed op zolder vlak bij, en troostte hem.

Rebecca, lord Steyne en één of twee anderen dronken thee in het salon na de opera, toen men dit geschreeuw boven hoorde. „Dat is mijn cherubijntje, dat om zijn kindermid huilt,” zeide zij. Zij maakte geen aanstalten om op te staan en naar het kind te gaan. „Wind u toch vooral niet op met naar hem te gaan kijken,” zeide lord Steyne grijnzend. „Ba!” antwoordde de ander met iets van een blos, „hij zal zich wel in slaap schreien;” en zij begonnen weer over de opera te spreken.

Rawdon was echter weggeslopen om naar zijn stamhouder te kijken; en hij keerde weer naar het gezelschap terug, toen hij zag, dat de brave Dolly het kind troostte. De kleedkamer van den kolonel was in die hooge gewesten. Daar zag hij den jongen dikwijls in het geheim. Iederen ochtend, als hij zich scheerde, voerden zij gesprekken, terwijl Rawdon Jr. op een koffer naast zijn vader zat en die bewerking onder voortdurend genot gadesloeg. Hij en zijn vader waren groote vrienden. Zijn vader bracht hem zoetigheden van het dessert en verstopte ze in een zekere oude epaulettendoos, waar het kind ze dan zocht en van vreugde lachte, als hij den schat ontdekte; lachte, maar niet te hard — want mama sliep beneden en mocht niet gestoord worden. Zij begaf zich niet vóór zeer laat ter ruste en stond zelden vóór twaalf uur op.

Rawdon kocht een groot aantal prentenboeken voor den jongen en stopte zijn kinderkamer vol met speelgoed. De muren waren bedekt met platen, welke zijn vader daar eigenhandig opgeplakt had en door hem contant gekocht waren. Als hij geen dienst had bij mevrouw Crawley in het Park, zat hij daar en bracht den tijd bij den jongen door, die op zijn rug reed en aan zijn grooten snor trok, alsof zij teugels waren, en hij bracht, onvermoeid stoeiend, dagen met hem door. De kamer was zeer laag, en eens, toen het kind nog geen vijf jaar oud was, slingerde hij hem wild in zijn armen de hoogte in en stootte het hoofd van het kleine ventje zoo hard tegen de zoldering, dat hij het kind bijna liet vallen, zoo was hij van het ongeluk geschrokken.

Rawdon Jr. had zijn gezicht vertrokken om een vervaarlijk geschreeuw te uiten — de slag was zoo hevig aangekomen, dat dit waarlijk wel gerechtvaardigd was: maar toen hij juist wilde aanvagen, kwam zijn vader tusschenbeide.

„Om 's Hemels wil, Rawdy, maak mama niet wakker,” riep hij uit. En het kind keek zijn vader zeer strak en medelijwekkend aan, beet zich op de lippen, kneep zijn handjes stevig in elkaar en schreide in het geheel niet. Rawdon vertelde dat verhaal op zijn clubs, aan de officierstafel, aan iedereen in de stad. „Gut,” zeide hij tegen de menschen in het algemeen, „zoo'n dapper kereltje als dat van mij is — zoo'n kraan! Ik gooide zijn hoofd bijna door de zoldering en verduiveld, hij wilde niet schreien, uit angst zijn moeder te storen.”

Soms — eens of tweemaal per week — bezocht die dame de hoogere gewesten, waar het kind woonde. Zij kwam als een levend geworden gestalte uit het *Magasin des Modes* — minzaam glimlachend in de mooiste nieuwe kleeren en kleine handschoenen en laarsjes. Wondermooie sjaals, kant en juweelen schitterden hem tegen. Zij had een nieuwen hoed op en de bloemen er op bloeiden eeuwig; of wel prachtig krullende struisveeren, zacht en sneeuw wit als camelia's. Zij knikte eens of tweemaal beschermend tegen het kleine jongetje, dat van zijn

middagmaal, of van de afbeeldingen van soldaatjes, welke hij schilderde, opkeek. Als zij de kamer verliet, bleef een parfum van rozen of een andere magische geur in de kinderkamer hangen. In zijn oogen was zij een bovenaardsch wezen, boven zijn vader — boven de geheele wereld verheven: om op een afstand aanbeden en bewonderd te worden. Met deze dame in het rijtuig te rijden was een ontzagwekkende plechtigheid: hij zat recht op het achterbankje en durfde niet te spreken: hij keek zijn oogen uit naar de mooi gekleede prinses tegenover hem. Heeren op schitterende, steigerende paarden kwamen naar haar toe, en glimlachten, en spraken met haar. Hoe straalden haar oogen hen allen tegen! Als zij voorbijreden, wuifde zij gracieus met haar hand. Als hij met haar uitging, had hij zijn nieuw rood pakje aan. Zijn oude bruine was mooi genoeg, als hij thuis bleef. Soms, als zij uit was, en Dolly, zijn meid, haar bed opmaakte, ging hij zijn moeders kamer binnen. Het was als het verblijf van een fee voor hem — een mystiek vertrek vol pracht en verrukkelijke dingen. Daar in de kleerenkast hingen die wondermooie japonnen — rose, en blauw, en veelkleurig. Daar was het juweelenkistje met zilveren sluiting; en aan de mystieke, bronzen hand op de kaptafel schitterden wel een honderdtal ringen. Daar was de toiletspiegel, dat wonder van kunst, waarin hij juist zijn eigen hoofd, dat zich over zooveel dingen verbaasde, kon zien en de reflectie van Dolly (heel vreemd verwrongen, en alsof zij bij de zoldering was), die de kussens van het bed opschudde. O, jou arm, eenzaam, onwetend jongetje! Moeder is de benaming voor God op de lippen en in de harten van kleine kindertjes; en hier was er één, die een steen aanbad!

Nu huisden er in Rawdon Crawley, al was hij ook nog zoo'n schurk, zekere mannelijke gevoelens van liefde, en hij kon toch een kind en een vrouw beminnen. Hij voelde dus groote heimelijke teederheid voor Rawdon Jr., een teederheid, welke Rebecca niet ontging, ofschoon zij er niet met haar echtgenoot over sprak. Het ergerde haar niet; zij was te goedhartig. Het verhoogde slechts haar minachting voor hem. Hij schaamde zich eenigszins over die vaderlijke weekhartigheid, en hij verborg die voor zijn vrouw — en gaf er zich slechts aan over, als hij alleen met den jongen was.

's Morgens nam hij hem mee uit en dan gingen zij samen naar de stallen en naar het Park. De kleine lord Southdown, de goedhartigste man, die je zelfs den hoed, dien hij op had, zou geven, wiens voornaamste bezigheid bestond in het koopen van snuisterijen om ze later weg te geven, kocht het ventje een pony, die niet veel grooter was dan een groote rat, zeide de gever, en de groote vader van den jeugdigen Rawdon vond er genoeg in den jongen op dit kleine, zwarte, Shetlandsche dwergje te zetten en naast hem in het park te wandelen. Het verschaftte hem genot zijn vroeger verblijf weer te zien en zijn broeders, de Garde-officieren, te Knightsbridge; en hij begon met iets van spijt aan zijn vrijgezellentijd te denken. De oude dragonders waren blij hun vroegeren officier te herkennen en den kleinen kolonel op hun knie te laten dansen. Kolonel Crawley genoot er van weer met de officieren aan tafel te zitten. „Drommels, ik ben niet knap genoeg voor haar — dat weet ik. Zij zal me niet missen,” placht hij te zeggen: en hij had gelijk: zijn vrouw miste hem niet.

Rebecca hield veel van haar man. Zij was altijd buitengewoon voorkomend en vriendelijk tegen hem. Zij toonde zelfs niet erg haar minachting voor hem: misschien had zij hem er des te liever om, dat hij een sukkel was. Hij was haar opperdienaar en *maitre d'hôtel*. Hij deed haar boodschappen; volgde haar bevelen onvoorwaardelijk op; reed zonder morren in haar rijtuig in de file; bracht haar naar de loge in de opera; troostte zich in zijn club gedurende de voorstelling en kwam precies op tijd haar weer halen. Hij had wel graag gewild, dat zij wat meer van den jongen hield; maar zelfs daarmee kon hij zich verzoenen.

„Drommels, weet je, zij is knap,” zeide hij, „en ik ben niet litterair en zoo, weet je.” Want, zooals wij reeds zeiden, er is niet veel knapheid voor noodig om met kaarten en biljarten te kunnen winnen, en Rawdon maakte geen aanspraak op eenige andere bekwaamheden.

Toen de gezelschapsdame kwam, werden zijn huiselijke plichten zeer licht. Zijn vrouw moedigde hem aan buitenshuis te eten: en hij hoefde niet meer mee naar de opera. „Blijf nu

maar niet thuis stommetje spelen, mijn lieve," zeide zij. „Er komen een paar heeren, die je maar zullen vervelen. Ik zou ze niet vragen, maar je weet, dat het voor jouw bestwil is, en nu ik een herdershond heb, hoef ik niet bang te zijn alleen te wezen.”

„Een herdershond — een chaperone! Becky Sharp met een chaperone! Is het niet kostelijk!” dacht mevrouw Crawley bij haarzelf. Het idee prikkelde haar zin voor humor in hooge mate.

Op zekeren zondagochtend, toen Rawdon Crawley, zijn zoontje en de pony hun gebruikelijke wandeling in het Park maakten, passeerden zij een ouden bekende van den kolonel, korporaal Clink, van het regiment, die in gesprek met een kennis was, een ouden heer, die een jongen ongeveer van den leeftijd van den kleinen Rawdon in zijn armen hield.

Deze andere knaap had de Waterloo-medaille beet, welke de korporaal droeg, en bekeek haar met verrukking.

„Goeden morgen, kolonel,” zeide Clink in antwoord op het „hoe gaat het, Clink?” van den officier. „Deze jongeheer is zoo ongeveer van den leeftijd van den kleinen kolonel, mijnheer,” vervolgde de korporaal.

„Zijn vader vocht ook bij Waterloo,” zeide de oude heer, die het jongetje droeg. „Nietwaar, Georgy?”

„Ja,” antwoordde George. Hij en het knaapje op den pony namen elkaar eens ter dege op — beschouwden elkaar plechtig, zooals kinderen dat doen kunnen.

„In een linieregiment,” zeide Clink met een beschermend air.

„Hij was kapitein bij het —de regiment,” zeide de oude heer tamelijk verwaand. „Kapitein George Osborne, mijnheer — misschien kende u hem. Hij stierf een heldendood, vechtend tegen den Corsikaanschen tiran.”

Kolonel Crawley bloosde hevig. „Ik kende hem heel goed, mijnheer,” antwoordde hij, „en zijn vrouw, zijn lief vrouwtje, mijnheer — hoe maakt zij het?”

„Zij is mijn dochter, mijnheer,” zeide de oude heer, zette den jongen neer en haalde met groote plechtigheid een visitekaartje te voorschijn, dat hij den kolonel overhandigde.

Er stond op —

„De heer Sedley, Eenige vertegenwoordiger van den Zwarten Diamant en Anti-sintelkolen Associatie, Bunker's Warf, Thames Street en Anna-Maria Cottages, Fulham Road West.”

Kleine George ging naar den Shetlandschen pony en bekeek dien.

„Wou je eens rijden?” vroeg Rawdon Jr. van uit het zadel.

„Ja,” antwoordde Georgy. De kolonel, die hem met eenige belangstelling gade geslagen had, tilde het kind op en zette hem op den pony, achter Rawdon Jr.

„Houd hem vast, Georgy,” zeide hij — „pak mijn jongetje om zijn middel — zijn naam is Rawdon.” En beide kinderen begonnen te lachen.

„U zult op dezen zomerschen dag geen aardiger tweetal zien, mijnheer,” zeide de goedhartige korporaal; en de kolonel, de korporaal en de oude heer Sedley met zijn parapluie liepen naast de kinderen.

HOOFDSTUK XXXVIII.

Een gezin, dat het niet breed heeft.

Wij moeten ons voorstellen, dat de kleine George Osborne van Knightsbridge naar Fulham gereden is en wij zullen daar stilstaan en in dat dorpje inlichtingen inwinnen omtrent eenige kennissen van ons, die wij daar achtergelaten hebben. Hoe gaat het met mevrouw Amelia na den storm van Waterloo? Leeft zij en is zij gelukkig? Wat is er van majoor Dobbin geworden, wiens rijtuig altijd in de omgeving van haar woning te vinden was? en is er eenig bericht van den ontvanger van Boggley Wollah? De feiten betreffende den laatste zijn in het kort deze:

Onze waardige, dikke vriend Joseph Sedley keerde niet lang na zijn ontvluchting uit Brussel naar Indië terug. Of zijn verlof was om, of hij vreesde menschen te ontmoeten, die ooggetuigen waren geweest, toen hij ter gelegenheid van Waterloo het hazenpad koos. Hoe het ook zij, hij keerde tot zijn plichten in Bengalen terug, heel spoedig nadat Napoleon zich op St. Helena vestigde, waar Jos den ex-keizer zag. Als men den heer Sedley aan boord had hooren praten, zou men gezegd hebben, dat dit niet de eerste maal was, dat hij en de Corsikaan elkaar ontmoetten, en dat de burger den Franschen generaal bij Mont St. Jean getrotseerd had. Hij had duizend anecdoten over de beroemde slagen; hij wist de positie van ieder regiment en de verliezen, die zij geleden hadden. Hij ontkende niet, dat hij een rol in die overwinningen gespeeld had — dat hij bij het leger was geweest en dépêches voor den Hertog van Wellington overgebracht had. Hij beschreef, wat de hertog ieder denkbaar oogenblik op den dag van den slag bij Waterloo deed en zeide, en was zoo nauwkeurig op de hoogte van de gevoelens en handelingen van Zijne Hoogheid, dat het duidelijk was, dat hij den geheelen dag naast den overwinnaar moest hebben doorgebracht; ofschoon als niet-strijder zijn naam niet in de officieele documenten, die betrekking op den slag hadden, vermeld was. Misschien maakte hij zichzelf waarlijk wijs, dat hij zich in het leger verdienstelijk had gemaakt. Zeker is het, dat hij gedurende eenigen tijd een enorme opschudding te Calcutta teweegbracht en dat hij gedurende zijn geheele verdere verblijf in Bengalen de Waterloo Sedley genoemd werd.

De wissel, die Jos voor den koop van die ongelukkige paarden gegeven had, werd zonder protest door hem en zijn zaakwaarnemers betaald. Men hoorde hem nooit op dien koop zinspelen, en niemand weet zeker, wat er van de paarden werd, of hoe hij ze kwijtraakte, evenals Isidor, zijn Belgischen bediende, die een schimmel kocht, een dergelijke als Jos eenigen tijd te Valenciennes bereed in den herfst van 1815.

De agenten van Jos te Londen hadden bevel ontvangen zijn ouders te Fulham jaarlijks honderd twintig pond uit te betalen. Dit was de voornaamste ondersteuning van het oude echtpaar; want de speculaties van den heer Sedley na zijn faillissement herstelden bijlange niet het fortuin van den gebroken ouden heer. Hij beproefde zijn geluk als wijnhandelaar, kolenhandelaar, collecteur van een loterij etc., etc. Iederen keer, als hij van beroep veranderde, zond hij zijn vrienden prospectussen en bestelde een nieuw koperen naambordje aan de deur, en sprak met groote aanmatiging over het feit, dat hij nog wel fortuin zou maken. Maar de fortuin had hem den rug toegekeerd. Zijn vrienden verlieten hem één voor één en hadden er genoeg van dure kolen en slechten wijn van hem te koopen; en niemand ter wereld, behalve zijn vrouw, verkeerde in den waan, als hij zich 's morgens met zijn wankele schreden naar de City begaf, dat hij er nog zaken deed. Bij het vallen van den avond wandelde hij langzaam terug; en 's avonds ging hij geregeld naar een clubje in een herberg, waar hij de financiën van het land beheerde. Het was verbazend hem over millioenen, en agio's en disconto's te hooren

redeneeren, en wat Rothschild deed en de gebroeders Baring. Hij sprak over zulke enorme sommen, dat de heeren van de club (de apotheker, de begrafenis-ondernemer, de kosten, die heimelijk mocht komen, en onze oude kennis, de heer Clapp) den ouden heer respecteerden. Hij bleef nooit in gebreke tegen iedereen, die „het vertrek gebruikte,” te zeggen: „Ik ben in beteren doen geweest, mijnheer. Mijn zoon, mijnheer, is op het oogenblik eerste magistraat van Ramgunge in de residentie Bengalen en beurt zijn vier duizend ropijen per maand. Als mijn dochter wilde, kon zij de vrouw van een kolonel wezen. Ik zou morgen een wissel van twee duizend pond op mijn zoon, den eersten magistraat, kunnen trekken, mijnheer, en Alexander zou die in gereed geld uitbetalen, mijnheer, in gereed geld. Maar de Sedley's zijn altijd trotsch geweest.” Het is mogelijk, dat gij of ik, mijn waarde lezer, op zekeren dag in een dergelijken toestand verkeert; want is dat niet met vele onzer vrienden het geval? Het geluk kan ons den rug toekeeren; onze krachten kunnen ons in den steek laten: onze plaats op de planken kan door betere en jongere acteurs ingenomen worden — de kansen van het leven kunnen als een golf weggrollen en ons verpletterd en gestrand achterlaten. Dan zullen de menschen de straat oversteken, als zij u zien aankomen — of, nog erger, u een paar vingers toesteken en u op medelijdende wijze protegeeren — dan weet u, dat zoodra u zich omgekeerd heeft, uw vriend begint: „Arme stakker, wat een stomiteiten heeft hij begaan, hoeveel malen heeft die kerel zijn geluk niet met handen en voeten vertreden!”

Ja, ja — een rijtuig en drie duizend pond per jaar is niet de allerhoogste belooning, noch Gods laatste oordeel over den mensch. Als het kwakzalvers even vaak voor den wind gaat, als tegenloopt — als hansworsten voorspoed hebben en schurken hun fortuin maken, en, *vice versa*, en zij zoowel tegenspoed als voorspoed met de bekwaamsten en braafsten onder ons deelen — dan zeg ik u, broeder, dat de talenten en vermaken van de Kermis der IJdelheid niet hoog aangeschreven kunnen staan, en dat het mogelijk . . . maar wij dwalen van het terrein van ons verhaal af.

Als mevrouw Sedley energie had gehad, dan had zij die aangewend na het faillissement van haar man, een groot huis genomen en kamers verhuurd. De gebroken Sedley zou heel goed de rol van echtgenoot der pensionhoudster vervuld hebben; de Munoz van het particuliere leven; in naam heer en meester; de voorsnijder, huismeester en nederige echtgenoot van haar, die op den vuilen, zwarten troon zit. Ik heb mannen gekend met goede hersens en van beschaving, eens vol verwachting en levenskracht, die in hun jeugd landjonkers onthaalden en jachtpaarden hielden en die op lateren leeftijd heel nederig lamsbouten voor kwaadaardige oude feeksen sneden en den schijn aannamen aan hun somberen disch te presideeren — maar wij herhalen, dat mevrouw Sedley niet de energie bezat om bedrijvig te zijn voor „enkele deftige huisgenooten om in een opgewekte, muzikale familie opgenomen te worden,” zooals men in de *Times* leest. Zij berustte in haar lot — en men kon zien, dat de loopbaan van dit oude paar voorbij was,

Ik geloof niet, dat zij ongelukkig waren. Misschien waren zij in hun tegenspoed wat trotscher dan in hun voorspoed. Mevrouw Sedley was in de oogen van de hospita, juffrouw Clapp, altijd een gewichtige personage, als zij naar beneden kwam en verscheidene uren bij haar in het souterrein of de keuken doorbracht. De hoeden en linten van de Iersche dienstbode, Betty Flanagan, haar brutaliteit, haar luiheid, haar verkwisting van keukenkaarsen, haar verbruik van thee en suiker, en zoo voorts, amuseerden de oude dame en hielden haar bijna evenveel bezig als de beslommingen van haar vroegere huishouding, toen zij Sambo had, den koetsier, een staljongen en een loopjongen, een huishoudster en een regiment vrouwelijke bedienden — haar vroegere huishouding, waarover de goede dame honderd maal per dag sprak. En behalve Betty Flanagan had mevrouw Sedley nog het toezicht over alle meiden-alleen in de straat. Zij wist precies, wie van alle cottage-bewoners de huur betaalden of die schuldig waren. Zij ging op zij, als mevrouw Rougemont, de actrice, met haar twijfelachtig gezin passeerde. Zij wierp haar hoofd in den nek, als mevrouw Pestler, de apothekersvrouw, haar voorbijreed in de sjees met één paard, welke haar echtgenoot voor zijn beroep gebruikte. Zij

voerde gesprekken met den groenboer over den stuiver rapen, waar mijnheer Sedley zoo veel van hield; zij hield een oogje op den melkboer en den bakkersjongen en bezocht den slager, die hoogstwaarschijnlijk honderden koeien met minder drukte verkocht, dan er over mevrouw Sedley's schapelende gemaakt werd; en zij telde 's zondags de aardappelen onder het stuk vleesch, op welke dagen zij in haar beste plunje tweemaal naar de kerk ging en 's avonds „Blair's Sermons" las.

Op dien dag, want „zaken" beletten hem op werkdagen zich dat genoeg te veroorloven, was het het grootste genot van den ouden Sedley met zijn kleinzootje, George, naar de naburige parken of Kensington Gardens te gaan, om naar de soldaten te kijken, of de eendjes te voeren. George hield veel van de roodjassen en zijn grootvader vertelde hem, dat zijn vader een beroemd militair was geweest, en hij liet hem kennis maken met verscheidene sergeanten en anderen, met Waterloo-medailles op hun borst, aan wie de oude grootvader het kind aanmatigend voorstelde als de zoon van kapitein Osborne van het —de regiment, die een roemrijken dood stierf op den roemrijken achttienden. Hij onthaalde enkele van die onderofficieren op een glas porter en op hun eerste zondag-wandelingen had de oude heer waarlijk neiging om den kleinen George te verwennen door hem schandelijk vol te stoppen met appels en peperkoek, zeer ten nadeele van zijn gezondheid — totdat Amelia verzekerde, dat George niet meer met zijn grootvader uit mocht, tenzij de laatste plechtig en op zijn eerwoord beloofde den jongen geen koek, snoeperijen of eenige andere versnaperingen uit een stalletje te geven.

Tusschen mevrouw Sedley en Amelia bestond er een soort verwijdering over dezen jongen en een heimelijke jaloezie — want op zekeren avond, toen George nog heel jong was, rende Amelia, die had zitten werken in hun kleine zitkamer en nauwelijks bemerkte had, dat de oude dame het vertrek verlaten had, instinctmatig de trap op naar de kinderkamer op de kreten van het kind — en vond haar moeder, die het kind tersluiks Daffy's Elixer toediende. Amelia, de zachtaardigste en liefste aller stervelingen, trilde en beefde over al haar leden, toen zij deze inmenging in haar moederlijk gezag ontdekte. Haar wangen, gewoonlijk bleek, kleurden zich nu, totdat zij zoo rood waren, als toen zij een kind van twaalf jaar was. Zij trok het kind uit haar moeders armen en pakte daarna de flesch beet, terwijl haar moeder haar woedend en met den schuldigen theelepels in de handen aanstaarde.

Amelia slingerde de flesch in het vuur. „Ik wil niet, dat de kleine vergiftigd wordt, mama," riep Emmy uit, terwijl zij het kind, met beide armen om hem heen, heftig heen en weer wiegde, en haar toornige oogen op haar moeder vestigde.

„Vergiftigd, Amelia!" zeide de oude dame: „zulke taal tegen mij?"

„Hij mag geen andere medicijnen hebben dan die, welke de heer Pestler voor hem stuurt. Hij zeide mij, dat Daffy's Elixer vergift was."

„Best: jij denkt dus, dat ik een moordnares ben," antwoordde mevrouw Sedley. „Dat is de taal, welke je tegen je moeder bezigt. Ik heb veel tegenspoeden gehad: ik ben laag gezonken in het leven; ik heb een rijtuig gehad en nu ga ik te voet: maar ik wist nog niet, dat ik een moordnares was en ik dank je voor het *nieuws*."

„Mama," zeide het arme meisje, dat altijd met haar tranen klaar was — „u moet niet zoo hard tegen mij zijn. Ik — bedoelde het niet — ik bedoelde, ik wilde niet zeggen, dat u dit lieve kind eenig kwaad zou doen; alleen maar —"

„O, neen, mijn beste — alleen maar, dat ik een moordnares ben; in dat geval was het maar beter, dat ik naar Old Bailey ging. Maar ik heb *jou* niet vergiftigd, toen je een kind was, doch gaf je de beste opvoeding en de duurste leermeesters, welke voor geld te krijgen zijn. Ja, ik heb vijf kinderen gevoed, en drie begraven; en zij, die ik het meest liefhad en verpleegd heb, toen zij kroep had, de mazelen, en kinkhoest en bij het tanden krijgen, en aan wie ik geen kosten gespaard heb om haar buitenlandsche leermeesters te geven en haar naar Minerva House te sturen — wat ik nooit als meisje gehad heb, terwijl ik maar al te graag mijn vader en mijn moeder eerde, opdat mijn dagen verlengd zouden worden, en mij nuttig maakte en niet den geheelen dag in mijn kamer zat te suffen en de groote dame

uithangen — zegt, dat ik een moordenaress ben. Ach, mevrouw Osborne, dat *jij* toch nooit een adder aan je borst koestert; dat is *mijn* wensch."

„Mama, mama!" riep het verbijsterde meisje; en het kind in haar armen hief een woest geschreeuw aan.

„Jawel, een moordenaress! Kniel, en bid God je slecht en ondankbaar hart te zuiveren, Amelia, en moge Hij, evenals ik, je vergeven;" en mevrouw Sedley verliet haastig het vertrek, terwijl zij nogmaals sissend het woord vergift uitte en hiermee haar barmhartigen zegenwensch besloot.

Zoolang zij leefde, werd deze breuk tusschen mevrouw Sedley en haar dochter nooit volkomen hersteld. In dezen twist trok de oudere dame aan het langste eindje, en zij liet niet na met vrouwelijk vernuft en volharding partij hiervan te trekken. Zij sprak bijvoorbeeld verscheidene weken lang na het voorgevallene nauwelijks tot Amelia. Zij waarschuwde het personeel het kind niet aan te raken, daar mevrouw Osborne zich dan misschien beleedigd zou achten. Zij vroeg haar dochter zich er van te overtuigen, dat er geen vergift werd gedaan in de dagelijksche maaltijden, die voor George bereid werden. Als de burens naar de gezondheid van den jongen vroegen, verwees zij hen op markante wijze naar mevrouw Osborne. Zij waagde het nooit te vragen, of het kind gezond was of niet. Zij zou hem nooit aanraken, ofschoon hij haar kleinzoon en haar eigen lieve schat was, want zij was niet aan kinderen *gewoon* en zou hem wel eens kunnen dooden. En als de heer Pestler zijn doktersvisite maakte, ontving zij hem met zulk een sarcastische en verachtelijke houding, dat hij verklaarde, dat zelfs lady Thistlewood, wier geneesheer hij de eer had te wezen, zich niet meer airs kon geven dan de oude mevrouw Sedley, wie hij nooit iets rekende.

En hoogstwaarschijnlijk was ook Emmy van haar kant jaloersch, en welke moeder is dat niet op degenen, die in haar plaats voor haar kinderen willen zorgen, of de eerste plaats in hun liefde willen innemen? Het is zeker, dat zij ongerust was, als iemand anders op het kind paste, en dat zij evenmin juffrouw Clapp of het dienstmeisje toestond hem te kleeden of te verzorgen, als dat zij haar het miniatuur van haar echtgenoot zou laten afwasschen, hetwelk boven haar bedje hing — hetzelfde kleine bed, dat het arme meisje voor het zijne had verlaten; en waarin zij zich nu weer ter ruste begaf, vele lange, stille jaren gedurende welke zij menigen traan stortte, maar toch niet ongelukkig was.

In deze kamer was Amelia's alles.

Hier verzorgde zij haar jongen en waakte bij hem met trouwe, hartstochtelijke liefde tijdens de verscheidene kwaaltjes in zijn kindertijd. Het was, alsof de oudere George in hem teruggekeerd was uit den hemel, alleen volmaakter. In stem, in honderd blikken en gebaren geleek het kind zóó op zijn vader, dat het hart der weduwe gejaagd klopte, als zij hem in haar armen nam; en hij vroeg dikwijls naar de oorzaak harer tranen. Zij aarzelde niet hem te zeggen, dat het was, omdat hij zoo op zijn vader geleek. Zij sprak voortdurend met hem over den overleden vader en vertelde het onnoozele en verbaasde kind van haar liefde voor George, meer dan zij het George zelf, of de een of andere boezemvriendin uit haar jeugd, ooit gedaan had. Zij sprak er nooit met haar ouders over — zij deinsde er voor terug haar hart voor hen bloot te leggen. Kleine George begreep haar hoogstwaarschijnlijk evenmin als zij; doch aan zijn ooren vertrouwde zij haar sentimenteele geheimen ongedwongen toe, maar alleen aan de zijne. De vreugde van deze vrouw was een soort verdriet, of een vreugde, die althans zoo teergevoelig was, dat zij uiting vond in tranen. Zij was zoo overgevoelig en vatbaar voor indrukken, dat er misschien in een boek over deze gevoelens gezweven moest worden.

Dr. Pestler (thans een dames-dokter met groote praktijk, een luxueus donkergroen rijtuig, het vooruitzicht spoedig geridderd te worden en op een huis in Manchester Square) vertelde mij, dat de aanblik van haar verdriet, toen het kind gespeend werd, zelfs een Herodes zou verteederd hebben. Verscheidene jaren geleden was hij zeer teerhartig, en zijn vrouw was toen, en nog lang daarna, razend jaloersch op mevrouw Amelia.

Misschien had de doktersvrouw gegronde redenen voor haar jaloezie, die de meeste vrouwen

uit het kleine kringetje kennissen deelden; zij waren vertoornd over de vurige bewondering der andere sekse. Want alle mannen, die met haar in aanraking kwamen, hielden van haar ofschoon zij u ongetwijfeld niet zouden weten te zeggen waarom. Zij was noch begaafd, noch geestig, noch erg verstandig, noch bijzonder knap. Maar waar zij ook kwam, bekoorde zij elk een der mannelijke sekse en nam hen voor haar in, evenals zij onveranderlijk de verachting en het wantrouwen van al haar zusters opwekte. Ik geloof, dat haar zwakheid haar voornaamste bekoorlijkheid was — een soort van lieve onderwerping en zachtheid, welke bij iederen man, dien zij ontmoette, een beroep op zijn sympathie en bescherming deed.

Wij hebben reeds gezien, hoe in het regiment, ofschoon zij daar slechts enkele woorden tot George's kameraden sprak, al de zwaarden der jonge mannen aan de officierstafel uit de scheede zouden gevlogen zijn om rondom haar te vechten; en evenzoo interesseerde en behaagde zij iedereen in het kleine, bekrompen pension en den kennissenkring te Fulham. Als zij mevrouw Mango zelf was geweest, van de groote firma Mango, Plantain & Co., Crutched Friars, en de voorname eigenares van de „Pineries” te Fulham, die 's zomers *déjeunés* gaf, waaraan hertogen en graven aanzaten, en die in de parochie rondreed met de schitterende gele livreen en voskleurige paarden, zooals de koninklijke stallen te Kensington ze niet hadden — ik herhaal, als zij mevrouw Mango zelf was geweest, of de echtgenoot van haar zoon, lady Mary Mango (dochter van den graaf Castlemouldy, die zich verwaardigde het hoofd der firma te huwen), dan konden de winkeliers in de buurt haar niet meer eer bewijzen, dan zij onveranderlijk de vriendelijke jonge weduwe betoonden, als zij hun deur voorbijging, of haar nederige inkoop in hun winkels deed.

Zoo kwam het, dat niet alleen de heer Pestler, de geneesheer, maar ook de heer Linton, de jeugdige assistent, die de dienstboden en de kleine winkeliers behandelde, en dien men iederen dag de *Times* in de apotheek kon zien lezen, zich de slaaf van mevrouw Osborne verklaarde. Hij was een knappe jonge man, die meer welkom was bij mevrouw Sedley dan zijn principaal; en als George niet in orde was, kwam hij twee- of driemaal per dag even aanwippen om naar het ventje te kijken, en zonder dat hij er zelfs aan dacht de visites in rekening te brengen. Hij nam jujubes, geconfijte tamarinde en andere snoeperijen uit de laden der apotheek voor den kleinen George mee en stelde mengsels en drankjes samen, die zoo wonderbaarlijk zoet waren, dat het een waar genot voor het kind was ongesteld te wezen. Hij en Pestler, zijn patroon, waakten twee heele nachten bij den jongen in die gewichtige en verschrikkelijke week, toen George de mazelen had en toen men, naar de vrees der moeder te oordeelen, gedacht zou hebben, dat er nog nooit mazelen in de wereld waren geweest. Zouden zij zich voor andere menschen evenveel moeite getroost hebben? Waakten zij ook op de „Pineries,” toen Ralph Plantagenet, en Gwendoline, en Guinever Mango dezelfde kinderziekte hadden? Waakten zij bij de kleine Mary Clapp, het dochttertje van den huisbaas, die de ziekte zoowaar van den kleinen George kreeg? De waarheid noodzaakt mij neen te zeggen. Zij sliepen ongestoord, ten minste voor zoover het Mary betrof — zeiden, dat het een licht geval was, dat haast vanzelf beter zou worden, zonden haar één of twee drankjes en deden er wat kinine in, toen het kind herstellende was, en dit alles met groote onverschilligheid en slechts voor den vorm.

Dan was er aan den overkant de kleine Fransche ridder, die lessen in zijn moedertaal gaf aan verschillende scholen in den omtrek, en dien men 's avonds in zijn kamers beverige oude gavottes en menuetten kon hooren spelen op een heesche, oude viool. Telkens wanneer deze gepoeierde, hoffelijke oude man, die nooit een Zondag oversloeg naar de kloosterkapel te Hammersmith te gaan, en die in alle opzichten en gedachten, in zijn geheele gedrag en houding totaal verschildte van de gebaarde barbaren van zijn natie, die het trouwelooze Albion vervloeken en je tegenwoordig toornig over hun sigaar aankijken in de Quadrant Arcades — telkens wanneer de oude Chevalier de Talonrouge over mevrouw Osborne sprak, ging hij eerst met zijn snuifje verder, knipte de overgebleven stofjes met een gratieuze handbeweging weg, bracht zijn vingertoppen weer bij elkaar en deze aan zijn mond brengend, blies hij ze met een kus open, terwijl hij uitriep: „*Ah, la divine créature!*” Hij verklaarde plechtig en hield vol, dat, als Amelia op de paden van

Brompton liep, bloemen in overvloed onder haar voeten groeiden. Hij noemde den kleinen George Cupido en vroeg hem naar Venus, zijn mama; en zeide tegen de verbaasde Betty Flanagan, dat zij één der Gratiën was en de lievelingsgezellin van de *Reine des Amours*.

Het zou mogelijk wezen nog vele voorbeelden aan te halen van deze gemakkelijk behaalde en onbewuste populariteit. Kwam de heer Binny, de vriendelijke en beschaafde hulppredikant van de afgescheiden kerk in het district, waar de familie heen ging, de weduwe niet trouw bezoeken, liet hij den kleinen jongen niet op zijn knie dansen en bood hij niet aan hem Latijn te leeren, tot groote woede van de bejaarde maagd, zijn zuster, die de huishouding voor hem deed! „Er zit niets bij, Beilby,” placht deze dame te zeggen. „Als zij hier thee komt drinken, zegt zij den geheelen avond geen woord. Zij is maar een arm, sentimenteel schepseltje en ik voor mij geloof, dat zij heelemaal geen hart heeft. Het is alleen maar haar aardig gezichtje, dat jelui mannen zoo bewondert. Juffrouw Grits, die vijf duizend pond bezit en nog meer te wachten heeft, heeft tweemaal zooveel karakter en is volgens *mijn* smaak duizend maal aardiger; en ik weet, dat, als zij knap was, je haar volmaakt zou vinden.”

Het is zeer waarschijnlijk, dat juffrouw Binny tot op zekere hoogte gelijk had. Het is het aardige gezichtje, dat de mannen, die schavuiten, sympathie inboezemt. Een vrouw kan de wijsheid en kuisheid van Minerva bezitten, en wij letten niet op haar, als zij een leelijk gezicht heeft. Welk een dwaasheid verontschuldigen een paar vroolijke oogen niet? Hoeveel saaiheid wordt niet aangenaam gemaakt door een paar roode lippen en een lieve stem? En dus redeneeren de dames, met haar gewone rechtvaardigheidsgevoel, dat, als een vrouw knap is, zij ook een zottin moet wezen. O, dames, dames! er zijn er onder u, die noch knap noch verstandig zijn.

Dit zijn slechts beuzelachtige voorvallen in het leven van onze heldin. Haar levensgeschiedenis behandelt geen wonderen, zooals de welwillende lezer ongetwijfeld reeds bemerkt heeft; en als er een dagboek van de gebeurtenissen gedurende de zeven jaren na de geboorte van haar zontje gehouden was, dan zou men daarin weinig voorvallen aantreffen, die merkwaardiger zijn, dan de mazelen, een feit dat reeds eerder geboekstaafd is. Ja, op zekeren dag, en wel tot haar groote verwondering, vroeg de eerwaarde heer Binny, die zoeven genoemd is, haar den naam Osborne voor den zijne te verruilen; waarop zij hevig blozend, met tranen in haar oogen en gesmoorde stem hem voor zijn genegenheid voor haar dankte, en haar dankbaarheid uitsprak voor zijn attenties tegenover haar en haar armen kleinen jongen, maar hem zeide, dat zij nooit, nooit aan iemand anders kon denken dan — dan aan den echtgenoot, dien zij verloren had.

Op den vijf en twintigsten April en den achttienden Juni, de dagen van haar huwelijk en weduwschap, hield zij haar kamer en wijdde die (en wij weten nooit hoevele uren van den eenzamen nacht, terwijl haar kleine jongen in zijn kribbe naast haar bed sliep) aan de nagedachtenis van dien overleden vriend. Gedurende den dag was zij meer actief. Zij moest George leeren lezen en schrijven, en hem eenig teekenonderricht geven. Zij las boeken, opdat zij hem er verhaaltjes uit kon vertellen.

Toen de natuur, die het kind omringde, zijn oogen opende en zijn geest verruimde, leerde zij hem, zoo goed het in haar bescheiden vermogen lag, den Schepper van alles te eeren; en iederen avond en iederen morgen baden hij en zij — in de ontzagwekkende en aandoenlijke gemeenschap, die, denk ik, het hart van iederen man, die dit bijwoont of zich herinnert, moet ontroeren — baden de moeder en het jongetje te zamen tot Onzen Vader: de moeder smeekte met haar geheele ziel, terwijl het kind de woorden, die zij uitsprak, nalispelde. En iederen keer baden zij God dien lieven papa te zegenen, alsof hij nog tot de levenden behoorde en bij hen in de kamer was.

Dezen jongheer te wasschen en te kleeden — 'smorgens met hem vóór het ontbijt en vóór grootvader naar zijn „zaken” ging te gaan wandelen — de wonderlijkste en vernuftigste kleeren voor hem te maken, waarvoor de zuinige weduwe elk bruikbaar mooi kleedingstuk, dat zij nog van haar garderobe tijdens haar huwelijk bezat, verknipte en veranderde — want

mevrouw Osborne (tot groote ergernis harer moeder, die mooie kleeren verkoos, vooral na haar ongeluk) droeg zelf altijd een zwarte japon en een stroohoed met een zwart lintje — dit alles nam haar vele uren in beslag. Andere wijdde zij aan haar moeder en haar ouden vader. Zij gaf zich de moeite „cribbage” te leeren en dit iederen avond, wanneer deze niet naar zijn club ging, met hem te spelen. Zij zong voor hem, als hij daarvoor in de stemming was, en dat was een goed teeken, want hij viel zonder uitzondering in een rustig slaapje gedurende de muziek. Zij werkte zijn ontelbare aantekeningen en ontwerpen uit, schreef brieven en prospectussen voor hem.

Het was in haar handschrift, dat de meeste der vroegere kennissen van den ouden heer de mededeeling ontvingen, dat hij agent was geworden van de Zwarte Diamant en Anti-Sintel Kolen Vereeniging, en dat hij zijn vrienden en het publiek de beste kolen kon leveren voor zooveel per ton. Alles, wat hij deed, was zijn circulaires teekenen met zijn krullende handteekening en ze met beverige en klerkachtige letters adresseeren. Een van die biljetten werd aan majoor Dobbin, — de Reg., p. a. de firma Cox en Greenwood gezonden; maar daar de majoor toen te Madras was, zat hij niet bijzonder om kolen verlegen. Hij kende echter de hand, die de prospectussen geschreven had. Groote God! wat zou hij niet gegeven hebben om haar in de zijne te houden! Een tweede prospectus verscheen en deelde den majoor mede, dat J. Sedley & Co., die agentschappen hadden opgericht te Oporto, Bordeaux en St. Mary's, in staat waren hun vrienden en het publiek in het algemeen de beste en beroemdste merken port, sherry en Bordeauxwijnen tegen billijke prijzen en onder buitengewoon voordeelige voorwaarden te leveren.

Dobbin volgde dezen wenk op en colporteerde vol ijver bij den gouverneur, den opperbevelhebber, de rechters, de regimenten en iedereen, die hij in het district kende en zond Sedley & Co. zulke groote bestellingen voor wijn, dat de heer Sedley en de heer Clapp, die de Co. in de zaak was, er verstomd van stonden. Maar er kwamen geen bestellingen meer na dit vleugje van voorspoed, waarop de arme oude Sedley al zijn hoop bouwde: plannen maakte een gebouw in de City te laten zetten, een regiment klerken en een dok voor hemzelf te nemen en over de geheele wereld correspondenten aan te stellen. De oude heer had zijn vroegeren fijnen smaak voor wijn verloren: majoor Dobbin werd met verwenschingen aangevallen in de officierskamer over de slechte dranken, die daar door zijn toedoen ingevoerd waren; en hij kocht een groote hoeveelheid van den wijn terug en verkocht dien publiek, met enorm verlies voor hem. Wat Jos betreft, die nu bevorderd was en zitting had in de „Revenue Board” te Calcutta, hij was woedend, toen de post hem een stapeltje van die bacchantische prospectussen bracht, tegelijkertijd met een brief van zijn vader, waarin hij Jos mededeelde, dat hij op hem rekende in deze onderneming, en dat hij een hoeveelheid uitgezochte wijnen aan hem afgezonden had, volgens factuur, en dat hij wissels ten bedrage van dezelve op hem zou trekken. Jos, die evenmin zou willen, dat men vermoedde, dat zijn vader, Jos Sedley's vader, van de „Board of Revenue”, een wijnhandelaar was, die om bestellingen vroeg, dan dat hij Jack Ketch was, weigerde den wissel verachtelijk, en schreef den ouden man een smadelijken brief terug, waarin hij hem verzocht zich met zijn eigen zaken te bemoeien; en toen het geprotesteerde document terugkwam, moest Sedley & Co. de zending met de winst van de Madras-onderneming en met een klein gedeelte van Emmy's spaarpenningen terugkopen.

Behalve haar pensioen van vijftig pond 's jaars stonden er, toen Osborne overleed, nog vijfhonderd pond, zooals de executeur van haar echtgenoot verklaarde, bij den zaakwaarnemer; en Dobbin, als George's voogd, stelde haar voor deze som tegen 8 procent in een Indische firma van Agenturen te beleggen. De heer Sedley, die dacht, dat de majoor het een of andere schelmachtige plan voor zichzelf met het geld had, was er zeer tegen; en hij ging naar de agenten om persoonlijk tegen het gebruik van het geld in quaestie te protesteeren en hoorde tot zijn verwondering, dat zij zulk een som niet in handen hadden, dat de activa van den overleden kapitein nog geen honderd pond bedroegen, en dat de vijfhonderd pond in quaestie een afzonderlijke som moest wezen, waarvan majoor Dobbin de bijzonderheden wist. De oude Sedley, meer dan ooit overtuigd, dat het een schurkenstreek was, vervolgde den majoor. Hij eischte uit de hoogte, als zijn dochters beste vriend, van hem een overzicht der financiën van den overleden kapitein. Het stotteren en blozen

van Dobbin, zijn onhandigheid, versterkten den ander in diens meening, dat hij met een schurk te doen had; en op majestueuzen toon zeide hij dien officier eens flink, waar het op stond, zooals hij het uitdrukte, en deelde hem onomwonden zijn overtuiging mee, dat de majoor zich het geld van wijlen zijn schoonzoon wederrechtelijk toeëigende. Hierop verloor Dobbin al zijn geduld, en was zijn aanklager niet zulk een gebroken en oude man geweest, dan was er een twist gerezen tusschen hen in „The Slaughter Coffee-House”, waar het gesprek der heeren gevoerd werd.

„Gaaf u mee naar boven, mijnheer,” lispelde de majoor. „Ik sta er op, dat u mee naar boven gaat, en dan zal ik u aantoonen, wie de verongelijkte is, die arme George of ik;” en hij trok den ouden heer de trap op naar zijn slaapkamer en haalde Osborne's rekeningen uit zijn lessenaar en een bundeltje schuldbekentenissen, welke de laatste gegeven had; het moet tot George's eer gezegd worden, dat hij altijd bereid was een schuldbekentenis te geven. „Hij betaalde zijn rekeningen in Engeland,” voegde Dobbin er aan toe, „maar hij bezat nog geen honderd pond op de wereld, toen hij sneuvelde. Ik en een paar andere officieren brachten het sommetje bij elkaar, dat alles was, wat wij konden missen, en nu durft u ons te zeggen, dat wij weduwe en wees trachten te bedriegen.” Sedley was zeer berouwvol en ootmoedig gestemd, ofschoon het een feit is, dat William Dobbin den ouden heer een groote leugen op de mouw gespeld had, daar hij zelf iederen cent van het geld had bijgedragen, zijn vriend begraven had en al de kosten, welke het ongeluk en de verhuizing van de arme Amelia met zich meebracht, had bekostigd. De oude Osborne, noch een andere bloedverwant van Amelia, noch Amelia zelf hadden zich ooit eenige moeite gegeven over die uitgaven na te denken. Zij vertrouwde op majoor Dobbin als accountant, nam zijn eenigszins verwarde berekeningen onvoorwaardelijk aan en vermoedde niet, hoeveel zij hem verschuldigd was.

Twee- of driemaal per jaar schreef zij hem volgens belofte brieven naar Madras, brieven, waarin zij het uitsluitend over den kleinen Georgy had. Hoe zorgvuldig bewaarde hij die documenten! Als Amelia schreef, antwoordde hij haar, doch niet eerder. Maar hij zond haar en zijn peetkind tallooze gedachtenissen. Hij bestelde en zond een doos met sjaals en een schitterend stel ivoren schaakpoppen uit China. De pionnen waren kleine groene en witte kereltjes met echte zwaarden en schilden; ridders zaten op de paarden en de kasteelen stonden op de ruggen van olifanten. „De stukken van mevrouw Mango van de ‚Pineries’ waren niet zoo mooi,” merkte de heer Pestler op. Deze schaakstukken maakten de grootste vreugde van Georgy's leven uit en hij schreef zijn eersten brief in drukletters om zijn peetvader voor het geschenk te bedanken. Hij zond ingelegde vruchten en pickles, van welke laatste de jonheer heimelijk in het buffet snoepte en daardoor zichzelf doodziek maakte. Hij dacht, dat het een straf was voor zijn stelen, zij waren zoo heet. Emmy schreef een komisch verslag van dit ongeval aan den majoor; en het deed hem genoeg te denken, dat zij nu soms weer vroolijk kon wezen. Hij stuurde een paar sjaals, een witte voor haar en een zwarte met palmladeren voor haar moeder, een paar roode sjerpen als winterdassen voor den ouden heer Sedley en George. De sjaals waren minstens vijftig guinjes per stuk waard, wat mevrouw Sedley wel wist. Zij droeg de hare in allen luister, als zij naar de kerk in Brompton ging, en haar vriendinnen feliciteerden haar met deze schitterende aanwinst. Ook die van Emmy stond aardig op haar bescheiden zwart japonnetje. „Wat jammer, dat zij niet aan hem wil denken,” zeide mevrouw Sedley tot juffrouw Clapp en tot al haar vrienden te Brompton. „Jos zond ons nooit zulke geschenken en misgunt ons alles. Het is duidelijk, dat de majoor tot over zijn ooren verliefd op haar is: en toch, telkens als ik er zelfs maar op zinspeel, wordt zij rood en begint te schreien en gaat boven zitten bij haar miniatuur. Ik heb het land aan dat miniatuur. Ik wou, dat wij die vreeselijke Osbornes, die zich zoo op hun geld laten voorstaan, nooit gezien hadden.”

Te midden van zulke eenvoudige tooneeltjes en menschen bracht George zijn eerste jeugd door, en de jongen groeide op als een tener, fijngevoelig, heerschzuchtig kind, aan wien men duidelijk kon merken, dat hij door vrouwen opgevoed was — en die het zachtzinnige moedertje, dat hij hartstochtelijk liefhad, tiranniseerde. Hij regeerde al de anderen in zijn klein wereldje.

Toen hij opgroeide, verbaasden de ouderen zich over zijn hooghartige manieren en de sprekende gelijkenis op zijn vader. Hij vroeg naar alles, zooals jongens met onderzoeksgeest nu eenmaal doen. De diepzinnigheid van zijn opmerkingen en vragen verwonderden zijn ouden grootvader, die de club in de herberg geducht verveelde met de verhalen over de geleerdheid en den aanleg van den kleinen knaap. Hij duldde zijn grootmoeder met een goedhartige onverschilligheid. Het kleine kringetje, waarin hij leefde, geloofde, dat zijns gelijke op aarde niet bestond. George erfde zijn vaders trots en hij dacht misschien, dat zij geen ongelijk hadden.

Toen hij ongeveer zes jaar oud was, begon Dobbin hem zeer dikwijls te schrijven. De majoor wenschte te hooren, of George naar school ging, en hoopte, dat hij zich daar met eer van zijn taak zou kwijten: of kreeg hij een goeden meester thuis? Het werd tijd, dat hij begon te leeren, en zijn peetvader en voogd liet de hoop doorschemeren zijn opvoeding te mogen bekostigen, die het beperkte inkomen van zijn moeder wel zwaar zou drukken. In één woord, de majoor dacht altijd aan Amelia en haar jongetje, en hij gaf zijn zaakwaarnemers de opdracht er voor te zorgen, dat de laatste voortdurend voorzien was van prentenboeken, verfdoozen, lessenaars en alle denkbare voorwerpen om zich aangenaam en nuttig bezig te houden. Drie dagen voor George's zesden verjaardag hield een cabriolet voor het huis van den heer Sedley stil, waaruit een heer stapte, vergezeld van zijn knecht, die naar den jongeheer Osborne vroeg: het was de heer Wolsey, militair kleermaker uit Conduit Street, die van den majoor orders had gekregen, den jongeheer een lakensch pak aan te meten. Hij had de eer gehad voor den kapitein, den vader van den jongeheer, te werken.

Ook kwamen soms zijn zusters, de dames Dobbin, en ongetwijfeld op verzoek van den majoor, in het familierijtuig aan, om Amelia en haar kleinen jongen mee uit rijden te nemen, als zij daar zin in hadden. De bescherming en vriendelijkheid dezer dames waren Amelia zeer pijnlijk, maar zij droeg het gelaten genoeg, want zij had een buigzaam karakter; en bovendien waren het rijtuig en zijn luister een bron van onmetelijk genot voor den kleinen George. De dames verzochten haar nu en dan, of het kind een dag bij haar mocht doorbrengen, en hij ging altijd gaarne naar die mooie villa te Denmark Hill, waar zij woonden en waar zulke mooie druiven in de kassen waren en perziken tegen de muren.

Op zekeren dag waren zij zoo vriendelijk bij Amelia te komen met nieuws, dat haar zeker veel genoeg zou doen — iets heel interessants betreffende den lieven William.

„Wat was het: kwam hij thuis?” vroeg zij met van vreugde stralende oogen.

„O, neen, — heelemaal niet — maar zij hadden gegronde redenen om te gelooven, dat de lieve William ging trouwen — en wel met een bloedverwante van een heel goede vriendin van Amelia — met juffrouw Glorvina O'Dowd, Sir Michael O'Dowd's zuster, die naar lady O'Dowd te Madras gegaan was — een heel mooi en begaafd meisje, naar men zeide.”

Amelia zeide: „O!” Amelia was werkelijk heel, heel blij. Maar zij veronderstelde, dat Glorvina niet zooals haar oude vriendin kon wezen, die allervriendelijkst was — maar — maar zij was werkelijk heel blij. En door een plotselingen drang gedreven, waarvan ik u de beteekenis niet kan verklaren, nam zij George in haar armen en kustte hem met buitengewone teederheid. Haar oogen waren vochtig, toen zij het kind neerzette; en zij sprak ternauwernood een woord gedurende het geheele rijtoertje — ofschoon zij werkelijk heel blij was.

HOOFDSTUK XXXIX.

Een cynisch hoofdstuk.

Onze plicht roept ons nu voor een korte wijle terug naar eenige oude kennissen van ons in Hampshire, wier hoop betreffende de beschikking van het fortuin hunner rijke bloedverwante zoo treurig teleurgesteld werd. Nadat hij op niet minder dan dertig duizend pond van zijn zuster gerekend had, was het een zware slag voor Bute Crawley slechts vijf duizend te ontvangen; van welk sommetje, nadat hij zijn eigen schulden betaald had en die van Jim, zijn zoon, aan de universiteit, er slechts een heel klein gedeelte overbleef om onder zijn vier leelijke dochters te verdeelen. Mevrouw Bute wist nooit, of erkende ten minste nooit, in hoeverre haar eigen tiranniek gedrag tot den ondergang van haar echtgenoot had bijgedragen. Zij verklaarde plechtig, dat zij alles gedaan had, wat een vrouw vermag. Was het haar schuld, dat zij niet die listen van een pluimstrijker bezat, die haar huichelachtige neef, Pitt Crawley, toepaste? Zij wenschte hem al het geluk, dat hij verdiende met zijn kwalijk verkregen geld. „Het blijft ten minste in de familie,” zeide zij liefderijk. „Pitt zal het nooit uitgeven, mijn beste, dat staat vast: want er bestaat geen grooter gierigaard in Engeland, en hij is even verschrikkelijk, ofschoon op een andere manier, als die doorbrenger van een broer van hem, de verdorven Rawdon.”

Aldus begon mevrouw Bute, na de eerste woede en teleurstelling, zich zoo goed mogelijk in de veranderde omstandigheden te schikken en uit alle macht te sparen en te bezuinigen. Zij onderrichtte haar dochters hoe armoede blijmoedig te dragen en vond duizend uitstekende methodes uit om die te verbergen of te vermijden. Met lofwaardige energie nam zij ze mee naar bals en publieke vermakelijkheden in den omtrek; ja, zij ontving zelfs haar vrienden op gastvrije, aangename wijze in de Pastorie en nog veel herhaaldelijker dan vóór de erfenis van die lieve juffrouw Crawley. Naar haar uiterlijk te oordeelen zou niemand ooit verondersteld hebben, dat de familie in haar verwachtingen teleurgesteld was, of uit haar veelvuldig verschijnen in het publiek, hoe zij thuis zich bekrompen en gebrek leden. Haar meisjes hadden meer mode-artikelen, dan zij ooit te voren zoo gelukkig waren te bezitten. Zij verschenen onverdroten op de Winchester en Southampton bijeenkomsten; zij drongen door tot Cowes voor de bals en de festiviteiten ter gelegenheid van de roei- en zeilwedstrijden daar; en haar rijtuig, bespannen met de paarden van den ploeg, was voortdurend in actie, totdat men bijna begon te gelooven, dat de vier zusters een groote nalatenschap gekregen hadden van haar tante, wier naam de familie nooit dan met de teederste dankbaarheid en den grootsten eerbied in het publiek noemde. Ik ken geen soort van leugen, die veelvuldiger op de Kermis der IJdelheid voorkomt, dan deze; en men kan opmerken, dat zij, die daar aan meedoen, zich deze huichelarij als een groote verdienste aanrekenen en zich verbeelden, dat zij buitengewoon deugdzaam en prijzenswaardig zijn, omdat zij in staat zijn de wereld te bedriegen, wat hun geldmiddelen betreft.

Het is zeker, dat mevrouw Bute zichzelf één der braafste vrouwen van Engeland vond, en dat de aanblik van haar gelukkig gezin zeer stichtelijk voor vreemden was. Zij waren zoo vroolijk, zoo liefhebbend, zoo welopgevoed, zoo eenvoudig! Martha schilderde voortreffelijk bloemen en voorzag de helft der liefdadigheidsbazars van het graafschap. Emma was een ware nachtegaal in het graafschap, en haar gedichten in de *Hampshire Telegraph* waren de glorie van de rubriek poëzie. Fanny en Matilda zongen samen duetten, terwijl mama op de piano speelde, en de twee andere zusjes met de armen om elkaars middel aangedaan zaten te luisteren. Niemand zag de arme meisjes aan de duetten zwoegen, als zij onder elkaar waren. Niemand zag, hoe mama ze streng urenlang drilde. In één woord, mevrouw Bute droeg haar lot dapper

en hield den schijn op deugdzaame wijze op. Mevrouw Bute deed alles, wat een goede en eerbiedwaardige moeder kan doen. Zij vroeg jachteigenaren uit Southampton en dominés van de Cathedraal te Winchester en officieren uit de kazerne daar. Zij trachtte de jonge advocaten van de „assizes” in de val te lokken en moedigde Jim aan de vrienden van het Hampshire-Jachtgezelschap, waarmede hij jagen ging, mee naar huis te brengen. Wat doet een moeder al niet voor het welzijn van haar dierbaren. Het is duidelijk, dat zulk een vrouw en haar zwager, de vreeselijke baronet van de Hall, slechts zeer weinig met elkaar gemeen hebben. Het was tot een breuk tusschen Bute en zijn broeder Sir Pitt gekomen: trouwens tusschen Sir Pitt en het geheele graafschap, waarvoor de oude man een schande was. Zijn afkeer van fatsoenlijk gezelschap vermeerderde met den dag, en het hek was niet voor het rijtuig van een heer geopend, sedert Pitt en lady Jane er hun verplicht bezoek na hun huwelijk brachten.

Het was een vreeselijk en ongelukkig bezoek, waaraan de familie nooit zonder afgrijzen dacht. Pitt smeekte zijn vrouw met doodsbleek gelaat er nooit meer over te spreken; en het was alleen door mevrouw Bute zelf, die nog steeds alles wist, wat er op de Hall gebeurde, dat de bijzonderheden omtrent Sir Bute's ontvangst van zijn zoon en schoondochter ooit bekend werden. Toen zij de oprijlaan van het park in hun keurig en goed onderhouden rijtuig opreden, bemerkte Pitt met ontsteltenis en woede de groote openingen tusschen de boomen — zijn boomen, welke de oude baronet maar geheel zonder toestemming velde. Het park zag er zeer verwaarloosd en somber uit. De rijwegen waren slecht onderhouden, en het keurige rijtuig plaste en zakte weg in de modderpoelen langs den weg. De oprit voor het terras en de trap, welke naar den ingang voerde, zag zwart en was met mos begroeid; in de eens zoo nette bloembedden groeide welig onkruid. De luiken waren bijna voor alle vensters van het huis; na lang bellen werd eindelijk de voordeur ontsloten; een schepsel met lintjes zag men de zwarte eikenhouten trap opfladderen, toen Horrocks eindelijk den erfgenaam van Queen's Crawley en zijn bruid tot het huis van zijn vaderen toegang verleende. Hij ging hen voor naar Sir Pitt's bibliotheek, zooals ze genoemd werd, en de tabaksreuk nam toe, naarmate Pitt en lady Jane dat vertrek naderden. „Sir Pitt is niet erg in orde,” merkte Horrocks bij wijze van verontschuldiging op, en zeide terloops, dat zijn meester last van spit had.

De bibliotheek keek uit op de laan en het park voor het huis. Sir Pitt had één der vensters geopend en schreeuwde van daar tegen den postiljon en Pitt's knecht, die van plan schenen de bagage af te laden.

„Laat die koffers staan,” riep hij en wees met een pijp, die hij in zijn hand hield. „Het is maar een ochtendbezoek, Tucker, jou gek. Heeremijntijd, wat een spleten heeft dat van-de-handsche paard in zijn hoeven! Is er niemand op King's Head om ze in te wrijven? Hoe gaat het, Pitt? Hoe gaat het, mijn lieve? Komen jullie den ouwen man eens opzoeken, hè? Gut, je hebt een aardig gezichtje ook. Je lijkt niet op die ouwe dragonder, je moeder. Kom, geef ouwe Pitt eens een kusje, dan ben je een lieve meid.”

De omhelzing bracht de schoondochter eenigszins in verwarring, wat van liefkoozingen van ongeschoren oude heeren, die naar tabak ruiken, wel heel begrijpelijk is. Maar zij bedacht zich, dat haar broer Southdown een snor had en sigaren rookte, en onderwierp zich tamelijk gewillig aan den wensch van den ouden man.

„Pitt is dik geworden,” zeide de baronet na dit bewijs van genegenheid. „Leest hij je heel lange preeken voor, mijn liefje? Honderdste Psalm, avondgezag, hè Pit? Haal een glas malvezij en een cake voor lady Jane, Horrocks, jou groote stommeling, en sta daar niet zoo te gapen. Ik zal je maar niet vragen te blijven, mijn lieve; je zou het te vervelend vinden, en dat zouden ik en Pitt ook. Ik ben nu een oude man en heb zoo mijn eigen gewoonten, en mijn pijpje en een spelletje triktak 's avonds.”

„Ik kan triktrak spelen, mijnheer,” zeide lady Jane lachend. „Ik speelde altijd met papa en juffrouw Crawley, niet waar, mijnheer Crawley?”

„Mijnheer, lady Jane kent het spel, waarvan u, volgens uw zeggen, zooveel houdt,” zeide Pitt hooghartig.

„Maar zij zal toch niet willen blijven. Nee, nee, ga terug naar Mudbury en bevoordeel juffrouw Rincer: of rijd naar de Pastorie en vraag Buty, of je bij hem mag eten. Hij zal dol blij wezen je te zien, weet je; hij is je ten zeerste verplicht, dat jij het geld van dat ouwe mensch hebt gekregen — ha, ha. Een gedeelte er van zal dienst doen om de Hall op te knappen, als ik er niet meer ben.”

„Ik heb opgemerkt, mijnheer,” zeide Pitt, zijn stem verheffend, „dat uw menschen het hout maar omhakken.”

„Ja, ja, heel mooi weer, en net geschikt voor den tijd van het jaar,” antwoordde Pitt, die plotseling doof geworden was. „Maar ik word nu langzamerhand oud, Pitt. God zegen je, je bent zelf bijna vijftig. Maar hij draagt zijn jaren met eere, mijn lieve lady Jane, niet? Alles godvruchtigheid, matigheid, en een zedelijk leven. Kijk eens naar mij, het scheelt niet veel of ik ben tachtig — hi, hi;” en hij lachte, nam een snuifje, keek haar schuin aan en kneep haar in de hand.

Pitt bracht het gesprek nogmaals op het hout; maar de baronet werd oogenblikkelijk weer doof.

„Ik word erg oud, en heb dit jaar erg veel last van het spit. Ik zal het niet lang meer maken, maar ik ben blij, dat je gekomen bent, schoondochter. Ik mag je gezicht, lady Jane; het heeft niet die vervloekte uitstekende jukbeenderen der Binkies; en ik zal je iets moois geven, mijn lieve kind, voor als je naar het hof gaat.” En hij schuifelde door de kamer naar een kast, waaruit hij een oud klein kistje nam, dat juweelen van eenige waarde bevatte. „Neem dit,” zeide hij, „mijn lieve kind; het behoorde aan mijn moeder, en later aan de eerste lady Binkie. Aardige paarlen — ik gaf ze nooit aan de dochter van den ijzerhandelaar. Nee, nee. Gauw, pak aan en stop ze weg,” zeide hij, terwijl hij haastig het kistje in zijn dochters handen duwde en de deur van het kabinet dicht sloeg, toen Horrocks met een blad met ververschingen binnentrad.

„Wat heb je Pitt's vrouw gegeven?” vroeg het schepsel in linten, toen Pitt en lady Jane afscheid van den ouden man hadden genomen. Het was juffrouw Horrocks, de dochter van den bottelier — de oorzaak tot ergernis in het geheele graafschap — de vrouw, die nu bijna oppermachtig te Queen's Crawley heerschte.

De opkomst en carrière van die „Linten” werd met schrik door het graafschap en de familie gade geslagen. De „Linten” opende een rekening bij de Spaarbank van Mudbury; de „Linten” reed naar de kerk, nam de pony-sjees in beslag, die voor het gebruik van het personeel van de Hall bestemd was. De bedienden werden naar haar welbehagen ontslagen. De Schotsche tuinman, die nog op het terrein toefde en die zoo trotsch op zijn muren en broeikassen was en waarlijk vrij aardig den kost verdiende in den tuin, dien hij pachtte en welks opbrengst hij te Southampton verkocht, vond op een zonnigen ochtend de „Linten” perziken eten bij den zuidmuur en hij kreeg een draai om zijn ooren, toen hij tegen dezen aanval op zijn eigendommen protesteerde. Hij en zijn Schotsche vrouw en zijn Schotsche kinderen, de eenige fatsoenlijke bewoners van Queen's Crawley, werden gedwongen met hun have en goed te vertrekken en de statige, rustige tuinen te laten verwilderen en de bloembedden zaad te laten schieten. De rozentuin van de arme lady Crawley werd de droefgeestigste wildernis. Slechts twee of drie bedienden huiverden in de tochtige, oude bediendenkamer. De stallen en bijgebouwen waren leeg, gesloten, bouwvallig.

Sir Pitt leefde in afzondering en zoop iederen avond in gezelschap van Horrocks, zijn bottelier en huismeester (zooals men hem nu begon te noemen) en de verdorven „Lintjes”. De tijden waren wel erg veranderd, sedert zij in het karretje naar Mudbury reed en de kleine winkeliers „mijnheer” noemde.

Het kan zijn, dat hij zich voor zijn burenschaamde, of dat hij hen haatte, maar de oude cynische eigenaar van Queen's Crawley kwam nu bijna nooit buiten het hek van zijn park. Hij twistte met zijn zaakwaarnemers en perste hen schriftelijk geld af. Hij bracht zijn dagen door met zijn eigen correspondentie te voeren; de advocaten en rentmeesters, die zaken met hem

hadden, konden hem slechts via de „Lintjes” bereiken, die hen allen aan de deur van de kamer der huishoudster ontving, die het uitzicht had op de achterdeur, door welke zij toegelaten werden; en aldus namen de dagelijksche moeilijkheden van den baronet toe en vermenigvuldigden zich de verwarringen om hem heen.

Men kan zich den afschuw van Pitt Crawley voorstellen, toen deze berichten van zijn vaders kindschheid de voorbeeldigste en correctste aller heeren bereikten. Hij beefde dagelijks van angst, dat hij de „Lintjes” tot zijn tweede wettige stiefmoeder zou hooren proclameeren. Na dit eerste en laatste bezoek werd zijn vaders naam nooit in het beschaafde en deftige gezin van Pitt genoemd. Het was het kruis in zijn huis, en de geheele familie vermeed met schrik dit onderwerp aan te roeren. Met onverdroten ijver gaf gravin Southdown per rijtuig aan de portiersloge de meest afschrikwekkende tractaatjes af, tractaatjes, waarbij de haren je eigenlijk van schrik te berge moesten rijden. Mevrouw Bute van de Pastorie keek iederen avond naar buiten om te zien, of de hemel nog niet rood was boven de olmen, waarachter de Hall gelegen was, en of het huis in brand stond. Sir G. Wapshot en Sir H. Fuddlestone, oude vrienden der familie, wilden niet met Sir Pitt in dezelfde bank zitten in de „Quarter Sessions” en negeerden hem in de Highstreet van Southampton, waar de oude losbol hen zijn vuile handen aanbod. Niets had eenige uitwerking op hem; hij stak zijn handen in zijn zakken en barstte in lachen uit, terwijl hij in zijn rijtuig met vier paarden bespannen klauterde; hij barstte ook altijd in lachen uit om lady Southdown's tractaatjes; en hij lachte om zijn zoons, en om de wereld en om de „Lintjes”, als zij boos was, en dat gebeurde niet zelden.

Juffrouw Horrocks was als huishoudster van Queen's Crawley geïnstalleerd en regeerde al de bedienden daar met zeer veel majesteit en strengheid. Zij kregen allen last haar als „mevrouw” aan te spreken — en er was een klein dienstmeisje, dat op promotie wachtte, en dat volhield haar „Mylady” te noemen, zonder door de huishoudster berispt te worden. „Er zijn betere lady's geweest en slechtere, Hester,” luidde het antwoord op het complimentje van haar ondergeschikte: dus regeerde zij, en heerschte oppermachtig over allen, behalve haar vader, dien zij echter zeer uit de hoogte behandelde en dien zij waarschuwde niet te familiaar te wezen tegen haar, de toekomstige echtgenoot van een baronet. Zij studeerde die voorname rol in, tot groote voldoening van haarzelf en tot vermaak van den ouden Sir Pitt, die zich om haar airs en bevalligheid verkneuterde, en die uren lang lachte om de waardigheid, welke zij aannam, en om haar pogingen de groote lui na te doen. Hij zwoer, dat het onbetaalbaar aardig was haar de rol van groote dame te zien spelen, hij liet haar een der hofcostumes van de eerste lady Crawley aantrekken en zwoer (wat de goedkeuring van juffrouw Horrocks wegdroeg), dat de japon haar machtig goed stond, en hij dreigde haar hetzelfde oogenblik in een rijtuig met vier paarden naar het Hof te rijden. Zij mocht de garderobes der beide overleden lady's Crawley plunderen en zij verknipte den opschik van deze dames naar haar eigen smaak en figuur. Zij zou ook graag haar juweelen en kleinoodiën in bezit genomen hebben; maar de oude baronet had ze in zijn eigen kabinet weggesloten en zij kon hem noch door vleien noch door flikflooiën de sleutels aftroggelen. En het is een feit, dat eenigen tijd, nadat zij Queen's Crawley verlaten had, men een schrijfboek ontdekte, dat aan deze dame behoord had, hetwelk aantoonde, dat zij zich heimelijk groote moeite getroost had om de schrijfkunst in het algemeen te leeren en meer speciaal het schrijven van haar eigen naam: lady Crawley, lady Betsy Horrocks, lady Elizabeth Crawley, etc.

Ofschoon de brave menschen van de Pastorie nooit naar de Hall gingen en haar eigenaar, dien vreeselijken, ouden suffer vermeden, hielden zij zich toch nauwkeurig op de hoogte van alles, wat er daar voorviel en verbeidden dagelijks de catastrofe, waar juffrouw Horrocks ook zoo naar verlangde. Maar het lot kwam afgunstig tusschen beide en verhinderde, dat zij de belooning ontving, waarop zooveel reine liefde en deugd recht had.

Op zekeren dag verraste de baronet „mylady”, zooals hij haar schertsend noemde, aan de oude klankloze piano in het salon gezeten, welke bijna niet aangeraakt was, sedert Becky Sharp er quadrilles op speelde. Zij zat met den grootsten ernst aan het klavier en deed gillend,

zoo goed zij kon, de muziek na, welke zij somtijds gehoord had. Het kleine keukenmeisje, dat bevordering verwachtte, stond gedurende de voorstelling opgewonden naast haar meesteres, schudde met haar hoofd heen en weer en riep uit: „gut, mevrouw, het is prachtig,” juist zooals een beschaafde pluimstrijker in een echt salon. Dit voorval deed den ouden baronet, zooals gewoonlijk, schaterlachen. Hij vertelde het in den loop van den avond een dozijn malen aan Horrocks, tot groot misnoegen van juffrouw Horrocks. Hij trommelde op de tafel, of het een muziekinstrument was en imiteerde haar gillende wijze van zingen. Hij verklaarde plechtig, dat zulk een schitterende stem aangekweekt moest worden en dat zij zangleeraren behoorde te hebben, in welke voorstellen zij niets belachelijks zag. Hij was dien avond buitengewoon opgewekt en dronk met zijn vriend en bottelier een buitengewone hoeveelheid rumgrogs; en de trouwe vriend en knecht bracht zijn meester op een zeer laat uur naar bed.

Een half uur later heerschte er groote drukte en bedrijvigheid in het huis. Lichten bewogen zich van raam tot raam in de eenzame, verlaten, oude Hall, waarvan gewoonlijk slechts twee of drie kamers door den eigenaar bewoond werden. Kort daarop galoppeerde een jongen op een pony naar Mudbury, naar het huis van den dokter daar. En nog een uur later (aan de hand van welk feit wij kunnen vaststellen, hoe de voortreffelijke mevrouw Bute Crawley er altijd zorg voor had gedragen voeling met het groote huis te houden) was deze dame in haar overschoenen en kap met den Eerwaarden Bute Crawley en James Crawley, haar zoon, van de Pastorie door het park gewandeld en was het heerenhuis door de open voordeur binnengekomen.

Zij gingen door de hal en de kleine eikenhouten voorkamer, waar op de tafel de drie tuimelaars en de leege rumflesch stonden, welke bij Sir Pitt's drinkgelag dienst hadden gedaan, en door dit vertrek naar Sir Pitt's studeervertrek, waar zij juffrouw Horrocks, met de schuldige lintjes, aantroffen, die woest de sloten van alle kasten en lessenaars met een bos sleutels probeerde te openen. Zij liet ze met een kreet van schrik vallen, toen de oogen van de kleine mevrouw Bute haar van onder haar zwarte kap tegenflikkerden.

„Kijk daar eens, James en mijnheer Crawley,” riep mevrouw Bute, terwijl zij op het verschrikte figuurtje van het zwartoogige, misdadige, jonge meisje wees.

„Hij gaf ze mij; hij gaf ze mij!” riep zij.

„Gaf ze jou, jou verdorven schepsel!” krieschte mevrouw Bute. „Getuig, mijnheer Crawley, dat wij deze nietswaardige vrouw op heeterdaad betrapten je broers eigendommen te stelen; en zij zal gehangen worden, zooals ik altijd wel voorspelde.”

Betsy Horrocks, geheel uit het veld geslagen, viel op haar knieën neer en barstte in tranen uit. Maar zij, die een werkelijk goede vrouw kennen, weten, dat zij niet spoedig vergeeft, en dat de vernedering van een vijandin een triomf voor haar ziel is.

„Bel, James,” zeide mevrouw Bute. „Bel, totdat er iemand komt.” De drie of vier bedienden, welke in het verlaten oude huis woonden, kwamen spoedig op dat onwelluidende en voortdurende gelui toegesnel.

„Sluit die vrouw in de kluis,” beval zij. „Wij betrapten haar, toen zij Sir Pitt wilde berooven. Mijnheer Crawley zal het bevel tot gevangenneming opmaken — en, Beddoes, morgenochtend rijd je haar in het karretje naar de gevangenis te Southampton.”

„Mijn lieve,” viel de magistraat en predikant in de rede — „zij is slechts —”

„Zijn er geen handboeien?” vervolgde mevrouw Bute stampvoetend. „Vroeger waren er handboeien. Waar is die afschuwelijke vader van dat schepsel?”

„Hij gaf ze mij heusch,” riep arme Betsy nog steeds; „niet waar, Hester? Jij zag, dat Sir Pitt — je weet het wel — ze mij gaf, al lang geleden — den dag na de kermis te Mudbury; niet dat ik er niet buiten kan. Neem ze, als u denkt, dat ze mij niet toekomen.” En bij deze woorden haalde het ongelukkige schepsel een paar groote schoengespens met valsche diamanten uit haar zak, welke haar bewondering hadden opgewekt en welke zij juist uit een der boekenkasten in de bibliotheek, waar zij lagen, had toegeëigend.

„Gut, Betsy, hoe kan je zulke gemeene leugens vertellen!” antwoordde Hester, het kleine keukenmeisje, dat kort geleden nog promotie verwachtte, „en dat tegen mevrouw Crawley, die zoo lief en zoo vriendelijk is, en zijn eerwaarde” — met een buiging — „en u mag gerust al *mijn* koffers nazoeken, mevrouw, hier zijn mijn sleutels; ik ben een braaf meisje, ofschoon van arme ouders en in het werkhuis opgevoed — en als u maar het kleinste snippertje kant, of een enkele zijden kous kunt vinden van alle japonnen, waaruit *jij* hebt kunnen kiezen, dan mag ik nooit meer naar de kerk gaan.”

„Geef op je sleutels, jou verdorven meid,” siste de deugdzame, kleine dame met de kap.

„En hier is een kaars, mevrouw, en als u wilt, mevrouw, kan ik u haar kamer wijzen, mevrouw, en de kast in de kamer der huishoudster, mevrouw, waar zij stapels dingen bewaart, mevrouw,” riep de bereidwillige, kleine Hester uit zeer kwistig met haar buigingen.

„Houd je mond, als je blijft. Ik weet heel goed, welke kamer dat schepsel heeft. Juffrouw Brown, wees zoo goed met mij mee te gaan, en, Beddoes, verlies jij die vrouw niet uit het oog,” zeide mevrouw Bute, terwijl zij de kaars opnam. — „Mijnheer Crawley, jij moest maar liever naar boven gaan om te zien, of ze je ongelukkigen broer niet vermoorden;” en de kap, begeleid door juffrouw Brown, begaf zich naar het vertrek, hetwelk zij, zooals zij terecht gezegd had, zeer goed kende.

Bute ging naar boven en vond den dokter van Mudbury met den verschrikten Horrocks, die over zijn meester, in een stoel gezeten, gebogen stond. Zij trachtten Sir Pitt Crawley te aderlaten.

Bij het aanbreken van den dag werd er een bode naar den heer Pitt Crawley gezonden door de rectorvrouw, die het commando over alles op zich had genomen en den geheelen nacht bij hem gewaakt had. Hij was weer een beetje opgeleefd: hij kon niet spreken, maar scheen de menschen te herkennen. Mevrouw Bute week niet van het bed. Zij scheen nooit slaap noodig te hebben, dat kleine vrouwtje, en sloot niet eenmaal haar vurige zwarte oogen, ofschoon de dokter in een leunstoel snurkte. Horrocks deed eenige wanhopige pogingen om zijn gezag te handhaven en zijn meester te helpen; maar mevrouw Bute noemde hem een dronken, ouden schurk, en beval hem zich nooit meer in dat huis te vertoonen, of hij zou, evenals zijn verfoeilijke dochter, gedeporteerd worden.

Door haar gedrag afgeschrikt, sloop hij de trap af naar de eikenhouten voorkamer, waar de heer James was. Deze had eens in de flesch, die daar stond, gekeken en was tot de ontdekking gekomen, dat er geen sterke drank in was, en hij gaf den heer Horrocks bevel een nieuwe flesch rum te halen, welke de laatste met schoone glazen bracht en waaraan de rector en zijn zoon zich tegoed deden; en zij gaven Horrocks bevel oogenblikkelijk de sleutels neer te leggen en zich nooit meer te vertoonen.

Dit optreden boezemde hem zooveel vrees in, dat hij de sleutels overgaf; en hij en zijn dochter slopen geruischloos weg in den nacht en verlieten Queen's Crawley.

HOOFDSTUK XL.

Waarin Becky door de familie erkend wordt.

De erfgenaam van Crawley kwam te rechter tijd na de catastrophie thuis, en het kan gezegd worden, dat hij van dien dag af te Queen's Crawley regeerde. Want ofschoon de oude baronet nog vele maanden leefde, kreeg hij toch nooit zijn verstand en zijn spraak volkomen terug, en het bestuur van zijn landgoed viel zijn oudsten zoon toe. Pitt vond het in een zeer vreemden toestand. Sir Pitt was steeds bezig met koopen sluiten en hypotheeken nemen, hij had twintig zaakwaarnemers en had met allen ruzie; met al zijn pachters had hij ruzie en processen; processen met zijn rechtsgeleerden; processen met de Mijn- en Dokgenootschappen, waarin hij kapitaal had; en met iedereen, met wien hij zaken deed. Om die moeilijkheden te ontwarren en het landgoed vrij te maken was een taak, welke den ordelijken en volhardenden diplomaat van Pumpnickel waardig was; en hij ging met ongehoorden ijver aan het werk. Zijn geheele familie verhuisde natuurlijk naar Queen's Crawley, waarheen lady Southdown natuurlijk ook volgde; en zij begon de parochie onder den neus van den rector te hervormen en bracht haar „ongeregelde” geestelijken mee, tot groote ontsteltenis van de woedende mevrouw Bute. Sir Pitt had geen overeenkomst gesloten omtrent den verkoop van de predikantsplaats van Queen's Crawley; als zij open mocht komen, was mylady van plan de begiftiging van het ambt zelf in handen te nemen en een jongen protégé de rectorplaats te geven; over welk onderwerp de diplomatische Pitt geen woord repte.

Mevrouw Bute's plannen betreffende juffrouw Betsy Horrocks werden niet ten uitvoer gebracht, en zij bracht de gevangenis van Southampton geen bezoek. Zij en haar vader verlieten de Hall, en de laatste nam zijn intrek in het Wapen van Crawley in het dorp, dat hij van Sir Pitt in pacht had gekregen. De ex-bottelier had daar ook eveneens een stuk grond in eigendom gekregen, waar hij vrij over kon beschikken en dat hem recht gaf op een stem voor de „borough”. De rector had ook een stem; en deze met vier anderen vormden het vertegenwoordigend lichaam, dat de twee leden voor Queen's Crawley koos.

Er werd een schijn van hoffelijkheid opgehouden tusschen de dames van de Pastorie en van de Hall, ten minste tusschen de jongeren, want mevrouw Bute en lady Southdown konden elkaar nooit zonder strijd ontmoeten, en zagen elkaar langzamerhand niet meer. Mylady hield haar kamer, als de dames van de Pastorie haar nichtjes op de Hall een bezoek brachten. Misschien vond de heer Pitt het niet zoo onaangenaam, dat zijn schoonmama zoo nu en dan afwezig was. Hij vond de familie Binkie de voornaamste en verstandigste en meest interessante ter wereld, en mylady en zijn tante hadden lang overwicht op hem gehad; maar somtijds voelde hij, dat zij hem te veel commandeerden. Dat men vond, dat hij er jeugdig uitzag, was ongetwijfeld een compliment; maar het was soms vernederend om op zes-en-veertig-jarigen leeftijd nog als een jongen behandeld te worden.

Lady Jane schikte zich echter in alles naar haar moeder. Zij hield alleen maar veel van haar kinderen, als er geen anderen bij waren; en het was gelukkig voor haar, dat lady Southdown's veelvuldige bezigheden, haar conferenties met ministers en haar correspondentie met al de zendelingen in Afrika, Azië en Australië, etc., de waarde gravin zeer in beslag namen, zoodat zij slechts weinig tijd over had om aan haar kleindochter, de kleine Matilda, en haar kleinzoon, jongeheer Pitt Crawley, te wijden. De laatste was een zwak kind; en alleen met ongehoorde hoeveelheden calomel slaagde lady Southdown er in hem in het leven te houden.

En wat Sir Pitt betreft, hij trok zich in dezelfde vertrekken terug, waarin lady Crawley reeds vroeger ontslapen was en werd hier door juffrouw Hester, het meisje, dat promotie verwachtte, met onvermoeide toewijding en ijver verzorgd. Welke liefde, welke aanhankelijkheid,

welke trouw is gelijk aan die van een goedbetaalde verpleegster? Zij strijken uw kussen glad; zij bereiden arrowroot; zij staan 's nachts op; zij verdragen klachten en gejammer; zij zien, dat de zon buiten schijnt, en toch wenschen zij niet uit te gaan; zij slapen in leunstoelen en nuttigen haar maaltijden in de eenzaamheid; zij brengen lange, lange avonden in nietsdoen door, terwijl zij in het smeulende vuur staren en den drank van den patiënt, die in de kan pruttelt, gadeslaan; zij lezen de geheele week lang het weekblad; en „Law's Serious Call”, of „The Whole Duty of Man” is voldoende lectuur voor haar voor een heel jaar — en wij maken ruzie met ze, omdat, als haar familie haar eens per week komt bezoeken, een weinig jenever in haar waschmand binnen wordt gesmokkeld. Dames, de liefde van welken man zou er tegen bestand zijn, het voorwerp zijner genegenheid een jaar lang te verplegen? Terwijl een verpleegster daarentegen voor tien pond per kwartaal voor je klaar staat, en wij vinden, dat zij te veel betaald wordt. Ten minste, de heer Crawley mopperde er nog al over, dat hij de helft moest betalen aan juffrouw Hester voor haar trouwe verzorging van den baronet, zijn vader.

Op zonnige dagen werd deze oude heer in een stoel op het terras gebracht — dezelfde stoel, dien juffrouw Crawley te Brighton gebruikt had, en die vandaar met een aantal van lady Southdown's bezittingen naar Queen's Crawley verhuisd was. Lady Jane wandelde altijd naast den ouden man en was blijkbaar een lieveling van hem. Hij knikte haar verscheidene malen toe en glimlachte, als zij binnenkwam, en uitte een onverstaanbaar, afkeurend gekreun, als zij wegging. Als de deur achter haar sloot, schreide en snikte hij; waarop Hesters gelaat en houding, altijd buitengewoon minzaam en lief, zoolang haar mevrouw er was, oogenblikkelijk veranderden, en zij trok leelijke gezichten tegen hem, balde haar vuisten en schreeuwde: „Houd je mond, jou ouwe, stomme dwaas,” en draaide zijn stoel van het vuur, waarin hij zoo graag keek — waarop hij nog harder begon te schreien. Want dit was alles, wat er van hem over was, na meer dan zeventig jaar van sluwheid en strijd en drinken en intrigeeren en zonde en egoïsme — een dreinende, oude idioot, die in en uit bed geholpen, gereinigd en gevoed werd als een klein kind!

Eindelijk brak de dag aan, dat het werk der verpleegster afgelopen was. Op zekeren ochtend vroeg, toen Pitt Crawley in de bibliotheek bezig was met zijn boeken van den opzichter en den rentmeester, werd er op de deur geklopt en verscheen Hester, buigend, en zeide:

„Neemt u mij niet kwalijk, Sir Pitt, Sir Pitt stierf van morgen, Sir Pitt. Ik was zijn brood aan het roosteren, Sir Pitt, voor zijn gruwel, Sir Pitt, die hij elken ochtend precies om zes uur gebruikte, Sir Pitt, en — ik dacht, ik hoorde zoiets van een kreun, Sir Pitt — en — en — en —”

Zij maakte nogmaals een buiging.

Waarom werd het bleke gelaat van Pitt met een blos overtoegen? Was het, omdat hij eindelijk Sir Pitt was, met een zetel in het Parlement en misschien met mogelijke onderscheidingen in het vooruitzicht? „Ik zal nu het landgoed met de contanten vrij maken,” dacht hij en berekende snel, met hoeveel hypotheeken het bezwaard was en overwoog de verbeteringen, welke hij zou aanbrengen. Hij had het geld zijner tante niet eerder willen gebruiken uit vrees, dat Sir Pitt mogelijk herstellen zou en zijn uitgaven tevergeefs zouden wezen.

Alle rolgordijnen van de Hall en de Pastorie waren neergelaten; de kerkklok was geluid en de kansel was met zwart gedrapeerd; en Bute Crawley ging niet naar een hazenjacht, maar dineerde kalmpjes te Fuddlestone, waar zij bij een glaasje port over zijn overleden broer en den nieuwen Sir Pitt spraken. Juffrouw Betsy, die toen met een zadelmaker in Mudbury gehuwd was, schreide vele tranen. De familie-geneesheer reed bij hen aan, maakte zijn opwachting bij de dames en informeerde naar haar gezondheid. Het sterfgeval werd te Mudbury besproken en ook in Het Wapen van Crawley, waar de waard zich onlangs met den rector verzoend had, die zoo nu en dan de gelagkamer eens binnen kwam loopen en het lichte bier van den heer Horrocks proefde.

„Zal ik aan je broer schrijven — of doe jij het?” vroeg lady Jane aan haar echtgenoot, Sir Pitt.

„Natuurlijk zal ik schrijven,” antwoordde Sir Pitt, „en hem voor de begrafenis uitnoodigen; dat is slechts, zooals het behoort.”

„En — en — mevrouw Rawdon?” vroeg lady Jane bedeesd.

„Jane!” zeide lady Southdown, „hoe kan je aan zoo iets denken?”

„Natuurlijk moet mevrouw Crawdon gevraagd worden,” zeide Sir Pitt gedecideerd.

„Niet zoolang ik in huis ben!” riep lady Southdown.

„Wil mylady zoo goed zijn te bedenken, dat ik het hoofd van dit gezin ben,” antwoordde Sir Pitt. „Lady Jane, wees zoo goed mevrouw Rawdon een brief te schrijven en haar tegenwoordigheid bij deze droevige gelegenheid te verzoeken.”

„Jane, ik verbied je een letter te schrijven!” riep de gravin.

„Ik geloof, dat ik het hoofd van dit gezin ben,” herhaalde Sir Pitt; „en hoezeer ik ook ieder voorval zou betreuren, dat er toe leiden mocht, dat u dit huis verliet, moet ik het toch blijven besturen, zooals mij goed dunkt.”

Lady Southdown stond met evenveel waardigheid op als mevrouw Siddons in de rol van lady Macbeth en gaf bevel paarden voor haar rijtuig te spannen. Als haar zoon en dochter haar het huis uit jaagden, dan zou zij haar verdriet ergens in de eenzaamheid verbergen en voor hun bekeering tot betere gedachten bidden.

„Wij jagen u ons huis niet uit, mama,” zeide de bedeesde lady Jane smeekend.

„Je vraagt gezelschap, dat een christelijk mensch niet behoorde te ontmoeten, en morgenochtend wil ik mijn paarden hebben.”

„Jane, wees zoo goed te schrijven, wat ik je dicteer,” zeide Sir Pitt, die opstond, en hij nam een bevelende houding aan, zooals van het Portret van een Heer op de Tentoonstelling, „en begin: „Queen's Crawley, September 14, 1822. — Mijn beste broeder — ”

Lady Macbeth, die op een teeken van zwakheid of weifeling van haar schoonzoons kant gewacht had, stond op, toen zij deze beslissende en vreeselijke woorden hoorde en verliet de bibliotheek met een verschrikten blik. Lady Jane keek haar echtgenoot aan, alsof zij haar mama gaarne wilde volgen en troosten; maar Pitt verbood zijn vrouw op te staan.

„Zij gaat niet weg,” zeide hij. „Zij heeft haar huis te Brighton verhuurd en zij heeft haar dividend van het laatste half jaar opgemaakt. Een gravin, die in een hotel verblijf houdt, is een geruïneerde vrouw. Ik heb reeds lang op deze gelegenheid gewacht om dezen — dezen beslissenden stap te nemen, mijn lieve; want, zooals je wel moet begrijpen, is het onmogelijk, dat er twee hoofden in een gezin zijn: en nu zullen wij het dicteeren hervatten. „Mijn beste broeder, het treurige bericht, dat ik verplicht ben aan mijn familie mede te delen, moet reeds lang voorafgegaan zijn door,” etc.

In één woord, nu Pitt den troon bestegen had en nu hij door geluk, of eerder door verdienste, zooals hijzelf vond, bijna al de bezittingen verwierf, welke zijn andere bloedverwanten verwacht hadden, was hij besloten zijn familie vriendelijk en eerbiedig te behandelen en Queen's Crawley weer tot een tehuis te maken. Hij vond de gedachte, het hoofd er van te zijn, zeer aangenaam. Hij was van plan den grooten invloed, welchen zijn imposante talenten en positie hem spoedig moesten verwerven, in dit graafschap te gebruiken om zijn broer aan een betrekking te helpen en zijn neven fatsoenlijk te bezorgen. Misschien had hij wel eenige gewetenswroeging, als hij bedacht, dat hij de bezitter was van alles, waarop hun hoop gevestigd was. Na verloop van drie of vier dagen van zijn bestuur was zijn geheele gedragslijn veranderd en waren al zijn plannen vastgesteld: hij was besloten rechtvaardig en eerlijk te regeeren, lady Southdown te onttronen en op den meest vriendschappelijken voet te staan met al zijn bloedverwanten. Dus dicteerde hij een brief aan zijn broer Rawdon — een plechtigen, omstandigen brief, welke de meest diepzinnige beschouwingen bevatte in de langste woorden uitgedrukt, die de bewondering opwekten van de eenvoudige kleine secretaresse, die onder leiding van haar echtgenoot schreef. „Welk een groot redenaar zal hij wezen,” dacht zij, „als hij lid van het Lagerhuis wordt” (over

dit punt en over de dwingelandij van lady Southdown had hij soms tegen zijn vrouw in bed gezinspeeld); „hoe goed en verstandig en geniaal is mijn echtgenoot! Ik dacht, dat hij wat ongevoelig was; maar hoe goed en welk een genie!”

Pitt Crawley had echter ieder woord van den brief uit het hoofd geleerd en dezen met diplomatieke geheimhouding grondig bestudeerd, lang voordat hij vond, dat het geschikte oogenblik daar was om hem zijn verbaasde vrouw mede te deelen.

Deze brief met een enormen rouwrand en lak werd dus door Sir Pitt Crawley aan zijn broer, den kolonel in Londen, verzonden. Rawdon Crawley was er maar half ingenomen mee. „Wat nut heeft het naar die saaie plaats te gaan?” dacht hij. „Ik vind het vreeselijk om met Pitt alleen te wezen na het diner; en paarden heen en terug zullen ons twintig pond kosten.”

Hij ging met den brief, evenals met alle moeilijkheden, naar Becky boven op haar slaapkamer — met haar chocolade, die hij iederen morgen voor haar klaarmaakte en boven bracht.

Hij zette het blaadje met het ontbijt en den brief op de tafel, waarvoor Becky haar gele haren zat te kammen. Zij nam den zwartgeranden brief op, en toen zij hem gelezen had, sprong zij van haar stoel op, riep „Hoera!” en zwaaide het epistel boven haar hoofd.

„Hoera!” zeide Rawdon, die met verbazing naar de kleine gestalte keek, die in het rond sprong in een fladderenden flanelen peignoir en met verwarde gele lokken. „Hij heeft ons niets vermaakt, Becky. Ik heb mijn deel gehad, toen ik meerderjarig werd.”

„Je zult nooit meerderjarig worden, jou dwaze, ouwe man,” antwoordde Becky. „Ga nu vliegensvlug naar madame Brunoy, want ik moet rouwkleeren hebben; en koop krip voor je hoed en een zwart vest — ik geloof niet, dat je er een hebt; zeg, dat het morgen thuis moet wezen, zoodat wij Donderdag kunnen vertrekken.”

„Je bent toch niet van plan te gaan?” viel Rawdon in de rede.

„Natuurlijk wel. Het is mijn bedoeling, dat lady Jane mij het volgend jaar aan het Hof presenteert. Het is mijn bedoeling, dat jouw broer je een zetel in het Parlement geeft, jou domme, ouwe kerel. Het is mijn bedoeling, dat lord Steyne jou en zijn stem zal hebben, mijn lieve, ouwe, dwaze man; en dat je secretaris van Ierland, of Gouverneur van West-Indië zal worden; of schatmeester, of consul, of zòo iets dergelijks.”

„Met postpaarden reizen zal verduiveld veel geld kosten,” mopperde Rawdon.

„Wij zouden het rijtuig van Southdown kunnen nemen, dat toch bij de begrafenis tegenwoordig behoort te zijn, daar hij een familielid is; maar, nee — wij gaan maar met de diligence. Dat zullen zij prettiger vinden. Dat lijkt nederiger.”

„Rawdy gaat natuurlijk mee?” vroeg de kolonel.

„Geen denken aan; waarom een extra plaats nemen? Hij is te groot om tusschen jou en mij in te zitten. Laat hem in de kinderkamer blijven, Briggs kan hem een zwart pakje maken. Ga jij nu; en doe, wat ik je zeg. En je zou verstandig doen tegen je knecht Sparks te zeggen, dat de ouwe Pitt overleden is, en dat je wel flink wat zal krijgen, als de zaken geregeld zijn. Hij zal het aan Raggles vertellen, die op geld aangedrongen heeft, en het zal den armen Raggles troosten.” En daarop begon Becky met kleine teugjes haar chocolade te drinken.

Toen de trouwe lord Steyne 's avonds kwam, vond hij Becky en haar chaperone, die niemand anders was dan onze vriendin Briggs, bezig met het uitzoeken, scheuren, en in reepen knippen van allerlei zwarte stoffen, welke voor de treurige gelegenheid dienst konden doen.

„Juffrouw Briggs en ik zijn bedroefd en wanhopig over den dood van onzen papa,” zeide Rebecca. „Sir Pitt Crawley is overleden, mylord. Wij hebben den geheelen ochtend ons de haren uit het hoofd gerukt en nu zijn wij onze oude kleeren aan het verscheuren.”

„O, Rebecca, hoe kan je —” was alles wat Briggs kon zeggen, terwijl zij haar oogen opsloeg.

„O, Rebecca, hoe kan je —” herhaalde mylord. „Zoo, is die ouwe schurk dood? Als hij gladder was geweest, had hij een pair kunnen zijn. De heer Pitt had het hem bijna gemaakt, maar hij liep altijd op het verkeerde oogenblik over. Wat een oude Silenus was hij.”

„Ik had de weduwe van Silenus kunnen wezen,” zeide Rebecca. „Herinnert u zich wel, juffrouw Briggs, dat u door de reet van de deur gluurde en den ouden Sir Pitt geknield voor mij zag?”

Juffrouw Briggs, onze oude vriendin, bloosde hevig bij deze herinnering; en zij was blij, toen Lord Steyne haar beval naar beneden te gaan en een kop thee voor hem te zetten.

Briggs was de waakhond, welke Rebecca zich als bewaakster van haar onschuld en reputatie had aangeschaft. Juffrouw Crawley had haar een klein jaargeld vermaakt. Zij zou gaarne bij de familie Crawley gebleven zijn, bij lady Jane, die goed voor haar en voor iedereen was, maar lady Southdown ontsloeg de arme Briggs zoo spoedig, als dit gevoeglijk kon; en de heer Pitt (die zichzelf zeer verongelijkt gevoelde door de ongegronde edelmoedigheid van zijn overleden bloedverwante tegenover een dame, die slechts een twintigtal jaren de getrouwe ondergeschikte van juffrouw Crawley was geweest) maakte geen bezwaren tegen die uitoefening van het gezag der douairière. Bowles en Firkin ontvingen eveneens hun legaten en hun ontslag; en zij huwden en gingen kamers zonder pension verhuren, zooals bij dat soort van menschen de gewoonte was.

Briggs probeerde eerst bij haar bloedverwanten op het platteland te wonen, maar zij bevond, dat deze poging ijdel was, na het meer beschaafde gezelschap, waaraan zij gewend was. Die menschen, kleine winkeliers in een provinciestedje, kibbelden even vinnig maar meer openlijk om de veertig pond 's jaars van Briggs, als juffrouw Crawley's verwanten om de erfenis van genoemde dame. Briggs' broer, een hoedenkoopman en kruidenier, die tot de radicale partij behoorde, noemde zijn zuster een aristocraat, die trotsch op haar geld was, omdat zij hem geen gedeelte van haar kapitaal voorschoot om voorraad voor zijn winkel in te slaan; en zij zou het hoogst waarschijnlijk gedaan hebben, als hun zuster, de vrouw van een afgescheiden schoenmaker, die in oneenigheid leefde met den hoedenkoopman en kruidenier, en naar een andere kerk ging, haar niet aangetoond had, dat hun broer aan den rand van een faillissement stond, en vervolgens voor een poosje op Briggs beslag legde. De afgescheiden schoenmaker wenschte, dat juffrouw Briggs zijn zoon naar de universiteit zond om een heer van hem te maken. De twee gezinnen slaagden er in haar een groot deel van haar eigen spaarpenningen af te troggelen: en ten slotte vluchtte zij naar Londen, gevolgd door de vervloeking van beiden en zij besloot weer dienstbaarheid te zoeken, welke oneindig minder drukkend was dan vrijheid. Zij adverteerde in de bladen, dat een „Beschaafde dame met aangename manieren, die in de beste kringen verkeerde had, een plaats zocht,” etc., vestigde zich bij den heer Bowls in de Half Moon Street en wachtte het resultaat van de advertentie af.

En zoo gebeurde het, dat zij Rebecca toevallig ontmoette. Het kleine rijtuigje met de vurige pony's van mevrouw Rawdon vloog op zekeren dag door de straat, juist toen juffrouw Briggs uitgeput de deur van den heer Bowls bereikt had na een vermoeiende wandeling naar het bureau van de *Times* in de City om haar advertentie voor de zesde maal te laten plaatsen. Rebecca mende en herkende de beschaafde dame met aangename manieren oogenblikkelijk, en daar zij, zooals wij gezien hebben, een vrouw met onverstoortbaar humeur was en achting voor Briggs koesterde, liet zij de pony's voor de deur stilstaan, gaf de teugels aan den palfrenier, sprong uit het rijtuigje en had Briggs' handen beet vóór de beschaafde dame met de aangename manieren van den schrik, een oude vriendin weer te zien, bekomen was. Briggs schreide, en Becky lachte niet weinig, en kuste de beschaafde dame, zoodra zij in de gang waren; en vandaar gingen zij naar juffrouw Bowls' voorkamer met de rood moiré, woldamasten gordijnen en den ronden spiegel met den geketenden adelaar er boven, die op de achterzijde staarde van het bordje voor het raam, hetwelk bekend maakte, dat er „Appartementen te huur” waren.

Briggs vertelde haar geheele geschiedenis, afgebroken door die volmaakt onnoodige snikken en uitroepen van verbazing, waarmee vrouwen met haar zachten aard een oude kennis begroeten, of een vechtpartij op straat gadeslaan; want, ofschoon het een dagelijksch verschijnsel is, dat menschen elkaar ontmoeten, zijn er toch, die daar een wonder in willen zien; en vrouwen, zelfs al hebben zij elkaar gehaat, beginnen te schreien, wanneer zij elkaar ontmoeten, terwijl zij zich den tijd herinneren en dien betreuren, toen zij voor het laatst met elkaar babbelden. Dus, in één woord, Briggs vertelde haar geheele geschiedenis en Becky gaf met haar gewone oprechtheid en openhartigheid een verslag van haar eigen leven.

Juffrouw Bowls, voorheen Firkin, kwam met grimmig gelaat in het gangetje luisteren naar het mysterisch gesnuf en gegichel in de voorkamer. Becky was nooit een lieveling van haar geweest. Sedert het gehuwde paar zich te Londen gevestigd had, hadden zij hun vroegere vrienden, de familie Raggles, weer geregeld bezocht en het verslag van dezen omtrent de *ménage* van den kolonel stond ze niet erg aan. „Ik zou hem niet vertrouwen, Ragg, mijn jongen,” merkte Bowls op: en toen mevrouw Rawdon uit de voorkamer trad, groette zijn vrouw deze dame slechts met een zeer norsche buiging; en haar vingers waren koud en levenloos, toen zij ze mevrouw Rawdon toestak, die er op stond de vroegere kamenier de hand te schudden. Zij reed snel weg, Piccadilly in, knikte met de liefste aller glimlachjes tegen juffrouw Briggs, die knikkend uit het raam hing vlak onder het advertentiebordje, en was het volgende oogenblik in het Park, terwijl een half dozijn fatten achter haar rijtuig reden.

Toen zij hoorde, hoe het met haar vriendin stond, en dat — daar zij een aardig legaatje van juffrouw Crawley had — salaris bijzaak was voor onze beschaafde dame, maakte Becky oogenblikkelijk een liefderijk, gezellig plannetje betreffende haar. Dit was juist een geschikte gezelschapsdame voor haar en zij vroeg Briggs dienzelfden avond bij haar te dineeren, dan zou zij haar dien lieven, kleinen schat van een Rawdon laten zien.

Juffrouw Bowls waarschuwde haar kamerbewoonster zich niet in het leeuwenhol te wagen. „Let op mijn woorden, juffrouw Briggs; want het zal u berouwen, zoo waar als ik Bowls heet.” En Briggs beloofde uiterst voorzichtig te wezen. Het resultaat van deze waarschuwing was, dat zij de volgende week bij mevrouw Rawdon ging inwonen, en dat zij Rawdon Crawley zeshonderd pond op annuïteit leende vóór er zes maanden verstreken waren.

HOOFDSTUK XLI.

Waarin Becky het huis harer voorvaderen weer bezoekt.

En toen nu de rouw klaar was en Sir Pitt Crawley van hun komst verwittigd, namen kolonel Crawley en zijn vrouw twee plaatsen in dezelfde oude, bliksem-snelle diligence, waarmede Rebecca in het gezelschap van den verscheiden baronet gereisd had, op haar eerste reis de wereld in, ongeveer negen jaar geleden. Hoe goed herinnerde zij zich het erf van de herberg, en den stalknecht, dien zij geld weigerde, en den indringerigen jongen van Cambridge, die haar op de reis in zijn overjas wikkelde. Rawdon nam een plaats buitenop, en hij zou gaarne gemend hebben, maar zijn verdriet verbood hem zulks. Hij zat naast den koetsier en sprak den geheelen rit over paarden en over den weg; wie de herbergen hield en wie de diligence van paarden voorzag, de diligence, waarin hij zoo dikwijls gereisd had, toen hij en Pitt nog jongens waren en naar Eton gingen. Te Mudbury wachtte hun een rijtuig met twee paarden en een koetsier in het zwart.

„Het is de ouwe kast, Rawdon,” zeide Rebecca, toen zij instapten. „De wormen hebben aardig aan het laken gegeten — daar is de vlek, waarover Sir Pitt — ha! ik zie, dat Dawson, de ijzerhandelaar, de luiken gesloten heeft — waarover Sir Pitt zooveel drukte maakte. Het was een flesch cherry brandy, die wij voor je tante uit Southampton gingen halen en welke hij brak. Wat vliegt de tijd, dat kan toch zeker Polly Talboys niet wezen, die stevige meid, die daar naast haar moeder bij het huisje staat. Ik herinner mij haar als een min klein ding, dat onkruid wiede in den tuin.”

„Mooie meid,” zeide Rawdon, die den groet der bewoners van het huisje beantwoordde door met twee vingers den rouwband om zijn hoed aan te raken. Becky boog, groette en herkende overal de menschen zeer genadig. Het feit, dat zij haar herkenden, deed haar onuitsprekelijk aangenaam

aan. Het scheen, of zij niet langer een bedriegster was, maar zich naar het tehuis harer voorvaderen begaf. Rawdon, daarentegen, was tamelijk beschaamd en terneergeslagen. Welke herinneringen aan den tijd, toen hij nog een jongen was en onschuldig, flitsten er wel door zijn brein? Welke aandoeningen van vaag berouw, twijfel en schande?

„Je zusters moeten nu wel jonge vrouwen wezen,” zeide Rebecca en dacht misschien voor de eerste maal, sedert zij ze verlaten had, aan die meisjes.

„Weet ik waarachtig niet,” antwoordde de kolonel. „Hallo! daar heb je moeder Lock. Hoe gaat het, vrouw Lock? Je herkent mij toch wel? Jongeheer Rawdon, hé? Verduiveld, zoo lang als die ouwe vrouwen mee kunnen: zij was wel honderd, toen ik een jongen was.”

Zij gingen door het hek met de portiersloge, door vrouw Lock bewoond, die Rebecca beslist de hand wilde schudden, toen zij het piepende, oude, ijzeren hek opengooide, en het rijtuig reed tusschen de twee bemoste pilaren door, met de duif en de slang er boven op.

„De ouwe heer heeft er duchtig op los laten hakken,” zeide Rawdon om zich heen kijkend en zweeg toen — Becky eveneens. Beiden waren vrij zenuwachtig en dachten aan den ouden tijd. Hij aan Eton, en zijn moeder, die hij zich als een koele, preutsche vrouw herinnerde, en een zuster, die gestorven was en van wie hij hartstochtelijk gehouden had; en hoe hij Pitt altijd afranselde; en aan den kleinen Rawdy thuis. En Rebecca dacht aan haar eigen jeugd en de verfoeilijke geheimen van die dagen van schande uit haar kinderjaren; en aan haar intrede in het leven door gindsch hek; en aan juffrouw Pinkerton, en Joe, en Amelia.

De met kiezel bedekte laan en het terras waren geheel schoon geschrabt. Er hing reeds een reusachtig geschilderd rouwschild boven den grooten ingang en twee zeer plechtige en statige personages in het zwart wierpen ieder de helft van de deur open, toen het rijtuig voor de welbekende stoep stilhield. Rawdon werd rood, Becky een weinig bleek, toen zij gearmd de oude hal doorgingen. Zij kneep haar echtgenoot in den arm, toen zij de eikenhouten zitkamer betraden, waar Sir Pitt en zijn vrouw wachtten om hen te verwelkomen. Sir Pitt in het zwart, lady Jane in het zwart, mylady Southdown met een groot, zwart hoofdsieraad, bestaande uit lange zwarte kralen en vederen, die op het hoofd van mylady wapperden.

Sir Pitt had juist geoordeeld, toen hij zeide, dat zij niet vertrekken zou. Zij vergenoegde zich in de tegenwoordigheid van Pitt en zijn opstandige vrouw een plechtig en hardnekkig stilzwijgen te bewaren en de kinderen in de kinderkamer met de spookachtige somberheid van haar houding schrik aan te jagen. Slechts een nauw merkbare buiging van het hoofdsieraad en de veeren verwelkomde Rawdon en zijn vrouw, toen die verloren kinderen weer naar hun familie terugkeerden.

Om de waarheid te zeggen maakte deze koelheid hoegenaamd geen indruk op hen. Lady Southdown nam vreemd genoeg toen slechts een tweede plaats in hun gedachten in — zij waren vervuld van de ontvangst, welke de regeerende broer en zuster hen zou geven. Pitt, met een tamelijk verhoogde kleur, trad naar voren en schudde zijn broer de hand; en begroette Rebecca met een handdruk en een zeer diepe buiging. Maar lady Jane nam beide handen van haar schoonzuster en kuste haar hartelijk. De omhelzing bracht tranen in de oogen van de kleine avonturierster — welke sieraden, zooals wij weten, zij maar zelden droeg. Het ongekunstelde bewijs van vriendelijkheid en vertrouwen trof haar aangenaam; en Rawdon, aangemoedigd door het hartelijkheidsbetoon zijner zuster, krulde zijn knevel eens op en nam de vrijheid lady Jane met een kus te begroeten, welke haar hevig deed blozen.

„Verduiveld aardige vrouw, lady Jane,” was zijn oordeel, toen hij en zijn vrouw weer alleen waren. „Pitt is dik geworden ook, en hij doet het niet half.”

„Dat kan hij doen,” zeide Rebecca; en zij was het met de verdere meening van haar echtgenoot eens, „dat de schoonmoeder een vreeselijke, ouwe vogelverschrikker was — en dat de zusters nogal knappe meisjes waren.”

Ook zij waren van school groepen om de begrafenis-plechtigheden bij te wonen. Het scheen, of Sir Pitt Crawley het voor de waardigheid van het huis en de familie gepast had geoordeeld zooveel menschen in het zwart, als maar eenigszins mogelijk was, op het landgoed te verzamelen. Al het mannelijk en vrouwelijk personeel in huis, de oude vrouwen uit het

armenhuis, welke de oude Pitt een groot gedeelte, van wat haar rechtmatig toekwam, ontnomen had, de koster en diens gezin, en de aanhang, zoowel van de Hall als van de Pastorie, waren allen in den rouw; voeg hier nog aan toe minstens een twintigtal lijkbezorgers met krip en rouwbanden om de hoeden, die een prachtvertooning maakten, toen de groote begrafenis-plechtigheid plaats vond — maar dit zijn maar figuranten in ons drama en daar zij niets te doen of te zeggen hebben, behoeven zij hier slechts zeer weinig plaats in te nemen.

Tegenover tot haar schoonzusters poogde Rebecca niet haar vroegere positie als gouvernante te vergeten, maar bracht die openhartig en vriendelijk in herinnering, en zij vroeg ze met den grootsten ernst naar haar studiën en vertelde haar, dat zij verscheidene dagen aan ze gedacht had en er naar verlangd had te hooren, hoe het ze ging. Men zou werkelijk verondersteld hebben, dat zij, sedert haar vertrek, steeds een eerste plaats in haar gedachten hadden ingenomen, en dat zij de teederste belangstelling voor haar welzijn gekoesterd had. Dat veronderstelde lady Crawley zelf en haar jongere zusters.

„Zij is ternauwernood veranderd in die acht jaar,” zeide juffrouw Rosalind tot juffrouw Violet, toen zij zich voor het diner kleedden.

„Die roodharige vrouwen zien er altijd buitengewoon goed uit,” antwoordde de ander.

„Haar haar is veel donkerder, dan het geweest is; ik geloof, dat zij het verft,” voegde juffrouw Rosalind er aan toe. „Zij is ook dikker en ziet er over het algemeen veel beter uit,” vervolgde juffrouw Rosalind, die aanleg had om gezet te worden.

„Zij is ten minste niet verwaand, en herinnert zich, dat zij vroeger gouvernante was,” zeide juffrouw Violet, die hiermede te kennen gaf, dat het alle gouvernantes paste te weten, waar zij staan moesten, en zij vergat geheel en al, dat zij niet alleen de kleindochter van Sir Walpole Crawley was, maar ook van den heer Dawson van Mudbury, en dat zij ook een kolenbak in haar wapenschild voerde. Er zijn nog meer welmeenende menschen, die men dagelijks op de Kermis der Ijdelheid ontmoet en die even vergeetachtig zijn.

„Het kan niet waar wezen, dat haar moeder een opera-danseres was, zooals de meisjes van de Pastorie beweerden.”

„Daar kan zij niets aan doen,” antwoordde Rosalind heel vrijzinnig. „En ik ben het met onzen broer eens, dat, daar zij nu eenmaal tot de familie behoort, wij natuurlijk verplicht zijn haar met eerbied te behandelen. Tante Bute hoeft er niets van te zeggen; zij wil, dat Kate met den jongen Hooper, den wijnkooper, trouwt en heeft hem zoowaar op de Pastorie verzocht te komen voor bestellingen.”

„Ik ben benieuwd, of lady Southdown weg zal gaan; zij keek zeer norsch naar mevrouw Rawdon,” zeide de ander.

„Ik wou het maar. Ik wil de ‚Waschvrouw van Finchley Common’ niet lezen,” verklaarde Violet plechtig; en met die woorden, terwijl zij een gang vermeden, aan het einde waarvan, in de gesloten kamer, een zekere doodkist geplaatst was met eenige bewakers, en steeds brandende lichten, gingen deze jonge vrouwen naar beneden voor het familie-diner, waarvoor de bel zooals gewoonlijk geluid werd. Maar vóór dien tijd had lady Jane Rebecca naar de vertrekken geleid, die voor haar in gereedheid gebracht waren en die, evenals de rest van het huis, gedurende Pitt's heerschappij zeer groote verbeteringen, wat netheid en comfort betreft, ondergaan hadden, en toen zij zag, dat mevrouw Rawdon's bescheiden, kleine koffers aangekomen en in de slaapkamer en aangrenzende kleedkamer geplaatst waren, hielp zij haar zich van haar keurigen, zwarten hoed en mantel ontdoen en vroeg haar schoonzuster, waarmee zij haar nog meer van dienst kon wezen.

„Het liefste zou ik wel,” antwoordde Rebecca, „naar de kinderkamer gaan om uw lieve kindertjes te zien.” Waarop de beide dames elkaar vriendelijk aankeken en zich hand in hand naar dat vertrek begaven.

Becky bewonderde de kleine Matilda, die nog geen vier jaar was en vond haar het bekoorlijkste kleine schatje op de wereld; en den jongen, een knaapje van twee — bleek, met slaperige oogen en een groot hoofd — verklaarde zij een wonder van grootte, schranderheid en knapheid.

„Ik wenschte wel, dat mama er niet zoo op stond hem zooveel medicijnen te geven,” zeide lady Jane met een zucht. „Ik denk zoo dikwijls, dat wij allen er zonder medicijnen ook beter aan toe zouden zijn.” En daarop voerden lady Jane en haar nieuwe vriendin een van die vertrouwelijke geneeskundige gesprekken over de kinderen, waarin alle moeders en de meeste vrouwen, zooals men mij te kennen heeft gegeven, behagen scheppen. Vijftig jaar geleden, toen de schrijver dezes nog een interessant klein jongetje was, dat na het diner met de dames de kamer werd uitgestuurd, herinner ik mij nog heel goed, dat haar gesprek hoofdzakelijk over kleine kwaaltjes liep; en van de twee of drie dames, welke ik sedert die vraag gesteld heb, heb ik altijd de verzekering ontvangen, dat de tijden nog niet veranderd zijn. Laat mijn schoone lezeressen het van avond zelf maar eens opmerken, als zij van het dessert opstaan en bijeenkomen om de salonplechtigheden bij te wonen. Welnu, binnen het half uur waren lady Jane en Becky dikke en intieme vriendinnen — en in den loop van den avond deelde mylady Sir Pitt mede, dat zij haar nieuwe schoonzuster een vriendelijke, openhartige, ongekunstelde en hartelijke jonge vrouw vond.

En toen zij dus gemakkelijk de gunst van de dochter verworven had, legde het onvermoeide vrouwtje er zich op toe zich met de doorluchtige lady Southdown te verzoenen. Zoodra zij haar alleen vond, viel Rebecca haar met het kinderkamer-vraagstuk aan, en zeide, dat haar kleine jongen eens gered werd, werkelijk gered, door groote hoeveelheden calomel, toen de doctoren in Parijs haar lief kind opgegeven hadden. En toen vertelde zij, hoe dikwijls zij over lady Southdown gehoord had van dien voortreffelijken man, den eerwaarden Lawrence Grills, predikant van de kapel in May Fair, waar zij ter kerke ging, en hoe haar levensopvattingen zeer veranderd waren tengevolge van de omstandigheden en de tegenspoeden; en hoe zij hoopte, dat haar vroeger leven, vol wereldsche vermaken en dwalingen, geen belemmering zou wezen voor vromere gedachten in de toekomst.

Zij deelde haar mede, dat zij veel dank verschuldigd was aan den heer Crawley voor religieus onderricht, dat hij haar vroeger gegeven had, en stipte even de „Waschvrouw van Finchley Common” aan, een boekje, dat zij met het grootste profijt gelezen had en vroeg naar lady Emily, de talentvolle schrijfster, thans lady Emily Hornblower te Kaapstad, waar haar echtgenoot de groote hoop koesterde Bisschop van Kafferland te worden.

Maar zij zette de kroon op haar werk en verwierf lady Southdown's gunst door zich zeer nerveus en ziek te gevoelen daags na de begrafenis en het medisch advies van mylady te vragen; en de douairière gaf haar dit niet alleen, maar kwam 's nachts heimelijk naar Becky's kamer, in een flanellen nachtjapon gehuld en meer dan ooit op lady Macbeth gelijkend, met een stapeltje van haar lievelingstractaatjes en een geneesmiddel, dat zij zelf toebereid had en dat mevrouw Rawdon moest innemen.

Becky nam eerst de tractaatjes aan en begon die met de grootste belangstelling in te zien en wikkelde de douairière in een gesprek over deze en over haar zieleheil, waardoor zij hoopte, dat haar lichaam aan de geneeskundige behandeling ontsnappen zou. Maar toen de godsdienstige gesprekken uitgeput waren, wilde lady Macbeth Becky's kamer niet verlaten vóór haar kroes met medicijn ook leeggedronken was; en de arme mevrouw Rawdon Crawley zag zich zoowaar genoodzaakt met een geveinsd dankbaren blik het drankje te drinken onder den neus van de halsstarrige oude douairière, die haar slachtoffer eindelijk met een zegenwensch verliet.

De medicijn deed mevrouw Rawdon niet heel veel goed; haar gelaat zag er zeer vreemd uit, toen Rawdon binnenkwam en hoorde, wat er gebeurd was; en zijn schaterlach was even luid als gewoonlijk, toen Becky hem met onverholen pret, ofschoon ten koste van haarzelf, het voorval beschreef, en hoe zij het slachtoffer van lady Southdown was geweest. Lord Steyne, en haar zoon te Londen, lachten dikwijls om het verhaal, toen Rawdon en zijn vrouw naar hun huis te Mayfair terugkeerden. Becky acteerde het geheele tooneeltje voor hen. Zij zette een slaapmuts op en trok een nachtjapon aan. Zij hield een preek op den juisten ernstigen toon: zij hield een redevoering over de voortreffelijkheid van het geneesmiddel, dat zij voorgaf toe te dienen, en zij deed mylady met zooveel ernst en zoo volmaakt na, dat men gedacht zou hebben, dat het de romeinsche

neus van de gravin was, waardoor zij snuffend sprak. „Geef ons lady Southdown en de zwarte medicijn,” riepen de menschen in Becky's kleine salon in May Fair onophoudelijk. En voor de eerste maal in haar leven werd de douairière, gravin Southdown, belachelijk gemaakt.

Sir Pitt herinnerde zich, dat Rebecca zelf hem vroeger had getoond, hoeveel achting en eerbied zij voor hem koesterde en was haar tamelijk genegen. Het huwelijk, hoe onvoorzichtig het ook geweest was, had Rawdon zeer in zijn voordeel veranderd — dat was duidelijk merkbaar aan zijn gewijzigde gewoonten en gedrag — en was het van Pitt's standpunt beschouwd niet een gelukkige verbintenis? De sluwe diplomaat glimlachte in zichzelf, als hij toegaf, dat hij er zijn fortuin aan te danken had en hij erkende, dat hij er althans niet tegen protesteeren moest. Zijn gevoel van voldoening werd niet door Rebecca's eigen verhalen, gedrag en gesprekken weggenomen.

Zij verdubbelde den eerbied, welke hem vroeger betooverd had, door zijn sprekerstalent zoodanig naar voren te brengen, dat het de groote verwondering opwekte van Pitt zelf, die, altijd geneigd zijn eigen talenten te respecteeren, ze nog meer bewonderde, nu Rebecca er hem attent op maakte. Rebecca was in staat haar schoonzuster afdoende te bewijzen, dat het mevrouw Bute Crawley geweest was, die het huwelijk tot stand had gebracht, hetwelk zij later zoo belasterde: dat het de inheligheid van mevrouw Bute was — die gehoopt had het geheele fortuin van juffrouw Crawley te krijgen en Rawdon uit zijn tantes gunst te dringen — die al die slechte verhalen over Rebecca verzon en in omloop bracht. „Zij is er in geslaagd ons arm te maken,” zeide Rebecca met een uitdrukking van engelachtig geduld op haar gelaat; „maar hoe kan ik boos zijn op een vrouw, die mij een der beste echtgenooten van de wereld bezorgd heeft? En is haar eigen inheligheid niet reeds voldoende gestraft door de teleurstelling van haar verwachtingen en het verlies van de eigendommen, welke zij zoo hoog op prijs stelde? Arm!” riep zij uit. „Lieve lady Jane, wat kan ons armoede schelen? Ik ben er sedert mijn kindsheid aan gewend geweest en ik ben dikwijls dankbaar, dat juffrouw Crawley's geld nu de pracht van een edel oud geslacht herstellen zal, en ik ben er trotsch op daartoe te behooren. Ik ben er van overtuigd, dat Sir Pitt het heel wat beter gebruiken zal dan Rawdon.”

Al deze gesprekken werden Sir Pitt door de getrouwste aller gaden overgebracht en verhoogden zóózeer den gunstigen indruk, die Rebecca maakte, dat, toen de familie den derden dag na de begrafenis aan het diner zat, Sir Pitt, die aan het hoofd der tafel gevogelte sneed, zoowaar mevrouw Rawdon vroeg: „Hm! Rebecca, mag ik je een vleugel geven?” — welke woorden de oogen van het kleine vrouwtje van genoegen deden schitteren.

Terwijl Rebecca zich met de bovengenoemde plannen en verwachtingen bezighield, en Sir Pitt de begrafenis-plechtigheid regelde, evenals andere zaken in verband met zijn toekomstige waardigheid, en lady Jane het druk had met haar kinderkamer, voor zooverre haar moeder haar dat toeliet, en de zon opging en onderging, en de bel in den klokketoren als gewoonlijk voor het diner en de godsdienst-oefening luidde, lag het stoffelijk overschot van den vorigen eigenaar van Queen's Crawley in het vertrek, dat hij bewoond had, onafgebroken bewaakt door de beroepswakers voor deze ceremonie gehuurd. Aan een paar vrouwen en drie of vier aansprekers, de beste, welke er te Southampton te krijgen waren, in het zwart gekleed en met de passende sluipende en tragische houding, was de zorg voor den overledene toevertrouwd, bij wien zij om beurten waakten, terwijl zij de kamer van de huishoudster als plaats van bijeenkomst gebruikten, als zij geen dienst hadden, en waar zij heimelijk kaart speelden en bier dronken.

De familieleden en het personeel hielden zich op een afstand van de droefgeestige plek, waar het stoffelijk overschot van den afstammeling van een oud geslacht van ridders en edellieden nu op het oogenblik wachtte, dat hij in het familiegraf bijgezet zou worden. Hij werd niet betreurd, behalve door de arme vrouw, die gehoopt had Sir Pitt's echtgenoot te worden en die nu onteerd van de Hall gevlucht was, waar zij bijna meesteres was geweest. Behalve haar, en den ouden lievelingsjachthond, dien hij had en tusschen welke twee een zekere gehechtheid bestond gedurende de periode van zwakheid en sufheid van den ouden man, had deze geen enkelen

vriend om hem te betreuren, daar hij gedurende zijn geheele leven nooit de minste moeite genomen had er zich een te verwerven. Als de besten en vriendelijksten onzer, die deze aarde verlaten, de gelegenheid hadden, die weer eens te bezoeken, dan geloof ik, dat hij of zij (als men aanneemt, dat sommige gevoelens van de Kermis der Ijdelheid voortbestaan in de sferen onzer bestemming) zich bitter vernederd zou gevoelen bij de ontdekking, hoe spoedig de overlevenden getroost waren. En dus was Sir Pitt vergeten — evenals de liefsten en besten van ons — alleen een paar weken eerder.

Zij, die zulks wenschen, kunnen den doode naar de groeve volgen, waarheen hij op den vastgestelden dag op de meest passende wijze gedragen werd, de familie in zwarte koetsen, met de zakdoeken aan hun neus wachtend op de tranen, die niet kwamen: de begrafenis-ondernemer en zijn bidders diep bedroefd: de keur der pachters rouwend, als een compliment voor den nieuwen landheer: de rijtuigen van de aanzienlijke families met een snelheid van vijf kilometer per uur, leeg en in rouw gedompeld: de dominee, die de formule over „onzen dierbaren, overleden broeder” uitsprak. Zoolang wij het lichaam van een mensch bezitten, gebruiken wij het ter bevrediging onzer ijdelheden, omringen het met vertoon en ceremoniën, leggen het op een praalbed, sluiten de kist met vergulde spijkers, leggen er een fluweelen kleed over en volbrengen onzen plicht door er een steen boven te plaatsen, waarop talloze leugens geschreven zijn. Bute's hulppredikant, een knappe jonge man van Oxford, en Sir Pitt Crawley stelden een geschikt Latijnsch grafschrift samen voor den diep betreurden baronet; en de eerste hield een klassieke preek, waarin hij de overlevenden aanmaande, zich niet aan hun verdriet over te geven, en hun in de meest eerbiedige bewoordingen mededeelde, dat ook zij eens geroepen zouden worden om door die sombere en geheimzinnige deur te gaan, welke zich juist achter het stoffelijk overschot van hun diep betreurden broeder gesloten had.

Daarna bestegen de pachters hun paarden weer, of gingen in het Wapen van Crawley wat gebruiken. Na de lunch in de bediendenkamer te Queen's Crawley reden de rijtuigen der aanzienlijke families naar de verschillende plaatsen hunner bestemming; daarna namen de bidders de touwen, lijkkleeden, fluweel, struisveeren, en andere begrafenis-benodigdheden, klommen boven op den lijkwagen en reden naar Southampton. Hun gelaat nam weer hun natuurlijke uitdrukking aan, toen de paarden, nadat zij het hek van den hoofdingang door waren, wat harder op den openbaren weg draafden; en groepjes van hen als zwarte stippen verdrongen zich aan den ingang der herbergen, met in den zonneschijn glinsterende tinnen kannen. Sir Pitt's ziekenstoel werd in een schuurtje in den tuin gereden; in het begin huilde de jachthond wel eens, maar dat waren ook de eenige jammerklachten, die men op de Hall vernam, waarvan Sir Pitt Crawley, Baronet, ongeveer zestig jaar heer en meester was geweest.

Daar de vogels in grooten getale aanwezig waren en de patrijzenjacht, als het ware, de plicht is van een Engelschman, welke de eigenschappen van een staatsman bezit, ging Sir Pitt Crawley, toen de eerste smart voorbij was, eens uit en nam aan dat vermaak deel met een witten hoed met zwart krip om den bol. De aanblik van die velden met stoppels en rapen, welke nu zijn eigendom waren, schonk hem menige stille vreugde. Soms, en met exquisen ootmoed, nam hij geen geweer mede, maar trok hij er met een vreedzamen bamboe-wandelstok op uit; terwijl Rawdon, zijn forsche broer, en de jachtopzieners naast hem er lustig op los vuurden.

Pitt's geld en landerijen hadden veel invloed op zijn broer. De arme kolonel werd zeer onderdanig en eerbiedig tegen het hoofd van zijn geslacht en verachtte den melkmuil van een Pitt niet langer. Rawdon luisterde met belangstelling naar de plannen, welke zijn oudere broer maakte voor aanplantingen en draineering; hij gaf raad voor de stallen en het vee, reed naar Mudbury om een merrie te keuren, die hij geschikt voor lady Jane dacht, en bood aan haar te temmen, etc.; de opstandige dragonder was volkomen onderdanig en onderworpen en werd een allerachtenswaardige jongere broer. Hij ontving getrouw bulletins van juffrouw Briggs te Londen omtrent den kleinen Rawdon, die daar achtergelaten was; die zelf briefjes zond. „Ik maak het heel goed,” schreef hij. „Ik hoop, dat U het goed maakt. Ik hoop, dat mama het

goed maakt. De pony maakt het goed. Grey gaat met mij in het Park rijden. Ik ken den korten galop al. Ik heb het kleine jongetje ontmoet, dat vroeger eens reed. Hij huilde, toen hij galoppeerde. Ik huil niet." Rawdon las deze brieven aan zijn broer en lady Jane voor, welke laatste er verrukt over was.

De baronet beloofde den jongen naar school te laten gaan; en zijn goedhartige vrouw gaf Rebecca een bankbiljet en verzocht haar daarvoor haar kleine neefje een geschenk te koopen.

De eene dag volgde den anderen op, en de dames brachten den tijd door met die kalme bezigheden en vermaken, waarin dames op het platteland bevrediging vinden. De bel voor de maaltijden en de godsdienstoefening luidde geregeld. Iederen ochtend na het ontbijt oefenden de jonge dames zich op de piano — van Rebecca's onderricht profiteerend. Daarna trokken zij stevige schoenen aan en wandelden in het park en de plantsoenen, of buiten het hek naar het dorp en de arbeiderswoningen, gewapend met medicijnen en tractaatjes van lady Southdown voor de zieken. Reed lady Southdown in een pony-sjees uit, dan nam Rebecca haar plaats naast de douairière in en luisterde met de grootste belangstelling naar haar ernstige gesprekken. 's Avonds zong zij Händel en Haydn voor de familie en hield zich met een groot sajetten handwerk onledig, alsof zij er voor geboren was, en alsof dit leven zoo voort zou duren, totdat zij op een eerbiedwaardigen hoogen leeftijd ten grave zou dalen, diep betreurd en vele consols nalatend — alsof geen zorgen en lastige schuldeischers, intrigues, listen en armoede haar buiten het parkhek wachtten om haar te bestormen, zoodra zij weer in de wereld kwam.

„Het is niet moeilijk de vrouw van een landedelman te wezen," dacht Rebecca. „Ik geloof wel, dat ik een goede vrouw zou kunnen zijn, als ik vijf duizend pond per jaar had. Ik kon wat in de kinderkamer treuzelen en de abrikozen langs den muur tellen. Ik zou de planten in een orangerie begieten en de dorre bladeren uit de geraniums plukken. Ik zou oude vrouwen naar haar rheumatiek kunnen vragen en een halve kroon soep voor de armen bestellen. Die zou ik makkelijk van mijn vijf duizend per jaar kunnen missen. Ik zou zelfs zestien kilometer kunnen rijden om bij een buurman te gaan dineeren en mij volgens de mode van twee jaar geleden kleeden. Ik zou naar de kerk kunnen gaan en wakker blijven in de groote familiebank, of achter de gordijntjes in slaap vallen met mijn voile voor het gelaat, als ik er slechts oefening in had. Ik zou iedereen kunnen betalen, als ik het geld er maar voor had. Dat is het, waar die knappe menschen hier nu zoo trotsch op zijn. Zij zien met medelijden neer op de arme zondaren, die het niet hebben. Zij vinden zichzelf heel edelmoedig, als zij onze kinderen een bankbiljet van vijf pond geven en verachten ons, als wij ze niet bezitten." En wie weet of Rebecca's beschouwingen niet juist waren — en dat het slechts een quaestie van geld en fortuin was, welke het onderscheid tusschen haar en een brave vrouw uitmaakte? Als men de verzoeking in aanmerking neemt, wie zal dan zeggen, dat hij beter dan zijn buurman is? Als een aangename, voorspoedige loopbaan de menschen niet braaf maakt, dan houdt zij ze ten minste zoo. Een wethouder, die van een smulpartij thuis komt, zal zijn rijtuig niet verlaten om een schaapsbout te stelen; maar laat hem eens gebrek lijden, of hij dan geen broodje gapt. Becky troostte zich met aldus de kansen tegen elkaar op te wegen, en de verdeling van goed en kwaad gelijk te maken.

De oude plekjes, de oude velden en bosschen, de kreupelboschjes, vijvers en tuinen, de kamers van het oude huis, waar zij zeven jaar geleden een paar jaren woonde, bezocht zij nu weer met groote belangstelling. Daar was zij jong geweest, of slechts betrekkelijk, want zij was den tijd vergeten, dat zij werkelijk jong was — maar zij herinnerde zich haar gedachten en gevoelens van zeven jaar terug en vergeleek ze bij die van thans, nu zij de wereld gezien had, met groote lui omgegaan had en zich ver boven haar oorspronkelijke, nederige positie verheven had.

„Dat komt alleen, omdat ik hersens heb," dacht Becky, „en bijna alle andere menschen stommelingen zijn. Ik zou nu niet terug kunnen en met die menschen omgaan, welke ik in mijn vaders atelier ontmoette. Lords met sterren en kousebanden komen nu voor mijn deur in plaats van arme artisten met peperhuisjes tabak in hun zak. Ik heb een heer als echtgenoot en de

dochter van een graaf als zuster, in een huis, waar ik enkele jaren geleden niet veel meer dan een dienstbode was. Maar ben ik nu veel welgestelder, dan toen ik een arme schildersdochter was, die door mooie praatjes suiker en thee van den kruidenier wist te krijgen? Veronderstel, dat ik Francis getrouwd had, die zooveel van mij hield — dan kon ik niet veel armer geweest zijn, dan ik nu ben. Helaas! Ik wilde wel, dat ik mijn plaats in de wereld en al mijn bloedverwanten ruilen kon voor een aardig kapitaaltje belegd in drie procent consols;" want zoo voelde Becky de ijdelheden der aardsche dingen en in die veilige haven had zij gaarne haar anker laten vallen.

Het is misschien wel eens bij haar opgekomen, dat, als zij eerlijk en nederig was geweest, haar plicht had gedaan en recht door zee was gegaan, haar dit even dicht bij geluk gebracht zou hebben als het pad, waarlangs zij het trachtte te bereiken. Maar — evenals de kinderen te Queen's Crawley om de kamer liepen, waar het lijk van hun vader lag — was het Becky's gewoonte zulke gedachten, als zij ze ooit had, van zich af te zetten en er niet dieper op door te gaan. Zij vermeed ze, en verachtte ze — of, zij had althans dat andere pad ingeslagen en er was nu geen terugtreden meer mogelijk. En ik voor mij geloof, dat berouw het minst actief van alle menschenlijke zedelijkheidsgevoelens is — het allergemakkelijkst tot zwijgen te brengen als het ontwaakt. En bij sommigen ontwaakt het nooit. Wij voelen ons gekrenkt, als men onzen waren aard ontdekt en de gedachte aan schande of straf stemt ons verdrietig; maar louter het gevoel van kwaad maakt slechts zeer weinig menschen op de Kermis der IJdelheid ongelukkig.

Dus maakte Rebecca gedurende haar verblijf te Queen's Crawley zooveel vrienden uit den onrechtvaardigen Mammon, als haar maar mogelijk was. Lady Jane en haar echtgenoot zeiden haar met de warmste vriendschapsbetuigingen vaarwel. Zij verbeidden met genoegen den tijd, dat het huis in Gaunt Street hersteld en opgeknapt zou wezen en men elkaar weer in Londen zou ontmoeten. Lady Southdown maakte een pakje met medicijnen voor haar klaar en gaf haar een brief mee voor den eerwaarden Lawrence Grills, waarin zij de geredde ziel van haar, die den brief „de eer beweest", aan zijn zorg toevertrouwde. Pitt vergezelde hen in het rijtuig met vier paarden bespannen tot Mudbury, en hij had hun bagage met een lading wild op een kar vooruitgestuurd.

„Wat zal je gelukkig wezen, je lieven schat van een jongen weer te zien," zeide lady Crawley, toen zij afscheid van haar bloedverwante nam.

„O, zoo gelukkig!" antwoordde Rebecca haar groene oogen opslaand. Zij was onuitsprekelijk gelukkig, dat zij weer vertrekken kon, en toch ging zij ongaarne. Queen's Crawley was afschuwelijk saai; maar toch was de lucht daar reiner dan die, welke zij gewend was in te ademen. Iedereen was saai geweest, maar vriendelijk op zijn manier. „Dat is allemaal de invloed van een grooten stapel drie procent," zeide Becky bij zichzelf en hoogstwaarschijnlijk had zij gelijk.

De Londensche lantaarns straalden echter vroolijk, toen de diligence Piccadilly inreed, en Briggs had een heerlijk vuurtje in Curzon Street aangelegd en de kleine Rawdon was op om zijn papa en mama te verwelkomen.

HOOFDSTUK XLII.

Dat over de familie Osborne handelt.

Er is een lange tijd verlopen, sedert wij onzen geëerden vriend, den ouden heer Osborne van Russell Square, gezien hebben. Hij is niet de gelukkigste aller stervelingen geweest, sedert wij hem voor de laatste maal ontmoetten. Er zijn dingen voorgevallen, die zijn humeur niet verbeterd hebben en in meer dan één geval heeft hij niet zijn eigen zin gehad. In dezen redelijken wensch gedwarsboomd te worden was altijd zeer nadeelig voor den ouden heer geweest; en tegenstand werd dubbel ondragelijk, wanneer jicht, ouderdom, eenzaamheid en vele teleurstellingen samenspannden om hem terneer te drukken. Zijn stug zwart haar werd spoedig na het overlijden van zijn zoon geheel wit; zijn gelaat werd rooder; zijn handen begonnen meer en meer te trillen, als hij zich zijn glas port inschonk. Zijn klerken in de City hadden een hondenleven bij hem; en zijn gezin thuis was al niet veel gelukkiger. Ik betwijfel het, of Rebecca, die wij daareven zoo vroom om consols zagen bidden, haar armoede, den prikkel van haar waaghalzerijen en kansen geruild zou hebben voor Osborne's geld en de eentonige droefgeestigheid, welke hem omringde. Hij had de hand van juffrouw Swartz gevraagd, maar zijn aanzoek was minachtend afgeslagen door de partijgenooten van deze dame, welke haar aan een jongen tak van den Schotschen adel uithuwelijkten. Hij was juist iemand om een vrouw uit den lageren stand te huwen en haar dan vreeselijk te negeren; maar er daagde niemand naar zijn smaak op; en in plaats daarvan tiranniseerde hij zijn ongetrouwde dochter. Zij had een mooi rijtuig en mooie paarden en zat aan het hoofd van de tafel met het prachtigste zilver overladen. Zij had een cheque-boek, een uitstekenden knecht om haar te volgen, als zij te voet uitging, onbeperkt crediet, en buigingen en complimentjes van al de leveranciers, en al, wat er nog meer bij een erfgename hoorde; maar zij had een ellendigen tijd. De liefdadigheidskindertjes in het Vondelingengesticht, de straatveegster, het armste keukenmeisje in de bediendenkamer waren gelukkig vergeleken bij deze rampzalige jonge dochter van middelbaren leeftijd.

De Weledelgeboren heer Frederic Bullock, van de firma Bullock, Hulker en Bullock, had Maria Osborne gehuwd, echter niet zonder veel moeilijkheden en gemopper van den heer Bullock. Nu George dood was en uit zijn vaders testament geschrapt was, stond Frederic er op, dat de helft der eigendommen van den ouden heer op zijn Maria vastgezet zou worden, en waarlijk weigerde hij langen tijd op elke andere voorwaarde „zich in het strijdperk te wagen” (dat was de uitdrukking van Frederic zelf). Osborne zeide, dat Fred er in toegestemd had zijn dochter met twintig duizend pond te nemen, en hij wilde zich niet voor meer binden. „Fred kon ze krijgen en dan met genoeg, of niet en naar de maan loopen.” Fred, wiens verwachtingen gestegen waren, toen George onterfd was, vond, dat hij schandalig beetgenomen was door den ouden koopman en deed een poos, alsof hij de verloving geheel wilde verbreken. Osborne nam zijn geld van de firma Bullock en Hulker terug, ging naar de Beurs met een paardenzweep, waarmede hij een zekeren schurk, wiens naam hij niet noemde, wilde afranselen, en vernederde zich op zijn gewone manier.

Jane Osborne treurde met haar zuster Maria gedurende de familie-veete. „Ik heb je altijd wel gezegd, Maria, dat hij je geld liefhad, en niet jou,” zeide zij vleierig.

„Hij koos *mij* en mijn geld, in ieder geval; niet jou en het jouwe,” antwoordde Maria, terwijl zij haar hoofd in den nek wierp.

De breuk was echter slechts tijdelijk. Fred's vader en de oudere firmanten rieden hem aan Maria te nemen zelfs met de twintig duizend pond vast, de helft dadelijk en de andere helft bij overlijden van den heer Osborne, met de mogelijkheid van verdere verdeling der bezittingen. Dus „gaf hij maar toe”, om zijn eigen woorden weer te gebruiken, en hij

zond den ouden Hulker met vredesvoorstellen naar Osborne. Hij beweerde, dat het zijn vader was, die niets van het huwelijk had willen hooren en bezwaren gemaakt had; hij wilde niets liever dan de verbintenis houden. Het excuus werd norsch door den heer Osborne aangenomen. Hulker & Bullock behoorden tot de aanzienlijke City-aristocratie, en waren aan de „hooge oomes van het West-End” geparenteerd.

Er lag den ouden man heel wat aan gelegen te kunnen zeggen: „Mijn zoon, mijnheer, van de firma Hulker, Bullock & Co., mijnheer; mijn dochters nicht, lady Mary Mango, mijnheer, dochter van den Hooggeboren Heer, den graaf van Castlemouldy.” In zijn verbeelding zag hij zijn huis reeds vol met die „hooge oomes”, en dus vergaf hij den jongen Bullock en gaf zijn toestemming voor het huwelijk.

Het was een schitterende plechtigheid — de familieleden van den bruidegom gaven het dejeuner, daar hun woning in de buurt was van St. George's, Hannover Square, waar het huwelijk plaats vond. De „hooge oomes van het West-End” waren geïnviteerd en velen van hen zetten hun handteekening in het boek. De heer Mango en lady Mary Mango waren er, met de lieve Gwendoline en Guinever Mango als bruidsmeisjes; kolonel Bludyer, dragonder bij de Garde (oudste zoon der Gebroeders Bludyer, Mincing Lane), nog een neef van den bruidegom, en de Hoogwelgeboren vrouwe, mevrouw Bludyer; de Hoogwelgeboren heer George Boulter, de zoon van lord Levant, en zijn vrouw, vroeger juffrouw Mango; lord Viscount Castle-toddy; de Hoogwelgeboren James Mc. Mull en mevrouw Mc. Mull (vroeger juffrouw Swartz), en een zwerm van aanzienlijken, die allen in families uit Lombard Street gehuwd zijn, en die veel tot de veredeling van Cornhill hebben bijgedragen.

Het jonge paar had een huis dicht bij Berkeley Square en een kleine villa te Roehampton, te midden van de bankierskolonie daar. De vrouwelijke bloedverwanten beschouwden Freds huwelijk als een *mésalliance*. Haar grootvader was op een armenschool geweest en door haar echtgenooten waren zij aan enkele der eerste families in Engeland verwant. En Maria zag zich wel genoodzaakt door meerderen trots en zorgvuldige samenstelling van haar visite-boek haar geboorte te vergoeden; en zij voelde het haar plicht haar vader en zuster zoo weinig mogelijk te bezoeken.

Het is ongerijmd te veronderstellen, dat zij geheel zou breken met den ouden man, die nog zooveel tientallen malen duizend pond weg te geven had. Fred Bullock zou haar nooit toestaan zulks te doen. Maar zij was nog jong en kon haar gevoelens niet verbergen; en door haar papa en zuster op haar derderangs-dineetjes uit te noodigen en zeer koel tegen hen te wezen, als zij kwamen, en door Russell Square te vermijden en haar vader heel onbezonnen te verzoeken, die verschrikkelijk vulgaire buurt te verlaten, stichtte zij meer kwaad dan al de diplomatie van Frederic vergoeden kon, en stelde zij haar kans op de erfenis in de waagschaal, dwaas en onverstandig schepseltje, dat zij was.

„Zoo, Russell Square is niet goed genoeg voor mevrouw Maria, hè?” zeide de oude heer, terwijl hij de ruiten van het rijtuig rammelend omhoog trok, toen hij en zijn dochter op zekeren avond na het diner bij mevrouw Frederic Bullock naar huis reden. „Zoo, dus zij inviteert haar vader en zuster op een dineetje van den tweeden dag (ik laat mij hangen, als die voorgerechten, of *ontrees*, zooals zij ze noemt, niet gisteren opgediend zijn) om menschen uit de City en letterkundigen te ontmoeten, terwijl zij de graven en lady's en de Hoogwelgeboren heeren en dames voor zichzelf houdt. Hoogwelgeboren? Ze kunnen naar de maan loopen. Ik ben een eenvoudige, Britsche koopman, dat ben ik: en ik heb wel honderdmaal zooveel geld als die arme drommels. Lords, jawel! — op een van haar *swatrees* zag ik een van hen met zoo'n vervloekten violist — een kerel, dien ik veracht. En ze willen niet te Russell Square komen, zoo? Welnu, ik durf er mijn hoofd om te verwedden, dat ik een beter glas wijn schenk en er meer voor betaal, en een mooier zilveren servies kan toonen en een beter diner op tafel brengen, dan zij ooit op de hunne zien — die kruiperige, gluiperige, verwaande gekken. Rij vlug door, James; ik verlang naar Russell Square — ha, ha!” en hij zonk met een woedenden lach in een hoekje. Met zulke beschouwingen over zijn eigen meerdere verdiensten was de oude heer niet zelden gewoon zich te troosten.

Jane Osborne kon niet anders dan het met dit oordeel over haar zusters gedrag eens zijn; en toen de eerstgeborene van mevrouw Frederic, Frederic Augustus Howard Stanley Devereux Bullock, geboren en de oude Osborne als peetvader bij den doop genoodigd werd, vergenoegde hij zich met het kind een gouden beker te sturen, met twintig guinjes er in voor de baker. „Dat is meer dan een van je lords geven zal, daar sta ik voor in,” zeide hij, en weigerde de plechtigheid bij te wonen. De pracht van het geschenk gaf de familie Bullock echter veel voldoening. Maria dacht, dat haar vader zeer met haar ingenomen was en Frederic voorspelde niets dan goeds voor zijn kleinen stamhouder.

Men kan zich de smartelijke gevoelens voorstellen, waarmede Jane Osborne in haar afzondering in Russell Square de *Morning Post* las, waarin haar zusters naam herhaaldelijk voorkwam onder de rubriek „Réunions van de groote wereld,” en waar zij in de gelegenheid was een beschrijving van mevrouw F. Bullock's toilet te lezen, toen deze laatste door lady Frederica Bullock aan de koningin werd voorgesteld. Zooals wij reeds opmerkten, was er in Jane's eigen leven geen plaats voor dergelijke pracht. Het was een vreeselijk bestaan. Zij moest op donkere winterochtenden opstaan om het ontbijt voor haar toornig-kijkenden, ouden vader klaar te maken, die allen graag uit huis gezet had, als zijn thee niet om halfnegen gereed was. Zij zat zwijgend tegenover hem, luisterde naar den sissenden theeketel en zat te beven, terwijl haar vader zijn courant las en zijn gewone hoeveelheid broodjes en thee gebruikte. Om halftien stond hij op en ging naar de City en dan was zij bijna tot etenstijd vrij om bezoeken in de keuken te brengen en het personeel standjes te maken; om uit rijden te gaan en de leveranciers te bezoeken, die altijd machtig eerbiedig waren; om haar kaartjes en die van haar papa aan de groote, sombere en respectabele huizen van hun City-vrienden af te geven; of om alleen in het groote salon te zitten, bezoeken afwachend; terwijl zij aan een enorm sajetten handwerk bij het vuur werkte, op de sofa, vlak bij de groote pendule met Iphigenia, welke met naar-geestig geluid in de sombere kamer tikte en sloeg. De groote spiegel boven den schoorsteenmantel, tegenover den anderen grooten console-spiegel aan de overzijde van de kamer, vermeerderden en vermenigvuldigden te zamen den bruinen, grof linnen zak, waarin de kroon hing; totdat men die bruine grove zakken tot in het oneindige weerkaatst zag, steeds kleiner en onduidelijker wordend, en dit vertrek van juffrouw Osborne scheen wel het middenpunt van een stelsel van salons. Als zij het Spaansch leder van den vleugel nam en enkele noten aansloeg, klonk dit instrument met een klagende droefheid, welke al de sombere echo's van het huis wakker deed schrikken.

George's portret was verdwenen en in een rommelkamer op zolder weggeborgen; en ofschoon het vaak was, alsof hij nog in hun midden vertoefde, en vader en dochter dikwijls instinctief wisten, dat zij aan hem dachten, werd de naam van den dapperen en eens zoo geliefden zoon nooit genoemd.

Om vijf uur kwam de heer Osborne voor het diner thuis, dat hij en zijn dochter samen in stil-zwijgen gebruikten (dit zwijgen werd zelden onderbroken, alleen wanneer hij vloekte en woedend was, als het eten niet naar zijn zin was), of tweemaal per maand in gezelschap van een groepje sombere vrienden van Osborne's stand en leeftijd. De oude dokter Gulp en zijn vrouw van Bloomsbury Square; de oude heer Frowser, de procureur van Bedford Row, een zeer gezien man en door zijn zaken op intiemen voet met de „West-End hooge oomes;” de oude kolonel Livermore van het Bombaysche leger en mevrouw Livermore van Upper Bedford Place; de oude sergeant Toffy en mevrouw Toffy; en soms de oude Sir Thomas Coffin en lady Coffin van Bedford Square. Sir Thomas was een beroemd rechter, die het doodvonnis uitsprak, en de bijzondere bruine port kwam op tafel, als hij bij den heer Osborne dineerde. Deze menschen en hun gelijken boden den pompeuzen koopman van Russell Square pompeuze diners aan. Zij hadden plechtige robbers whist, als zij na den wijn naar boven gingen, en hun rijtuigen werden om halfelf besteld. Vele rijke menschen, welke wij arme drommels gewoon zijn te benijden, leiden tevreden een bestaan, zooals hierboven beschreven is. Jane Osborne ontmoette bijna nooit een man beneden de zestig, en bijna de eenige vrijgezel, die in hun gezelschap verscheen, was de heer Smirk, de beroemde damesdokter. Ik kan niet zeggen, dat er niets voorgevallen was om de

eentonigheid van dit vreeselijk bestaan te breken: er was een geheim geweest in het leven van de arme Jane, dat haar vader nog woedender en knorriger gemaakt had dan zelfs de natuur, trots, en te veel eten. Dit geheim hield verband met juffrouw Wirt, die een neef had, een artist, de heer Smee, die sedert dien groote vermaardheid verwierf als portretschilder en lid der Koninklijke Academie van Schoone Kunsten werd; maar die eens maar al te graag teekenles gaf aan aanzienlijke dames. De heer Smee is nu vergeten, waar Russell Square is, maar hij bezocht het gaarne in 1818, toen juffrouw Osborne lessen van hem had.

Smee (vroeger een leerling van Sharp uit Frith Street, een losbandig man, die een onge-regeld leven leidde en weinig succes had, maar een zeer kundig artist) was de neef van juffrouw Wirt, zooals wij reeds zeiden, en werd door haar voorgesteld aan juffrouw Osborne, wier hart en hand nog vrij waren na een reeks afgebroken liefdesgeschiedenissen, en hij vatte zeer veel genegenheid voor deze dame op, en, naar men geloofde, wekte hij wederliefde op. Juffrouw Wirt was de vertrouwde van deze geheime genegenheid. Ik weet niet, of zij de kamer placht te verlaten als meester en leerling schilderden om hen in de gelegenheid te stellen, die beloften en gevoelens te wisselen, welke men niet op zijn voordeeligt in het bijzijn van derden kan uiten; ik weet niet, of zij hoopte, dat, als haar neef mocht slagen de rijke koopmansdochter te veroveren, hij juffrouw Wirt een gedeelte van den rijkdom af zou staan, welken zij hem in staat stelde te verwerven — alles, wat ik met zekerheid kan zeggen is, dat men er tegen den heer Osborne op zinspeelde, dat hij onverwachts uit de City thuiskwam en het salon met zijn bamboe-wandelstok binnentrad; dat hij den schilder, de leerling en de chaperone daar buitengewoon bleek aantrof; de eerste werd de deur uitgejaagd met bedreigingen, dat hij hem lam zou slaan en een half uur later werd juffrouw Wirt eveneens ontslagen, terwijl hij haar koffers de trap af schopte, op haar hoedendozen trapte en zijn vuist tegen haar huurrijtuig balde, toen het haar wegvoerde.

Jane Osborne hield verscheidene dagen haar slaapkamer. Daarna mocht zij geen gezelschapsjuffrouw meer hebben. Haar vader zwoer haar, dat zij geen cent van zijn geld zou krijgen, als zij een huwelijk zonder zijn toestemming sloot; en daar hij een vrouw noodig had om zijn huishouding te doen, verkoos hij niet, dat zij trouwde; dus zag zij zich genoodzaakt alle plannen, waarin Cupido betrokken was, op te geven. Derhalve legde zij zich gedurende haar vaders leven bij de wijze van bestaan hier beschreven neer en stelde zij er zich tevreden mee een oude vrijster te wezen.

In dien tusschentijd kreeg haar zuster ieder jaar kinderen met steeds mooier namen — en de omgang tusschen die twee verflauwde al meer en meer. „Jane en ik bewegen ons niet in dezelfde sfeer,” zeide mevrouw Bullock; „natuurlijk beschouw ik haar als mijn zuster” — wat zooveel als zeggen wil — wat beteekent het, als een dame zegt, dat zij Jane als een zuster beschouwt?

Er is reeds vermeld, dat de dames Dobbin met haar vader op een prachtige villa te Denmark Hill woonden, waar mooie druivenkassen en perzikboomen waren, welke George Osborne in verrukking brachten. De dames Dobbin, die dikwijls naar Brompton reden om onze lieve Amelia op te zoeken, kwamen ook somtijds te Russell Square om haar oude kennis, juffrouw Osborne, een bezoek te brengen. Ik geloof, dat mevrouw George het aan de bevelen van haar broer, den majoor in Indië (voor wien haar papa een reusachtigen eerbied had), te danken had, dat zij haar die attentie bewezen; want de majoor, de peetvader en voogd van Amelia's jongetje, hoopte nog steeds, dat de grootvader van het kind bewogen zou worden zich over den jongen te ontfermen en hem ter wille van zijn zoon te erkennen. De dames Dobbin hielden juffrouw Osborne op de hoogte van Amelia's stand van zaken; hoe zij met haar vader en moeder leefde; hoe arm zij waren; hoe men zich afvroeg, wat mannen, en zulke mannen als haar broer en kapitein Osborne, toch aan zulk een onbeduidend wezentje vonden; dat zij nog steeds, evenals te voren, een sentimenteel, karakterloos, aanstellerig schepsel was — maar dat het jongetje werkelijk alleraardigst was — want alle vrouwen dragen jonge kinderen een warm hart toe en zelfs de zuurste oude vrijster is vriendelijk tegen ze.

Op zekeren dag, na vele smeekbeden van de dames Dobbin, stond Amelia den kleinen George toe een dag bij ze te Denmark Hill door te brengen — een gedeelte van dien dag besteedde zij zelf om den majoor in Indië te schrijven. Zij wenschte hem geluk naar aanleiding van het gelukkige nieuws, dat zijn zusters haar zoo juist hadden medegedeeld. Zij bad voor zijn geluk en voor dat van de bruid, welke hij gekozen had. Zij bedankte hem voor de duizenden kleine diensten en bewijzen van zijn trouwe vriendschap tijdens haar groote droefheid. Zij vertelde hem het laatste nieuws van den kleinen George, en dat hij met zijn zusters mee was om dien dag bij ze buiten door te brengen. Zij onderstreepte heel veel in den brief en teekende zich zijn liefhebbende vriendin, Amelia Osborne. Zij vergat lady O'Dowd de hartelijke groeten te doen, zooals haar gewoonte was — en noemde Glorvina niet bij naam, en slechts met cursieve letters, als de *bruid* van den majoor, wie zij voorspoed toewenschte. Maar het bericht van zijn huwelijk nam alle terughouding weg, welke zij altijd tegenover hem in acht had genomen. Zij was blij nu te kunnen bekennen en gevoelen, hoe dankbaar en hartelijk genegen zij hem was — en wat de gedachte om jaloersch op Glorvina te zijn betreft (verbeeld je, Glorvina), Amelia zou dit denkbeeld ver van zich geworpen hebben, als een engel uit den hemel daar ook maar op gezinspeeld had.

Dien avond, toen George thuis kwam in het pony-wagentje, waarover hij zoo verrukt was, en dat door Sir William Dobbin's ouden koetsier bestuurd werd, had hij een mooien gouden ketting met horloge om zijn hals. Hij zeide, dat een oude dame, niet knap, hem dien gegeven had. Zij schreide en kuste hem herhaaldelijk, maar hij hield niet van haar. Hij hield erg veel van druiven. En hij hield alleen van zijn mama. Amelia huiverde en schrok; de bedeesde ziel had een verschrikkelijk voorgevoel, toen zij hoorde, dat de bloedverwanten van vaderskant het kind gezien hadden.

Juffrouw Osborne kwam thuis om met haar vader te dineeren. Hij had voordeelig gespeculeerd in de City en was dien dag in een tamelijk goed humeur, en merkte toevallig haar agitatie op. „Wat scheelt er aan, juffrouw Osborne?” verwaardigde hij zich te zeggen.

De vrouw barstte in tranen uit. „O, mijnheer,” zeide zij, „ik heb den kleinen George gezien. Het is een engeltje — en hij lijkt zoo op hem!”

De oude man tegenover haar zeide geen woord, maar hij werd rood en begon over al zijn leden te beven.

HOOFDSTUK XLIII.

Waarin onze lezer de Kaap omzeilen moet.

Er moet een beroep op den verbaasden lezer gedaan worden om zich tien duizend mijlen te verplaatsen naar het militaire station Bundlegunge, in het departement Madras in ons Indisch keizerrijk, waar onze dappere, oude vrienden van het —de regiment, onder bevel van den moedigen kolonel, Sir Michael O'Dowd, gedetacheerd waren.

De tijd heeft dien gezetten officier lankmoedig behandeld, zooals hij dat gewoonlijk doet met menschen, die een goede maag en een goed humeur hebben, en niet met al te veel hersenarbeid gekweld worden. De kolonel nuttigt een flinke lunch en een flink diner. Hij rookt zijn „hookah” na beide maaltijden en trekt even kalm, wanneer zijn vrouw hem een standje maakt, als gedurende het vuren der Franschen te Waterloo. Ouderdom en hitte hebben de levendigheid en welbespraaktheid van de afstammeling der Malony's en der Molloy's niet verminderd. Mylady, onze oude vriendin, voelt zich evenzeer thuis te Madras

als in Brussel, in het kampement als in de tenten. Gedurende den marsch zag men haar aan de spits van het regiment op een edelen olifant gezeten, een grootsch schouwspel. Op dat beest is zij in gevecht geweest tegen tijgers in de wildernis; is zij door inlandsche prinsenvrouwen ontvangen, die haar en Glorvina in de particuliere vertrekken van hun harems verwelkomden en haar sjaals en juweelen aanboden, welke zij weigerden, hoezeer dat hun ook aan het hart ging. De schildwachten van alle wapens salueerden voor haar, waar zij ook maar verscheen; en zij tikte met ernst aan haar hoed om hun begroeting te beantwoorden. Lady O'Dowd is een der voornaamste dames in de residentie Madras — en haar twist met lady Smith, echtgenote van Sir Minos Smith, een rechter van lageren rang, herinneren sommigen te Madras zich nog, toen de kolonelsvrouw met haar vingers vlak voor het gelaat der rechtersvrouw knipte, en zeide, dat zij geen duimbreed zou wijken voor een stumperigen burger.

Zelfs nu nog, ofschoon het reeds vijf-en-twintig jaar geleden is, herinnert men zich nog, dat lady O'Dowd een „jig” danste in het huis van den gouverneur, waar zij twee ordonnans-officiëren afdanste, benevens een majoor van de cavalerie van Madras en twee heeren van den civielen dienst, en door majoor Dobbin, ridder van de Bathorde, onderbevelhebber van het — de regiment, overgehaald naar de souperzaal te gaan, *lassata nondum satiata recessit*.

Peggy O'Dowd is inderdaad nog dezelfde als altijd; vriendelijk in daden en gedachten; onstuimig van humeur; dol op commandeeren; een tiran voor haar Michael; een draak voor alle dames van het regiment, een moeder voor alle jongelui, welke zij verzorgt, als zij ziek zijn, die zij in al hun moeilijkheden ter zijde staat, en bij wie lady Peggy bijzonder populair is. Maar de vrouwen van de luitenants en kapiteins (de majoor is ongehuwd) spannen tegen haar samen. Zij zeggen, dat Glorvina zich airs geeft, en Peggy zelf onuitstaanbaar heerszuchtig is. Zij bemoeide zich met de kleine gemeente, welke mevrouw Kirk bij elkaar gekregen had, en lachte de jongelui uit, zoodat zij van mevrouw Kirk's preeken wegbleven, en zij merkte op, dat een officiersvrouw geen dominee moest wezen; dat mevrouw Kirk heel wat beter zou doen de kleeren van haar echtgenoot te verstellen; en dat, als het regiment preeken noodig had, zij de mooiste ter wereld bezat, die van haar oom, den deken. Zij maakte plotseling een einde aan de „flirtation”, welke luitenant Stubble van het regiment met de doktersvrouw begonnen was, en dreigde Stubble, dat zij het gejd terug zou eischen, dat hij van haar geleend had (want de jonge man was nog steeds verkwistend van aard), tenzij hij oogenblikkelijk er mee ophield en naar de Kaap vertrok met ziekteverlof.

Daarentegen nam zij mevrouw Posky in haar huis op en beschermde haar, toen zij op zekeren nacht uit haar *bungalow* vluchtte, achtervolgd door haar razenden echtgenoot, die met zijn tweede cognac flesch zwaaide, en hielp Posky door zijn *delirium tremens*, en leerde hem het drinken af, een gewoonte, die, evenals alle slechte gewoonten bij mannen, bij dien officier steeds verergerd was. In één woord, in tegenspoed was zij de beste troosteres, in voorspoed de lastigste vriendin, daar zij altijd een bijzonder goede meening van zichzelf had en met ontembare vastberadenheid haar eigen wil doordreef. Onder anderen was zij vast besloten, dat Glorvina onzen ouden vriend Dobbin zou huwen. Mevrouw O'Dowd wist, wat de majoor te wachten had en waardeerde zijn goede hoedanigheden en de goede reputatie, welke hij als officier genoot. Glorvina, een zeer knap, frisch meisje met zwart haar en blauwe oogen, die wat paardrijden en sonaten spelen betreft met alle meisjes uit het graafschap Cork kon wedijveren, scheen juist het persoontje, dat bestemd was om Dobbin gelukkig te maken — veel eerder dan die arme, goede, kleine, beschroomde Amelia, over wie hij zooveel drukte maakte. — „Kijk eens naar Glorvina, als zij een kamer binnenkomt,” zeide mevrouw O'Dowd, „en vergelijk haar met die arme mevrouw Osborne, die er uitziet, of zij nog geen tien kan tellen. Zij zou u waardig wezen, majoor, — u bent zelf een kalm man en heeft iemand noodig om het woord voor u te doen. En, ofschoon zij niet zulk goed bloed in de aderen heeft als de Malony's of de Molloy's, laat mij u zeggen, dat zij van een oud geslacht afstamt, en ieder edelman kan er trotsch op wezen in zulk een geslacht te huwen.”

Maar vóór zij tot zulk een besluit was gekomen en zich voorgenomen had majoor Dobbin

het slachtoffer van haar liefalligheden te maken, moet het erkend worden, dat Glorvina deze eigenschappen reeds elders grootelijks in toepassing had gebracht. Zij had een „season” in Dublin meegemaakt en wie weet hoevele in Cork, Killarney en Mallow? Zij had geflirt met alle huwbare officieren, welke de depôts van haar land opleverden, en met alle ongehuwde landjonkers, welke geschikte partijen schenen. Zij was een tiental malen in Ierland geëngageerd geweest, den predikant van Bath, welke haar zoo slecht behandelde, uitgezonderd. Zij had de geheele reis naar Madras met den kapitein en den eersten stuurman van den Oost-Indie-vaarder *Ramchunder* gecoquetteerd, en zij bracht een „season” in de hoofdstad van de residentie door met haar broer en mevrouw O’Dowd, die daar verblijf hielden, terwijl de majoor van het regiment het opperbevel over het militaire station voerde. Iedereen bewonderde haar daar; iedereen danste met haar, maar er deed zich geen enkele geschikte partij voor; een of twee zeer jonge luitenants treurden om haar en ook enkele piepjonge burgers; maar deze wees zij af, zij voldeden niet aan haar eischen: en andere en jongere maagden dan Glorvina waren vóór haar gehuwd. Er zijn vrouwen, en knappe vrouwen ook, die dit geluk hebben. Zij zijn zeer licht ontvlambaar; zij rijden en wandelen met de helft der officieren en ofschoon zij de veertig naderen, zijn de meisjes O’Grady nog de meisjes O’Grady. Glorvina hield vol, dat als lady O’Dowd niet dien ongelukkigen twist met de rechtersvrouw gehad had, zij nu een goede partij te Madras gedaan had, waar de oude heer Chutney, aan het hoofd van den Civielen Dienst (die later juffrouw Dolby huwde, een jonge dame van slechts dertien jaar, die juist van school uit Europa teruggekeerd was), op het punt stond haar hand te vragen.

Welnu, ofschoon lady O’Dowd en Glorvina verscheidene malen per dag kibbelden, en over bijna elk denkbaar onderwerp — ja, als Mick O’Dowd niet een engelengeduld bezeten had, dan zouden twee zulke vrouwen steeds om hem heen hem zeker gek gemaakt hebben — waren zij het toch hierover eens, dat Glorvina majoor Dobbin zou trouwen en waren zij vast besloten, dat de majoor geen rust zou hebben, vóór die overeenkomst gesloten was.

Niet afgeschrokken door veertig of vijftig nederlagen belegerde zij hem. Zij zong onop houdelijk Iersche liedjes voor hem. Zij vroeg hem zoo dikwijls en zoo aandoenlijk, wilt gij in den koepel komen? dat het een wonder is, dat een man met eenig gevoel die uitnoodiging weerstaan kon. Zij was nooit moe te vragen of Leed zijn jeugd vergiftigd had; en zij was altijd klaar te luisteren en, evenals Desdemona, om de verhalen van zijn gevaren en veldtochten te schreien. Er werd beweerd, dat onze brave en lieve oude vriend de fluit bespeelde; Glorvina stond er op duetten met hem ten beste te geven, en lady O’Dowd placht dan op te staan en de kamer naïef te verlaten, als het jonge paar aldus bezig was. Glorvina dwong den majoor ’s morgens met haar te rijden. Het geheele kampement zag hen vertrekken en terugkeeren. Zij stuurde geregeld briefjes naar zijn huis, leende zijn boeken, en maakte met haar groote potloodletters aantekeningen bij gevoelvolle of humoristische gedeelten, welke haar aanstonden. Zij leende zijn paarden, zijn bedienden, lepels en draagkoets — geen wonder, dat de wereld hen koppelde en dat de zusters van den majoor in de veronderstelling leefden, dat zij spoedig een schoonzuster zouden krijgen.

Dobbin, die aldus met kracht belegerd werd, was ondertusschen afschuwelijk kalm. Hij lachte, als de jonge kerels van het regiment hem met Glorvina’s duidelijk merkbare attenties voor hem plaagden. „Bah!” zeide hij, „zij oefent zich — op mij evengoed als op de piano van mevrouw Tozer, omdat ik het gemakkelijkste instrument van den militairen post ben. Ik ben een veel te oud wrak voor zulk een knap jong meisje als Glorvina.” En dus bleef hij heel onderdanig met haar rijden en muziek voor haar overschrijven, en verzen in haar albums schrijven en schaak met haar spelen; want met zulke onschuldige vermaken zijn sommige officieren in Indië gewoon hun vrije oogeblikken gezellig door te brengen; terwijl anderen, minder huiselijk van aard, op wilde zwijnen jagen en snippen schieten, of dobbelen of sigaren rooken, en zich aan cognac-grogjes te goed doen. Wat Sir Michael O’Dowd aangaat, ofschoon zijn vrouw en haar zuster er beiden bij hem op aandrongen een beroep op den majoor te doen om zich te verklaren, en het arme onschuldige meisje niet langer zoo schandelijk

te martelen, weigerde de oude militair botweg iets met de samenzwering te maken te hebben. — „De majoor is waarachtig groot genoeg om zelf te kiezen,” antwoordde Sir Michael; „hij zal je wel vragen, als hij je wil hebben;” of hij maakte er zich met een grapje van af en verzekerde, „dat Dobbin nog te jong was om te trouwen, en dat hij naar huis had geschreven om zijn mama toestemming te vragen.” Ja, hij ging nog verder en placht den majoor te waarschuwen en te plagen, als zij onder vier oogen waren: „Wees voorzichtig, Dob, mijn jongen, de meisjes voeren wat in haar schild — mijn vrouw heeft juist een doos met japonnen uit Europa ontvangen, en er is een rose satijnen voor Glorvina bij, die zal je het hoofd op hol brengen, Dob, ten minste als vrouwen of satijn die macht over je hebben.”

Maar het is een feit, dat noch schoonheid, noch modieuze kleeren hem konden veroveren. Onze brave vriend had slechts één vrouw voor oogen, en die geleek in de verste verte niet op Glorvina O'Dowd in het rose satijn. Een lief, klein vrouwtje in het zwart, met groote oogen en bruin haar, dat slechts zelden sprak, alleen wanneer er tegen haar gesproken werd, en dan met een stem, die in het geheel niet op die van juffrouw Glorvina geleek: een teedere, jonge moeder, die een kindje verzorgde en die den majoor met een glimlach wenkte om naar het jongetje te kijken: een meisje met roode wangen, dat zingend de kamer te Russell Square binnenkwam, of aan George Osborne's arm hing, gelukkig en liefhebbend — dat was het eenige beeld, dat alle gedachten van den braven majoor in beslag nam, dag en nacht, en ze steeds beheerschte.

Hoogstwaarschijnlijk geleek Amelia niet op het beeld, dat de majoor zich van haar had gevormd: er was een gestalte in een modeblad van zijn zusters in Engeland, dat William heimelijk weggenomen had en op de klep van zijn schrijfflessenaar geplakt, en hij verbeeldde zich, dat hij eenige gelijkenis zag tusschen mevrouw Osborne en dat plaatje; daar ik het gezien heb, kan ik er voor instaan, dat het slechts een afbeelding is van een japon met hooge taille, met een onmogelijk, gemaakt lachend poppengezichtje er boven — en misschien leek de sentimenteele Amelia van Dobbin's verbeelding net zoo min op de werkelijke als deze dwaze plaat, welke hij zoo zorgvuldig bewaarde. Maar welke verliefde man is beter op de hoogte? — en is hij veel gelukkiger, als hij zijn begoocheling inziet en erkent?

Dobbin was dus betooverd. Hij viel zijn vrienden en de menschen niet erg met zijn gevoelens lastig, en evenmin verloor hij zijn aangeboren opgewektheid of eetlust er door. Hij is ouder geworden, sedert wij hem voor het laatst zagen; en ook kan men een paar streepjes zilver in zijn zachte, bruine haren zien. Maar zijn gevoelens zijn niet in het minst veranderd of ouder geworden; en zijn liefde blijft even frisch als de herinneringen van een man aan zijn jongensjaren.

Wij hebben reeds vermeld, dat de beide dames Dobbin en Amelia, de correspondenten van den majoor in Europa, hem brieven uit Engeland schreven; en dat mevrouw Osborne hem met groote oprechtheid en hartelijkheid met zijn naderend huwelijk met juffrouw O'Dowd gelukwenschte.

„Je zuster was zoo vriendelijk mij daareven te bezoeken,” schreef Amelia in haar brief, „en berichtte mij een *belangwekkende gebeurtenis*, waarmede ik je mijn *meest oprechte gelukwensen* aanbied. Ik hoop, dat de jonge dame, met wie je, naar ik hoor, in den echt wilt treden, in alle opzichten hem waardig zal wezen, die zelf een en al vriendelijkheid en goedheid is. De arme weduwe kan slechts haar gebeden voor je opzenden en haar oprechte wenschen voor *jouw geluk* uitspreken! George zendt *zijn lieven peetvader* zijn hartelijke groeten en hoopt, dat je hem niet zult vergeten. Ik heb hem verteld, dat je op het punt staat *andere banden* aan te knopen, met iemand, die *jouw liefde* volkomen verdient, daar ben ik van overtuigd, maar dat, ofschoon zulke banden natuurlijk de hechtste en heiligste zijn, en *alle andere* in de schaduw stellen, ik toch zeker weet, dat de weduwe en haar kind, die je altijd beschermd en liefgehad hebt, steeds *een plaatsje in je hart zullen innemen*.” De brief, waarop reeds vroeger gezinspeeld is, ging in dezen trant verder, en hij drukte van het begin tot het einde haar groote ingenomenheid met het feit uit.

Deze brief, welke met hetzelfde schip aankwam, dat lady O'Dowd's doos van de modiste uit Londen meebracht (en die zeker door Dobbin geopend werd vóór alle andere, welke met de mail voor hem kwamen), bracht den ontvanger dezes in zulk een gemoedstoestand, De Kermis der IJdelheid.

dat hij Glorvina en haar rose satijntje en alles, wat met haar verband hield, plotseling verfoeide. De majoor vervloekte dat geklets van die vrouwen: en van de schoone sekse in het algemeen. Dien dag ergerde hij zich aan alles — de parade was ondragelijk heet en saai. Groote hemel! moest een man met hersens dan zijn leven onnut doorbrengen met dag in dag uit gordels te inspecteeren, en met dwazen op manoeuvre te gaan? Het zoutelooze gebabbel van de jonge mannen aan de officierstafel hinderde hem meer dan ooit. Wat gaf hij, een man van bijna veertig, er om te weten, hoeveel snippen luitenant Smith geschoten had, of welke toeren de merrie van vaandrig Brown verricht had? De moppen aan tafel vervulden hem met een gevoel van schaamte. Hij was te oud om te luisteren naar de scherts van den hulpgeneesheer en het „slang” van de jongelui, waarom de oude O’Dowd, met zijn kaal hoofd en rood gelaat, ongedwongen kon lachen. De oude man had de laatste dertig jaar steeds naar die moppen geluisterd — Dobbin zelf hoorde ze pas vijftien jaar. En na de luidruchtige saaiheid van de officierstafel, de kibbelpartijtjes en schandaaltjes der dames van het regiment! Het was ondragelijk, schandelijk. „O, Amelia, Amelia,” dacht hij, „jij, wie ik zoo trouw ben geweest — jij verwijt me! Omdat jij niets voor mij gevoelt, sleep ik dit suffe bestaan voort. En jij beloont mij na jaren van toewijding met mij zoowaar je zegen te geven ter gelegenheid van mijn huwelijk met dit aanstellerige Iersche meisje!” De arme William voelde zich mistroostig en droevig gestemd: ellendiger en verlatener dan ooit. Hij zou graag met het leven en zijn ijdelheden afgedaan hebben — zoo nutteloos en onbevredigend scheen hem de strijd, en zoo somber en saai het verschiep. Den geheelen nacht bracht hij slapeloos door, terwijl een hevig verlangen naar huis te kunnen gaan, hem be kroop. Amelia’s brief was een koudwaterbad voor hem.

Geen trouw, geen onwrikbare aanhankelijkheid en liefde waren in staat haar warm voor hem te stemmen. Zij wilde niet inzien, dat hij haar liefhad. In zijn bed woelend sprak hij tegen haar. „Groote God, Amelia!” zeide hij, „weet je niet dat in de geheele wereld ik alleen jou liefheb — jij, die als een steen voor mij bent — jij, die ik gedurende lange maanden van ziekte en smart verzorgd heb, en die mij met een glimlach op het gelaat vaarwel zeide en mij vergeten was vóór de deur zich achter mij sloot!” De inlandsche bedienden, die buiten zijn veranda’s lagen, keken met verwondering naar den majoor, die gewoonlijk zoo kalm en bedaard was en nu zoo hartstochtelijk ontroerd en terneergeslagen. Zou zij medelijden met hem hebben gehad, als zij hem gezien had? Hij las en herlas al de brieven, welke hij van haar ontvangen had — zakenbrieven over het kleine vermogen, dat, zooals hij haar had wijs gemaakt, haar door haar echtgenoot was nagelaten — korte uitnoodigingen — ieder krabbeltje, dat zij hem ooit gezonden had — hoe koud, hoe vriendelijk, hoe hopeloos, hoe egoïst waren zij.

Als er een vriendelijke, teedere ziel was geweest, die dat zwijgende, edelmoedige hart begrepen had, wie weet, of dan Amelia’s rijk niet uit geweest was en de liefde van vriend William niet in een weldadiger bedding gestroomd zou zijn? Maar er was alleen slechts Glorvina met de gitzwarte krulletjes, waarmede hij familiaar omging, en deze zwierige jonge vrouw legde het er niet op aan om den majoor lief te hebben, maar eerder, dat de majoor *haar* bewonderde — een allerijdelste en hopelooze taak, ten minste de middelen, waarover het meisje beschikte, om die te volbrengen, in aanmerking genomen. Zij krulde haar haar en toonde hem haar schouders, waarmede zij zooveel als zeggen wilde: heb je ooit zulke gitzwarte krullen en zulk een teint gezien? Zij grinnikte tegen hem, opdat hij kon zien, dat iedere tand in haar mond gaaf was — en hij sloeg in het geheel geen acht op al die bekoorlijkheden. Spoedig na aankomst van de doos der modiste, en misschien wel ter eere daarvan, boden lady O’Dowd en de dames van het Koninklijk regiment, de regimenten van de Compagnie en de burgers een bal aan. Glorvina pronkte met de onweerstaanbare rose japon, en de majoor, die ook tegenwoordig was en droevig door de vertrekken heen en weer liep, merkte het rose toiletje niet eens op. Glorvina danste woedend langs hem heen met al de luitenants van den militairen post, en de majoor was niet in het minst jaloersch of boos, omdat kapitein Bangles van de cavalerie haar aan tafel geleidde voor het souper. Noch jaloezie, noch japonnen of schouders waren in staat hem te beïnvloeden, en Glorvina bezat niets anders.

Dus waren deze twee ieder een voorbeeld van de ijdelheden dezer wereld en verlangden beiden naar iets, wat hij of zij niet kon krijgen. Glorvina schreide van woede om haar nederlaag. Zij had haar zinnen op den majoor gezet, „meer dan op al de anderen,” bekende zij snikkend. „Hij zal mijn hart breken, heusch, Peggy,” weeklaagde zij tegen haar schoonzuster, als zij goede maatjes waren; „al mijn japonnen moeten vast ingenomen worden — ik word zoo mager als een hout.” Dik of dun, lachend of melancholiek, te paard of op de pianokruk, het was den majoor om het even. En de kolonel, die zijn pijpje rookte en naar deze jammerklachten luisterde, stelde Glory voor wat zwarte japonnen met de volgende zending uit Londen te laten komen, en deed een geheimzinnig verhaal van een dame in Ierland, die stierf van verdriet over het verlies van haar echtgenoot, vóór zij er een had.

Terwijl de majoor op deze martelende wijze voortging, haar niet ten huwelijk vroeg en niet verliefd op haar werd, kwam er een andere boot uit Europa, die brieven meebracht, waaronder ook nog enkele voor dien harteloozen man. Het waren brieven van huis van jongere data dan de vorige, en daar majoor Dobbin onder anderen zijn zusters hand herkende — de laatste kruiste en kruiste nog eens al de brieven aan haar broer, verzamelde alle mogelijke slechte nieuwtjes, die zij maar bij elkaar kon krijgen, schold hem uit en nam hem met zusterlijke openhartigheid onderhanden en maakte altijd, dat hij zich een dag ellendig gevoelde, nadat „liefste William” nauwkeurig een van haar epistels doorgelezen had — moet de waarheid erkend worden, dat liefste William zich niet haastte het zegel van juffrouw Dobbin's brief te verbreken, maar dat hij op een buitengewoon gunstigen dag en stemming voor deze bezigheid wachtte. Bovendien had hij haar veertien dagen geleden geschreven om haar een standje te maken, dat zij zulke ongerijmde verhaaltjes aan mevrouw Osborne vertelde, en had aan de dame in quaestie als antwoord een brief gezonden, waarin hij haar uit den droom hielp betreffende de geruchten omtrent hem, en hij verzekerde haar, dat „hij op het oogenblik heelemaal niet van plan was in het huwelijksbootje te stappen.”

Twee of drie dagen na ontvangst van het tweede pakket met brieven had de majoor den avond in een tamelijk opgeruimde stemming bij lady O'Dowd doorgebracht, en Glorvina verkeerde in de meening, dat hij met wat meer aandacht dan gewoonlijk luisterde naar „The Meeting of the Wathers,” „The Minsthrel Boy” en twee andere typen van liederen, waarmee zij hem vereerde (in werkelijkheid luisterde hij evenmin naar Glorvina als naar het gehuil van de jakhalzen in den maneschijn buiten, en zooals gewoonlijk verkeerde zij in een waan), en nadat hij zijn partijtje schaak met haar gespeeld had (*cribbage* met den geneesheer was het lievelingsvermaak 's avonds van lady O'Dowd), nam majoor Dobbin op het gewone uur afscheid van de kolonelsfamilie en begaf zich naar zijn eigen woning.

Zijn zusters brief lag daar verwijtend op zijn tafel. Hij nam hem op, tamelijk beschaamd over zijn achteloosheid en bereidde zich voor op een onaangenaam uurtje met die afwezige bloedverwante en het moeilijk te ontcijferen schrift. . . . Het kan een uurtje na het vertrek van den majoor uit het huis van den kolonel geweest zijn — Sir Michael sliep den slaap des rechtvaardigen; Glorvina had haar zwarte krulletjes in de ontelbare stukjes papier gerold, waarin zij gewoon was ze iederen avond weg te stoppen; lady O'Dowd was ook naar bed gegaan in het echtelijk vertrek op de benedenverdieping, en had de muskietengordijnen rondom haar schoone gestalte heen getrokken — toen de wachten bij de hekken op het erf van den bevelvoerende officier majoor Dobbin zagen in den maneschijn, die met haastige schreden en opgewonden gelaat in de richting van het huis rende, den schildwacht passeerde en naar de ramen der slaapkamer van den kolonel liep.

„O'Dowd — kolonel!” zeide Dobbin en bleef luide roepen.

„Genade, majoor!” zeide Glorvina met de papillotten, die haar hoofd ook buiten haar raam stak.

„Wat is er, Dob, ouwe jongen?” vroeg de kolonel, die verwachtte, dat er brand was, of dat er bevel om op te rukken uit het hoofdkwartier gekomen was.

„Ik — ik moet verlof hebben. Ik moet naar Engeland wegens dringende particuliere aangelegenheden,” antwoordde Dobbin.

„Groote hemel, wat is er gebeurd!” dacht Glorvina, die met al haar papillotten beefde.

„Ik wensch te vertrekken — nu — vannacht,” vervolgde Dobbin, en de kolonel stond op en kwam naar buiten om met hem te onderhandelen. Het oog van den majoor was zoo juist op een kort bericht in het postscriptum van juffrouw Dobbin's gekruisten brief gevallen, dat ongeveer hier op neer kwam: — „Gisteren ben ik naar je oude *kennis*, mevrouw Osborne, gereden. Zoo'n armoedige buurt, waarin zij wonen, sinds zij failliet zijn, weet je — te oordeelen naar het *koperen bordje* op de deur van zijn hutje (het is weinig beter), is de heer Sedley kolenhandelaar. Het jongetje, je peetzoon, is ontegenzeggelijk een knap kind, ofschoon verwaand en wat brutaal en eigenzinnig. Maar wij hebben notitie van hem genomen, zooals jij dat wenschte, en hebben hem voorgesteld aan zijn tante, juffrouw O., die nogal met hem ingenomen was. Misschien zou zijn grootvader, niet degene, die bankroet en bijna kindsch is, er nog wel toe te brengen zijn wat minder hardvochtig voor het kind van je vriend, *zijn dwalenden en eigenzinnigen zoon*, te wezen. En Amelia zal niet ongenegen wezen hem af te staan. De weduwe is *getroost* en staat op het punt met den weleerwaarden heer Binney, een der hulppredikanten van Brompton, te huwen. Een slechte partij. Maar mevrouw O. wordt oud; ik zag, dat zij erg grijs begon te worden — zij was heel opgewekt; en je peetzoontje heeft zijn maag bij ons overladen.

Mama zend je haar hartelijke groeten, evenals je je liefhebbende Ann Dobbin.”

HOOFDSTUK XLIV.

Een veelomvattend hoofdstuk over Londen en Hampshire.

Het familiehuis van onze oude vrienden, de Crawley's, in Great Gaunt Street, droeg nog steeds het schild, dat daar als teken van rouw bij het overlijden van Sir Pitt Crawley aangebracht was. Toch was dit heraldieke zinnebeeld op zichzelf een zeer mooi en opzichtig sieraad en het overige van het gebouw kreeg een schitterender aanblik, dan het ooit gedurende het bestuur van den overleden baronet gehad had. De zwarte bovenlaag was van de steenen verwijderd en zij vertoonden weer hun vroolijk blozend aangezicht met witte strepen: de oude bronzen leeuwen van den klopper waren keurig verguld, het hek geschilderd en het somberste huis in Great Gaunt Street werd het deftigste uit de geheele buurt vóór de groene bladeren in Hampshire de gele vervangen hadden, welke laatste de boomen in de oprijlaan van Queen's Crawley tooiden, toen de oude Sir Pitt voor de laatste maal er onder doorreed.

Een klein vrouwtje, in een dito rijtuigje, zag men voortdurend in het huis; en een bejaarde ongetrouwde dame, vergezeld van een jongetje, kon men ook daar dagelijks zien komen. Het was juffrouw Briggs met den kleinen Rawdon, die voor de inwendige vernieuwing van Sir Pitt's huis moest zorgen en het toezicht had over het vrouwelijk personeel, dat bezig was rolgordijnen en draperieën te stikken, moest snuffelelen en rommelen in de laden en kasten, welke boordevol waren met vuile reliquieën en opgezamelde prullen van enkele generaties van lady's Crawley, en den inventaris van het porselein, het glaswerk en andere dingen in de kasten en bergkamers opmaken.

Mevrouw Rawdon Crawley had het oppertoezicht over deze werkzaamheden, met *carte blanche* van Sir Pitt om meubelen te verkoopen, te ruilen, te confisceeren of te koopen: en zij schepte niet weinig genot in deze bezigheid, welke haar smaak en vindingrijkheid vrij spel gaf. Er werd tot vernieuwing van het huis besloten, toen Sir Pitt in November in de stad kwam om

met zijn zaakwaarnemers te spreken, en toen hij bijna een week in Curzon Street doorbracht, onder het dak van zijn liefhebbenden broer en zuster.

Hij had eerst in een hotel zijn intrek genomen; maar zoodra Becky de komst van den baronet vernam, ging zij alleen uit om hem te begroeten en keerde binnen het uur naar Curzon Street terug, met Sir Pitt naast haar in het rijtuig. Het was somtijds onmogelijk de gastvrijheid van dit ongekunstelde schepseltje te weerstaan, zoo vriendelijk drong zij aan, zoo oprecht en hartelijk bood zij ze hem aan. Becky greep Pitt's hand in vervoering, zoo dankbaar was zij, toen hij toestemde te komen. „Dank je,” zeide zij en drukte die en keek den baronet in de oogen, welke laatste hevig bloosde; „wat zal dat Rawdon gelukkig maken.” Zij ging bedrijvig naar Pitt's slaapkamer, spoorde het personeel aan, dat zijn koffers daarheen droeg. Zij kwam zelf lachend met een kolenbak uit haar eigen kamer.

In Sir Pitt's appartement brandde reeds lustig een vuurtje (het was juffrouw Briggs' kamer, tusschen twee haakjes, die naar boven gestuurd werd om bij de meid te slapen). „Ik wist, dat ik je mee zou brengen,” zeide zij met een van genoeg stralenden blik. Zij was inderdaad werkelijk en oprecht gelukkig, dat zij hem als gast had.

Becky zond Rawdon eens of twee maal voor zaken uit dineeren, terwijl Pitt bij hen was, en de baronet bracht een gelukkigen avond alleen met haar en Briggs door. Zij ging naar beneden naar de keuken en bereidde zoowaar schoteltjes voor hem. „Is dat salmi niet goed?” vroeg zij, „dat maakte ik voor jou. Ik kan nog lekkerder schotels maken dan deze, en dat zal ik ook, als je mij komt bezoeken.”

„Alles, wat jij doet, doe je goed,” antwoordde de baronet galant. „Het salmi is werkelijk uitmuntend.”

„De echtgenoot van een armen man,” antwoordde Rebecca vroolijk, „moet zich nuttig maken, weet je;” waarop haar zwager zwoer, dat „zij geschikt was om de vrouw van een keizer te wezen, en dat ervarenheid in huishoudelijke plichten ongetwijfeld één der bekoorlijkste eigenschappen der vrouw was.” En Sir Pitt dacht met iets van vernedering aan lady Jane thuis en aan een zekere pastei, die zij had willen maken om hem aan het diner te geven — een aller-afschuwelijkste pastei. Behalve het salmi, dat van lord Steyne's fazanten van diens villa in Stillbrook gemaakt was, gaf Becky haar zwager een flesch witten wijn, die Rawdon mee uit Frankrijk had gebracht, en dien hij voor zoo goed als niets op den kop had getikt, zeide de kleine leugenaarster; terwijl het in werkelijkheid „White Hermitage” uit de beroemde kelders van markies Steyne was, die den baronet het bloed naar de bleeke wangen deed stijgen en eenigszins leven in zijn futlooze gestalte bracht.

Toen hij zijn flesch *petit vin blanc* opgedronken had, reikte zij hem haar hand, nam hem mee naar boven naar het salon, maakte het hem gemakkelijk op de sofa bij het vuur, en liet hem praten, terwijl zij met de hartelijkste belangstelling bij hem zat te luisteren, terwijl zij een hemdje zoomde voor haar lieven, kleinen jongen. Als mevrouw Rawdon buitengewoon nederig en deugdzaam wenschte te wezen, kwam dit hemdje altijd uit haar werkdoos. Het was echter te klein voor Rawdon geworden, lang voordat het af was.

Welnu, Rebecca luisterde naar hem, zij sprak met hem, zij zong voor hem, zij vleide hem en liefkoosde hem, zoodat hij iederen dag met meer genoeg van zijn rechtsgeleerden in Gray's Inn naar het vlammeende vuurtje in Curzon Street terugkeerde — een genoeg, dat de rechtsgeleerden ook deelden, want Pitt's redeneeringen waren eindeloos, — zoodat, toen hij heenging, het afscheid hem pijnlijk aandeed. Hoe aardig wierp zij hem van uit het rijtuig kushandjes toe en wuifde zij met haar zakdoek, toen hij zijn plaats in de diligence ingenomen had! Eenmaal bracht zij haar zakdoek aan haar oogen. Hij trok zijn sealskin muts in de zijne, toen de diligence wegreed, en achterover leunend dacht hij bij zichzelf, hoezeer zij hem eerbiedigde en hoe hij dat verdiende, en dat Rawdon een dwaze, saaie kerel was, die zijn vrouw niet half genoeg waardeerde; en hoe stil en dom zijn eigen vrouw was vergeleken bij die geestige, kleine Becky. Becky had misschien op al deze dingen, zonder uitzondering, zelf gezinspeeld, maar zoo kiesch en vriendelijk, dat het nauwelijks te zeggen was, wanneer of waar. En vóór

zij scheidden, waren zij overeengekomen, dat het huis in Londen voor het volgende seizoen opgeknapt zou worden, en dat de gezinnen der twee broers elkaar met Kerstmis buiten zouden ontmoeten.

„Ik wou wel, dat je hem wat geld had afgezet,” zeide Rawdon gemelijk tegen zijn vrouw, toen de baronet vertrokken was. „Ik zou dien ouwen Raggles graag wat geven, ik laat mij hangen, als dat niet zoo is. Het is niet goed, weet je, dat dien ouwen man al zijn geld onthouden wordt. Het kan lastig worden en hij kan misschien wel aan iemand anders verhuren, weet je.”

„Zeg hem,” antwoordde Becky, „dat zoodra Sir Pitt's zaken geregeld zijn, iedereen betaald wordt en geef hem voorloopig een kleinigheid. Hier heb je de cheque, die Pitt voor den kleinen jongen gaf,” en zij nam uit haar tasch een papier, dat Sir Pitt haar voor haar zootje en stamhouder van den jongeren tak der Crawley's gegeven had, en overhandigde dit haar echtgenoot. Zij had in werkelijkheid zelf het terrein, waarop haar echtgenoot wenschte, dat zij zich zou wagen, reeds verkend — het o zoo omzichtig verkend en het onveilig bevonden. Zelfs bij de geringste zinspeling op geldverlegenheid was hij op het punt om heen te gaan en legde duidelijk teekenen van onrust aan den dag. En hij begon een lange toespraak, waarin hij uitlegde, hoe krap hij zelf zat; dat de pachters hem niet betaalden; dat zijn vaders zaken en de onkosten, waarmede het overlijden van den ouden heer gepaard ging, hem in moeilijkheden hadden gebracht; dat hij zijn hypotheken wilde afdoen; en dat hij bij de bankiers en agenten reeds zijn crediet overschreden had; en Pitt Crawley eindigde met een minnelijke schikking met zijn schoonzuster te treffen en haar een zeer kleine som voor haar jongetje te overhandigen.

Pitt wist, hoe arm zijn broer en diens gezin het moesten hebben. Het kon niet aan de aandacht van zulk een berekenden en ervaren, ouden diplomaat ontgaan zijn, dat Rawdon's gezin niets bezat om van te leven en dat men niet van niets een huishouden kan drijven en een rijtuig houden. Hij wist heel goed, dat hij het geld bezat en zich toegeëigend had, dat volgens logische berekening zijn jongeren broer ten deel had moeten vallen; en wij kunnen er zeker van zijn, dat hij gewetenswroeging had, die hem waarschuwde, dat hij voor die teleurgestelde bloedverwanten iets moest doen bij wijze van rechtvaardiging, of, laat ons zeggen, vergoeding. Een rechtvaardig, fatsoenlijk man, niet zonder hersens, die zijn gebeden opzeide, en die zijn catechismus kende en in het oog der wereld zijn plichten in dit leven nakwam, kon niet anders dan zich bewust wezen, dat hij zijn broer iets verschuldigd was, en dat hij moreel Rawdon's crediteur was.

Maar als men in de kolommen van het nieuwsblad de „Times” ieder oogenblik eigenaardige aankondigingen vindt van den Minister van Financiën, die de ontvangst bericht van vijftig pond van A. B., of tien pond van W. F., als gewetensgeld, welke betalingen die boetvaardigen Zijne Excellentie verzoeken door middel der pers te publiceeren; dan is de Minister zonder twijfel, en de lezer eveneens, er altijd volkomen zeker van, dat bovengenoemde A. B. en W. F. slechts een zeer klein gedeelte betalen, van wat zij werkelijk schuldig zijn, en dat de man, die een bankbiljet van twintig pond stuurt, hoogstwaarschijnlijk honderden of duizenden meer bezit, waarvan hij rekenschap behoorde te geven. Zoo zijn ten minste mijn gevoelens, als ik de ongenoegzaam boetvaardige daden van A. B. of W. F. lees. En ik twijfel er niet aan, dat Pitt Crawley's berouw, of vriendelijkheid als u wilt, tegenover zijn jongeren broer, waarvan hij zooveel voordeel had getrokken, slechts een lage interest was van het kapitaal, dat hij aan Rawdon verschuldigd was. Niet iedereen is genegen zelfs zooveel te betalen. Van geld afstand te doen is een opoffering, welke de kracht van bijna elken ordelievenden man te boven gaat. Er is nauwelijks een man op de wereld, die zichzelf niet heel verdienstelijk vindt, als hij zijn naaste vijf pond geeft. De verkwister geeft, niet omdat hij er een weldadig genoeg in vindt te geven, maar omdat hij er een lui vermaak in scheidt geld uit te geven. Hij zou zich niet een enkel genot ontzeggen; niet zijn loge in de opera, noch zijn paard, noch zijn diner, noch zelfs het genoeg Lazarus vijf pond te schenken. De spaarzame, die goed, verstandig en rechtvaardig is en niemand een cent schuldig is, wendt zich van den bedelaar af, pingelt

met een huurkoetsier, of verloochent een armen bloedverwant, en ik twijfel, wie het meest egoïst van die twee is. Geld heeft slechts verschillende waarden in de oogen van beiden.

Dus, in één woord, Pitt Crawley dacht nu eens, dat hij zijn broer zou helpen, en dan weer, dat hij er een andermaal eens over zou denken.

En wat Becky betreft, zij was er de vrouw niet naar al te veel van de edelmoedigheid van haar naasten te verwachten en zij was heel tevreden met alles, wat Sir Pitt voor haar had gedaan. Zij was door het hoofd der familie erkend. Als Pitt haar niets wilde geven, dan zou hij haar den een of anderen dag wel wat bezorgen. En als zij geen geld van haar zwager ontving, dan kreeg zij iets, dat evengoed als geld was — crediet. Raggles werd tamelijk gerustgesteld bij den aanblik van de verbintenis tusschen de broers, door een klein sommetje, en door de belofte van een grootere som, welke spoedig uitbetaald zou worden. En Rebecca vertelde juffrouw Briggs, wier Kerstmisrente van het sommetje door haar geleend, Becky met een air van oprechte vreugde betaalde en alsof haar schatkist boordevol goud was — Rebecca, zeiden wij, deelde juffrouw Briggs streng vertrouwelijk mede, dat zij in Briggs' belang met Sir Pitt, die een beroemd financier was, beraadslaagd had over de meest voordeelige belegging van juffrouw Briggs' overig kapitaaltje; dat Sir Pitt na lang beraad de veiligste en meest voordeelige manier gevonden had, waarop Briggs haar geld kon beleggen; en daar hij bijzonder veel belang stelde in haar, als een trouwe vriendin van wijlen juffrouw Crawley, en van de geheele familie, had hij, lang voordat hij de stad had verlaten, aangeraden haar geld beschikbaar te hebben, zoodat zij op het gunstigste oogenblik de aandeelen, welke Sir Pitt op het oog had, zou kunnen koopen. Arme juffrouw Briggs was erg dankbaar voor dit bewijs van Sir Pitt's belangstelling — het kwam zoo ongevraagd, zeide zij, want het was nooit bij haar opgekomen haar Staatsstukken te verkoopen — en de kieschheid verhoogde de vriendelijkheid van den dienst, welken men haar bewees; en zij beloofde dadelijk met haar zaakwaarnemer te gaan spreken om op het gunstig oogenblik haar geld beschikbaar te hebben.

En deze waarde vrouw was Rebecca en haar edelmoedigen weldoener, den kolonel, zoo dankbaar voor hun goedhartigheid in deze zaak, dat zij uitging en het grootste gedeelte van haar halfjaarlijksche rente besteedde voor een zwart fluweelen jasje voor den kleinen Rawdon, die, tusschen twee haakjes, nu bijna te groot was geworden voor zwart fluweel en den leeftijd bereikt had voor de mannelijke jas en pantalon. Hij was een knappe jongen met een open gelaat, blauwe oogen en golvend vlasblond haar, frisch van leden, maar edelmoedig en teerhartig; zeer gehecht aan allen, die goed voor hem waren — aan zijn pony, aan lord Southdown, die hem het paardje schonk — hij bloosde en straalde, als hij den vriendelijken, jongen edelman zag — aan den stalknecht, die voor den pony moest zorgen, aan Molly, de keukenmeid, die hem 's avonds op spookgeschiedenissen vergastte en hem met lekkernijen van het diner volstopte, aan Briggs, die hij plaagde en uitlachte, en vooral aan zijn vader, wiens gehechtheid aan den knaap ook zonderling om te zien was. Toen hij ongeveer acht jaar oud was, kunnen wij zeggen, dat hier zijn genegenheid eindigde. Na een poos was het mooie visioen van zijn moeder langzaam vervaagd. Bijna twee jaar lang had zij niet tegen het kind gesproken. Zij had een afkeer van hem. Hij had de mazelen en den kinkhoest. Hij verveelde haar. Op zekeren dag, toen hij op het portaal stond, nadat hij van de bovenste verdieping naar beneden geslopen was, aangetrokken door zijn moeders stem, die voor lord Steyne zong, werd de deur van het salon plotseling geopend en de kleine spion ontdekt, die slechts een oogenblik te voren verrukt naar de muziek had geluisterd.

Zijn moeder kwam de kamer uit en gaf hem een paar hevige klappen om zijn ooren. Hij hoorde den markies binnen lachen (welke laatste pret had over dit ongegeneerd en ongekunsteld vertoon van Becky's opvliegendheid), en hij vluchtte naar beneden naar zijn vrienden in de keuken, waar hij zich aan zijn smart overgaf.

„Het is niet, omdat het mij pijn doet,” bracht de kleine Rawdon snikkend uit — „maar — maar” — een vloed van tranen en snikken eindigde den zin. Het hart van het jongetje bloedde. „Waarom mag ik haar niet hooren zingen? Waarom zingt zij nooit voor mij — zooals voor

dien kaalhoofdigen man met de groote tanden?" Met verschillende tusschenpoozen bracht hij snikkend deze uitroepen van woede en smart uit. De keukenmeid keek de werkmeid eens aan; de werkmeid keek veelbeteekenend naar den knecht — de vreeselijke keuken-inquisitie, welke in ieder huis vonnist en alles weet, vonniste op dat oogenblik Rebecca.

Na dit voorval was zijn moeders afkeer in haat veranderd; het bewustzijn, dat het kind in huis was, was haar een schande en een kwelling. Zelfs zijn aanblik ergerde haar. Vrees, twijfel en tegenstand ontwaakten ook in den boezem van den knaap. Sedert den dag van de klappen om zijn ooren was er een kloof.

Lord Steyne had ook een grooten afkeer voor den jongen. Als zij elkaar bij ongeluk ontmoetten, maakte hij sarcastisch buigingen en opmerkingen tegen het kind, of keek hem met doordringende oogen woedend aan. Rawdon keek hem dan strak aan en balde zijn vuistjes als antwoord. Hij kende zijn vijanden wel; en van alle heeren, die aan huis kwamen, haatte hij dezen wel het meest. Eens zag de knecht hem in de hal met gebalde vuisten voor lord Steyne's hoed staan. De knecht vertelde dit voorval als een kostelijke mop aan lord Steyne's koetsier; die dienaar deelde het lord Steyne's bediende en het personeel in het algemeen mede. En spoedig daarop, toen mevrouw Rawdon Crawley te Gaunt House verscheen, wist de portier, die het hek ontgrendelde, het personeel in verschillende livreien in de hal, de bedienden in witte vesten, die van portaal naar portaal de namen van kolonel en mevrouw Crawley schreeuwden, alles omtrent haar, of zij verbeeldden het zich althans. De man, die haar ververschingen aanbod en achter haar stoel stond, had haar reputatie met den grooten heer in de bonte kleeding naast hem besproken. *Bon Dieu!* het is een verschrikkelijk ding, die inquisitie der bedienden! Men ziet een vrouw in een groot gezelschap in een schitterend salon, omringd door trouwe bewonderaars, levendige blikken om zich werpend, in de puntjes gekleed, gegolfd, geblanket, glimlachend en gelukkig: Ontdekking nadert haar eerbiedig, in den vorm van een reusachtigen, gepoederden man met dikke kuiten en een blad met ijs, met Lastering (die even noodlottig is als de waarheid) achter hem, in den vorm van den lummelachtigen kerel, die de wafeltjes draagt. Mevrouw, uw geheim wordt door deze mannen op hun sociëteit in de herberg vanavond besproken. James zal Charles zijn denkbeelden omtrent u mededeelen onder het rooken van hun pijp en bij hun potten bier. Er zijn menschen, die figuranten als bedienden moesten hebben op de Kermis der IJdelheid — figuranten, die niet schrijven konden. Als gij schuldig zijt, beef dan. Die kerel achter uw stoel kan wel een Janitsaar wezen met een boogpees in den zak van zijn pluchen pantalon. En als gij niet schuldig zijt, vermijd dan den schijn: welke even verderfelijker is als schuld.

„Was Rebecca schuldig, of niet?" Het „veemgericht" van het personeel had haar veroordeeld.

En, ik schaam mij het te zeggen, zij zou geen crediet gehad hebben, als zij niet geloofden, dat zij schuldig was. Het was de aanblik der rijtuiglantaarns van markies Steyne vóór haar deur, door Raggles beschouwd, welke in de middernachtelijke duisternis brandden, die den moed er bij hem inhielden, zooals hij later zeide; dat nog zelfs meer dan Rebecca's listen en gevele.

En aldus — hoogstwaarschijnlijk onschuldig — baande zij zich duwend en wringend een weg om, wat men noemt, zich „een positie in de maatschappij" te verwerven, en de bedienden beschouwden haar verachtelijk als een verloren vrouw, die haar verderf tegemoet ging. Zoo ziet men Molly, het dienstmeisje, op zekeren ochtend een spin gadeslaan, die haar draad langs den deurstijl spint en er moeizaam tegenop klautert, totdat zij het spelletje moede, haar bezem opheft en zoowel den draad als den bedreven werkman wegveegt.

Een of twee dagen vóór Kerstmis maakten Becky, haar echtgenoot en haar zoon zich gereed om de feestdagen op het landgoed hunner voorvaderen te Queen's Crawley door te brengen. Becky zou het kind graag thuis gelaten hebben en zij zou het ook gedaan hebben, als niet lady Jane den knaap zoo dringend uitgenoodigd had; en Rawdon niet zoo duidelijk symptomen

van opstand en ontevredenheid over haar verwaarloozing van haar zoon aan den dag legde. „Hij is het aardigste en knapste kereltje van geheel Engeland,” zeide de vader op verwijtenden toon tegen haar, „en het heeft er veel van, Becky, of je niet eens zooveel van hem houdt als van je patrijshond. Je zult niet veel last van hem hebben; thuis zal hij in de kinderkamer wezen, en in de diligence zal ik hem buitenop bij mij nemen.”

„Waar je zelf gaat zitten, omdat je die vieze sigaren van jou wilt rooken,” antwoordde mevrouw Rawdon.

„Ik herinner mij nog den tijd, dat je ze ook wel lekker vond,” luidde het antwoord van den echtgenoot.

Becky lachte: zij was bijna altijd in een goede luim. „Dat was, toen ik op mijn bevordering wachtte, domoor,” zeide zij. „Neem Rawdon buitenop bij jou en geef hem ook een sigaar, als je daar zin in hebt.”

Rawdon verwarmde zijn zoontje gedurende de winterreis echter niet op deze wijze, maar hij en Briggs wikkelden het kind in sjaals en bouffanten, en op een donkeren ochtend bij het schijnsel der lantaarns van de „White Horse Cellar” werd hij met allen eerbied boven op de diligence geheschen: en met niet weinig verrukking sloeg hij den zonsopgang gade, en maakte hij zijn eerste reis naar de woning, die zijn vader nog steeds zijn tehuis noemde. Het was een reis vol onuitsprekelijk genot voor den jongen; alle voorvallen onderweg wekten zijn grenzenlooze belangstelling op en zijn vader beantwoordde al zijn vragen in verband daarmee en vertelde hem, wie er in dat groote witte huis rechts woonde en wien het park toebehoorde. Zijn moeder, binnenin het voertuig, met haar kamenier en haar bont, haar sjaals, en haar reukflacons, maakte zooveel drukte, dat men meenen zou, dat zij nog nooit met een diligence gereisd had — nog veel minder, dat zij uit deze zelfde gestuurd was om plaats te maken voor een betalenden reiziger op een zekere reis, ongeveer een tiental jaren geleden.

Het was weer donker, toen de kleine Rawdon te Mudbury wakker gemaakt werd om in zijn ooms rijtuig plaats te nemen; en hij zat verwonderd naar buiten te kijken, naar het groote ijzeren hek, dat opengeworpen werd, en naar de witte stammen der lindeboomen, welke snel voorbijvlogen, totdat zij eindelijk stilhielden voor de verlichte vensters van de Hall, welke een gezellig kerstwelkom uitstraalden.

De haldeur was wijd geopend — er brandde een flink vuur in den grooten ouden haard — een tapijt bedekte de zwart geruite vloertegels. „Het is het oude Turksche, dat vroeger in de schilderijengalerij der lady's Crawley lag,” dacht Rebecca, en het volgende oogenblik kuste zij lady Jane. Zij en Sir Pitt volbrachten diezelfde begroeting met grooten ernst: maar Rawdon, die gerookt had, hield zich een beetje op een afstand van zijn schoonzuster, wier beide kinderen hun neefje naderden; en terwijl Matilda haar hand uitstak en hem kuste, bewaarde Pitt Binkie Southdown, de stamhouder, een vrij grooten afstand en nam hem eens op, zooals een kleine hond dat een grooten doet.

Daarna geleidde de vriendelijke gastvrouw haar gasten naar de gezellige kamers, waar vroolijke vuurtjes vlamden. Vervolgens kwamen de jonge meisjes aan mevrouw Rawdon's deur kloppen onder voorwendsel, dat zij zich gaarne nuttig wenschten te maken, maar in werkelijkheid om het genoegen te smaken den inhoud van haar hoedendozen en haar japonnen te bezichtigen, die, ofschoon zwart, toch volgens de laatste Londensche mode waren. En zij vertelden haar, hoeveel er op de Hall verbeterd was, en dat de oude lady Southdown weg was, en dat Pitt zijn plaats in het graafschap innam, zooals dat inderdaad een Crawley betaamde. Toen, nadat de bel voor het diner geluid had, verzamelde de familie zich aan tafel, gedurende welken maaltijd Rawdon Jr. naast zijn tante, de goedgehartige vrouw des huizes, zat; en Sir Pitt buitengewoon oplettend was voor zijn schoonzuster aan zijn rechterhand. De kleine Rawdon legde een uitstekenden eetlust aan den dag en gedroeg zich als een heer.

Aan het eind van den maaltijd en nadat Sir Pitt een gepast dankgebed uitgesproken had, werd de jeugdige erfgenaam voorgesteld en naast den baronet op een hoogen stoel gezet, terwijl het dochtertje zich meester maakte van den stoel en het kleine wijnglas, die dicht bij haar moeder

voor haar gereed stonden. „Ik vind het prettig hier te eten,” zeide Rawdon Jr., toen hij klaar was, terwijl hij zijn oogen naar het vriendelijke gelaat van zijn bloedverwante opsloeg.

„Waarom?” vroeg de goede lady Jane.

„Als ik thuis ben, eet ik in de keuken,” antwoordde Rawdon Jr., „of anders bij Briggs.” Maar Becky had het zoo druk met den baronet, haar gastheer, en uitte zulk een stortvloed van loftuitingen en betuigingen van opgetogenheid en verrukking, en drukte in zulke vleiende bewoordingen haar bewondering uit voor den jeugdigen Pitt Binkie, die, zooals zij verzekerde, het mooiste, intelligentste en nobelste kind was, dat sprekend op zijn vader geleek, dat zij de opmerkingen van haar eigen vleesch en bloed aan het andere einde van de groote, glanzende tafel niet hoorde.

Daar hij een gast was en het de eerste avond van zijn komst was, mocht de jonge Rawdon opblijven tot het theeuurtje voorbij was, en een groot verguld boek voor Sir Pitt op tafel gelegd werd, al de bedienden binnenstroomden en Sir Pitt een godsdienstoefening hield. Het was voor de eerste maal, dat de arme kleine jongen zulk een plechtigheid bijwoonde, of er zelfs van hoorde.

Er was veel aan het huis verbeterd gedurende het korte bestuur van den baronet, en Becky verklaarde, dat het volmaakt, betooverend en verrukkelijk was, toen zij het in zijn gezelschap bekeek. En wat de kleine Rawdon betreft, die het met de kinderen als gids in oogenschouw nam, het leek hem een volmaakt tooverpaleis. Er waren lange galerijen en oude staatsie-slaapkamers, er waren schilderijen, oud porselein en wapenrustingen. Er waren de kamers, waarin grootvader stierf en welke de kinderen met angstige blikken voorbij liepen. „Wie was grootvader?” vroeg hij; en zij vertelden hem, dat hij erg oud was en in een stoel rondgereden werd; en zij lieten hem dien stoel zien, die nu in een schuurtje stond te verrotten, waar hij gestaan had sedert den dag, dat de oude heer naar de kerk daarginds gereden was, waarvan men de spits boven de olmen van het park kon zien glinsteren.

De broers hadden het verscheidene ochtenden druk met het bezichtigen van de verbeteringen, welke het vernuft en het beleid van Sir Pitt aangebracht hadden. En terwijl zij wandelden, of reden, en keken, konden zij spreken zonder elkaar al te zeer te vervelen. En Pitt zorgde er wel voor Rawdon mede te deelen, welke hooge onkosten deze verbeteringen met zich mee gebracht hadden, en dat een man, die landerijen en effecten bezit, toch dikwijls erg om twintig pond verlegen kan wezen. „Daar heb je het nieuwe hek bij de portiersloge,” zeide Pitt, terwijl hij er nederig met zijn bamboe-wandelstok naar wees, „ik kan het evenmin betalen, vóór ik mijn renten in Januari ontvang, als dat ik kan vliegen.”

„Ik kan je tot dien tijd leenen, Pitt,” antwoordde Rawdon tamelijk droevig; en zij gingen naar binnen en bekeken de herstelde portierswoning, waar het familiewapen pas opnieuw in steen uitgehouwen was; en waar de oude vrouw voor het eerst sedert vele lange jaren goedsluitende deuren, een dicht dak en heele ruiten had.

HOOFDSTUK XLV.

Hampshire en Londen.

Maar Sir Pitt had meer gedaan dan hekken herstellen en vervallen portierswoningen restaureeren op het landgoed Queen's Crawley. Als een wijs man was hij aan het werk getogen om de benadeelde populariteit van zijn geslacht weer op te bouwen en de ruïnen te herstellen, waarin zijn beruchte en verkwistende voorganger diens naam had achtergelaten. Hij werd spoedig na zijn vaders overlijden als afgevaardigde van het kiesdistrict gekozen: en daar hij een magistraat, een parlamentslid, een voornaam personage in het graafschap en het hoofd van een oud geslacht was, stelde hij het zich als plicht zich aan de inwoners van Hampshire te vertoonen, schonk milde giften aan de liefdadige instellingen van het graafschap, legde ijverig bezoeken af bij al de menschen in het graafschap; in één woord, hij spande zich geducht in om die plaats in Hampshire en later in het koninkrijk in te nemen, waarop hij vond, dat hij met zijn buitengewone talenten zeker recht had aanspraak te maken. Lady Jane kreeg de opdracht goede vrienden te wezen met de Fuddlestones, en de Wapshots, en de andere beroemde baronets, hun bureu. Men kon hun rijtuigen nu herhaaldelijk in de oprijlaan van Queen's Crawley zien; zij dineerden nu vrij dikwijls op de Hall (waar de maaltijden zoo goed toebereid waren, dat het duidelijk was, dat lady Jane er slechts zelden de hand in had), en op hun beurt gingen Pitt en zijn vrouw onverdroten uit dineeren bij elke weersgesteldheid, onverschillig hoe groot de afstanden waren, want, ofschoon Pitt niet veel voor vroolijkheid voelde, daar hij een koel man was, met een slechte gezondheid en dito eetlust, beschouwde hij gastvrijheid en minzaamheid toch als een plicht, welken zijn maatschappelijke rang hem oplegde, en iederen keer als hij hoofdpijn kreeg, omdat hij te lang na het diner met de heeren wijn had gedronken, voelde hij zich het slachtoffer van zijn plicht. Hij sprak over den oogst, de graanwetten, de politiek met de beste landedellieden. Hij (die vroeger neiging vertoonde een allerbedroevendste vrijdenker op deze punten te wezen) verdiepte zich nu met geestdrift in de vraagstukken betreffende stroopen en gereserveerde wildparken. Hij jaagde niet; hij was geen liefhebber, hij was een man, die van studie en vreedzame bezigheden hield; maar hij vond, dat de paardenfokkerij gehandhaafd moest worden, en dat men dus ook aan het fokken van vossen de aandacht moest schenken; en wat hem betreft, als zijn vriend, Sir Huddleston Fuddlestone, op zijn land wenschte te jagen, en zooals vroeger te Queen's Crawley voor de Fuddlestone vossenjacht wilde bijeenkomen, dan zou hij hem en de heeren van het jachtgebied van Fuddlestone met genoegen daar zien. En ook tot groote ontsteltenis van lady Southdown werd hij iederen dag ouderwetscher in zijn opvattingen; hij preekte niet langer in het openbaar en woonde de bijeenkomsten in de bedehuizen niet meer bij; ging geregeld naar de kerk; bracht een bezoek bij den bisschop en alle geestelijken te Winchester; en opperde geen bezwaren, toen de eerwaarde Aartsdeken Trumper hem een partijtje whist voorstelde. Welke smarten moet lady Southdown wel geleden hebben en wat een paria moet zij haar schoonzoon gevonden hebben, dat hij zulk een goddeloos vermaak veroorloofde! en toen, nadat de familie van een oratorium te Winchester weer thuis was, de baronet de jonge meisjes mededeelde, dat hij haar het volgend jaar waarschijnlijk naar de bals in het graafschap zou meenemen. Zij aanbadden hem voor zijn goedheid. Lady Jane was maar al te gehoorzaam en misschien zelf wel blij er heen te gaan. De douairière zond de schrijfster van de „Waschvrouw van Finchley Common” in de Kaap de ijselijkste beschrijvingen van haar dochters wereldsch gedrag; en daar haar huis te Brighton toen leeg stond, keerde zij naar die badplaats terug en haar afwezigheid werd niet zeer door haar kinderen betreurd. Wij kunnen ook veronderstellen, dat Rebecca, toen zij haar tweede bezoek aan Queen's Crawley bracht,

niet bijzonder rouwig was om de afwezigheid van de dame met de medicijntrommel; ofschoon zij lady Southdown met Kerstmis een brief schreef, waarin zij zich beleefd in lady Southdown's herinnering aanbeval en met dankbaarheid over het genot sprak, dat de gesprekken van lady Southdown haar tijdens haar bezoek geschonken hadden, en uitweidde over de vriendelijkheid, waarmede deze haar gedurende haar ziekte behandeld had, en verzekerde, dat alles te Queen's Crawley haar aan haar afwezige vriendin herinnerde.

Een groot gedeelte van de veranderde houding en de populariteit van Sir Pitt Crawley zou men toe kunnen schrijven aan de raadgevingen van dat schrandere vrouwtje uit Curzon Street.

„Jij een baronet blijven — jij neemt er genoeg mee een eenvoudig landedelman te zijn,“ zeide zij tot hem, toen hij haar gast in Londen was. „Nee, Sir Pitt, ik ken je beter. Ik ken je begaafdheid en eerezucht. Je verbeeld je, dat je beide verbergt: maar voor mij kan je de eene noch de andere verborgen houden. Ik liet lord Steyne je brochure over mout zien. Hij kende haar; en hij zeide, dat het volgens de meening van het geheele kabinet het knapste werk over dit onderwerp was. Het ministerie heeft een oogje op je en ik weet, wat je graag wilt. Je wilt je in het Parlement onderscheiden; iedereen zegt, dat je de knapste redenaar van geheel Engeland bent (want men herinnert zich je redevoeringen te Oxford nog). Je wilt afgevaardigde voor het graafschap zijn, waar je oppermachtig bent met je eigen stem en met den steun van de ‚borough‘. En je wilt baron Crawley van Queen's Crawley wezen en dat zal je ook, vóór je sterft. Ik doorzie het allemaal. Ik kan in je hart lezen, Sir Pitt. Als ik een echtgenoot had, die jouw verstand bezat, zoowel als jouw naam, dan denk ik zoo wel eens, dat ik hem niet onwaardig zou wezen — maar — maar ik ben nu jouw bloedverwante maar,“ voegde zij er met een lachje aan toe. „Arm als ik ben, heb ik wel wat invloed — en wie weet, misschien kan de muis nog wel den leeuw een dienst bewijzen.“

Pitt Crawley was verbaasd en verrukt over haar toespraak.

„Wat begrijpt die vrouw mij goed!“ zeide hij. „Ik kon Jane er nooit toe krijgen die bladzijden van de moutbrochure te lezen. Zij heeft er geen idee van, dat ik zulke groote talenten en zooveel eerezucht bezit. Zoo, dus zij herinneren zich, dat ik te Oxford redevoeringen heb gehouden? De schurken! Nu ik mijn stedelijk kiesdistrict vertegenwoordig en misschien afgevaardigde voor het graafschap word, beginnen zij zich mij te herinneren! Lord Steyne negeerde mij verleden jaar nog op de receptie ten hove: eindelijk komen zij tot de ontdekking, dat Pitt Crawley iemand van beteekenis is. Ja, de man, welke door deze menschen veronachtzaamd werd, was steeds dezelfde: het ontbrak slechts aan de gunstige gelegenheid, en ik zal ze toonen, dat ik even goed kan spreken en handelen als schrijven. Achilles openbaarde zich niet, vóór zij hem het zwaard gaven. Ik houd het nu vast en de wereld zal nog van Pitt Crawley hooren.“

Daarom was die schelm van een diplomaat zoo gastvrij geworden; daarom was hij zoo welwillend jegens ziekenhuizen en oratorium-vereenigingen; zoo vriendelijk tegen het domkapittel; zoo gul met het geven en het accepteren van diners; zoo buitengewoon minzaam tegen de boeren op marktdagen; zoo geïnteresseerd bij de zaken van het graafschap; daarom was het Kerstfeest op de Hall het vrolijkste sedert vele lange jaren. Op Kerstdag had er een groote familie-reünie plaats. Al de Crawley's van de Pastorie kwamen dineeren. Rebecca was even openhartig en lief tegen mevrouw Bute, alsof deze nooit haar vijandin was geweest, toonde hartelijke belangstelling in de lieve meisjes en was verbaasd over de vorderingen, welke zij sedert haar tijd in de muziek gemaakt hadden; en zij stond er op, dat een der duetten herhaald zou worden uit het groote liederen-album, dat Jim, al mopperend, onder zijn arm van de Pastorie mee had moeten brengen. Mevrouw Bute zag zich wel gedwongen een welvoeglijke houding tegen de kleine avonturierster aan te nemen — maar was natuurlijk vrij later met haar dochters over den bespottelijken eerbied, waarmede Sir Pitt zijn schoonzuster behandelde, van gedachten te wisselen.

„Maar Jim, die aan tafel naast haar zat, verzekerde, dat zij een kraan was; en de geheele predikantsfamilie was het er zonder uitzondering over eens, dat de kleine Rawdon een prachtkereltje was. Zij eerbiedigden den mogelijken baronet in den jongen, want alleen de ziekelijke, bleeke, kleine Pitt Binkie stond hem in den weg.“

De kinderen waren beste maatjes. Pitt Binkie was een veel te klein hondje om met zulk een grooten hond als Rawdon te spelen: en daar Matilda maar een meisje was, was zij natuurlijk geen geschikt speelgenootje voor een jongen heer van bijna acht jaar, die spoedig buisjes ging dragen. Hij nam dadelijk het commando over dit groepje op zich — het kleine meisje en jongetje volgden hem met grooten eerbied, als hij zich verwaardigde met hen te spelen. Hij genoot van het buitenleven. De moestuin verschafte hem enorm veel genot, de bloemen slechts matig; maar de duiven, en het pluimvee, en de stallen, als hij die een bezoek mocht brengen, brachten hem in verrukking. Hij verzette er zich tegen door de meisjes Crawley gekust te worden; maar hij stond lady Jane soms toe hem te omhelzen: en naast haar zat hij graag, als het sein om zich terug te trekken gegeven werd, en de dames de heeren bij hun Bordeauxwijn achterlieten — liever naast haar dan naast zijn moeder. Want toen Rebecca zag, dat teederheid in zwang was, riep zij Rawdon op zekeren avond bij haar en kuste hem in de tegenwoordigheid van alle dames.

Hij keek haar vlak in het gelaat na deze handeling, beefde en bloosde hevig, zooals altijd, wanneer hij ontroerd was. „U kust mij thuis nooit, mama,” zeide hij; waarop een algemeene stilte en consternatie volgde, en Becky hem met lang geen aangenamen blik aankeek.

Rawdon hield veel van zijn schoonzuster om haar genegenheid voor zijn zoon. Lady Jane en Becky konden tijdens dit bezoek niet zoo goed met elkaar opschieten, als de vorige maal, toen de kolonelsvrouw zich er op toelegde om zich aangenaam te maken. Die twee opmerkingen van het kind hadden eenigszins een verkoeling tusschen haar teweeggebracht. Misschien was Sir Pitt wel wat al te attent voor Becky.

Maar Rawdon, zooals het zijn leeftijd betaamde, hield meer van het gezelschap van mannen dan van vrouwen; en hij was het nooit moe zijn vader naar de stallen te vergezellen, waar de kolonel zich terugtrok om zijn sigaar te rooken — terwijl Jim, de zoon van den predikant, zich soms voor dit amusement, zoowel als voor andere, bij zijn neef aansloot. Hij en de jachttopziener van den baronet waren heel goede vrienden, daar hun beider liefde voor honden hen veel bij elkaar bracht. Op zekeren dag gingen de heer James, de kolonel en Horn, de jachttopziener, op de fazantenjacht en namen den kleinen Rawdon mee. Andermaal, op een allerverrukkelijksten ochtend, namen deze vier heeren aan een rattenjacht in de schuur deel. Zulk een edele sport had Rawdon nog nooit gezien. De uiteinden van zekere afvoerbuizen in de schuur werden dichtgestopt, terwijl in de andere openingen fretten gezet werden; en daarna stonden zij zwijgend op een afstand, met opgeheven stokken in hun handen, terwijl een kleine terrier (de beroemde hond, Forceps, van den heer James) in gespannen verwachting, nauwelijks ademhaalde van opwinding, en onbeweeglijk op drie pooten naar het zwakke gepiep van de ratten beneden luisterde. De nagejaagde beesten sprongen eindelijk, door de wanhoop moedig geworden, boven den grond: de terrier nam er één voor zijn rekening, de jachttopziener een ander, Rawdon miste in zijn gejaagdheid en opwinding zijn rat, maar sloeg daarentegen een fret halfdood.

Maar de grootste dag van alle was die, waarop de jachthonden van Sir Huddleston Fuddleston op het grasveld te Queen's Crawley samenkwamen.

Dat was een prachtschouwspel voor den kleinen Rawdon. Om halfelf ziet men Tom Moody, den pikeur van Sir Huddleston Fuddleston, de oprijlaan opdraven, gevolgd door den troep edele jachthonden in een compacte massa — de achterhoede wordt gevormd door de twee „whips”, in scharlakenroode jassen — lichte jongens met wreede gelaatstrekken op rasechte, magere paarden gezeten, die een bewonderenswaardige handigheid bezitten, de uiteinden van hun lange, zware zweepen op het teerste gedeelte der huid te doen neerkomen van iederen hond, die het waagt van den troep af te dwalen, of maar de minste aandacht te schenken aan de hazen en konijnen, die onder hun neus wegspringen, of zelfs maar zooveel als tegen ze te knipoogen.

Dan volgt Jack, Tom Moody's zoon, die honderd pond weegt, honderd twee en twintig c.M. lang is en ook nooit groter zal worden. Hij zit op een groot, mager jachtpaard, dat half bedekt is door één enorm zadel. Dit dier is Sir Huddleston Fuddleston's lievelingspaard —

Nob. Andere paarden, door andere kleine jongens bereden, komen van tijd tot tijd aan, wachtend op hun meesters, die spoedig in korten galop zullen komen aanrijden. Tom Moody rijdt tot de deur van de Hall, waar hij verwelkomd wordt door den bottelier, die hem iets te drinken aanbiedt, waarvoor hij bedankt. Hij en zijn troep honden trekken zich dan op een beschut hoekje van het grasveld terug, waar de honden op het gras rollen en spelen, of nijdig tegen elkaar grommen, terwijl zij telkens weer tot een hevig gevecht komen, dat spoedig onderdrukt wordt door Toms stem, ongeëvenaard in het standjes maken, of door de kronkelende riemen der zweepen. Verscheidene jonge heeren rijden op volbloed paarden, met leeren beenstukken tot aan de knieën en treden het huis binnen om cherry-brandy te drinken en de dames hun opwachting te maken, terwijl anderen, meer bescheiden en den sportman passend, zich ontdoen van hun modderige laarzen en hun rijpaarden voor hun jachtpaarden verwisselen en zich vooraf warm galoppeeren om het grasveld. Dan verzamelen zij zich bij den troep honden in den hoek en praten met Tom Moody over vroegere jachtpartijen, over de verdiensten van Sniveller en Diamond, en over den toestand van het terrein en het slechte ras vossen.

Spoedig daarop verschijnt Sir Huddleston Fuddlestone op een vluggen klophengst en rijdt tot de Hall, waar hij binnengaat en de dames begroet, waarna hij, daar hij een man van weinig woorden is, tot de werkzaamheden overgaat. De honden komen voor de deur van de Hall en de kleine Rawdon gaat de stoep af en begeeft zich in hun midden, opgewonden, maar toch eenigszins verschrikt door hun liefkoozingen, de stompen, welke hij van hun kwispelende staarten krijgt, en door hun hondengekibbel, nauwelijks door Tom Moody's tong en zweep in bedwang gehouden. Ondertusschen heeft Sir Huddleston zich onhandig op Nob geheschen. „Laten wij het boschje van Sowster eens probeeren, Tom,” zegt de baronet, „boer Mangle zeide mij, dat daar twee vossen zijn.” Tom blaast op zijn hoorn en draaft heen, gevolgd door de honden, door de „whips”, door de jeugdige heeren van Winchester, door de boeren uit den omtrek, door de arbeiders der parochie te voet, voor wie de dag een groote feestdag is; terwijl Sir Huddleston met kolonel Crawley de achterhoede vormt, en de geheele stoet verdwijnt in de oprijlaan.

De Weleerwaarde Bute Crawley (die te bescheiden was om zich op de openbare bijeenkomst vóór zijn neefs vensters te vertoonen), dien Tom Moody zich veertig jaar geleden herinnert als een slanken geestelijke, die de wildste paarden bereed, over de breedste beken sprong en den spot dreef met de hoogste hekken van het land — wij herhalen, zijn weleerwaarde kwam toevallig op zijn krachtig zwart paard het nauwe pad, dat naar de Pastorie leidde, uitgedraafd, toen Sir Huddleston voorbijreed; hij voegt zich bij den waarden baronet. Honden en ruiters verdwijnen en de kleine Rawdon blijft verwonderd en in een gelukkige stemming op de stoep achter.

Al had de kleine Rawdon dan gedurende deze vakantie geen bijzondere sympathie voor zijn oom opgevat, die altijd ontzagwekkend en onhartelijk was, en zich in zijn studeerkamer opsloot, verdiept in rechtszaken en omringd door deurwaarders en boeren — dan had hij zich toch de gunst van zijn gehuwde en ongehuwde tantes verworven, van de beide kinderen van de Hall en van Jim van de Pastorie, welken laatste Sir Pitt aanmoedigt om een van de beide jonge dames het hof te maken, ongetwijfeld met dien verstande, dat hem de domineesplaats wordt gegeven, als zijn vossenjagende ouwe heer die niet meer zal bekleeden. Jim zelf doet niet meer aan die sport en bepaalt zich tot de onschuldige eenden- en snippenjacht en wat beuzelen met ratten gedurende de Kerstvacantie, waarna hij naar de universiteit terugkeert en zijn best zal doen niet weer te stralen. Hij schuwt reeds groene jassen en roode halsdoeken, en anderen wereldschen opschik en bereidt zich voor op het huwelijk. Op deze goedkoope en zuinige wijze tracht Sir Pitt de schuld aan zijn familie af te doen.

Bovendien heeft de baronet, vóór dit vroolijke Kerstfeest voorbij was, den moed bijeengeraapt zijn broeder nog een cheque op zijn bankiers te geven en voor niet minder dan honderd pond, een daad, welke Sir Pitt eerst wreede smarten bezorgde, maar die hem

later van trots deed gloeien, zich den edelmoedigsten aller mannen wanend. Rawdon en zijn zoon gingen met een zeer bezwaard gemoed heen. Becky en de dames scheidden daarentegen met eenige opgewektheid; en onze vriendin keerde naar Londen terug om het werk, waarmede zij zich in het begin van dit hoofdstuk bezighield, weer op te vatten. Onder haar toezicht onderging het huis der Crawley's in Great Gaunt Street een verjongingskuur en werd het in gereedheid gebracht om Sir Pitt en zijn gezin te ontvangen, als de baronet naar Londen kwam om zijn plichten in het Parlement te vervullen en de positie in het land te bekleeden, waarvoor zijn veelomvattend genie hem zoo geschikt maakte.

Gedurende de eerste zitting hield deze diepzinnige huichelaar zijn plannen geheim en opende zijn mond niet, behalve om een verzoekschrift van Mudbury aan te bieden. Maar hij woonde trouw de bijeenkomsten bij en werkte zich grondig in. Thuis gaf hij zich over aan het bestudeeren van de Blauwe Boeken, tot groote ontsteltenis en verwondering van lady Jane, die meende, dat laat naar bed gaan en bovenmatige ijver hem nog ten grave zouden sleepen. Hij maakte kennis met de ministers, en de leiders van zijn partij, vast besloten een der hunnen te wezen, vóór er vele jaren verstreken zouden zijn.

Lady Jane's liefalligheid en vriendelijkheid hadden Rebecca zooveel verachting voor haar ingeboezemd, dat het dit kleine vrouwtje niet weinig moeite kostte dit gevoel te verbergen. Het soort van goedheid en eenvoud, dat lady Jane bezat, ergerde onze vriendin Becky en het was haar bij tijden onmogelijk haar verachting niet te toonen, of de ander die niet te laten gissen. In haar tegenwoordigheid voelde lady Jane zich ook niet op haar gemak. Haar echtgenoot sprak voortdurend met Becky. Blikken van verstandhouding schenen tusschen hen gewisseld te worden; en Pitt praatte met haar over onderwerpen, waarover hij nooit gedacht had met lady Jane te redeneeren. Het is waar, de laatste begreep ze niet, maar het is vernederend te moeten zwijgen; nog vernederender te weten, dat men niets te zeggen heeft en die kleine onbeschaamde mevrouw Rawdon van het eene onderwerp op het andere te hooren springen, met een woord voor iederen man en altijd klaar met een grapje; en in je eigen huis alleen bij het vuur te zitten en al de mannen om je mededingster te zien. Toen zij nog buiten waren en lady Jane verhaaltjes vertelde aan de kinderen, die zich om haar heen verzamelden (ook de kleine Rawdon, die dol veel van haar hield), en wanneer Becky spottend lachend de kamer binnenkwam, met een smadelijken blik in haar groene oogen, dan werd die arme lady Jane stil onder die vernietigende blikken. Haar eenvoudige fantasieën deinsden huiverig terug, evenals feeën in sprookjesboeken voor een machtiger slechten engel. Zij kon niet verder gaan, ofschoon Rebecca haar, met een tikje spot in haar stem, verzocht dat allerliefste verhaaltje te vervolgen. En wat haar betreft, vriendelijke gedachten en eenvoudige genoegens waren mevrouw Becky een gruwel, een wanklank; zij haatte menschen alleen, omdat zij er van hielden; zij verachtte kinderen en kindervrienden. „Ik houd niet van dien flauwen kost,” placht zij te zeggen, als zij lady Jane en haar manieren voor lord Steyne in een bespottelijk daglicht stelde.

„En een zeker iemand evenmin van wijwater,” antwoordde zijn lordschap met een buiging en een grijns, gevolgd door een onaangename lach.

Dus zagen de beide dames elkaar niet dikwijls, behalve bij die gelegenheden, wanneer de vrouw van den jongeren broer de ander voor het een of ander noodig had.

Zij spraken elkaar druk met „mijn lieve” en „mijn beste” aan, maar over het algemeen hielden zij zich op een afstand; terwijl Sir Pitt nog te midden van zijn steeds toenemende werkzaamheden dagelijks tijd vond zijn schoonzuster op te zoeken. Ter gelegenheid van zijn eerste diner bij den „Speaker” nam Sir Pitt de gelegenheid te baat voor zijn schoonzuster in zijn uniform te verschijnen — dat oude diplomaten-pak, dat hij gedragen had, toen hij attaché bij de legatie te Pumpernickel was. Becky maakte hem haar compliment met zijn kleeding en bewonderde hem bijna evenveel als zijn vrouw en kinderen, aan wie hij zich vertoonde vóór hij uitging. Zij zeide, dat alleen een door en door beschaafd heer het galacostuum goed kleedde: alleen jelui mannen van een oud geslacht staat de *culotte courte*. Pitt keek met voldoening naar zijn beenen, welke, om de waarheid te zeggen, niet meer symmetrie of kuit vertoonden dan het dunne zwaard,

dat aan zijn zijde bengelde; hij keek naar zijn beenen en was voor zichzelf overtuigd, dat hij onweerstaanbaar was.

Toen hij weg was, maakte mevrouw Becky een caricatuur van zijn gestalte, dat zij aan lord Steyne liet zien, toen die kwam. Deze nam de schets mee, verrukt over de sprekende gelijkenis. Hij had Sir Pitt Crawley de eer bewezen hem bij mevrouw Becky te ontmoeten, en hij was heel minzaam tegen den nieuwen baronet en het parlamentslid geweest. Pitt werd ook getroffen door den eerbied, waarmede deze groote pair zijn schoonzuster behandelde, door het gemak en de levendigheid van haar gesprekken, en door de verrukking, waarmee de andere heeren naar haar luisterden. Lord Steyne twijfelde er niet aan, dat de baronet zijn openbare loopbaan pas aangevangen had, en hij verbeidde met een zeker ongeduld het oogenblik, dat hij hem als spreker zou hooren; daar zij bureu waren (want Great Gaunt Street komt uit op Gaunt Square, waarvan, zooals ieder weet, Gaunt House de eene kant vormt), hoopte lord Steyne, dat zoodra lady Steyne te Londen kwam, zij de eer zou hebben kennis te maken met lady Crawley. Hij gaf een kaartje af bij zijn buurman na verloop van één of twee dagen: zijn buurman, dien hij, evenals zijn voorouders, nooit zijn aandacht waardig gekeurd had, ofschoon zij bijna een eeuw naast elkaar woonden.

Te midden van deze intrigues en schitterende partijen en knappe, geestige personages voelde Rawdon zich met den dag eenzamer. Hij mocht meer naar zijn club gaan; met ongetrouwde vrienden buitenshuis eten; komen en gaan, wanneer hij wilde, zonder dat hem vragen gedaan werden. En hij en Rawdon Jr. plachten dikwijls naar Gaunt Street te wandelen en daar bij lady Jane en haar kinderen te zitten, terwijl Sir Pitt bij Rebecca was, op weg naar huis of naar het Parlement.

De ex-kolonel zat uren in zijn broers huis, zwijgend, en peinzend, terwijl hij zoo weinig mogelijk deed. Hij was blij, als zij een boodschap voor hem hadden; naar een paard of bediende informeerden; of het gebraden schapenvleesch voor het middagmaal der kinderen snijden. Slaag en angst hadden hem lui en onderdanig gemaakt.

Delilah hield hem gevangen en had ook zijn haar afgesneden. De moedige en onbesuisde jonge man van tien jaar geleden was onderworpen, en was een trage, onderdanige, bejaarde, gezette heer geworden.

En de arme lady Jane was er zich van bewust, dat Rebecca haar echtgenoot ingepalmd had; alhoewel zij en mevrouw Rawdon elkaar met „mijn lieve” en „mijn beste” aanspraken, telkenmale, wanneer zij elkaar ontmoetten.

HOOFDSTUK XLVI.

Strijd en beproeving.

Onze vrienden in Brompton brachten ondertusschen het Kerstfeest op hun manier door, en dit was niet al te opgewekt.

Van de honderd pond 's jaars, dat ongeveer het bedrag van haar inkomen uitmaakte, was de weduwe Osborne gewoon bijna drie vierde aan haar vader en moeder af te staan, voor de onkosten voor haar zelf en haar zoontje. Met nog honderd twintig pond, welke Jos gaf, kon deze familie, bestaande uit vier personen, en bijgestaan door één Iersche dienstbode, die ook voor Clapp en zijn vrouw het huishouden deed, het geheele jaar vrij behoorlijk en goed leven, en het hoofd nog hoog houden, en hun vrienden nog een kop thee aanbieden, na de stormen en teleurstellingen van hun vroeger leven. Sedley behield nog

zijn overwicht op het gezin van den heer Clapp, zijn ex-klerk. Clapp herinnerde zich nog den tijd, toen hij, op het puntje van een stoel gezeten, een vol glas uitdronk op de gezondheid van „mevrouw Sedley, juffrouw Emmy, mijnheer Joseph in Indië,” aan de overvloedige tafel van den koopman in Russell Square. De tijd had de pracht van die herinneringen zeer vergroot in het gemoed van den braven klerk. Iederen keer, als hij van beneden uit zijn zitkamer in het salon kwam, en daar thee of jenever-grog gebruikte met den heer Sedley, placht hij te zeggen: „Dit is niet, wat u eens gewoon was, mijnheer,” en hij dronk even ernstig en eerbiedig op de gezondheid der dames, als hij in de dagen harer grootste welvaart had gedaan. Hij vond, dat juffrouw Melia de goddelijkste muziek speelde, die ooit gehoord werd, en dat zij een echte dame was, zooals er geen tweede bestond. Hij zou nooit voor Sedley gaan zitten, zelfs niet op de club; evenmin duldde hij, dat iemand van de leden den naam van dien heer bezoedelde. Hij had gezien, dat de eerste mannen van Londen den heer Sedley de hand schudden, zeide hij. „Hij had hem gekend in den tijd, toen men Rothschild dagelijks met hem op de Beurs kon zien en hij was hem persoonlijk alles verschuldigd.”

Voorzien van de beste getuigschriften, daarbij een fraaie hand schrijvende, was Clapp er spoedig na zijn meesters ramp in geslaagd een nieuw baantje voor zichzelf te vinden. „Zoo'n klein vischje, als ik ben, kan in het kleinste emmertje zwemmen,” placht hij op te merken; en een lid van de firma, waaruit de oude Sedley zich teruggetrokken had, maakte gaarne van de diensten van den heer Clapp gebruik en beloonde ze met een aardig salaris. Kortom, al Sedley's rijke vrienden hadden hem één voor één in den steek gelaten, en deze arme man, die vroeger zijn ondergeschikte was geweest, bleef hem nog steeds trouw.

Amelia moest de grootst mogelijke zuinigheid in acht nemen om van het kleine overschot, dat de weduwe voor zichzelf achterhield, haar lieven jongen te kunnen kleeden, zooals het George Osborne's zoon betaamde, en de onkosten te bestrijden van de school, waarheen zij, na veel twijfel en tegenzin, en vele stille angsten en smarten harerzijds, besloten had den knaap te zenden. Zij zat 's avonds laat op om lessen van buiten te leeren en om moeilijk te lezen spraakkunsten en aardrijkskundeboeken te ontcijferen, zoodat zij ze George zou kunnen leeren. Zij werkte zelfs aan een Latijnsche buigingsleer met de dwaze hoop, dat zij hem in die taal onderricht zou kunnen geven. Hem den geheelen dag van haar te scheiden, hem aan de genade of ongenade van de schoolmeesters-roede en de ruwheid zijner schoolkameraden over te leveren, was die zwakke, zoo bevende en gevoelige moeder, alsof hij weer gespeend werd. Wat hem betreft, hij rende overgelukkig naar school. Hij verlangde vurig naar verandering. Die kinderlijke blijheid kwetste zijn moeder, die zelf zoo leed onder de scheiding. Zij had liever gehad, dat hij er wat meer bedroefd over was geweest, dacht zij; en daarna had zij innerlijk groot berouw, dat zij zoo zelfzuchtig dorst te wezen om te wenschen, dat haar eigen jongen verdriet had.

George maakte goede vorderingen op de school, welke door een vriend van zijn moeders trouwen bewonderaar, den Weleerwaarden heer Binny, gehouden werd. Hij bracht ontelbare prijzen en getuigschriften van bekwaamheid thuis. Iederen avond deed hij zijn moeder tallooze verhalen over zijn schoolmakers; wat een kraan Lyons was, en wat een gluiperd Sniffin; dat Steel's vader zoowaar het vleesch voor de inrichting leverde, terwijl Golding's moeder hem iederen Zaterdag in een rijtuig kwam halen: en dat Neat souspieds aan zijn broek had — kreeg hij die ook? en dat Bull Major zoo sterk was (al was het alleen maar in Eutropius), dat men geloofde, dat hij zelfs den ondermeester, den heer Ward, wel kon afranselen. Dus leerde Amelia alle jongens op school even goed kennen als George zelf; en 's avonds hielp zij hem met zijn thema's en brak zich evenzeer het hoofd over zijn lessen, alsof zijzelf den volgenden morgen in de tegenwoordigheid van den meester moest verschijnen. Eens, na een zeker gevecht met jonheer Smith, kwam George met een blauw oog thuis, en blufte verschrikkelijk tegen zijn moeder en zijn verrukten ouden grootvader over zijn dapperheid in den strijd, waarin hij echter, om de waarheid te zeggen, niet bijzonder veel moed getoond en het ongetwijfeld afgelegd had. Maar Amelia heeft Smith tot op heden nooit vergeven, ofschoon hij nu een vreedzaam apotheker in de buurt van Leicester Square is.

Onder zulken kalmen arbeid en onschuldige zorgen ging het leven van de lieve weduwe zijn gang, een enkel grijs haartje op haar hoofd en een trek op haar mooi voorhoofd, die een weinigje scherper werd, waren een bewijs, dat de tijd niet stilgestaan had. Zij glimlachte om het stempel, dat de tijd op haar drukte.

„Wat doet het er toe,” vroeg zij, „voor zoo'n oude vrouw als ik?” Zij hoopte te mogen beleven, dat haar zoon groot, beroemd en roemrijk werd, zooals hij verdiende. Zij bewaarde zijn schrijfboeken, zijn teekeningen en opstellen, en liet ze aan haar klein kringetje zien, alsof zij wonderen van genialiteit waren. Zij vertrouwde enkele van die exemplaren aan juffrouw Dobbin toe — om ze aan juffrouw Osborne, George's tante, te laten zien, om ze aan den heer Osborne zelf te toonen — opdat de oude man berouw mocht krijgen over zooveel wreedheid en wrok tegenover hem, die heengegaan was.

Al de fouten en zwakheden van haar echtgenoot begroef zij met hem in het graf; zij herinnerde zich slechts haar minnaar, die haar alle opofferingen ten spijt gehuwd had; den edelen echtgenoot, zoo dapper en knap, in wiens armen zij gelegen had, op den ochtend, toen hij ten strijde getrokken was om een roemrijken dood voor zijn koning te sterven. Van uit den hemel moest de held glimlachend nederblikken op dat wonder van een jongen, dien hij achtergelaten had om haar te steunen en te troosten.

Wij hebben reeds gezien, dat een van George's grootvaders (de heer Osborne) in zijn leunstoel in Russell Square dagelijks heftiger en humeuriger werd, en dat zijn dochter ondanks haar mooi rijtuig, haar mooie paarden, en de vermelding van haar naam op de helft der openbare liefdadigheidslijsten der stad, een eenzame, ongelukkige, geplaagde oude vrijster was. Zij dacht herhaaldelijk aan het mooie jongetje, haar broers zoontje, dat zij gezien had; en zij verlangde er vurig naar, dat zij in het mooie rijtuig naar zijn huis mocht rijden; en dag in dag uit keek zij uit, als zij haar eenzaam ritje in het park deed, in de hoop hem te zien. Haar zuster, de bankiersvrouw, verwaardigde zich zoo nu en dan haar oud tehuis en haar vroegere kameraad met een bezoek in Russell Square te vereeren. Zij kwam met een paar ziekelijke kinderen, vergezeld van een keurige kinderjuffrouw, en dan kakelde zij op een zachten, deftigen, gichelenden toon tegen haar zuster over haar voorname kennissen, dat haar kleine Frederic het evenbeeld was van lord Claud Lollypop, en dat de barones haar lieve Maria bewonderd had, toen zij in hun ezelwagentje te Roehampton reden. Zij drong er bij haar op aan haar vader te bewerken, iets voor haar lievelingen te doen. Frederic was voor de Garde bestemd; en als zij hem de rechten van een oudsten zoon gaven (en de heer Bullock ruïneerde zich bepaald en ontzegde zich alles om land te koopen), hoe zou er dan voor haar schat van een meisje gezorgd kunnen worden. „Ik heb mijn verwachtingen op *jou* gevestigd, lieve,” zeide mevrouw Bullock, „want mijn deel van vaders erfenis gaat natuurlijk naar het hoofd der familie, weet je. Die lieve Rhoda MacMull zal al de Castletoddy bezittingen vrij maken bij overlijden van dien armen, lieven lord Castletoddy, die zeer epileptisch is; en dan wordt de kleine Macduff Mac Mull Viscount Castletoddy. Beide heeren Bludyers van Mincing Lane hebben hun fortuin op Fanny Bludyers' jongetje vastgezet. Mijn lieve Frederic moet beslist een erfgenaam wezen; en — en vraag papa toch, of hij zijn rekening weer bij ons in Lombard Street opent, wil je, lieve? Het staat zoo vreemd, dat hij naar Stumpy & Rowdy gaat.” Na zulke gesprekken, waarin voornaamheid en eigenbelang zich vermengden en na een kus, die veel had van de aanraking met een oester, placht mevrouw Bullock haar stijve lievelingen te verzamelen en gemaakt lachend weer in haar rijtuig te stappen. Ieder bezoek, dat deze toonaangeefster haar familie bracht, was noodlottiger voor haar. Haar vader deponeerde meer geld bij Stumpy & Rowdy. Haar beschermende houding werd steeds ondragelijker. De arme weduwe in het kleine huisje te Brompton, die haar schat daar bewaakte, vermoedde weinig, hoe vurig sommigen dien begeerden.

Op den avond, toen Jane Osborne haar vader verteld had, dat zij zijn kleinzoon gezien had, gaf de oude man haar geen antwoord; maar hij toonde zich niet boos — en had haar zelfs op een tamelijk vriendelijken toon goeden nacht gewenscht, toen hij naar zijn kamer ging.

En hij moet nagedacht hebben, over wat zij zeide, en enkele informaties bij de familie Dobbin ingewonnen hebben omtrent haar bezoek; want veertien dagen na het gebeurde vroeg hij haar, waar het kleine Fransche horloge met den ketting was, dat zij altijd droeg?

„Ik kocht het van mijn eigen geld,” antwoordde zij hevig ontsteld.

„Bestel er precies zoo een, of nog een mooier, als je het kunt krijgen,” zeide de oude heer en verviel weer in zijn stilzwijgen.

In den laatsten tijd hadden de dames Dobbin meer dan eens haar verzoek aan Amelia herhaald om George toestemming te geven ze te bezoeken. Zijn tante had haar genegenheid getoond; en zij zinspeelden er op, dat misschien zijn grootvader zelf zich wel met hem zou willen verzoenen. Amelia kon toch zeker zulke voordeelige kansen voor haar zoon niet weigeren. Dat kon zij ook niet: maar zij stemde met haar voorstellen met een bezwaard en argwanend gemoed in, was altijd onrustig gedurende de afwezigheid van het kind en verwelkomde hem, als hij terugkeerde, alsof hij aan het een of ander gevaar ontkomen was. Hij bracht speelgoed en geld mee, waarnaar de weduwe met ontsteltenis en afgunst keek: zij vroeg hem altijd, of hij een heer gezien had — „Alleen de oude Sir William, die hem in een vierwielige sjees rondgereden had, en mijnheer Dobbin, die 's middags gekomen was op een prachtige vos — met een groene jas en rozen halsdoek, een rijzweep met gouden knop, die beloofd had hem de 'Tower of London' te laten zien en hem op de vossenjacht in Surrey mee te nemen.” Eindelijk zeide hij: „Er was een oude heer, met zware wenkbrauwen en een breedgeranden hoed, en een zwaren ketting en zegels. Hij kwam op zekeren dag, toen de koetsier George op den grijzen pony om het grasveld leidde. Hij keek mij erg aan. Hij beefde heel erg. Ik zeide na het diner: 'Mijn naam is Norval.' Mijn tante begon te schreien. Zij schreit altijd.”

Aldus luidde George's verslag dien avond. Toen wist Amelia, dat de jongen zijn grootvader had gezien; en zij keek met koortsachtige spanning naar het voorstel uit, dat, zooals zij zeker wist, zou volgen, en wat dan ook werkelijk weinige dagen later kwam.

De heer Osborne deed haar een vormelijk voorstel den jongen bij zich te nemen, en hem den erfgenaam van het fortuin te maken, hetwelk zijn vader geërfd zou hebben. Hij zou mevrouw George Osborne een toelage schenken om haar een behoorlijk bestaan te verzekeren. Als mevrouw George Osborne van plan was te hertrouwen, wat haar voornemen was, naar de heer Osborne vernomen had, dan zou hij die toelage niet intrekken. Maar zij moest goed begrijpen, dat het kind uitsluitend bij zijn grootvader in Russell Square, of welke andere woonplaats de heer Osborne mocht kiezen, zou wonen; en dat het kind zoo nu en dan toestemming zou krijgen mevrouw George Osborne in haar eigen huis te bezoeken. Deze boodschap werd haar op zekeren dag per brief gebracht of voorgelezen, toen haar moeder niet thuis was en haar vader, zooals gewoonlijk, afwezig en in de City was.

Zij was slechts twee- of driemaal in haar leven boos geweest, en het was in een dezer gemoedsstemmingen, dat de zaakwaarnemer van den heer Osborne het geluk had haar te aanschouwen. Zoodra de heer Poe haar den brief, na dien voorgelezen te hebben, overhandigde, stond zij bevend op, bloosde hevig van verontwaardiging en verscheurde het papier in honderd stukken, welke zij met de voeten vertrapte. „Ik hertrouwen! — ik geld aannemen om van mijn kind te scheiden! Wie waagt het mij met een dergelijk voorstel te beleedigen? Zeg aan mijnheer Osborne, dat het een laffe brief is, mijnheer — een laffe brief — ik wil dien niet beantwoorden. Ik wensch u goeden morgen, mijnheer — en met een buiging verliet zij het vertrek, als een koningin in een treurspel,” zeide de rechtsgeleerde, toen hij het verhaal deed.

Haar ouders bemerkten haar ontroering dien dag niet op, en zij vertelde hun nooit van het onderhoud. Zij hadden hun eigen zaken, waar zij belang in stelden, zaken, welke deze onschuldige en onkundige dame zeer interesseerden. De oude heer, haar vader, had altijd liefhebberij in speculeeren. Wij hebben reeds gezien, dat de wijnhandel en de kolenhandel mislukt waren. Maar hij zwierf nog altijd rusteloos en met ongeduldig verlangen door de City en liep het een of andere plan tegen het lijf, dat hij zoo gunstig vond, dat hij er zich mee inliet, niettegenstaande de tegenwerpingen van den heer Clapp, wien hij dan ook nooit dorst te vertellen,

in hoeverre hij er zich in gewaagd had. En daar het altijd de stelregel van den heer Sedley was geweest nooit geldzaken in de tegenwoordigheid van vrouwen te bespreken, hadden zij niet het flauwste vermoeden, welke tegenspoeden haar nog wachtten, totdat de ongelukkige oude heer zich genoodzaakt zag langzamerhand op te biechten.

Eerst bleven de rekeningen van de kleine huishouding, welke wekelijks voldaan werden, onbetaald. De remise uit Indië was nog niet gekomen, vertelde Sedley zijn vrouw met een verontrust gelaat. Daar zij tot nu toe haar rekeningen zeer geregeld betaald had, waren enkele leveranciers, welke de arme dame moest vragen geduld te hebben, zeer boos over dit uitstel, waaraan zij wel van minder geregelde klanten gewoon waren.

Emmy's bijdragen, die opgewekt en zonder vragen betaald werden, stelden het kleine gezin echter op half rantsoen. En de eerste zes maanden gingen vrij gemakkelijk voorbij, terwijl de oude Sedley nog steeds meende, dat zijn aandeeleu stijgen moesten en dat alles in orde zou komen.

Aan het eind van het half jaar kwamen er echter geen zestig pond om het gezin te helpen; en dit raakte steeds in grooter moeilijkheden: mevrouw Sedley, die zwak en ziekelijk werd, zweeg of schreide dikwijls bij juffrouw Clapp in de keuken. De slager was buitengewoon norsch; de kruidenier onbeschaamd; eens of tweemaal had de kleine George over het middagmaal gemopperd; en Amelia, die wel met een sneedje brood voor haar eigen middagmaal tevreden zou zijn geweest, moest wel bemerken, dat haar zoon verwaarloosd werd, en zij kocht kleinigheden uit haar eigen beurs om den jongen gezond te houden.

Ten slotte vertelden zij het haar, ten minste zij vertelden haar zulk een verminkt, partijdig verhaal, zooals menschen in moeilijkheden doen. Op zekeren dag, toen zij haar eigen geld ontvangen had en zij het af wilde dragen, stelde Amelia, die boek had gehouden van al de uitgaven, voor, een zeker deel van haar rente af te houden, omdat zij George een nieuw pak besteld had. Toen kwam het uit, dat Jos geen geld overgemaakt had: dat de familie in moeilijkheden verkeerde, welke Amelia eerder op had moeten merken, zeide haar moeder, maar zij gaf om niemand of niets, behalve George. Bij deze woorden gaf zij haar moeder al haar geld over de tafel, zonder een woord te spreken, en keerde naar haar eigen kamer terug om haar oogen uit te schreien. Zij had ook een hevigen aanval van overgevoeligheid dien dag, toen zij de kleeren moest afbestellen, de kleeren, waarop zij haar zinnen had gezet voor Kerstdag, en waarvan zij den snit en het model had uitgezocht na vele gesprekken met een kleine modiste, haar vriendin.

Maar het hardste van alles was het George mee te deelen, welke laatste hevig protesteerde. Iedereen had nieuwe kleeren met Kerstmis. De anderen zouden hem uitlachen. Hij wilde nieuwe kleeren hebben. Zij had ze hem beloofd. De arme weduwe had alleen maar kussen om hem te geven. Zij stopte het oude pak onder tranen. Zij keek eens bij haar sieraden, of zij iets kon verkoopen om de verlangde nieuwe dingen te koopen. Daar was de Indische sjaal, welke Dobbins haar gezonden had. Zij herinnerde zich, dat zij vroeger met haar moeder naar een mooie Indische zaak in Ludgate Hill ging, waar de dames op allerlei wijze handel dreven in deze artikelen. Zij bloosde en haar oogen schitterden van plezier, toen zij aan dit redmiddel dacht, en zij kuste George, toen hij 's morgens naar school ging en keek hem vroolijk lachend na. De jongen voelde, dat haar blik goed nieuws voorspelde. Zij pakte haar sjaal in een zakdoek (ook een der geschenken van den goeden majoor), verborg ze onder haar mantel en wandelde, blozend, haastig naar Ludgate Hill, trippelde langs den muur van het Park, en stak vlug de straten over, zoodat menige man omkeek, als zij hem voorbijsnelde, en haar frisch, aardig gezichtje nakeek. Zij berekende, hoe zij de opbrengst van de sjaal besteden zou: behalve de kleeren, zou ze ook de boeken koopen, welke hij zoo graag had, en zijn halfjaarlijksch schoolgeld betalen; en zij zou voor haar vader een jas koopen in plaats van de oude overjas, welke hij droeg. Zij had zich niet in de waarde van het geschenk van den majoor vergist. Het was een zeer fijn en mooi weefsel; en de koopman sloot een zeer voordeeligen koop, toen hij haar twintig guinjes voor de sjaal gaf. Verwonderd en verbijsterd snelde zij met haar rijkdom naar Darton in St. Paul's Church Yard, kocht daar de „Parent's Assistant,” en de „Sandford

and Merton", welke George zoo vurig begeerde, en stapte daar in een koets met haar inkoop en keerde in de wolken huiswaarts. En zij verschaftte zich het genoegen zoo netjes mogelijk op het schutblad te schrijven, „George Osborne, een Kerstgeschenk van zijn liefhebbende moeder." Tot op heden zijn de boeken met het keurige, teedere opschrift er nog.

Zij verliet haar eigen kamer met de boeken in haar hand om ze op George's tafel te zetten, zoodat hij ze daar kon vinden, als hij uit school kwam, toen zij op de gang haar moeder tegenkwam. De vergulde banden van de zeven mooie deeltjes troffen het oog der oude dame.

„Wat zijn dat?" vroeg zij.

„Een paar boeken voor George," antwoordde Amelia blozend — „Ik — ik beloofde ze hem voor Kerstmis."

„Boeken!" riep de oudere dame verontwaardigd. — „Boeken, terwijl wij allen brood noodig hebben! Boeken, terwijl ik, om jou en je zoon in weelde te laten leven, en je besten vader uit de gevangenis te houden, al de sieraden, die ik had, en de Indische sjaal van mijn rug verkocht heb — zelfs de lepels, opdat onze leveranciers ons niet kunnen beleedigen, en de heer Clapp de huishuur kan krijgen, waar hij heusch wel recht op heeft, daar hij geen lastige huisbaas is en een beleefd man en een vader bovendien. O, Amelia! je breekt mij het hart met je boeken en dien jongen van jou, dien je in het verderf stort, ofschoon je niet van hem wilt scheiden. O, Amelia, moge de Hemel je een meer plichtmatig kind schenken, dan ik heb gehad. Daar heb je Jos, die zijn vader op diens ouden dag in den steek laat; en daar heb je George, die bezorgd en rijk zou kunnen zijn, en als een lord naar school gaan, met een gouden horloge en ketting om zijn hals — terwijl mijn lieve, lieve oude man geen c — cent heeft." Hysterische snikken en kreten onderbraken mevrouw Sedley's woorden, welke in iedere kamer van het kleine huisje weerklonken, terwijl al de andere vrouwelijke bewoners ieder woord van de alleenspraak hoorden.

„O, moeder, moeder!" riep de arme Amelia als antwoord uit. „U heeft mij niets verteld — ik — ik beloofde hem de boeken. Ik — ik heb van morgen mijn sjaal verkocht. Neemt u het geld — neem alles;" en met trillende handen haalde zij haar zilvergeld en haar souvereinen — haar kostbare gouden souvereinen te voorschijn, welke zij haar moeder in de handen stopte, waaruit zij vloeiden en vielen, en daarna de trappen afrolden.

En zij ging haar kamer binnen en zonk wanhopig en diep rampzalig in een stoel neer. Nu zag zij alles in. Zij offerde haar jongen aan haar zelfzucht op. Als zij er zich niet tegen verzette, dan zou hij alles kunnen hebben: rijkdom, rang, opvoeding en zijn vaders plaats, welke George Sr. voor haar verbeurde. Zij had de woorden slechts uit te spreken en haar vader was weer welgesteld en de jongen rijk.

O, wat was dat schuldbesef een vreeselijk iets voor die teedere, gewonde ziel!

HOOFDSTUK XLVII.

Gaunt House.

Iedereen weet, dat het stadspaleis van lord Steyne in Gaunt Square staat, waar Great Gaunt Street op uitkomt, en waarheen wij Rebecca voor het eerst begeleidden tijdens het leven van den verscheiden Sir Pitt Crawley. Als u over het hek en door de zwarte boomen in den tuin van het plein gluurt, dan ziet u een paar ongelukkige gouvernantes met bleeke, ziekelijke leerlingen, die er ronddolen om het sombere grasveld, in welks midden het standbeeld van lord Gaunt verrijst, die bij Minden vocht, met een pruik met drie vlechten, maar overigens als een Romeinsch keizer gekleed. Gaunt House beslaat bijna één zijde van het plein. De overige drie zijden zijn ingenomen door groote heerenhuizen, die er verlaten uitzien; hooge, donkere huizen, met vensterkozijnen van gehouwen steen, of van lichter roode baksteen. Het schijnt wel, of er nu weinig licht achter die smalle, ongezellige vensters is, en of gastvrijheid van die deuren verdwenen is, evenals de gegalonneerde lakeien en fakkeldragers uit vroeger tijden, die hun fakkels in de leege ijzeren dompers zetten, welke men nog aan weerszijden van de lampen boven de stoep ziet. Koperen naambordjes zijn het plein binnengedrongen — dokters, „the Diddlesex Bank Western Branch,” „the English and European Reunion,” etc. — het ziet er alles somber uit, en lord Steyne's paleis niet minder. Alles, wat ik er ooit van gezien heb, is een uitgestrekte muur er voor, met eenvoudige zuilen bij het groote hek, waardoor soms een oude portier met een dik en zwaarmoedig rood gelaat gluurt — en boven den muur de zolderverdieping en de slaapkamervensters en de schoorsteenen, waaruit nu zelden rook omhoog stijgt. Want de tegenwoordige lord Steyne woont te Napels, daar hij het gezicht op de baai en Capri en den Vesuvius boven het sombere uitzicht van den muur in Gaunt Square verkiest.

Als u eenige tientallen meters New Gaunt Street afloopt, komt ge in Gaunt Mews, waar een kleine bescheiden achterdeur is, niet van een der staldeuren te onderscheiden. Maar menig gesloten rijtuig heeft voor die deur stilgehouden, zooals mijn zegsman (de kleine Tom Eaves, die alles weet en mij het paleis liet zien) mij vertelde. „De prins en perdita zijn die deur in- en uitgegaan, mijnheer,” heeft hij mij dikwijls verhaald; „Marianne Clarke is er met Hertog — — binnengegaan. Zij voert naar de beroemde *petits appartements* van lord Steyne — één, mijnheer, heelemaal van ivoor en wit satijn, een ander van ebbenhout en zwart fluweel; er is een kleine feestzaal, volgens het model van dien in het huis van Sallust te Pompeji, en door Cosway gedecoreerd — een klein privé-keukentje, waarin iedere pan van zilver was, en al de braadspitten van goud. Daar was het, dat Egalité Orleans patrijzen roosterde op den avond, toen hij en markies Steyne honderd duizend pond van een aanzienlijk persoon bij het omberspel wonnen. De helft van het geld was voor de Fransche revolutie, de andere helft om lord Gaunt het markiezaat en den kouseband te koopen — en de rest —” maar het maakt geen deel van ons onderwerp uit om u te vertellen, wat er met de rest gebeurde; de kleine Tom Eaves, die van ieders zaken op de hoogte is, is bereid u rekenschap te geven van iederen stuiver en nog veel meer.

Behalve zijn stadspaleis had de markies kasteelen en paleizen in de verschillende deelen der drie koninkrijken, waarvan men beschrijvingen in gidsen kan vinden: Castle Strongbow, met zijn bosschen, aan de rivier de Shannon; Gaunt Castle in Carmarthenshire, waar Richard II gevangen werd gezet; Gauntly Hall in Yorkshire, waar, naar men mij verteld heeft, tweehonderd zilveren theepotten waren voor het ontbijt der gasten, en alles stemde hiermede in pracht overeen; en Stillbrook in Hampshire, de boerderij van den markies, een nederige woning, waarvan wij ons allen nog het schitterende meubilair herinneren, dat bij het overlijden van mylord door een beroemd venduhouder opgekocht werd.

De markiezin Steyne stamde af uit het beroemde en oude geslacht der Caerlyons, markiezen van Camelot, die het oude geloof nog behouden hebben sedert de bekeering van den eerbiedwaardigen Druïde, hun eersten voorvader, en wier stamboom tot lang vóór de komst van koning Brute op deze eilanden teruggaat. Pendragon is de titel van den oudsten zoon van het geslacht. Sedert onheugelijke tijden worden de zoons Arthur, Uther en Caradoc genoemd. Hun hoofd is in menige koningsgezinde samenzwering gevallen. Elizabeth hakte het hoofd af van den Arthur van haar tijd, die kamerdienaar van Philip en Mary geweest was en brieven, welke tusschen de koningin van Schotland en haar ooms, de Guises, gewisseld werden, overbracht. Een jongere zoon van de familie was in dienst van den grooten hertog en onderscheidde zich in het beruchte St. Bartholomeüs-complot. Tijdens de gevangenschap van Mary smeedde het huis Camelot samenzweringen ten behoeve van haar.

Het geslacht leed even groote verliezen door de onkosten voor een krijgstoerusting tegen de Spanjaarden ten tijde van de Armada, als door de boeten en verbeurtverklaringen door Elizabeth geëischt voor het verleenen van een schuilplaats aan priesters, voor hardnekkige weigeringen om den godsdiensteed af te leggen, en voor paapsche misdaden. Een afvallige tijdens de regeering van Jacobus werd voor korten tijd tot diens geloof bekeerd door de bewijsgronden van dien grooten theoloog, en het vermogen der familie werd eenigszins door deze tijdige zwakheid hersteld. Maar graaf Camelot, onder de regeering van Karel, keerde weer tot het oude geloof van zijn geslacht terug, en zij bleven er voor vechten en zich er voor in het verderf storten, zoolang er nog een Stuart was om een opstand te leiden, of er hen toe aan te sporen.

Lady Mary Caerlyon was in een Parijsch klooster opgevoed, de kroonprinses Marie Antoinette was haar petemoei. In den glans harer schoonheid was zij uitgehuwelijkt — verkocht, zeide men — aan lord Gaunt, die toen te Parijs was en die onmetelijke sommen gelds van den broer dier dame op een der feestmalen van Philip van Orleans gewonnen had. Het vermaarde duel tusschen lord Gaunt en graaf De la Marche, van de Grijsze Muskietiers, werd volgens de algemeene geruchten toegeschreven aan de aanspraken van dien officier (welke een page geweest was, en een gunsteling van de koningin gebleven was) op de hand van de schoone lady Mary Caerlyon. Zij huwde lord Gaunt, toen de graaf nog ziek van zijn wond was en kwam in Gaunt House te wonen, en voor een korte poos verscheen zij aan het luisterrijke hof van den Prins van Wales. Fox had een dronk op haar ingesteld. Morris en Sheridan hadden gedichten over haar geschreven. Malmsbury had voor haar zijn beste buiging gemaakt; Walpole had gezegd, dat hij haar betooverend vond; maar zij werd afgeschrikt door de losbandige vermaken en genoegens van de kringen, waarin zij plotseling verplaatst werd, en nadat zij een paar zoons ter wereld gebracht had, trok zij zich terug en leefde in vrome afzondering. Geen wonder, dat lord Steyne, die van vermaak en vroolijkheid hield, na hun huwelijk maar zelden aan de zijde van deze angstige, zwijgende, bijgeloovige, ongelukkige vrouw gezien werd.

De reeds genoemde Tom Eaves (die geen rol in dit verhaal speelt, behalve dat hij al de grootelui in Londen kende en de geschiedenissen en geheimen van iedere familie wist) gaf nog verdere inlichtingen betreffende lady Steyne, welke al of niet waarheid kunnen bevatten. „De vernederingen,” placht Tom te zeggen, „welke deze vrouw in haar eigen huis te verduren had, waren vreeselijk; lord Steyne heeft haar aan tafel laten zitten met vrouwen — ik zou nog liever sterven, dan dat ik zou willen, dat mijn vrouw met ze omging — zooals lady Crackenbury, mevrouw Chippenham, madame de la Cruchecassée, de vrouw van den Franschen Secretaris” (Tom Eaves — die zijn vrouw geofferd zou hebben, zoo zij ze kende — was maar al te blij, wanneer elk dezer dames hem met een buiging of een diner vereerde), „in één woord, met de meest gevierde schoone. En zou u denken, dat die vrouw van dat geslacht, dat zoo trotsch is als de Bourbons, in vergelijking met welke de Steynes maar lakeien zijn, parvenu's van jonge dagteekening (want ze zijn toch niet van de oude Gaunts, maar van een twijfelachtigen tak van het geslacht); zou u denken, herhaal ik” (de lezer moet altijd wel voor oogen houden, dat het Tom Eaves is, die spreekt), „dat markiezin Steyne, de hooghartigste vrouw in Engeland, zich zoo onderdanig aan haar echtgenoot zou onderwerpen, als er geen

reden voor was? Onzin! Ik zeg u, er zijn *geheime redenen*. Ik zeg u, dat tijdens de emigratie de abbé De la Marche, die hier was en met Puisaye en Tinteniac aan die Quiberoon-geschiedenis deelnamen, dezelfde kolonel van de Grijske Muskietiers was, waarmee lord Steyne in het jaar '86 duelleerde — en dat hij en de markiezin elkaar opnieuw ontmoet hebben: en het was nadat de eerwaarde kolonel in Bretagne doodgeschoten werd, dat lady Steyne tot die ijverige beoefening van haar godsdienstplichten overging: want zij sluit zich dagelijks met haar godsdienstleeraar op; iederen ochtend gaat zij in Spanish Place naar de mis, ik heb haar daar gadegeslagen — dat wil zeggen, ik kwam er toevallig voorbij — en u kunt er verzekerd van wezen, dat er iets achter steekt. De menschen zijn niet zoo ongelukkig, tenzij zij ergens berouw over hebben,” voegde Tom Eaves er met een veelbeteekenend gebaar van zijn hoofd aan toe; „en wees er van verzekerd, dat die vrouw niet zoo onderdanig zou wezen, als zij nu is, indien de markies geen wapen had om haar te bestrijden.”

Dus, als de inlichtingen van den heer Eaves juist zijn, is het hoogst waarschijnlijk, dat deze dame in haar hooge positie veel heimelijken smaad te verduren en veel verborgen smart onder een kalm gelaat te verbergen had. En laten wij, broeders, wier namen niet in het adelboek staan, ons troosten met de verblijdende gedachte, hoe ongelukkig onze meerderen misschien zijn, en dat Damocles, die op satijnen kussens zit, en met goud bediend wordt, een vreeselijk zwaard boven zijn hoofd heeft hangen in den vorm van een deurwaarder, of een erfelijke ziekte, of een familie-geheim, dat zoo nu en dan op afschuwelijke wijze van achter het geborduurde tapijt aan den muur gluurt, en den een of anderen dag zeker op de juiste plaats zal neervallen.

Als men dan ook nog den toestand van den armen man met dien van den rijke vergelijkt, dan is er (altijd volgens den heer Eaves) nog één groote reden tot troost voor den eerste. Gij, die weinig of geen vaderlijk erfdeel na te laten of te erven hebt, kunt in goede verstandhouding met uw vader of uw zoon leven, terwijl de erfgenaam van een groot prins, zooals lord Steyne, natuurlijk wel boos moet wezen, dat hij zijn erfdeel nog niet krijgt en den bezitter er van wel geen zeer aangename blikken moet toewerpen. „Als regel,” placht die sardonische, oude Eaves te zeggen, „haten de vaders en zoons van oude families elkaar. De kroonprins is altijd in oppositie, of haakt naar de kroon. Shakespeare kende de menschen, mijn beste heer, en toen hij Prins Hal beschreef (waarvan die Gaunts beweren af te stammen, ofschoon zij, evenmin als u, verwant zijn aan John of Gaunt), die zijn vaders kroon paste, gaf hij u een natuurlijke beschrijving van alle rechtmatige erfgenamen. Als u de erfgenaam van een hertogdom en duizend pond per dag was, zou u dan willen zeggen, dat u er niet naar zou haken? Onzin! En het spreekt vanzelf, dat ieder groot man, die dat gevoel tegenover zijn vader gehad heeft, er zich van bewust moet wezen, dat zijn zoon dezelfde gevoelens tegenover hem moet koesteren; en zoo kan het dus niet anders, dan dat zij achterdochtig en vijandig zijn.

„En dan ook nog het gevoel van den oudste tegenover de jongere zoons. Mijn beste heer, u moest toch weten, dat iedere oudste broer de jongere in de familie als zijn natuurlijke vijanden beschouwt, die hem van zooveel contanten berooven, welke zijn rechtmatig eigendom behoorden te wezen. Ik heb George MacTurk, den oudsten zoon van lord Bajazet, dikwijls hooren beweren, dat, als hij kon doen, wat hij wilde, wanneer hij den titel erfde, hij evenals alle sultans het landgoed zou vrijmaken door al zijn jongere broers onmiddellijk het hoofd af te houwen; en zoo is het ongeveer met allen het geval. Ik zeg u, dat zij in hun hart allen Turken zijn. Kom, mijnheer, zij kennen de wereld!” En als er dan toevallig een groot man aankwam, vloog Tom Eaves' hoed van zijn hoofd en snelde hij met een buiging en een glimlach voorwaarts, wat bewees, dat hij de wereld ook kende — op de wijze van Tom Eaves dan altijd. En daar hij iederen stuiver van zijn vermogen in een lijfrente belegd had, hoefde Tom zijn neefjes en nichtjes geen kwaad hart toe te dragen en hoefde hij geen andere gevoelens jegens zijn meerderen te koesteren, dan een voortdurend edel verlangen met hen te dineeren.

Tusschen de markiezin en de aangeboren en teedere genegenheid van een moeder voor haar

kinderen was die wreede slagboom, het verschil in godsdienst. De liefde, welke zij voor haar zoons mocht voelen, diende slechts om deze bedeesde en vrome vrouw nog bevreesder en ongelukkiger te maken. De golf, welke hen scheidde, was noodlottig en onoverkomelijk. Zij kon haar zwakke armen er niet over uitstrekken, of haar kinderen naar de andere zijde trekken, waarbuiten volgens haar geloof geen veiligheid bestond. Gedurende de jeugd van zijn zoons was er voor lord Steyne, die een uitstekend gejeerde en liefhebber der casuïstiek was, 's avonds na het diner, als zij buiten waren, geen grooter genot dan den onderwijzer van de jongens, den Wel-eerwaarden heer Trail (nu bisschop van Ealing) tegen den godsdienstleeraar van lady Steyne, Vader Mole, op te hitsen, als zij aan hun wijn zaten, en Oxford tegen St. Acheul op te zetten. Hij riep om beurten „Bravo, Latimer!” „Goed zoo, Loyola!” Hij beloofde Mole een bisdom, als hij van geloof veranderde; en zwoer, dat hij al zijn invloed zou aanwenden om een kardinaalshoed voor Trail te krijgen, als deze wilde overloopen. Geen van beide geestelijken gaf zich gewonnen; en ofschoon de liefhebbende moeder hoopte, dat haar jongste en liefste zoon zich met haar Kerk — zijn Moederkerk — zou verzoenen, wachtte een vreeselijke teleurstelling de vrome vrouw: een teleurstelling, welke een straf scheen voor haar huwelijkszonde.

Lord Gaunt huwde, zooals iedereen weet, die ijverig de „Peerage” leest, lady Blanche Thistlewood, een dochter van het nobele geslacht Bareacres, reeds eerder in deze ware geschiedenis vermeld. Een vleugel van Gaunt House werd het paar toegewezen; want het hoofd der familie verkoos over ze te heerschen, en zolang hij heerschte, oppermachtig te heerschen: zijn stamhouder was echter weinig thuis, want hij kon niet met zijn vrouw opschieten, en leende op obligaties, betaalbaar na het overlijden van zijn vader, zooveel geld als hij noodig had, buiten de zeer bescheiden sommen, welke zijn vader hem wilde toestaan.

De markies wist tot op een stuiver, hoeveel schuld zijn zoon had. Bij zijn diep betreurd overlijden kwam men tot de ontdekking, dat hij de bezitter was van vele schuldbekentenissen van zijn erfgenaam, welke de markies de kinderen van zijn jongsten zoon naliet, en welke hij ten bate van hen gekocht had. Daar, tot groote verslagenheid van Lord Gaunt en het inwendige genoegen van zijn natuurlijken vijand en vader, lady Gaunt geen kinderen had, werd lord George Gaunt verzocht terug te keeren uit Weenen, waar hij zich met walsen en de diplomatie bezig hield, en een huwelijk te sluiten met de „Hoogwelgeboren Joan”, de eenige dochter van John Johnes, eersten baron Helvellyn en hoofd der firma Jones, Brown en Robinson in Threadneedle Street, bankiers; uit welke verbintenis verscheidene zoons en dochters sproten, wier geschiedenis echter niets met dit verhaal te maken heeft.

Eerst was het huwelijk voorspoedig en gelukkig. Lord George Gaunt kon niet alleen lezen, maar ook vrijwel zonder fouten schrijven. Hij sprak zeer vloeiend Fransch, en was een der beste walsers van Europa. Met deze talenten en zijn connecties in zijn vaderland leed het geen twijfel, of hij zou eens de hoogste waardigheid in zijn ambt bekleeden. Mevrouw, zijn echtgenoot, vond, dat zij aan het hof thuis hoorde; en haar rijkdom veroorloofde haar met grooten luister te ontvangen in die steden op het vaste land, waar de diplomatieke plichten van haar echtgenoot hem riepen. Men zeide, dat hij tot minister benoemd zou worden, en men ging in de „Travellers” weddenschappen aan, dat het niet lang zou duren, of hij werd gezant, toen er plotseling geruchten liepen over het eigenaardige gedrag van den secretaris. Op een groot diplomaten-diner, door zijn chef gegeven, sprong hij plotseling op en verklaarde, dat de *paté de foie gras* vergiftigd was. Hij ging naar een bal ten huize van den Beierschen gezant, graaf van Springbock—Hohenlaufen, met een geschoren kruin en als een Kapucijner monnik gekleed. Het was geen gecostumeerd en gemaskerd bal, zooals sommigen u wilden wijsmaken. Het was iets vreemds, fluisterde men. Zijn grootvader was ook zoo. Het was in de familie.

Zijn vrouw en kinderen keerden naar dit land terug en namen hun intrek in Gaunt House. Lord George nam zijn ontslag uit den dienst op het Europeesche vasteland, en in de *Staatscourant* werd vermeld, dat hij naar Brazilië was vertrokken. Maar men wist beter; hij

kwam nooit van die expeditie naar Brazilië terug — stierf er nooit — leefde er nooit — was er nooit geweest. Hij was nergens: hij was geheel van het tooneel verdwenen. „Brazilië,” zeide de eene babbelaar tegen den ander met een grijns — „Brazilië is St. John's Wood. Rio Janeiro is een villa door vier muren ingesloten; en George Gaunt is aan een oppasser toevertrouwd, die hem de orde van het dwangbuis heeft geschonken.” Dat zijn het soort van grafschriften, waarin de menschen op de Kermis der IJdelheid hun oordeel over elkaar uitspreken.

Twee- of driemaal per week, heel vroeg in den morgen, ging de moeder als een boetedoening voor haar zonden den armen zieke bezoeken. Soms lachte hij haar uit (en zijn lach was droeviger om te hooren dan zijn geschrei); soms vond zij den schitterenden fat en diplomaat van het congres te Weenen een stuk kinderspeelgoed voorttrekken, of de pop van het kind der bewaakster liefkoozen. Soms herkende hij haar en Vader Mole, haar zieleherder en vriend; maar vaker was hij haar vergeten, evenals vrouw, kinderen, liefde, eerzucht en ijdelheid. Maar hij herinnerde zich het etensuur en schreide als zijn wijngrog niet sterk genoeg was.

Het was een geheimzinnige smet in het bloed: de arme moeder had die uit haar eigen oud geslacht meegebracht. Eens of tweemaal was het kwaad in de familie van den vader losgebrosen, lang vóór de zonden van lady Steyne, of vóór haar vasten en tranen bij wijze van boetedoening. De hoogmoed van het ras werd evenals de eerstgeborene van Pharao neergeveld. En noodlot en verdoeming hadden hun droevig spoor nagelaten op den drempel — den statigen, ouden drempel met kroontjes en gebeeldhouwde wapenschilden.

Ondertusschen snaptten de kinderen van den afwezigen lord en groeiden op geheel onbewust van het noodlot, dat ook op hen rustte. Eerst spraken zij over hun vader en maakten plannen voor zijn terugkeer. Daarna kwam de naam van den levenden dooden man hun minder over de lippen — om eindelijk in het geheel niet meer genoemd te worden. Maar de gewonde oude grootmoeder beefde bij de gedachte, dat ook zij de erfgenamen waren zoowel van hun vaders schande als diens eer; en zij verbeidde met angst den dag, dat de vreeselijke voorvaderlijke vloek ook op hen zou neerdalen.

Dit duistere voorgevoelen kwelde ook lord Steyne. Hij trachtte dit vreeselijk nachtelijk spook in de Roode Oceanen van wijn en jolijt te verzwelgen en soms verloor hij het uit het oog, te midden van den roes zijner tallooze genoegens. Maar als hij alleen was, kwam het steeds weer terug, en met de jaren scheen het spook dreigender te worden. „Ik heb je zoon genomen,” zeide het, „waarom ook jou niet? Op zekeren dag kon ik je wel eens, evenals je zoon George, in een gevangenis opsluiten. Morgen kan ik jou wel eens op het hoofd tikken, en dan is het uit met genoeg en eer, feesten en schoonheid, vrienden, vleiers, Fransche koks, mooie paarden en huizen — in ruil daarvoor een gevangenis, een bewaker en een stroomatras, evenals die van George Gaunt.” En dan tartte mylord het spook, dat hem dreigde: want hij wist een middel zijn vijand den pas af te snijden.

Dus heerschte er luister en rijkdom, maar misschien geen groot geluk, achter de statige, gebeeldhouwde deuren van Gaunt House, met zijn berookte kroontjes en cijfers. De feestmalen behoorden tot de schitterendste in Londen, maar, uitgezonderd onder de gasten aan mylords tafel, heerschte er niet al te veel tevredenheid. Als hij niet zulk een groot personage was geweest, dan hadden weinigen hem mogelijk bezocht; maar op de Kermis der IJdelheid beschouwt men heel groote personages zeer toegevend. „*Nous regardons à deux fois*” (zoals de Fransche vrouw zeide), vóór wij iemand van rang, zoals mylord dat onbetwistbaar is, veroordeelen. Enkele beruchte vitters en kieskeurige zedenpreekers waren misschien stuursch tegen lord Steyne, maar zij kwamen maar al te graag, als hij ze vroeg.

„Lord Steyne is werkelijk al te slecht,” zeide lady Slingstone, „maar iedereen gaat, en ik zal er natuurlijk wel voor zorgen, dat mijn dochters geen kwaad geschiedt.” „Lord Steyne is iemand, wien ik veel — alles — verschuldigd ben,” zeide de Weleerwaarde dokter Trail, die vond, dat de aartsbisschop tamelijk onvast in zijn schoenen stond; en mevrouw Trail en de

meisjes zouden net zoo lief een kerkgang gemist hebben, als één van lord Steyne's partijen. „Zijn zedelijk gedrag is schandelijk,” zeide de kleine lord Southdown tot zijn zuster, die hem flauwtjes vermaande, nadat zij afschrikwekkende legenden van haar mama omtrent het doen en laten in Gaunt House vernomen had; „maar, verduiveld, wat doet het er toe, hij heeft den besten belegen Sillery van Europa!” En wat Sir Pitt Crawley, Bart. betreft — Sir Pitt, dat toonbeeld van welvoeglijkheid, Sir Pitt, die zendingsvergaderingen geopend had — hij dacht er geen oogenblik aan om niet te gaan. „Waar men zulke menschen als den Bisschop van Ealing en de Gravin van Slingstone aantreft, kun je zeker zijn, Jane,” placht de baronet te zeggen, „dat wij ook zonder gewetenswroeging kunnen gaan. De hooge rang en stand van lord Steyne stellen hem in staat menschen van onzen stand te regeeren. De commissaris van een graafschap is een eerbiedwaardig man, mijn beste. Bovendien waren George Gaunt en ik vroeger heel intiem: hij was mijn ondergeschikte, toen wij samen attachés in Pumpnickel waren.”

In één woord, iedereen ging dezen grooten man zijn opwachting maken — iedereen, die gevraagd werd; evenals gij lezer (ontken het niet), of ik, de schrijver dezes, gaan zouden, als wij een uitnoodiging hadden.

HOOFDSTUK XLVIII.

Waarin de lezer aan het meest uitgelezen gezelschap wordt voorgesteld.

Eindelijk zouden dan Becky's vriendelijkheid en belangstelling voor het hoofd der familie van haar echtgenoot een buitengewoon groote belooning ontvangen; een belooning, die, ofschoon wel wat onstoffelijk, dit vrouwtje nog vuriger begeerde dan meer tastbare weldaden. Als zij al niet wenschte een deugdzaam leven te leiden, dan wenschte zij zich toch althans in een reputatie van deugdzaamheid te verheugen, en wij weten, dat geen vrouw in deze beschaafde wereld dit desideratum kan bezitten, tenzij zij zich getooid heeft met een sleep en veeren en aan haar koningin aan het hof is voorgesteld. Van dit onderhoud keeren zij met het stempel van reine vrouw terug. De Opperkamerheer geeft hun dit bewijs van deugd. En daar twijfelachtige goederen en brieven door een oven in de quarantaine gaan, en na met geurige azijn besprenkeld te zijn rein verklaard worden — doorstaan vele dames de heilzame vuurproef van de koninklijke tegenwoordigheid en komen er onbesmet uit te voorschijn — terwijl haar reputatie anders twijfelachtig zou wezen en gevaar voor besmetting opleveren.

Lady Bareacres, lady Tufto, mevrouw Bute Crawley buiten en de andere dames, die met mevrouw Rawdon Crawley in aanraking waren gekomen, mochten nu al schande roepen bij het denkbeeld, dat die verschrikkelijke avonturiersters haar buiging voor de koningin zou maken en verklaren, dat, als die lieve, goeie koningin Charlotte nog geleefd had, zij nooit zulk een berucht personage in haar kuisch salon zou hebben toegelaten. Maar als wij in aanmerking nemen, dat het voor den *Premier Gentilhomme* van Europa was, dat Rebecca met goed gevolg haar examen aflegde en als het ware haar doctoraat in reputatie verwierf, dan moet het zeker wel schandelijke ontrouw wezen nog aan haar deugd te twijfelen. Wat mij betreft, ik zie met liefde en ontzag op die groote figuur in de geschiedenis terug. Och, wat moet men op de Kermis der Ijdelheid wel een hooge en edele appreciatie van het woord „heer” gehad hebben, toen dit geachte en doorluchtige wezen, met algemeene toejuichingen van het beschaafde en wel-

opgevoede deel van dit rijk, met den titel van *Premier Gentilhomme* van dit koninkrijk begiftigd werd.

Herinnert gij u, beste M —, vriend mijner jeugd, toen op zekeren gezegden avond vijf en twintig jaar geleden „De Huichelaar” opgevoerd werd, met Ellison als regisseur, en Dowton en Liston als acteurs, twee jongens van hun koningsgezinde meesters verlof hadden gekregen „Slaughter House School”, waar zij hun opvoeding genoten, te verlaten om op het podium van Drury Lane te verschijnen te midden van een menigte, welke zich daar verzameld had om den koning te ontvangen. DE KONING? Daar was hij. „Beef-eaters” waren vóór de koninklijke loge opgesteld; markies Steyne („Lord of the Powder Closet”) en andere hooge staatsambtenaren achter den stoel, waarop hij zat. *Hij* zat — met blozend gelaat, gezette gestalte, met ridderorden overladen en met weelderige, krullende lokken. Hoe zongen wij „God save him!” Wat dreunde en weerklonk het gebouw van die schitterende muziek. Wat juichten en schreeuwden wij, en zwaaiden met onze zakdoeken. Dames schreiden; moeders drukten haar kinderen aan het hart; sommigen vielen van aandoening flauw. De menschen in het parterre stikten haast, kreten en gekerm steeg op uit de dringende en schreeuwende menigte daar van zijn volk, dat bereid was, en ook toonde dit bijna te wezen, voor hem te sterven. Ja, wij zagen hem. Het lot kan ons *dat* niet ontnemen. Anderen hebben Napoleon gezien. Er zijn nog maar enkelen, die Frederik den Grooten, Doctor Johnson, Marie Antoinette etc. aanschouwd hebben — laten wij er dan op pochen, dat wij George, den Goeden, den Edelen, den Grooten gezien hebben.

Welnu, er brak een gelukkige dag in mevrouw Rawdon Crawley's bestaan aan, toen deze engel tot het Paradijs van het Hof toegang kreeg, iets dat zij zoozeer begeerde, terwijl haar schoonzuster de rol van peetmoeder vervulde. Op den vastgestelden dag hielden Sir Pitt en zijn echtgenoot in hun groot familie-rijtuig (pas nieuw, en klaar voor zijn aanvaarding van het ambt van „High Sheriff” van zijn graafschap) voor het huisje in Curzon Street stil, tot stichting van Raggles, die van uit zijn groentenwinkel stond te kijken, en die de mooie pluimen in het rijtuig zag en de enorme bloementuilen op de borsten der nieuwe livreirokken van de bedienden.

Sir Pitt, in een schitterend uniform, steeg uit en ging Curzon Street in, het zwaard tusschen zijn beenen. De kleine Rawdon drukte zijn gezichtje tegen de ruit van het salon aan en knikte en glimlachte uit al zijn macht tegen zijn tante in het rijtuig; en spoedig daarop kwam Sir Pitt weer uit het huis en leidde een dame bij de hand met prachtige veeren, in een witte sjaal gehuld, die elegant haar sleep van schitterend brocaat ophield. Zij stapte in het vehikel, alsof zij een prinses was en haar leven lang gewend was geweest naar het hof te gaan; zij glimlachte genadig tegen den livreeknecht bij het portier en tegen Sir Pitt, die haar in het rijtuig volgde.

Daarna volgde Rawdon in zijn oude garde-uniform, die vreeselijk schunnig was geworden en ook veel te nauw. Hij zou eerst den optocht gevolgd zijn en zijn opwachting bij zijn vorst in een huurrijtuig gemaakt hebben, als zijn goedhartige schoonzuster er niet op aangedrongen had, dat zij allen in hun rijtuig zouden gaan. De koets was ruim, de dames niet zeer dik, en zij zouden haar slepen op haar schoot nemen — tot slot gingen de vier broederlijk samen; en spoedig voegde hun rijtuig zich bij de file van koningsgezinde rijtuigen, die haar weg nam langs Piccadilly en St. James's Street, naar het oude, steenen paleis, waar de Ster van Brunswijk klaar was om zijn edelen en zijn aanzienlijke families te ontvangen.

Becky had een gevoel, alsof zij al die menschen uit haar rijtuigraampje wel kon zegenen, zoo opgewonden was zij en zoozeer was zij zich van haar verheven positie bewust, welke zij eindelijk bereikt had. Zelfs onze Becky had haar zwakheden; en evenals men zoo dikwijls ziet, dat de menschen zich op voortreffelijke hoedanigheden beroemen, die anderen niet zoo spoedig opmerken — bijvoorbeeld Comus was er vast van overtuigd, dat hij de grootste treurspelspeler in Engeland was, en Brown, de beroemde romanschrijver, verlangt vurig, dat hij niet als een genie beschouwd wordt, maar als iemand, die in de mode is; terwijl Robinson, de groote rechtsgeleerde, niet in het minst om zijn reputatie in Westminster Hall geeft, maar gelooft, dat hij ongeëvenaard is in wedrennen over heg en steg en in het nemen van hooge hinder-

nissen — evenzoo was het Becky's levensdoel om een fatsoenlijke vrouw te wezen, ook in de opinie van het publiek, en zij wist de beschaafde manieren met verwonderlijken ijver, vlugheid en succes aan te nemen.

Wij hebben reeds gezegd, dat zij bij tijden meende, dat zij een voorname dame was, en vergat, dat er geen geld in haar geldkist thuis was — en lastige schuldeischers bij haar deur, leveranciers, die zij met gevlei en geflikflooï bepraten moest — in één woord, dat zij geen vasten grond onder haar voeten had. En toen zij naar het hof ging in het rijtuig, de groote familie-koets, nam zij zulk een voorname, zelfvoldane, vastberaden en imponeerende houding aan, dat zelfs lady Jane er om lachen moest. Zij stapte de koninklijke vertrekken binnen met een hoofdbeweging, welke zelfs een keizerin eer zou hebben aangedaan, en ik twijfel er niet aan, dat, als zij die waardigheid had bekleed, zij daar ook volmaakt geschikt voor was geweest.

Wij zijn gemachtigd om mede te deelen, dat mevrouw Rawdon Crawley's *costume de cour*, ter gelegenheid van haar voorstelling aan de koningin, uiterst elegant en schitterend was. Wij, die sterren en lintjes dragen en de bijeenkomsten in St. James's bijwonen, of wij, die in modderige laarzen Pall Mall op en neer slenteren en in de koetsen gluren, als zij voorbij komen met de grootelui in gala, hebben misschien wel dames der groote wereld gezien, ongeveer om twee uur, op dagen, wanneer er receptie ten hove is, terwijl het muziekkorps van de Lijfgarde met de gegalonneerde jasjes triomfantelijke marschen blaast, gezeten op die steigerende tabouretjes, hun roomkleurige rossen — groote dames, die er in het geheel niet lieflijk of aanlokkelijk uitzien zoo vroeg in den middag. Een gezette gravin van zestig jaar, *décolletée*, geverfd, vol rimpels, met rouge tot aan haar kwijnende oogleden, en diamanten, die in haar pruik schitteren, is een heilzaam en leerrijk maar geen aangenaam schouwspel. Men zou het kunnen vergelijken met de verbleekte verlichting van St. James's Street, vroeg in den ochtend, als de helft der lantaarns uit is, en de andere flets schijnen, alsof zij op het punt zijn als geesten voor den dageraad te verdwijnen. Zulke schoonheden, als deze, waarvan wij een glimpje opvangen, als het rijtuig van mylady voorbij gaat, moesten zich eigenlijk alleen 's avonds in het openbaar vertoonen. Als zelfs Cynthia er 's middags verlept uitziet, zooals wij haar soms in den winter zien kunnen, terwijl Phoebus van den overkant van het uitspansel haar zoo aanstaart, dat zij er verlegen van wordt, hoe kan dan de oude lady Castlemouldy het hoofd omhoog houden, als de zon er op schijnt door de rijtuigramen en al de plooitjes en rimpeltjes laat zien, waarmede de tijd haar gelaat gestempeld heeft? Neen. De recepties der koningin moesten voor November, of den eersten mistigen dag aangekondigd worden; of de sultanes van middelbaren leeftijd op de Kermis der IJdelheid moesten in gesloten koetsen voorrijden, in een overdekte gang uitstappen en voor haar koningin onder de bescherming van het lamplicht haar buiging maken.

Onze geliefde Rebecca had echter zulk een stralenkrans niet noodig om haar schoonheid voordeelig te doen uitkomen. Haar gelaatstint kon nog allen zonneshijn verdragen; en haar japon, ofschoon iedere dame van de Kermis der IJdelheid die nu de dwaaste en ongerijmdste kleeding zou vinden, welke ooit gedragen werd, was in haar oogen even mooi, als in die der toeschouwers, ongeveer vijf en twintig jaar geleden, evenals het schitterendste toilet van de beroemdste schoonheid in onze dagen. Maar wij dwalen te veel af. Mevrouw Rawdon's toilet werd *charmante* gevonden op dien gewichtigen dag, toen zij aan het hof gepresenteerd werd. Zelfs de brave, kleine lady Jane moest dit wel erkennen, als zij haar bloedverwante aankeek; en zij bekende zichzelf verdrietig, dat zij, wat smaak aanging, ver beneden mevrouw Becky stond. Zij wist niet, hoeveel zorgen, gedachten en welk een vindingrijkheid mevrouw Rawdon aan dit gewaad besteed had. Rebecca had even goeden smaak als de beste modiste van Europa en zij bezat zoo'n handige manier de dingen te doen, iets waarvan lady Jane weinig begrip had.

De laatste ontdekte spoedig, hoe schitterend het brocaat van Becky's sleep was en hoe mooi de kant op haar japon. Het brocaat was een oud lapje, zeide Becky; en de kant was een spotkoopje geweest. Zij had ze al eeuwen.

„Mijn beste mevrouw Crawley, het moet een kapitaaltje gekost hebben,” zeide lady Jane en keek naar haar eigen kant, die lang zoo mooi niet was; en toen zij daarop de kwaliteit van het oude brocaat onderzocht, welke de stof van mevrouw Rawdon's hofkostuum uitmaakte, bekreep haar de lust om te zeggen, dat zij zulke mooie kleeren niet kon betalen, maar zij bedwong zich met moeite, omdat zij dat onaardig tegenover haar bloedverwante vond.

En toch, als lady Jane alles geweten had, geloof ik, dat er te veel van haar goedhartigheid gevergd was geworden. Het geval is als volgt: toen zij Sir Pitt's huis in orde bracht, had mevrouw Rawdon de kant en het brocaat in oude kleerkasten gevonden, het eigendom der vroegere meesteressen van het huis, en zij had ze kalm mee naar huis genomen en ze voor haar eigen klein figuurtje vermaakt. Briggs zag, dat zij ze nam, vroeg niets, verklapte niets, maar sympathiseerde volkomen met haar in dit geval, geloof ik, en dat zouden verscheidene andere eerlijke vrouwen.

En de diamanten — „Verduiveld, waar heb je die vandaan, Beck?” vroeg haar echtgenoot, en bewonderde eenige juweelen, die hij nog nooit te voren gezien had, en die in overvloed in haar ooren en om haar hals schitterden.

Becky bloosde een weinig en keek hem een oogenblik doordringend aan. Pitt Crawley bloosde ook een weinig en keek uit het raam. Hij had haar een zeer klein gedeelte van de briljanten gegeven; het aardige diamanten slot aan een paarlencollier, dien zij droeg; en de baronet had verzuimd dit zijn vrouw mede te deelen.

Becky keek naar haar echtgenoot, en daarna naar Sir Pitt, met een uitdrukking van onbeschaamden triomf, welke zooveel als zeggen wilde: „zal ik je verraden?”

„Raad!” zeide zij tot haar man. „Wel, jou dwaze man,” vervolgde zij, „waar denk je nu, dat ik ze vandaan heb — alle behalve het slotje, dat ik lang geleden van een lieve vriendin van mij kreeg. Ik huurde ze natuurlijk. Ik huurde ze bij Polonius in Coventry Street. Je veronderstelt toch niet, dat alle diamanten, die aan het hof gedragen worden, het eigendom der draagsters zijn; zooals die mooie steenen, die lady Jane heeft, en die veel mooier zijn, dan die ik heb, daar ben ik van overtuigd.”

„Het zijn familiejuweelen,” zeide Sir Pitt, die er weer niet erg op zijn gemak uitzag. En onder dit familiegesprek rolde het rijtuig voort, totdat zijn lading eindelijk gelost werd aan de poorten van het paleis, waar Hare Majesteit officieel ontving.

De diamanten, welke Rawdon's bewondering gewekt hadden, gingen nooit naar den heer Polonius in Coventry Street terug, en die heer wendde zich ook nooit tot haar, opdat zij hem teruggegeven zouden worden; maar zij verdwenen in een kleine, privé bewaarplaats, een oude cassette, welke Amelia Sedley haar jaren geleden gegeven had, en waarin Becky een aantal nuttige en misschien waardevolle dingen bewaarde, waarvan haar echtgenoot niets wist. Niets of weinig te weten ligt in den aard van sommige echtgenooten. Te verbergen ligt in den aard van hoevele vrouwen? O, dames! hoevelen van u hebben geheime rekeningen van modisten. Hoevelen van u hebben japonnen en armbanden, die gij niet durft toonen, of die gij met angsten en beven draagt? — met angsten en beven, terwijl gij vleiend glimlacht tegen den echtgenoot aan uw zijde, die de nieuwe fluweelen japon niet van de oude weet te onderscheiden, of den nieuwen armband van dien van het vorig jaar, of die er geen begrip van heeft, dat de verformfaaid uitzierende, geel kanten sjerp veertig guinjes kost, en dat madame Bobinot iedere week brieven schrijft om het geld!

Dus wist Rawdon niets van de schitterende diamanten oorbellen, of het prachtig briljanten ornament, dat den schoonen boezem van zijn vrouw tooide; maar lord Steyne, die in functie was aan het hof, een der hooge waardigheidbekleeders en doorluchtige steunpilaren van den troon van Engeland, en op hen toetrad met al zijn sterren, kousebanden, ketens en lintjes, en buitengewoon veel aandacht schonk aan het kleine vrouwtje, wist waar de juweelen vandaan kwamen en wie ze betaald had. Terwijl hij zich over haar boog, glimlachte hij en citeerde de afgezaagde en mooie regels uit de „Rape of the Lock,” over Belinda's diamanten, „welke Joden wel konden kussen, en ongeloovigen aanbidden.”

„Maar ik hoop, dat u orthodox is, mylord,” zeide de kleine dame, terwijl zij het hoofd in haar nek wierp. En vele dames rondom fluisterden en spraken er over, en verscheidene heeren knikten en fluisterden, toen zij de in het oog vallende aandacht bemerkten, welke de groote edelman aan de kleine avonturierster schonk.

Het betaamt zulk een zwakke en onervaren pen als de mijne niet een poging te doen om de bijzonderheden van het onderhoud tusschen Rebecca Crawley, *née* Sharp, en haar koninklijken gebiedster te verhalen. De verblinde oogen sluiten zich vóór dit luisterrijk denkbeeld. Oprechte eerbied en welvoegelijkheid bevelen zelfs de verbeelding niet te scherp en onbeschaamd in het heilige audiëntievertrek rond te kijken, maar snel, zwiingend en eerbiedig met diepe buigingen achteruit loopend zich uit de verheven tegenwoordigheid te verwijderen.

Dit mag gezegd worden, dat er in heel Londen geen hart was, dat den koning trouwer was dan dat van Becky na dit onderhoud. De naam van haar koning was gedurig op haar lippen, en zij verkondigde, dat hij de charmantste aller mannen was. Zij ging naar Colnaghi en bestelde het mooiste portret van hem, dat kunst en crediet haar konden geven. Zij koos dat beroemde, waarop de beste aller vorsten afgebeeld is in een gekleede jas met bontkraag en kniebroek en zijden kousen, op een sofa gezeten, terwijl hij met een dom, gemaakt lachje onder zijn bruine pruik van krulhaar uitkijkt. Zij liet hem op een broche schilderen en droeg die — voorwaar, zij vermaakte en kwelde haar kennissen met haar eeuwigdurend gebabbel over zijn hoffelijkheid en knap uiterlijk. Wie weet? Misschien dacht het vrouwtje, dat zij de rol van een Madame de Maintenon of de Pompadour kon vervullen.

Maar het gemakkelijkste van alles was haar deugdzaam te hooren spreken, nadat zij gepresenteerd was. Zij had een paar vriendinnen, die, het moet erkend worden, geen al te goede reputatie op de Kermis der Ijdelheid genoten. Maar nu zij, om zoo te zeggen, tot een fatsoenlijke vrouw verheven was, kon Becky niet langer met die te slechter faam bekendstaande vrouwen omgaan, en zij negeerde lady Crackenbury, toen deze van uit de opera-loge tegen haar knikte; en zij deed, of zij mevrouw Washington White niet zag in „The Ring”. „Mijn beste, je moet nu eenmaal toonen, dat je ‚wat’ bent in de maatschappij;” zeide zij. „Je moet niet met dubieuze menschen gezien worden. Ik heb innig medelijden met lady Crackenbury; en mevrouw Washington White is misschien een heel goêhartig mensch. Jij kunt er wel gaan dineeren, daar je zooveel van je robber houdt. Ik, ik moet het niet doen en zal het ook niet doen; en wil je zoo goed wezen Smith te zeggen, dat ik niet thuis ben, als een van beiden soms een bezoek mocht brengen.”

De bijzonderheden van Becky's costuum werden in de couranten vermeld — vederen, slippen, schitterende diamanten, en de rest. Mevrouw Crackenbury las het verslag met een hart vol bitterheid en sprak met haar vriendinnen over het air, dat die vrouw zich gaf. Mevrouw Bute Crawley en haar dochters buiten ontvingen een exemplaar van de *Morning Post* uit de stad; en gaven lucht aan haar oprechte verontwaardiging. „Als jij rossig haar had en groene oogen, en de dochter van een Fransche koorddanseres was,” zeide mevrouw Bute tot haar oudste dochter (die juist een zeer donkere jonge dame was, klein en met een wipneusje), „dan had jij zeker ook prachtige diamanten gehad en was je ook aan het hof gepresenteerd door lady Jane, je nicht. Maar je bent maar een beschaafde dame, mijn arm, lief kind. Door jouw aderen vloeit slechts het beste bloed van Engeland, en goede principes en vroomheid zijn slechts jouw erfdeel. Het is mij, de vrouw van den jongeren broer van een baronet, nooit in mijn hoofd opgekomen naar het hof te gaan — en dat zou andere menschen ook niet, als die goede koningin Charlotte nog leefde.” Op deze wijze troostte de waardige rectorvrouw zich; en haar dochters zuchtten en lazen den geheelen avond in de „Peerage”.

Enkele dagen na de beroemde voorstelling aan het hof, viel de deugdzame Becky nog een andere groote en buitengewone eer te beurt. Het rijtuig van lady Steyne hield voor de deur van den heer Rawdon stil, en de livrei-knecht, in plaats van de voordeur in te beuken, zooals hij, naar zijn vervaarlijk geklop te oordeelen, van plan scheen te doen, kwam op zijn besluit

terug en gaf alleen een paar kaartjes af, waarop de namen van markiezin Steyne en gravin Gaunt gegraveerd waren. Als deze stukjes karton kostbare schilderijen waren geweest, of als er honderd el Mechelsche kant omheen gerold was, tweemaal het aantal guinjes waard, dan kon Becky ze niet met grooter genoegen bekeken hebben. U kunt er verzekerd van wezen, dat zij een in het oog vallend plaatsje innamen in de Chineesche kom op de tafel van het salon, waar Becky de kaartjes van haar bezoekers bewaarde. Lieve Hemel! de arme kaartjes van mevrouw Washington White en van lady Crackenbury, welke onze vriendin maar al te gaarne eenige maanden geleden ontving, en waarop het dwaze schepseltje eens tamelijk trotsch was — lieve Hemel — hoe spoedig na de verschijning van deze voorname kaartjes verzonken deze arme, verwaarloosde drommels naar onderen in het stapeltje. Steyne! Bareacres! Johnes of Helvellyn! en Caerlyon of Camelot! wij kunnen er vast van op aan, dat Becky en Briggs al deze doorluchtige namen in de „Peerage” nakeken, en de edele geslachten in al de vertakkingen van hun stamboom nagingen.

Mylord Steyne bracht enkele uren later een bezoek en om zich heen ziende, terwijl hij, zooals zijn gewoonte was, alles opmerkte, vond hij de kaartjes van zijn echtgenoot reeds gerangschikt, alsof zij Becky's troefkaarten waren, en hij grinnikte, wat deze oude cynicus altijd deed bij het *naïve* vertoon van menschelijke zwakheden. Spoedig kwam Becky beneden; wanneer het lieve meisje mylord verwachtte, was zij met haar toilet klaar, zat haar haar onberispelijk, waren haar zakdoeken, schortjes, sjaals, kleine marokijnlederen pantoffeltjes en andere vrouwelijke prullen keurig in orde en dan zat zij in de een of andere onschuldige of aangename houding gereed om hem te ontvangen — maar wanneer zij overvallen werd, moest zij natuurlijk naar haar kamer vliegen om alles snel in den spiegel in oogenschouw te nemen en weer naar beneden trippelen om den grooten pair haar opwachting te maken.

Zij vond hem grinnikend over de kom gebogen. Zij was ontdekt en zij bloosde een weinig. „Dank u, *monseigneur*,” zeide zij. „U ziet, dat de dames hier zijn geweest. Wat vriendelijk van u! Ik kon niet eerder komen — ik was in de keuken om een pudding te maken.”

„Dat weet ik. Ik zag je door het hek van het souterrain, toen ik stilhield,” antwoordde de oude heer.

„U ziet alles,” antwoordde zij.

„Enkele dingen, maar dat niet, mijn aardig mevrouwtje,” zeide hij goedhartig. „Jouw dwaze, kleine jokkebrok! Ik hoorde je in de kamer hierboven, waar je wat rouge op je gezicht hebt gedaan; je moet wat van het jouwe aan lady Gaunt geven, wier teint belachelijk is; en ik hoorde de slaapkamerdeur opengaan en daarna kwam je naar beneden.”

„Is het een misdaad, als ik mijn best doe er zoo goed mogelijk uit te zien als *u* hier komt?” antwoordde mevrouw Rawdon klagend en zij wreef haar wang met haar zakdoekje, als om te laten zien, dat er heelemaal geen rouge op was, alleen maar echte blosjes en bescheidenheid in haar geval. Wie kan weten, of het waar is? Ik weet, dat er rouge bestaat, dat niet op een zakdoek afgeeft; en er is wel zulk een goede kwaliteit, dat zelfs tranen er geen invloed op hebben.

„Welnu,” zeide de oude heer, terwijl hij het kaartje van zijn vrouw ronddraaide, „je hebt er je zinnen op gezet een chique dame te worden. Je maakt mij het leven zuur om je in de groote wereld te introduceeren. Je zult toch niet in staat wezen om je daar staande te houden, jouw mal, klein zottinnetje. Je hebt geen geld.”

„U zult ons een betrekking bezorgen,” viel Becky zoo snel mogelijk in de rede.

„Je hebt geen geld, en je wilt wedijveren met hen, die het hebben. Mijn arm, klein aarden pannetje, je wilt stroomafwaarts drijven met de groote koperen ketels. Alle vrouwen zijn hetzelfde. Iedereen streeft naar datgene, wat niet de moeite waard is om te bezitten! Gut! Gisteren dineerde ik bij den koning en wij hadden schapenvleesch en rapen. Een maal bestaande uit kruiden is heel dikwijls beter dan een gemeste os. Je zult naar Gaunt House gaan. Je gunt een ouwen man geen rust, vóór je er bent. Het is er niet half zoo prettig als hier. Je zult je er vervelen. Ik verveel mij er. Mijn vrouw is even vroolijk als lady Macbeth en mijn dochters

zoo opgewekt als Regan en Goneril. Ik durf niet te slapen in wat zij mijn slaapkamer noemen. Mijn bed lijkt op den baldakijn in de St. Pieter en de schilderijen jagen mij schrik aan. Ik heb een klein koperen ledikant in een kleedkamer en een paardeharen matras als een kluzenaar. Ik ben een kluzenaar. Ha! ha! Je zult de volgende week te dineeren worden gevraagd. En *gare aux femmes*, wees op je hoede en houd je goed! Wat zullen die vrouwen je treiteren!"

Dit was een zeer lange toespraak voor een man van weinig woorden, zooals lord Steyne; evenmin was het de eerste, welke hij dien dag ter wille van Becky gehouden had. Briggs keek van haar werktafel op, waaraan zij aan het andere eind der kamer zat, en zij slaakte een diepen zucht, toen zij den markies zoo geringschattend over haar sekse hoorde spreken.

„Als je die vreeselijke herdershond niet weg doet," zeide lord Steyne, terwijl hij haar een woedenden blik over zijn schouder toewierp, „zal ik haar laten vergiftigen."

„Ik geef mijn hond altijd van mijn bord te eten," zeide Rebecca ondeugend lachend; en nadat zij zich een poosje over de verslagenheid van mylord vermaakt had, welke laatste die arme Briggs haatte, omdat zij zijn *tête-à-tête* met het knappe kolonelsvrouwkje verstoorde, kreeg mevrouw Rawdon eindelijk deernis met haar bewonderaar, riep tegen Briggs, dat het weer zoo mooi was en verzocht haar met het kind te gaan wandelen.

„Ik kan haar niet wegzenden," zeide Becky spoedig daarop, na een pauze, en op zeer treurigen toon. Haar oogen vulden zich met tranen, terwijl zij sprak, en zij wendde haar hoofd af.

„Je bent haar loon schuldig, veronderstel ik?" vroeg de pair.

„Erger," zeide Becky, nog steeds met neergeslagen oogen, „ik heb haar geruïneerd."

„Haar geruïneerd? — en waarom zend je haar dan niet weg?" vroeg lord Steyne.

„Dat zou een man doen," antwoordde Becky bitter. „Vrouwen zijn niet zoo slecht als jelui. Verleden jaar, toen wij niets meer hadden, gaf zij ons alles. Zij zal ons nooit verlaten, vóór wij zelf ook totaal geruïneerd zijn, en dat schijnt niet zoo lang meer te zullen duren, of tot ik haar tot den laatsten cent kan terugbetalen."

„Verd—, hoeveel is het?" vroeg de pair, met een vloek. En Becky, die aan zijn groote inkomsten dacht, noemde niet slechts de som, welke zij van juffrouw Briggs geleend had, maar één, die bijna dubbel zoo groot was. Hierop volgde opnieuw een korte maar krachtige uitbarsting van woede, waarop Rebecca haar hoofd andermaal boog en bitter schreide. „Ik kon het niet helpen. Het was mijn eenige kans. Ik durf het mijn man niet te vertellen. Hij zou mij dooden, als ik hem vertelde, wat ik gedaan heb. Ik heb het voor iedereen geheim gehouden, behalve voor u — en u hebt mij gedwongen het te zeggen. O, lord Steyne, wat zal ik beginnen, want ik ben zoo vreeselijk ongelukkig."

Lord Steyne gaf geen antwoord, trommelde slechts met zijn vingers en beet op zijn nagels. Eindelijk zette hij zijn hoed met een krachtig gebaar op en snelde de kamer uit. Rebecca rees niet uit haar houding van diepe ellende op, vóór de deur achter hem dichtsloeg en zijn rijtuig snel wegreed. Zij stond op met een allereigenaardigste uitdrukking van triomfantelijke ondeugendheid in haar groene oogen. Eens of tweemaal barstte zij in lachen uit, terwijl zij zat te werken; zij ging voor de piano zitten en rammelde een zegevierende fantasie op de toetsen, die de menschen onder haar raam deed stilstaan, om naar haar brillant spel te luisteren.

Dien avond kwamen er twee briefjes van Gaunt House voor het kleine vrouwtje, het ééne bevatte een uitnoodiging van lord en lady Steyne voor een diner in Gaunt House, aanstaanden Vrijdag; terwijl in de andere enveloppe een stukje grijs papier gesloten was, voorzien van lord Steyne's handteekening en aan het adres van de firma Jones, Brown & Robinson, Lombard Street.

Één- of tweemaal hoorde Rawdon Becky dien nacht lachen. Het was alleen maar, omdat zij zoo verrukt was naar Gaunt House te gaan en de dames daar het hoofd te bieden, zeide zij. Maar in werkelijkheid namen een groot aantal andere dingen haar gedachten in beslag. Zou zij die oude Briggs afbetalen en haar haar *congé* geven? Zou zij Raggles verbazen en zijn rekening voldoen? Zij nam dit alles in overweging in bed, en den volgenden dag, toen Rawdon zijn ochtendbezoek aan zijn club ging brengen, reed mevrouw Crawley (in De Kermis der IJdelheid.

een eenvoudig toilet en een voile voor) snel in een huurrijtuig naar de City; en nadat zij bij de bank der firma Jones & Robinson aangeland was, bood zij daar den beambte aan het loket een document aan, welke laatste haar als antwoord vroeg: „Hoe zij het wilde hebben?”

Zij zeide vriendelijk, „dat zij honderd vijftig pond klein wilde hebben en de rest in één bankbiljet;” en toen zij door St. Paul's Church Yard kwam, hield zij daar stil, kocht het mooiste zwartzijden japonnetje voor Briggs, dat er voor geld te krijgen was en gaf het met een kus en de liefste woordjes aan de eenvoudige, oude ziel.

Daarna ging zij te voet naar den heer Raggles, informeerde met groote belangstelling naar zijn kinderen en gaf hem vast vijftig pond.

Vandaar begaf zij zich naar den stalhouder, waar zij haar rijtuigen huurde, en bevredigde hem met een gelijke som. „En ik hoop, Spavin, dat dit een lesje voor je zal wezen,” zeide zij, „en dat bij de eerstvolgende receptie aan het hof mijn broer, Sir Pitt, niet ontriefd zal worden en zich genoodzaakt zal zien vier in zijn rijtuig te nemen om Zijne Majesteit onze opwachting te maken, omdat mijn *eigen* rijtuig niet voorkomt.” Het blijkt, dat er oneenigheid was geweest op den dag der laatste receptie ten hove. Vandaar de vernedering, welke de kolonel bijna te verduren had gehad, namelijk, bij zijn vorst in een huurrijtuig op audientie te moeten gaan.

Toen deze zaken geregeld waren, bracht Becky een bezoek aan de reeds vermelde cassette, welke Amelia Sedley haar jaren geleden gegeven had en die een aantal nuttige en waardevolle kleinigheden bevatte; en in dat particulier museum legde zij het ééne bankbiljet, dat de kassier der firma Jones & Robinson haar gegeven had.

HOOFDSTUK XLIX.

Waarin wij van drie gangen en een dessert genieten.

Toen de dames van Gaunt House dien ochtend aan het ontbijt zaten, verscheen lord Steyne (die zijn chocolade alleen gebruikte, en zelden de vrouwen van zijn huishouding stoorde of zag, behalve bij officieele gelegenheden, of als zij elkaar in de vestibule tegenkwamen, of wanneer hij van uit zijn loge in het parterre der Opera haar in haar loge op het balkon gadesloeg) — zooals reeds gezegd is, verscheen mylord bij de dames en de kinderen, die aan hun thee en toast zaten en er volgde een algemeene strijd betreffende Rebecca.

„Mylady Steyne,” zeide hij, „ik zou gaarne de lijst voor je diner op Vrijdag zien; en ik wilde, dat je een invitatie voor kolonel en mevrouw Crawley schreef.”

„Blanche schrijft ze,” antwoordde lady Steyne gejaagd, „lady Gaunt schrijft ze.”

„Ik bedank er voor dat mensch te schrijven,” zeide lady Gaunt, een slanke en statige dame, die één oogenblik opkeek en daarna haar oogen weer neersloeg, toen zij gesproken had. Voor degenen, die hem beleedigd hadden, was het maar beter lord Steyne's blikken niet te ontmoeten.

„Zend de kinderen de kamer uit. Vooruit!” zeide hij en trok aan het schelkoord. De rakkers, altijd verschrikt in zijn tegenwoordigheid, gingen heen; hun moeder wilde ze ook volgen. „Jij niet,” zeide hij. „Jij blijft.”

„Mylady Steyne,” zeide hij, „ik herhaal nog eens, wil je de goedheid hebben naar je lessenaar te gaan en die invitatie voor je diner op Vrijdag te schrijven?”

„Mylord, ik zal niet aanwezig zijn,” zeide lady Gaunt; „ik ga naar huis.”

„Ik wou, dat je het maar deed en er bleef. Je zult de deurwaarders te Bareacres heel aangenaam gezelschap vinden, en ik zal dan geen geld meer aan je familieleden hoeven te leenen en van jouw verduivelde, tragische airs bevrijd zijn. Welk recht heb jij hier de lakens uit te deelen? Je hebt geen geld. Je hebt geen hersens. Je bent hier om kinderen te hebben, en je hebt er niet één. Gaunt heeft genoeg van je; en George's vrouw is de eenige in de familie, die niet wenscht, dat je dood was. Gaunt zou dan hertrouwen.”

„Ik wou, dat ik het maar was,” antwoordde lady Gaunt, met tranen en een woedende uitdrukking in haar oogen.

„Wel zeker, neem jij maar een air van deugdzaamheid aan; terwijl mijn vrouw, die, zooals iedereen weet, een vlekkelooze heilige is, en die nooit enig kwaad in haar leven deed, geen bezwaar heeft mijn jeugdige vriendin, mevrouw Crawley, te ontmoeten. Mylady Steyne weet, dat de schijn soms tegen de beste vrouwen is; dat er dikwijls leugens van de onschuldigste verteld worden. Eilieve, zal ik je enkele anecdotes over mylady Bareacres, je mama, verhalen?”

„U kunt mij wreede slagen toedienen, als u dat wilt, mijnheer,” zeide lady Gaunt. Als mylord zijn vrouw en dochter zag lijden, bracht dit hem altijd in een goed humeur.

„Mijn lieve Blanche,” zeide hij, „ik ben een heer, en ik raak een vrouw nooit aan, behalve met vriendelijke bedoelingen. Ik wensch alleen maar de kleine fouten in je karakter te verbeteren. Jelui vrouwen zijn te trotsch, en het ontbreekt jelui danig aan nederigheid, zooals Vader Mole mylady Steyne wel zeggen zou, als hij hier was, daar ben ik van verzekerd. Jelui moet je niet zooveel airs geven; jelui moet deemoedig en nederig wezen, mijn schatjes. Lady Steyne weet ook heel goed, dat deze belasterde, eenvoudige, goedgehumeerde mevrouw Crawley geheel onschuldig is — zelfs nog onschuldiger dan zijzelf. De reputatie van haar echtgenoot is slecht, maar even goed als die van Bareacres, die wat gespeeld heeft, en niet veel betaald heeft, die jou de eenige erfenis, die je ooit had, door den neus boorde en mij met jou als een bedelares opgescheept heeft. En mevrouw Crawley is niet van zeer goede familie; maar ze is niets minder dan Fanny's doorluchtige voorvader, de eerste de la Jones.”

„Het geld, dat ik in de familie bracht, mijnheer,” riep lady George uit.

„Jij kocht er een eventueel recht van opvolging voor,” antwoordde de markies somber. „Als Gaunt sterft, kan jouw echtgenoot den titel erven, jouw jongetjes kunnen hem erven, en wie weet wat nog meer? Ondertusschen, dames, weest buitenshuis zoo trotsch en deugdzaam als je wilt, maar geef je geen airs tegenover mij. En wat de naam van mevrouw Crawley betreft, ik zal mijzelf, of die vlekkelooze en volmaakt onberispelijke dame niet vernederen door er zelfs ook maar een toespeling op te maken, dat hij verdedigd moet worden. Je wilt wel zoo goed wezen haar met de uiterste hartelijkheid te ontvangen, zooals je alle menschen, die ik in dit huis introduceer, zult ontvangen. Dit huis?” Hij riep het uit met een lach. „Wie is er baas? En wat is het? Deze Tempel der Deugd behoort mij. En al zou ik hier nu geheel Newgate of Bedlam uitnoodigen, ver— zij zullen welkom wezen.”

Na deze krachtige en plechtige redevoering, waarop lord Steyne zijn „Harem” onthaalde, wanneer zich teekenen van verzet in zijn huisgezin voordeden, bleef er voor de verslagen vrouwen niets anders over dan te gehoorzamen. Lady Gaunt schreef de uitnoodiging, welke mylord eischte, en zij en haar schoonmoeder, met een verbitterd en vernederd gemoed, reden samen uit om in hoogst eigen persoon kaartjes bij mevrouw Rawdon af te geven, de ontvangst van welke deze onschuldige vrouw zooveel genoegen verschafte.

Er waren families in Londen, die gaarne het inkomen van een heel jaar opgeofferd zouden hebben voor zulk een eer van deze voorname dames. Mevrouw Frederic Bullock, bijvoorbeeld, zou op haar knieën van May Fair naar Lombard Street gegaan zijn, als lady Steyne en lady Gaunt haar in de City zouden opwachten om haar overeind te helpen en tegen haar te zeggen: „kom aanstaanden Vrijdag bij ons,” — niet op één van die groote avondpartijen en groote bals in Gaunt House, waar iedereen heenging, maar op de heilige, ontoegankelijke, mysterieuze,

verrukkelijke bijeenkomsten; die daar toegang hadden, beschouwden dit als een groot voorrecht, een eer, en zelfs een zegen.

De strenge, reine en schoone lady Gaunt bekleedde den hoogsten rang op de Kermis der Ijdelheid. De voorname hoffelijkheid, waarmede lord Steyne haar behandelde, betooverde iedereen, die getuige was van zijn gedrag, zoodat zelfs de strengste beoordeelaars moesten toegeven, dat hij van top tot teen een heer was en erkennen, dat mylord althans het hart op de rechte plaats had.

De dames van Gaunt House riepen lady Bareacres te hulp om de gemeenschappelijke vijandin terug te drijven. Eén der rijtuigen van lady Gaunt ging naar Hill Street om haar moeder te halen, wier rijtuigen alle in handen der deurwaarders waren, wier juweelen en garderobe zelfs, naar men zeide, door die onverbiddelijke Israëlieten in beslag waren genomen. Bareacres Castle was ook van hen, met al zijn kostbare schilderijen, meubelen, en kunstvoorwerpen — de schitterende van Dijk's, de prachtige schilderijen van Reynolds; de portretten van Lawrence, bont en mooi, welke men dertig jaar geleden voor even kostbaar hield als het werk van een waar genie; de weergalooze „Dansende Nimf” van Canova, waarvoor lady Bareacres in haar jeugd had gezeten — lady Bareacres, toen nog luisterrijk en stralend van rijkdom, rang en schoonheid — thans een tandelooze, kale oude vrouw — slechts een lomp, wat eens een statiegewaad was. Haar heer en meester, op denzelfden dag door Lawrence geschilderd, alsof hij zijn sabel voor het kasteel Bareacres zwaait, in zijn kolonelsuniform van de Thistlewood Yeomanry, was een verlepte, oude, schrale man in een overjas en een Brutus-pruik, die voornamelijk 's morgens in de buurt van Gray's Inn rondsloop en alleen in zijn clubs dineerde. Hij hield er nu niet van om met Steyne te dineeren. In hun jeugd hadden zij te zamen voor tijdverdrijf wedrennen gehouden, en toen was Bareacres overwinnaar. Maar Steyne had meer weerstandsvermogen dan hij en hield het langer vol.

De markies was nu tienmaal zoo groot en voornaam als de jonge lord Gaunt van '85; en Bareacres was van het tooneel verdwenen — oud, verslagen, bankroet, en diep ongelukkig. Hij had te veel geld van Steyne geleend om het prettig te vinden zijn ouden makker dikwijls te ontmoeten. Wanneer de laatste echter vroolijk wilde wezen, vroeg hij altijd spottend aan lady Gaunt, waarom haar vader haar niet kwam bezoeken? „Hij is hier al sedert vier maanden niet geweest,” placht lord Steyne dan te zeggen. „Ik kan het later altijd aan mijn cheque-boek zien, als ik een bezoek van Bareacres krijg. Wat een gemak, dames; ik beleg mijn geld bij den schoonvader van één mijner zoons, en de ander belegt zijn geld bij mij!”

Van de andere doorluchtige personages, welke Becky de eer had te ontmoeten, toen zij voor het eerst in de groote wereld geïntroduceerd werd, betaamt het den schrijver dezes niet veel te zeggen. Daar was Zijne Excellentie, de Prins van Peterwaradin, met de Prinses, zijn vrouw; een edelman met een gordel strak om zijn middel, en een breede militaire borst, waarop de *plaque* van zijn orde prachtig schitterde, die de roode keten van het Gulden Vlies om zijn hals droeg. Hij was de eigenaar van talloze kudden schapen.

„Kijk eens naar zijn gelaat. Ik geloof, dat hij van een schaap af moet stammen,” fluisterde Becky tot lord Steyne. Inderdaad, het aangezicht van Zijne Excellentie, lang, plechtig en wit, met de versiering om zijn hals, leek veel op dat van een eerbiedwaardigen belhamel.

Verder was nog aanwezig de heer John Paul Jefferson Jones, titulair verbonden aan het Amerikaansche Gezantschap, en correspondent voor de *New-York Demagogue*; die, om zich bij het gezelschap aangenaam te maken, lady Steyne gedurende een pauze in de conversatie tijdens het diner vroeg, hoe zijn beste vriend, George Gaunt, het in Brazilië vond? — Hij en George waren in Napels heel intiem met elkaar geweest, en zij hadden samen den Vesuvius bestegen. De heer Jones schreef een breedvoerig en omstandig verslag van het diner, dat in de *Demagogue* verscheen. Hij noemde de namen en titels van alle gasten en gaf biographische schetsen van de voornaamste personen. Hij beschreef de dames met groote welsprekendheid; alsmede het servies; de grootte en de kleeding van het personeel; somde de gerechten en de wijnen op, welke geserveerd werden; de versieringen van het buffet en de vermoedelijke

waarde van het tafelzilver. Hij berekende, dat zulk een diner niet onder de vijftien of achttien dollar de persoon opgedischt kon worden. Tot zeer kort geleden had hij de gewoonte om *protégés* met aanbevelingsbrieven naar den tegenwoordigen markies Steyne te zenden, daartoe aangemoedigd door den familiaren omgang met zijn besten vriend, wijlen lord Steyne. Hij was hevig verontwaardigd, dat een jonge en onbeduidende aristocraat, graaf Southdown, hem voorging in hun optocht naar de eetzaal. „Juist toen ik naar voren trad om een zeer innemende en geestige vrouw van de wereld, de schrandere en zeer aparte mevrouw Rawdon Crawley, mijn arm aan te bieden,” — schreef hij — „drong de jeugdige patriciër zich tusschen mij en de dame, en voerde mijn Helena zonder één woord van verontschuldiging met zich mee. Ik moest toen wel de achterhoede vormen met den kolonel, den echtgenoot van die dame, een gezetten krijgsman met rood gelaat, die zich in den slag van Waterloo onderscheidde, en daar fortuinlijker was dan enkele van zijn wapenbroeders, de roodjasjes te Nieuw Orleans.”

Het gelaat van den kolonel, toen hij in dit beschaafd gezelschap kwam, bloosde even hevig als dat van een jongen van zestien, als hij zich in de tegenwoordigheid van zijn zusters schoolvriendinnetjes bevindt. Er is reeds eerder opgemerkt, dat de brave Rawdon in geen enkel tijdperk van zijn leven veel met dames omging. Met de heeren van de club, of de officieren van zijn regiment voelde hij zich op zijn gemak; hij kon paardrijden, wedden, rooken en biljartsporten met de besten van hen. Hij had ook zijn tijd van vriendinnetjes gehad; maar dat was twintig jaar geleden, en de dames behoorden tot denzelfden stand als die, waarmede de jonge Marlow in het tooneelstuk ook familiaar is, vóór hij met beschaamde kaken in de tegenwoordigheid van juffrouw Hardcastle stond.

Het is nu eenmaal zoo in de wereld, dat men nauwelijks durft te zinspelen op dat soort van menschen, dat duizenden van onze jongelui op de Kermis der IJdelheid dagelijks bezoeken, dat iederen avond de casino's en danszalen vult, en van wiens bestaan men even goed op de hoogte is, als van dat van de „Ring” in Hyde Park of de gemeente in St. James's — maar dat de meest overdreven kieskeurige, zoo niet de meest moreele menschen vast besloten zijn te ontkennen. In één woord, ofschoon kolonel Crawley nu vijf en veertig jaar oud was, was het hem niet ten deel gevallen een half dozijn goede vrouwen te ontmoeten, dat wonder van deugd, zijn vrouw, uitgezonderd. Allen, behalve zij en zijn vriendelijke zuster, lady Jane, wier zacht karakter hem getemd en voor haar gewonnen had, joegen den waarden kolonel schrik aan; en ter gelegenheid van zijn eerste diner te Gaunt House hoorde men hem geen enkele opmerking maken, behalve om mede te deelen, dat het zeer heet was. Becky zou hem dan ook thuis gelaten hebben, zoo de deugd niet voorschreef, dat haar echtgenoot aan haar zijde behoorde te wezen om dit verlegen en angstige schepseltje bij haar eerste verschijning in de beschaafde wereld te beschermen.

Toen zij verscheen, trad lord Steyne naar voren, nam haar hand, groette haar met groote hoffelijkheid en stelde haar aan lady Steyne en zijn dochters voor. Zijn dochters maakten drie statige buigingen en lady Steyne bood de nieuw aangekomene haar hand, maar zij was zoo koud en levenloos als marmer.

Becky nam haar echter met dankbaren ootmoed aan; en nadat zij een buiging gemaakt had, welke den besten dansleeraar eer aan gedaan zou hebben, wierp zij zich als het ware aan lady Steyne's voeten door te zeggen, dat lord Steyne haar vaders eerste vriend en beschermer was geweest, en dat zij, Becky, sedert haar kinderjaren geleerd had de familie Steyne te eeren en respecteeren.

De waarheid is, dat lord Steyne eens een paar schilderijen van wijlen Sharp gekocht had, en de liefhebbende wees kon haar dankbaarheid voor die gunst nooit vergeten.

Daarna maakte Becky met lady Bareacres kennis — voor wie de kolonelsvrouw ook een allereerbiedigste buiging maakte: deze werd met strenge waardigheid door de verheven personage in quaestie beantwoord.

„Ik had reeds tien jaar geleden te Brussel het genoegens kennis met u te maken,” zeide Becky allerinnemendst. „Ik had het geluk lady Bareacres op het bal van de Hertogin van

Richmond te ontmoeten, den avond vóór den slag bij Waterloo. En ik herinner mij ook, dat lady Bareacres en lady Blanche, uw dochter, in de *porte-cochère* van de herberg zaten te wachten op paarden. Ik hoop, dat de diamanten van mylady in veiligheid zijn."

Iedereen keek degenen, die naast hem of haar stonden, eens aan. Het blijkt, dat de beroemde diamanten een beroemde beslaglegging ondergaan hadden, waarvan Becky natuurlijk niets wist.

Rawdon Crawley trok zich met lord Southdown bij een venster terug, waar men den laatste onbedaarlijk hoorde lachen, toen Rawdon hem het verhaal deed van lady Bareacres, die paarden noodig had en zich zoowaar voor mevrouw Crawley moest vernederen.

„Ik geloof, dat ik voor *die* vrouw niet bang behoef te wezen," dacht Becky. Lady Bareacres wisselde ook inderdaad ontstelde en woedende blikken met haar dochter; en blies den aftocht naar een tafeltje, waar zij met veel ijver plaatjes begon te kijken.

Toen de potentaat van den Donau verscheen, werd het gesprek in het Fransch gevoerd, en lady Bareacres en de jongere dames ontdekten, tot hun verdere vernedering, dat mevrouw Crawley veel beter met deze taal op de hoogte was, en haar met veel beter accent sprak dan zij. Becky had andere Hongaarsche magnaten ontmoet bij het leger in Frankrijk in 1816—'17. Zij vroeg met groote belangstelling naar haar vrienden. De vreemde personages meenden, dat zij een zeer aanzienlijke vrouw was; en de prins en de prinses vroegen ieder respectievelijk aan lord Steyne en aan de markiezin, die zij naar tafel leidden, wie toch die *petite dame* was, die zoo goed sprak?

Toen eindelijk de optocht opgesteld was, in de volgorde, welke de Amerikaansche diplomaat beschreven heeft, stapten zij een vertrek binnen, waar het feestmaal opgediend werd. En daar ik den lezer beloofd heb, dat hij er van zal genieten, mag hij het zelf naar zijn eigen smaak bestellen.

Maar Becky wist, dat de strijd eerst zou aanvangen als de dames alleen waren. En toen bevond het vrouwtje zich dan ook in een toestand, welke haar de waarheid deed inzien van lord Steyne's waarschuwing om op te passen voor den omgang met dames boven haar stand.

En evenals men zegt, dat zij, die de Ieren het meest haten, Ieren zijn; zoo zijn ongetwijfeld vrouwen de grootste tirannen over vrouwen.

Toen de arme kleine Becky zich alleen met de dames bevond en naar den haard ging, waarheen al de aanzienlijke dames zich begeven hadden, liepen de aanzienlijke dames weg en namen bezit van een tafel met teekeningen. Toen Becky haar naar de tafel met teekeningen volgde, gingen zij allen één voor één weer naar het haardvuur. Zij trachtte met één der kinderen te spreken (waarvan zij in het publiek altijd buitengewoon veel hield), maar jongeheer George Gaunt werd door zijn mama weggeroepen; en de vreemdelinge werd ten slotte met zooveel wreedheid behandeld, dat zelfs lady Steyne medelijden met haar had en naar het verlaten vrouwtje toeging om haar aan te spreken.

„Lord Steyne," zeide mylady, terwijl haar fletse wangen met een blos overtoegen werden, „zegt, dat u zoo mooi zingt en speelt, mevrouw Crawley — zou u zoo vriendelijk willen wezen voor mij te zingen."

„Ik wil alles doen, dat mylord Steyne of u genoeg kan doen," antwoordde Rebecca, oprecht dankbaar; en zij zette zich aan de piano en begon te zingen.

Zij zong godsdienstige liederen van Mozart, welke reeds vroeg de lievelingsliederen van lady Steyne geweest waren, en zij zong ze met zooveel lieflijkheid en teederheid, dat mylady, die nog bij de piano talmde, er naast ging zitten en luisterde tot de tranen over haar wangen rolden. Het is waar, dat de dames der oppositie aan de andere zijde van het vertrek luid en onophoudelijk bleven praten en smoezen; maar lady Steyne hoorde dat lawaai niet. Zij was weer kind — en was door een veertigjarige wildernis weer naar haar kloostertuin teruggedwaald. Het orgel in de kapel had dezelfde tonen geschald, de organiste, de zuster, van wie zij het meest van allen hield, leerde haar deze melodieën in die gelukkige jeugdijaren. Zij was weer een meisje, en het korte tijdperk van haar geluk leefde weer een uurtje voor haar op — zij schrok op, toen de onaangenaam krakende deuren opengeworpen werden en, met een luiden lach van lord Steyne, de heeren vrolijk binnenkwamen.

Met één oogopslag zag hij, wat er gedurende zijn afwezigheid gebeurd was, en bij uitzondering was hij zijn vrouw dankbaar. Hij ging naar haar toe en noemde haar bij haar voorname, zoodat er weer een bloes op haar bleek gelaat kwam. — „Mijn vrouw zegt, dat u als een engel heeft gezongen,” zeide hij tot Becky. „Nu zijn er twee soorten van engelen, en men zegt, dat beide soorten op hun manier bekoorlijk zijn.”

Wat ook het voorafgaande gedeelte van den avond geweest mocht zijn, de verdere avond was een groote triomf voor Becky. Zij zong zoo goed zij kon, en met zooveel succes, dat alle mannen zich om de piano verdrongen. De vrouwen, haar vijandinnen, werden geheel aan haar lot overgelaten.

En de heer Paul Jefferson Jones dacht, dat hij een overwinning op lady Gaunt behaald had, door naar mylady te gaan en den uitstekenden zang van haar verrukkelijke vriendin te prijzen.

HOOFDSTUK L.

Bevat een vulgair voorval.

De Muze, wie zij ook zijn moge, welke deze komische geschiedenis leidt, moet nu van de voorname hoogten, waar zij gezweefd heeft, neerdalen en de goedheid hebben zich op het bescheiden dak van John Sedley te Brompton te zetten, en te beschrijven, welke gebeurtenissen er daar plaats grijpen. Ook hier, in deze nederige woning, leven zorgen, wantrouwen en ontsteltenis. Juffrouw Clapp in de keuken gromt heimelijk tegen haar man over de huishuur en spoort den goeien man er toe aan tegen zijn ouden vriend en beschermer, zijn tegenwoordigen huurder in opstand te komen.

Mevrouw Sedley heeft haar bezoeken aan haar kostjuffrouw in de lagere sferen gestaakt, en zij kan dan ook inderdaad juffrouw Clapp niet langer in haar bescherming nemen. Hoe kan men minzaam wezen tegen een dame, wie men de som van veertig pond schuldig is, en die eeuwigdurend op dat geld zinspeelt? De vriendelijke en eerbiedige houding van het Iersche dienstmeisje heeft nog in het minst geen verandering ondergaan, maar mevrouw Sedley verbeeldt zich, dat zij onbeschaamd en ondankbaar wordt, en gelijk de schuldige dief, die vermoedt, dat iedere struik een politie-agent is, ziet zij dreigende toespelingen en zinspelingen op inbeslag-neming in al, wat de dienstbode zegt of antwoordt. Juffrouw Clapp, die nu al een heel meisje is geworden, vindt de zure oude dame een ondragelijke en onbeschaamde feeks. Hoe het komt, dat Amelia zooveel van haar houdt en haar zoo dikwijls bij zich in haar kamer heeft, of gedurig met haar uit wandelen gaat, kan mevrouw Sedley niet begrijpen. De bitterheid der armoede heeft het leven van de eens zoo opgewekte en vriendelijke vrouw vergiftigd. Zij is niet dankbaar voor Amelia's trouw en teederheid jegens haar; vit op haar om haar pogingen tot vriendelijkheid en hulpvaardigheid; beschimpt haar om haar dwazen trots op haar kind en om haar verwaarloozing van haar ouders. George's tehuis is niet erg opgewekt, sedert het jaargeld van Oom Jos ingehouden is en het gezin bijna op een hongerdieet gesteld is.

Amelia denkt, en denkt, en pijnigt haar hersens om een middel te verzinnen om het kleine inkomen, waarvan het gezin verhongert, te vermeerderen. Kan zij ergens les in geven? kaartenrekjes schilderen? handwerken? Zij komt tot de ontdekking, dat vrouwen hard werken, en beter dan zij, voor twee stuiver per dag. Zij koopt een paar vergulde Bristol-kartons bij een verkooper van luxe-postpapier en galanterieën, en beschildert ze zoo goed zij kan — op één een schaapherder met een rood vest en een rose gelaat, die glimlachend in een met potlood geteekend landschap staat — op het andere een herderin, die met een hondje over een brug-

getje loopt, aardig gekleurd. De eigenaar van het Brompton Magazijn van Luxe Artikelen en Kunstvoorwerpen (bij wien zij de scherpjes gekocht had, in den waan, dat hij ze terug zou koopen, als zij er versieringen op aangebracht had) kan ternauwernood den spotlach verbergen, waarmee hij deze prullen van kunstvoorwerpen bekijkt! Hij kijkt schuin naar de dame, die in den winkel wacht, en pakt de kaarten weer in de enveloppe van bruinachtig wit papier en overhandigt ze aan de arme weduwe en juffrouw Clapp, die nog nooit van haar leven zulke mooie dingen gezien had en er vast op vertrouwd had, dat de man minstens twee guinjes voor de scherpjes zou geven. Zij probeeren in andere winkels in het hartje van Londen met flauwe, kwijnende hoop. „Kunnen ze niet gebruiken,” zegt een. „Vooruit, weg,” zegt een ander woedend. Drie shillings en zes stuivers weggegooid — de scherpjes verhuizen naar de slaapkamer van juffrouw Clapp. Zij vindt ze nog steeds beeldig.

Zij schrijft zoo netjes mogelijk een kaartje en na veel nadenken en moeilijkheden bij het opstellen deelt zij het publiek mede, dat „Een dame, die eenigen tijd beschikbaar heeft, het onderwijs van enkele meisjes op zich wil nemen, die zij in Engelsch, Fransch, aardrijkskunde, geschiedenis en muziek wil onderrichten — adres A. O., bij den heer Brown;” en zij vertrouwt het kaartje aan den heer van het Magazijn van Kunstvoorwerpen toe, die vergunning geeft het op de toonbank te laten liggen, waar het vuil en smerig wordt. Vol droef verlangen gaat Amelia herhaaldelijk de deur voorbij, in de hoop, dat de heer Brown goed nieuws voor haar heeft; maar hij wenkt haar nooit. En als zij er enkele kleine inkoopjes gaat doen, is er geen nieuws voor haar. Arm, eenvoudig vrouwtje, zacht en zwak — hoe kun je tegen die strijdende, machtige wereld vechten? Zij wordt dagelijks afgetobder en droeviger; en vestigt ontstelde blikken op haar kind, die het jongetje niet kan verklaren. 's Nachts schrikt zij wakker en gluurt tersluiks in zijn kamer om te zien, of hij slaapt en niet gestolen is. Zij slaapt nu maar weinig. Zij wordt voortdurend door één gedachte en schrik gekweld. Wat schreit en bidt zij in de lange, stille nachten — hoe tracht zij de gedachte, welke zich steeds weer aan haar opdringt, te onderdrukken — dat zij van haar zoon moet scheiden — dat zij de eenige hinderpaal tusschen hem en voorspoed is. Zij kan het niet, zij kan het niet! Ten minste nu niet. Later. O, het is te vreeselijk om aan te denken en te dragen. Er komt een gedachte bij haar op, die haar doet blozen en haarzelf verafschuwen — haar ouders konden dan het jaargeld behouden — de hulp-predikant zou haar huwen, haar en haar zoontje een tehuis geven. Maar George's portret en dierbare nagedachtenis zijn er om haar te berispen. Schaamte en liefde stemmen tegen zulk een offer. Zij deinst er voor terug, als voor iets onreins; en zulke gedachten vonden nooit een rustplaats in dat reine en teedere hart.

De strijd, dien wij in één of twee zinnnetjes beschrijven, duurde vele weken in het arme gemoed van Amelia; gedurende dien tijd had zij geen vertrouwde; zij kon er inderdaad geen hebben; zij wilde de mogelijkheid van te zwichten voor de omstandigheden niet erkennen; ofschoon zij dagelijks veld ruimte voor den vijand, dien zij te bestrijden had. De eene waarheid na de andere schaarde zich zwijgend tegenover haar en hield moedig stand. Armoede en ellende voor allen, gebrek en vernedering voor haar ouders, onrecht tegenover haar jongen — één voor één werden de vestingen van de kleine citadel genomen, waarin de arme ziel haar eenigen schat met vurige liefde bewaakte.

In het begin van den strijd had zij een brief vol smeekbeden aan haar broer te Calcutta geschreven, waarin zij hem bad niet de ondersteuning in te trekken, welke hij hun ouders toegestaan had, en waarin zij hem in bewoordingen van ongekunsteld pathos hun verlaten en droevigen toestand beschreef. Zij wist de waarheid niet. Jos betaalde het jaargeld nog geregeld uit; maar een geldschieter in de stad ontving het. De oude Sedley had het voor een som gelds verkocht om er zijn nuttelooze plannen mee voort te zetten. Emmy berekende vol ongeduld den tijd, die verstrijken moest, vóór zij antwoord op haar brief zou ontvangen. In haar zakboekje had zij den datum opgeteekend, waarop zij hem verzonden had. Aan den voogd van haar zoon, den goeden majoor te Madras, had zij haar verdrietelijkheden en moeilijkheden niet medegedeeld. Zij had hem niet meer geschreven na haar gelukwenschen met zijn aanstaand

huwelijk. Zij dacht met mistroostige neerslachtigheid, dat die vriend, de eenige, degene, die zooveel genegenheid voor haar koesterde — haar ontvallen was.

Op zekeren dag, toen de zaken al heel treurig stonden — toen de crediteuren lastig waren, de moeder het op haar zenuwen had van verdriet, de vader somberder dan gewoonlijk, toen de huisgenooten elkaar vermeden en ieder teneergedrukt was onder den last van zijn eigen verdriet en door het onrecht, dat ieder meende, dat hem werd aangedaan — gebeurde het, dat vader en dochter alleen gelaten werden; en Amelia dacht haar vader te troosten met hem te vertellen, wat zij gedaan had. Zij had Joseph geschreven — er moest binnen drie of vier maanden antwoord komen. Hij was altijd edelmoedig, ofschoon zorgeloos. Hij kon niet weigeren, als hij de benarde omstandigheden van zijn ouders wist.

Toen legde de arme oude heer haar de geheele waarheid bloot — dat zijn zoon nog steeds het jaargeld uitbetaalde, dat zijn eigen onbezonnenheid weggesmeten had. Hij had het niet eerder durven vertellen. Hij meende, dat Amelia's doodsbleek en verschrikt uiterlijk, toen hij met bevende en ongelukkige stem zijn biecht afgelegd had, hem voor zijn terughoudendheid verwijten maakten. „Ach!” zeide hij met trillende lippen, terwijl hij zich afwendde, „nu veracht je je ouden vader!”

„O, papa! dat is het niet,” riep Amelia uit en viel hem om den hals en kuste hem herhaaldelijk. „U bent altijd goed en vriendelijk. U deed het om bestwil. Het is niet om het geld — het is — O, mijn God! mijn God! erbarm U over mij en geef mij kracht deze beproeving te dragen;” en zij kuste hem nogmaals hartstochtelijk en ging heen.

Nog wist haar vader de beteekenis niet van dezen uitleg, en van de uitbarsting van smart, waarmede het arme meisje hem verliet. Zij was overwonnen. Het vonnis was geveld. Haar kind moest haar verlaten — naar anderen gaan — haar vergeten. Haar alles — haar vreugde, hoop, liefde, aanbedding — bijna haar God! Zij moest hem opgeven; en dan zou zij naar George gaan; en zij zouden over hun kind waken en op hem wachten, totdat hij bij hen in den hemel kwam.

Zij zette haar hoed op, bijna niet wetend wat zij deed, en ging op de wegen wandelen, waarlangs George altijd uit school terugkwam, en waarheen zij zich gewoonlijk begaf om hem tegemoet te gaan.

Het was Mei, een vrije middag. Al de bladeren ontloken, het weer was schitterend. De jongen stormde haar tegemoet, met een bos van gezondheid, zingend, zijn stapeltje boeken aan een riem bungelend. Daar was hij. Zij konden niet scheiden. „Wat is er, moeder?” vroeg hij; „U ziet erg bleek.”

„Niets, mijn kind,” zeide zij, bukte zich en kuste hem.

Dien avond liet Amelia den knaap haar het verhaal van Samuel voorlezen, en dat Hanna, zijn moeder, nadat zij hem gespeend had, hem naar Eli, den Hoogepriester bracht om den Heer te dienen. En hij las Hanna's lofzang, waarin gezegd wordt: „Wie arm maakt en rijk maakt, en vernedert en verhoogt — dat de geringe uit het stof verheven zal worden en dat een mensch niets door eigen kracht vermag.” Daarna las hij, dat Samuel's moeder hem een kleinen lijfrok maakte en dat zij hem dien van jaar tot jaar bracht, als zij kwam om het jaarlijksche offer te brengen. En daarna verklaarde George's moeder den jongen op haar lieve, eenvoudige manier deze treffende geschiedenis. Dat Hanna, ofschoon zij heel veel van haar zoon hield, hem toch afstand van wege haar gelofte. En dat zij altijd aan hem moest denken, als zij thuis zat, ver weg, en zijn kleinen rok maakte; en zij was er zeker van, dat Samuel zijn moeder nooit vergat; en hoe gelukkig zij geweest moet zijn, toen de tijd kwam (en de jaren gaan heel vlug), dat zij haar jongen zou zien, en hoe goed en verstandig hij was geworden. Dit preekje sprak zij met een lieve, plechtige stem en droge oogen, tot zij aan het verslag van hun weerzien kwam — toen brak zij plotseling af, haar teer gemoed was vol, en den jongen aan haar borst drukkend, wiegde zij hem in haar armen en weende stil over hem, een heiligen, smartelijken tranenvloed.

Nu haar besluit genomen was, begon de weduwe die maatregelen te treffen, welke haar geschikt schenen om het doel, dat zij voor oogen had, te bereiken. Op zekeren dag ontving juffrouw Osborne in Russell Square (Amelia had den naam of het huisnummer in geen tien jaar geschreven — haar jeugd, haar jeugdgeschiedenis doemde weer voor haar op, toen zij het opschrift schreef) — op zekeren dag ontving juffrouw Osborne een brief van Amelia, welke haar hevig deed blozen en naar haar vader kijken, somber op zijn plaats aan de andere zijde der tafel gezeten.

In eenvoudige bewoordingen deelde Amelia de redenen mede, welke haar genoopt hadden van gedachte te veranderen ten opzichte van haar jongen. Nieuwe rampen hadden haar vader getroffen, welke hem totaal geruïneerd hadden. Haar eigen klein jaargeld was zoo gering, dat het haar ternauwernood in staat stelde haar ouders te ondersteunen en niet toereikend was om George de opvoeding te geven, welke hem toekwam. Groot als haar smart mocht wezen van hem te scheiden, zij zou die, met Gods hulp, ter wille van den jongen dragen. Zij wist, dat degenen, naar wie hij toeging, alles zouden doen, wat zij konden, om hem gelukkig te maken. Zij beschreef zijn karakter, zooals zij dat vermeende te zijn; opvliegend van aard, kon hij geen dwang of hardheid verdragen, maar hij was gemakkelijk met liefde en vriendelijkheid te leiden. In een postscriptum bedong zij, dat zij een schriftelijke overeenkomst zou krijgen, dat zij het kind kon zien, zoo dikwijls zij maar wenschte — zij kon onder geen andere voorwaarden van hem scheiden.

„Zoo? Bakt die trotsche dame eindelijk zoete broodjes, zoo?” zeide de oude Osborne, toen juffrouw Osborne hem met een bevende, ongeduldige stem den brief voorlas. — „Totaal verhongerd, he? ha, ha! Dat wist ik wel.” En hij trachtte zijn waardigheid te bewaren en zooals gewoonlijk zijn courant te lezen — maar hij kon geen woord lezen. Hij lachte en vloekte tegen zichzelf achter het blad.

Ten slotte smeed hij het neer; en met een woedenden blik op zijn dochter, zooals zijn gewoonte was, ging hij de kamer uit en begaf zich naar het aangrenzende studeervertrek, waar hij spoedig weer uit kwam met een sleutel in de hand. Hij wierp dien juffrouw Osborne toe.

„Laat die kamer tegenover de mijne — zijn kamer — in orde brengen,” zeide hij. „Ja,” antwoordde zijn dochter bevend. Het was George's kamer. Die was in meer dan tien jaar niet geopend. Enkele zijner kleeren, papieren, zakdoeken, rijzweepen en petten, hengels en sportartikelen waren er nog. Een ranglijst van 1814, met zijn naam op het omslag; een klein woordenboekje, dat hij bij het schrijven placht te gebruiken; en de Bijbel, welken zijn moeder hem had gegeven, lagen op den schoorsteenmantel; in gezelschap van een paar sporen en een opgedroogden inktkoker, bedekt met het stof van tien jaren.

Och, wat een dagen en menschen waren er heengegaan, sedert de inkt nat was! Het schrijfboek, nog op de tafel, was door zijn hand beklad.

Juffrouw Osborne was zeer aangedaan, toen zij deze kamer voor het eerst in gezelschap van de bedienden binnentrad. Bleek zonk zij op het bedje neer. „Dat is gezegend nieuws, juffrouw, waarlijk, juffrouw,” zeide de huishoudster; „en de goede, oude tijd keert weer, juffrouw! Dat lieve kereltje, juffrouw; wat zal hij gelukkig wezen! Maar er zijn menschen in May Fair, juffrouw, die wel afgunstig op hem zullen wezen, juffrouw;” en zij schoof den grendel terug, welke het raam sloot, en liet de buitenlucht de kamer binnenstroomen.

„Je moest die vrouw maar wat geld sturen,” zeide de heer Osborne, vóór hij uitging. „Het zal haar aan niets ontbreken. Zend haar honderd pond.”

„En zal ik haar morgen een bezoek brengen?” vroeg juffrouw Osborne.

„Dat is jouw zaak. Maar denk er aan, ze komt hier niet in huis. Neen, bij—, niet voor al het geld in Londen. Maar zij moet nu geen gebrek lijden. Dus zorg voor alles.” Met deze bondige opmerkingen nam de heer Osborne van zijn dochter afscheid en ging langs zijn gewonen weg naar de City.

„Hier is wat geld, papa,” zeide Amelia dien avond, terwijl zij den ouden man, haar vader, kuste en hem een cheque voor honderd pond in zijn handen stopte. „En — en, mama,

wees niet streng tegen George. Hij — hij zal niet lang meer bij ons blijven." Zij was niet in staat iets meer te zeggen en ging zwijgend naar haar kamer. Laten wij de deur achter haar, haar gebeden en haar smart sluiten. Ik geloof, dat het het beste is, als wij zoo min mogelijk over zooveel liefde en verdriet uitweiden.

Den volgenden dag kwam juffrouw Osborne, volgens de belofte, welke haar briefje bevatte, Amelia opzoeken. De ontmoeting tusschen haar was vriendschappelijk. Een blik en enkele woorden van juffrouw Osborne toonden de arme weduwe, dat zij althans niet hoefde te vreezen, dat deze vrouw de eerste plaats in haar zoons genegenheid zou innemen. Zij was koud, verstandig, maar niet onvriendelijk. De moeder zou misschien niet zoo ingenomen zijn geweest, als haar mededingster knapper, jonger, liefhebbender en hartelijker geweest was. Juffrouw Osborne, daarentegen, dacht aan vroeger tijden en aan oude herinneringen, en zij kon niet anders dan getroffen zijn door den treurigen toestand van de arme moeder. Zij was overwonnen, en haar wapens als het ware nederlegend, onderwierp zij zich deemoedig. Dien dag troffen zij voorbereidende maatregelen voor het verdrag van overgave.

Den volgenden dag werd George van school thuis gehouden en zag zijn tante. Amelia liet hen alleen en ging naar haar kamer. Zij beproefde de scheiding — evenals die arme, lieve lady Jane Grey het scherp van de bijl betastte, welke haar zou neervellen en haar teeren levensdraad afsnijden. Dagen werden in onderhandelingen, bezoeken en toebereidselen doorgebracht. De weduwe deelde George het nieuws heel omzichtig mede; zij keek goed om te zien, of hij erg getroffen werd door het bericht. Hij was eerder opgetogen, en de arme vrouw wendde zich droevig af. Hij pochte dien dag tegen de jongens op school over het nieuwtje; vertelde hun, dat hij bij zijn grootvader ging wonen, zijn vaders vader, niet bij dengene, die hier soms komt, en dat hij heel rijk zou wezen en een rijtuigje met een pony hebben, en naar een veel deftiger school gaan, en als hij rijk was, zou hij Leader's potloodhouder koopen en de taartjes-verkoopster betalen. De jongen was zijn vaders evenbeeld, dacht zijn dwaze, liefhebbende moeder.

Ik heb werkelijk den moed niet, ter wille van onze lieve Amelia, om George's laatste dagen thuis nog eens te beschrijven. Eindelijk brak de dag aan, het rijtuig hield voor de deur stil, de kleine, bescheiden pakjes, welke bewijzen van liefde en gedachtenissen bevatten, waren reeds lang in de vestibule klaar gelegd; George had zijn nieuw pak aan, wat de kleermaker hem was komen aanmeten. Hij was met de zon zijn bed uitgesprongen en had zijn nieuwe kleeren aangetrokken; zijn moeder hoorde hem van uit de kamer dicht bij, waarin zij wakend en in stomme smart den nacht had doorgebracht. Dagen van te voren had zij toebereidselen gemaakt; zij kocht allerlei benodigdheden voor hem; schreef zijn naam in zijn boeken, merkte zijn linnengoed; sprak met hem om hem op de verandering voor te bereiden — terwijl zij zoo dwaas was te veronderstellen, dat hij voorbereiding noodig had.

Als hij maar verandering had, wat kon de rest hem schelen? Hij haakte er naar. Door duizend opgetogen verhalen over wat hij doen zou, als hij bij zijn grootvader ging wonen, had hij de arme weduwe getoond, hoe weinig het idee van de scheiding hem terneerdrukte. „Hij zou zijn mama dikwijls op zijn pony komen bezoeken," zeide hij; „hij zou haar met het rijtuig komen halen; zij zouden in het Park rijden en zij zou alles hebben, wat zij maar wenschte." De arme moeder moest zich wel tevreden stellen met deze egoïstische demonstraties van aanhankelijkheid, en zij trachtte zich er van te overtuigen, hoe oprecht haar zoon haar liefhad. Hij moest haar wel liefhebben. Alle kinderen waren zoo; wat verlangend naar iets nieuws en — neen, niet egoïst, maar onafhankelijk. Haar kind moest zijn genoegens en eerzucht in de wereld hebben. Zijzelf had hem door haar eigen zelfzucht en haar onverstandige liefde voor hem tot nu toe zijn rechten en vermaken ontzegd.

Ik weet maar weinig, wat aandoenlijker is, dan die bedeesde zelfvernedering van een vrouw. Zij erkent, dat zij het is, en niet de man, die schuldig is, zij neemt al de schuld op zich; zij neemt in zekere mate de straf op zich voor dingen, die zij niet misdreven heeft en volhardt er in den waren zondaar te sparen! Zij, die een vrouw beleedigen, ontvangen

de meeste vriendelijkheid van haar, — zij zijn van nature bedeesd en tiranniek en behandelen hen, die het onderdanigst tegen haar zijn, het slechtst.

Aldus had Amelia zich in stille smart op het vertrek van haar zoon voorbereid, en zij had menig lang en eenzaam uur doorgebracht met het maken van toebereidselen. George stond naast zijn moeder en sloeg haar daarbij gade, zonder er zich in het minst om te bekommeren. Er waren tranen in zijn koffers gevallen; passages in zijn lievelingsboeken waren onderstreept; oud speelgoed, oude reliquieën en schatten waren voor hem bewaard en met eigenaardige netheid en zorg ingepakt — en aan al die dingen schonk de knaap geen aandacht. Het kind gaat glimlachend heen, terwijl het hart der moeder breekt. Goeie Hemel! het is droef, die onbaatzuchtige liefde van vrouwen voor haar kinderen op de Kermis der IJdelheid.

Enkele dagen zijn voorbijgegaan; en de groote gebeurtenis in Amelia's leven is achter den rug. Geen engel is tusschenbeide getreden. Het kind is aan het noodlot geofferd: en de weduwe is geheel alleen.

De jongen komt haar dikwijls bezoeken, zeker. Hij rijdt op een pony met den koetsier achter hem, tot groote vreugd van zijn grootvader, Sedley, die trots naast hem het pad afloopt. Zij ziet hem, maar hij is niet langer haar jongen. Hij rijdt ook naar de school om de jongens te zien en met zijn nieuwen rijkdom en pracht te pronken. In den tijd van twee dagen heeft hij iets bevelends en beschermends over zich gekregen. Hij is geboren om te bevelen, denkt zijn moeder, net als zijn vader.

Het is nu mooi weer. 's Avonds, wanneer hij over dag niet geweest is, wandelt zij in Londen — ja, zelfs tot Russell Square, en zij rust daar uit op de steenen bank bij het tuinhek, tegenover het huis van den heer Osborne. Het is er zoo prettig koel. Als zij naar boven kijkt, kan zij de verlichte salonramen zien, en ongeveer te negen uur die van de kamer op de bovenverdieping, waar George slaapt. Dat weet zij — hij heeft het haar verteld. Zij bidt daar, als het licht uitgaat, zij bidt met een deemoedig hart, en zij wandelt huiverend en zwijgend huiswaarts. Zij is erg moe, als zij thuis komt. Misschien slaapt zij des te beter na die lange, vermoeiende wandeling en droomt zij van George.

Op zekeren Zondag wandelde zij toevallig in Russell Square, op eenigen afstand van het huis van den heer Osborne (zij kon het evenwel op een afstand zien), toen al de klokken van den Sabbat luidden, en George en zijn tante uit huis kwamen om naar de kerk te gaan; een kleine straatveger vroeg om een aalmoes, en de knecht, die de kerkboeken droeg, trachtte hem weg te jagen; maar George bleef staan en gaf hem geld. God zegene den jongen! Emmy liep vlug het plein rond en naar het straatvegertje toegaande, gaf zij hem ook haar penninkske. Al de klokken van den Sabbat luidden en zij volgde hen, totdat zij de „Foundling Church” bereikte en er binnenging. Zij zat daar op een plaats, vanwaar zij het hoofd van den knaap onder zijn vaders grafsteen kon zien. Vele honderden frissche kinderstemmetjes verhieven zich en zongen gezangen ter eere van „Vader Liefdadigheid” en George's ziel trilde van verrukking bij het verheerlijkende psalmgezag, dat uit al die kelen losbarstte.

Zijn moeder kon hem een poos niet zien door den mist, die haar oogen verduisterde.

HOOFDSTUK LI.

Waarin een charade wordt opgevoerd, die den lezer al of niet zal verbijsteren.

Na Becky's verschijning op lord Steyne's intieme en uitgelezen bijeenkomsten waren de aanspraken van die eerbiedwaardige dame, wat de groote wereld aangaat, gevestigd; en enkele der voornaamste en grootste deuren der hoofdstad stonden voor haar open — deuren, die zóó voornaam en groot waren, dat het voor den geëerden lezer en schrijver dezer geschiedenis een ijdele hoop is door haar binnen te treden. Lieve broeders en zusters, laten wij voor die doorluchtige deuren huiveren. Ik stel mij voor, dat zij door livreknechten met venijnig zilveren gaffels bewaakt worden, waarmede zij allen doorboren, die niet het recht van *entrée* hebben. Men zegt, dat de brave krantenjongen, die in de vestibule zit, om de namen te noteeren der grootelui, die toegang tot het feest hebben, heel spoedig sterft. Hij kan den gloed der groote wereld niet lang verdragen. Die verschroeit hem, evenals de tegenwoordigheid van Jupiter in al zijn heerlijkheid die arme, onvoorzichtige Semele doodde, — een onbezonnen nachtvindertje, dat zichzelf in het verderf stortte door zich buiten haar eigen sfeer te wagen.

Haar mythe moest ter harte genomen worden door de bewoners van Tyburnia en Belgravia — haar geschiedenis, en misschien ook die van Becky. Och, dames! — vraag den Weleerwaarden heer Thurifer maar, of Belgravia een klinkend metaal en Tyburnia een luidende schel is. Dit zijn ijdelheden. Zelfs aan die zal een eind komen. En op den een of anderen dag (maar dat zal na onzen tijd wezen, den Hemel zij dank) zal Hyde Park niet meer bekend wezen dan de beroemde tuinen in de buitenwijken van Babylon; en Belgravia Square zal even verlaten zijn als Baker Street, of Tadmor in de woestijn.

Dames, weet gij wel, dat de groote Pitt in Baker Street woonde? Wat zouden uw grootmoeders er niet voor gegeven hebben om op lady Hester's partijen geïnviteerd te worden, in het nu zoo vervallen heerenhuis? Ik heb er gedineerd — *moi qui vous parle*. Ik bevolkte er de kamer met de geesten der machtige dooden. Terwijl wij bedaard bordeauxwijn dronken met de levenden, kwamen de geesten van de overledenen binnen en namen hun plaats in om den somberen disch. De loods, die den storm trotseerde, sloeg glazen vol port achter zijn kiezen; de geest van Dundas liet geen spoor van een staartje achter. Addington zat op spookachtige wijze te buigen en te meesmuilen, en wilde niet onderdoen, als de geruischlooze flesch rondging; van onder zijn borstelige wenkbrauwen knipoogde Scott tegen de verschijning van een dun vliesje op den ouden portwijn; Wilberforce's oogen keken naar de zoldering, zoodat het den schijn had, of hij niet wist, dat zijn glas vol naar zijn mond toeging en leeg er vandaan kwam; naar de zoldering, die gisteren nog boven ons was, en waar de grootelui van een vorige generatie allen naar gekeken hebben. Het huis wordt nu gemeubileerd verhuurd. Ja, lady Hester woonde eens in Baker Street.

Voorwaar, het is alles ijdelheid; maar wie zal niet erkennen, dat hij wel een weinig daarvan houdt? Ik zou wel eens willen weten, welk gezond verstand niet van roast-beef houdt, alleen omdat dat vergankelijk is? Dat is ijdelheid; moge echter ieder mensch, die dit leest, een gezonde hoeveelheid daarvan in zijn leven hebben; ja, al was het aantal mijner lezers vijfhonderd duizend. Ga zitten, heeren, en val aan, met een goeden, gezonden eetlust; het vet, het mager, de jus, de mierikswortel, als je er van houdt — bedien je maar goed. Nog een glas wijn, Jones, ouwe jongen — een stukje van de lende. Ja, laten wij maar ons genoeg eten van een ijdel

ding, en laten wij er dankbaar voor wezen. En laten wij eveneens zooveel mogelijk van Becky's aristocratische genoegens genieten — want ook deze, zooals alle menschelijke vermaken, zijn slechts vergankelijk.

Het resultaat van haar bezoek aan lord Steyne was, dat Zijne Koninklijke Hoogheid, de Prins van Peterwaradin, van de gelegenheid gebruik maakte om zijn kennismaking met kolonel Rawdon te hernieuwen, toen zij elkaar den volgenden dag op de club troffen, en diep zijn hoed voor mevrouw Crawley in de „Ring” afnam. Zij en haar echtgenoot werden onmiddellijk daarop op een der intieme partijen in „Levant House” uitgenoodigd, dat toen door Zijne Hoogheid, gedurende de tijdelijke afwezigheid van den edelen bezitter, in gebruik werd genomen. Zij zong na het diner voor een zeer klein *comité*. Markies Steyne was tegenwoordig, die vaderlijk het toezicht hield over de vorderingen van zijn leerlinge.

In „Levant House” ontmoette Becky de aanzienlijkste heeren en de grootste ministers, welke Europa voortgebracht heeft — den „Duc de la Jabotière”, toen gezant van den Koning van Frankrijk, en vervolgens minister van dien vorst. Ik moet zeggen, dat mijn hart van trots gloeit, terwijl deze doorluchtige namen uit mijn pen vloeien, bij de gedachte in welk een schitterend gezelschap mijn lieve Becky zich beweegt. Zij werd een trouwe bezoekerster van het Fransche gezantschap, waar men geen partij of bijeenkomst als volmaakt beschouwde zonder de tegenwoordigheid van die charmante madame Ravdonn Crawley.

De heeren de Truffigny (van de familie Périgord) en Champignac, beiden attaché's bij het gezantschap, werden oogenblikkelijk ingepalmd door de bekoorlijkheden der schoone kolonelsvrouw; en beiden verklaarden, volgens de gewoonte hunner natie (want wie heeft ooit een Fransman ontmoet, die uit Engeland kwam, die niet een half dozijn families in ellende heeft achtergelaten en niet evenveel harten in zijn portefeuille heeft meegebracht?) — ik herhaal, beiden verklaarden, dat zij *au mieux* met de charmante madame Ravdonn waren.

Maar ik twijfel aan de juistheid van deze verklaring. Champignac was een dolle liefhebber van *écarté* en maakte 's avonds vele partijtjes met den kolonel, terwijl Becky voor lord Steyne in de andere kamer zong; en wat Truffigny betreft, het was een algemeen bekend feit, dat hij niet naar de „Travellers” dorst te gaan, waar hij de kellners geld schuldig was, en dat de waarde jonge man van honger zou zijn omgekomen, als hij niet op het gezantschap had kunnen dineeren. Ik herhaal, dat ik het betwijfel, of Becky één dezer beide jonge heeren uitgekozen zou hebben voor haar speciale genegenheid.

Zij deden boodschappen voor haar, kochten handschoenen en bloemen voor haar, staken zich in schulden om opera-loges voor haar te huren, en maakten zich op honderden manieren beminnelijk. En zij spraken met verrukkelijke kinderlijkheid Engelsch, wat Becky en lord Steyne voortdurend vermaakte. Zij placht den een of den ander in zijn gezicht na te doen, of hem met zijn vorderingen in de Engelsche taal te complimenteeren, met een ernst, welke nooit naliet den markies, haar grijnzenden, ouden beschermer, te amuseeren.

Truffigny gaf Briggs een sjaal om zodoende Becky's *confidante* voor zich te winnen, en vroeg haar een brief te bezorgen, dien de eenvoudige oude juffrouw in het openbaar aan de geadresseerde overhandigde; en welks samenstelling iedereen, die hem las, kostelijk vermaakte. Lord Steyne las hem, iedereen, behalve de brave Rawdon, aan wien het niet noodig was alles te vertellen, wat er in het kleine huisje in May Fair voorviel.

Het duurde niet lang, of Becky ontving hier niet alleen „de beste” vreemdelingen (zooals de zegswijze luidt in het edel en bewonderenswaardig „slang” van onze groote wereld), maar ook enkele der „beste” Engelschen. Ik bedoel niet de deugdzaamste, of de minst deugdzaame, of de knapste, of de domste, of de rijkste, of van de hoogste geboorte, maar „de beste” — in een woord, menschen, waaraan niet te twijfelen valt — zooals de groote lady Fitz-Willis, de schutpatrones van Almack, de groote lady Slowbore, en de groote lady Grizzel Macbeth (vroeger lady G. Glowry, dochter van lord Grey of Glowry) en haars gelijken. Als gravin Fitz-Willis (mevrouw de gravin behoort tot de familie Fitz-Willis uit King Street, zie

Debrett en *Burke*) iemand onder haar hoede neemt, dan is hij of zij veilig. Dan bestaat er geen twijfel meer omtrent hen. Niet dat lady Fitz-Willis beter is dan iemand anders, integendeel, zij is een verwelkte vrouw, zeven en vijftig jaar oud, en noch knap, noch rijk, noch onderhoudend; maar men is het er algemeen over eens, dat zij tot de „besten” behoort. Degenen, die haar bezoeken, behooren tot de „besten”; en vermoedelijk bestond er een oude wrok tegen lady Steyne (naar wier kroontje lady Fitz-Willis, toen de jeugdige Georgina Frederica, de dochter van den gunsteling van den Prins van Wales, graaf Portansherry, eens gedongen had), naar aanleiding waarvan deze groote en beroemde toonaangeefster der groote wereld het verkoos mevrouw Rawdon Crawley te erkennen: en zij neeg in het oog vallend tegen de laatste op een partij, waar zij de leiding had, en zij moedigde niet alleen haar zoon St. Kitts aan (die zijn betrekking door bemiddeling van lord Steyne kreeg) mevrouw Crawley dikwijls te bezoeken, maar vroeg haar in haar eigen huis en sprak tweemaal tegen haar gedurende het diner, op de meest in het oog vallende en minzaamste wijze.

Dienzelfden avond wist geheel Londen het belangrijke feit. Aan hen, die schande over mevrouw Crawley spraken, werd het zwijgen opgelegd.

Wenham, de geestige rechtsgeleerde, de rechterhand van lord Steyne, prees haar overal; enkelen, die gearzeld hadden, kwamen haar nu dadelijk tegemoet en verwelkomden haar; de kleine Tom Toady, die eerst lord Southdown er voor gewaarschuwd had, zulk een slechte vrouw te bezoeken, bewoog nu hemel en aarde om aan haar voorgesteld te worden. In één woord, zij werd in het gezelschap der „besten” toegelaten.

Ach, mijn lieve lezers, broers en zusters, benijdt onze arme Becky niet te vroeg — men zegt, dat een roem als deze vergankelijk is.

Er wordt algemeen beweerd, dat men niet gelukkiger is in die kringen, dan de arme zwervers buiten dit gebied, en Becky, die tot in het hartje der uitgaande wereld binnendrong en den grooten George IV van aangezicht tot aangezicht zag, heeft sedert dien erkend, dat daar ook ijdelheid heerschte.

Wij moeten niet lang uitweiden over dit gedeelte van haar loopbaan. Evenmin als ik de mysteriën van de vrijmetselarij kan beschrijven, ofschoon ik wel vermoed, dat het bedrog is, evenmin kan een oningewijde een nauwkeurig beeld geven van de groote wereld, en doet hij maar wijzer zijn meening voor zich te houden, welke die ook zijn mag.

In later jaren heeft Becky dikwijls over dit tijdperk uit haar leven gesproken, toen zij zich in de allereerste kringen der Londensche uitgaande wereld bewoog. Haar succes prikkelde haar, wond haar op en verveelde haar daarna. Eerst was er geen bezigheid, die haar aangener was dan de aardigste nieuwe japonnen en sieraden uit te denken en zich aan te schaffen — dit laatste was iets, dat niet weinig zorgen en vindingrijkheid vereischte voor iemand met de bekrompen middelen, welke mevrouw Rawdon Crawley ten dienste stonden — naar schitterende diners te rijden, waar zij door de grootelui verwelkomd werd; en van de schitterende diners naar schitterende bijeenkomsten, waar dezelfde menschen heengingen, met wie zij gedineerd had, die zij den vorigen avond gezien had en die zij morgen weer zou zien — de jongelui onberispelijk gekleed, keurig gedast, met de netste glimmende schoenen en witte handschoenen — de oudere, deftig, met koperen knopen, een edel uiterlijk, beleefd en vervelend — de moeders voornaam, kostbaar gekleed, plechtig en met diamanten behangen. Zij spraken Engelsch, geen slecht Fransch, zooals in romans. Zij spraken over elkaars huizen en karakters en gezinnen: evenals de Jansens over de Smitten. De vroegere kennissen van Becky haatten en benijdden haar: de arme vrouw zelf geeuwde van verveling.

„Ik wou, dat ik er maar van af was,” zeide zij tot zichzelf. „Ik zou liever een domineesvrouw zijn en Zondagsschool geven dan dit; of de vrouw van een sergeant en in een regimentskar rijden; of, O! hoe oneindig veel plezieriger zou het wezen loovertjes en een broek te dragen en vóór een tent op de kermis te dansen.”

„Dat zou je goed kennen,” zeide lord Steyne lachend. Zij vertelde den grooten man haar *ennuis* en haar verslagenheid op de ongekunstelde manier haar eigen. Zij amuseerden hem.

„Rawdon zou een uitstekende *écuyer* wezen — ceremoniemeester — hoe noem je hem ook weer — de man met de groote schoenen en in uniform, die in het circus met de zweep klapt? Hij is een groote, zware en militaire figuur. Ik herinner mij,” vervolgde Becky peinzend, „dat mijn vader mij meenam naar een vertooning op de kermis te Brookgreen, toen ik nog een kind was; en toen ik thuis kwam, maakte ik een paar stelten voor mijzelf en danste in het atelier tot groote verwondering van alle leerlingen.”

„Dat had ik graag gezien,” zeide lord Steyne.

„Dat zou ik nu graag doen,” vervolgde Becky. „Wat zou lady Blinkey groote oogen opzetten, en hoe verwonderd zou lady Grizzel Macbeth kijken! St.! Stil! daar begint Pasta te zingen.” Becky stelde zich altijd ten doel in het oog vallend beleefd te zijn tegen de artisten, die op deze aristocratische partijen tegenwoordig waren — ze in de hoekjes te volgen, waar zij zwijgend zaten, om ze de hand te drukken en tegen ze te glimlachen ten aanschouwe van iedereen. Zij zelf was een artiste, zeide zij zeer terecht: er was een oprechtheid en ootmoed in de manier, waarop zij haar afkomst bekende, welke de toeschouwers prikkelden, of ontwapenden, of vermaakten, al naar het geval wilde. „Wat is die vrouw onbeschaamd,” zeide de een; „wat een airs van onafhankelijkheid geeft zij zich, terwijl zij kalm op haar stoel behoorde te zitten en blij mocht wezen, als iemand tot haar sprak.” „Wat een eerlijke en goedhartige ziel is zij,” zeide een ander. „Wat een handige, kleine, brutale kat,” beweerde een derde. Zij hadden allen waarschijnlijk wel gelijk; maar Becky ging haar eigen weg en betooverde de artisten zóó, dat zij ondanks keelpijn op haar partijen zongen en haar voor niets les gaven. Ja, zij gaf partijen in het kleine huisje in Curzon Street. Vele tientallen rijtuigen met brandende lantaarns versperden de straat, tot groote ergernis van de bewoners van N°. 200, die niet rusten konden door het lawaai van den klopper, en van 202, die van afgunst niet konden slapen. De reusachtige livreeknechts, welke de voertuigen vergezelden, waren te groot voor Becky's kleine hal, en zij werden naar de naburige kroegen uitbesteed, vanwaar jongetjes hen van hun bier af riepen, als zij komen moesten. Enkele der grootste dandies uit Londen verdrongen elkaar en traptten elkaar op de teenen op de smalle trappen; en zij lachten er om, dat zij daar waren; en verscheidene vlekkelooze en strenge toonaangevende dames zaten in het kleine salon en luisterden naar de beroepszangers en zangeressen, die gebruikelijkerwijze daar zongen, alsof zij de vensterruiten wilden doen springen. En den daarop volgende dag verscheen er in het artikel over de *réunions* der groote wereld in de *Morning Post* een paragraaf, welke als volgt luidde:

„Gisteren boden kolonel en mevrouw Crawley een uitgelezen gezelschap een diner aan in hun huis te May Fair. Hunne Excellenties, de Prins en de Prinses van Peterwaradin, Z. E. Papoosh Pasha, de Turksche gezant (vergezeld van Kibob Bey, tolk bij het gezantschap), markies Steyne, graaf Southdown, Sir Pitt en lady Jane Crawley, de heer Wagg, enz. Na het diner gaf mevrouw Crawley een partij, die bezocht werd door gravin (douairière) Stilton, graaf de la Gruyère, markiezin Cheshire, markiezin Alessandro Strachino, graaf de Brie, baron Schapzuger, chevalier Tosti, gravin Slingstone, en lady F. Macadam, generaal-majoor en lady G. Macbeth, en (2) jonge dames Macbeth; viscount Paddington, sir Horace Fogey, de welgedelgeboren heer Bedwin Sands, Bobbacy Bahawder,” en een etc., dat de lezer naar eigen goedvinden met een dozijn regels kleinen druk mag aanvullen. En in haar omgang met de grootelui legde onze lieve vriendin dezelfde openhartigheid aan den dag, waardoor zij zich tegenover de lagere standen onderscheidde. Bij zekere gelegenheid, toen zij als gast in een deftig huis was, hield Rebecca (misschien tamelijk in het oog vallend) een gesprek in het Fransch met den gevierden tenor van die natie, terwijl lady Grizzel Macbeth het paar toornig over haar schouder aankeek.

„Wat spreekt u goed Fransch,” zeide lady Grizzel, die deze taal zelf met een Edinburgsch accent sprak, dat merkwaardig was om te hooren.

„Dat mag ook wel,” zeide Becky bescheiden, terwijl zij de oogen neersloeg. „Ik onderwees het op school, en mijn moeder was een Française.”

Lady Grizzel werd door haar ootmoed ingepalmd en vermurwd. Zij betreurde de noodlottige

neiging van den tijd om alles te nivelleeren en menschen van allerlei stand in het gezelschap van hun superieuren toe te laten; maar lady Grizzel bekende, dat deze zich ten minste goed gedroeg en nooit vergat, waar zij staan moest. Zij was een zeer goede vrouw; goed voor de armen; dom, onberispelijk van levenswandel, niet achterdochtig. Het is niet haar schuld, dat zij zich verbeeldt beter te zijn dan u of ik. De zoom van de japon harer voorouders is eeuwenlang gekust; het is duizend jaar geleden, zegt men, sedert de *tartans* van het hoofd der familie door de lords en raadslieden van den overleden Duncan werden aangenomen, toen de groote voorvader van het geslacht Koning van Schotland werd.

Na de muziekschène zwichtte lady Steyne voor Becky en was haar misschien niet ongenegen. De jongere dames der familie werden ook tot onderwerping gedwongen. Eens of tweemaal stookten zij anderen tegen haar op, maar die leden een nederlaag. De geestige lady Stunington bond den strijd met haar aan, maar werd door de onversaagde kleine Becky met groote verliezen op de vlucht gejaagd. Als Becky somtijds aangevallen werd, had zij er den slag van een zedige, *ingénue* houding aan te nemen, en dan was zij het gevaarlijkst. Zij zeide de ondeugendste dingen met de grootste naïveteit, als zij in die stemming was en dan zorgde zij er voor zich op ongeunstelde wijze voor haar fouten te verontschuldigen, zoodat iedereen wist, dat zij ze gemaakt had.

De heer Wagg, de beroemde humorist, een klaplooper bij lord Steyne, werd er door de dames toe aangespoord een aanval op haar te doen; en de waarde man wierp zijn beschermvrouwen eens een sluwen blik toe en gaf haar een wenk, die zooveel als zeggen wilde: „Let goed op, nu zullen wij een mop hebben” — en begon op zekeren avond den aanval op Becky, die zonder iets te vermoeden haar diner nuttigde. Het kleine vrouwtje, zoo onverhoeds aangevallen, maar nooit zonder wapenen, was oogenblikkelijk op haar hoede, pareerde en riposteerde met een stoot, die raak was, en welke Wagg van schaamte deed blozen; daarna ging zij weer met haar soep verder, een volmaakt kalmen en rustigen glimlach op haar gelaat. De groote beschermheer van Wagg, die hem middageten gaf en hem somtijds wat geld leende en wiens verkiezingen, couranten-artikelen en andere baantjes Wagg voor hem opknapte, zond den ongelukkigen kerel zulk een nijdigen blik toe, dat hij bijna onder de tafel kroop en in tranen uitbarstte. Hij keek deerniswaardig naar zijn lordschap, die gedurende het diner niet meer tot hem sprak, en naar de dames, die hem verloochenden. Ten slotte ontfermde Becky zelf zich over hem en trachtte hem aan het spreken te krijgen. Hij werd zes weken lang niet te dineeren gevraagd; en Fiche, de vertrouwde van mylord, wien Wagg natuurlijk zeer vleide, kreeg de opdracht hem mede te deelen, dat, als hij het ooit weer waagde mevrouw Crawley één onbeschaamd woord toe te voegen, of haar tot het doelwit van zijn grove grappen te maken, zijn lordschap dan al zijn promessen, zonder uitzondering, in handen van zijn advocaat zou geven, en zonder genade al zijn bezittingen laten verkoopen. Wagg weende in Fiche's tegenwoordigheid en smeekte zijn besten vriend voor hem tusschenbeide te treden. Hij schreef een gedicht voor mevrouw R. C., dat in het eerstvolgende nummer van den *Harum-scarum Magazine* verscheen, waarvan hij redacteur was. Hij smeekte om haar gunst op partijen, waar hij haar ontmoette. Hij vleide Rawdon op de club. Na een wijle mocht hij weer op Gaunt House terugkomen. Becky was steeds vriendelijk tegen hem, nooit boos, zij vond hem vermakelijk.

De vizier en vertrouwde van zijn lordschap (met een zetel in het Parlement en aan den disch), de heer Wenham, was voorzichtiger dan de heer Wagg, wat zijn gedrag en meeningen betreft. Hoezeer hij ook geneigd mocht wezen alle parvenu's te haten (mijnheer Wenham zelf was een trouwe, oprechte Tory, zijn vader een kleine kolenhandelaar in het Noorden van Engeland), toch toonde deze ordonnans van den markies nooit eenige vijandigheid jegens de nieuwe gunstelingen; maar hij vervolgde haar met steedsche attenties en een sluwe, eerbiedige beleefdheid, welke Becky meer van streek bracht dan de openlijke vijandelijkheden van den ander.

Hoe de Crawley's aan het geld kwamen, dat voor de partijen uitgegeven werd, waarop zij de grootelui uitnoodigden, was een mysterie, dat toentertijd aanleiding tot discussie gaf en

waarschijnlijk aan deze kleine feestelijkheden een zekere bekoring verleende. Sommige menschen verzekerden, dat Sir Pitt Crawley zijn broer een royaal jaargeld gaf; als hij dat deed, moet Becky's invloed op den baronet al buitengewoon groot geweest zijn en dan moet zijn karakter op lateren leeftijd al zeer veranderd zijn. Anderen zinspeelden er op, dat het Becky's gewoonte was bijdragen te heffen van al de vrienden van haar echtgenoot: bij den een kwam ze in tranen badend met een verhaal, dat haar huis in beslag was genomen; voor een ander viel zij op haar knieën en verzekerde, dat de geheele familie naar de gevangenis zou gaan, of zelfmoord moest plegen, tenzij die en die rekening betaald kon worden. Men zegt, dat lord Southdown door deze aandoenlijke verhalen bewogen werd verscheidene honderden te geven.

De jonge Feltham van het —de der Dragonders (zoon van de firma Tiler en Feltham, fabrikanten van hoeden en militaire uitrustingen), dien de Crawley's in de groote wereld introduceerden, werd ook als één van Becky's slachtoffers op het gebied van geld vermeld. Men zeide, dat zij geld kreeg van verscheidene eenvoudige menschen, onder voorwendsel hun een betrekking van vertrouwen bij het rijk te zullen bezorgen. Wie weet, welke verhalen er wel niet van onze lieve, onschuldige vriendin verteld werden? Het is zeker, dat, als zij al het geld had gehad, hetwelk men zeide, dat zij gevraagd of geleend of gestolen had, zij een kapitalist en haar leven lang eerlijk had kunnen zijn, terwijl — maar wij loopen de zaken vooruit.

Het is een feit, dat met zuinigheid en overleg — met een matig gebruik van contant geld en met bijna niemand te betalen — men, althans voor een tijd, met weinig middelen veel vertoon kan maken: en wij gelooven vast, dat Becky's veelbesproken partijen, die bij slot van rekening niet zoo talrijk waren, deze dame slechts weinig meer kostten dan de kaarsen, die de wanden verlichtten. Stillbrook en Queen's Crawley voorzagen haar van wild en fruit in overvloed. Zij had lord Steyne's kelder tot haar beschikking, en de beroemde koks van dien waarden edelman presideerden over haar kleine keuken, of zonden op last van zijn lordschap de zeldzaamste delicatessen uit hun eigen. Ik verklaar plechtig, dat het een groote schande is een onschuldig schepseltje te belasteren, zooals de menschen van haar tijd Becky belasterden, en ik waarschuw de menschen er voor niet één tiende van de praatjes over haar in omloop te gelooven. Indien iedereen, die schulden maakt en niet betalen kan, uit de beschaafde wereld verbannen zou worden — als wij in het particuliere leven van een ieder zouden gluren, en bespiegelingen houden over hun inkomen, en hen negeeren, als hun uitgaven onze goedkeuring niet wegdroegen — welnu, wat zou de Kermis der IJdelheid dan een jammerlijke wildernis en ondragelijke woonplaats wezen. In dat geval zou ieder tegen zijn naaste opstaan, mijn beste lezer, en al het nut der beschaving zou te niet gedaan worden. Wij zouden kibbelen, schelden en elkaar vermijden. Onze huizen zouden kroegen worden: wij zouden in lompen rondloopen, omdat wij om niemand gaven. De huren zouden omlaag gaan. Er zouden geen partijen meer gegeven worden. Al de leveranciers van de stad zouden bankroet gaan. Wijn, kaarsen, comestibles, rouge, hoepelrokken, diamanten, pruiken, Louis-Quatorzeprullen en oud porselein, huurknollen en prachtige rijtuigpaarden, die hun voeten hoog oplichtten — alle genoegens van het leven — zouden te loor gaan, als de menschen alleen volgens hun dwaze principen handelden en hen vermeden, die zij haten en belasteren. Terwijl met wat liefde en wederzijdsche verdraagzaamheid alles aangenaam genoeg kan marcheeren; wij kunnen iemand belasteren, zooveel wij willen, en hem den grootsten schurk, die er rondloopt, noemen — maar willen wij hem daarom laten hangen? Neen. Wij schudden elkaar de hand, als wij elkaar ontmoeten. Als hij een goeden kok heeft, vergeven wij hem en gaan bij hem eten; en wij verwachten, dat hij hetzelfde bij ons zal doen. Aldus bloeit de handel — maakt de beschaving vorderingen; de vrede blijft bewaard; iedere week heeft men nieuwe toiletten voor bijeenkomsten noodig; en Lafitte's wijnoogst van het vorige jaar beloont den braven eigenaar, die hem verbouwde.

Ofschoon de Groote George op den troon zat, en de dames *gigots* droegen en groote kammen gelijk schildpadden kolenschoppen in het haar, in plaats van de eenvoudige mouwen en allerliefste kransen, die nu in de mode zijn, houd ik het er voor, dat de gewoonten van de beschaafde

wereld in den tijd, waarvan wij schrijven, niet belangrijk verschilden van die van heden, en dat de vermaken nagenoeg dezelfde waren. Voor ons, die buiten, over de schouders van den agent, naar de zinsverbijsterende schoonheden staren, als zij op weg naar het hof of naar een bal zijn, mogen dit misschien schepselen van bovenaardsche pracht schijnen, die een exquis geluk bezitten, dat voor ons onbereikbaar is. En het is om dergelijke ontevreden schepselen te troosten, dat wij den strijd, de triomfen en teleurstellingen van onze lieve Becky verhalen, van al welke, zooals inderdaad het geval is met alle verdienstelijke persoonlijkheden, zij ook haar deel kreeg.

Toentertijd was het geliefkoosde vermaak charades te vertoonen, van Frankrijk hierheen gekomen, in dit land zeer in zwang, daar zij vele onzer dames, die op schoonheid konden bogen, in staat stelden haar bekoorlijkheden ten toon te spreiden, en een kleiner aantal, met haar verstand te geuren. Lord Steyne werd aangespoord door Becky, die misschien wel meende, dat zij met beide bovengenoemde hoedanigheden begiftigd was, een partij in Gaunt House te geven, waarop enkele van deze kleine voorstellingen zouden gegeven worden — en wij moeten de vrijheid nemen, den lezer in deze schitterende *réunion* te introduceeren, en dat nog wel met een zeker droefgeestig welkom, want het zal een der laatste partijen der groote wereld wezen, waarheen wij het geluk mogen hebben hem te begeleiden.

Een gedeelte van het schitterende vertrek, de schilderijenzaal van Gaunt House, werd voor het charade-theater ingericht. Het was daarvoor reeds vroeger gebruikt, toen George III koning was; en er is nóg een portret van markies Gaunt, met een rose lint in zijn gepoederd haar, volgens Romeinsch fatsoen, zooals het genoemd werd, toen hij de rol van Cato in Addison's treurspel van dien naam vervulde, toen het opgevoerd werd voor Zijne Koninklijke Hoogheid, den Prins van Wales, den Bisschop van Osnabruck, en Prins William Henry, destijds kinderen, evenals de acteur. Enkele der oude tooneelbenoedigdheden werden van de zijders gehaald, waar zij sedert dien gelegen hadden en werden opnieuw voor deze feestelijkheden in orde gebracht. De jonge Bedwin Sands, toen een elegante saletjonker en reiziger in Oostersche landen, was leider van het feest. Een Oostersch reiziger was iemand van aanzien in die dagen, en de vermetele Bedwin, die zijn quartijn gepubliceerd had, en enkele maanden in een tent in de woestijn doorgebracht had, was een personage van niet weinig gewicht. Zijn boek bevatte verscheidene portretten van Sands in verschillende Oostersche kostuums; en hij reisde met een zwarten bediende met een allerongunstigst uiterlijk, precies Brian de Bois Guilbert. Bedwin, zijn kostuums en zwarte bediende werden in Gaunt House als zeer waardevolle aanwinsten begroet.

Hij opende de eerste charade. Een Turksch officier met een enormen vederdos (men veronderstelde, dat de Janitsaren nog bestonden, en dat de fez nog niet het oude en majestueuze hoofdtooisel der ware geloovigen vervangen had) lag op een divan en deed alsof hij aan een nargileh trok, waarin echter, ter wille der dames, alleen een welriekende pastille mocht verdampen.

De Turksche waardigheidsbekleeder geeuwde en gaf duidelijke kenteekenen van verveling en luiheid. Hij klapt in de handen en Mesrour, de Nubiër, verschijnt, met bloote armen, voetringen, jatagans en allerlei Oostersche sieraden — mager, lang, en afzichtelijk. Hij maakt een salaam voor zijn heer, den Aga.

Een siddering van vrees en verrukking gaat door de menigte. De dames fluisteren tegen elkaar. De zwarte slaaf werd Bedwin Sands gegeven door een Egyptischen Pasja, in ruil voor drie dozijn flesschen Maraskino. Hij heeft ik weet niet hoeveel Oostersche slavinnen in zakken genaaid en in den Nijl geworpen.

„Verzoek den slavenhandelaar binnen te komen,” zegt de Turksche wellusteling met een handgebaar. Mesrour leidt den slavenhandelaar in de tegenwoordigheid van zijn heer: hij brengt een gesluierte vrouw met zich mee. Zij verwijdert den sluier. Een daverend applaus breekt los. Het is mevrouw Winkworth (zij was een juffrouw Absalom) met de mooie oogen en haren. Zij is gekleed in een schitterend Oostersch kostuum; de zwarte gevlochten lokken schitteren van ontelbare juweelen; haar gewaad is met gouden piasters bezaaid. De afschuwelijke Moham-medaan zegt, dat hij door haar schoonheid betooverd is. Zij valt op haar knieën en smeekt

hem haar naar de bergen, waar zij geboren is, en waar haar Circassische minnaar de afwezigheid van zijn Zuleikah nog betreurt, terug te zenden. Geen smeekbeden verteederen den verstokten Hassan. Hij lacht om het denkbeeld van den Circassischen bruidegom. Zuleikah bedekt het gelaat met de handen en zinkt in een houding der schoonste wanhoop aan zijn voeten neer. Er schijnt geen hoop voor haar, als — als de Kislar-aga verschijnt.

De Kislar-aga brengt een brief van den sultan. Hassan ontvangt den gevreesden ferman en legt dien op zijn hoofd. Hij wordt door een ijzingwekkenden schrik getroffen, terwijl op het gelaat van den neger (het is Mesrouer weer, in een ander kostuum) een uitdrukking van ijzingwekkende vreugde verschijnt. „Genade, genade!” roept de Pasja uit; terwijl de Kislar-aga, vreeselijk grijnzend, een — *boogpees* te voorschijn haalt.

De gordijn valt, als hij juist op het punt is dit vreeselijke wapen te gebruiken. Van achter het scherm brult Hassan: „De eerste twee lettergrepen” — en mevrouw Rawdon Crawley, die in de charade zal spelen, treedt naar voren en maakt mevrouw Winkworth haar compliment over het bewonderenswaardig smaakvolle en mooie kostuum.

Het tweede gedeelte van de charade wordt vertoond. Het is weer een Oostersch tooneel. Hassan, in een ander gewaad, bevindt zich in een theatrale houding aan Zuleikah's zijde, welke laatste volkomen met hem verzoend is. De Kislar-aga is een vreedzame zwarte slaaf geworden. Het is zonsopgang in de woestijn, en de Turken wenden hun hoofd naar het Oosten en buigen zich in het zand. Daar er geen dromedarissen bij de hand zijn, spelen de muzikanten „De kameelen komen.” Een enorme Egyptische kop prijkt op het tooneel. Het is een muzikale kop en tot verwondering der Oostersche reizigers zingt die een komisch liedje, door den heer Wagg gecomponeerd. De Oostersche reizigers gaan dansend heen, evenals Papageno en de Moorsche koning in de „Tooverfluit”. „De laatste twee lettergrepen” brult de kop.

De laatste acte vangt aan. Ditmaal is het een Grieksche tent. Een lange en stoere man rust daar op een legerstede. Boven hem hangen zijn helm en zijn schild. Hij heeft ze nu niet noodig. Ilium is gevallen. Iphigenia is gedood. Cassandra zit in zijn voorvertrekken gevangen. De koning der mannen (het is kolonel Crawley, die echter geen flauw idee heeft van de plundering van Ilium, of de verovering van Cassandra), de ἀναξ ἀνδρῶν, slaapt in zijn vertrek te Argos. Een lamp werpt het breede schaduwbeeld van den krijgsman flikkerend op den wand — het zwaard en schild van Troje schitteren in het licht. De muzikanten spelen de vreeselijke muziek uit den Don Juan, vóór het standbeeld binnenkomt.

Aegisthus sluipt bleek en op de teenen naar binnen. Wat is dat voor een spookachtig gelaat, dat daar zoo onheilspellend naar hem kijkt van achter het tapijt? Hij heft den dolk op om den slapende te treffen, welke zich in bed omdraait en zijn breede borst als voor den slag ontbloot. Hij kan den edelen, sluimerenden aanvoerder niet doden. Clytemnestra sluipt vlug als een spookverschijning het vertrek in — haar blanke armen zijn bloot — haar bruine lokken golven op haar schouders naar beneden — haar gelaat is doodsbleek — en haar oogen glimlachen, met zulk een afgrijselijken glimlach, dat de toeschouwers bij haar aanblik sidderen.

Een rilling vaart door het vertrek. „Goeie God,” zegt iemand, „het is mevrouw Rawdon Crawley.”

Met minachting rukt zij den dolk uit Aegisthus' hand en nadert het bed. Men ziet het boven haar hoofd blinken — een flikkering van de lamp, en — en de lamp gaat met een zucht uit, en alles is duister.

De duisternis en het tooneel hebben de menschen verschrikt. Rebecca speelde haar rol zoo goed en met zulk een afgrijselijke werkelijkheid, dat de toeschouwers allen sprakeloos waren, totdat eensklaps alle lampen in het vertrek weer haar licht uitstraalden; en toen allen begonnen te roepen „Bravo! bravo!” hoorde men lord Steyne's krassende stem boven de overigen uit schreeuwen. „Verd —, zij zou het doen ook,” mompelde hij tusschen de tanden. De acteurs werden door de toeschouwers geroepen, en de geheele zaal weerklonk van de kreten: „De regisseur! Clytemnestra!” Agamemnon wilde niet in zijn klassieke tunica naar voren komen, maar stond op den achtergrond met Aegisthus en andere medespelers in het stuk. De

heer Bedwin Sands leidde Zuleikah en Clytemnestra naar voren. Een hoog personage stond er op aan de bekoorlijke Clytemnestra te worden voorgesteld. „Wel zeker, hem overhoop steken. Een ander huwen, hè?” luidde de toepasselijke opmerking van Zijne Koninklijke Hoogheid.

„Mevrouw Rawdon Crawley vervulde haar rol goed,” zeide lord Steyne. Becky lachte; met vroolijken en ondeugenden blik, en maakte de aardigste neiging ter wereld.

Bedienden brachten bladen met ontelbare verfrisschingen en de tooneelspelers verdwenen om zich voor het tweede charade-tableau te kleeden.

De drie lettergrepen van deze charade werden in pantomimes weergegeven, en de voorstelling vond op de volgende wijze plaats:

Eerste lettergreep. Kolonel Rawdon Crawley, ridder van de Bath Orde, met een slappen hoed, een staf, een overjas en een lantaarn uit de stallen geleend, loopt over het tooneel, luid schreeuwend, alsof hij de inwoners het uur wil aankondigen. Voor het benedenraam ziet men twee handelsreizigers spelen, waarschijnlijk een partijtje „cribbage”, waarbij zij hevig gapen. Er treedt iemand bij hen binnen, die veel op een schoenpoetser lijkt (de weledelgeboren G. Ringwood), welke rol de jonge man volmaakt vervult, en hij trekt hun schoenen uit; en spoedig daarop verschijnt het kamermeisje (de hooggeboren lord Southdown) met twee kandelaars en een beddepan. Zij gaat naar het bovenvertrek en verwarmt het bed. Zij gebruikt de beddepan als een wapen, waarmede zij de attenties van de handelsreizigers afweert. Zij gaat heen. Zij zetten hun slaapmutsen op en trekken de gordijnen omlaag. De schoenpoetser komt naar buiten en sluit de luiken van de kamer op de benedenverdieping. Men hoort hem de deur aan de binnenzijde grendelen. Al de lichten gaan uit. De muziek speelt „*Dormez, dormez chers Amours.*” Een stem achter het gordijn zegt: „Eerste lettergreep.”

Tweede lettergreep. Plotseling worden alle lichten weer ontstoken. De muziek speelt een oude melodie uit „John of Paris,” „*Ah quel plaisir d'être en voyage.*” Het is hetzelfde tooneel. Tusschen de eerste en de tweede verdieping van het huis ziet men een uithangbord, waarop het wapen der Steynes geschilderd is. Door het geheele huis gaan de schellen. In het benedenvertrek ziet men een man met een langen reep papier, dien hij een ander aanbiedt. Deze dreigt met zijn vuist en verklaart, dat het verschrikkelijk is. „Jongen, breng mijn sjees voor,” roept een ander aan de deur. Hij strijkt het kamermeisje (de hooggeboren Lord Southdown) onder haar kin; zij schijnt zijn afwezigheid te betreuren, evenals Calypso die van dien reiziger bij uitnemendheid, Ulysses. De schoenpoetser (de weledelgeboren G. Ringwood) komt voorbij met een houten doos met zilveren flacons en roept „Flesschen”, wat hij met zooveel fijnen humor en natuurlijkheid doet, dat de zaal van het applaus davert en hem een bouquet wordt toegeworpen. De zweepen knallen. Waard, kamermeisje, kellner snellen naar de deur; maar juist op het oogenblik, dat de een of andere deftige gast aankomt, valt het scherm, en de onzichtbare regisseur roept uit: „Tweede lettergreep.”

„Ik geloof, dat het ‚Hotel’ moet wezen,” zegt kapitein Grigg van de lijfgarde; er wordt algemeen over de schrandereheid van den kapitein gelachen. Hij is niet zoo heel ver bezijden de waarheid.

Terwijl de derde lettergreep voorbereid wordt, zetten de muzikanten een nautische-potpourri in — „All in the Downs”, „Cease, Rude Boreas”, „Rule Britannia”, „In the Bay of Biscay, O,” — het een of ander tafereel op zee zal voorgesteld worden. Als het doek opgaat, wordt er een bel geluid. „Nu, heeren, aan wal!” roept een stem uit. Men neemt afscheid van elkaar. Men wijst angstig als naar de wolken, die door een donker gordijn worden weergegeven, en zij schudden bevreesd het hoofd. Lady Squeams (de hooggeboren lord Southdown), haar schoothondje, haar reistasschen, reticules en echtgenoot gaan zitten en houden zich aan enkele touwen vast. Het is klaarblijkelijk een schip.

De kapitein (kolonel Crawley, ridder van de Bath Orde), met een steek op en een telescoop in de hand, komt op, houdt zijn hoed vast en kijkt uit; zijn jaspanden fladderden om hem heen, alsof het waait. Als hij zijn hoed loslaat, om den telescoop te gebruiken, waait zijn hoed af, onder

luid applaus. Het waait flink. De muziek zwelt aan en fluit hoe langer hoe harder, de zeelui waggelen over het tooneel, alsof het schip hevig slingert. De hofmeester (de weledelgeboren G. Ringwood) wankelt voorbij met zes kommetjes. Hij zet er haastig één bij lord Squeams neer. Lady Squeams knijpt haar hond, die erbarmelijk begint te janken, zij brengt haar zakdoek aan haar gelaat en snelt heen naar haar hut. De muziek bereikt nu haar toppunt van stormachtige opwinding en de derde lettergreep is geëindigd.

Er was ook een klein ballet, „Le Rossignol”, waarin Montessu en Noblet in die dagen zoo beroemd waren, en dat de heer Wagg voor het Engelsche tooneel omzette in een Opera, terwijl hij zijn liederen, waarin hij zeer knap en bedreven was, op de aardige melodieën van het ballet dichtte. De acteurs waren in oud Fransche kostuums en de kleine lord Southdown verscheen nu bewonderenswaardig verkleed als een oude vrouw, die over het tooneel strompelde met een onberispelijk krommen stok. Van achter de coulissen en uit een liefelijk kartonnen huisje met rozen en latwerk bedekt, komen welluidende trillers. „Philomèle, Philomèle,” roept de oude vrouw, en Philomèle komt naar buiten.

Hernieuwd applaus — het is mevrouw Rawdon Crawley, gepoederd en met moesjes, de meest *ravissante* kleine markiezin ter wereld. Zij komt lachend en neuriënd op en huppelt heen en weer over het podium met al de onschuld van een nieuweling op het tooneel — zij buigt. Mama zegt: „Maar kind, je lacht en zingt altijd,” en daar steekt ze weer van wal met:

The Rose upon my Balcony.

The rose upon my balcony the morning air perfuming,
Was leafless all the winter time and pining for the spring;
You ask me why her breath is sweet and why her cheek is blooming;
It is because the sun is out and birds begin to sing.

The nightingale, whose melody is through the greenwood ringing,
Was silent when the boughs were bare and winds were blowing keen:
And if, mamma, you ask of me the reason of his singing;
It is because the sun is out and all the leaves are green.

Thus each performs his part, mamma, the birds have found their voices,
The blowing rose a blush, mamma, her bonny cheek to dye;
And there's sunshine in my heart, mamma, which wakens and rejoices,
And so I sing and blush, mamma, and that's the reason why.

Gedurende de pauzen tusschen de coupletten van dit liedje schijnt de goedgehartige persoon, door de zangeres als mama aangesproken, en wier groote snor van onder haar muts te voorschijn komt, zeer ongeduldig haar moederlijke genegenheid te uiten door het onschuldige schepseltje, dat de rol van dochter vervulde, te omhelzen. Iedere liefkoozing werd met luid gelach door de sympathiseerende toeschouwers begroet. Aan het eind (terwijl de muziek een symphonie ten beste gaf, alsof er ik weet niet hoeveel vogels kwinkelerden), wilde het publiek zonder uitzondering, dat het gebisseerd werd; en toejuichingen en bouquetten zonder tal werden de nachtegaal van den avond toegeworpen. Lord Steyne's toejuichingen waren het luidst van al. Becky, de nachtegaal, nam de bloemen, welke hij haar toewierp, en drukte ze aan haar hart met de houding van een volmaakte komediant. Lord Steyne was gek van verrukking. De gasten waren al even geestdriftig als hij. Waar was de zwartoogige Houri, wier verschijning in de eerste charade zooveel verrukking teweeggebracht had? Zij was tweemaal zoo knap als Becky, maar de pittigheid van de laatste had haar totaal in de schaduw gesteld. Zij had den bijval van allen. Het publiek vergeleek haar met Stephens, Caradori, Ronzi de

Begnis, en men was het waarschijnlijk niet zonder reden met elkaar eens, dat, als zij een actrice was geweest, niemand op het tooneel haar had kunnen overtreffen. Zij had haar hoogtepunt bereikt: haar stem steeg trillend en helder boven den storm van het applaus uit en steeg even hoog en jubelend als haar triomf. Er was bal na de tooneelvoorstellingen, en iedereen verdrong zich om Becky, als de groote attractie van dien avond. Zijne Koninklijke Hoogheid verklaarde plechtig, dat zij onovertreffelijk was, en telkens sprak hij haar aan. Kleine Becky's hart zwol van trots en verrukking bij deze eerbewijzen; zij meende, dat haar fortuin gemaakt was en zag zichzelf reeds met roem overladen in de eerste kringen verkeerden. Lord Steyne was haar slaaf; volgde haar overal, en sprak ternauwernood tegen iemand anders in de zaal; en hij bewees haar de meest in het oog loopende attenties. Zij verscheen nog in haar markiezinnentoilet en danste een menuet met monsieur de Truffigny, monsieur le duc de la Jabotière's attaché; en de hertog, met alle tradities van het oude hof, verklaarde, dat mevrouw Crawley waardig was een leerling van Vestris te zijn geweest, of een rol te Versailles te hebben gespeeld.

Slechts een gevoel van waardigheid, de jicht en een sterk ontwikkeld gevoel van plicht en zelfopoffering weerhield Zijne Excellentie zelf met haar te dansen; en hij verklaarde in het openbaar, dat een dame, die kon spreken en dansen als mevrouw Rawdon, geschikt was om ambassadeursvrouw te wezen aan ieder hof van Europa. Hij was eerst getrouwd, toen hij vernam, dat zij van geboorte half een Française was.

„Niemand, behalve een landgenoot,” zeide Zijne Excellentie, „had dien majestueuzen dans op zulk een wijze kunnen uitvoeren.”

Toen walste zij met monsieur de Klingenspoehr, Prins van Peterwaradin's neef en attaché. De opgetogen prins, die een minder groot gevolg had dan zijn Fransche diplomatieke collega, stond er op een dans met dit bekoorlijk schepseltje te doen, en hij draaide de balzaal met haar in het rond, verloor de diamanten uit zijn schoenkwasten en zijn huzaren-jas, totdat Zijne Hoogheid buiten adem was. Papoosh Pasja zelf zou gaarne met haar gedanst hebben, als dat vermaak in zijn land gebruikelijk was geweest. Het gezelschap vormde een kring om haar heen en juichte haar even onstuimig toe, alsof zij een Noblet of een Taglioni was. Iedereen was in extase en Becky ook, daar kunt u zeker van zijn. Zij liep lady Stunington met een minachtenden blik voorbij. Zij deed beschermend tegen lady Gaunt en haar verbaasde en vernederde schoonzuster — zij verdrong al haar bekoorlijke mededingsters. En wat de arme mevrouw Winkworth betreft, en haar lang haar en groote oogen, die aan het begin van den avond zooveel opgang hadden gemaakt; waar was zij nu? Zij nam geen deel aan den wedstrijd. Zij kon haar lange haren uitrukken en haar groote oogen uitschreien; maar er was niemand, die van haar nederlaag notitie nam, of die betreurde.

Becky's grootste triomf echter was aan het souper. Zij zat aan met Zijne Koninklijke Hoogheid, den doorluchtigen persoon reeds vroeger vermeld, en de overige hooge gasten. Zij werd op gouden schalen bediend. Zij had wel paarden in haar champagne kunnen laten smelten, als zij gewild had — als een tweede Cleopatra; en de potentaat van Peterwaradin zou de helft der briljanten van zijn jas hebben willen geven voor één vriendelijken blik van die schitterende oogen. Jabotière schreef over haar aan zijn regeering. De dames aan de andere tafel, die slechts met zilver bediend werden en lord Steyne's voortdurende attentie voor haar opmerkten, zwoeren, dat het een schandelijke verblindheid was, en een grove belediging tegenover de dames van stand. Als sarcasme had kunnen dooden, dan zou lady Stunington haar onmiddellijk vermoord hebben.

Rawdon Crawley was verschrikt over deze triomfen. Hoe het ook zij, zij schenen zijn vrouw meer dan ooit van hem te scheiden. Hij dacht met een zeker gevoel van pijn, hoe onmetelijk ver zij boven hem stond.

Toen het uur van vertrek aanbrak, volgde een stoet jongelui haar naar haar rijtuig, waar omheen de menschen buiten schreeuwden, en de kreet werd herhaald door de fakkeldragers, die zich buiten het hooge hek van Gaunt House hadden opgesteld, en die iedereen, die uit het hek kwam, gelukwenschten en hoopten, dat zijn lordschap zich op dit edel feest geamuseerd had.

Mevrouw Rawdon Crawley's rijtuig reed, na het noodige geschreeuw, het hek door, ratelde het verlichte plein op en stopte voor de overdekte gang. Rawdon hielp zijn vrouw in het rijtuig, dat wegreed. Mijnheer Wenham had hem voorgesteld naar huis te wandelen, en bood den kolonel een sigaar aan.

Aan de lamp van één der vele fakkeldragers buiten het hek staken zij hun sigaar aan, en Rawdon wandelde met zijn vriend Wenham op. Twee menschen scheidden zich van de menigte af en volgden de beide heeren; en toen zij Gaunt Square enkele tientallen passen in gelooopen waren, trad één der mannen op hen toe, legde zijn hand op Rawdon's schouder en zeide: „Neem mij niet kwalijk, kolonel, ik wensch u dringend te spreken.” Zijn metgezel floot luid, toen hij sprak, op welk sein een der huurrijtuigen, bij het hek van Gaunt House gestationneerd, rammelend aangereden kwam en de nieuw aangekomene ging voor kolonel Crawley staan. De dappere officier begreep oogenblikkelijk, wat hem overkwam. Hij was in handen van het gerecht. Hij deinsde terug en botste tegen den man, die de hand op zijn schouder had gelegd.

„Wij zijn met ons drieën — wegloopen geeft niets,” zeide de man achter hem.

„Ben jij het, Moss?” vroeg de kolonel, die den man, die hem aangesproken had, scheen te kennen. „Hoeveel is het?”

„Slechts een kleinigheid,” fluisterde de heer Moss, uit Cursitor Street, Chancery Lane, en assistent van den Sheriff van Middlesex — „Honderd zes en zestig, zes shillings en acht stuivers, op verzoek van van den heer Nathan.”

„Leen mij honderd pond, Wenham, om 's Hemels wil,” zeide de arme Rawdon, „thuis heb ik er zeventig.”

„Ik bezit geen tien pond op de wereld,” antwoordde de arme Wenham. „Goeden nacht, beste kerel.”

„Goeden nacht,” zeide Rawdon droevig. En Wenham wandelde heen — en Rawdon had net zijn sigaar op, toen het rijtuig onder Temple Bar reed.

HOOFDSTUK LII.

Waarin lord Steyne zich in een allerbeminnelijkst licht vertoont.

Als lord Steyne welwillend gestemd was, deed hij niets half, en zijn vriendelijkheid tegenover de familie Crawley deed zijn onderscheidingsvermogen de hoogste eer aan. Zijn lordschap strekte zijn gunsten uit tot den kleinen Rawdon; hij wees de ouders van den jongen op de noodzakelijkheid hem naar een goede kostschool te zenden; dat hij nu den leeftijd bereikt had, waarop naijver, de eerste beginselen van het Latijn, vuistvechten, en het gezelschap van andere jongens den jongen van het grootste nut zouden zijn. Zijn vader maakte bezwaren, dat hij niet rijk genoeg was om het kind naar een goede kostschool te zenden; zijn moeder, dat Briggs een uitstekende leermeesteres voor hem was, hem schitterend onderricht had gegeven (en dat was inderdaad zoo) in het Engelsch, de Latijnsche grondbeginselen, en hem algemeen ontwikkeld had; maar al die bezwaren werden uit den weg geruimd door de edelmoedige volharding van markies Steyne. Zijn lordschap was één der regenten van die beroemde, oude instelling, Whitefriars genaamd. In den ouden tijd was het een Cisterciencer klooster geweest, toen Smithfield, dat er aan grenst, een tournooiveld was. Koppige kettens werden daarheen gebracht, zoodat zij

gemakkelijk dichtbij verbrand konden worden. Hendrik VIII, de Verdediger van het Geloof, maakte zich van het klooster en zijn bezittingen meester, en martelde en hing enkele der monniken op, welke zich niet aan den vooruitgang van de hervorming konden aanpassen. Ten slotte kocht een groot koopman het huis met het aangrenzende land, waarin hij, gesteund door rijke giften in land en geld, een beroemd, gesubsidieerd hospitaal voor oude mannen en kinderen stichtte. Een dagschool werd naast de oude, bijna kloosterachtige stichting opgericht, welke nog bestaat met haar middeleeuwsche kleederdracht en gebruiken; en al de Cisterciencers bidden, dat zij lang mag bloeien.

Van deze beroemde school zijn enkele der eerste edelen, prelaten en waardigheidsbekleeders in Engeland regenten; en aangezien de jongens daar aangenaam gehuisvest zijn, goed gevoed en opgevoed worden, en vervolgens goede studiebeurzen aan de universiteit krijgen, alsmede een aanstelling als dominee, worden vele jeugdige jongeheeren van hun prille jeugd af voor geestelijke bestemd, en er is belangrijk veel mededinging om zich een plaats voor de inrichting te verzekeren. Oorspronkelijk was zij bestemd voor de zoons van arme en fatsoenlijke geestelijken en leeken; maar verscheidene der edele regenten van de inrichting, wier weldadigheid zich ver uitstreckte en zeer grillig was, kozen allerlei voorwerpen voor hun gulheid. Een opvoeding voor niets te krijgen, en de zekerheid van een inkomen en een beroep in de toekomst was zulk een voortreffelijke instelling, dat sommige der rijksten niet versmaadden hier gebruik van te maken, en niet alleen bloedverwanten der grootelui, maar ook de grootelui zelf, zonden hun zoons om van die gelegenheid te profiteren — hoogerwaarde prelaten zonden hun eigen bloedverwanten of de zoons van hun geestelijken, terwijl daarentegen enkele voornamen, adellijke personages het niet beneden zich achtten de kinderen hunner vertrouwelingen te protegeeren — zoodat een jongen, welke deze inrichting bezocht, een groote verscheidenheid van jeugdige makkers had om mee om te gaan.

Ofschoon het eenige boek, dat Rawdon Crawley bestudeerde, de „Racing Calendar” was, en ofschoon zijn voornaamste herinneringen aan letterkunde verband hielden met kastijdingen, die hij te Eton in zijn prille jeugd kreeg, waar men dat fatsoenlijk en oprecht respect voor klassieke wetenschap voelde, dat iedere Engelschman heeft, was hij blij, dat zijn zoon misschien voor zijn leven bezorgd was en in de gelegenheid gesteld werd een geleerde te worden. En ofschoon de jongen zijn eenige troost en vriend was, en duizend kleine banden den jongen dierbaar hadden gemaakt, banden, waarover hij liever niet met zijn vrouw sprak, die altijd de grootste onverschilligheid, wat hun zoon betreft, aan den dag gelegd had, stemde Rawdon toch dadelijk toe van hem te scheiden en zijn grootsten troost, ter wille van het welzijn van het knaapje, af te staan. Hij wist niet, hoeveel hij van het kind hield, vóór het noodzakelijk was hem heen te laten gaan. Toen hij weg was, voelde hij zich droeviger en neerslachtiger, dan hij had willen bekennen — veel treuriger dan de jongen zelf, die het prettig genoeg vond een nieuw leven te beginnen en makkertjes van zijn eigen leeftijd te vinden. Eens of tweemaal barstte Becky in lachen uit, toen de kolonel op zijn onhandige en onsamenhangende wijze zijn sentimenteel verdriet over het vertrek van den jongen uitte. De arme kerel voelde, dat zijn liefste vermaak en beste vriend hem ontnomen was. Hij keek dikwijls met droef verlangen naar het bedje in zijn kleedkamer, waar het kind sliep. Hij miste hem erg 's morgens en trachtte tevergeefs alleen in het Park te wandelen. Hij besepte niet, hoe eenzaam hij was, vóór de kleine Rawdon weg was. Hij hield van hen, die hem liefhadden; en hij placht uren lang bij zijn goedhartige zuster, lady Jane, te zitten en over de deugden, het knappe uiterlijk en de talloze goede hoedanigheden van het kind te spreken.

Zooals wij reeds gezegd hebben, hield de tante van Rawdon Jr. veel van hem, evenals haar dochtertje, dat tranen met tuiten schreide, toen de tijd van het vertrek haars neefs daar was. Rawdon Sr. was dankbaar voor de liefde van moeder en dochter. De beste en edelste gevoelens van den man kwamen naar voren bij deze ongekunstelde uitingen van vaderlijk gevoel, waaraan hij zich in haar tegenwoordigheid overgaf en welke door haar sympathie aangemoedigd werden. Hij verzekerde zich niet alleen de vriendelijkheid van lady Jane, maar ook haar oprechte genegenheid door deze gevoelens, waaraan hij uiting gaf, en welke hij niet aan zijn eigen vrouw kon

toonen. Deze twee vrouwelijke bloedverwanten ontmoetten elkaar zoo min mogelijk. Becky lachte smadelijk om Jane's warm hart en teerhartigheid; de vriendelijke en zachte natuur van de ander kon niet anders dan in opstand komen tegen haar zusters ongevoelig gedrag.

Dit vervreemde Rawdon meer van zijn vrouw, dan hij besepte of zichzelf bekende. De vervreemding liet haar koud. Zij miste hem, noch iemand anders. Zij beschouwde hem als haar boodschappenjongen en haar ootmoedigen slaaf. Hij mocht nog zoo bedrukt of gemelijk wezen, zij bemerkte zijn stemming niet, of beantwoordde die alleen met een minachtenden glimlach. Zij had het te druk met nadenken over haar positie, of haar genoegens, of haar vorderingen in het maatschappelijk leven; het is zeker, dat zij er een zeer groote plaats behoorde in te nemen.

Het was de brave Briggs, die voor de uitrusting zorgde, welke de jongen mee naar school moest nemen. Molly, het kamermeisje, griende in de gang, toen hij heenging — Molly, vriendelijk en trouw ondanks veel achterstallig loon. Mevrouw Becky kon haar man het rijtuig niet afstaan om den jongen naar school te brengen. De paarden in de City! — zooiets was nog nooit vertoond. Laat een huurrijtuig komen. Zij kuste hem niet, toen hij wegging: evenmin wilde het kind haar omhelzen: maar hij gaf de oude Briggs een kus (tegenover wie hij over het algemeen genomen heel schuchter was in zijn liefkoozingen), en hij troostte haar door haar er aan te herinneren, dat hij Zaterdags thuis kwam, en zij dan het voorrecht zou hebben hem te zien. Toen het huurrijtuig in de richting der City rolde, ratelde Becky's rijtuig naar het Park. Zij babbelde en lachte met een dozijn jeugdige saletjonkers bij de Serpentine, terwijl vader en zoon door de oude poorten van de school gingen — waar Rawdon het kind achterliet, en hij kwam terug met droefgeestiger en reiner gevoelens, dan die arme oudgediende ooit gekend had, sedert hijzelf de kinderkamer verliet.

Hij wandelde somber gestemd huiswaarts en at alleen met Briggs. Hij was heel vriendelijk tegen haar en haar dankbaar voor de liefde en zorgen voor den jongen. Zijn geweten kwelde hem, dat hij Briggs' geld geleend had en er aan meegeholpen had haar te bedriegen. Zij spraken lang over den kleinen Rawdon, want Becky kwam alleen maar thuis om zich te kleeden en uit dineeren te gaan. En daarna ging hij ongerust uit om bij lady Jane thee te drinken en haar te vertellen, wat er gebeurd was: dat de kleine Rawdon zich als een kraan had gedragen bij het heengaan, dat hij de schooluniform zou dragen, en dat de jonge Blackball, Jack Blackball's zoon, uit het oude regiment, hem onder zijn hoede had genomen en beloofd had vriendelijk voor hem te wezen.

Binnen een week had de jonge Blackball den kleinen Rawdon aangesteld als zijn knechtje, dat zijn schoenen moest poetsen, het brood voor het ontbijt roosteren en allerlei andere diensten verrichten; had hem in de mysteriën van de Latijnsche spraakkunst ingewijd en hem drie of vier maal afgeranseld, maar niet erg. Het goedgehartige, oprechte gelaat van het kleine kereltje baande hem een weg. Hij kreeg alleen die mate van slaag, welke ongetwijfeld goed voor hem was; en wat schoenen-poetsen en brood-roosteren en diensten verrichten in het algemeen betreft, werden deze niet noodzakelijk geoordeeld voor de opvoeding van iederen Engelschen jongeheer?

Wij kunnen echter niet over de tweede generatie en jongeheer Rawdon's schoolleven uitweiden, anders zouden wij in het oneindige met dit verhaal kunnen doorgaan. Kortom tijd daarop bezocht de kolonel zijn zoon en vond den jongen genoegzaam gezond en gelukkig, grinnikend en lachend in zijn zwart buisje en broekje.

Zijn vader gaf heel wijselijk een souverain aan Blackball, zijn meester, en verzekerde de welwillendheid van dien jongeheer jegens zijn „fag”. Als een beschermeling van den grooten lord Steyne, de neef van een parlamentslid, en de zoon van een kolonel en een ridder der Bath Orde, wiens naam met dien van de voornaamste menschen in de *Morning Post* vermeld werd, waren de school-autoriteiten misschien wel geneigd niet onwelwillend tegen het kind te wezen. Hij had veel zakgeld, dat hij besteedde om zijn vriendjes milddadig op frambozentaartjes te onthalen, en hij mocht dikwijls Zaterdags naar huis, naar zijn vader, die altijd een feest van dien dag maakte. Als hij vrij was, nam Rawdon hem mee naar den schouwburg, of hij zond hem daarheen met den knecht; en Zondags ging hij met Briggs en lady Jane en zijn neefjes en

nichtjes naar de kerk. Rawdon verbaasde zich over zijn verhalen over school, gevechten en het „fag“-systeem. Al heel spoedig kende hij de namen van al de meesters en de voornaamste jongens even goed als de kleine Rawdon zelf. Hij noodigde Rawdon's boezemvriend van school uit en liet beide kinderen zich ziek eten aan taartjes, oesters en bier na de tooneelvoorstelling. Hij trachtte met een geleerd gezicht in de Latijnsche grammair te kijken, als de kleine Rawdon hem liet zien, welk gedeelte van dat werk hij nu bestudeerde. „Houd maar vol, mijn jongen,“ zeide hij tegen hem met grooten ernst, „er haalt niets bij een klassieke opvoeding! — niets!”

Becky's minachting voor haar echtgenoot nam met den dag toe. — „Doe waar je zin in hebt — eet waar je wilt — ga maar gemberbier drinken bij Astley of psalmen zingen met lady Jane — verwacht alleen niet van *mij*, dat ik mij met den jongen bezighoud. Ik moet voor jouw belangen zorgen, daar je dat zelf niet kunt. Ik zou wel eens willen weten, waar je nu gezeten had en wat voor een positie in de maatschappij je nu bekleed had, als ik niet op je gepast had?” En inderdaad, niemand had den armen, ouden Rawdon nodig op de partijen, waarheen Becky ging. Zij werd nu dikwijls zonder hem uitgenoodigd. Zij sprak over de grootelui, alsof zij in May Fair thuis hoorde; en als het hof in den rouw ging, droeg zij altijd zwart.

Nu de kleine Rawdon van de baan was, vond lord Steyne, die zooveel vaderlijke belangstelling had in den gang van zaken van deze lieve, arme familie, dat hun onkosten op zeer voordeelige wijze door het vertrek van juffrouw Briggs beperkt konden worden; en dat Becky knap genoeg was om het bestuur van haar eigen huishouding zelf in handen te nemen.

Reeds in een vorig hoofdstuk is vermeld, dat deze welwillende heer zijn *protégée* geld gegeven had om haar kleine schuld aan juffrouw Briggs af te doen, welke laatste echter nog steeds bij haar vrienden bleef; waardoor lord Steyne tot de pijnlijke gevolgtrekking kwam, dat mevrouw Crawley een ander gebruik had gemaakt van het geld, dat haar toevertrouwd was, dan waarvoor haar gulle beschermheer het geleend had. Lord Steyne was echter niet zoo lomp zijn achterdocht op dat punt aan mevrouw Becky mede te deelen, wier gevoelens hij misschien mocht kwetsen door een geschil over deze geld-quaestie, en die misschien duizend pijnlijke redenen had om anderszins over zijn lordschaps edelmoedige leening te beschikken. Maar hij besloot achter den waren stand van zaken te komen en hij won de noodige informaties in op de meest omzichtige en kiesche wijze. In de eerste plaats nam hij spoedig een gelegenheid te baat juffrouw Briggs op sluwe wijze uit te hooren. Dat was geen moeilijk werk. Er was slechts een weinig aanmoediging toe nodig om de tong van deze praatzieke, waarde vrouw los te maken. En toen mevrouw Rawdon op zekeren dag uit rijden was gegaan (wat de heer Fiche, zijn lordschaps vertrouwde bediende, gemakkelijk van den stalhouder kon vernemen, waar de Crawley's hun rijtuig en paarden stalden, of liever gezegd, waar de stalhouder een rijtuig en paarden er op nahield voor den heer en mevrouw Crawley) — liep lord Steyne in Curzon Street aan — vroeg Briggs een kop koffie — vertelde haar, dat hij goede berichten van den kleinen jongen op school had — en binnen vijf minuten kreeg hij van haar te hooren, dat mevrouw Rawdon haar niets gegeven had, behalve de zwartzijden japon, waarvoor juffrouw Briggs hoogstdankbaar was.

Hij lachte bij zichzelf bij dit ongekunstelde verhaal. Want onze lieve vriendin Becky had hem een zeer omstandig verslag gegeven van Briggs' verrukking bij de ontvangst van haar geld — elfhonderd vijf en twintig pond — en hoe zij het belegd had: en hoe het Becky aan het hart ging zulk een zalige som gelds uit te betalen. „Wie weet,“ had het lieve vrouwtje misschien bij zichzelf gedacht, „geeft hij mij nog wel wat?” Zijn lordschap deed de kleine intrigante echter zoo'n voorstel niet — hij vond hoogstwaarschijnlijk, dat hij reeds royaal genoeg was. Hij was toen zoo nieuwsgierig naar Briggs' particuliere zaken te informeeren — en zij vertelde hem openhartig, hoe die stonden — dat juffrouw Crawley haar een legaat vermaakt had — dat haar bloedverwanten er een gedeelte van hadden — dat kolonel Crawley

een ander gedeelte voor haar belegd had, waarvan zij de beste bewijsstukken en den hoogsten interest had — dat de heer en mevrouw Crawley zoo vriendelijk waren geweest er met Sir Pitt over te spreken, welke laatste de rest van de som op zijn voordeeligt zou uitzetten, als hij tijd had. Zijn lordschap vroeg, hoeveel de kolonel al voor haar belegd had, en juffrouw Briggs deelde hem dadelijk openhartig mede, dat de som zeshonderd en zooveel pond groot was. Maar zoodra zij haar verhaal gedaan had, kreeg de praatzieke Briggs berouw over haar openhartigheid en smeekte zij zijn lordschap mijnheer Crawley niet te vertellen, welke bekentenissen zij hem gedaan had. „De kolonel was zoo vriendelijk — mijnheer Crawley mocht zich eens beleedigd achten en het geld terugbetalen, waarvoor zij nergens anders zulk een hoogen interest kon krijgen.” Lord Steyne beloofde lachend, dat hij nooit hun gesprek openbaar zou maken, en toen hij en juffrouw Briggs scheidden, lachte hij nog harder.

„Wat een handige, kleine duivel is zij!” dacht hij. „Wat een schitterende actrice! Onlangs had zij mij bijna een tweede som afgezet, met haar vleierende maniertjes. Zij wint het van alle vrouwen, die ik ooit in den loop van mijn welbesteed leven ontmoet heb. Zij zijn slechts zuigelingen bij haar vergeleken. Ik zelf ben een onnoozele bloed, een sukkel in haar handen. Zij is onovertroffen in het liegen.” Zijn bewondering voor Becky steeg belangrijk bij dit bewijs van haar handigheid. Geld krijgen was niets — maar het dubbele van de som, die zij noodig had, en niemand betalen — dat was een kranige zet.

En Crawley, — dacht zijn lordschap — Crawley is nog zoo gek niet, als hij er uitziet. Van zijn kant heeft hij het zaakje handig genoeg opgeknapt. Niemand zou ooit vermoed hebben, naar zijn gelaat en gedrag te oordeelen, dat hij iets van die geldgeschiedenis af wist; en toch spoorde hij er haar toe aan, en heeft hij ongetwijfeld het geld opgemaakt. Hierin vergiste zijn lordschap zich, zooals wij weten; maar het beïnvloedde zijn houding tegenover kolonel Crawley grootelijks, welken laatste hij nu met nog minder dan dien schijn van eerbied behandelde, dien hij voorheen tegenover hem aan den dag had gelegd. Het kwam nooit in het brein van mevrouw Crawley's beschermheer op, dat dit vrouwtje een spaarpotje voor haarzelf maakte; en als de waarheid gezegd moet worden, oordeelde hij misschien over kolonel Crawley overeenkomstig zijn ervaringen met andere echtgenooten, welke hij gekend had in den loop van een lang en welbesteed leven, dat hem met zeer veel menschelijke zwakheden in kennis had gebracht. Zijn lordschap had zoovele mannen gedurende zijn leven gekocht, dat men het hem zeker wel vergeven mag, dat hij dacht den prijs van dezen te hebben gevonden.

Hij stelde Becky eens op de proef over dit geval de allereerste maal, dat hij haar alleen ontmoette, en hij maakte vroolijk zijn complimenten over haar handigheid meer geld te krijgen, dan zij noodig had. Becky was een weinig van haar stuk gebracht. Het was haar gewoonte niet leugens te vertellen, behalve als de nood haar dwong, maar in deze gevallen van dringende noodzakelijkheid loog zij er lustig op los; en oogenblikkelijk had zij een ander handig, aannemelijk, uitvoerig verhaal, dat zij haar beschermheer opdischte. De vorige verklaring, welke zij hem gegeven had, was een leugen — een schandelijke leugen; zij bekende het; maar wie had haar die laten vertellen? „Ach, lord Steyne,” zeide zij, „u weet niet, wat ik in stilte te lijden en te verduren heb; u ziet mij altijd opgewekt en gelukkig — u weet niet, wat ik te verdragen heb, als er geen beschermer bij is. Het was mijn echtgenoot, die mij met dreigementen en mishandeling dwong u de som te vragen, welke ik van u ontving. Hij was het, die, voorziende, dat er navraag gedaan zou worden, hoe het geld besteed was, mij dwong er rekenschap van te geven, zooals ik gedaan heb. Hij nam het geld. Hij zeide mij, dat hij juffrouw Briggs betaald had; ik wilde, ik durfde niet aan hem te twifelen. Vergeef het kwaad, dat een arme man genoodzaakt is te bedrijven, en beklaag een arme, arme vrouw.” Zij barsste in tranen uit, terwijl zij sprak.

De verdrukte onschuld zag er nooit zoo betooverend ellendig uit. Zij voerden een lang gesprek, terwijl zij samen in mevrouw Crawley's rijtuig steeds in Regent's Park rondreden, een gesprek, dat wij niet noodig oordeelen in bijzonderheden te herhalen; maar het resultaat was, dat, toen Becky thuis kwam, zij met een glimlachend gelaat op haar lieve Briggs toestormde

en haar mededeelde, dat zij goed nieuws voor haar had. Lord Steyne had op de nobelste en edelmoedigste wijze gehandeld. Hij dacht er altijd over, hoe en waar hij goed kon doen. Nu de kleine Rawdon naar school was, had zij geen lieve gezellin en vriendin meer noodig. Het speet haar bovenmate van Briggs te moeten scheiden; maar haar middelen noodzaakten haar zooveel mogelijk te bezuinigen en haar verdriet werd verzacht bij de gedachte, dat haar lieve Briggs veel beter bezorgd zou wezen bij haar edelmoedigen beschermheer, dan in haar eigen nederige woning. Mevrouw Pilkington, de huishoudster van Gauntly Hall, werd zeer oud, zwak en rheumatisch; zij kon het opzicht over dat groote huis niet volhouden en moest nu naar een opvolgster uitzien. Het was een schitterende positie. De familie ging niet éénmaal in de twee jaar naar Gauntly. Bij haar afwezigheid was de huishoudster meesteres van het prachtige huis — vier couverts dagelijks; zij werd door de geestelijkheid en de meest respectabele menschen uit het graafschap bezocht — was eigenlijk de eigenaresse van Gauntly; en de twee laatste huishoudsters vóór mevrouw Pilkington waren met de dominees van Gauntly gehuwd; maar dat kon mevrouw P. niet, daar zij een tante van den tegenwoordigen dominee was. Zij had de betrekking nu nog niet; maar zij kon eens naar mevrouw Pilkington toe gaan om te zien, of zij haar gaarne wilde opvolgen.

Welke woorden kunnen de onbeschrijfelijke dankbaarheid van Briggs weergeven! Alles wat zij bedong was, dat de kleine Rawdon bij haar op de Hall mocht komen. Becky beloofde dit — alles. Zij snelde op haar echtgenoot toe, toen hij thuis kwam en vertelde hem het heugelijke nieuws. Rawdon was blij, duivels blij, het was hem een pak van het hart, wat betreft Briggs' geld. Zij was nu ten minste bezorgd, maar — maar hij was er niet gerust over. Het scheen hem niet geheel in orde. Hij vertelde den kleinen Southdown, wat lord Steyne gedaan had, en de jonge man keek Crawley eens aan op een wijze, welke de laatste verwonderde.

Hij vertelde lady Jane dit tweede bewijs van Steyne's gulheid, en zij keek ook vreemd en verschrikt er van op. En Pitt eveneens. „Zij is veel te geestig en — en te vroolijk om haar alleen zonder geleide van de eene partij naar de andere te laten gaan,” zeiden beiden. „Jij moet met haar meegaan, Rawdon, waar zij ook heen gaat, en zij moet iemand bij haar hebben — een van de meisjes van Queen's Crawley misschien, ofschoon zij vrij onnoozele bewaaksters voor haar zouden wezen.”

Becky moest iemand hebben. Maar ondertusschen was het duidelijk, dat Briggs de kans om voor haar leven bezorgd te wezen niet moest laten voorbijgaan; en dus vertrok zij en haar bagage. En aldus waren twee van Rawdon's voorposten in handen van den vijand.

Sir Pitt ging naar zijn schoonzuster en onderhield haar ernstig over het wegzenden van Briggs en over andere kiesche familie-aangelegenheden. Tevergeefs wees zij hem op de noodzakelijkheid van lord Steyne's protectie, ter wille van haar echtgenoot: hoe wreed het van hen zou wezen Briggs de betrekking te ontnemen, welke haar aangeboden was. Vleierijen, glimlachjes en tranen konden Sir Pitt niet bevredigen, en hij had een beetje ruzie met zijn Becky, die hij eens zoo bewonderde. Hij sprak van familie-eer, de smettelooze reputatie der Crawley's; uitte in verontwaardigde woorden zijn afkeuring over het feit, dat zij die jonge Franschen ontving — die losbandige jongelui der groote wereld, lord Steyne zelf, wiens rijtuig altijd voor de deur stond, die dagelijks uren in haar gezelschap doorbracht en wiens voortdurende aanwezigheid de menschen over haar deed praten. Als hoofd der familie smeekte hij haar voorzichtiger te wezen. Men sprak reeds geringschattend over haar. Ofschoon lord Steyne een edelman van den hoogsten rang en de grootste talenten was, was hij een man, wiens attenties iedere vrouw zouden compromitteren; hij bad, hij smeekte, hij beval zijn schoonzuster op haar hoede te wezen in den omgang met dien heer.

Becky beloofde alles, wat Pitt wenschte; maar lord Steyne kwam even dikwijls als te voren bij haar, en Sir Pitt's toorn steeg. Ik vraag mij af, of lady Jane boos of blij was, dat haar echtgenoot eindelijk iets op zijn gunsteling Rebecca aan te merken had? Lord Steyne's bezoeken werden voortgezet, zijn eigen eindigden; en zijn vrouw was er voor allen verderen

omgang met dien heer te weigeren, en voor de invitatie voor den charade-avond, welke de markiezin haar zond, te bedanken; maar Sir Pitt vond het noodzakelijk haar aan te nemen, daar Zijne Koninklijke Hoogheid er wezen zou.

Ofschoon hij naar de partij in quaestie ging, verliet Sir Pitt haar zeer vroeg, en zijn vrouw was ook blij te kunnen vertrekken. Becky sprak ternauwernood tegen hen en nam zoo goed als geen notitie van haar schoonzuster. Pitt Crawley verklaarde, dat haar gedrag schandelijk onwelvoeglijk was en drukte in krachtige bewoordingen zijn afkeuring uit over die nieuwe modegril om te acteren en zich te verkleeden, beide hoogst ongepast voor een Britsche vrouw; en na de charades nam hij zijn broer Rawdon ernstig onder handen, dat hijzelf op de planken was geweest en zijn vrouw toestond aan zulke onfatsoenlijke vertooningen deel te nemen.

Rawdon zei, dat zij niet meer aan dergelijke vermaken zou deelnemen, trouwens, misschien wel ten gevolge van wenken van zijn oudsten broer en zuster, hij was reeds een zeer waakzame en voorbeeldig huiselijke echtgenoot geworden. Hij had zijn clubs en het biljarten er aan gegeven. Hij was altijd thuis. Hij ging met Becky uit rijden; hij ging trouw met haar naar al haar partijen. Als lord Steyne een bezoek bracht, kon hij er zeker van wezen den kolonel thuis te treffen. En als Becky opperde zonder haar echtgenoot uit te gaan, of uitnoodigingen voor haarzelf ontving, dan beval hij haar op een toon, die geen tegenspraak dulde, er voor te bedanken; en er was iets in zijn houding, dat gehoorzaamheid afdwong. De kleine Becky, moeten wij tot haar eer zeggen, was verrukt over Rawdon's ridderlijkheid. Als hij gemelijk was, zij was het nooit. Of er vrienden waren of niet, zij had altijd een vriendelijken glimlach voor hem, en deed alles om het hem aangenaam en gemakkelijk te maken. Het was weer als in de eerste dagen van hun huwelijk; dezelfde opgewektheid, *prévenances*, vroolijkheid, en ongekunsteld vertrouwen en liefde. „Hoeveel prettiger,” placht zij op te merken, „jou naast mij in het rijtuig te hebben in plaats van die dwaze oude Briggs! Laat het altijd zoo blijven, lieve Rawdon. Wat zou het heerlijk wezen, en wat zouden wij altijd gelukkig zijn, als wij maar het geld hadden!” Na het eten viel hij in zijn stoel in slaap; hij zag het gelaat tegenover hem niet, uitgeput, bleek en afschuwelijk; als hij wakker werd, werd het door frissche, openhartige glimlachjes verhelderd. Zij kuste hem opgewekt. Hij verwonderde er zich over, dat hij ooit achterdocht gekoesterd had. Neen, hij had nooit achterdocht gekoesterd; al die verzwegen twijfel en gemelijke argwaan, die zich in zijn geest hadden opgestapeld, waren slechts uitingen van ongegronde jaloezie. Zij hield veel van hem; dat had zij altijd gedaan. En wat haar schitteren in de wereld aangaat, dat was haar schuld niet, zij was er voor geboren. Bestond er één vrouw, die zooals zij kon praten, of zingen, of iets anders doen, wat dan ook? Als zij maar van den jongen hield, dacht Rawdon. Maar moeder en zoon konden nooit te zamen gebracht worden.

En het was toen Rawdon's gemoed door die twijfelingen en verbijsteringen heen en weer geslingerd werd, dat het voorval plaats greep, dat in het vorige hoofdstuk vermeld werd, en de ongelukkige kolonel zich gevangengenomen zag, weg van zijn tehuis.

HOOFDSTUK LIII.

Een redding en een catastrofe.

Onze vriend Rawdon reed toen door naar de woning van den heer Moss in Cursitor Street, en werd behoorlijk in die sombere, doch gastvrije woning geïnstalleerd. De dageraad begon te gloren boven de vroolijk uitzierende huizen van Chancery Lane, toen het ratelende rijtuig daar de echo's wakker riep, en een klein roodoogig jodenjongetje met een gelaat, dat even vuurrood was als de opgaande zon, hen binnenliet. Rawdon werd in de vertrekken van de benedenverdieping verwelkomd door den heer Moss, zijn reisgenoot en gastheer, die hem opgewekt vroeg, of hij iets warm's wou gebruiken na zijn rijtoer.

De kolonel was niet zoo terneergeslagen als sommigen, na het verlaten van een paleis en een *placens uxor*, zouden zijn, als zij zich opgesloten bevonden in de gijzeling, want, om de waarheid te zeggen, was hij reeds eens of tweemaal de logé van den heer Moss geweest. Wij hebben het niet noodig geoordeeld deze onbelangrijke, kleine huiselijke voorvallen in den loop van ons verhaal mede te deelen; maar de lezer kan er verzekerd van wezen, dat deze niet zelden plaatsgrijpen in het leven van iemand, die van niets per jaar leeft. Ter gelegenheid van zijn eerste bezoek aan den heer Moss was de kolonel, toen ongehuwd, door de edelmoedigheid van zijn tante bevrijd; bij het tweede ongeval had Becky met de meeste energie en bereidwilligheid een som gelds van lord Southdown geleend, en had zij met mooie praatjes den crediteur van haar echtgenoot (die haar leverancier van sjaals, fluweelen japonnen, kanten zakdoeken, sieraden en prullen was) zoover gekregen, dat hij genoeg nam met een gedeelte der geëischte som en een promesse van Rawdon voor het overige: dus waren beide keeren de gevangenneming en vrijlating met de uiterste beleefdheden van alle partijen geschied, en Moss en de kolonel waren dus de beste maatjes.

„Je oude bed en alles zal je in orde vinden, kolonel,” zeide die heer, „zooals ik je op mijn eerewoord kan verzekeren. Je kunt er van op aan, dat het steeds goed gelucht is geworden en nog wel door de aanzienlijkste lui. Eergisteren nacht heeft kapitein Famish van het vijftiende regiment der Dragonders er in geslapen, na veertien dagen heeft zijn ma hem er uit gehaald, om hem eens te straffen, zeide zij. Maar, groote genade, ik kan je verzekeren, dat hij mijn champagne aangesproken heeft, iederen avond een fuif — eerste klas chique lui, uit de club en het West-End — kapitein Ragg, de Hooggeboren Deuceace, die in de Temple woont, en nog enkelen, die weten wat een goed glas wijn is, daar sta ik voor in. Boven heb ik een doctor in de godgeleerdheid, vijf heeren in de koffiekamer, en mevrouw Moss heeft een table-d'hôte om half zes, en een kaartje of wat muziek daarna; het zal ons genoeg doen u daar te zien.”

„Ik zal wel bellen, als ik iets noodig heb,” zeide Rawdon, en betrad kalm zijn slaapvertrek. Hij was een oud militair, zooals wij zeiden, en liet zich door een paar tegenslagen niet uit het veld slaan. Een minder flink man zou zijn vrouw het oogenblik, dat hij gevangengenomen werd, een brief zenden. „Maar waarom zou ik haar nachtrust verstoren?” dacht Rawdon. „Zij weet toch niet, of ik in mijn kamer ben of niet. Het is tijds genoeg haar te schrijven, als zij uitgeslapen is en ik mijn nachtrust heb gehad. Het is maar honderd zeventig, en de duivel moet in het spel zijn, als ik die niet los kan krijgen.” En aldus, aan zijn kleinen Rawdon denkend (voor wien hij niet graag zou willen weten, dat hij zich op zulk een eigenaardige plaats bevond), legde de kolonel zich op het bed, dat kort geleden door kapitein Famish beslapen was, en viel in slaap. Het was tien uur, toen hij ontwaakte en de roodharige en roodwangige jongen hem met trots een mooie zilveren kapdoos bracht, waarmede hij zich mocht scheren. Ofschoon het huis van den

heer Moss wat vuil was, was het toch in alle opzichten schitterend. Er waren vuile bladen en wijnkoelers *en permanence* op het buffet, enorme, vuile vergulde gordijnstokken met smerige geelsatijnen gordijnen voor de getraliede vensters, die op Cursitor Street uitzagen — groote en vuile vergulde lijsten om jachttafereelen of schilderijen met bijbelsche voorstellingen, alle van de eerste meesters; en zij gingen ook voor hooge prijzen van de hand iederen keer, als zij gekocht of verkocht werden.

Het ontbijt van den kolonel werd hem op hetzelfde vuile en schitterende vaatwerk opgediend. Juffrouw Moss, een donkeroogig meisje met krulpapiertjes, verscheen met den theepot en vroeg den kolonel lachend, hoe hij geslapen had. En zij bracht hem de *Morning Post*, met de namen van alle grootelui, die op lord Steyne's partij den vorigen avond tegenwoordig waren geweest. Het bevatte een schitterend verslag van de feestelijkheden en van de bewonderenswaardige vertolkingen van de schoone en talentvolle mevrouw Rawdon Crawley.

Na een levendig gesprek met deze dame (die in een gemakkelijke houding op den rand van de ontbijttafel zat en haar kous liet zien, alsmede een paar witsatijnen schoenen, die erg afgetrapt waren), vroeg kolonel Crawley om pen en inkt en papier; en nadat men hem gevraagd had, hoeveel vel hij wenschte, koos hij er één, dat hem tusschen duim en vinger van juffrouw Moss zelf gebracht werd. Menig velletje papier had deze donkeroogige, jonge deern reeds binnengebracht; menige arme kerel had daar haastige smeekbeden gekrabbeld, en in die vreeselijke kamer heen en weer gewandeld, totdat zijn bode het antwoord bracht. Arme menschen gebruiken altijd boden in plaats van de post. Wie heeft hun brieven nog nooit ontvangen, met nog natte ouwels, en met de mededeeling, dat er op antwoord gewacht wordt? Nu twijfelde Rawdon niet in het minst aan het succes van zijn aanvraag. Hij schreef:

„Lieve Becky,”

„Ik hoop, dat je goed geslapen hebt. Wees niet *verschrikt*, als ik je je koffie niet breng. Toen ik gisterenavond een sigaar rookend naar huis wandelde, is mij een *ongeluk* overkomen. Ik werd door Moss uit Cursitor Street *geknipt* — in wiens vergulde en schitterende zitkamer ik dit schrijf — dezelfde van nu twee jaar geleden. Juffrouw Moss bracht mijn thee binnen — zij is erg dik geworden en had als gewoonlijk gaten in haar kousen.

„Het is Nathan, die het mij geleverd heeft — honderd vijftig — met de kosten honderd zeventig. Zend mij als je blijft mijn cassette en wat kleeren — ik ben in balschoenen en een witte das (die veel wegheeft van juffrouw Moss' kousen) — ik heb er zeventig in. En zoodra je dezen ontvangt, rij dan naar Nathan — bied hem vijf en zeventig contant en vraag hem te *verlengen* — zeg, dat ik wijn zal nemen — wij kunnen wel wat tafelsherry nemen; maar geen *schilderijen*, die zijn te duur.

„Als hij dat niet wil, neem dan mijn horloge en die dingen, die jij kunt *missen* en zend die naar Oome Jan — wij moeten natuurlijk de som vanavond hebben. Het gaat niet de schuld onbetaald te laten, daar het morgen Zondag is; de bedden hier zijn niet erg *schoon*, en er kan misschien nog wel het een en ander tegen mij gaande wezen.

„Ik ben blij, dat het niet de Zaterdag is, dat Rawdon thuis komt. God zegen je.

„In haast

„je R. C.”

„P.S. — Kom spoedig.”

Deze brief, met een ouwel verzegeld, werd gezonden met een van de boden, die zich altijd in de buurt der inrichting van den heer Moss ophielden; en toen Rawdon hem had zien vertrekken, ging hij met een vrijwel gerust gemoed op de binnenplaats een sigaar rooken — niettegenstaande de tralies boven zijn hoofd; want de binnenplaats van den heer Moss is als een kooi getralied, opdat de heeren, die daar in pension zijn, het niet in hun hoofd zullen krijgen zijn gastvrijheid te ontsnappen. Drie uur, berekende hij, was wel de langste tijd, die noodig was, vóór Becky zou komen en zijn gevangenisdeuren openen; en hij bracht die

in een tamelijk opgeruimde stemming door met rooken, de courant lezen, en met een kennis in de koffiekamer, kapitein Walker, die daar ook toevallig was, en met wien hij enkele uren om zesstuurverstukken een kaartspelletje deed, met vrijwel evenveel geluk aan weerszijden.

Maar de dag verstreek en geen bode keerde terug — geen Becky. De table-d'hôte van den heer Moss werd op het vastgestelde uur opgediend, halfzes, en de heeren, die in het huis verblijf hielden en dit gastmaal konden betalen, schaarden zich toen aan den disch in de schitterende voorkamer, reeds eerder beschreven, waarmede de tijdelijke appartementen van den heer Crawley communiceerden, waar juffrouw Moss (juffrouw Hum, zooals haar papa haar noemde) zonder de krulpapieren van 's morgens verscheen, evenals mevrouw Hum, die de honneurs waarnam en een prachtig gekookten bout met knollen voordiende, welke de kolonel maar met zeer matigen eetlust nuttigde. Toen men hem vroeg, of hij het gezelschap op een flesch champagne wilde trakteren, stemde hij toe, en de dames dronken op zijn gezondheid, terwijl de heer Moss op de hoffelijkste wijze een heildronk op hem instelde.

Midden onder dezen maaltijd werd er gescheld — de jonge Moss, met het roode haar, stond op met de sleutels en ging naar de deur, en toen hij terugkwam, deelde hij den kolonel mede, dat de bode terug was met een valies, een cassette en een brief, welken laatste hij hem overhandigde. „Geen complimenten, kolonel, wat ik u verzoeken mag,” zeide mevrouw Moss, met een handgebaar, en hij opende eenigszins bevend den brief. — Het was een prachtige brief, sterk geparfumeerd, op rose papier, en met een lichtgroen zegel.

„*Mon pauvre cher petit*” (schreef mevrouw Crawley),

„Ik kon geen oog dichtdoen, doordat ik maar lag te peinzen, wat er toch wel met *mijn leelijk oud monster* gebeurd was: en ik kreeg geen rust voor 's morgens, nadat ik den heer Blench had laten halen (want ik had koorts), die mij een kalmeerend drankje gaf en Finette beval mij *onder geen voorwaarde* te storen. En zoo kwam het, dat de bode van mijn armen ouden man, die, zooals Finette zeide, een *bien mauvaise mine* had, en *sentait le genièvre*, eenige uren in de gang bleef wachten, totdat ik schelde. Je kunt je mijn toestand indenken, toen ik je armen, lieven brief vol spelfouten las. Zoo ziek als ik was, liet ik dadelijk mijn rijtuig voorkomen en zoodra ik gekleed was (ofschoon ik geen druppel chocolade kon drinken — dat kon ik heusch niet, nu mijn *monstre* het mij niet bracht), reed ik *ventre à terre* naar Nathan. Ik sprak hem — ik weende — ik schreeuwde — ik viel voor zijn leelijke knieën neer. Niets kon den vreeselijken man vermurwen. Hij wilde al het geld hebben, zeide hij, of mijn arm *monstre* in de gevangenis houden. Ik reed naar huis met het plan die *triste visite chez mon oncle* af te leggen (en ieder sieraad, dat ik heb, zou tot je beschikking wezen, ofschoon zij geen honderd pond zouden halen, want je weet, dat eenige reeds bij *ce cher oncle* zijn), en vond lord Steyne daar met dat Bulgaarsche, oude monster met zijn schaapskop, die gekomen waren om mij hun complimenten te maken over de voorstellingen van gisteravond. Paddington kwam ook, met zijn temerige en lispelende spraak en zijn gefriemel aan zijn haren; en Champignac, en zijn chef — iedereen met een *foison* van complimentjes en vleierijen — terwijl zij een arme stakker martelden, die er naar hunkerde van hen bevrijd te wezen en al dien tijd haar *pauvre prisonnier* geen oogenblik uit haar gedachten liet gaan. Toen zij weg waren, viel ik voor lord Steyne op de knieën; zeide hem, dat wij alles gingen beleenen, bad en smeekte hem mij tweehonderd pond te geven. Hij was woedend — ik moest niet zoo dwaas wezen te beleenen — hij zeide, dat hij zou zien, of hij mij het geld kon leenen. Eindelijk ging hij heen en beloofde, dat hij het mij den volgenden ochtend zou zenden: dan zal ik ze mijn arm oud monster brengen met een kus van zijn liefhebbende

„Becky.”

„Ik schrijf in bed. O, ik heb zoo'n hoofdpijn en zoo'n hartepijn.”

Toen Rawdon dezen brief las, werd hij zóó rood en keek zóó woedend, dat het duidelijk merkbaar was voor het gezelschap aan de table-d'hôte, dat hij slecht nieuws ontvangen had. Al zijn achterdocht, die hij getracht had van zich af te zetten, keerde weer terug. Zij kon dus niet eens uitgaan en haar sieraden verkoopen om hem te bevrijden. Zij kon lachen en over complimentjes praten, die haar gemaakt werden, terwijl hij in de gevangenis was. Wie had hem er in gezet? Wenham was met hem opgelopen. Was er Hij kon de gedachte, dat hij haar verdacht, niet verdragen. Hij verliet haastig het vertrek, snelde zijn eigen kamer in — opende zijn cassette, schreef haastig twee regels, welke hij aan Sir Pitt of lady Crawley adresseerde, en beval den bode ze onmiddellijk naar Gaunt Street te brengen, daartoe een rijtuig te nemen, terwijl hij hem een guinje beloofde, als hij binnen een uur terugkwam. In dit briefje smeekte hij zijn lieven broer en zuster, ter wille van God, ter wille van zijn lief kind en zijn eer, bij hem te komen en hem uit zijn moeilijkheden te helpen. Hij was in de gevangenis, hij had honderd pond noodig om hem te bevrijden — hij bad hen te komen.

Toen hij zijn bode weggestuurd had, ging hij terug naar de eetkamer en bestelde meer wijn. Hij lachte en sprak met een vreemde luidruchtigheid, vond men. Soms lachte hij woest om zijn eigen angsten, en een uur lang bleef hij doordrinken, terwijl hij al dien tijd naar het rijtuig luisterde, dat hem zijn lot zou brengen. Toen die tijd verlopen was, hoorde men wielen snel voor het hek komen aanrollen — de portier verliet de kamer met de sleutels van het hek. Het was een dame, welke hij door de deur van den deurwaarder binnenliet.

„Kolonel Crawley,” zeide zij hevig bevend. Met een sluwen blik deed hij de deur achter haar op slot — daarna ontsloot en opende hij een binnendeur en terwijl hij riep: „kolonel Crawley, er is iemand voor u,” liet hij haar in de achterkamer, waar de kolonel zijn tenten opgeslagen had.

Rawdon kwam van de eetkamer, waar allen zwaar dronken, in zijn achterkamer: een schelle lichtstraal volgde hem in dit vertrek, waar de dame, nog zeer nerveus, stond.

„Ik ben het, Rawdon,” zeide zij op bedeesden toon, welken zij trachtte opgewekt te doen klinken. „Het is Jane.” Rawdon werd geheel van streek gebracht door die lieve stem en verschijning. Hij snelde op haar toe — nam haar in zijn armen — bracht hijgend enkele onduidelijke woorden van dank uit en snikte werkelijk op haar schouder. Zij wist de aanleiding tot deze ontroering niet.

De rekening met den heer Moss was spoedig vereffend, misschien wel tot groote teleurstelling van den laatste, die er op gerekend had den kolonel minstens den Zondag als zijn gast te hebben; en met glimlachjes en van geluk stralende oogen nam Jane Rawdon mee uit het huis van den deurwaarder, en zij reden huiswaarts in het huurrijtuig, waarin zij zich naar hem toe gehaast had, om hem te bevrijden. „Pitt was naar een parlamentsdiner,” zeide zij, „toen Rawdon's briefje kwam, en dus, beste Rawdon, kwam ik — ik zelf;” en zij legde haar hand in de zijne. Misschien was het maar goed voor Rawdon Crawley, dat Pitt niet thuis was. Rawdon bedankte zijn zuster honderd keer, en met een onstuimigheid en dankbaarheid, die deze teerhartige vrouw ontroerde en bijna ontstelde. „O,” zeide hij, op zijn ruwe, ongekunstelde manier, „je — je weet niet, hoe ik veranderd ben, sedert ik jou ken, en — en kleinen Rawdy. Ik — ik zou mij graag veranderen. Zie je, ik zou graag — zou graag —” Hij maakte den zin niet af, maar zij kon dien begrijpen. En dien avond, nadat hij haar verlaten had, en toen zij bij het bedje van haar eigen kleinen jongen zat, bad zij ootmoedig voor dien armen, moeden zondaar.

Rawdon verliet haar en liep snel naar huis. Het was negen uur in den avond. Hij rende de straten en de groote pleinen van de Kermis der IJdelheid door en bevond zich eindelijk buiten adem voor zijn eigen huis. Hij schrok terug, viel tegen het hek en beefde, toen hij naar boven keek. De salonramen waren hel verlicht. Zij had gezegd, dat zij ziek te bed lag. Eenigen tijd stond hij daar met het schijnsel uit de vertrekken op zijn bleek gelaat. Hij haalde zijn sleutel uit zijn zak en liet zichzelf binnen. Hij kon hooren lachen in de bovenkamers. Hij was nog in het balkostuum, waarin hij den vorigen avond gevangengenomen was. Hij ging geruischloos de

trap op; leunde tegen de balustrade boven. — Er was niemand anders in huis — al het personeel was weggestuurd. Rawdon hoorde binnen lachen — lachen en zingen. Becky zong een melodie uit het lied van den vorigen avond; een schorre stem riep luide: „Bravo, bravo!” — het was de stem van lord Steyne. Rawdon opende de deur en trad binnen. Een klein tafeltje met een dineetje — en wijn en zilver. Steyne hing over de leuning van de sofa, waarop Becky zat. De ellendige vrouw was in een schitterend gala-toilet, haar armen en vingers schitterden van de armbanden en ringen; de briljanten, die lord Steyne haar gegeven had, fonkelden op haar borst. Hij boog zich over haar hand, welke hij vasthield, om die te kussen, toen Becky met een zwakken kreet opsprong bij den aanblik van Rawdon's wit gelaat. Het volgend oogenblik trachtte zij te glimlachen, een vreeselijken glimlach, alsof zij haar echtgenoot verwelkomen wilde; en Steyne verhief zich, knarsetandend, bleek, en met woedende blikken. Hij trachtte ook te lachen — en trad met uitgestoken hand naar voren. „Wat, jij terug! Hoe gaat het, Crawley?” zeide hij, terwijl zijn mond nerveus trok, toen hij tegen den indringer probeerde te grijnslachen. Er was een uitdrukking op Rawdon's gelaat, die Becky voor hem op de knieën deed vallen. „Ik ben onschuldig, Rawdon,” zeide zij: „ik zweer je, dat ik onschuldig ben.” Zij greep zijn jas, zijn handen; haar eigen waren geheel met slangen en ringen en sieraden bedekt. „Ik ben onschuldig. — Zeg, dat ik onschuldig ben,” zeide zij tegen lord Steyne. Deze dacht, dat zij een strik voor hem gespannen hadden, en hij was even woedend op de echtgenoot als op den echtgenoot. „Jij onschuldig? Vervloekt,” schreeuwde hij. „Jij onschuldig! Ieder sieraad, dat je aan je lijf hebt, is door mij betaald. Ik heb je duizenden gegeven, die deze kerel opgemaakt heeft, en waarvoor hij jou verkocht heeft. Onschuldig, ver... Jij bent even onschuldig als je moeder, dat balletdancersje, en je man, de souteneur. Denk nu niet, dat je mij bang maakt, zooals je anderen gedaan hebt. Uit den weg, mijnheer, laat mij door;” en lord Steyne greep zijn hoed, en met vlamme blikken, terwijl hij zijn vijand woest in het gelaat keek, liep hij regelrecht op hem af, geen oogenblik twijfelend of de ander zou voor hem wijken.

Maar Rawdon sprong op hem af en greep hem bij zijn halsdoek, totdat Steyne, bijna gestikt door de kracht van diens arm, ineenkromp en moest buigen. „Je liegt, schurk!” zeide Rawdon. „Je liegt, lafaard! schurk!” En hij gaf den pair tweemaal met zijn vlakke hand een slag in het gelaat en slingerde hem bloedend op den grond. Dit alles was gebeurd voor Becky tusschenbeide kon komen. Zij stond bevend voor hem. Zij bewonderde haar echtgenoot, sterk, dapper en zegevierend.

„Kom hier,” zeide hij. — Zij kwam dadelijk bij hem.

„Doe die dingen af.” Bevend begon zij de juweelen van haar armen te trekken, en de ringen van haar trillende vingers: zij hield ze op een hoopje in haar handen en keek huiverend naar hem op. „Werp ze neer,” zeide hij, en ze liet ze vallen. Hij rukte het diamanten sieraad van haar japon en wierp het naar lord Steyne. Het wondde zijn kaal voorhoofd. Steyne behield het litteken tot zijn dood.

„Kom mee naar boven,” beval Rawdon zijn vrouw.

„Maak mij niet dood, Rawdon,” zeide zij.

Hij lachte woest. — „Ik wil zien, of die man ook liegt, wat het geld betreft. Heeft hij jou geld gegeven?”

„Neen,” zeide Rebecca, „dat wil zeggen —”

„Geef mij je sleutels,” antwoordde Rawdon, en zij gingen te zamen de kamer uit. Rebecca gaf hem alle sleutels, behalve één; en zij had hoop, dat hij dat niet merken zou. Hij was van haar cassette, die Amelia haar vroeger gegeven had en die zij op een geheim plaatsje bewaarde. Maar Rawdon maakte doozen en kleerenkasten open, wierp de veelsoortige prullen, welke zij bevatten, in het rond, en ten slotte vond hij de cassette. De vrouw werd gedwongen die te openen. Zij bevatte papieren, minnebrieven van vele jaren her — allerlei kleine sieraden en vrouwen-notities. Maar ze bevatte ook een portefeuille met bankbiljetten. Enkele waren tien jaar terug gedateerd, en één was een geheel nieuw — een biljet van duizend pond, dat lord Steyne haar gegeven had.

„Gaf hij je dat?” vroeg Rawdon.

„Ja,” antwoordde Becky.

„Ik zal het hem vandaag sturen,” zeide Rawdon (want het begon reeds dag te worden, en vele uren waren met dit zoeken verlopen), „en ik zal Briggs betalen, die altijd lief voor den jongen was, en enkele rekeningen vereffenen. Je wilt mij wel laten weten, waar ik jou de rest kan zenden. Je had wel honderd pond hiervan voor mij kunnen missen, Becky — ik heb altijd met je gedeeld.” „Ik ben onschuldig,” zeide Becky. En zonder een enkel woord verliet hij haar.

Welke waren haar gedachten, toen hij haar verliet? Zij bleef uren in dezelfde houding, nadat hij heengegaan was, de zonneshijn straalde het vertrek in en Rebecca zat alleen, op den rand van het bed. De laden waren alle geopend en haar inhoud lag overal verspreid — japonnen en vederen, sjaals en sieraden, een hoop verformfaaiden opschik. Haar haar was op haar schouders gevallen; haar japon was gescheurd, waar Rawdon de briljanten er uit gerukt had. Enkele minuten, nadat hij haar verlaten had, hoorde zij Rawdon de trap afgaan en de deur met een slag achter zich sluiten. Zij wist, dat hij nooit terug zou komen, hij was voor altijd heengegaan. Zou hij zelfmoord plegen? — dacht zij — niet voordat hij met lord Steyne geduëlleerd had. Zij dacht aan haar leven en al zijn verdrietelijkheden. Ach, hoe somber scheen alles, hoe ellendig, eenzaam en nutteloos! Zou zij laudanum innemen en er een eind aan maken, zoowel als aan alle hoop, intrigues, schulden en triomfen?

De Fransche kamenier vond haar in deze houding — te midden van haar armzalige ruïne, met gevouwen handen en droge oogen. De vrouw was haar medeplichtige en een loonslaaf van Steyne. „*Mon Dieu, madame, wat is er gebeurd?*” vroeg zij. Wat was er gebeurd? Was zij schuldig of niet? Zij zeide neen; maar wie kan zeggen, wat waarheid was, wat over haar lippen kwam; en of dat verdorven hart in dit geval oprecht was? Al haar leugens en intrigues, al haar zelfzucht en haar listen, al haar vernuft en genie hadden schipbreuk geleden. De kamenier sloot de gordijnen en met enkele dringende woorden en eenig vertoon van hartelijkheid overreedde zij haar meesteres naar bed te gaan. Daarna ging zij naar beneden en raapte de kleenoodiën op, die op den grond lagen, sedert Becky ze daar op bevel van haar echtgenoot had laten vallen, en lord Steyne vertrokken was.

HOOFDSTUK LIV.

De Zondag na den slag.

De bewoners van het heerenhuis van Sir Pitt Crawley in Great Gaunt Street begonnen zich juist aan te kleeden, toen Rawdon in zijn avondtoilet, dat hij nu twee dagen gedragen had, de verschrikte meid, die de stoep schuurde, voorbijnsnelde en zijn broers studeervertrek binnentrad. Jane was op en in haar ochtendjapon boven in de kinderkamer, waar zij het toezicht hield bij het aankleeden der kinderen en naar de ochtendgebeden luisterde, welke de kleintjes aan haar knie opzeiden. Iederen ochtend vervulden zij dien plicht te zamen, vóór de algemeene plechtigheid, waarbij Sir Pitt presideerde, en waarvoor alle leden van het huisgezin verondersteld werden bijeen te komen. Rawdon ging in het studeervertrek zitten, vóór de tafel van den baronet, met de ordelijk gerangschikte blauwe boeken en de brieven, de keurig gemerkte en genummerde wetsontwerpen en de symmetrische pamfletten, en gesloten kasboeken, lessenaars en mappen, den Bijbel, de *Quarterly Review*, en de *Court Guide*, die alle, als ter gelegenheid van een parade, op de inspectie van hun bevelhebber stonden te wachten. Een boek met huispreken — Sir Pitt onthaalde zijn gezin gewoonlijk Zondagsochtends op een dier preeken — lag klaar op de tafel in de studeerkamer en wachtte op zijn oordeelkundige keuze. En naast het preekenboek lag de *Observer*, vochtig en netjes

opgevouwen, voor het privé gebruik van Sir Pitt. Alleen zijn knecht maakte van de gelegenheid gebruik deze courant te bestudeeren, alvorens hij haar op zijn meesters schrijfflessenaar legde. Voor hij ze dien ochtend in zijn meesters studeervertrek gebracht had, had hij een schitterend verslag gelezen van de „Feestelijkheden in Gaunt House,” met de namen van alle voornamen personages door markies Steyne geïnviteerd om Zijne Koninklijke Hoogheid te ontmoeten. Nadat hij critiek uitgeoefend had over dit feest tegen de huishoudster en haar nichtje, terwijl deze thee dronken met warm geroosterd brood en boter in het vertrek van de eerstgenoemde dame, en nadat hij zich verwonderd afgevraagd had, hoe de Rawdon Crawley's toch zoo leven konden, maakte de bediende de courant opnieuw vochtig en vouwde haar weer op, zoodat zij er weer heelemaal nieuw en onschuldig uitzag tegen de komst van den heer des huizes.

De arme Rawdon nam het blad op en trachtte het te lezen tot zijn broer zou komen. Maar hij zag niets en wist in het minst niet, wat hij las. Het regeeringsnieuws en de aanstellingen (welke Sir Pitt, als een politicus, wel moest bestudeeren, anders zou hij onder geen voorwaarde de introductie van een Zondagsblad in zijn huishouden dulden), de tooneelcritieken, het gevecht om honderd pond wederzijds tusschen „Barking Butcher” en „Tutbury Pet”, de kroniek van Gaunt House, die een complimenteus maar zeer voorzichtig verslag bevatte over de beroemde charade, waarin mevrouw Becky de heldin geweest was — dit alles trok Rawdon als een mist voorbij, terwijl hij op de komst van het hoofd der familie zat te wachten. Precies, toen met schrillen klank de zwartmarmere klok in het studeervertrek negen uur begon te slaan, verscheen Sir Pitt, frisch, netjes, keurig geschoren, met een wasachtig glad gelaat, en stijf hemdsboord, zijn dun haar gekamd en gepomadeerd, zijn nagels verzorgend, terwijl hij statig de trap afdaalde, met een gesteven das, en in een grijsflanellen kamerjapon — een echt oud-Engelsch heer, in één woord — een toonbeeld van netheid en welvoeglijkheid. Hij schrok, toen hij den armen Rawdon in zijn studeervertrek zag zitten, met verformfaaide kleeren, bloed beloopten oogen en zijn haar in zijn gelaat. Hij dacht, dat zijn broer niet nuchter was en den geheelen nacht aan het fuiven was geweest. „Goeie genade, Rawdon,” zeide hij met een verbouwereerd gezicht, „waarom ben jij hier zoo vroeg in den ochtend? Waarom ben je niet thuis?”

„Thuis,” zeide Rawdon met een woesten lach. „Wees niet ontsteld, Pitt. Ik ben niet dronken. Doe de deur dicht, ik wil met je spreken.”

Pitt sloot de deur en trad op de tafel toe, waar hij in den anderen leunstoel ging zitten — die daar stond voor de ontvangst van den rentmeester, zaakwaarnemer, of intiemen bezoeker, die zaken met den baronet kwamen doen — en hij verzorgde zijn nagels met nog meer ijver dan te voren.

„Pitt, het is met mij gedaan,” zeide de kolonel na een pauze, „ik ben failliet.”

„Ik heb je altijd wel gezegd, dat het daarop zou uitloopen,” riep de baronet knorrig uit, en trommelde een wijsje met zijn goedverzorgde nagels. „Ik heb je honderden malen gewaarschuwd. Ik kan je niet meer helpen. Iedere stuiver van mijn geld zit vast. Zelfs de honderd pond, die Jane je gisterenavond bracht, waren mijn rechtsgeleerde morgen beloofd; en dat ik ze niet heb, zal me zeer veel ongerief bezorgen. Ik wil niet zeggen, dat ik je heelemaal niet zal helpen. Maar wat je crediteuren volkomen afbetalen betreft, ik zou even goed de Staatsschuld kunnen afdoen. Het is dwaasheid, louter dwaasheid, om aan zoiets te denken. Je moet een accoord aangaan. Het is pijnlijk voor de familie, maar iedereen doet het. Daar heb je George Kitely, de zoon van lord Ragland, die voor het gerecht is geweest verleden week en gehomologeerd werd, noemen ze het, geloof ik. Lord Ragland wilde geen shilling voor hem betalen, en —”

„Ik wil geen geld,” viel Rawdon in de rede. „Ik ben niet hier voor mijzelf. Het doet er niet toe, wat er met mij gebeurd —”

„Wat is er dan?” vroeg Pitt, eenigszins opgelucht.

„Het is de jongen,” zeide Rawdon met schorre stem. „Ik wil, dat je mij beloofd voor hem te zullen zorgen, als ik er niet meer ben. Die goeie vrouw van je is altijd zoo lief voor

hem geweest: en hij houdt meer van haar dan van zijn — Vervloekt. Hoor eens, Pitt — je weet, dat ik juffrouw Crawley's geld gekregen zou hebben. Ik werd niet als een jongere broer grootgebracht; maar ik werd altijd aangemoedigd om verkwistend en lui te zijn. Indien dat niet zoo geweest was, zou ik misschien een ander man geworden zijn. Mijn plichten in het regiment vervulde ik zoo slecht niet. Je weet, hoe ik ontferd werd en wie het geld kreeg."

„Na de opofferingen, die ik mij getroost heb, en de wijze, waarop ik je geholpen heb, geloof ik, dat een dergelijk verwijt nutteloos is,” zeide Sir Pitt. „Je huwelijk was jouw werk, niet het mijne.”

„Dat is nu voorbij,” zeide Rawdon. — „Dat is nu voorbij.” En de woorden, die hij met moeite uitbracht, gingen van een gekreun vergezeld, dat zijn broer verschrikte.

„Goeie God! is zij dood?” vroeg Sir Pitt, met een stem, die oprechte ontsteltenis en medelijden uitdrukte.

„Was ik het maar,” antwoordde Rawdon. „Als het niet om den kleinen Rawdon was geweest, had ik me van morgen den hals afgesneden — en dien vervloekten schurk ook.”

Pitt giste onmiddellijk de waarheid en veronderstelde, dat het lord Steyne was, dien Rawdon het leven wilde benemen. De kolonel vertelde zijn ouderen broer in weinige woorden en met horten en stooten, hoe het geval zich had toegedragen. „Het was een doorgestoken kaart tusschen dien schelm en haar,” zeide hij. „De deurwaarders werden op mij afgestuurd; ik werd gevangengenomen, toen ik zijn huis verliet. Toen ik haar om geld schreef, zeide zij, dat zij ziek te bed lag, en scheidde mij tot den volgenden dag af. En toen ik thuis kwam, vond ik haar met haar juweelen aan en alleen met dien schavuit.” Daarna beschreef hij haastig den persoonlijken strijd met lord Steyne. „Na zooiets staat er natuurlijk maar één weg open,” zeide hij; en na een onderhandeling met zijn broer ging hij heen, om de noodige maatregelen te treffen voor het duel, dat nu onvermijdelijk was. „En daar het noodlottig voor mij kan eindigen,” zeide Rawdon met gebroken stem, „en daar de jongen geen moeder heeft, moet ik hem aan jou en Jane toevertrouwen, Pitt — het zal mij een troost wezen, als je belooft goed voor hem te zijn.”

De oudste broer was zeer aangedaan en schudde Rawdon de hand met een hartelijkheid, die zelden door hem ten toon gespreid werd. Rawdon streek met zijn hand over zijn borstelige wenkbrauwen. „Dank je,” zeide hij, „ik weet, dat ik op je woord kan vertrouwen.”

„Ik zal het doen, op mijn eerwoord,” zeide de baronet. En op deze wijze en bijna stilzwijgend werd die overeenkomst tusschen hen gesloten. Toen nam Rawdon de portefeuille uit zijn zak, welke hij in Becky's cassette gevonden had, en haalde er een bundeltje bankbiljetten uit, dat zij bevatte. „Hier heb je zeshonderd pond,” zeide hij, „je wist niet, dat ik zoo rijk was. Ik wilde graag, dat je dit geld aan Briggs gaf, die het ons leende — en die vriendelijk voor den jongen was — ik heb mij er altijd over geschaamd, dat ik het geld van die arme, oude vrouw aangenomen heb. En hier is nog wat — ik heb slechts enkele ponden achtergehouden — die kan Becky wel krijgen, om de eerste onkosten te bestrijden.” Terwijl hij sprak, nam hij de andere bankbiljetten in zijn handen, om ze aan zijn broer te geven; maar ze beefden en hij was zoo nerveus, dat hij de portefeuille liet vallen, alsmede het briefje van duizend, de laatste winst van de ongelukkige Becky.

Pitt bukte zich en raapte ze op, verwonderd over zulk een rijkdom. „Dat niet,” zeide Rawdon; „ik hoop den man, aan wien dat behoort, een kogel door zijn kop te jagen.” Hij had gedacht, dat het een schoone wraak zou wezen, een kogel in het biljet te doen en Steyne er mee te dooden.

Na dit gesprek schudden de broers elkaar nogmaals de hand en scheidden. Lady Jane had de komst van den kolonel vernomen en wachtte op haar echtgenoot in de aangrenzende eetzaal, haar vrouwelijk instinct voorspelde onheil. De deur van de eetzaal stond toevallig open en lady Jane kwam natuurlijk juist uit dat vertrek, toen de beide broers de studeerkamer verlieten. Zij stak Rawdon de hand toe en zeide, dat zij blij was, dat hij kwam ontbijten, ofschoon zij wel aan zijn wit, ongeschoren gelaat en de sombere blikken van haar echtgenoot kon merken, dat er weinig sprake van ontbijt tusschen hen was. Rawdon mompelde eenige verontschuldigungen van een

afpraak en drukte het bedeesde handje, dat zijn schoonzuster hem reikte, stevig. Haar smeekende oogen konden slechts rampzaligheid op zijn gezicht lezen. En hij ging heen zonder verder een woord te spreken. Ook verwaardigde Sir Pitt zich niet haar een verklaring te geven. De kinderen kwamen naar hem toe om hem te begroeten, en hij kuste ze op zijn gewone, koele wijze. De moeder drukte ze beiden tegen haar aan en hield een hand van ieder vast, toen zij knielden tijdens de gebeden, die Sir Pitt voor hen las en voor de bedienden in hun Zondagsche kleeren of livreien, in een rij op de stoelen aan de andere zijde van den sissenden theeketel. Dien dag was het ontbijt, tengevolge van het oponthoud, zoo laat, dat de kerkklokken begonnen te luiden, toen zij nog aan dezen maaltijd waren; en lady Jane zeide, dat zij zich niet goed genoeg voelde om naar de kerk te gaan, ofschoon haar gedachten gedurende den huisdienst afgedwaald waren.

Ondertusschen verwijderde Rawdon Crawley zich haastig van Great Gaunt Street. Zijn geklop op den grooten bronzen Medusa-kop aan den ingang van Great Gaunt House riep den purperen Silenus met zijn rood en zilver vest naar buiten, die als portier van dat paleis dienst doet. De man was ook ontsteld van het slordige uiterlijk van den kolonel, en hij versperde den weg, alsof hij bang was, dat de ander zich met geweld toegang zou verschaffen. Doch de kolonel haalde alleen maar een kaartje uit zijn zak en beval hem nadrukkelijk het aan lord Steyne te laten brengen, en op het adres te letten, dat er op geschreven stond, en te zeggen, dat kolonel Crawley den geheelen dag na één uur op de Regent Club in St. James's Street zou wezen — niet thuis. De dikke man, met rood gelaat, keek hem verwonderd na, toen hij zich verwijderde; en zoo deden de menschen in hun Zondagsche kleeren, die al zoo vroeg op stap waren; de liefdadigheidsjongetjes met glimmende gezichtjes, de groenman, die aan de deur stond te lummelen, en de herbergier, die de blinden aan de zonzijde sloot.

De menschen bij de standplaats der huurrijtuigen maakten zich vroolijk over zijn uiterlijk, toen hij daar een rijtuig nam en den koetsier beval hem naar de Knightsbridge-kazerne te rijden. Al de klokken luidden en klonken valsch door elkaar, toen hij dat gebouw bereikte. Als hij uitgekeken had, had hij zijn oude vriendin, Amelia Sedley, kunnen zien, op weg van Brompton naar Russell Square. Troepen schoolkinderen waren op weg naar de kerk, de glimmende trottoirs in de voorsteden en de koetsen bovenop waren stampvol menschen, die zich naar hun Zondagvermaak begaven; maar de kolonel had het veel te druk om op deze verschijnselen te letten, en toen hij in Knightsbridge kwam, spoedde hij zich naar boven naar de kamer van zijn ouden vriend en makker, kapitein Macmurdo, dien Crawley tot zijn voldoening in de kazerne trof. Kapitein Macmurdo, een veteraan en strijder in den slag bij Waterloo, zeer bemind bij zijn regiment, waarin alleen geldgebrek hem belette een der hoogste rangen te bereiken, genoot kalm van zijn ochtend in bed. Hij was naar een jolig soupetje geweest, door kapitein George Cinqbars aangeboden, te zijnent in Brompton Square, aan verscheidene jongelui van het regiment en een aantal jonge dames van het *corps de ballet*; en de oude Mac, die goeie maatjes was met menschen van allerlei ouderdom en rang, en met generaals, vogelhandelaren, operadanseressen, vuistvechters, in één woord, met alle soorten van menschen omging, rustte uit na de vermoeienissen van den nacht, en, daar hij geen dienst had, was hij in bed. Zijn kamer hing vol met boks-, sport- en dansplaten, hem door zijn kameraden gegeven, als zij het regiment verlieten, huwden en een solied leven gingen leiden. En daar hij nu bijna vijftig jaar was, waarvan hij er vier-en-twintig in het corps had doorgebracht, bezat hij een zonderling museum. Hij was een der beste schutters in Engeland, en, voor een zwaar man, één der beste ruiters; hij en Crawley waren inderdaad mededingers geweest, toen de laatste nog in het leger was. Om kort te gaan, de heer Macmurdo lag te bed en las in *Bells' Life* het verslag van het reeds vroeger genoemde gevecht tusschen „Tutbury Pet” en „Barking Butcher” — een eerbiedwaardige, stoppelige strijder, met een klein hoofd, kort geknipte grijze haren, bedekt met een zijden slaapmuts, een rood gelaat en neus en een groote, geverfde snor. Toen Rawdon den kapitein mededeelde, dat hij een vriend noodig had, begreep de laatste volkomen, welke vriendschapsplichten hij moest vervullen; hij had dan ook reeds tientallen van dergelijke zaakjes met het grootste beleid en de meeste handigheid opgeknapt. Zijne Koninklijke Hoogheid, wijlen de betreurde opperbevelhebber, had

den grootsten eerbied voor Macmurdo in dit opzicht gehad; en iedereen, die in moeilijkheden verkeerde, nam zijn toevlucht tot hem.

„Waarover heb je herrie, Crawley, jongen?” vroeg de oude krijgsman. „Weer geen dobbelgeschiedenis, hè, zooals toen wij kapitein Marker doodschoten?”

„Het gaat om — om mijn vrouw,” antwoordde Crawley, terwijl hij zijn oogen neersloeg en hevig bloosde.

De ander begon te fluiten. „Ik heb altijd wel gezegd, dat zij je de bons zou geven,” begon hij — in het regiment en op de clubs ging men dan ook weddenschappen aan betreffende het mogelijke lot van kolonel Crawley, zoo geringschattend werd zijn vrouws karakter door zijn kameraden en de wereld beoordeeld — maar toen hij den woesten blik zag, waarmee Rawdon de uiting van zijn meening beantwoordde, oordeelde Macmurdo het niet geraten er verder over uit te weiden.

„Is er geen uitweg, ouwe jongen?” vervolgde de kapitein op ernstigen toon. „Is het alleen maar verdenking, weet je, of — of wat is het? Brieven? Kan je het niet stil houden? Het beste is geen ruchtbaarheid aan zoo iets te geven, als het kan.” — „Verbeel je, dat hij haar nu pas in de gaten krijgt,” dacht de kapitein bij zichzelf, en hij herinnerde zich wel een honderd speciale gesprekken aan de officierstafel, waarin geen stuk van mevrouw Crawley's reputatie heel bleef.

„Er is geen uitweg, behalve één,” antwoordde Rawdon; „en er is slechts voor één van ons een kans, Mac — begrijp je? Ik werd uit den weg geruimd; gearresteerd; ik vond ze alleen te zamen. Ik zeide hem, dat hij een leugenaar was en een lafaard, en ik sloeg hem op den grond en ranselde hem af.”

„Zijn verdiende loon,” zeide Macmurdo. „Wie is het?”

Rawdon antwoordde, dat het lord Steyne was.

„Verduiveld! een markies! zij zeiden, dat hij — dat wil zeggen, zij zeiden, dat je —”

„Voor den drommel, wat bedoel je?” brulde Rawdon; „bedoel je, dat je wel eens hoorde, dat iemand aan mijn vrouw twijfelde, en dat jij het mij niet vertelde, Mac?”

„De wereld is zeer gauw met een veroordeeling klaar, ouwe jongen,” antwoordde de ander. „Wat nut, of ik jou al vertelde, wat de een of andere dwaas zeide?”

„Het is allemachtig oncollegiaal, Mac,” antwoordde Rawdon, geheel overmand; en hij bedekte zijn gelaat met zijn handen en gaf zich aan zijn ontroering over, bij den aanblik waarvan de taai, ouwe strijder tegenover hem van medelijden ineenkromp.

„Hou je taai, ouwe jongen,” zeide hij; „markies of geen markies, wij zullen hem een kogel door zijn hersens jagen, dien vervloekten kerel. En wat vrouwen betreft, zoo zijn ze allemaal.”

„Je weet niet, hoeveel ik van haar hield,” zeide Rawdon, half onverstaanbaar. „Verd..., ik was haar slaaf. Ik gaf alles, wat ik had, voor haar op. Ik ben een bedelaar, omdat ik haar wilde huwen. Sakkerloot, mijnheer, ik heb mijn horloge verpand om voor haar te kunnen koopen, wat zij graag had; en zij — zij heeft al dien tijd een spaarpotje voor haarzelf gemaakt, en zij gunde mij geen honderd pond om mij uit de doos te krijgen.” Daarna vertelde hij Macmurdo woedend en onsamenhangend, en met een ontroering, waaraan deze hem nog nooit ten prooi had gezien, de bijzonderheden van het verhaal. Zijn raadgever klampte zich aan enkele toespelingen, hier en daar, vast.

„Misschien is zij toch wel onschuldig,” zeide hij. „Zij zegt het. Steyne is wel honderdmaal met haar alleen in huis geweest.”

„Dat kan wel,” antwoordde Rawdon droevig; „maar dit ziet er niet zoo erg onschuldig uit;” en hij toonde den kapitein het biljet van duizend pond, dat hij in Becky's portefeuille had gevonden. „Dit gaf hij haar, Mac; en zij hield het voor mij geheim; en met dit geld in huis, weigerde zij mij ter hulp te komen, toen ik opgesloten zat.” De kapitein moest wel toegeven, dat het verheimelijken van het geld een heel leelijk ding was.

Terwijl zij aan het beraadslagen waren, zond Rawdon kapitein Macmurdo's bediende naar Curzon Street, met het bevel aan den knecht aldaar den man een koffer met kleeren af te geven,

welke hij hoognoodig had. Tijdens de afwezigheid van den man, en met zeer veel inspanning en met behulp van een woordenboek van Johnson, dat hen zeer te pas kwam, stelden Rawdon en zijn secundant een brief samen, welken de laatste naar lord Steyne wilde zenden.

Kapitein Macmurdo had de eer markies Steyne zijn opwachting te maken, uit naam van kolonel Rawdon Crawley, en hij nam de vrijheid hem mede te deelen, dat hij door den kolonel gemachtigd was maatregelen te treffen voor de ontmoeting, die, hij twijfelde er niet aan, zijn lordschap van plan was te eischen, en welke het voorgevallene van hedenochtend onvermijdelijk had gemaakt. Kapitein Macmurdo verzocht lord Steyne beleefd een vriend aan te wijzen, waarmede hij (kapitein Macmurdo) kon onderhandelen, en hij wenschte, dat de ontmoeting zoo spoedig mogelijk zou plaats hebben. In een postscriptum vermeldde de kapitein, dat hij een bankbiljet van hooge waarde in zijn bezit had, en kolonel Crawley meende redenen te hebben om te veronderstellen, dat dit het eigendom van markies Steyne was. Hij was ter wille van den kapitein verlangend het biljet aan den eigenaar terug te geven.

Tegen den tijd, dat dit briefje opgesteld was, keerde de knecht van den kapitein van zijn zending naar kolonel Crawley's huis in Curzon Street terug, maar zonder valies of tasch, waarom hij gezonden was; en met een zeer verbijsterde en eigenaardige uitdrukking op zijn gelaat.

„Ze willen ze niet afgeven,” zeide de man; „er is een formeel relletje in huis; en alles onderste boven. De eigenaar is er en heeft beslag gelegd op alles. De bedienden dronken in het salon. Zij zeiden — zij zeiden, dat u met het zilver er vandoor was, kolonel,” voegde de man er na een pauze aan toe. — „Eén der bedienden is reeds weg. En Simpson, de man, die heel luidruchtig en dronken was, zegt, dat er niets uit huis gaat, voor zijn huur betaald is.”

Het verslag van deze kleine omwenteling in May Fair wekte verwondering en gaf wat vroolijkheid aan het overigens zeer droevige gesprek. De twee officieren lachten om Rawdon's verslagenheid.

„Ik ben blij, dat de kleine niet thuis is,” zeide Rawdon op zijn nagels bijtend. „Je herinnert je hem, Mac, niet waar, op de rijsschool? Wat zat hij kranig op dat paard! Weet je nog?”

„Ja, ouwe jongen,” antwoordde de goedhartige kapitein.

De kleine Rawdon, een der vijftig scholieren, zat toen in de kapel van Whitefriars School, en dacht niet aan de preek, maar aan het feit, dat hij den volgenden Zaterdag naar huis zou gaan, wanneer zijn vader hem vast een zakduitje zou geven, of hem misschien mee naar den schouwburg nemen.

„Hij is een echte kraan, die jongen,” ging zijn vader verder, nog steeds over zijn zoon peinzend. „Zeg, Mac, als het eens mis mocht gaan — als ik val — zou ik graag, dat jij — jij hem ging opzoeken, weet je; en hem zeide, dat ik heel veel van hem hield en zoo. En — verduiveld — ouwe kerel, geef hem deze gouden manchetknoopen; het is alles, wat ik bezit.” Hij bedekte zijn gelaat met zijn zwarte handen, waarover de tranen rolden, die witte strepen achterlieten. Mijnheer Macmurdo moest ook zijn zijden slaapmuts afzetten en er mede over zijn oogen wrijven.

„Ga naar beneden en bestel het ontbijt,” zeide hij op luiden, opgewekten toon tot zijn knecht. — „Wat wil je gebruiken, Crawley? Wat sterk gekruide nier en een haring — laten wij zeggen. — En, Clay, leg wat kleeeren voor den kolonel klaar: wij hebben altijd zoo ongeveer dezelfde maat gehad, Rawdon, kerel, en wij rijden nu geen van beiden zoo licht, als toen wij pas bij het corps kwamen.” Met deze woorden keerde Macmurdo het gelaat naar den muur en hervatte zijn nauwkeurige lezing van *Bell's Life*, terwijl de kolonel toilet maakte, waarna hijzelf daarmee kon aanvangen. Daar hij een lord zou ontmoeten, besteedde hij daaraan buitengewone zorg. Hij pomadeerde zijn snor, tot die glom, deed een nauwsluitende das aan en een keurig bruinlederen vest; zoodat alle jonge officieren in de eetkamer der officieren, waarheen Crawley zijn vriend voorgestaan was, Mac hun compliment maakten over zijn uiterlijk aan het ontbijt en hem vroegen, of hij dien Zondag van plan was in het huwelijk te treden.

HOOFDSTUK LV.

Waarin hetzelfde onderwerp voortgezet wordt.

Becky ontwaakte niet uit haar toestand van verdooving en verwarring, waarin haar onverschrokken geest sedert de gebeurtenissen van den vorigen avond verkeerde, vóór de klokken van de kerken in Curzon Street voor den namiddagdienst luidden, en zij stond op en trok aan haar bel, om de Fransche kamenier te roepen, die haar eenige uren te voren verlaten had. Maar mevrouw Crawley schelde verscheidene malen tevergeefs; en ofschoon zij den laatsten keer met zooveel drift trok, dat zij het schellekoord losrukte, mademoiselle Fifine verscheen niet — neen, al kwam haar meesteres ook woedend en met het schellekoord in de handen op het trapportaal, haar lokken over de schouders, terwijl zij herhaaldelijk om haar gediensstige schreeuwde.

Het feit is, dat zij het huis reeds verscheidene uren verlaten had, en met de Noorderzon vertrokken was. Nadat zij de kleinoodiën in het salon opgeraapt had, was mademoiselle naar haar eigen appartementen gegaan en had daar haar eigen koffers gepakt, was naar buiten gewandeld en had vervolgens een huurrijtuig voor haarzelf geroepen, had eigenhandig haar koffers naar beneden gebracht, zonder zelfs ook maar de hulp van de andere bedienden te vragen, die haar dit waarschijnlijk geweigerd zouden hebben, daar zij haar hartgrondig haatten, en zonder één van hen goeden dag te zeggen, had zij Curzon Street verlaten. Volgens haar was het uit met de pret in dit huishoudentje. Fifine ging in een rijtuig heen, zooals meer doorluchtige personen onder gelijke omstandigheden wel gedaan hebben; maar met meer voorzorgen of fortuinlijker dan dezen, want, niet alleen, dat zij zich van haar eigen bezittingen meester maakte, maar ook van enkele van haar meesteres (als men zeggen kan, dat deze dame er eigendommen op nahield) — en zij nam niet alleen de kleinoodiën mede, waarvan wij reeds vroeger gewaagden, benevens eenige lievelingsjaponnen, waarop zij reeds lang een oogje had, maar ook vier zwaar vergulde Louis-Quatorze kandelaars, zes vergulde albums, souvenirs, modebladen, een gouden, geëmailleerde snuifdoos, welke eens aan madame du Barri behoord had, en een allerliefst klein inktpotje en parelmoeren vloeiboek, die Becky gebruikte, als zij haar beminlijke rose briefjes schreef, waren uit het huis in Curzon Street verdwenen, tegelijk met mademoiselle Fifine en al het zilver, dat op tafel lag voor het kleine *festin*, dat Rawdon onderbroken had.

Het overige tafelzilver liet mademoiselle achter, daar het waarschijnlijk te lastig om mee te nemen was, om welke reden zij ongetwijfeld ook het haardstel, de spiegels en de rozenhouten piano achterliet.

Nadien hield een dame, die zeer veel op haar geleek, een mode-zaak in de Rue du Helder te Parijs, waar zij veel vertrouwen genoot en door lord Steyne begunstigd werd. Deze dame sprak altijd over Engeland als het verraderlijkste land ter wereld, en zij zeide tegen haar jeugdige leerlingen, dat zij door de inboorlingen van dat eiland *affreusement volé* was. Het was zonder twijfel medelijden met haar ongeluk, dat markies Steyne bewoog zoo erg vriendelijk voor madame de Saint Amaranthe te wezen. Moge het haar goed gaan, in die mate, als zij zulks verdient — zij verschijnt niet meer in dit laatste gedeelte van de Kermis der Ijdelheid.

Mevrouw Crawley hoorde gegons van stemmen en beweging beneden, en verontwaardigd over de onbeschaamdheid van die bedienden, die niet kwamen, als zij riep, schoot zij haastig een morgenjapon aan en daalde majestueus af naar het salon, waaruit het leven kwam. De keukenmeid was daar met een zwart gezicht op de sitsen sofa gezeten, naast juffrouw Raggles, wie zij van maraskino bediende. De page, met de knoopjes in den vorm van suikerbrooden, die Becky's rose briefjes wegbracht en zoo vlug van en op den bok van haar rijtuig sprong, stak nu zijn vingers in een roomschaal; de knecht sprak tegen Raggles, wiens gelaat een uitdrukking van ontsteltenis en

ellende droeg — en toch, ofschoon de deur open was, en Becky een half dozijn malen op enkele passen afstands had staan schreeuwen, gaf niet één van haar gediensdigen aan haar roepen gehoor.

„Kom, vooruit, neem nog een dropje, juffrouw Raggles,” zeide de keukenmeid, toen Becky binnentrad, terwijl haar wit cachemieren ochtendjapon om haar heen fladderde.

„Simpson! Trotter!” riep de vrouw des huizes in groote woede uit. „Hoe durf je hier te blijven, als je mij hoort roepen? Hoe durf je in mijn tegenwoordigheid te zitten? Waar is mijn kamenier?” De page trok zijn vingers uit zijn mond, één oogenblik ontsteld; maar de keukenmeid nam een glas maraskino weg, waarvan juffrouw Raggles genoeg gehad had, en staarde Becky over het kleine vergulde glaasje aan, terwijl zij den inhoud ledigde. De likeur scheen de vreeselijke opstandeling te schenken.

„Jawel, jouw sofa!” zeide mevrouw de keukenmeid. „Ik zit op juffrouw Raggles' sofa. Blijf zitten, juffrouw Raggles. Ik zit op de sofa van mijnheer en juffrouw Raggles, die zij met hun eerlijk verdiende geld gekocht hebben, en hun heel wat gekost heeft, ook. En ik denk, dat, als ik hier blijf zitten, totdat ik betaald word, ik hier dan allemenschelijk lang zal zitten, juffrouw Raggles; en zitten blijf ik — ha! ha!” en bij deze woorden schonk zij zich nog een glaasje van de likeur in en dronk het leeg met een nog afzichtelijker satyrische uitdrukking op haar gelaat.

„Trotter! Simpson! zet dat dronken mensch het huis uit,” gilte mevrouw Crawley.

„Dat doe ik niet,” zeide Trotter, de knecht; „ga er zelf uit. Betaal ons en zet mij er dan ook uit. *Wij* zullen vlug genoeg gaan.”

„Ben je hier om mij te beleedigen?” riep Becky woedend; „als kolonel Crawley thuis komt, zal ik —”

Bij deze woorden barstten de bedienden in een heesch en luidruchtig gelach uit, waaraan Raggles, die er nog steeds zeer neerslachtig uitzag, echter geen deelnam. „Hij komt niet terug,” hervatte Trotter. „Hij liet zijn kleeren halen, maar ik wilde ze niet afgeven, ofschoon Raggles het wel wilde; en ik geloof, dat hij evenmin een kolonel is als ik. Hij is er van door; en ik geloof, dat u hem achterna gaat. U bent niets beter dan afzetters, beiden. Commandeer *mij* nu niet langer. Ik wacht het niet af. Betaal ons loon uit. Betaal ons.” Naar Trotter's verhit gelaat en haperende woorden te oordeelen, was het duidelijk, dat ook hij zijn toevlucht had genomen tot de flesch.

„Mijnheer Raggles,” zeide Becky, woedend van ergernis, „u zult me toch zeker niet door dien dronken man laten beleedigen?”

„Hou nou je gezicht, Trotter,” zeide Simpson, de page. Hij was ontroerd door den betreuenswaardigen toestand van zijn meesteres en slaagde er in een ontkenning van het woord „dronken”, dat de knecht in woedende bewoordingen wilde uiten, te weren.

„O, mevrouw,” zeide Raggles, „ik had niet gedacht, dat ik zoo iets zou beleven. Ik heb de familie Crawley sedert mijn geboorte gekend. Ik ben dertig jaar bottelier bij juffrouw Crawley geweest: en ik had niet gedacht, dat één der familie mij zou ruïneeren — ja, ruïneeren” — zeide de arme kerel met tranen in de oogen. „Zal u mij betalen? U heeft vier jaar in dit huis gewoond. U heeft mijn geheele vermogen gehad: mijn tafelzilver en linnengoed. U heeft een melk- en boterrekening bij mij van tweehonderd pond, u moest altijd versche eieren voor uw omeletten hebben en room voor uw spaniël.”

„Het kon haar niet schelen, wat haar eigen vleesch en bloed kreeg,” kwam de keukenmeid tusschenbeide. „Als ik er niet geweest was, zou hij menig maal van honger omgekomen zijn.”

„Nu is hij een kind, dat genadebrood eet,” zeide Trotter, met een dronkemanslach — en de brave Raggles somde op beklagenswaardigen toon zijn grieven verder op. Alles, wat hij zeide, was waar. Becky en haar echtgenoot hadden hem geruïneerd. Wissels vervielen de volgende week en hij had geen geld om ze te voldoen. Zijn bezittingen zouden verkocht worden en hij zou uit zijn winkel en zijn huis gezet worden, omdat hij op de familie Crawley vertrouwd had. Zijn tranen en gelamenteer maakten Becky kribbiger dan ooit.

„Jelui schijnt mij allen vijandig gezind te wezen,” zeide zij bitter. „Wat wil je? Ik kan

niet op Zondag betalen. Kom morgen terug en ik zal je alles betalen. Ik dacht, dat kolonel Crawley met jelui afgerekend had. Morgen zal hij het doen. Ik verklaar jelui op mijn woord van eer, dat hij vanmorgen het huis heeft verlaten met vijftien honderd pond in zijn portefeuille. Hij heeft mij niets achtergelaten. Ga naar hem. Geef mij een hoed en een sjaal en laat mij hem gaan zoeken. Wij hebben vanmorgen oneenigheid gehad. Dat schijnen jelui allen te weten. Ik beloof jelui op mijn eerewoord, dat je allemaal betaald wordt. Hij heeft een goede betrekking gekregen. Laat mij nu gaan om hem te zoeken."

Deze onbeschaamde verklaring deed Raggles en de andere personen, die aanwezig waren, elkaar met stomme verbazing aankijken, en daarop verliet Becky hen. Zij ging naar boven en kleeedde zich ditmaal zonder de hulp van haar Fransche kamenier. Zij ging naar Rawdon's kamer en zag, dat daar een koffer en een handtasch klaar stonden om weggehaald te worden, met een briefje in potlood, dat zij afgegeven moesten worden, als men er om kwam; toen ging zij naar het zolderkamertje van de française; alles was daar weg, en de laden leeg. Zij dacht aan de sieraden, die zij op den grond had laten liggen en zij was er zeker van, dat de vrouw gevluht was. „Goeie Hemel! was iemand ooit zoo ongelukkig als ik?” zeide zij; „het doel zoo nabij te zijn en dan alles te verliezen. Is het nu te laat? Neen; er is nog één kans.”

Zij kleeedde zich en ging ditmaal ongehinderd, maar alleen, heen. Het was vier uur. Zij liep vlug de straten door (zij had geen geld voor een rijtuig) en stond geen oogenblik stil, vóór zij de deur van Sir Pitt Crawley in Great Gaunt Street bereikte. Waar was lady Jane Crawley? Zij was in de kerk. Het speet Becky niet. Sir Pitt was in zijn studeervertrek en had last gegeven, dat hij niet gestoord mocht worden — zij moest hem spreken — zij snelde dadelijk voorbij den schildwacht in livrei en was in Sir Pitt's kamer voor de verbaasde baronet zelfs tijd had de courant neer te leggen. Hij bloosde en deinsde voor haar terug met een blik, die groote ontsteltenis en afschuw uitdrukte.

„Kijk niet zoo,” zeide zij. „Ik ben niet schuldig, Pitt, beste Pitt; eens was je mijn vriend. Bij God, ik ben niet schuldig. Het schijnt zoo. Alle schijn is tegen mij. En och, op zulk een oogenblik! Juist toen al mijn verwachtingen op het punt stonden verwezenlijkt te worden. Juist nu er geluk voor ons in het vooruitzicht was.”

„Is het dan waar, wat ik in de courant lees?” vroeg Sir Pitt — een paragraaf in het blad had hem grootelijks verwonderd.

„Het is waar, lord Steyne vertelde het mij Vrijdagavond, den avond van het noodlottige bal. Men had hem de laatste zes maanden herhaaldelijk een aanstelling beloofd. Mijnheer Martyr, de Minister van Koloniën, zeide hem gisteren, dat het nu beslist was. Toen volgde die ongelukkige arrestatie; die vreeselijke ontmoeting. Ik heb mij alleen maar schuldig gemaakt aan te veel toewijding om Rawdon voort te helpen. Ik heb lord Steyne al wel honderdmaal alleen ontvangen. Ik beken, dat ik geld had, waarvan Rawdon niets afwist. Weet je niet, hoe roekeloos hij er mee is, en kon ik wagen het hem toe te vertrouwen?” En vervolgens dischte zij haar verbaasden bloedverwant een verschrikkelijk onsamenhangend verhaal op.

Het kwam hier op neer. Becky bekende, en met volmaakte openhartigheid, maar diep berouw, dat zij lord Steyne's vriendschap voor haar had opgemerkt (bij welke mededeeling Sir Pitt bloosde) en daar zij van haar eigen deugd overtuigd was, had zij besloten de genegenheid van dezen grooten pair haar en haar familie ten nutte te maken. „Ik had het pairschap voor jou op het oog, Pitt,” zeide zij (haar zwager kleurde wederom). „Wij hebben er over gesproken. Jouw talenten en lord Steyne's invloed maakten het meer dan waarschijnlijk, als deze vreeselijke ramp niet aan al onze verwachtingen den bodem ingeslagen had. Maar ik moet bekennen, dat mijn plan was, eerst mijn lieven echtgenoot te redden — hem, dien ik liefheb, ondanks zijn mishandeling en ondanks alle achterdocht, die hij koesterde — hem voor de armoede en den ondergang te bewaren, die boven ons hoofd hingen. Ik bemerkte de genegenheid, die lord Steyne voor mij koesterde,” zeide zij en sloeg haar oogen neer. „Ik beken, dat ik al het mogelijke deed om hem te behagen, en, voor zoover een goede vrouw

dat kan, mij van zijn — zijn achting te verzekeren. Pas Vrijdagochtend kwam het bericht van den dood van den gouverneur van Coventry Island, en zijn lordschap zorgde er dadelijk voor, dat mijn lieve echtgenoot de betrekking kreeg. Het was een verrassing voor hem — hij zou het vandaag in de couranten lezen. Juist nadat die afschuwelijke arrestatie plaats had gehad (lord Steyne verklaarde edelmoedig de kosten er van te zullen betalen, zoodat ik in zekere mate verhinderd was mijn echtgenoot ter hulp te komen), lachte zijn lordschap met mij en zeide, dat mijn lieve man getroost zou wezen, als hij die aanstelling in de courant las, in die afschuwelijke gij— in het huis van den deurwaarder. En toen — toen kwam hij thuis. Zijn achterdocht was opgewekt — de vreeselijke scène had plaats tusschen zijn lordschap en mijn wreedden, wreedden Rawdon — en, o mijn God, wat zal er nu gebeuren? Pitt, lieve Pitt! heb medelijden met mij en verzoen ons!” En terwijl zij sprak, wierp zij zich voor hem op haar knieën en in tranen uitbarstend pakte zij Pitt's hand beet, welke zij hartstochtelijk kuste.

In deze houding trof lady Jane den baronet en zijn schoonzuster. Zij kwam uit de kerk en rende onmiddellijk naar de kamer van haar echtgenoot, toen zij hoorde, dat mevrouw Rawdon Crawley daar was.

„Ik verbaas mij, dat die vrouw de onbeschaamdheid heeft dit huis te betreden,” zeide lady Jane, die over al haar leden beefde en zeer bleek werd. (Lady Jane had haar kamenier dadelijk na het ontbijt uitgezonden, en deze laatste had met Raggles en Rawdon Crawley's personeel geconfereerd, die haar alles verteld hadden en nog veel meer dan zij van deze geschiedenis wisten, en vele andere bovendien). „Hoe durft mevrouw Crawley het huis van — van een fatsoenlijk gezin te betreden?”

Sir Pitt schrok, verwonderd over dit krachtig optreden van zijn vrouw. Becky bleef nog in haar knielende houding en hield Sir Pitt's hand stevig vast.

„Zeg haar, dat zij niet alles weet. Zeg haar, dat ik onschuldig ben, beste Pitt,” jammerde zij.

„Op mijn woord, mijn lieve, ik geloof, dat je mevrouw Crawley onrecht aandoet,” zeide Sir Pitt; en bij deze woorden voelde Becky zich zeer opgelucht. „Heusch, ik geloof, dat zij —”

„Wat?” riep lady Jane uit, en haar heldere stem trilde en haar hart bonsde, terwijl zij sprak. „Dat zij een slechte vrouw is — een harteloze moeder, een ontrouwe echtgenote? Zij heeft nooit van haar lief zontje gehouden, die hierheen placht te vluchten en mij haar wreedheden tegenover hem vertelde. Zij kwam nooit ergens, of zij trachtte er ellende te brengen en de allerheiligste banden van liefde door haar verdorven vleierijen en leugens te verzwakken. Zij bedroog haar echtgenoot, zooals zij iedereen bedroog; haar ziel is besmet met ijdelheid, wereldschheid en allerlei zonden. Ik beef, als ik haar aanraak. Ik zorg er voor, dat de kinderen haar niet onder de oogen komen. Ik —”

„Lady Jane!” riep Pitt uit en sprong op, „waarlijk, dit is taal —”

„Ik ben een trouwe vrouw voor je geweest, Sir Pitt,” vervolgde lady Jane onversaagd; „ik heb mijn huwelijksbelofte, welke ik voor God heb afgelegd, gehouden en ben zoo gehoorzaam en zachtzinnig geweest als een vrouw behoort te wezen. Maar redelijke gehoorzaamheid heeft haar grenzen, en ik zeg je, dat ik die — die vrouw niet onder mijn dak duld; als zij het huis betreedt, zullen ik en de kinderen het verlaten. Zij is het gezelschap van christenmenschen niet waardig. Jij — jij moet kiezen tusschen haar en mij;” en met deze woorden verliet zij haastig de kamer, ontsteld over haar eigen onverschrokkenheid, en liet Rebecca en Sir Pitt niet weinig verwonderd achter.

En wat Becky betreft, zij achtte zich niet beledigd; nee, het deed haar zelfs genoegen.

„Het komt door dat diamanten slot, dat je mij gaf,” zeide zij tot Sir Pitt, hem de hand reikend; en vóór zij hem verliet (en u kunt er zeker van zijn, dat lady Jane naar deze gebeurtenis voor het raam van haar kleedkamer op de bovenste verdieping stond uit te kijken), had de baronet haar beloofd zijn broer te zoeken en te trachten een verzoening tot stand te brengen.

Rawdon vond eenige der jongelui van het regiment in de officierskamer aan het ontbijt, en hij werd zonder veel moeite bewogen aan dezen maaltijd deel te nemen, alsmede wat van het gekruide gevogelte en spuitwater te gebruiken, waarmede deze jonge heeren zich versterkten. Daarna voerden zij een gesprek den dag en hun leeftijd betamend; over den eerstvolgenden duivenwedstrijd te Battersea, met de daarop betrekking hebbende weddenschappen op Ross en Osbaldiston; over mademoiselle Ariane van de Fransche Opera, wie haar in den steek had gelaten, en dat Panther Carr haar troostte; en over het gevecht tusschen Butcher en Pet, en over de mogelijkheid, dat het oneerlijk toegegaan was. De jonge Tandyman, een held van zeventien jaren, die al zijn best deed om een snor te krijgen, had het gevecht gezien en sprak op de meest wetenschappelijke wijze over den strijd en den toestand der mannen. Hij was het, die Butcher in zijn koets naar het terrein had gereden en den geheelen vorigen nacht bij hem had doorgebracht. Als het niet oneerlijk was gegaan, had hij het moeten winnen. Alle „goochemerds” waren er bij betrokken, en Tandyman wilde niet betalen, neen, verduiveld, hij zou niet betalen. — Het was pas een jaar geleden, dat de jonge luitenant, nu zulk een ingewijde in Cribb's salon, nog kinderlijk veel van toffee hield, en te Eton met de roede kreeg.

Aldus vervolgden zij hun gesprek over danseressen, vechten, drinken, demi-mondaines, totdat Macmurdo beneden kwam, zich bij de jongens voegde en aan hun gesprekken deelnam. Hij scheen niet te vinden, dat hun eenige bijzondere eerbied verschuldigd was wegens hun jongelingschap; de oude man kwam met verhalen, die minstens even uitgelezen waren als die, welke de jongste der aanwezige losbollen op te disschen had; evenmin weerhielden zijn eigen grijze haren noch hun gladde gezichten hem. De Ouwe Mac was beroemd om zijn prachtverhalen. Hij was nu juist niet een man, die erg bij de dames gezien was; dat wil zeggen, de mannen vroegen hem liever bij hun maitresses te dineeren dan bij hun moeders. Er was nauwelijks iemand, die een slechter leven leidde; maar hij was er tevreden mee, zooals het was, en leidde het ook met groote opgewektheid, eenvoud en bescheidenheid.

Tegen dat Mac een stevig ontbijt genuttigd had, waren de meeste anderen ook met hun maaltijd gereed. De jonge lord Varinas rookte een reusachtige meerschuijmen pijp, terwijl kapitein Hugues zich met een sigaar onledig hield; die verschrikkelijke duivel van een Tandyman, met zijn kleinen bull-terrier tusschen zijn beenen, dobbelde uit alle macht om shillings (die kerel speelde altijd) met kapitein Deuceace; en Mac en Rawdon liepen naar de club. Geen van beiden had natuurlijk ook maar eenigszins gezinspeeld op het geval, dat hun gedachten in beslag nam. Daarentegen hadden ze beiden vrij opgewekt aan het gesprek deelgenomen; waarom zouden zij het ook verstoren? Fuiven, drinken, losbandigheid, lachen gaan hand aan hand met allerlei andere bezigheden op de Kermis der Ijdelheid — de menschen stroomden de kerk uit, toen Rawdon en zijn vriend door St. James's Street liepen en hun club binnengingen.

De oude fatten en habitués, die gewoonlijk voor het groote voorraam der club staan te kijken en te grinniken, waren nog niet op hun post — de leeszaal was bijna leeg. Er was één heer, dien Rawdon niet kende; een ander, aan wien hij een kleine whistschuld had, en dien hij daarom liever niet ontmoette; een derde las in het Zondagsblad van de *Royalist* (een tijdschrift, dat beroemd is voor zijn laster en zijn trouw aan kerk en koning) aan de leestafel en Crawley met eenige belangstelling aankijkend, zeide hij: „Crawley, ik wensch je geluk.”

„Wat bedoel je?” vroeg de kolonel.

„Het staat in de *Observer* en ook in de *Royalist*,” antwoordde de heer Smith.

„Wat?” riep Rawdon blozend. Hij dacht, dat de geschiedenis met lord Steyne reeds in de bladen stond. Smith keek verwonderd en glimlachend naar de agitatie, welke de kolonel tentoonspreidde, toen hij het blad opnam en bevend begon te lezen.

De heer Smith en de heer Brown (de heer bij wien Rawdon nog een whistschuld had staan) hadden het over den kolonel even vóór hij binnenkwam.

„Dat komt juist op tijd,” zeide Smith. „Ik veronderstel, dat Crawley geen sou bezit.”

„Dat komt iedereen van pas,” luidde het antwoord van den heer Brown. „Hij kan niet vertrekken zonder mij de 25 pond, welke hij mij schuldig is, te betalen.”

„Hoeveel salaris?” vroeg Smith.

„Twee of drie duizend,” antwoordde de ander. „Maar het klimaat is er zoo helsch slecht, dat zij er niet lang van genieten. Liverseege stierf na achttien maanden, en die daarvoor ging al na zes weken heen, hoor ik.”

„Men zegt, dat zijn broer een knappe kerel is. Ik vond hem altijd allemachtig vervelend,” riep Smith uit. „Hij moet anders wel veel invloed hebben. Hij zal den kolonel dat baantje bezorgd hebben.”

„Hij!” zeide Brown, met een verachtelijken blik — „poeh. — Lord Steyne.”

„Wat bedoel je?”

„Een eerbare vrouw is een kroon voor haar echtgenoot,” antwoordde de ander raadselachtig, en las weer in zijn kranten.

Wat Rawdon betreft, hij las de volgende verbazingwekkende paragraaf in de „Royalist”:

„Gouverneurschap van Coventry Island. — *H. M. S. Yellowjack*, bevelhebber Jaunders, heeft brieven en documenten van Coventry Island meegebracht. Z. E. Sir Thomas Liverseege is het slachtoffer geworden van de heerschende koorts en van Swamptown. Zijn verlies wordt diep betreurd in de welvarende kolonie. Wij vernemen, dat het gouverneurschap aangeboden is aan kolonel Rawdon Crawley, ridder van de Bath Orde, een officier, die zich bij Waterloo onderscheiden heeft. Wij hebben niet alleen mannen van erkenden moed noodig, maar mannen met administratieve kundigheden om de belangen van onze koloniën te behartigen; en wij twijfelen niet, dat deze heer, door het Ministerie van Koloniën gekozen om de betreunde vacature op Coventry Island in te nemen, schitterend berekend is voor de betrekking, welke hij zal vervullen!”

„Coventry Island! Waar was het? Wie had hem voor het bestuur aangesteld? Je moet mij meenemen als je secretaris, ouwe jongen,” zeide kapitein Macmurdo lachend; en terwijl Crawley en zijn vriend zich over de aankondiging verwonderden en verbaasden, bracht de clubkellner den kolonel een kaartje, waarop de naam van den heer Wenham gegraveerd was, die verzocht kolonel Crawley te spreken.

De kolonel en zijn secondant verlieten het vertrek om genoemden heer te ontvangen, en gisten terecht, dat hij een afgezant van lord Steyne was.

„Hoe gaat het, Crawley? Het doet mij genoegen je te zien,” zeide de heer Wenham met een minzamen glimlach en drukte Crawley's hand zeer hartelijk.

„Ik veronderstel, dat je van —”

„Juist,” zeide de heer Wenham.

„Mag ik je dan mijn vriend, kapitein Macmurdo van de Groene Lijfgarde, voorstellen?”

„Hoogst aangenaam met kapitein Macmurdo kennis te maken,” zeide de heer Wenham en glimlachte nogmaals en schudde de hand van den secondant, evenals die van den duellist. Mac stak hem één vinger toe, met een geelleeren handschoen gewapend en maakte een stijve buiging tegen den heer Wenham boven zijn nauwe das. Hij was misschien misnoegd, dat hij met een *pekin* moest onderhandelen en van meening, dat lord Steyne op zijn minst een kolonel had moeten zenden.

„Daar Macmurdo de zaken voor mij regelt en weet, wat ik wil,” zeide Crawley, „is het maar beter, dat ik mij terugtrek en u te zamen laat.”

„Natuurlijk,” zeide Macmurdo.

„In geen geval, mijn waarde kolonel,” antwoordde de heer Wenham; „het onderhoud, waarom ik de eer had te verzoeken, was met u persoonlijk, ofschoon de tegenwoordigheid van kapitein Macmurdo mij niet anders dan aangenaam zal wezen. Inderdaad, kapitein, ik hoop, dat ons gesprek alleen tot aangename resultaten zal leiden, zeer verschillend van die, welke mijn vriend, kolonel Crawley, schijnt te voorzien.”

„Hm!” zeide kapitein Macmurdo. Laat die burgers naar den duivel loopen, dacht hij, zij willen altijd alles schikken en beredeneeren. De heer Wenham nam een stoel, die hem niet aangeboden was — haalde een document uit zijn zak, en vervolgde —

„U heeft hedenochtend deze aangename mededeeling in de bladen gelezen, kolonel? De

regeering heeft zich in u een allervoortreffelijkst dienaar verzekerd, en u, als u het ambt aanvaart, zooals ik wel veronderstel, een uitmuntende betrekking bezorgd. Drie duizend per jaar, verrukkelijk klimaat, prachtig gouvernementshuis, alles naar uw eigen handje in de kolonie, en vaste promotie. Ik wensch u van harte geluk. Ik veronderstel, dat gij weet, heeren, aan wien mijn vriend deze gunst verschuldigd is?"

„Ik laat me hangen, als ik het weet,” zeide de kapitein; de duellist kleurde hevig.

„Aan een der edelmoedigste en vriendelijkste mannen ter wereld, zoowel als één der aanzienlijkste — aan mijn voortreffelijken vriend, markies Steyne.”

„Hij mag naar den duivel loopen, voor ik zijn betrekking aanvaard,” gromde Rawdon.

„U is verbitterd tegen mijn edelen vriend,” hernam de heer Wenham kalm; „en in den naam van gezond verstand en billijkheid, vertel mij nu eens waarom?”

„Waarom?” riep Rawdon verbaasd uit.

„Waarom? Verduiveld!” riep de kapitein uit en sloeg met zijn stok op den grond.

„Verduiveld, voorwaar,” zei de heer Wenham met zijn aangenaamsten glimlach; „maar bekijk de zaak nu eens als een man van de wereld — als een eerlijk man, en kijk eens, of je niet in het ongelijk bent geweest. Je komt thuis van een reis en vindt — wien? — lord Steyne, die bij je soupeert in Curzon Street met mevrouw Crawley. Is dit vreemd of iets nieuws? Heeft hij dat niet honderden malen gedaan? Op mijn eerewoord” (de heer Wenham bracht bij deze woorden met een parlementair air zijn hand aan zijn vest), „verzeker ik u, dat uw verdenkingen afschuwelijk en geheel ongegrond zijn, en dat zij een eerbaren heer beleedigen, die zijn welwillendheid tegenover u met duizenden weldaden bewezen heeft — en een vlekkelooze en onschuldige dame.”

„U wilt toch niet beweren, dat — dat Crawley zich vergist heeft?” vroeg de heer Macmurdo.

„Ik geloof, dat mevrouw Crawley even onschuldig is als mijn vrouw, mevrouw Wenham,” antwoordde de heer Wenham met groote geestdrift. „Ik geloof, dat misleid door duivelsche jaloezie, mijn vriend hier niet alleen een slag toebrengt aan een zwakken en ouden man van aanzien, zijn trouwen vriend en weldoener, maar ook aan zijn vrouw, zijn eigen eer, de toekomstige reputatie van zijn zoon en zijn eigen vooruitzichten.”

„Ik zal u mededeelen, wat er gebeurd is,” vervolgde de heer Wenham met groote plechtigheid; „hedenochtend liet lord Steyne mij halen en ik vond hem in een betreurenswaardigen toestand, waarin, ik behoef het kolonel Crawley niet te vertellen, iedere zwakke man op leeftijd na een persoonlijken strijd met een man van uw kracht zou verkeeren. Ik zeg het u in het gelaat; het was een wreed misbruik, dat u van uw kracht maakte. Het was niet het lichaam van mijn edelen en voortreffelijken vriend, dat gewond was — zijn hart, mijnheer, bloedde. Een man, dien hij met weldaden overladen had en wien hij zijn toegenegenheid had geschonken, had hem den gruwelijksten smaad aangedaan. Wat was deze aanstelling, die heden in de bladen verscheen, anders dan een bewijs van zijn welwillendheid jegens u? Toen ik zijn lordschap dezen ochtend zag, vond ik hem in een toestand, die inderdaad treurig was om te zien; en even verlangend als u om den smaad hem aangedaan met bloed te wreken. Gij weet, dat hij overtuigende bewijzen heeft gegeven, veronderstel ik, kolonel Crawley?”

„Hij is dapper genoeg,” antwoordde de kolonel. „Niemand heeft ooit het tegendeel beweerd.”

„Zijn eerste bevel aan mij was een uitdaging te schrijven en die kolonel Crawley te overhandigen. Eén van u beiden moest den smaad van gisteravond niet overleven,” zeide hij.

Crawley knikte. „Je komt nu ter zake, Wenham,” zeide hij.

„Ik deed mijn uiterste best lord Steyne te kalmeeren. Goeie God! mijnheer,” zeide ik, „wat betreur ik het, dat mevrouw Wenham en ik de uitnoodiging van mevrouw Crawley, om bij haar te soupeeren, niet aangenomen hebben!”

„Zij vroeg u te soupeeren?” informeerde kapitein Macmurdo.

„Na de Opera. Hier is de uitnoodiging — wacht — nee, dat is iets anders — ik dacht, dat ik haar had, maar dat doet er niet toe, en ik verzeker u op mijn eerewoord, dat het waar is.

Als wij gekomen waren — en alleen één van mevrouw Wenham's hoofdpijn-aanvallen verhinderde ons — zij lijdt er veel aan, vooral in het voorjaar — als wij gekomen waren, dan zou er geen sprake van twist, belediging, of verdenking geweest zijn — en nu is de hoofdpijn van mijn arme vrouw de oorzaak, dat jij twee mannen van eer in den dood jaagt, en twee der voornaamste en oudste geslachten van Engeland in rouw dompelt en onteert."

De heer Macmurdo keek den duellist aan met een blik, alsof hij niet goed wist, hoe hij het had, en met een zekere woede voelde Rawdon, dat zijn prooi hem ontsnapte. Hij geloofde geen woord van het verhaal, en toch, hoe kon hij het weerleggen?

De heer Wenham vervolgde met dezelfde welsprekendheid, welke hij in het parlement zoo dikwijls in toepassing gebracht had — „Ik zat een uur of langer aan lord Steyne's bed, hem biddend en smeekend van zijn plan, een duel te eischen, af te zien. Ik maakte het hem duidelijk, dat de omstandigheden bij slot van rekening verdacht waren — en dat waren zij. Ik beken, dat iedere man in uw positie zich had kunnen vergissen — ik zeide, dat een man razend van jaloezie in alle opzichten gek is, en als zoodanig beschouwd moet worden — dat een duel tusschen u beiden noodzakelijkerwijs tot onteering van beide partijen moest leiden — dat een man van zijn lordschap's hoogen rang het recht niet had heden ten dage, nu de afschuwelijkste revolutionnaire beginselen en de allergevaarlijkste leerstellingen van gelijkheid onder het volk gepreekt worden, een publiek schandaal te veroorzaken; en dat, hoe onschuldig hij ook was, het volk hem toch voor schuldig zou houden. Kortom, ik smeekte hem de uitdaging niet te zenden."

„Ik geloof geen woord van het geheele verhaal," zeide Rawdon tandenknarsend. „Ik geloof, dat het een verdomde leugen is, en dat jij er meer van weet, meneer Wenham. Als de uitdaging niet van hem komt, dan zal zij van mij komen."

De heer Wenham werd doodsbleek bij deze woedende onderbreking van den kolonel en keek naar de deur.

Maar hij vond een verdediger in kapitein Macmurdo. Deze stond met een vloek op en berispte Rawdon over zijn taal. „Je hebt mij de zaak in handen gegeven en jij zult handelen zooals mij, en niet zooals jou, goeddunkt. Je hebt het recht niet den heer Wenham met dergelijke woorden te beledigen; en verduiveld, mijnheer Wenham, men mag u waarachtig wel verontschuldigen aanbieden. En wat de uitdaging aan lord Steyne betreft, moet je maar zien iemand anders te krijgen om die te brengen, ik doe het niet. Als mylord, na afgerost te zijn, stil verkiest te zitten, verd — laat hem dan. En wat die zaak met — met mevrouw Crawley betreft, ik geloof, dat er niets bewezen is; dat je vrouw even onschuldig is als de heer Wenham zegt; en dat jij in ieder geval een verdomde gek zou wezen, als je die betrekking niet aannam en je mond niet hield."

„Kapitein Macmurdo, u spreekt als een man met gezond verstand," riep de heer Wenham zeer opgelucht uit — „Ik wil al de woorden vergeten, welke kolonel Crawley in de opwindung van het oogenblik gebezigd heeft."

„Dat dacht ik wel," antwoordde Rawdon hoonend.

„Houd je mond, jouw ouwe dwaas," zeide de kapitein goedhartig. „De heer Wenham is geen vechtersbaas; en daar heeft hij gelijk in ook."

„Ik geloof," riep de afgezant van Steyne uit, „dat de zaak maar in den doofpot moest gestopt worden. Het is beter, dat dit onder ons blijft. Ik spreek zoowel in het belang van mijn vriend als in dat van kolonel Crawley, die maar steeds een vijand in mij ziet."

„Ik veronderstel, dat lord Steyne het er niet dikwijls over zal hebben," zeide kapitein Macmurdo; „en ik zie niet in, waarom wij van onzen kant het wel zouden doen. De zaak is niet zoo heel eervol, hoe die ook beschouwd wordt, en hoe minder er over gesproken wordt hoe beter. U bent afgeranseld, wij niet; en als u voldaan is, welnu, dan vind ik, dat wij dat ook behooren te wezen."

De heer Wenham nam zijn hoed bij deze woorden, en kapitein Macmurdo, die hem naar de deur volgde, sloot deze achter zich en lord Steyne's secondant en liet Rawdon toornig

De Kermis der Ijdelheid. 24

alleen in het vertrek. Toen de twee aan de andere zijde van de deur stonden, keek Macmurdo den anderen afgezant streng aan, met een uitdrukking op zijn rond, jolig gelaat, die alles behalve respect uitdrukte.

„U is voor geen kleintje vervaard, mijnheer Wenham,” zeide hij.

„U vleit mij, kapitein Macmurdo,” antwoordde de ander met een glimlach. „Op mijn woord van eer, mevrouw Crawley vroeg ons bij haar te soupeeren na de opera.”

„Natuurlijk; en mevrouw Wenham had weer een aanval van haar hoofdpijn. Ik heb hier een bankbiljet van duizend pond, dat ik u zal geven, als u zoo goed wilt zijn mij een ontvangbewijs te geven; ik zal het biljet in een enveloppe voor lord Steyne sluiten. Van onzen kant zal er niet geduëlleerd worden. Maar wij willen het geld liever niet aannemen.”

„Het berust alles op een vergissing — een vergissing, mijn waarde heer,” zeide de ander zoo onschuldig mogelijk. Hij werd zwijgend uitgeleide gedaan door kapitein Macmurdo, en hij ging juist de stoep van de club af, toen Sir Pitt haar opkwam. Deze twee heeren hadden elkaar wel eens ontmoet: en de kapitein, die met den baronet terugging naar het vertrek, waar diens broeder zich bevond, vertelde Sir Pitt in vertrouwen, dat hij de zaak tusschen lord Steyne en den kolonel in orde had gebracht. Dit bericht was Sir Pitt natuurlijk hoogst aangenaam; en hij wenschte zijn broer hartelijk geluk met den vreedzamen afloop van het geval en maakte eenige toepasselijke, moreele opmerkingen over het kwaad van duëlleeren en hoe onbevredigend het is op deze wijze een geschil te beslechten.

Na deze inleiding wendde hij al zijn welsprekendheid aan om een verzoening tusschen Rawdon en zijn vrouw te bewerkstelligen. Hij herhaalde in het kort de mededeelingen, die Becky hem gedaan had, wees op de mogelijke waarheid er van en verklaarde, dat hij vast van haar onschuld overtuigd was.

Maar Rawdon wilde er niet van hooren. „Zij heeft al tien jaar lang geld voor mij verborgen gehouden,” zeide hij. „Zij zwoer mij nog gisterenavond, dat zij geen geld van lord Steyne had. Zij wist, dat het uit was, zoodra ik het vond. Als zij niet schuldig is, Pitt, dan is zij niet veel beter dan schuldig; en ik wil haar nooit weer zien — nooit weer.” Zijn hoofd zonk op zijn borst, toen hij deze woorden sprak; en hij zag er gebroken en droevig uit.

„Arme kerel,” zeide Macmurdo hoofdschuddend.

Rawdon Crawley verzette zich eenigen tijd tegen het idee de betrekking, welke hem door zulk een afschuwelijken beschermheer bezorgd was, te aanvaarden; en hij wilde ook den jongen van de school nemen, waar hij door lord Steyne's invloed een plaats gekregen had. Hij werd echter door de smeekbeden van zijn broer en Macmurdo bewogen in deze gunsten te berusten; maar hoofdzakelijk omdat de laatste er hem op wees, hoe woedend lord Steyne zou wezen bij de gedachte, dat het fortuin van zijn vijand door zijn toedoen gemaakt was.

Toen markies Steyne na dit ongeluk zich weer in het openbaar vertoonde, kwam de Minister van Koloniën hem buigend tegemoet en wenschte hem en het gouvernement geluk met de voortreffelijke aanstelling. De gelukwenschen werden door lord Steyne met een dankbaarheid ontvangen, welke men zich wel zal kunnen voorstellen.

Het geheim van de ontmoeting tusschen hem en kolonel Crawley werd in den doofpot gestopt, zooals Wenham zeide; dat wil zeggen, door de secondanten en de duellisten. Maar vóór de avond verstreken was, werd er aan vijftig diners op de Kermis der IJdelheid over gesproken. De kleine Cackleby ging dien avond naar zeven avondpartijen en vertelde evenveel malen het verhaal in geuren en kleuren. Wat verkneuterde mevrouw Washington White er zich in! Het is niet onder woorden te brengen, hoezeer de vrouw van den bisschop van Ealing er aanstoot aan nam; de bisschop ging nog dienzelfden dag zijn naam in het visiteboek van Gaunt House schrijven. De kleine Southdown was verdrietig; en u kunt er zeker van wezen, dat zijn zuster, lady Jane, het niet minder was. Lady Southdown schreef het naar haar andere dochter in de Kaap de Goede Hoop. Minstens drie dagen lang werd er in de stad haast over niets anders gesproken, en het werd slechts door de krachtige pogingen

van den heer Wagg, die een wenk van den heer Wenham had gekregen, uit de nieuwsbladen gehouden.

De deurwaarders en uitdragers namen de bezittingen van den armen Raggles in Curzon Street in beslag en de laatste huurster van die arme, kleine woning was in dien tusschentijd — waar? Wie gaf daar wat om? Wie vroeg er na één of twee dagen naar? Was zij schuldig of niet? Wij allen weten, hoe menschlievend de wereld in haar oordeel is, en hoe het vonnis op de Kermis der Ijdelheid luidt, als er twijfel bestaat. Sommigen zeiden, dat zij naar Napels was gegaan, lord Steyne achterna; terwijl anderen verzekerden, dat zijn lordschap die stad verlaten had, en naar Palermo vluchtte, toen hij Becky's komst vernam; weer anderen beweerden, dat zij te Bierstadt woonde en *dame d'honneur* van de koningin van Bulgarije geworden was; nu eens zeide men, dat zij te Boulogne was; dan weer wist men te vertellen, dat zij in een pension te Cheltenham verblijf hield.

Rawdon gaf haar een redelijk jaargeld; en wij kunnen er van verzekerd wezen, dat zij een vrouw was, die met haar geld woekerde, zooals men dat uitdrukt. Hij zou zijn schulden betaald hebben voor hij Engeland verliet, maar het klimaat van Coventry Island was zoo slecht, dat hij geen geld op zijn salaris kon opnemen. Hij zond echter stipt op tijd geld aan zijn broer over en schreef zijn jongetje geregeld met iedere mail. Hij voorzag Macmurdo voortdurend van sigaren; en stuurde hoeveelheden schelpen, cayenne-peper, specerijen, guava-gelei en koloniale waren aan lady Jane. Hij zond zijn broer de *Swamp Town Gazette*, waarin de nieuwe gouverneur met enorm enthousiasme geprezen werd; terwijl de *Swamp Town Sentinel*, wiens vrouw niet op „Government House” geïnviteerd werd, verklaarde, dat Zijne Excellentie een tyran en Nero bij hem vergeleken een verlicht philanthroop was. De kleine Rawdon vond het prettig die bladen te ontvangen en over Zijne Excellentie te lezen.

Zijn moeder deed nooit eenige moeite het kind te zien! Des Zondags en in de vacaties ging hij naar zijn tante; hij kende spoedig ieder vogelnest te Queen's Crawley en hij ging met Sir Huddleston op jacht, wiens honden hij zoo bewonderd had bij zijn eerste bezoek aan Hampshire, dat goed in zijn herinnering bewaard was gebleven.

HOOFDSTUK LVI.

Van George wordt een Heer gemaakt.

George Osborne was nu geheel en al in zijn grootvaders huis in Russell Square geïnstalleerd, had zijn vaders kamer in dat huis in bezit genomen en was de rechtmatige erfgenaam van alle pracht en praal daar. Het knappe uiterlijk, beschaafd voorkomen en de hoffelijke manieren van den jongen veroverden het hart van zijn grootvader. De heer Osborne was even trotsch op hem, als hij op George Sr. geweest was.

Het kind genoot meer luxe en gunsten dan zijn vader. In de laatste jaren waren de zaken van Osborne zeer voorspoedig gegaan. Zijn rijkdom en aanzien in de City waren belangrijk toegenomen. Hij was vroeger al zeer blij geweest, dat hij den anderen George op een goede school had kunnen doen, en het was een bron van niet weinig trots geweest zijn zoon een plaats in het leger te koopen: voor den kleinen George en diens toekomst waren de verwachtingen van den ouden man veel hooger gespannen. Hij zou een heer van het kereltje maken. Aldus

liet de heer Osborne zich voortdurend uit betreffende den kleinen George. Hij zag hem in zijn geest als student, parlamentslid — misschien wel als baronet.

De oude man was van meening, dat hij zijn hoofd gerust neer zou leggen, als hij wist, dat zijn kleinzoon mooi op weg was die eer te behalen. Hij wilde niemand anders dan een prima universiteitsman voor zijn opvoeding hebben — niet van die prullen — nee, nee. Eenige jaren geleden ergerde hij zich dood aan en voer hij uit tegen alle dominees, of geleerden, of dergelijken — toen beweerde hij, dat zij een troep druktemakers en bedriegers waren, en nergens anders hun brood mee konden verdienen dan met het inpompen van Latijn en Grieksch, en een bende verwaande kwasten, die deden, alsof zij op Britsche kooplui en heeren neerkeken, welke laatste meer geld hadden dan al de bezittingen van vijftig van hen te zamen. Nu betreurde hij zeer plechtstatig, dat zijn eigen opvoeding verwaarloosd was, en in hoogdravende toespraken wees hij George herhaaldelijk op de noodzaak en de voortreffelijkheid van een klassieke opvoeding.

Als zij aan het diner bijeenkwamen, vroeg hij den knaap altijd, wat hij dien dag gelezen had en stelde zeer veel belang in het verslag, dat de jongen van zijn studiën gaf en wendde voor George te begrijpen, als hij daarover sprak. Hij beging honderd flaters en toonde meer dan eens zijn onwetendheid. Hierdoor nam het respect niet toe, dat het kind voor zijn grootvader koesterde. Zijn vlug verstand en betere opvoeding deden den jongen al spoedig inzien, dat zijn grootvader een domkop was: en dientengevolge begon hij hem te commandeeren en op hem neer te zien; want zijn vroegere opvoeding, nederig en bekrompen als zij geweest was, had veel meer een heer van George gemaakt, dan al zijn grootvaders plannen vermochten. Hij was opgevoed door een zwakke, lieve en teedere vrouw, die nergens trotsch op was, behalve op hem en wier hart zoo rein en wier houding zoo ootmoedig en nederig was, dat zij wel een echte dame moest zijn. Zij hield zich onledig met teedere en kalme plichten; en zoo zij nooit geestrijke woorden sprak, zoo dacht of sprak zij ook nooit onvriendelijk; eerlijk en eenvoudig, liefhebbend en rein, wat kon onze arme kleine Amelia anders wezen dan een waarachtig nobele vrouw?

De jeugdige George commandeerde deze zachte en toegeevende natuur: en het contrast tusschen haar eenvoud en teerheid en de grove verwaandheid van den dommen ouden man, waarmede hij vervolgens in contact kwam, was de oorzaak, dat hij den laatste ook commandeerde. Als hij een prins van koninklijken bloede was geweest, had hij niet beter opgevoed kunnen worden om een hoogen dunk van zichzelf te hebben.

Terwijl zijn moeder thuis naar hem verlangde, en ik geloof ieder uur van den dag en gedurende de meeste uren van de droeve, eenzame nachten, aan hem dacht, had deze jonheer zooveel afleiding, dat de scheiding van Amelia hem niet heel moeilijk viel. Kleine jongens, die schreien, als zij naar school gaan — schreien omdat zij naar een zeer onaangename plaats gaan. Zelden huilen zij uit pure liefde. Als men bedenkt, dat de oogen uit uw kindertijd gedroogd werden bij den aanblik van een stuk peperkoek en dat een pruiementaartje een vergoeding was voor de smart veroorzaakt door de scheiding van uw moeder en zusters; o, mijn vriend en broeder, heb niet te veel vertrouwen in uw eigen teedere gevoelens.

Welnu, jonheer George Osborne had alle comfort en luxe, welke een rijken en gullen ouden grootvader goeddacht te verschaffen. De koetsier kreeg de opdracht den mooisten pony, voor geld verkrijgbaar, voor hem te koopen; en daarop kreeg George onderricht in het rijden, eerst op een rijsschool en nadat hij daar zijn kunsten vertoond had zonder stijgbeugels en over den springstok, werd hij via New Road naar Regent's Park gebracht en van daar naar Hyde Park, waar hij in allen luister reed met Martin, den koetsier, achter hem.

De oude Osborne, die de zaken in de City nu wat kalmer aanlegde en die aan zijn jongere compagnons overliet, ging dikwijls met juffrouw Osborne in dezelfde deftige wijk uit rijden. Als de kleine George aan kwam galoppeeren met zijn fattig air, placht zijn grootvader de tante van den knaap een duwtje met zijn elleboog te geven en te zeggen: „Kijk, juffrouw Osborne.” En

hij lachte en zijn gezicht werd rood van plezier, als hij den jongen uit het raam toeknikte, terwijl de stalknecht het rijtuig groette en de livreaknecht jongeheer George. Zijn tante, mevrouw Frederic Bullock (wier koets men dagelijks in Hyde Park kon zien met gele ossen geblazoeneerd op paneelen en tuig, en drie wasbleeke kleine Bullocks, met kokarden en veeren getooid, die uit het raam staarden) — ik herhaal, mevrouw Frederic Bullock wierp blikken, die den bittersten haat uitdrukten, op den kleinen parvenu, terwijl hij met zijn hand in zijn zij en zijn hoed zwierig op één oor, zoo trotsch als een pauw, voorbijreed.

Ofschoon hij nauwelijks elf jaar oud was, droeg jongeheer George souspieds en de mooiste kleine laarzen, net als een man. Hij had vergulde sporen, een zweep met gouden knop, een mooie speld in zijn halsdoek, en de keurigste glacé handschoentjes, die Lamb in Conduit Street kon leveren. Zijn moeder had hem een paar zakdoeken gegeven en met zorg enkele hemdjes voor hem gezoomd en gemaakt. Maar toen haar Eli de weduwe kwam opzoeken, waren zij door veel fijner linnen vervangen. Haar nederige geschenken waren ter zijde gelegd — ik geloof, dat juffrouw Osborne ze aan den staljongen gegeven had. Amelia deed haar best ingenomen met de verandering te zijn. Zij was ook waarlijk gelukkig en verrukt den jongen zoo mooi te zien.

Zij had een silhouette van hem in profiel van een shilling; en dat hing naast een ander portret boven haar bed. Op zekeren dag kwam de jongen zijn gewoon bezoek brengen, galoppeerde de kleine straat te Brompton door en riep als gewoonlijk al de inwoners naar de ramen om zijn pracht en praal te bewonderen, en met ongeduld en een zegevierenden blik op zijn gelaat, haalde hij een étui uit zijn overjas — (het was een chique, witte overjas met een cape en een fluweelen kraag) — haalde een rood marokijnen étui uit zijn zak, hetwelk hij haar overhandigde. „Ik heb het van mijn eigen geld gekocht, mama,” zeide hij, „ik dacht, dat u er wel blij mee zou wezen.”

Amelia opende het étui en met een kreet van verrukking greep zij het kind beet en omhelsde hem wel honderd maal. Het was een miniatuur van hemzelf, heel aardig gedaan (ofschoon lang niet knap genoeg, dacht de weduwe ongetwijfeld). Zijn grootvader wenschte een portret van hem te hebben door een artist, op wiens werk, in een étalage in Southampton Row, het oog van den ouden heer gevallen was; en George, die geld in overvloed had, vroeg hem, wat een kopie van het portretje moest kosten, en zeide, dat hij het van zijn eigen geld wilde koopen om het aan zijn moeder te geven. De verheugde schilder voerde de kopie voor een lagen prijs uit; en toen de oude Osborne het voorval hoorde, gromde hij zijn voldoening er over uit en gaf den jongen tweemaal zooveel souverainen, als hij voor het miniatuurtje betaald had.

Maar wat was de vreugde van den grootvader vergeleken bij Amelia's extase? Dat bewijs van de aanhankelijkheid van den jongen betooverde haar zoodanig, dat er volgens haar meening geen kind ter wereld zoo goed was als het hare. Verscheidene weken daarna maakte de gedachte aan zijn liefde haar gelukkig. Zij sliep beter met het portret onder haar kussen; en hoevele malen kuste zij het, en weende en bad zij er bij! Een kleine vriendelijkheid van hen, die zij liefhad, stemde haar bedeesd hart dankbaar. Sinds haar scheiding van George had zij zulk een vreugde en troost nog niet beleefd.

In zijn nieuw tehuis regeerde jongeheer George als een koning; aan tafel noodigde hij de dames met de grootste kalmte uit wijn te drinken, en hij nuttigde zijn champagne op een wijze, welke zijn ouden grootvader in verrukking bracht. „Kijk eens naar hem,” zeide de oude man en gaf zijn tafelbuur een duwtje met zijn elleboog met een verrukt, purper gelaat; „heb je ooit zoo'n knaap gezien? God, God! hij zal nog een kapdoos en een scheermes om zich te scheren bestellen; ik laat mij hangen, als hij het niet doet.”

De grappen van den knaap vermaakten echter de vrienden van den heer Osborne niet zoozeer, als zij den ouden heer behaagden. Het deed den rechter Coffin heelemaal geen genoegen als Georgy hem in de rede viel en zijn verhalen bedierf, en kolonel Fogey vond er niets geen aardigheid in een klein jongetje half dronken te zien. De vrouw van sergeant Toffy was hem niet bijster dankbaar, toen hij met zijn elleboog een glas wijn over haar geel-

satijnen japon gooide en om het ongeval lachte; evenmin deed het haar genoeg, ofschoon de oude Osborne er zeer verrukt over was, toen George haar derden zoon (een jongeheer een jaar ouder dan George, toevallig met vacantie thuis van Dr. Ticklen's school te Ealing) in Russell Square afranselde. George's grootvader gaf den jongen een paar souvereinen voor deze heldendaad en beloofde hem in het vervolg te beloonen iedere maal, dat hij een jongen, grooter en ouder dan hij, op een dergelijke wijze afranselde. Het is moeilijk te zeggen, wat voor goeds de oude man in deze gevechten zag; hij had een flauw idee, dat vechten jongens sterk maakte, en dat tirannie een nuttig iets voor hen was om te leeren. De Engelsche jeugd is sinds onheugelijke tijden zoo opgevoed en wij hebben honderd duizenden verdedigers en bewonderaars van onrechtvaardigheid, ellende en ruwheid door kinderen bedreven.

Uitgelaten over den lof en de victorie over jongeheer Toffy, wenschte George natuurlijkerwijs zijn overwinningen voort te zetten, en toen hij op zekeren dag in verschrikkelijk fattige, nieuwe kleeren in de buurt van St. Pancras trots en statig rondstapte en een jonge bakkersjongen sarcastische critiek op zijn uiterlijk uitoefende, trok de jeugdige patriciër zijn fattenjasje uit, gaf het in bewaring aan een vriend, die hem vergezelde (jongeheer Todd, uit Great Coram Street, Russell Square, zoon van een jongeren compagnon van het huis Osborne & Co.), en trachtte den kleinen bakker af te ranselen. Maar ditmaal waren de oorlogskansen ongunstig en de kleine bakker ranselde George af, die thuis kwam met een zielig blauw oog en zijn fijne hemdsruche heelemaal bezoedeld met den bordeaux uit zijn eigen neusje. Hij vertelde zijn grootvader, dat hij met een reus in den strijd was geweest; en jaagde zijn arme moeder te Brompton schrik aan met een lang en verre van authentiek verhaal van den slag.

De jonge Todd van Coram Street, Russell Square, was jongeheer George's grootste vriend en bewonderaar. Zij hielden beiden van het schilderen van tooneel-helden; van amandelkokinjes en frambozentaartjes; van glijden en schaatsenrijden in Regent's Park en op de Serpentine, ijs en weer dienende; van den schouwburg bezoeken, waarheen zij dikwijls gingen, begeleid door Rowson, jongeheer George's lijfknecht, met wien zij comfortabel in het parterre zaten.

In gezelschap van dezen heer bezochten zij alle voornaamste schouwburgen van de metropolis — zij kenden de namen van alle acteurs en actrices van Drury Lane tot Sadler's Wells; en acteerden verscheidene van de stukken met de beroemde helden en heldinnen van West in hun bordpapieren schouwburg voor de familie Todd en hun jeugdige vrienden. Rowson, de livreeknecht, die gul van aard was, trakteerde zijn jongen meester niet zelden, als hij goed bij kas was, na de voorstelling op oesters en op een glas rumpunch bij wijze van een „slaapmutsje." Wij kunnen er vrij zeker van wezen, dat de heer Rowson op zijn beurt profiteerde van de vrijgevigheid van zijn jeugdigen meester zoowel als van de dankbaarheid voor de genoegens, waarin de livreeknecht hen inwijdde.

Een beroemd West-End kleermaker — de heer Osborne wilde niet van die knoeiers uit de City of Holborn voor den jongen hebben, zeide hij (ofschoon een city-kleermaker goed genoeg voor *hem* was) — werd besteld om kleine George's gestalte op te tuigen, en hem werd gezegd geen kosten te sparen. Dus gaf mijnheer Woolsey van Conduit Street zijn verbeelding vrij spel en zond het kind fantasie-pantalons, vesten en jasjes thuis, genoeg om een heel leger van kleine fatten uit te rusten. George had kleine witte vestjes voor avondpartijen en kleine uitgesneden fluweelen vesten voor diners en een schattige kamerjapon, precies een heer in het klein. Iederen dag kleeedde hij zich voor het diner, „als een echte fijne mijnheer uit het West-End", zooals zijn grootvader opmerkte; één der bedienden was in zijn specialen dienst aangesteld, hielp hem bij zijn toilet, kwam toesnellen, als hij schelde en bracht hem zijn brieven altijd op een zilveren blad.

Na het ontbijt zat George in een leunstoel in de eetkamer en las de „Morning Post", juist als een volwassen man. „En vloeken en te keer gaan, dat hij kan," riepen de bedienden verrukt over zijn vroegrijpheid. Zij, die zich den kapitein, zijn vader, herinnerden, verklaarden, dat jongeheer George als twee druppels water op hem geleeke. Hij bracht levendigheid in het huis met zijn bedrijvigheid, zijn aanmatiging, zijn standjes schoppen en zijn goedhartigheid.

George's opvoeding werd toevertrouwd aan een geleerde en privaat leeraar uit de buurt, die „jongelieden van adel en van aanzien voor de universiteiten, het hoogerhuis en de rechtsgeleerdheid, de geneeskunde en godgeleerdheid klaarmaakte; wiens systeem niet die vernederende lichaamstucht omvatte, welke nog in die oude inrichtingen voor onderwijs wordt toegepast, en in wiens gezin de leerlingen de beschaving van een deftig milieu en de intimiteit en de genegenheid van een tehuis vonden." Op deze wijze trachtte de Weleerwaarde Laurence Veal uit Hart Street, Bloomsbury, huispredikant van graaf Bareacres, met mevrouw Veal, zijn vrouw, leerlingen te lokken. Door deze wijze van adverteeren en door ijverige volharding slaagden de huispredikant en zijn vrouw er gewoonlijk in één of twee leerlingen bij hen in huis te hebben, die een groote som betaalden, en die men in een buitengewoon aangename omgeving vermeende. Er was een groote West-Indiër, wien niemand op kwam zoeken, met een mahoniehouten gelaatstint, een kroeskop en een buitengewoon fattig uiterlijk; er was nog een vlegelachtige jongen van drie en twintig, wiens opvoeding verwaarloosd was en dien mijnheer en mevrouw Veal in beschaafde kringen moesten introduceeren; er waren twee zoons van kolonel Bangles van de Oost-Indische Compagnie; deze vier zaten aan den deftigen disch van mevrouw Veal, toen George haar inrichting betrad.

George was, evenals nog een dozijn leerlingen, slechts een dagscholier: hij kwam 's morgens begeleid door zijn vriend, den heer Rowson, en als het weer mooi was, reed hij 'smiddags op zijn pony terug, gevold door den palfrenier. Zijn grootvader stond bij de geheele school als fabelachtig rijk bekend. De Weleerwaarde heer Veal placht er George persoonlijk geluk mede te wenschen en hij waarschuwde hem, dat hij voor een hooge positie bestemd was, en dat het hem betaamde zich door ijver en volgzzaamheid op deze hooge plichten, welke hij op rijpen leeftijd zou moeten vervullen, voor te bereiden; dat gehoorzaamheid als kind de beste voorbereiding was voor gezag als man, en dat hij daarom George verzocht geen kokinjes meer op school te brengen en de gezondheid van de jongeheeren Bangles te verwoesten, die alles kregen, wat zij noodig hadden, aan den welvoorzien disch van mevrouw Veal.

Wat onderricht betreft was de leergang, zooals de heer Veal het zoo graag noemde, enorm uitgebreid: en de jongeheeren in Hart Street konden de eerste beginselen van alle bestaande wetenschappen leeren. De Weleerwaarde heer Veal had een planetarium, een electriseermachine, een draaibank, een theater (in het waschhuis), een chemisch apparaat en wat hij een uitgelezen bibliotheek noemde, bestaande uit al de werken van de beste schrijvers uit den ouden en modernen tijd, en in de dito talen. Hij nam de jongens mede naar het „British Museum" en weidde uit over de antiquiteiten en de exemplaren op het gebied van Natuurlijke Historie daar, zoodat zich een menigte toehoorders om hem verzamelde, als hij aan het woord was, en geheel Bloomsbury beschouwde hem als een wonder van geleerdheid. En als hij sprak (iets wat hij bijna altijd deed), droeg hij zorg de langste en mooiste woorden te gebruiken uit de vocabulaire, welke hem ten dienste stond, en hij oordeelde met recht, dat het even goedkoop was, een mooi, lang en welluidend epitheton als een klein en schriel te gebruiken.

Aldus placht hij tegen George op school te zeggen: „Toen ik huiswaarts keerde na het genot van een wetenschappelijk gesprek met mijn voortreffelijken vriend Doctor Bulders — een echt oudheidkundige, heeren, een echt oudheidkundige — merkte ik op, dat de vensters van het bijna vorstelijk paleis in Russell Square van uw geëerden grootvader verlicht waren als voor een feestelijke gelegenheid. Is mijn onderstelling juist, dat de heer Osborne gisterenavond een gezelschap van uitgelezen zielen aan zijn overvloedigen disch onthaalde?"

De kleine George, die veel gevoel voor humor had en mijnheer Veal met veel levendigheid en handigheid in diens gezicht nabootste, antwoordde, dat de heer Veal zeer juist geraden had.

„Dan hadden die vrienden, welke de eer hadden van de gastvrijheid van den heer Osborne te genieten, heeren, geen reden, ik wil er een pari op maken, zich over hun maaltijd te beklagen. Ik zelf heb meer dan eens die eer gehad. (Tusschen twee haakjes, jongeheer Osborne, u kwam van morgen wat te laat, en u heeft zich reeds meer dan eens aan dat vergrijp schuldig gemaakt.)

Ik zelf, heeren, nederig als ik ben, ben niet onwaardig bevonden van de voorname gastvrijheid van den heer Osborne gebruik te maken. En ofschoon ik met de grootelui en den adel op deze wereld gesmuld heb — want ik neem aan, dat ik mijn voortreffelijken vriend en beschermheer, den Hoogwelgeboren heer George, graaf Bareacres, tot één van hen mag rekenen — toch verzeker ik u, dat het diner van den Britschen koopman even rijk opgediend werd en zijn ontvangst even aangenaam en voornaam was. Mijnheer Bluck, wilt u zoo goed zijn met die passage in Eutropius door te gaan, welke door het te laat komen van jonheer Osborne onderbroken werd.”

Aan dezen grooten man werd de opvoeding van George voor eenigen tijd toevertrouwd. Amelia werd door zijn woorden en zinnen verbijsterd, maar vond hem toch een wonder van geleerdheid. Die arme weduwe sloot vriendschap met mevrouw Veal; zij had daar haar redenen voor. Zij vond het prettig er te wezen en George op school te zien komen. Zij vond het prettig op mevrouw Veal's *conversazioni* te worden gevraagd, welke eens per maand plaats vonden (zooals medegedeeld werd op rose kaarten met AΘHNH er op gedrukt), en waar de professor zijn leerlingen en hun vrienden op slappe thee en wetenschappelijke conversatie onthaalde. De arme kleine Amelia sloeg nooit één van die avondjes over en vond ze verrukkelijk, zolang George naast haar mocht zitten. En zij liep van Brompton door weer en wind en omhelsde mevrouw Veal met tranen van dankbaarheid in de oogen voor den gezelligen avond, dien zij gehad had, wanneer, na het vertrek van het gezelschap en van George met den heer Rowson, zijn lijfknecht, de arme mevrouw Osborne haar mantels en sjaals aantrok, alvorens zij naar huis wandelde.

En wat de geleerdheid betreft, die George bij dezen praatzieken leeraar in wel honderd vakken opdeed, zijn vorderingen, te oordeelen naar de wekelijksche rapporten, die de knaap zijn grootvader thuis bracht, waren merkwaardig. De namen van een twintigtal of meer begeerenswaardige vakken waren op een tabel gedrukt en de vorderingen van den leerling werden door den leeraar voor ieder opgeteekend. In het Grieksch was hij ἀριστος, in het Latijn *optimus*, in het Fransch *très bien*, enz.; en iedereen kreeg prijzen voor alles aan het eind van het jaar.

Zelfs de heer Swartz, de jonge man met de negerharen, een halfbroer van mevrouw Mac Mull, en de heer Bluck, de verwaarloosde jeugdige leerling van drie en twintig uit een landbouwdistrict, en die luie jonge deugniet van een Todd, dien wij reeds genoemd hebben, ontvingen achttien-stuivers-boekjes met „Athenè” er in geschreven en een gezwollen Latijnsche inscriptie van den leeraar aan zijn jonge vrienden. De familie van dezen jonheer Todd was afhankelijk van het huis Osborne. De oude heer had Todd van klerk tot jongsten firmant in zijn zaak bevorderd. De heer Osborne was de peetvader van jonheer Todd (die in zijn later leven Osborne Todd op zijn kaartjes schreef en beslist een man van aanzien werd), terwijl juffrouw Osborne juffrouw Maria Todd naar het doopvont had begeleid en haar *protégée* jaarlijks een gebedenboek, een verzameling tractaatjes, en een bundel met zeer orthodoxe kerkpoëzie, of dergelijke teekenen van haar genegenheid ten geschenke gaf. Juffrouw Osborne nam zoo nu en dan de Todds mee uit rijden: als zij ziek waren, bracht haar livreiknecht, met wijde pluche kniebroek en vest, geleien en delicatessen van Russell Square naar Coram Street. Coram Street beefde en zag inderdaad hoog op tegen Russell Square; en mevrouw Todd, die heel aardig papieren garneersels voor schapenbouten kon knippen en zeer verdienstelijk bloemen, eenden etc. uit rapen en wortelen kon snijden, ging dikwijls naar de „Square”, zooals het genoemd werd, en hielp bij de toebereidselen voor een groot diner, zonder dat zelfs maar de gedachte bij haar opkwam aan het gastmaal aan te zitten. Als een gast hen ter elfder ure in den steek liet, werd Todd te dineeren gevraagd. Mevrouw Todd en Maria kwamen 's avonds, slopen na een gedempt geklop binnen en waren in het salon tegen den tijd, dat juffrouw Osborne en de dames onder haar beschermend geleide dat vertrek betraden; en waren bereid hun duetten ten beste te geven en te zingen, totdat de heeren boven kwamen. Arme Maria Todd, arme jonge dame! Wat moest zij op die duetten en sonaten studeeren en trommelen in de „Street”, vóór zij in het publiek in de „Square” verschenen!

Zoo scheen het noodlot te bepalen, dat Georgy over iedereen, met wien hij in aanraking

kwam, de baas zou spelen en dat vrienden, verwanten en bedienden allen voor het kleine kereltje bogen. Het moet erkend worden, dat hij zich gewillig naar deze schikking voegde. Dat doen de meeste menschen. En George speelde graag de rol van meester en had er misschien aanleg voor.

In Russell Square was iedereen bang voor den heer Osborne, en de heer Osborne was bang voor Georgy. De voorname manieren van den knaap en zijn hooghartig gebabbel over boeken en wetenschap, zijn gelijkenis op zijn vader (dood en onverzoend daar ginds in Brussel), imponeerden den ouden heer en gaven den jongen de heerschappij. De oude man schrok dikwijls op bij de een of andere hereditaire karaktertrek of stembuiging, welke onbewust door het ventje gebruikt werd en verbeeldde zich, dat hij Georgy's vader weer voor zich had. Hij trachtte door toegevendheid voor den kleinzoon zijn hardheid voor George Sr. goed te maken. De menschen verwonderden zich over zijn vriendelijkheid tegen den knaap. Hij gromde en vloekte als gewoonlijk tegen juffrouw Osborne, maar hij glimlachte, als George te laat beneden kwam voor het ontbijt.

Juffrouw Osborne, George's tante, was een verwelkte oude vrijster, gebroken door meer dan veertig jaar van saaiheid en ruwe bejegening. Het was niet moeilijk voor een knaap met temperament over haar den baas te spelen. En als George iets van haar wilde hebben, van de jampotten in haar kasten tot de gebarsten en opgedroogde oude verf in haar verfdooos toe (de oude verfdooos, die zij gebruikt had, toen zij een leerlinge van den heer Smee was en nog bijna jeugdig en in den bloei van haar leven was), dan nam George bezit van het voorwerp zijner wenschen, en nadat hij dat verkregen had, nam hij geen verdere notitie van zijn tante.

Tot vriend en intiemen kameraad had hij een verwaanden ouden schoolmeester, die hem vleide, en een vleier, ouder dan hij, dien hij kon afranselen. Het was de grootste vreugde van mevrouw Todd hem met haar jongste dochter, Rosa Jemima, een schat van een kind van acht jaar, alleen te laten. „Het kleine paartje was zoo aardig om te zien,” zeide zij (maar niet tegen de menschen van de „Square”, daarvan kunt u verzekerd wezen). „Wie weet, wat er nog gebeurt? Is het geen aardig paartje?” dacht de dwaze, liefhebbende moeder.

De gebroken, oude grootvader van moederszijde zat eveneens onder de plak van den kleinen tiran. Hij kon niet anders dan eerbied koesteren voor een jongen, die zulke mooie kleeren droeg en met een palfrenier achter zich reed. Van zijn kant hoorde George steeds grove beledigingen en onkiesche satiren op den ouden man gericht door diens meedoogenloozen ouden vijand, den heer Osborne. Osborne placht den ander den ouden bedeelde, den ouden kolenman, den ouden bankroetier te noemen en nog tal van dergelijke ruwe, smadelijke namen. Hoe kon de kleine George zulk een diep vernederd man eerbiedigen? Enkele maanden, nadat hij bij zijn grootvader van vaderskant was gekomen, stierf mevrouw Sedley. Hij toonde niet al te veel verdriet. Hij kwam zijn moeder in een mooi nieuw rouwpak opzoeken en was heel boos, dat hij niet naar een tooneelstuk kon gaan, waarop hij zijn zinnen had gezet.

De ziekte van haar moeder had Amelia in beslag genomen en was misschien haar behoud geweest. Wat weten de mannen af van de martelingen, welke vrouwen te verduren hebben? Wij zouden gek worden, als wij een honderdste gedeelte van die dagelijksche pijnen moesten verdragen, welke geduldig door vele vrouwen geleden worden. Oneindige slavernij zonder belooning; voortdurende teederheid en vriendelijkheid door even zooveel wreedheid beantwoord; liefde, arbeid, geduld, waakzaamheid, zonder zelfs een goed woord er voor terug te ontvangen; hoevelen van haar moeten dit alles in stilte verdragen en moeten de wereld toch een vroolijk gezicht toonen, alsof zij niets voelen. Teedere slaven, die zij zijn, moeten zij wel huichelen en zwak wezen.

Van haar stoel was Amelia's moeder naar haar bed gedragen en zij stond er nooit meer van op, en mevrouw Osborne verliet de sponde nooit, behalve als zij naar George toesnelde. De oude dame misgunde haar zelfs die zeldzame bezoeken, zij, die eens een vriendelijke, glimlachende, goedhartige moeder was geweest in de dagen van voorspoed, maar die door armoede en ziekelijkheid gebroken was. Haar ziekte en vervreemding roerden Amelia niet. Zij stelden haar eerder in staat de andere ramp te dragen, waaronder zij leed en het voort-

durend geroep van de zieke belette haar er aan te denken. Amelia verdroeg haar scherpheid met veel zachtzinnigheid; zij streek het kussen onder het rusteloze hoofd glad; had altijd een vriendelijk antwoord gereed voor de ontevreden stem; troostte de lijderes met hoopvolle woorden, welke haar vroom, eenvoudig hart het best voelen en uiten konden, en sloot de oogen, die haar eens zoo teeder hadden aangekeken.

Daarna wijdde zij al haar tijd en teederheid om haar ouden vader te troosten en te steunen, den ouden man, die zulk een zwaar verlies geleden had en verpletterd door den slag, welke hem trof, nu geheel alleen op de wereld was. Zijn vrouw, zijn eer, zijn fortuin, alles, waaraan hij het meeste waarde hechtte, was hem ontnomen. Alleen Amelia was er om hem ter zijde te staan en met haar teedere armen den bevenden, gebroken ouden man te steunen. Wij zullen de geschiedenis niet verhalen; het zou al te saai en vervelend wezen. Ik zie de Kermis der IJdelheid er al bij gapen: *d'avance*.

Toen op zekeren dag de jongeheeren in het studeervertrek ten huize van den Weleerwaarden heer Veal verzameld waren en de huispredikant van den Hooggeboren heer, graaf Bareacres, als gewoonlijk hoogdravende gesprekken voerde, hield een chic rijtuig stil voor de deur met het beeld van Athenè versierd, en twee heeren stapten uit. De jongeheeren Bangles renden naar het raam met een flauw vermoeden, dat hun vader uit Bombay gekomen was. De groote, vlegelachtige leerling van drie en twintig, die stilletjes over een passage in Eutropius zat te huilen, drukte zijn veronachtzaamden neus tegen de ruiten plat en keek naar de met vier paarden bespannen koets, terwijl de *lacquais de place* van den bok sprong en de heeren uit het rijtuig hielp.

„Het is een dunne en een dikke,” zeide de heer Bluck, toen er luid op de deur geklopt werd. Iedereen toonde belangstelling, vanaf de huispredikant, die hoopte de vaders van eenige toekomstige leerlingen te zien, tot jongeheer George, blijde, dat hij een voorwendsel had zijn boek neer te leggen.

De jongen in de schunnige livrei, met verkleurde koperen knopen, die altijd zijn nauwsluitend jasje aanschoot om de deur te openen, kwam het studeervertrek binnen en zeide: „Twee heeren wenschen jongeheer Osborne te spreken.” De leeraar had juist dien morgen een kleine woordenwisseling met dien jongenheer gehad, een verschil van meening omtrent het meebrengen van pistaches op school; maar zijn gelaat nam zijn gewone uitdrukking van minzame hoffelijkheid aan, toen hij zeide: „Jongeheer Osborne, ik geef u mijn volle toestemming uw vrienden uit het rijtuig te spreken — aan wie ik u verzoek de beleefde groeten van mezelf en mevrouw Veal over te brengen.”

George begaf zich naar de ontvangkamer en zag twee vreemdelingen, die hij met het hoofd in den nek op zijn gewone hooghartige manier aankeek. Een was dik, met een snor, de ander was lang en mager, met een blauwe gekleede jas, bruin gelaat en grijzende haren.

„Groote God, wat lijkt hij op hem!” zeide de lange heer ontsteld. „Kun je raden, wie wij zijn, George?”

Het gelaat van den jongen werd met een blos overtoegen, zooals gewoonlijk als hij ontroerd was, en zijn oogen begonnen te schitteren. „Ik ken den ander niet,” zeide hij, „maar ik zou denken, dat u majoor Dobbin was.”

Het was onze oude vriend inderdaad. Zijn stem beefde van plezier, toen hij den jongen begroette, hij nam diens beide handen in de zijne en trok den knaap naar zich toe.

„Je moeder heeft met je over mij gesproken — niet?”

„Dat heeft zij,” antwoordde George, „honderden, honderden malen.”

HOOFDSTUK LVII.

Oppoffering en liefde.

De oude Osborne stelde er een zekere eer en genoegen in, dat Sedley, zijn vroegere concurrent, vijand en weldoener, in diens laatste levensdagen zoo volkomen verslagen en vernederd was, dat hij genoodzaakt was geldelijken steun aan te nemen van den man, die hem het meest benadeeld en beleedigd had. De voorspoedige man van de wereld vervloekte den ouden armlastige en ondersteunde hem van tijd tot tijd. Als hij George geld voor zijn moeder ter hand stelde, gaf hij den jongen door middel van zinspelingen, op zijn grove, ruwe wijze geuit, te verstaan, dat George's grootvader van moederszijde maar een ellendige, oude bankroetier was, afhankelijk van anderen, en dat John Sedley den man, dien hij reeds ik weet niet hoeveel geld verschuldigd was, wel dankbaar mocht wezen voor den bijstand, welken Osborne nu zoo edelmoedig was te verleenen. George bracht de met zooveel vertoon gegeven gelden aan zijn moeder en aan den gebroken weduwnaar. Dezen laatste te verzorgen en te troosten was nu haar voornaamste levensdoel. Het kereltje behandelde den zwakken en teleurgestelden ouden man uit de hoogte.

Het mag Amelia's gebrek aan eigenwaarde toonen, dat zij deze geldelijke weldaden van haar vaders vijand aannam. Maar eigenwaarde en deze arme vrouw waren nooit veel met elkaar in aanraking gekomen. Een aard, welke van nature eenvoudig was en bescherming vroeg; een lange periode van armoede en vernedering, van dagelijksche ontberingen en harde woorden, van liefdediensten, waarvoor men haar nooit erkentelijk was, dat was haar lot geweest, bijna zoo lang zij vrouw was, of sedert haar onzalig huwelijk met George Osborne. Gij, die ziet, dat uw meerderen deze schande moedig dagelijks dragen, geduldig lijden onder de veronachtzaming van de fortuin, vriendelijk en onbeklaagd, arm en eenigszins veracht om hun armoede, verwaardigt gij u ooit van uw voetstuk van voorspoed af te dalen en de voeten van die arme, vermoede stakkers te wasschen? De gedachte aan hen alleen is afschuwelijk en verachtelijk. „Er moeten standen wezen — er moeten rijken en armen zijn,” zegt Dives, terwijl hij smakkend zijn Bordeaux drinkt (het is mooi, als hij Lazarus, die buiten onder het raam zit, de kliekjes stuurt). Volkomen waar; maar bedenk eens, hoe geheimzinnig en dikwijls onverklaarbaar zij is — die loterij van het leven, die dezen man het purper en het fijne linnen toebedeelt en genen lompen als kleedingstukken en honden als vertroosters zendt.

Eveneens moet ik bekennen, dat Amelia zonder veel morren, integendeel, met iets, dat veel van dankbaarheid had, de kruimels oprapte, welke haar schoonvader zoo nu en dan liet vallen, en daarmee haar eigen vader voedde. Zoodra zij begreep, dat het haar plicht was, lag het in den aard van deze jonge vrouw (dames, zij is nog maar dertig en wij verkiezen haar op dezen leeftijd nog een jonge vrouw te noemen) — lag het, zooals ik zeide, in haar aard, zichzelf op te offeren en alles aan de voeten van het voorwerp harer liefde te leggen.

Gedurende hoevele lange nachten had zij haar vingers kapot gewerkt voor den kleinen Georgy, toen hij nog bij haar was; welk een slagen, minachting, ontbering en gebrek had zij niet ter wille van haar vader en moeder verduurd! En ondanks deze stille onderwerping en opofferingen, respecteerde zij zichzelf niet meer, dan de wereld haar respecteerde; maar ik geloof, dat zij zichzelf een lafhartig, verachtelijk wezen vond, wier voorspoed nog te goed voor haar verdiensten was. O, arme vrouwen! O, arme martelaressen en slachtoffers, die in stilte lijdt, wier leven een kwelling is, die in uw slaapkamer op de pijnbank ligt en die dagelijks uw hoofd op het blok legt in het salon; iedere man, die uw smarten gadeslaat, of eens een blik achter de schermen slaat, waar gij gemarteld wordt, moet u beklagen — en — God danken, dat hij een baard heeft. Ik herinner mij, dat ik jaren geleden in een gevangenis voor idioten en gekken te Bicêtre, bij Parijs, een armen stakker zag, gebogen onder den druk van zijn gevangenschap en

zijn eigen zwakheid, aan wien één van ons gezelschap voor een halven stuiver snuif gaf in een peperhuisje. Deze vriendelijkheid was den armen epilepticus te machtig. Hij schreide smartelijk van verrukking en dankbaarheid: indien iemand u of mij duizend pond per jaar gaf, of ons leven redde, dan zouden wij niet zoo ontroerd kunnen wezen. En als je een vrouw goed tiranniseert, dan zal je ondervinden, dat een weinig vriendelijkheid haar uitwerking op haar niet mist en tranen in haar oogen brengt, alsof je een weldoende engel waart.

Enkele van dergelijke belooningen waren de beste, welke het lot de arme, kleine Amelia toebedeelde. Haar leven, niet onvoorspoedig begonnen, was hiertoe afgedaald — een afschuwelijke gevangenis en een lange, onteerende slavernij. De kleine George zocht haar soms op in haar gevangenschap en zijn flauwe straaltjes van aanmoediging brachten haar vertroosting. Russell Square was de grens van haar gevangenis: zij mocht er zoo nu en dan eens heen wandelen, maar zij was 's nachts altijd terug om in haar cel te slapen; droevige plichten te vervullen; bij ondankbare ziekbedden te waken; de kwellingen en de tirannie van klagenden, teleurgestelden ouderdom te verdragen. Hoevele duizenden menschen zijn er niet, voor het grootste gedeelte vrouwen, die gedoemd zijn deze lange slavernij te verduren? — die verpleegsters zonder loon — liefdezusters, als u ze zoo wilt noemen, zonder de poëzie en de gewaarwordingen van opoffering — die onbeklaagd strijden, vasten, waken en lijden; en die eenzaam en onteerd wegwijnen. De verborgen en ontzagwekkende wijsheid, die het menschelijk lot toebedeelt, behaagt het aldus de liefsten, besten en wijsten onder hen te vernederen en terneer te drukken; en de egoïsten, de verdorvenen en de dwazen te verheffen. O, wees nederig, broeder, in uw voorspoed! Wees vriendelijk voor hen, die minder gelukkig zijn, zoo niet waardiger. Bedenk toch, wat recht hebt gij om te verachten, gij, wiens deugd een tekortkoming van de verleiding is, wiens voorspoed wellicht louter geluk is, wiens rang het toeval van uw voorvaderen kan zijn, wiens welvaart waarschijnlijk een satire is.

Amelia's moeder werd begraven op het kerkhof te Brompton; juist op zulk een regenachtigen, donkeren dag, zooals Amelia zich herinnerde, toen zij er voor de eerste maal kwam om met George in het huwelijk te treden. Haar zoontje zat naast haar in zijn schitterende, nieuwe rouwkleeren. Zij herinnerde zich de oude banksluitster en den voorzanger. Haar gedachten waren elders, terwijl de predikant las. Als zij George's hand niet in de hare had gehad, zou zij wel geruild willen hebben met — Daarna, zooals gewoonlijk, voelde zij zich beschaamd over haar zelfzuchtige gedachten en bad gesterkt te worden om haar plicht te doen.

Aldus nam zij zich vast voor haar ouden vader gelukkig te maken. Zij sloofde, zwoegde, lapte en verstelde, zong en speelde triktrak, las uit de courant voor, bereidde schoteltjes voor den ouden Sedley, nam hem trouw mee uit wandelen in Kensington Gardens of op de landwegen van Brompton, luisterde met onvermoeide glimlachjes en liefdevolle huichelarij naar zijn verhalen, of zat naast hem te peinzen, met haar eigen gedachten en herinneringen bezig, terwijl de zwakke, klagende oude man zich in het zonnetje koesterde op de bankjes van het park en snapte over het onrecht hem aangedaan en zijn verdrietelijkheden.

Wat waren de gedachten van die weduwe droevig en onbevredigend! De kinderen, welke de hellingen en breede paden van het park op en neer renden, herinnerden haar aan George, die haar ontnomen was; de eerste George was haar ontnomen: haar zelfzuchtige en zondige liefde was in beide gevallen streng gestraft. Zij trachtte zich er van te overtuigen, dat zij het verdiend had. Zij was zulk een vreeselijk slechte zondares. Zij was geheel alleen op de wereld.

Ik weet, dat het verslag van dit soort van cellulaire gevangenschap ondragelijk saai is, tenzij het verlevendigd wordt door een vroolijk of humoristisch voorval — een teerhartigen cipier, bijvoorbeeld, of een boertigen commandant van het fort, of een muis, die te voorschijn komt en met den baard en de bakkebaarden van Latude speelt, of een onderaardsche gang onder het kasteel door Trenck gegraven met zijn nagels en een tandenstoker: de geschiedschrijver heeft u niet zulk een opwekkend voorval in het verhaal van Amelia's gevangenschap mede te deelen. Stel u haar heel droevig voor, gedurende dit tijdperk, maar altijd tot een glimlachje

bereid, als men haar aansprak; onder zeer nederige, arme, om niet te zeggen vulgaire, levensomstandigheden; liedjes zingend, puddingen makend, kaartspelend, en kousenstoppend voor haar ouden vader. Dus wat kan het ons schelen, of zij al of niet een heldin is; mogen gij en ik, hoe oud, brommerig en bankroet wij ook zijn — in onze laatste dagen een vriendelijken, zachten schouder hebben om op te steunen, en een teedere hand, die de kussens gladstrijkt, waarop onze oude, jichtige ledematen zich uitstrekken.

Na zijn vrouws dood ging de oude Sedley heel veel van zijn dochter houden; en Amelia vond troost, omdat zij haar plicht jegens den ouden man deed. Maar wij zijn niet van plan deze twee langen tijd in zulk een armelijke en nederige positie te laten. Beteren dagen, voor zoover het aardschen voorspoed betreft, stonden deze twee te wachten. Misschien heeft de vernuftige lezer reeds geraden, wie de gezette heer was, welke George op school bezocht in gezelschap van onzen ouden vriend, majoor Dobbin. Nog een oude bekende was naar Engeland teruggekeerd, en op een tijdstip, dat zijn tegenwoordigheid hoogstwaarschijnlijk van grooten troost voor zijn verwanten daar zou wezen.

Nadat majoor Dobbin er gemakkelijk in geslaagd was van zijn goedhartigen commandant verlof te krijgen om naar Madras te gaan en van daar vermoedelijk naar Europa, voor dringende persoonlijke aangelegenheden, reisde hij dag en nacht, totdat hij het doel van zijn reis bereikt had, en hij zette er zooveel spoed achter, dat hij met hooge koorts te Madras aankwam. De bedienden, welke hem vergezelden, brachten hem in ijelenden toestand naar het huis van den vriend, bij wien hij besloten was te logeeren tot zijn vertrek naar Europa; en men dacht vele dagen, dat hij nooit verder zou reizen dan het kerkhof van St. George's, waar de troepen een salvo zouden afvuren over zijn graf, en waar menig dapper officier ver van zijn vaderland verwijderd ligt.

Terwijl de arme kerel hier aldus in zijn koorts lag te woelen, konden zij, die bij hem waakten, hem over Amelia hebben hooren ijlen. De gedachte, dat hij haar nooit weer zou zien, benauwde hem in zijn heldere oogenblikken. Hij meende, dat zijn laatste uurtje geslagen was; en hij maakte plechtige voorbereidselen voor zijn groote reis, stelde orde op zijn zaken in deze wereld en liet zijn weinige bezittingen na aan hen, die hij het liefst wilde, dat er van profiteerden. De vriend, in wiens huis hij ziek lag, teekende zijn testament. Hij wenschte begraven te worden met een bruin kettinkje van haar gemaakt, dat hij om zijn hals droeg en dat hij, om de waarheid te zeggen, van Amelia's kamenier te Brussel had gekregen, toen het haar van de jeugdige weduwe afgeknipt werd gedurende den koortsaanval, welke haar na den dood van George Osborne op de hoogvlakte bij Mont St. Jean aan het ziekbed kluisterde.

Hij werd beter, knapte op, zonk weer in, nadat hij een kuur van aderlating en calomel ondergaan had, wat aantoonde hoe krachtig zijn gestel van huis uit was. Hij was niet veel meer dan een geraamte, toen men hem aan boord bracht van den *Ramchunder*, een Oostindievaarder, kapitein Bragg, komende van Calcutta en die Madras aandeed; hij was zoo zwak en uitgeput, dat zijn vriend, die hem tijdens zijn ziekte verzorgde, voorspelde, dat de brave majoor de zeereis niet zou overleven en dat hij op den een of anderen morgen in een doodskleed, bestaande uit vlaggedoek en hangmat, langs het schip naar beneden gelaten zou worden en het reliquie, dat hij op zijn hart droeg, mee in de baren zou nemen. Maar of het de zeelucht was of de hoop, welke weer in hem oprees, van af den dag, dat het schip onder zeil ging en huiswaarts koerste, begon onze vriend op te knappen en hij was weer heelemaal in orde (ofschoon zoo mager als een hout) vóór de boot de Kaap bereikte.

„Kirk zal ditmaal tevergeefs op zijn majoorstitel wachten,” zeide hij met een glimlach; „hij zal verwachten bevorderd te worden tegen den tijd, dat het regiment het vaderland bereikt.” Want het moet vooropgesteld worden, dat, terwijl de majoor te Madras ziek lag, waarheen hij zich zoo verschrikkelijk gehaast had, het dappere — de, dat vele jaren buitenslands was geweest, wiens verblijf in het vaderland door den veldslag bij Waterloo verijdeld was, en bevel had gekregen van Vlaanderen naar Indië te vertrekken, naar huis was geroepen; en de majoor had zijn makkers kunnen vergezellen, als hij verkozen had op hun aankomst te Madras te wachten.

Misschien voelde hij niet veel lust zich in zijn uitgeputten toestand aan de hoede van Glorvina toe te vertrouwen. „Ik denk, dat juffrouw O'Dowd mijn dood zou zijn geweest,” zeide hij lachend tegen een medereiziger, „indien wij haar aan boord hadden gehad, en als ze mijn ondergang bewerkt had, dan zou zij een aanval op jou gewaagd hebben, wees daar maar zeker van, om je als buit Southampton binnen te brengen, Jos, ouwe jongen.”

Want het was inderdaad niemand anders dan onze dikke vriend, die ook aan boord van den *Ramchunder* was. Hij had tien jaren in Bengalen gewoond. — Voortdurend diners, rijsttafels, licht bier en bordeaux, het gezwoeg op de „Cutcherry” en de glazen brandy-pawnee, welke hij genoodzaakt was daar te gebruiken, hadden hun uitwerking op den Sedley van Waterloo niet gemist. Een zeereis naar Europa werd noodig voor hem geoordeeld — en daar hij zijn vollen tijd in Indië gediend had, en mooie betrekkingen bekleed had, welke hem in staat stelden een belangrijke som gelds ter zijde te leggen, kon hij, òf met een goed pensioen in het vaderland blijven, òf terugkeeren en dien rang in den dienst weer innemen, waarop hij volgens zijn ancienniteit en zijn veelzijdige talenten aanspraak kon maken.

Hij was heel wat magerder, dan toen wij hem de laatste maal zagen, maar hij had in statigheid en deftigheid van voorkomen gewonnen. Hij droeg weer de knevels, waar hij uit hoofde van zijn diensten bij Waterloo recht op had en hij liep met een verschrikkelijk air op het dek, met een schitterende fluweelen pet met goudgalon, behangen met een overvloed van sieraden, zooals spelden en juweelen. Hij ontbeet in zijn hut en kleeedde zich even zwierig om op het achterdek te verschijnen, alsof hij naar Bond Street moest, of naar de renbaan te Calcutta. Hij bracht een inlandschen bediende mee, die zijn lijfknecht en pijpendrager was; en die het Sedley-wapen in het zilver op zijn tulband had. Die Oostersche ondergeschikte had een ellendig bestaan onder de tirannie van Jos Sedley. Jos was even ijdel als een vrouw en besteedde evenveel tijd aan zijn toilet als een verwelkende schoonheid. De jongere passagiers, Chaffers van het 150ste, en de arme, kleine Ricketts, die na een derden aanval van koorts naar huis ging, plachten Sedley aan het praten te krijgen aan de gemeenschappelijke tafel aan boord, en lieten hem wonderbaarlijke verhalen vertellen van hemzelf en van zijn heldendaden tegen Napoleon en tijgers. Hij voelde zich gewichtig, toen hij het graf van den keizer te Longwood bezocht, en hij die heeren en de jeugdige officieren van het schip, majoor Dobbin was er niet bij, den geheelen slag van Waterloo beschreef en het scheelde niet veel, of hij beweerde, dat Napoleon nooit naar St. Helena zou zijn gegaan, als hij, Jos Sedley, er niet geweest was.

Na St. Helena verlaten te hebben, werd hij heel gul en deed een groote hoeveelheid van den scheepsvoorraad, bordeaux, vleesch in blik, en groote vaten met soda-water, welke voor zijn privé gebruik meegenomen waren, van de hand. Er waren geen dames aan boord; de majoor gunde den burger den voorrang, en aldus was hij eerste dignitaris aan tafel; en hij werd door kapitein Bragg en de officieren van den *Ramchunder* met den eerbied behandeld, welke zijn rang waarborgde. Hij verdween gedurende een tweedaagschen storm, door een panischen schrik bevangen, liet planken voor de patrijspoorten van zijn hut slaan en bleef daar en las de „Waschvrouw van Finchley Common,” aan boord van den *Ramchunder* achtergelaten door lady Emily Hornblower, echtgenoot van den Weleerwaarden Silas Hornblower, toen op hun reis naar de Kaap, waar de weleerwaarde heer zendeling was; maar voor gemeenschappelijk gebruik had hij een voorraad romans en tooneelstukken meegenomen, welke hij aan de overigen op het schip uitleende, en hij maakte zich bij iedereen aangenaam door zijn welwillendheid en minzaamheid.

Verscheidene avonden, als het schip de bruisende, donkere baren kliefde, de maan en de sterren aan den hemel, terwijl de bel de wacht in en uit luidde, zaten de heer Sedley en de majoor op het promenadedek van het schip en praatten over huis, terwijl de majoor zijn sigaar rookte en de burger aan de „hookah” trok, welke zijn bediende voor hem had klaargemaakt.

Het was merkwaardig met welk een volharding en vindingrijkheid majoor Dobbin het gesprek op Amelia en haar zoontje wist te brengen. Jos, niet best te spreken over zijn vaders tegenspoeden en diens verzoeken om geld zonder eenige plichtplegingen, werd door den majoor

gestust, die hem op de rampen en den hoogen leeftijd van den ouden heer wees. Misschien woonde hij liever niet bij het oude echtpaar — wier gewoonten en dagverdeelingen wellicht niet overeenstemden met die van een jongeren man, die aan ander gezelschap gewend was (Jos boog bij dit compliment); maar de majoor wees hem er op, hoevele voordeelen er voor Jos Sedley aan verbonden zouden wezen een eigen huis in Londen te hebben, en niet een vrijgezellenwoning, zooals vroeger; dat zijn zuster Amelia er juist de persoon voor zou wezen de huishouding te bestieren; hoe elegant, hoe liefdallig zij was en wat een beschaafde manieren zij had. Hij deed verhalen over het succes, dat mevrouw George Osborne vroeger te Brussel had, en in Londen, waar zij bewonderd werd door aanzienlijke personen; en daarna zinspeelde hij er op, wat een goed werk Jos zou doen, als hij George naar een goede school stuurde en een man van hem maakte; want zijn moeder en haar ouders zouden hem zeker verwennen. In één woord, deze listige majoor liet den burger beloven voor Amelia en haar onbeschermd kind te zorgen. Hij wist nog niet, welke gebeurtenissen er plaats gegrepen hadden in de familie Sedley; dat de dood de moeder weggerukt had en dat rijkdom Amelia den kleinen Georgy had ontnomen. Maar het is een feit, dat deze verliefde heer van middelbaren leeftijd dag en nacht aan mevrouw Osborne dacht, en dat hij er zich met hart en ziel op toelagde, haar goed te doen. Hij vleide, bepraatte, complimenteerde Jos Sedley, flikflooide hem, en dat alles met een volharding en hartelijkheid, waarvan hij zich waarschijnlijk niet bewust was: maar mannen, die ongehuwde zusters of zelfs dochters hebben, herinneren zich misschien wel, hoe buitengewoon aardig heeren tegen de mannelijke familieleden zijn, als zij de vrouwelijke het hof maken; en misschien werd die schelm van een Dobbin wel door een dergelijke huichelarij aangespoord.

Het is een feit, dat majoor Dobbin ernstig ziek aan boord van den *Ramchunder* kwam, en gedurende de drie dagen, dat hij in de haven van Madras lag, niet begon op te knappen; evenmin vroolijkte hij op, toen zijn oude kennis, de heer Sedley, aan boord verscheen en hij dien herkende, niet voordat zij op zekeren dag een gesprek voerden, toen de majoor afgemat op dek was gebracht. Hij deelde Jos toen mee, dat hij dacht ten doode opgeschreven te zijn; hij had zijn peetkind iets in zijn testament vermaakt; en hij hoopte, dat mevrouw Osborne hem in vriendschap zou gedenken en gelukkig zou wezen in het huwelijk, dat zij op het punt stond aan te gaan.

„Gehuwd? geen denken aan,” antwoordde Jos; „hij had een brief van haar gehad; zij zeide niets van het huwelijk, en het was, tusschen twee haakjes, heel merkwaardig, dat zij hem mededeelde, dat majoor Dobbin ging trouwen en dat zij hoopte, dat *hij* gelukkig zou wezen.”

Wat waren de data van Sedley's brieven uit Europa? De burger haalde ze. Zij waren twee maanden later gedateerd dan die van den majoor; en de scheepsdokter wenschte zichzelf geluk met de behandeling, die hij op zijn nieuwen patiënt toegepast had, die door den geneesheer uit Madras met heel weinig hoop aan boord was gebracht; want vanaf den dag, dat hij hem een andere medicijn toediende, begon majoor Dobbin te beteren. En aldus was het, dat die waarde officier, kapitein Kirk, zijn majoorstitel niet kreeg.

Na St. Helena waren majoor Dobbin's opgewektheid en kracht van dien aard, dat zij al zijn medereizigers verbaasden. Hij maakte pret met de adelborsten, batonneerde met de maats, klom als een jongen in het want, zong op zekeren avond een komisch lied tot groot vermaak van het geheele gezelschap, dat na het souper onder een grogje bijeen zat, en hij werd zoo vroolijk, levendig en beminnelijk, dat zelfs kapitein Bragg, die gedacht had, dat er niet veel bij zijn passagier zat, en hem in het eerst een bedeesden kerel vond, wel moest erkennen, dat de majoor een gesloten, maar een knap en verdienstelijk officier was. „Hij heeft geen erg gedistingeerde manieren,” zeide Bragg tegen zijn eersten stuurman; „hij zou niet op zijn plaats zijn in 'Government House', Roper, waar lord en lady William zoo vriendelijk tegen mij waren en mij in het bijzijn van het geheele gezelschap een hand gaven, en mij aan het diner uitnodigden een potje bier met hem te drinken, waar de opperbevelhebber zelf bij was; hij heeft geen manieren, maar hij heeft iets —” Deze opinie bewees, dat kapitein Bragg zoowel onderscheidingsvermogen als mensch bezat, als bekwaamheid als scheepskapitein.

Maar toen er een periode van windstilte intrad, op het oogenblik dat de *Ramchunder* ongeveer tien dagen zeilens van Engeland verwijderd was, werd Dobbin zoo ongeduldig en uit zijn humeur, dat het de verwondering opwekte van die kameraden, die zijn opgewektheid en goed humeur bewonderd hadden. De bui dreef niet over, voor de wind weer op kwam zetten, en hij verkeerde in een zeer opgewonden toestand, toen de loods aan boord kwam. Goeie God, wat klopte zijn hart, toen de twee bekende torenspitsen van Southampton in het gezicht kwamen!

HOOFDSTUK LVIII.

Onze vriend, de Majoor.

Onze majoor had zich zoo populair gemaakt aan boord van den *Ramchunder*, dat, toen hij en de heer Sedley in de welkome landingsboot stapten, welke hen aan land zou brengen, de geheele bemanning, manschappen en officieren, nadat de beroemde kapitein Bragg het sein gegeven had, majoor Dobbin luide toejuichten en deze laatste boog hevig blozend zijn hoofd bij wijze van dank. Jos, die hoogstwaarschijnlijk meende, dat het gejuich voor hemzelf was, nam zijn muts met goudgalon af en zwaaide er majestueus mee tegen zijn vrienden, en zij werden naar de kust geroeid en landden met zeer veel waardigheid op de pier, vanwaar zij zich naar het „Royal George Hotel” begaven.

Ofschoon de aanblik van die schitterende runderrollade en de zilveren drinkkan, welke aan echt Britsch eigengemaakt „ale” en „porter” deed denken, welke jaar in jaar uit den reiziger bij zijn terugkeer uit het buitenland begroet, als hij de koffiekamer van de „George” betreedt, zoo opwekkend en verrukkelijk is, dat iemand, die zulk een comfortabele, gezellige, huiselijke Engelsche herberg betreedt er wel enkele dagen zou willen blijven, begon Dobbin toch dadelijk over een postwagen te spreken, en niet zoodra bevond hij zich te Southampton, of hij wenschte op weg naar Londen te zijn. Jos wilde er echter niet van hooren dien avond te vertrekken. Waarom zou hij een nacht in een postwagen doorbrengen in plaats van in een groot, golvend, donzig veerenbed, dat daar gereed was om de afschuwelijk kleine, smalle krib te vervangen, waarin de statige, dikke Bengaalsche heer gedurende de zereis opgesloten was geweest? Hij kon er niet over denken verder te gaan vóór zijn bagage ingeklaard was of zonder zijn Spaansche peper te reizen.

Dus was de majoor genoodzaakt tot den volgenden dag te wachten en hij zond een brief naar zijn familie, waarin hij zijn komst aankondigde en smeekte Jos de belofte af ook naar diens eigen bloedverwanten te schrijven. Jos beloofde het, maar hij hield zijn belofte niet. De kapitein, de scheepsdokter en een of twee passagiers kwamen bij de twee heeren in de herberg dineeren — Jos sloofde zich uit om een schitterend diner te bestellen; en hij beloofde den volgenden dag met den majoor naar de stad te gaan. De waard zeide, dat het hem goed deed den heer Sedley zijn eerste pint „porter” te zien drinken. Als ik tijd had en uit dorst te weiden, zou ik een hoofdstuk schrijven over die eerste pint „porter” op Engelschen bodem gedronken. Ach, wat is die heerlijk! Het is de moeite waard een jaar van huis te gaan alleen om van die eerste teug te genieten.

Den volgenden morgen verscheen majoor Dobbin volgens zijn gewoonte keurig geschoren en gekleed. Het was zelfs nog zoo vroeg, dat niemand in huis op was, behalve die bewonderenswaardige schoenenjongen uit een herberg, die nooit slaap noodig schijnt te hebben; en de

majoor kon het luid gesnork van de verschillende gasten en bewoners op de gangen hooren, toen hij krakend door die duistere corridors liep. Vervolgens sloop de nooit slapende schoenenjongen gappend van deur tot deur en verzamelde bij elk de rijglaarzen, kaplaarzen en molières, welke buiten stonden. Daarna stond Jos' inlandsche bediende op en begon zijn meesters uitgebreide toilet-uitrusting gereed te zetten en zijn pijp klaar te maken: en niet lang daarna ook de dienstmeisjes, en toen zij den bruinen man in de gang tegenkwamen, gilden zij en zagen hem voor den duivel aan. Hij en Dobbin struikelden over haar emmers in de gang, daar zij de dekken van de „Royal George” aan het schrobben waren.

Toen de eerste ongeschoren kellner verscheen en de deur van de herberg ontsloot, vond de majoor, dat de tijd voor vertrek aangebroken was en beval hij oogenblikkelijk een postwagen te laten voorkomen, zoodat zij konden vertrekken.

Daarop richtte hij zijn schreden naar de kamer van den heer Sedley en opende hij de gordijnen van het reusachtig groote bed, waarin de heer Jos lag te snorken. „Sta op! Sedley,” zeide de majoor, „het is tijd om te vertrekken; binnen een half uur zal de wagen voor zijn.”

Jos vroeg grommend van onder de dekens, hoe laat het was; maar toen hij ten slotte van den blozenden majoor (die nooit leugens opdischte, hoezeer die ook in zijn eigen voordeel mochten wezen) te hooren kreeg, hoe laat het werkelijk was, brak hij in een stortvloed van vloeken uit, dien wij hier maar niet zullen herhalen, maar waarbij hij Dobbin te verstaan gaf, dat het tot schade zijner ziel zou wezen, als hij op zulk een uur opstond, dat de majoor naar de maan kon loopen, maar dat hij niet met Dobbin mee zou reizen en dat het alleronvriendelijkst en hoogst onbeleefd was om op een dergelijke manier iemands slaap te verstoren! Waarop de uit het veld geslagen majoor den terugtocht moest blazen, om Jos zijn verstoorden slaap weer te laten hervatten.

Spoedig daarna kwam de wagen voor en de majoor wilde niet langer wachten. Als hij een Engelsche edelman op een plezierreisje was geweest, of de courier voor een krant, welke spoedberichten overbracht (met Gouvernements-depêches legt men het gewoonlijk kalmer aan), had hij niet sneller kunnen reizen. De postiljons verwonderden zich over de fooien, die hij onder hen uitdeelde. Wat zag het er buiten vroolijk en groen uit, terwijl de postwagen langs de mijlpalen snelde, door heldere provincie-stadjes, waar de waarden naar buiten kwamen om hem met glimlachjes en buigingen te verwelkomen; langs aardige herbergen aan den weg, waar het uithangbord aan de olmen hing en de paarden en koetsiers in de schaduw der boomen hun dorst leschten; langs oude landhuizen en parken; landelijke dorpjes rondom oude, grijze kerkjes — en door het bekoorlijke, vriendelijke Engelsche landschap. Bestaat zijns gelijke op aarde? Het schijnt een huiswaarts-keerend reiziger zoo vriendelijk toe — het schijnt hem te verwelkomen, terwijl hij er door reist. Welnu, majoor Dobbin passeerde dit alles van Southampton naar Londen, en zonder veel meer te zien dan de mijlpalen langs den weg. Hij verlangde er zoo naar zijn ouders te Camberwell weer te zien, weet u.

Hij gunde zich haast den tijd niet om van Piccadilly naar zijn vroegere kamers in de „Slaughter” te gaan, waarheen hij getrouwd reed. Verscheidene jaren waren verlopen, sedert hij er voor het laatst was, sedert hij en George als jonge mannen er dikwijls gefuifd en gesmuld hadden. Hij was nu een oude vrijer geworden. Zijn haar was peper- en zoutkleurig en hij was in dien tusschentijd heel wat bezadigder geworden. Daar stond echter de oude kellner aan de deur in hetzelfde vette, zwarte pak, met dezelfde onderkin en hangwangen, hetzelfde charivari aan zijn horlogeketting, die met het geld in zijn zakken rinkelde als voorheen, en die den majoor ontving, alsof hij niet langer dan een week geleden vertrokken was. „Breng de koffers van den majoor op drie-en-twintig, dat is zijn kamer,” zeide John, en legde niet de minste verbazing aan den dag. „Gebraden gevogelte aan het diner, niet waar. Is u niet getrouwd? Men zeide, dat u getrouwd was — de Schotsche geneesheer van u was hier. Nee, het was kapitein Humby van het Drie-en-dertigste, dat ingedeeld was bij het — de in Indië. Wilt u wat warm water hebben? Waarom komt u in een sjees, [is een diligence niet goed genoeg?” En met deze woorden ging de trouwe kellner, die iederen officier, die daar gelogeerd had, kende en zich dien herinnerde, en voor wien tien jaren niet langer schenen dan een dag, hem voor De Kermis der Ijdelheid.

naar Dobbin's oude kamer boven, met het groote woldamasten bed, en het schunnige karpert, iets vuiler geworden, en al de oude, zwarte meubelen met het verschoten sits, precies zooals de majoor ze zich nog uit zijn jeugd herinnerde.

Hij zag George weer op den dag voor diens huwelijk het vertrek op en neer stappen, en op zijn nagels bijten, terwijl hij al vloekend zeide, dat de ouwe heer zeker bij zou draaien, en dat, als de laatste het niet deed, het hem geen lor kon schelen. In zijn verbeelding zag hij hem binnenkomen en met de deur slaan van Dobbin's kamer en van zijn eigen, vlak er bij —

„U is er niet jonger op geworden,” zeide John, terwijl hij zijn vriend uit vroeger dagen kalm opnam.

Dobbin lachte. „Tien jaar en de koorts maken niemand jonger, John,” antwoordde hij. „Jij bent altijd jong; nee, jij bent altijd oud.”

„Wat werd er van kapitein Osborne's weduwe?” vroeg John. „Prachtkerel was dat. God, wat kon die met geld smijten. Hij is nooit teruggeweest na dien dag, toen hij van hieruit trouwde. Hij is mij nu nog drie pond schuldig, kijk maar; het staat in mijn boekje. 10 April 1815, kapitein Osborne: £ 3. Zou zijn vader mij betalen?” en met deze woorden haalde John van de „Slaughter” hetzelfde marokijnlederen opschriftboekje uit zijn zak, waarin hij de leening aan den kapitein genoteerd had op een vettige, verbleekte bladzijde met nog vele gekrabbelde aantekeningen betreffende vroegere bezoekers van de herberg.

Nadat hij zijn gast in diens kamer geïnstalleerd had, trok John zich zeer kalm terug; en majoor Dobbin koos, niet zonder een blos en een glimlach, uit zijn bagage het allerchicste en het meest flatteuze burgerpak, dat hij bezat, en hij lachte tegen zijn eigen geel gezicht en grijs haar, terwijl hij zijn beeld beschouwde in het doffe, kleine toiletspiegeltje op zijn kaptafel.

„Ik ben blij, dat ouwe John me niet vergeten is,” dacht hij. „Zij zal mij ook herkennen, hoop ik.” En hij verliet de herberg en richtte zijn schreden nogmaals naar Brompton.

De kleinste bijzonderheden van zijn laatste ontmoeting met Amelia stonden den trouwen man nog voor den geest, terwijl hij naar haar huis liep. De poort en het standbeeld van Achillus waren opgericht, sedert hij in Piccadilly geweest was; honderden veranderingen hadden plaats gegrepen, welke zijn oogen en zijn geest slechts flauw opmerkten. Hij begon te beven, toen hij den weg van Brompton opwandelde, dien welbekenden weg, welke naar de straat leidde, waar zij woonde. Ging zij trouwen, of niet? Als hij haar eens met den jongen tegenkwam — goeie God, wat moest hij doen? Hij zag een vrouw met een vijfjarig kind aankomen — was zij het? Het werd hem angstig te moede bij de gedachte aan die mogelijkheid. Toen hij de rij huizen, waar zij woonde, en het hek eindelijk bereikte, greep hij het laatste vast en bleef staan. Hij had het bonzen van zijn eigen hart kunnen hooren. „Moge God Almachtig haar zegenen, wat er ook gebeurd zij,” dacht hij. „Bah, zij kan wel vertrokken zijn,” zeide hij en ging het hek binnen.

Het venster van de zitkamer, welke zij placht te gebruiken, stond open, en er was niemand. De majoor meende, dat hij echter de piano herkende, met het schilderij er boven, zooals in vroeger dagen, en zijn gemoedsrust was weer verstoord. Het koperen naambordje van den heer Clapp was nog op de deur, waaraan Dobbin klopte.

Een knappe meid van zestien jaar, met heldere oogen en roode wangen, opende de deur en keek den majoor strak aan, terwijl hij tegen het portiekje leunde. Hij was zoo bleek als een doek, en hij kon ternauwernood de woorden stamelen: „Woont mevrouw Osborne hier?”

Zij keek hem een oogenblik strak in het gelaat — en toen werd zij ook bleek — en zeide: „God bewaar me — het is majoor Dobbin.” Zij stak hem beide handen toe. — „Herinnert u zich mij niet meer?” vroeg zij; „ik noemde u altijd majoor Suikerboon.” Waarop — en ik geloof, dat hij zich voor het eerst in zijn leven zoo gedroeg — de majoor het meisje in zijn armen nam en haar kustte. Zij begon zenuwachtig te schreien en te lachen, en toen zij uit alle macht „Moeder, Vader!” riep, bracht dit die waarde, oude menschen, welke den majoor reeds uit het raam van de keuken opgenomen hadden, naar boven, en zij waren heel verbaasd hun dochter in het gangetje te zien in de omarming van een langen heer in een blauwe, gekleede jas en witte, grof linnen broek.

„Ik ben een ouwe kennis,” — zeide hij — echter niet zonder te blozen. „Herinnert u zich mij niet meer, juffrouw Clapp, en die heerlijke cakes, die u altijd voor de thee maakte? Herken je mij niet, Clapp? Ik ben George's peetvader en zoo juist uit Indië teruggekeerd!” Toen volgde een druk handenschudden. — Juffrouw Clapp was erg aangedaan en verrukt; zij riep de bemiddeling van den Hemel verscheidene malen in.

De huisbaas en zijn vrouw leidden den waarden majoor de kamers van Sedley binnen (hij herinnerde zich nog ieder meubel, van de oude, met koper beslagen piano, eens een keurig instrument, merk Stothard, tot de vuurschermpjes en het albasten miniatuur grafsteentje, waaraan het gouden horloge van den heer Sedley tikte), en toen hij daar op den ledigen leunstoel van den huurder zat, vertelden vader, moeder en dochter, onderbroken door duizend uitroepen, majoor Dobbin, wat wij reeds weten, de bijzonderheden van Amelia's geschiedenis, welke hij nog niet vernomen had, namelijk: den dood van mevrouw Sedley, George's verzoening met zijn grootvader, Osborne, hoe zij het zich aantrok van hem te scheiden, en al de verdere bijzonderheden uit haar leven. Twee- of driemaal stond hij op het punt naar het huwelijk te vragen, maar de moed ontbrak hem. Hij wilde zijn hart liever niet voor deze menschen blootleggen. Ten slotte werd hem medegedeeld, dat mevrouw met haar vader in Kensington Gardens was gaan wandelen, waarheen zij zich altijd 's middags na het eten, als het mooi weer was, met den ouden heer begaf (die nu erg zwak en knorrig was en die haar het leven zuur maakte, ofschoon zij altijd een engel voor hem was).

„Ik heb weinig tijd,” zeide de majoor, „vanavond heb ik belangrijke zaken. Toch zou ik mevrouw Osborne graag zien. Als juffrouw Polly eens met mij meeding om mij den weg te wijzen.”

Juffrouw Polly was verrukt en verbaasd over dit voorstel. Zij wist den weg. Zij zou majoor Dobbin wel terechtwijzen. Zij was dikwijls met mijnheer Sedley mee geweest, als mevrouw Osborne naar Russell Square was; en zij wist de bank, waar hij graag zat. Zij vloog naar haar kamer en verscheen spoedig daarop met haar besten hoed, en haar moeders gele sjaal en groote agaten speld, waarvan zij zich het recht van leenen maar aanmatigde om een waardige metgezellin voor den majoor te wezen.

Deze, met zijn blauwe, gekleede jas en geelgederen handschoenen, bood de jonge dame zijn arm aan en opgewekt gingen zij op weg. Hij was blij, dat er iemand aanwezig zou zijn bij de ontmoeting, waartegen hij min of meer opzag. Hij deed zijn metgezel nog wel duizend vragen omtrent Amelia. De gedachte, dat zij van haar zoon had moeten scheiden, deed zijn goed hart zeer. Hoe hield zij zich? Zag zij hem dikwijls? Was mijnheer Sedley nu in goeden doen? Polly beantwoordde al deze vragen van majoor Suikerboon zoo goed haar mogelijk was.

En op hun wandeling gebeurde er iets, dat, ofschoon heel onbeduidend, toch den majoor in verrukking bracht. Een bleke, jonge man, met dunne bakkebaarden en een stijve, witte das, kwam het pad opwandelen, en *sandwich* — aan iederen arm namelijk een dame. De een was een lange, indrukwekkende vrouw, met gelaatstrekken en een gelaatstint, welke veel geleken op die van den dominee van de Engelsche Staatskerk, naast wien zij liep, en de ander was een kort, ingedrongen vrouwtje donker van teint, met een mooien, nieuwen hoed en witte linten, een modieuzen mantel en een rijk gouden horloge vlak van voren. Voorts droeg de heer, in beslag genomen als hij al was door de dames, een parasol, sjaal en mandje, zoodat hij geen arm vrij had en natuurlijk zijn hoed niet kon afnemen om de buiging, waarmee juffrouw Mary Clapp hem begroette, te beantwoorden.

Hij boog zijn hoofd gedwee om haar terug te groeten, wat ook de beide dames met een air van bescherming deden, terwijl zij tegelijkertijd een critischen blik wierpen op het individu met de blauwe jas en het rottinkje, dat juffrouw Polly vergezelde.

„Wie is dat?” vroeg de majoor, die zich vroolijk maakte over het groepje, nadat hij plaats gemaakt had, zoodat de drie hun weg konden vervolgen. Mary keek hem eenigszins schelmsch aan.

„Dat is onze hulppredikant, de Weleerwaarde heer Binny” (de mond van den majoor

vertrok zenuwachtig), „en zijn zuster, juffrouw Binny. God bewaar ons, wat heeft zij ons op Zondagsschool getreiterd; en de andere dame, de kleine, met het mooie horloge, die een weinig loenscht, is mevrouw Binny — vroeger juffrouw Grits; haar pa was kruidenier en had „The Little Original Gold Tea Pot” in Kensington Gravel Pits. Vorige maand zijn zij gehuwd, en nu komen zij net uit Margate terug. Zij heeft vijf duizend pond, maar zij en juffrouw Binny, die het huwelijk bewerkstelligd heeft, hebben reeds gekibbeld.”

Had de majoor eerst zenuwtrekkingen gehad, nu schrok hij, en hij sloeg zoo hard met zijn bamboesstok op den grond, dat juffrouw Clapp „Gossie” uitriep en ook begon te lachen.

Eén oogenblik stond hij stom van verbazing en met open mond het jonge paar na te kijken, dat zich verwijderde, terwijl juffrouw Mary hun geschiedenis vertelde; maar hij hoorde niets behalve de aankondiging van het huwelijk van den Weleerwaarde; het duizelde hem van geluk. Na deze ontmoeting begon hij in den versnelden looppas naar de plaats van zijn bestemming te draven; en toch waren zij nog te spoedig (want hij beefde hevig bij de gedachte aan een ontmoeting, waarnaar hij al die tien jaren verlangd had) — door de paden van Brompton en door het kleine oude poortje in den muur van Kensington Gardens.

„Daar zijn zij,” zeide juffrouw Polly en voelde hem aan haar arm terugdeinzen. Dadelijk was zij op de hoogte van de geheele toedracht der zaak. Zij wist de geschiedenis zoo goed, als had zij ze in een van haar lievelingsromans gelezen: „Vaderlooze Fanny” of de „Schotsche Opperhoofden”.

„Als jij eens vooruitliep en het haar zeide,” antwoordde de majoor. Polly snelde vooruit, haar gele sjaal wapperde in den wind.

De oude Sedley zat op een bank, zijn zakdoek over zijn knieën, en babbelde volgens zijn gewoonte over den goeden ouden tijd, een verhaal, waarnaar Amelia met een geduldigen glimlach reeds vele malen geluisterd had. In den laatsten tijd kon zij aan haar eigen belangen denken en toch glimlachen of andere kenteekenen geven, die bewezen, dat zij volgde, hoewel zij nauwelijks een woord hoorde van 's mans afgezaagde verhalen. Haar eerste gedachte was, dat er iets met George gebeurd was; maar het opgewonden en gelukkige gelaat van de bode verdreef die vrees uit het schroomvallige hart der moeder.

„Nieuws! nieuws!” riep majoor Dobbin's gezant uit. „Hij is er! Hij is er!”

„Wie?” vroeg Amelia, die nog steeds aan haar zoon dacht.

„Kijk,” antwoordde juffrouw Clapp, keerde zich om en wees; in die richting keek Amelia en zag Dobbin's schrale gestalte en lang schaduwbeeld over het gras schrijden. Op haar beurt schrok Amelia, bloosde en begon natuurlijk te schreien. Bij elk voorval, dat haar vreugde bereidde, kwamen bij het eenvoudige schepseltje de waterlanders te voorschijn.

Hij keek haar aan — o, hoe teeder — terwijl zij op hem kwam toesnellen, met uitgestoken handen om de zijne te grijpen. Zij was niet veranderd. Zij was een weinig bleek; wat gezetter. Haar oogen waren dezelfde, die vriendelijke, trouwe oogen. Er waren nauwelijks drie streepjes zilver in haar zacht bruin haar. Zij reikte hem beide handen, terwijl zij blozend en glimlachend door haar tranen naar zijn eerlijk, eenvoudig gelaat opkeek. Hij nam haar twee handen tusschen de zijne en hield ze vast. Een oogenblik was hij sprakeloos. Waarom nam hij haar niet in zijn armen en zwoer hij niet, dat hij haar nooit meer zou verlaten? Zij zou zeker gezwicht hebben; zij kon niet anders dan hem gehoorzamen.

„Ik — ik moet nog een andere komst aankondigen,” zeide hij na een pauze.

„Mevrouw Dobbin?” vroeg Amelia en deed een stap achteruit. — Waarom sprak hij niet?

„Neen,” zeide hij en liet haar handen los; „wie heeft je die leugens verteld? — ik bedoel je broer Jos, die met mij op hetzelfde schip was en teruggekomen is om je allen gelukkig te maken.”

„Vader, vader!” riep Amelia uit. „Goed nieuws! Mijn broer is in Engeland. Hij is gekomen om voor u te zorgen. — Hier is majoor Dobbin.”

De heer Sedley sprong erg bevend op en trachtte zijn gedachten te verzamelen. Daarop

kwam hij eenige schreden voorwaarts en maakte een ouderwetsche buiging voor den majoor, dien hij mijnheer Dobbin noemde, terwijl hij de hoop uitsprak, dat diens waarde vader, Sir William, het goed maakte. Hij was van plan een visite te maken bij Sir William, die hem korten tijd geleden de eer van een bezoek had gedaan. Sir William had den ouden heer in geen acht jaar opgezocht — dat bezoek wilde hij beantwoorden.

„Hij is erg verzwakt,” fluisterde Emmy, terwijl Dobbin op den ouden man toetrad en hem hartelijk de hand schudde.

Ofschoon hij zulke belangrijke zaken in Londen dien avond had, stemde de majoor toe ze uit te stellen, toen de heer Sedley hem uitnodigde mee naar huis te gaan theedrinken. Amelia stak haar arm door dien van haar jeugdige vriendin met de gele sjaal en stelde zich aan het hoofd van het gezelschap bij hun terugkeer naar huis, zoodat Dobbin zich op den heer Sedley aangewezen zag. De oude man liep zeer langzaam en vertelde een aantal afgezaagde verhalen van hemzelf en zijn arme Mary, zijn vroegere welvaart en zijn faillissement. Zooals dit gewoonlijk het geval is met verzwakte oude mannen, vertoefden zijn gedachten geheel in het verleden. Hij herinnerde zich er weinig van, met uitzondering van die ééne catastrophe, waaronder hij leed. De majoor liet hem graag praten. Zijn oogen waren gevestigd op de gestalte voor hem — de lieve, kleine gestalte, die altijd aanwezig was in zijn verbeelding en in zijn gebeden, en die altijd in zijn droomen verscheen, overdag of 's nachts.

Amelia was zeer gelukkig, zij glimlachte en was den geheelen avond bezig, vervulde, volgens Dobbin, haar plichten als gastvrouw (van de kleine bijeenkomst) uitmuntend en allerbevalligst. Zijn oogen volgden haar overal, terwijl zij zaten te schemeren. Hoe dikwijls had hij naar dat oogeblik verlangd en aan haar gedacht, ver weg in den schroeienden wind en op vermoeiende marschen, lief en gelukkig, liefderijk de ouden van dagen verzorgend, en armoede sierend met zachte onderwerping — zooals hij haar nu zag. Ik beweer niet, dat zijn smaak tot de allerbeste behoorde, of dat het de plicht van de intellectueelen is om met een practisch paradijs tevreden te wezen, dat onzen eenvoudigen, ouden vriend voldeed; maar zijn verlangens waren nu eenmaal zoo, of het goed is of niet; en met Amelia om hem te bedienen, was hij bereid even zooveel kopjes thee te drinken als dokter Johnson.

Amelia, die dit opmerkte, moedigde hem lachend aan; en keek heel schelmsch, terwijl zij hem kop na kop overhandigde. Zij wist weliswaar niet, dat de majoor nog niet gedineerd had en dat er een tafeltje voor hem gedekt was in de „Slaughter”, met een bord er op ten teeken, dat het besproken was, in dezelfde loge waar de majoor en George zoo dikwijls hadden zitten fuiven, toen zij nog een meisje was, dat juist thuis was gekomen van juffrouw Pinkerton's school.

Het eerste, wat mevrouw Osborne den majoor liet zien, was George's miniatuur, dat zij bij haar thuiskomst van boven haalde. Het was natuurlijk lang niet mooi genoeg, maar was het niet lief van hem er aan te denken het zijn moeder te brengen? Zoolang haar vader wakker was, sprak zij niet veel over Georgy. Het was den ouden man niet aangenaam over den heer Osborne en Russell Square te hooren spreken. Hij was zich waarschijnlijk niet bewust, dat hij de laatste maanden hoofdzakelijk van de vrijgevigheid van zijn rijkeren mededinger geleefd had; en hij werd boos, als er over den ander gerept werd.

Dobbin vertelde hem alles, en misschien nog wat meer dan alles, wat er aan boord van den *Ramchunder* gebeurd was; en hij overdreef Jos' welwillende gezindheid voor diens vader en het voornemen om diens ouden dag te veraangenamen. Het is een feit, dat de majoor gedurende de zeereis zijn medereiziger van dezen plicht doordrongen had en hem beloften afgeperst had, voor zijn zuster en haar kind te zorgen. Hij kalmeerde Jos' ergernis met betrekking tot de wissels, welke de oude heer op hem getrokken had en gaf een amusant verslag van wat hijzelf in dat opzicht uit te staan had gehad, en van de vermaarde zending wijn, waarmede de oude heer hem vereerd had: en hij maakte, dat de heer Jos, die zoo kwaad niet was, als hij in een goede stemming verkeerde en matig gevleid werd, de beste gevoelens jegens zijn bloedverwanten in Europa koesterde.

En ten slotte moet ik met een gevoel van schaamte bekennen, dat de majoor wel eenigszins

bezijden de waarheid was, toen hij den ouden heer Sedley zelfs wijsmaakte, dat voornamelijk een verlangen om zijn vader te zien Jos weder naar Europa bracht.

Op zijn gewone uur begon de heer Sedley in zijn stoel te dutten, en toen was de gelegenheid voor Amelia gekomen om haar gesprek aan te vangen, wat zij met ongeduld deed — het liep voornamelijk over George. Zij sprak in het geheel niet over wat zij geleden had, toen zij van hem scheidde: want deze waarde vrouw, ofschoon de scheiding bijna haar dood was, vond het toch heel slecht van haarzelf over haar verlies te klagen; maar zij vertelde hem alles betreffende het kind, zijn deugden, talenten en toekomst. Zij beschreef zijn engelachtige schoonheid; verhaalde honderd gevallen van zijn edelmoedigheid en zijn mooie ziel, toen hij nog bij haar woonde; dat de gravin stilgehouden had om hem in Kensington Gardens te bewonderen; hoe goed hij nu bezorgd was, dat hij een rijknecht had en een pony; hoe vlug en knap hij was, en welk een enorm geleerd en aangenaam man de Weleerwaarde Lawrence Veal, George's leeraar, was. „Hij weet *alles*,” zeide Amelia. „Hij geeft verukkelijke avondjes. Jij, die zelf zoo geleerd bent, zooveel gelezen hebt, en zoo knap en talentvol bent — schud je hoofd nu niet en zeg geen nee — *hij* zei het altijd — je zult opgetogen wezen over mijnheer Veal's avondjes. Den laatsten Dinsdag van iedere maand. Hij zegt, dat George naar iedere betrekking bij de rechtbank of in het Parlement kan streven. Kijk eens,” en zij ging naar het muziekkastje en haalde er een opstel van George uit. Deze merkwaardige uiting van zijn genialiteit, nog in het bezit van George's moeder, luidt als volgt:

„*Over Zelfzucht.* — Van al de ondeugden, welke het menschelijk karakter ootereen, is Zelfzucht wel de meest afschuwelijke en verachtelijke. Een overmatige liefde van ons Ik leidt tot de meest monsterachtige misdaden en brengt groote ongelukken teweeg, zoowel in Staten als in Gezinnen. Evenals een zelfzuchtig man zijn gezin verarmt en dikwijls in het verderf stort, evenzoo, bewerkt een zelfzuchtig koning den ondergang van zijn volk en wikkelt het niet zelden in een oorlog.

„Voorbeeld: De zelfzucht van Achilles, zooals door den dichter Homerus opgemerkt werd, veroorzaakte de Grieken een onnoemelijk aantal rampen — *μυρί 'Δχαισις ἀλγέ εἶθης* (Hom. Il. A. 2.). De zelfzucht van wijlen Napoleon Bonaparte veroorzaakte ontelbare oorlogen in Europa en bracht hem ten ondergang op een ellendig eiland — St. Helena in den Atlantischen Oceaan.

„Uit deze voorbeelden kunnen wij zien, dat wij niet aan onze eigen belangen en eerzucht moeten denken, maar dat wij zoowel de belangen van anderen als van onszelf in aanmerking moeten nemen.

„George S. Osborne.”

„Athene House, 24 April 1827.”

„Denk eens aan, dat hij op zijn leeftijd zoo mooi schrijft en ook al Grieksch aanhaalt,” zeide de verrukte moeder. „O, William,” voegde zij er aan toe, terwijl zij den majoor de hand toestak — „wat een schat heeft God mij in dien jongen geschonken. Hij is mijn troost — en hij is het evenbeeld van — van hem, die heengegaan is!”

„Moest ik boos op haar wezen, omdat zij hem zoo trouw is?” dacht William. „Moest ik jaloersch wezen op mijn vriend in het graf, of gekrenkt, dat iemand als Amelia maar eens en voor altijd lief kan hebben? O, George, George, hoe weinig vermoedde je echter, welk een schat je bezat.” Deze gedachte schoot William door den geest, toen hij Amelia's hand vasthield, terwijl de zakdoek haar oogen bedekte.

„Mijn beste vriend,” zeide zij, de hand drukkend, welke de hare vasthield. „Wat ben je altijd goed en vriendelijk voor mij geweest. Kijk, vader beweegt zich. Morgen ga je George opzoeken, niet?”

„Morgen niet,” antwoordde de arme, oude Dobbin. „Ik heb zaken.” Hij wilde liever niet bekennen, dat hij nog niet bij zijn ouders was geweest en zijn lieve zuster Anne — een nalatigheid, welke ieder verstandig mensch zeker in den majoor zal afkeuren. En spoedig daarop nam

hij afscheid, liet zijn adres voor Jos achter, als deze kwam. Dus was de eerste dag voorbij en hij had haar gezien.

Toen hij terugkwam in de „Slaughter”, was de gebraden vogel natuurlijk koud, en zoo nuttigde hij hem aan het souper. En daar hij wist, hoe vroeg zijn familie naar bed ging en dat het noodeloos zou wezen hun slaap zoo laat te verstoren, vermeldt de geschiedenis, dat majoor Dobbin zich dien avond onthaalde op een kaart voor „Haymarket Theatre,” — daar het reeds laat was voor halven prijs — waar hij zich amuseerde, naar wij hopen.

HOOFDSTUK LIX.

De oude piano.

Na het bezoek van den majoor bleef de oude John Sedley in een toestand van groote opwinding en onrust achter. Zijn dochter kon hem er niet toe krijgen dien avond zijn gewone bezigheden en vermaken op te vatten. Hij bracht den avond door met in zijn doozen en lessenaars te rommelen; hij maakte de bandjes om zijn papieren met bevende handen los, sorteerde en schikte ze voor Jos' komst. Zij waren keurig gerangschikt — zijn bundeltjes en liassen, zijn kwitanties en zijn briefwisseling met rechtsgeleerden en correspondenten; zijn documenten betreffende de Wijnonderneming (die om de een of andere onbegrijpelijke reden mislukte, nadat ze met de schitterendste vooruitzichten op touw gezet was), den Kolenhandel (alleen gebrek aan kapitaal belette, dat die het meest succesvolle plan werd, dat het publiek ooit voorgelegd was), de Gepatenteerde Zaagmolens en Zaagsel Fusie enz. enz. — Den geheelen avond, tot een vergevorderd uur, besteedde hij om deze documenten te ordenen en ging rillend van de eene kamer naar de andere met een flikkerende kaars en bevende handen. — Hier zijn de wijnpapieren, daar het zaagsel, hier de kolen; hier mijn brieven naar Calcutta en Madras, en de antwoorden van majoor Dobbin, ridder van de Bathorde, en van den heer Joseph Sedley aan genoemde. „Hij zal bij *mij* alles in orde bevinden, Emmy,” zeide de oude heer.

Emmy glimlachte. „Ik denk niet, dat Jos er veel om zal geven die paperassen te zien, vader,” antwoordde zij.

„Jij weet niets van zaken af, mijn lieve kind,” antwoordde haar vader, terwijl hij zijn hoofd gewichtig schudde. En het moet erkend worden, dat Emmy op dit punt erg onwetend was, en dat is jammer, sommige menschen weten zooveel. Toen al deze tweestuivers-documenten op een wandtafeltje georderd waren, bedekte de oude Sedley ze zorgvuldig met een schoonen Bandanna-zakdoek (een van majoor Dobbin) en drukte de meid en de kostjuffrouw plechtig op het hart die papieren niet in wanorde te brengen, daar zij voor de komst van den heer Joseph Sedley, den volgenden morgen, gerangschikt waren, „Mijnheer Joseph Sedley in den Civielen Dienst van de Oost-Indische Compagnie te Bengalen.”

Den volgenden morgen heel vroeg vond Amelia hem al op, nog ongeduldiger, koortsachtiger en beveriger dan ooit. „Ik heb niet veel geslapen, mijn lieve Emmy,” zeide hij. „Ik heb aan mijn arme Mary gedacht. Ik wou, dat zij nog leefde om nogmaals in Jos' rijtuig te rijden. Zij had een eigen rijtuig en zij hoorde er in.” En zijn oogen vulden zich met tranen, die langs zijn gegroefd oud gelaat naar beneden biggelden. Amelia wischte ze af, kuste hem glimlachend, strikte de das van den ouden man keurig, stak zijn speld op zijn besten jabot, en met dien en zijn Zondagsche rouwpak aan zat hij van af zes uur 's morgens te wachten op de komst van zijn zoon.

Er zijn eenige schitterende kleermakerswinkels in High Street te Southampton en in de mooie uitstalkasten met spiegelruiten hangen prachtige vesten van allerlei soort, van zijde en fluweel, van goud en karmozijn, benevens platen van de laatste modes, waarop keurige heeren met monocles afgebeeld staan, die jongetjes met buitengewoon groote oogen en krullend haar bij de hand houden, en die dames in amazones toelonken, welke het standbeeld van Achilles van Apsley House op trots stappende paarden voorbijrijden. Ofschoon Jos voorzien was van enkele van de allerschitterendste vesten, welke Calcutta verschaffen kon, vond hij, dat hij niet naar de stad kon, vóór hij zich een of twee van deze kleedingstukken aangeschaft had, en hij koos een karmozijnkleurig satijnen, met gouden vlinders geborduurd, en een zwart met rood van geruit fluweel met witte strepen en een rolkraag; hij vond, dat hij met deze en met een rijk blauwsatijnen stropdas en een gouden speld, die uit een hek met vijf stijlen bestond, waarover een ruiter van rose emaille sprong, op waardige wijze zijn intrede in Londen kon doen. Want Jos' vroegere verlegenheid, domheid en blozende schuwheid hadden plaats gemaakt voor een vrijmoediger en dappere bewustheid van zijn eigenwaarde. „Ik erken het graag,” placht Waterloo Sedley tegen zijn vrienden te zeggen, „dat ik een pronkziek man ben;” en ofschoon hij niet erg op zijn gemak was, als de dames op de bals van „Government's House” naar hem keken, en hoewel hij bloosde en zich omkeerde onder haar blikken, was het voornamelijk uit vrees, dat zij hem het hof zouden maken, dat hij ze vermeed, want hij was geheel afkeerig van het huwelijk! Maar in Calcutta was er geen tweede fat zooals Waterloo Sedley, heb ik hooren beweren: en hij bezat de mooiste equipage, gaf de beste vrijgezellen-dineetjes en had het mooiste tafelzilver uit de geheele stad.

Om deze vesten te maken voor iemand van zijn postuur en waardigheid nam minstens een dag in beslag, en een gedeelte van dien besteedde hij om een knecht te huren, welke hem en zijn inboorling moest bedienen; en om instructies te geven aan den agent, omtrent het inklaren van zijn bagage, zijn koffers, zijn boeken, welke hij nooit las; zijn kisten met manga's, „chutney” en kerry; zijn sjaals, geschenken voor menschen, welke hij nog niet kende; en de rest van zijn *Persicos apparatus*.

Eindelijk reed hij op den derden dag op zijn gemak naar Londen in het nieuwe vest. De inlandsche bediende zat klappertandend en huiverend in een sjaal op den bok naast den nieuwen Europeeschen bediende; Jos rookte bij tusschenpoozen binnen zijn pijp en zag er zoo majestueus uit, dat de kleine jongens „hoera” riepen en vele menschen dachten, dat hij de gouverneur-generaal was. Hij, dat belooft ik u, sloeg de onderdanige uitnoodigingen van de herbergiers niet af om uit te stappen en zich in de nette provincie-stadjes te verfrisschen. Nadat hij te Southampton een copieus ontbijt, bestaande uit visch, rijst en harde eieren, genuttigd had, had hij zich te Winchester zoover hersteld, dat hij een glas sherry noodig oordeelde. Op verzoek van zijn bediende steeg hij te Alton uit het rijtuig en dronk eenige glazen van het bier, waarom het plaatsje beroemd is. Te Farnham hield hij stil om het kasteel van den bisschop te bezichtigen en een licht diner te verorberen, hetwelk bestond uit gestoofde paling, kalfscoteletten en snijboontjes met een flesch Bordeaux. Toen hij over Bagshot Heath reed, kreeg hij het koud, terwijl de inlandsche bediende al meer en meer begon te klappertanden, dus nam Jos Sahib cognacgrog; en het is een feit, dat, toen hij de stad binnenreed, hij even vol wijn, bier, vleesch, pickles, cherry-brandy en tabak was als de hut van den hofmeester van een mailboot. Het was avond, toen zijn rijtuig met donderend lawaai tot voor de kleine deur in Brompton reed, waarheen de hartelijke kerel zich eerst begaf alvorens zich naar de kamers te spoeden, welke door den heer Dobbin in de „Slaughter” voor hem besproken waren.

Al de bewoners van de straat stonden voor de ramen; het kleine dienstmeisje vloog naar het hekje, de *mesdames* Clapp keken uit het venster van de keuken; Emmy stond geagiteerd in de gang te midden van de hoeden en jassen, en de oude Sedley in de kamer binnen beefde over al zijn leden. Jos stapte uit den postwagen en daalde in alle statie de krakende, slingerende treden af, ondersteund door den nieuwen knecht uit Southampton en den bibberenden kleurling, wiens bruin gelaat nu paars van de koude was en de kleur had van kam en lellen van een

kalkoen. Hij veroorzaakte een geweldige sensatie in de gang, waar juffrouw Clapp en haar dochter, die waarschijnlijk aan de zitkamerdeur kwamen luisteren, Loll Jewab op de gangbank vonden onder de jassen, terwijl hij op een vreemde, medelijwekkende wijze kreunde en het geel van zijn oogen en zijn witte tanden liet zien.

Want, weet u, wij hebben behendig de deur achter Jos, den ouden vader en de arme, kleine, lieve zuster gesloten. De oude man was erg aangedaan; evenzoo natuurlijk zijn dochter: evenmin was Jos van gevoel ontbloot. Gedurende een afwezigheid van tien lange jaren denkt zelfs de meest egoïstische mensch wel eens aan zijn tehuis en de banden uit zijn jeugd. De afstand heiligt beide. Lang peinzen over die verloren genoegens vergroot hun beking en liefelijkheid. Jos was ongekunsteld verheugd zijn vader weer te zien en de hand te schudden, na de tijdelijke verwijdering tusschen hen beiden — blij zijn zusje weer te zien, die hij zich als zoo aardig en glimlachend herinnerde, en bedroefd over de verandering, welke tijd, verdriet en tegenspoed in den geschokten, ouden man teweeg hadden gebracht. Emmy kwam de deur uit in haar zwarte kleeren en fluisterde hem in, dat haar moeder overleden was, en niet over haar tegen hun vader te reppen. Die waarschuwing was overbodig geweest, want de oude Sedley begon zelf dadelijk over die gebeurtenis te spreken en te babbelen, terwijl hij menigen traan stortte. Dit ontroerde den Indischman niet weinig en het deed hem minder dan gewoonlijk aan zichzelf denken.

Het resultaat van dit onderhoud moet wel heel bevredigend zijn geweest, want toen Jos weer in zijn postkoets gestegen en naar zijn hotel gereden was, omhelsde Emmy haar vader teeder en vroeg den ouden man triomfantelijk, of zij niet altijd gezegd had, dat haar broeder in den grond van zijn hart een goeie kerel was?

Joseph Sedley, getroffen door den armelijken toestand, waarin hij zijn bloedverwanten gevonden had, had inderdaad in den overvloed en de volheid zijns harten door de eerste ontmoeting teweeggebracht, verklaard, dat zij nooit meer gebrek of armoede zouden lijden, dat hij thuis was, althans voor eenigen tijd, en dat zijn huis en alles, wat hij bezat, zoo lang van hen zou zijn; en dat Amelia een aardige verschijning zou wezen aan het hoofd van zijn tafel — totdat zij er zelf een had. Zij schudde droevig haar hoofd en nam als gewoonlijk haar toevlucht tot de waterlanders. Zij wist, wat hij bedoelde. Zij en haar jeugdige boezem-vriendin, juffrouw Mary, hadden de zaak terdege besproken op den avond van het bezoek van den majoor; want langer kon de onstuimige Polly niet zwijgen over de ontdekking, welke zij gedaan had, en over de ontsteltenis en huivering van vreugde, waarmede majoor Dobbin zich verraden had, toen de heer Binny met zijn jonge vrouw passeerde en de majoor vernam, dat hij niet langer een mededinger te vreezen had. „Zag u niet, hoe hij van het hoofd tot de voeten beefde, toen u hem vroeg, of hij getrouwd was, en hij antwoordde: ‚Wie heeft jou die leugens verteld?‘ O, mevrouw,“ hernam Polly, „hij heeft de oogen niet van u afgeslagen; en ik ben zeker, dat hij grijs is geworden van het denken aan u.“

Maar Amelia keek naar haar bed, waarboven de portretten van haar echtgenoot en zoon hingen en zeide haar jonge *protégée* nooit, nooit weer dat onderwerp aan te roeren; dat majoor Dobbin de beste vriend van haar echtgenoot en haar was geweest, en dat hij een zeer welwillend en liefhebbend voogd van George was; dat zij hem als een broer liefhad — maar dat een vrouw, die met zulk een engel getrouwd was geweest als hij — en zij wees naar den wand — nooit aan een tweede huwelijk kon denken.

De arme Polly zuchtte: zij dacht, wat zij wel zou doen, als de jonge mijnheer Tomkin in de dokters-apotheek, die altijd zoo naar haar keek in de kerk, en die alleen door deze agressieve blikken haar bedeesd hartje zoo gejaagd deed kloppen, dat zij bereid was zich dadelijk over te geven — wat zij zou doen, als hij eens kwam te sterven? Zij wist, dat hij teringachtig was, zijn wangen waren zoo rood, en hij was zoo buitengewoon mager in de taille.

Niet dat Emmy, zich bewust van de liefde van den braven majoor, hem eenigerwijze

afstootte, of boos op hem was. De genegenheid van zoo'n trouw en eerlijk man zou geen vrouw kunnen mishagen. Desdemona was niet vertoornd op Cassio, ofschoon het weinig twijfel lijdt, dat zij de liefde van den luitenant voor haar opmerkte (en ik voor mij geloof, dat er in die tragische geschiedenis veel meer gebeurde dan de waarde Moorsche officier ooit te weten kwam); Miranda was zelfs heel vriendelijk tegen Caliban, om dezelfde reden, dat is zoo goed als zeker. Niet, dat zij hem ook in het minst aanmoedigde — het arme, zonderlinge monster — natuurlijk niet. Net zoomin als Emmy haar bewonderaar, den majoor. Zij zou hem de vriendelijke achting betoonen, welke zooveel deugd en trouw verdiende; zij zou zeer hartelijk en openhartig tegen hem wezen, totdat hij zijn aanzoek deed; en *dan* zou het tijd genoeg voor haar wezen om te spreken en een eind te maken aan zijn hoop, die nooit verwezenlijkt kon worden.

Daarom sliep zij heel vast den avond na haar gesprek met juffrouw Polly en was gelukkiger dan gewoonlijk, ondanks het feit, dat Jos op zich liet wachten. „Ik ben blij, dat hij niet met die juffrouw O'Dowd gaat trouwen,” dacht zij. „Kolonel O'Dowd kan onmogelijk een zuster hebben, die geschikt is voor zulk een begaafd man als majoor William.” Wie uit haar kringetje van kennissen zou een goede vrouw voor hem wezen? Juffrouw Binny niet, zij was te oud en te knorrig; juffrouw Osborne? — ook te oud. De kleine Polly was te jong. Voor zij in slaap viel, kon mevrouw Osborne niemand vinden, die bij den majoor paste.

Toen de postbode een brief van Jos aan zijn zuster bracht, maakte hij een eind aan de spanning van het kleine gezin. Hierin kondigde deze aan, dat hij een weinig vermoeid was na zijn reis en dien dag niet verder zou kunnen gaan; maar dat hij den ochtend daarop vroeg Southampton zou verlaten en 's avonds zou wezen bij zijn vader en moeder. Toen Amelia haar vader den brief voorlas, hield zij even stil bij dit laatste woord; het was duidelijk, dat haar broer niet wist, wat er thuis gebeurd was. En dat kon hij ook niet, want ofschoon de majoor terecht vermoed had, dat er binnen zulk een korte tijdsruimte als vier-en-twintig uur geen beweging in zijn reisgezel te krijgen zou wezen en dat Jos een uitvlucht zou weten te vinden om zijn reis uit te stellen, had Dobbin toch niet aan zijn vriend geschreven om hem mede te deelen, welke ramp de familie Sedley getroffen had, daar hij met Amelia aan het praten was geweest tot lang na het uur, waarop de post vertrok. Denselfden ochtend ontving majoor Dobbin een brief in de „Slaught” van zijn vriend te Southampton, waarin hij den goeien Dob verzocht niet meer boos op Jos te wezen, omdat hij zoo woedend was geweest, toen hij den vorigen dag gewekt werd (hij had een verfoeilijke hoofdpijn, en was juist in zijn eerste slaapje), en hij vroeg Dob comfortabele kamers voor den heer Sedley en diens bedienden in de „Slaughter” te bespreken. De majoor was gedurende de reis voor Jos onontbeerlijk geworden. Hij was aan hem gehecht en kon niet meer buiten hem.

De andere reizigers waren doorgestaan naar Londen. De jonge Ricketts en de kleine Chaffers gingen dien dag met de diligence weg — Ricketts, op den bok, nam de teugels over van Botley; de dokter was naar zijn familie te Portsea; Bragg naar de stad, naar zijn compagnons; en de eerste stuurman druk bezig met het lossen van den *Ramchunder*. Mijnheer Jos was erg eenzaam te Southampton, en hij haalde den waard van de „George” dien dag over een glas wijn met hem te drinken; op hetzelfde uur, dat majoor Dobbin bij zijn vader, Sir William, aan tafel zat, en zijn zuster er achter kwam (want de majoor kon onmogelijk leugens vertellen), dat hij mevrouw George Osborne opgezocht had.

Jos was zóó geriefelijk gehuisvest in St. Martin's Lane, hij kon daar op zijn gemak van zijn pijp genieten en met zwierigen gang naar de theaters wandelen, als hij zulks verkoos, zóó aangenaam, dat hij misschien heelemaal in de „Slaughter” zou gebleven zijn, als zijn vriend, de majoor, er niet achterheen had gezeten.

Deze liet den Bengalees niet met rust, voor hij zijn belofte, Amelia en zijn vader een tehuis te bezorgen, ten uitvoer had gebracht. Jos was een sul in ieders handen; Dobbin alleractiefst wat een ieders belangen betreft, behalve zijn eigen; de burger was dus een gemakkelijke prooi van

dezen goedhartigen diplomaat en was bereid te doen, te koopen, huren of op te geven, wat zijn vriend geschikt oordeelde. Loll Jewab, dien de jongens in de buurt van St. Martin's Lane wreed plachten te plagen, werd naar Calcutta teruggestuurd met de *Lady Kicklebury*, een Oostinjevaarder, waarin Sir William Dobbin een aandeel had; nadat hij eerst Jos' Europeesche bediende de kunst geleerd had kerrieschotels en pilau te bereiden, en pijpen te stoppen. Het toezien op het maken van een elegant rijtuigje, dat hij en de majoor in de buurt van Long Acre besteld hadden, was iets wat Jos veel vreugde en bezigheid verschaftte; en er werd een span mooie paarden gehuurd, waarmee Jos in alle statie in het Park rondreed, of zijn Indische vrienden bezocht. Niet zelden was Amelia aan zijn zijde op deze uitstapjes, en dan zag men ook majoor Dobbin op het achterbankje van het rijtuig. Een ander maal maakten de oude Sedley en zijn dochter er gebruik van; en als juffrouw Clapp, die haar vriendin dikwijls vergezelde, met de bekende gele sjaal in het rijtuig zat, schepte zij er veel welbehagen in herkend te worden door den jongen man van de dokters-apotheek, wiens gelaat men gewoonlijk boven de venster-gordijnen kon zien, als zij voorbijkwam.

Kort na Jos' eerste bezoek te Brompton had er inderdaad een zeer treurig tooneeltje in dat nederige huisje plaats, waar de Sedley's de laatste tien jaar gewoond hadden. Jos' rijtuig (een huurrijtuig, niet hetgeen in de maak was) kwam op zekeren dag voor en nam den ouden Sedley en diens dochter mee — om nooit meer terug te keeren. De tranen, welke door de kostjuffrouw en haar dochter vergoten werden, waren even oprechte tranen van verdriet als vele andere in den loop van dit verhaal gestort. Gedurende hun lange vriendschap en vertrouwelijkheid konden zij zich geen scherp woord van Amelia herinneren. Zij was één en al liefde en vriendelijkheid geweest, altijd dankbaar, altijd zacht, zelfs als juffrouw Clapp uit haar humeur was en op de huur aandrong. Toen het lieve schepseltje voor goed weging, deed de kostjuffrouw zich bittere verwijten, dat zij haar ooit één ruw woord had toegevoegd — wat schreide zij, toen zij met ouwels een papiertje op het raam plakte, waarmede zij bekend maakte, dat de kleine kamers, welke zoo lang bezet waren geweest, te huur stonden! Zij zou vast nooit weer zulke huurders krijgen. De tijd leerde de waarheid van deze sombere voorspelling; en juffrouw Clapp wreekte de ontaarding van het mensdom op zichzelf door de meest barbaarsche schatting te heffen op de thee-busjes en de schapenbouten van haar *locataires*. De meesten van hen maakten standjes en mopperden; sommigen betaalden niet; geen van hen bleef. De kostjuffrouw had alle redenen die oude, oude vrienden, welke haar verlaten hadden, te betreuren.

En wat juffrouw Mary betreft, haar verdriet bij Amelia's vertrek was zóó groot, dat ik niet zal probeeren dat te schilderen. Vanaf haar kindertijd was zij dagelijks bij haar geweest en zij had zich zoo hartstochtelijk aan die lieve, goeie dame gehecht, dat, toen de groote calèche kwam om haar weg te voeren naar pracht en praal, zij flauw viel in de armen van haar vriendin, die inderdaad nauwelijks minder aangedaan was dan het goedhartige meisje. Amelia had haar als een dochter lief. Elf jaren lang was zij haar trouwe vriendin en gezellin geweest. De scheiding was werkelijk heel pijnlijk voor haar. Maar er werd natuurlijk afgesproken, dat Mary dikwijls in het prachtige, nieuwe huis zou komen, waarheen mevrouw Osborne ging; en waar zij, daar was Mary zeker van, nooit zoo gelukkig zou zijn als in hun nederig hutje, zooals zij het noemde in de taal der romans, waarvoor zij zoo'n voorliefde koesterde.

Laten wij hopen, dat zij verkeerd oordeelde. Emmy had slechts weinige gelukkige dagen in het nederige hutje gekend. Een somber noodlot had haar daar gedrukt. Zij vond het nooit prettig weer het huis te betreden, nadat zij het eenmaal verlaten had, of de kostjuffrouw weer te ontmoeten, die haar getiranniseerd had, als deze in een slechte luim was of geld te vorderen had; of haar, als zij goed gehumeurd was, met een ruwe gemeenzaamheid behandelde, welke nauwelijks minder weerzinwekkend was. Haar onderdanigheid en vleierige complimenten, toen het Emmy voorspoedig ging, bevielen haar evenmin. Juffrouw Clapp was heel kwistig met haar uitroepen van bewondering, door heel het nieuwe huis, en prees ieder meubel en ornament; zij betastte mevrouw Osborne's japonnen en schatte den prijs. Niets kon te mooi wezen voor die

lieve dame, verklaarde zij herhaaldelijk. Maar in de grove pluimstrijkster, die haar nu vleide, zag Emmy nog altijd de ruwe tiran, die haar zoovele malen ongelukkig had gemaakt; wie zij genoodzaakt was geweest om uitstel te smeeken, als de huur vervallen was; die er schande over riep, als zij lekkernijen kocht voor haar sukkelenden vader of moeder; die er getuige van was geweest, dat zij vernederd en getrapt werd.

Niemand vernam ooit iets van dat verdriet, dat een deel uitgemaakt had van het levenslot van dit arme vrouwtje. Zij verborg het voor haar vader, wiens zorgeloosheid de oorzaak was van een groot deel harer ellende. Haar werd alle schuld van zijn vergrijpen ten laste gelegd, en zij was zoo door en door lief en nederig, alsof zij voor slachtoffer in de wieg gelegd was.

Ik hoop, dat zij niet veel langer een dergelijke harde behandeling te verduren zal hebben. En daar men zegt, dat er altijd nog een geluk bij een ongeluk is, kan ik u mededeelen, dat de arme Mary, toen zij na het vertrek van haar vriendin in een hysterischen toestand achterbleef, onder de geneeskundige behandeling van den jongen man in de dokters-apotheek gesteld werd, onder wiens zorgen zij na korten tijd weer herstelde. Toen Emmy Brompton verliet, gaf zij Mary ieder meubelstuk, dat zij bezat: alleen nam zij haar schilderijen mee (de twee boven het bed) en haar piano — dat oude pianootje, dat nu rammelde en jammerde van ouderdom, maar dat zij om zekere redenen liefhad. Zij had er al als kind op gespeeld; haar ouders gaven het haar. Sedert dien had zij het weer gekregen, zooals de lezer zich misschien herinnert, toen haar vader bankroet was gegaan en het instrument nog gered werd. Het deed majoor Dobbin heel veel genoegen, toen hij het toezicht hield op de inrichting van Jos' nieuwe huis (de majoor had er op gestaan, dat het heel mooi en geriefelijk zou zijn), dat de kar uit Brompton, behalve de koffers en hoedendozen van de emigranten, ook de piano uit dat dorp bracht. Amelia wilde haar boven in haar zitkamer hebben, een keurig, klein vertrek op de tweede verdieping, naast haar vaders kamer, waar de oude heer gewoonlijk zat.

Toen nu de twee mannen verschenen, die deze oude „speeldoos” droegen, en Amelia orders gaf, haar in voornoemd vertrek te plaatsen, was Dobbin in de wolken. „Ik ben blij, dat je haar nog gehouden hebt,” zeide hij zeer sentimenteel. „Ik was bang, dat je niet om haar gaf.”

„Ik stel de piano meer op prijs dan iets anders ter wereld,” zeide Amelia.

„Werkelijk, Amelia?” riep de majoor uit. De zaak is, dat hij haar zelf gekocht had, ofschoon hij er nooit iets van gezegd had, en het was ook nooit in zijn hoofd opgekomen te veronderstellen, dat Emmy iemand anders den kooper vermeende te zijn, en natuurlijk verbeeldde hij zich, dat zij wist, wie de geveer was. „Werkelijk, Amelia?” vroeg hij; en de vraag, de groote vraag lag op zijn lippen, toen Emmy antwoordde:

„Hoe kan het anders? — Gaf hij haar mij niet?”

„Ik wist het niet,” zeide de arme, oude Dob, en zijn gezicht betrok.

Op dat oogenblik bemerkte Emmy dit niet, evenmin schonk zij dadelijk aandacht aan de zeer sombere uitdrukking, welke Dobbin's braaf gezicht aannam; maar later dacht zij er aan. En toen trof het haar met onuitsprekelijke smart en ook vernedering, dat William de geveer van de piano geweest was; en niet George, zooals zij vermeend had. Het was George's geschenk niet; het eenige, dat zij van haar minnaar had gekregen, zooals zij dacht — het voorwerp, waaraan zij het meest van alles gehecht was — haar dierbaartste souvenir en schat. Zij had er tegen over George gesproken; er zijn lievelingsmelodieën op gespeeld: zij had 's avonds uren achtereen, zoo goed het in haar vermogen was, melancholieke harmonieën er aan ontlokt en er in stilte bij geschreid. Het was niet George's souvenir. Nu was zij waardeloos. Toen de oude Sedley haar de volgende maal verzocht te spelen, zeide zij, dat het instrument erg ontstemd was, dat zij hoofdpijn had, dat zij niet kon spelen. Daarop berispte zij zichzelf, zooals haar gewoonte was, voor haar prikkelbaarheid en ondankbaarheid, en zij besloot den braven William de geringschatting, welke zij niet tegen hem geuit had, maar voor zijn piano gevoeld had, te vergoeden. Toen zij eenige dagen daarna in het salon zaten, waar Jos na het diner heel behagelijk in slaap was gevallen, zeide Amelia stamelend tegen majoor Dobbin:

„Ik moet je voor iets vergiffenis vragen.”

„Waarvoor?” vroeg hij.

„Voor — voor die kleine piano. Ik heb je er nooit voor bedankt, toen je haar mij gaf; vele, vele jaren geleden, vóór ik trouwde. Ik dacht, dat het een geschenk van iemand anders was. Dank je, William.” Zij stak haar hand uit; maar het hart van het arme vrouwtje bloedde: en wat haar oogen betreft, die verrichtten natuurlijk hun dienst weer.

Maar William kon zich niet langer bedwingen. „Amelia, Amelia,” zeide hij, „ik kocht ze inderdaad voor je. Ik had je toen even lief als nu. Ik moet het je zeggen. Ik geloof, dat ik je liefhad vanaf het eerste oogenblik, dat ik je zag, toen George me bij jelui bracht, om mij de Amelia te laten zien, waarmede hij verloofd was. Je was niet meer dan een meisje, in het wit, met groote krullen; je kwam zingend de trap af — herinner je je nog? — en wij gingen naar Vauxhall. Sedert dien heb ik slechts aan één vrouw op de wereld gedacht — en die vrouw was jij. Ik geloof, dat er de laatste twaalf jaar geen uur voorbijgegaan is, of ik heb aan je gedacht. Ik kwam je dit zeggen, vóór ik naar Indië vertrok, maar jij gaf er niet om, en ik had den moed niet te spreken. Jij gaf er niet om, of ik bleef of ging.”

„Ik was erg ondankbaar,” zeide Amelia.

„Nee; alleen maar onverschillig,” vervolgde Dobbin wanhopig. „Ik heb geen eigenschappen om andere gevoelens bij een vrouw op te wekken. Ik weet, wat je nu voelt. Het doet je innerlijk leed, die ontdekking van de piano; dat ze van mij kwam en niet van George. Ik was het vergeten, of ik zou er nooit over gesproken hebben. Het is aan mij je vergiffenis te vragen, omdat ik een oogenblik zoo dwaas ben geweest te denken, dat jaren van trouw en toewijding mijn zaak bepleit zouden hebben bij jou.”

„Nu ben jij het, die wreed bent,” antwoordde Amelia met eenig vuur. „George is mijn echtgenoot, hier en in den Hemel. Hoe kan ik iemand anders liefhebben? Ik ben nu evengoed de zijne, als toen je mij voor het eerst zag, beste William. Hij was het, die mij vertelde, hoe goed en edelmoedig je was, en die mij leerde je als een broeder lief te hebben. Ben je niet alles voor mij en mijn jongen geweest? Onze dierbaarste, trouwste, vriendelijkste vriend en beschermer? Als je maar enkele maanden eerder was gekomen, dan had je mij misschien die — die vreeselijke scheiding kunnen besparen. Die is bijna mijn dood geweest, William — maar jij kwam niet, of ik al wenschte en bad, dat je mocht komen, en zij namen hem ook van mij weg. Is hij geen edel kind, William? Wees nog zijn vriend en de mijne” — en hier begaf haar stem haar en zij verborg haar gelaat op zijn schouder.

De majoor sloot haar in zijn armen en drukte haar tegen zich aan, of zij een kind was, en kuste haar hoofd. „Ik zal niet veranderen, lieve Amelia,” zeide hij. „Ik vraag alleen je liefde. Ik geloof, dat ik het niet anders zou wenschen. Laat mij bij je blijven en je dikwijls zien.”

„Ja, dikwijls,” zeide Amelia. En dus mocht William toekijken en verlangen; evenals een arme schooljongen, die geen geld heeft, smachten mag naar de lekkernijen op de kar van de taartjeskoopvrouw.

HOOFDSTUK LX.

Brengt ons weer in aanzienlijke Kringen.

De fortuin begint nu Amelia gunstig te worden. Wij zijn blij, dat wij haar uit die lage sfeer kunnen halen, waarin zij langzamerhand gezonken is, en haar in een beschaafden kring introduceeren; niet zoo voornaam en verfijnd als die, waarin onze andere vriendin, mevrouw Becky, haar intrede heeft gedaan, maar die toch niet weinig aanspraak op deftigheid en chic maakt. Jos had uitsluitend Indische vrienden, en zijn nieuw huis was in de geriefelijke Engelsch-Indische wijk, waarvan Moira Place het middelpunt vormt. Minto Square, Great Clive Street, Warren Street, Hastings Street, Ochterlony Place, Plassy Square, Assaye Terrace („Gardens” is een gelukkig gekozen woord, dat in 1827 nog niet gebezigd werd voor gepleisterde huizen met asphalt-terrassen aan den voorkant) — wie kent die mooie woningen niet van de gepensioneerde Indische aristocratie en de wijk, welke de heer Wenham het „Zwarte Gat” noemt. Jos’ financiën veroorloofden hem niet een huis in Moira Place te betrekken, waar niemand kan wonen behalve de gepensioneerde Leden van den Raad en de deelgenooten van Indische firma’s (die bankroet gaan, nadat zij honderd duizend pond op hun echtgenooten hebben vastgezet en zich in betrekkelijke armoede op een buitenplaats met vier duizend per jaar terugtrekken); hij nam een geriefelijk huis van den tweeden of derden rang in Gillespie Street en kocht de tapijten, kostbare spiegels en mooi bijpassend meubilair, door Seddon ontworpen, van de curatoren van den heer Scape, die onlangs deelgenoot gemaakt werd van een groot huis te Calcutta, de firma Fogle, Fake en Cracksman, waarin de arme Scape zeventig duizend pond gestoken had, het zuur verdiende geld van een lang en eervol leven, en Fake’s plaats innam, welke laatste zich in een vorstelijk park te Sussex terugtrok (de Fogle’s waren reeds lang uit de firma, en Sir Horace Fogle staat op het punt in den adelstand verheven te worden als Baron Bandanna) — ik herhaal, die deelgenoot gemaakt werd van het groote agentuurshuis Fogle & Fake, twee jaar vóór het met een millioen schuld bankroet ging en het halve Indische publiek ten ondergang bracht en in ellende dompelde.

Scape, geruïneerd, eerlijk en gebroken, ging op vijf-en-zestig-jarigen leeftijd naar Calcutta om de zaken der firma af te wikkelen. Walter Scape moest uit Eton terugkomen en kwam in een wijnzaak. Florence Scape, Fanny Scape en haar moeder kwijnden weg te Boulogne en verdwijnen van het tooneel. Om kort te gaan, Jos kwam tusschenbeide en kocht hun tapijten en buffetten, en bewonderde zich in de spiegels, welke hun vriendelijke, knappe gezichten weerspiegeld hadden. De leveranciers van de Scape’s, allen eerlijk betaald, gaven hun kaartjes af en wilden graag de nieuwe familie bedienen. De groote knechts met witte vesten, die bij Scape’s diners serveerden, groenteboeren, bankierloopers en melkboeren, ieder in hun hoedanigheid, lieten hun adres achter en drongen zich in de gunst bij den bottelier. Mijnheer Chummy, de schoorsteenveger, die bij de drie laatste families geveegd had, trachtte zoowel den bottelier te bepraten, als den kleinen jongen onder hem, met knoopen bezaaid en met strepen op zijn broek, wiens taak het was mevrouw Amelia op haar wandelingen te begeleiden, wanneer zij verkoos uit te gaan.

Het was een bescheiden huishouding. De bottelier was ook Jos’ lijfknecht en hij was nooit erger dronken dan een bottelier in een eenvoudig gezin, welke een gepasten eerbied voor zijn meesters wijn heeft, behoorde te wezen. Emmy kreeg een kamenier, die op Sir William’s landgoed in de voorstad was opgegroeid, een goed meisje, wier vriendelijkheid en nederigheid mevrouw Osborne ontwapenden, welke laatste in het eerst afgeschrikt werd bij de gedachte een dienstbode voor haarzelf te hebben, in het minst niet wist, hoe er een te gebruiken, en altijd met de eerbiedigste beleefdheid tegen het personeel sprak. Maar dit meisje maakte zich

heel nuttig in het gezin. Handig verzorgde zij den ouden Sedley, die nu bijna voortdurend in zijn eigen gedeelte van het huis bleef en nooit deelnam aan de pretjes, die er waren.

Drommen menschen kwamen mevrouw Osborne opzoeken. Lady Dobbin en haar dochters waren verrukt over de wending ten goede, welke haar lot genomen had, en maakten haar opwachting. Juffrouw Osborne uit Russell Square kwam in de prachtige koets met het helle kleed over den bok, geblazoeneerd met het Leeds-wapen. Men zeide, dat Jos onnoemelijk rijk was. De oude Osborne had er niets op tegen, dat Georgy zijn ooms geld zoowel als het zijne zou erven. „Verduiveld, wij zullen een man van den knaap maken,” zeide hij; „en voor ik sterf, zal hij in het Parlement zijn. *Jij* mag zijn moeder gaan opzoeken, juffrouw Osborne, ofschoon zij *mij* nooit onder de oogen moet komen.” En juffrouw Osborne kwam. U kunt er zeker van wezen, dat Emmy heel blij was haar te zien en aldus dichter bij George gebracht te worden. Die jonge man mocht zijn moeder ook veelvuldiger bezoeken dan vroeger. Eens of tweemaal per week at hij in Gillespie Street en hij ringeloorde de bedienden en zijn bloedverwanten daar al even erg als in Russell Square. Hij was altijd echter heel eerbiedig tegenover den majoor en bescheidener in zijn optreden als deze aanwezig was. Hij was een schrandere knaap en bang voor den majoor. George moest wel den eenvoud van zijn vriend bewonderen, zijn opgeruimdheid, veelzijdige kennis, die zoo bescheiden medegedeeld werd, zijn liefde voor waarheid en recht. Tot nu toe had hij nog nooit zoo'n man ontmoet, voor zoover zijn ervaring zich uitstreckte, en instinctmatig hield hij van een „heer”. Hij was niet bij zijn peetvaders stoel vandaan te slaan en het was zijn grootste genot naast hem in de parken te wandelen en Dobbin te hooren praten. William vertelde George van zijn vader, over Indië en Waterloo, over alles behalve hemzelf. Als George meer dan gewoon brutaal en verwaand was, plaagde de majoor hem er mee, wat mevrouw Osborne erg wreed vond. Op zekeren dag nam hij hem mee naar de komedie en toen de jongen weigerde parterre te zitten, omdat het zoo vulgair was, bracht de majoor hem naar de loges, liet hem daar achter en ging zelf naar het parterre beneden. Hij had er nog niet zoo heel lang gezeten, of hij voelde, dat een arm in den zijne werd gestoken en dat een fatterig handje in een glacé handschoen zijn arm drukte. George had het bespottelijke van zijn handelwijze ingezien en was uit de hoogere sferen afgedaald. Een teedere, vriendelijke lach verhelderde het gelaat van Dobbin, terwijl hij naar den berouwvollen, kleinen verkwister keek. Hij hield van den jongen, zooals van alles wat Amelia toebehoorde. Wat was ze verrukt, toen ze dit bewijs van George's goedheid vernam! Haar oogen keken Dobbin vriendelijker aan, dan ze ooit gedaan hadden. Zij bloosde, meende hij, nadat zij zoo naar hem had gekeken.

George was nooit moe den lof van den majoor tegen zijn moeder te bezingen. „Ik houd van hem, mama, omdat hij zooveel weet; en hij is niet zooals de oude Veal, die altijd pocht en zulke lange woorden gebruikt, weet u wel? De jongens op school noemen hem ‚Langstaart’. Ik heb dien naam verzonnen; is hij niet prachtig? Maar Dob leest Latijn of het Engelsch is, en Fransch en zoo; en als wij samen uitgaan, vertelt hij over papa en nooit over zichzelf; ofschoon ik kolonel Buckler bij grootvader hoorde zeggen, dat hij een der dapperste officieren in het leger was en zich zeer onderscheiden had. Grootvader was heel verwonderd en zeide: ‚die kerel! wel, ik dacht, dat hij nog geen tien kon tellen’ — maar ik weet wel beter, niet waar, moeder?”

Emmy lachte: zij dacht, dat de majoor hoogstwaarschijnlijk dat nog wel kon.

Zoo er al een oprechte genegenheid was tusschen George en den majoor, dan moet ook erkend worden, dat er tusschen den jongen en zijn oom niet veel liefde bestond. George had de gewoonte om zijn wangen op te blazen, zijn handen in zijn vestjeszakken te steken en „God beware me, het is toch niet waar,” te zeggen, precies op de manier van den ouden Jos, zoodat het onmogelijk was zijn lachen te bedwingen. De bedienden stikten van het lachen, als de jongen iets vroeg, dat niet op tafel was en daarbij dat gezicht trok en die geliefkoosde uitdrukking bezigde. Zelfs Dobbin placht in een schaterlach uit te barsten over de grappige nabootsing van den jongen. Als George zijn oom niet in diens gezicht nabootste, dan waren het alleen Dobbin's berispingen, of Amelia's verschrikte smeekbeden, die den jongen deugniet weerhielden.

En de waarde burger, die achtervolgd werd door het vage bewustzijn, dat de knaap hem een ezel vond en geneigd was den spot met hem te drijven, placht buitengewoon bedeesd te wezen in tegenwoordigheid van jongeheer George, natuurlijk met het gevolg, dat hij dubbel gewichtig en waardig was. Als er aangekondigd werd, dat de jongeheer in Gillespie Street verwacht werd om bij zijn moeder te dineeren, kwam de heer Jos onveranderlijk tot de ontdekking, dat hij een afspraak op de club had. Misschien betreurde niemand zijn afwezigheid zeer.

Op die dagen werd de oude heer Sedley gewoonlijk bewogen uit zijn schuilplaats op de bovenverdiepingen te komen, en dan was er een klein familie-diner, waarbij majoor Dobbin zoo goed als nooit ontbrak. Hij was de *ami de la maison*; de vriend van den ouden Sedley, Emmy's vriend, George's vriend, Jos' raadgever en raadsman. „Hij kon bijna evengoed in Madras wezen, *wij* zien hem toch bijna nooit,” merkte juffrouw Ann Dobbin te Camberwell op. Ach, juffrouw Ann, is het denkbeeld nooit bij u opgekomen, dat de majoor u niet wenschte te huwen.

Joseph Sedley leidde dus een leven van waardige nutteloosheid, zooals het een personage van zijn waardigheid betaamde. Het eerste wat hij deed, was natuurlijk lid worden van de Oostersche club; waar hij den ochtend in het gezelschap van zijn Indische broers doorbracht, waar hij dineerde, of waar vandaan hij heeren mee naar huis bracht om te dineeren.

Amelia moest deze heeren met hun dames ontvangen. Van hen vernam zij, hoe gauw Smith in den Raad zou zitten, hoeveel ropijen Jones mee naar het moederland gebracht had; dat de firma Thomson in Londen wissels geweigerd had op hen getrokken door Thomson, Kibobjee & Co., de Bombaysche firma, en dat men van meening was, dat de firma te Calcutta ook mis zou gaan; hoe vreeselijk onvoorzichtig, op zijn zachtst uitgedrukt, het gedrag van mevrouw Brown (echtgenoot van Brown van de ongeregelde troepen in Ahmednuggar) was geweest met den jongen Swankey van de lijfgarde, met wien zij bij nacht en ontijd op het dek zat en die samen verdwaalden, toen zij in de Kaap uit paardrijden waren gegaan; dat mevrouw Hardyman haar dertien zusters, dochters van een plattelandspredikant, den Weleerwaarden Felix Rabbits, bij zich in Indië had en er elf van uitgehuwelijkt had, zeven met hooge beambten; dat Hornby zoo woest was, omdat zijn vrouw in Europa wilde blijven, en dat Trotter tot ontvanger te Ummerapoora benoemd was. Deze en dergelijke gesprekken werden op al de groote diners gevoerd. Dezelfde gesprekken; dezelfde zilveren schalen; dezelfde stukken schapenvleesch, gekookte kalkoenen en entrées. Kort na het dessert werd de politiek het onderwerp van gesprek, terwijl de dames zich boven terugtrokken en over haar kwaaltjes en kinderen babbelden.

Mutato nomine, het is alles hetzelfde. Spreken de vrouwen van advocaten niet altijd over arrondissementstournées? — kletsen officiersvrouwen niet over het regiment — en domineesvrouwen over Zondagsscholen en wie de spreekbeurten waarneemt? — spreken de aanzienlijkste dames niet over die kleine kliek menschen, waartoe zij behooren, en waarom zouden onze Indische vrienden dan niet even goed hun eigen conversatie hebben? — alleen moet ik toegeven, dat het saai is voor de leeken, wier lot het somtijds is er bij te zitten en te luisteren.

Het duurde niet lang, of Emmy had een visiteboek, reed geregeld in een rijtuig en bezocht lady Bludyer (echtgenoot van generaal-majoor Sir Roger Bludyer, Ridder der Bathorde, Bengaalsch leger); lady Huff, echtgenoot van Sir G. Huff, Bombay, dito; mevrouw Pice, de vrouw van Pice, den directeur, etc.

Wij kunnen ons gauw aanpassen bij de veranderingen in ons leven. Het rijtuig kwam iederen dag voor in Gillespie Street, de jongen met de knopen sprong op en van den bok met Emmy's en Jos' visitekaartjes; op bepaalde uren ging Emmy in het rijtuig naar de club Jos halen om een luchtje te scheppen; of zij zette den ouden Sedley in het vehikel en reed den ouden man in Regent's Park rond. De kamenier en het rijtuig, het visite-boek en de jongen met de knopen, werden Amelia spoedig even vertrouwd als de nederige sleur te Brompton. Zij paste zich zoowel bij het een als bij het ander aan. Als het Lot beschikt had,

haar hertogin te maken, dan zou zij dien plicht ook vervuld hebben. De dames van Jos' kennissenkring vonden haar wel een innemend jong vrouwtje — niet veel bij, maar innemend en zoo.

De heeren, zooals gewoonlijk, mochten haar ongeunstelde vriendelijkheid en eenvoudige, beschaafde manieren. De ridderlijke, jonge Indische dandies, thuis met verlof — vreeselijke fatten waren het — met dikke horlogekettingen en geweldige snorren — de steunpilaren van de schouwburgen, die in rijtuigen door de straten vlogen en in de West-End hotels woonden — bewonderden desniettemin mevrouw Osborne, schepten er behagen in haar in haar rijtuig in het Park te groeten, en de eer te hebben haar een ochtendbezoek te mogen brengen. Majoor Dobbin vond zelfs Swankey van de lijfgarde, dien gevaarlijken jongeling, het grootste fuifnummer van het heele Engelsche leger, die nu met verlof was, op zekeren dag in een *tête-à-tête* met Amelia, terwijl hij haar met veel humor en welbespraaktheid van de wilde-zwijnenjacht met speer of lans vertelde; en later had hij het over een verd— officier, die altijd om haar heen dwarrelde — een langen, mageren, eigenaardig uitzienenden, oudachtigen kerel — die met zijn sarcasme altijd je verhalen bedierf.

Als de majoor wat meer ijdelheid had gehad, dan zou hij jaloersch zijn geweest op zulk een gevaarlijken jongen fat als dien betooverenden Bengaalschen kapitein. Maar Dobbin was te eenvoudig en edelmoedig van aard om ook maar eenigszins aan Amelia te twijfelen. Hij was blij, dat de jongelui haar het hof maakten; en dat anderen haar bewonderden. Was zij niet vervolgd en onderschat, bijna zoolang zij vrouw was? Het deed hem genoeg te zien, dat vriendelijkheid haar goede eigenschappen te voorschijn riep en dat zij gaandeweg opgewekter werd, nu het haar voorspoedig ging. Iedereen, die haar op prijs stelde, maakte het goede oordeel van den majoor een compliment — althans, als men kan zeggen, dat een man onder den misleidenden invloed der Liefde een goed oordeel heeft.

Nadat Jos aan het hof geweest was, dat hij voorzeker deed als een trouw onderdaan van zijn vorst (hij vertoonde zich in gala op de club, waar Dobbin hem in een heel schunnige, oude uniform kwam halen), werd hij, die altijd een verknocht koningsgezinde en bewonderaar van George IV was geweest, zulk een geduchte conservatief en steunpilaar van den staat, dat Amelia op aandrang van hem naar een receptie ten hove moest gaan. Hoe het ook zij, hij was zoo langzamerhand gaan gelooven, dat hij meewerkte tot de instandhouding van het algemeen welzijn, en zijn vorst niet gelukkig zou wezen, tenzij Jos Sedley en zijn familie zich te St. James's om hem heen schaarden.

Emmy lachte. „Zal ik de familie-juweelen dragen, Jos?” vroeg zij.

„Ik wou maar, dat je mij die voor je liet koopen,” dacht de majoor. „Er kunnen er geen bestaan, die goed genoeg voor je zijn.”

HOOFDSTUK LXI.

Waarin twee lichten worden uitgedoofd.

Er kwam een dag, waarop de reeks van gepaste vermaken en deftige genoegens, waaraan de familie van Jos Sedley zich overgaf, verstoord werd door een gebeurtenis, die in de meeste huizen plaatsgrijpt. Als u de trap van uw huis opgaat, die van de zitkamers naar de slaapkamers voert, dan heeft u misschien wel een klein gewelf in den muur recht voor u gezien, dat licht geeft voor de trap, welke u van de eerste naar de tweede verdieping brengt (waar de kinderkamer en de kamers voor het personeel gewoonlijk zijn), en tevens nog een nuttig doel heeft, waarover het personeel van den begrafenisondernemer u kan inlichten. Zij zetten de doodkisten op dat gewelf, of dragen ze er door, zoodat op geenerlei onbetamelijke wijze de rust verstoord wordt van den kouden bewoner, die in dat zwarte gewelf sluimert. Dat gewelf van de tweede verdieping van een Londensch huis, waar men het trappenhuis van boven tot beneden kan zien en dat uitzicht geeft op den hoofdweg, waarlangs de inwoners gaan, waarlangs de keukenmeid 's morgens, voor het dag is, naar beneden sluipt om haar potten en pannen in de keuken te schuren; waarlangs de jonge meester tersluiks naar boven gaat, nadat hij zijn laarzen in de hal heeft gelaten, als hij bij het aanbreken van den dag het huis na een lolligen nacht op de club binnensluipt; waar de dochter des huizes afgaat, ruischend, met nieuwe linten en in uitstaand mousseline, schitterend en mooi, klaar om naar het bal te gaan en veroveringen te maken; of jongeheer Tommy glijdt langs de ballustrade, welke hij als vervoermiddel verkiest, zoowel trap als gevaar verachtend; waarlangs de moeder met groote teederheid naar beneden gedragen wordt, glimlachend, in de sterke armen van haar echtgenoot, die met vasten tred stap voor stap afdaald, gevolgd door de baker, den dag, waarop de dokter verklaard heeft, dat de bekoorlijke patiënte naar beneden mag; waarlangs John naar bed sluipt, geeuwend, met een spattende kaars, John, die voor zonsopgang de laarzen verzamelt, welke hem in de gangen wachten; die trap, waarlangs men zuigelingen op en af draagt, oude menschen helpt, gasten naar de hal leidt; die den dominee naar den doopeling brengt, den dokter naar de ziekenkamer en de mannen van den begrafenisondernemer naar de bovenste verdieping — wat een herinnering aan Leven, Dood en Ijdelheid zijn zij — dat gewelf en die trap — als je daar eens over nadenkt, terwijl je op het trapportaal zit en het trappenhuis van boven tot beneden in oogenschouw neemt.

De dokter gaat haar op, als hij u de laatste visite brengt, mijn waarde vriend in uw clownspak. De verpleegster kijkt dan door de gordijnen naar u, maar gij schenkt er geen aandacht aan — en dan gooit zij het raam een oogenblik open om wat lucht binnen te laten. Daarop laten zij de gordijnen aan de voorzijde van het huis neer en huizen in de achterkamers — zij ontbieden den notaris en andere mannen in het zwart, enz. — uw klucht en de mijne zijn dan geëindigd en wij worden weggedragen, och, zoo ver weg van de trompetten, het geschreeuw en de acrobaten.

Als wij menschen van aanzienlijke geboorte zijn, zal men een ruitvormig rouwschild boven ons vorig domicilie ophangen, met vergulde cherubijntjes en motto's, die aankondigen, dat er „Vrede in den Hemel” is. Uw zoon zal het huis opnieuw laten meubileeren, of het verhuuren en in een modernere wijk gaan wonen; uw naam zal het volgend jaar onder de „Overleden Leden” vermeld staan op de lijsten van uw club. Hoezeer men ook om u zal treuren, toch zal uw weduwe er op gesteld zijn, dat haar rouwkleeding netjes gemaakt wordt — de keukenmeid zal iemand sturen, of zelf boven komen, om over het middageten te spreken — de achtergeblevenen zullen spoedig weer naar uw portret boven den schoorsteenmantel kunnen kijken, en het zal niet lang

daarna van de eereplaats genomen worden om plaats te maken voor het portret van den zoon, die regeert.

Wie van de dooden worden het teederst en het hartstochteliĳkst betreurd? Zij, die de overgeblevenen het minst liefhebben, geloof ik. De dood van een kind geeft aanleiding tot hartstochteliĳk verdriet en gesnik, wat uw einde, mijn broeder, nooit zal veroorzaken. De dood van een zuigeling, die u ternauwernood kende, die u vergeten zou zijn na een afwezigheid van een week, treft u dieper dan het verlies van uw besten vriend, of uw eerstgeboren zoon — een man, groot als gijzelf, met eigen kinderen. Wij mogen hard en streng zijn voor Juda en Simeon — ons hart vloeit over van liefde en medelijden voor Benjamin, den jongste. En als je oud bent, zooals de een of andere lezer dezes misschien, of zeker, wezen zal — oud en rijk, of oud en arm — dan denkt u misschien wel eens: „Deze menschen om mij heen zijn allen heel goed en lief; maar zij zullen niet erg treuren, als ik heen ben gegaan. Ik ben heel rijk, en zij azen op mijn erfenis — of heel arm, en zij zijn het moede mij te ondersteunen.”

De rouwtijd voor mevrouw Sedley was nog maar pas geëindigd, en Jos had ternauwernood tijd gehad zijn zwarte kleeven af te danken en in de schitterende vesten, waarvan hij zoo hield, te verschijnen, toen het de huisgenooten van den heer Sedley duidelijk werd, dat er een andere gebeurtenis op handen was, en dat de oude man op het punt was zijn vrouw te zoeken in het onbekende land, waarheen zij hem voorgegaan was. „De toestand van mijn vaders gezondheid,” merkte Jos Sedley plechtstatig op de club op, „verhindert mij dit seizoen mijn groote partijen te geven; maar als je familiaar wilt komen om half zeven, Chutney, mijn jongen, om huiseliĳk te dineeren, met een of twee van het oude clubje — dan ben je altijd welkom!” Dus aten Jos en zijn vrienden en dronken zwijgend Bordeaux onder elkaar, terwijl de zandlooper met het levenszand van den ouden man boven bijna afgelooopen was. De knecht, die met onhoorbaren tred liep, bracht hun den wijn; en na het diner speelden zij een robbertje; en majoor Dobbin kwam soms en speelde mee; en mevrouw Osborne kwam zoo nu en dan beneden, als haar patiënt boven voor den nacht verzorgd was en in een van die lichte sluimeringen was gevallen, die het kussen van den ouderdom bezoeken.

Gedurende zijn ziekte hing de oude man aan zijn dochter. Hij wilde zijn bouillon en medicijnen bijna van geen ander aannemen. Hem te verzorgen werd bijna haar eenig werk. Haar bed stond bij de deur, welke naar zijn kamer voerde, en zij werd wakker bij het minste leven of gerucht in het bed van den knorrigen patiënt. Ofschoon wij tot zijn eer moeten zeggen, dat hij menig uur wakker lag, stil en zonder zich te bewegen, omdat hij zijn lieve en waakzame verpleegster niet wilde wekken. Misschien hield hij nu met grootere teederheid van zijn dochter, dan hij ooit gedaan had sedert haar kinderjaren. In het bewijzen van liefdediensten en in het vervullen van vriendeliĳke kinderplichten blonk zij in het bijzonder uit.

„Zij komt de kamer zoo stil als een zonnestraaltje binnen,” dacht de heer Dobbin, als hij Amelia haar vaders kamer in en uit zag gaan: een opgewekte vriendeliĳkheid verhelderde haar gelaat, terwijl zij af en aan liep, gratieus en geruischloos. Wie heeft niet die lieve, engelachtige uitdrukking van liefde en medelijden gezien op het gelaat van vrouwen, als zij over haar kinderen tobben of in een ziekenkamer bezig zijn?

En aldus werd er een zwijgende veete van eenige jaren her zwijgend bijgelegd. In deze laatste uren, getroffen door haar liefde en goedheid, vergat de oude man al zijn grieven en al het onrecht, dat hij en zijn vrouw verscheidene lange nachten besproken hadden: dat zij alles voor haar jongen opgeofferd had; dat zij zich niet om haar ouders bekommerde op hun ouden dag en in hun tegenspoed, en alleen aan het kind dacht; hoe belachelijk en dwaas zij te keer gegaan was, toen George haar ontnomen werd. De oude Sedley vergat deze beschuldigingen, toen hij den tol aan de natuur moest betalen, en hij deed de lieve en gelaten kleine martelares recht wedervaren. Toen zij op zekeren nacht zijn kamer binnensloop en hem wakker vond, beleed de gebroken oude man zijn schuld. „O, Emmy, ik heb er eens over nagedacht, hoe onaardig en onrechtvaardig we jegens jou zijn geweest,” zeide hij, en hij stak zijn koude en zwakke hand naar haar uit. Zij knielde neer bij zijn

bed, en zij baden te zamen, haar hand in de zijne. Als het onze beurt is, laten wij dan hopen, dat wij ook zulke menschen aan ons ziekbed hebben, die met ons bidden.

Terwijl hij zoo wakker lag, is zijn leven misschien aan hem voorbijgegaan — de hoopvolle strijd in zijn jeugd, zijn succes en voorspoed op rijperen leeftijd, zijn val, toen hij oud werd, en zijn tegenwoordige hulpeloze toestand — geen kans om het lot te wreken, dat hem de baas af was geweest — noch geld, noch een naam om na te laten — een uitgeteerd, onnut leven van nederlaag en teleurstelling, en dit het einde! Ik vraag mij af, lezer, wie er beter aan toe is: hij, die rijk en beroemd, of arm en teleurgesteld, sterft. Zij, die bezitten en gedwongen zijn af te staan; of zij, die ongemerkt heengaan, als zij het spel verloren hebben? Het moet een eigenaardige gewaarwording wezen, als er een dag in ons leven komt, dat wij zeggen: „Morgen geef ik niet om voorspoed of tegenslag; en de zon gaat op en al de myriaden van menschen gaan als gewoonlijk naar hun werk of hun vermaken, maar ik zal niet meer in die onrust leven.”

Zoo brak er dan een ochtend aan, waarop iedereen opstond en allen hun verschillende taken en vermaken weer opnamen, uitgezonderd de oude John Sedley, die niet tegen het lot te vechten had, of nog langer hoefde te hopen en plannen maken; maar hij zou zich in een rustig en geheel onbekend verblijf vestigen in een kerkhof te Brompton, naast zijn vrouw.

Majoor Dobbin, Jos en George volgden het stoffelijk overschot in een zwarte rouwkoets naar het graf. Jos kwam er expres voor over uit de „Star and Garter” te Richmond, waar hij zich na de betreurenswaardige gebeurtenis teruggetrokken had. Hij bleef liever niet in het huis met het — onder de omstandigheden, begrijpt u? Maar Emmy bleef en deed haar plicht als gewoonlijk. Zij ging niet onder een groot verdriet gebukt en was eerder in een plechtige dan in een bedroefde stemming. Zij bad, dat haar eigen einde even kalm en pijnloos mocht wezen, en zij dacht met vertrouwen en eerbied aan de woorden, welke zij van haar vader vernomen had gedurende zijn ziekte, en welke van zijn geloof, zijn berusting en zijn hoop op het hiernamaals getuigden. Ja, ik geloof toch, dat dit einde te verkiezen is. Veronderstel, dat u buitengewoon rijk en welgesteld is, en dat u zegt op dien laatsten dag: „Ik ben zeer rijk; ik ben tamelijk beroemd: ik heb mijn leven lang in de beste kringen verkeerdt, en ik stam, Gode zij dank, uit een eerbiedwaardig geslacht. Ik heb mijn koning en het land met eere gediend. Ik heb verscheidene jaren in het Parlement zitting gehad, en ik mag wel zeggen, dat er naar mijn redevoeringen geluisterd werd en dat zij vrij goed ontvangen werden. Ik ben niemand een cent schuldig; integendeel, ik leende mijn ouden studievriend, Jack Lazarus, vijftig pond, en mijn executeurs zullen hem er niet om lastig vallen. Ik laat mijn dochters ieder tien duizend pond na — een goed erfdeel voor een meisje; ik vermaak mijn zilver en meubelen, mijn huis in Baker Street, met een aardig vruchtgebruik, aan mijn weduwe, voor haar leven; en aan mijn zoon mijn grondbezit, benevens geld in papieren belegd, en mijn kelder in Baker Street met zorgvuldig gekozen wijnen. Ik vermaak twintig pond per jaar aan mijn lijfknecht en ik tart ieder, die, als ik er niet meer ben, iets vindt om mijn goeden naam afbreuk te doen.” Of, stel u daarentegen eens voor, dat uw zwanezang een heel andere klaagzang is, en dat u zegt: „Ik ben een arme, ellendige, teleurgestelde, oude kerel en mijn geheele leven is één mislukking geweest. Ik had noch hersens, noch geluk; en ik beken, dat ik honderden fouten en flaters begaan heb. Ik erken, dat ik menigmaal mijn plicht verzaakt heb. Ik kan mijn schulden niet afdoen. Ik lig volkomen hulpeloos en ootmoedig op mijn legerstede; ik bid om vergeving voor mijn zwakheid en ik werp mij met een berouwvol hart aan de voeten van de Goddelijke Genade.” Welke van deze beide toespraken zou de beste redevoering wezen voor uw eigen begrafenis? De oude Sedley hield de laatste; en in die ootmoedige stemming, de hand van zijn dochter in de zijne, liet hij het leven, met al zijn teleurstelling en ijdelheid, achter zich.

„Nu zie je eens,” zeide de oude Osborne tegen George, „wat het resultaat is van verdienste, vlijt, oordeelkundige speculaties en dergelijke. Zie maar naar mij en mijn rekening-courant bij den bankier. Kijk eens naar je armen grootvader Sedley en zijn faillissement. En toch was hij

twintig jaar geleden in beteren doen dan ik — bezat hij, denk ik, tien duizend pond meer.”

Behalve deze menschen, en den heer Clapp en zijn gezin, die uit Brompton kwamen om een condoleantie-visite te brengen, gaf geen mensch een zier om den ouden John Sedley, of herinnerde zich het bestaan van een dergelijke persoon.

Toen de oude Osborne voor het eerst van zijn vriend, kolonel Buckler, vernam (zooals de kleine George ons reeds heeft medegedeeld), welk een uitstekend officier majoor Dobbin was, legde hij een groote verachting en ongeloovigheid aan den dag en drukte hij zijn verbazing uit, dat zoo'n vent als hij hersens of een goeden naam had. Maar hij vernam de faam van den majoor van verschillende leden van zijn kring. Sir William Dobbin had een hoogen dunk van zijn zoon en vertelde vele verhalen, welke de kennis, den moed en goeden naam van den majoor toelichtten. Ten slotte verscheen zijn naam op de lijsten van een of twee groote partijen van den adel; en deze omstandigheid had een wonderbaarlijken invloed op den ouden aristocraat van Russell Square. De hoedanigheid van den majoor, als voogd van George, wiens bezittingen aan diens grootvader werden overgedragen, maakte enkele samenkomsten tusschen de beide heeren onvermijdelijk, en op een van deze was het, dat de oude Osborne, een goed zakenman, toen hij de afrekeningen van den majoor met diens pupil en de moeder van den jongen doorkeek, een vingerwijzing kreeg, welke hem zeer verblufte, en hem zoowel smartte als behaagde, namelijk, dat William Dobbin uit zijn eigen zak een gedeelte van het fonds verstrekt had, waarvan de arme weduwe en het kind hadden geleefd. Toen er verder sterk op aangedrongen werd, begon Dobbin, die geen leugens kon vertellen, te blozen en erg te stotteren, en ten slotte bekende hij. „Het huwelijk,” zeide hij (waarbij het gelaat van zijn ondervrager een zeer sombere uitdrukking aannam), „was grootendeels mijn werk. Ik vond, dat mijn vriend zoover was gegaan, dat het hem tot oneer zou strekken, indien hij zich terugtrok, en bovendien zou het den dood van mevrouw Osborne zijn geweest; kon ik dus anders doen, toen zij zonder middelen achterbleef, dan haar al het geld geven, dat ik kon missen, om in haar onderhoud te voorzien.”

„Majoor D.,” zeide de heer Osborne, keek hem strak aan en werd ook erg rood, „u heeft mij groot leed gedaan, maar veroorloof mij, mijnheer, u te zeggen, dat u een eerlijk man is. Hier is mijn hand, mijnheer, ofschoon ik weinig vermoedde, dat mijn eigen vleesch en bloed van uw geld leefde;” en die twee schudden elkaar de hand, terwijl de majoor hoogst verlegen was, dat zijn daad van barmhartige huichelarij dus ontdekt werd.

Hij trachtte den ouden man zachter te stemmen en hem met zijn zoons nagedachtenis te verzoenen. „Hij was zulk een nobele kerel,” zeide hij, „dat wij allen van hem hielden en voor hem door het vuur gegaan zouden zijn. Ik, als jonge man in die dagen, was buitenmate geveleid door zijn voorliefde voor mij, en het deed mij meer genoegen in zijn gezelschap gezien te worden, dan in dat van den opperbevelhebber. Ik zag nooit zijns gelijke wat durf en moed en alle eigenschappen van een goed soldaat aangaat;” en Dobbin vertelde den ouden vader zooveel verhalen, als hij zich kon herinneren, betreffende den moed en de heldendaden van diens zoon. „En George lijkt zoo op hem,” voegde de majoor er aan toe.

„Hij lijkt zóó op hem, dat ik er me soms ongerust over maak,” antwoordde de grootvader.

Eens of tweemaal kwam de majoor bij den heer Osborne dineeren (dat was gedurende de ziekte van den heer Sedley) en terwijl die twee 's avonds na het diner samen zaten, liep hun gesprek uitsluitend over den overleden held. De vader pochte als gewoonlijk op hem, verheerlijkte zichzelf, als hij zijn zoons heldendaden en moed verhaalde, maar hij was in ieder geval zachter en menschlievender gestemd jegens den armen kerel dan vroeger; en het christelijk hart van den vriendelijken majoor verheugde zich over deze symptomen van wederkerende vrede en welwillendheid. Den tweeden avond noemde de oude Osborne hem William, juist zooals hij placht te doen in den tijd, toen Dobbin en George beiden jongens waren; en de brave kerel was ontroerd door dit bewijs van verzoening.

Toen juffrouw Osborne den volgenden dag aan het ontbijt het waagde, met de norschheid haar leeftijd en karakter eigen, eenige opmerkingen te maken en zich hatelijk en geringschattend

uitliet over de verschijning en de manieren van den majoor, viel de heer des huizes haar in de rede. „Jij zou hem maar al te graag zelf willen hebben, juffrouw Osborne. Maar de druiven zijn zuur. Ha! Ha! Majoor William is een prachtkerel.”

„Dat is hij, grootvader,” zeide George goedkeurend; en hij trad op den ouden man toe, pakte hem bij zijn groote, grijze bakkebaarden, lachte vroolijk tegen hem en kustte hem. 's Avonds vertelde hij zijn moeder het geval; en zij was het volkomen met hem eens. „Dat is hij zeker,” zeide zij. „Je lieve vader zei dat ook altijd. Hij is een der beste en meest rechtschapen mannen.” Dobbin kwam spoedig na dit gesprek binnen, wat Amelia misschien wel deed blozen; en de jonge deugniet verhoogde de verlegenheid door Dobbin het andere deel van het verhaal mede te deelen. „Zeg, Dob,” zeide hij, „er is zoo'n verduiveld aardig meisje, dat je wil huwen. Ze heeft een bom duiten; ze draagt valsch haar; en ze maakt het personeel van den ochtend tot den avond standjes.”

„Wie is dat?” vroeg Dobbin.

„Tante Osborne,” antwoordde de jongen; „Grootvader zei het. En zeg, Dob, wat fijn zou het wezen, als je mijn oom was.” De beverige stem van den ouden Sedley, die zwak om Amelia riep, werd op dat oogenblik in het aangrenzend vertrek vernomen, en het gelach eindigde.

Dat de opinie van den ouden Osborne een verandering onderging, was zeker. Hij vroeg George soms naar zijn oom en lachte om den jongen, als hij nadeed, hoe Jos „God beware me” uitriep, en hoe hij zijn soep opslobberde. Waarop hij dan zeide: „Het is niet eerbiedig, mijnheer, van jelui kwajongens, je bloedverwanten na te apen. Juffrouw Osborne, als je uit rijden gaat vandaag, laat dan mijn kaartje bij den heer Sedley achter, verstaan. Hoe het ook zij, wij hebben nooit gekibbeld.”

Het kaartje werd beantwoord, Jos en de majoor werden te dineeren uitgenoodigd — dit diner was misschien het schitterendste en het vervelendste, dat de heer Osborne ooit gaf; ieder stuk tafelzilver werd ten toon gespreid en de aanzienlijkste kennissen werden uitgenoodigd. De heer Sedley leidde juffrouw Osborne aan tafel en zij was heel genadig tegen hem; terwijl zij ternauwernood tegen den majoor sprak, welke een eind van haar af zat, naast den heer Osborne, heel bedeesd.

Jos verklaarde plechtig, dat het de beste dunne schildpadsoep was, die hij ooit van zijn leven geproefd had; en hij vroeg, waar mijnheer Osborne zijn Madera vandaan had?

„Het is Sedley's wijn,” fluisterde de bottelier zijn meester in. „Ik heb ze al heel lang en betaalde er een goed prijsje voor,” antwoordde de heer Osborne hardop tot zijn gast gewend; en daarna zeide hij fluisterend tegen zijn rechterbuurman, dat hij dien gekocht had „op den verkoop van den ouden man”. Meer dan eens vroeg hij den majoor naar — naar mevrouw George Osborne: over dit thema kon de majoor zeer spraakzaam wezen, als hij verkoos. Hij vertelde den heer Osborne van haar leed; van haar hartstochtelijke genegenheid voor haar echtgenoot, wien zij nog steeds in gedachten aanbad; van de teedere en eerbiedige wijze, waarop zij haar ouders ondersteund had, en haar jongen afgestaan had, toen zij meende, dat het haar plicht was zulks te doen. „U weet niet, wat zij te verduren heeft gehad, mijnheer,” zeide de brave Dobbin met een van aandoening bevende stem; „en ik hoop en vertrouw, dat u zich met haar zult verzoenen. Als zij u al uw zoon ontstal, zij gaf den hare aan u; en hoeveel u ook van uw George mag gehouden hebben, zij had den hare tienmaal zoo lief, daar kunt u zeker van zijn.”

„Bij God, je bent een brave kerel, Dobbin,” was al, wat de heer Osborne zeide. Het was nooit bij hem opgekomen, dat het de weduwe verdriet zou doen om van haar zoon te scheiden, of dat het haar pijn kon doen, dat hij zoo'n schitterend fortuin bezat. Men beweerde, dat een spoedige verzoening onvermijdelijk was; en Amelia kreeg al hartkloppingen bij de gedachte aan de vreeselijke ontmoeting met George's vader.

Die zou echter nooit plaats vinden. De slepende ziekte van den ouden Sedley en diens dood kwamen tusschenbeide, en daarna was een ontmoeting eenigen tijd onmogelijk.

Die catastrophe en andere gebeurtenissen misten misschien hun uitwerking op den heer Osborne niet. Hij was in den laatsten tijd zeer verzwakt en verouderd, en hij dacht veel na. Hij liet

zijn notarissen komen en veranderde waarschijnlijk iets in zijn testament. De dokter, die eens naar hem kwam kijken, verklaarde, dat hij erg zwak en gejaagd was, en sprak van weinig bloed en naar zee; maar hij volgde die raadgevingen niet op.

Op zekereren dag miste zijn bediende hem aan het ontbijt; hij ging zijn kleedkamer binnen en vond hem vóór zijn kaptafel liggen; hij had een beroerte gehad. Juffrouw Osborne werd verwittigd; de doktoren werden gehaald; George bleef thuis van school; hij werd adergelaten en koppen gezet. Osborne kwam gedeeltelijk weer bij kennis; maar hij kon nooit weer spreken, ofschoon hij eens of tweemaal wanhopige pogingen deed, en na vier dagen stierf hij. De doktoren gingen naar beneden; de mannen van den begrafenisondernemer naar boven. Al de blinden van de ramen, welke op den tuin van Russell Square uitkeken, werden gesloten. Bullock kwam haastig uit de City aangesnel. „Hoeveel geld had hij dien jongen nagelaten? — toch zeker niet de helft? Toch zeker ieder een derde deel?” Het was een zenuwachtig oogenblik.

Wat was het, dat de arme, oude man eens of tweemaal tevergeefs getracht had te zeggen? Ik hoop, dat hij Amelia wilde zien, en dat hij zich, vóór hij heenging, met de lieve en trouwe vrouw van zijn zoon wilde verzoenen; dit was het ook hoogstwaarschijnlijk; want zijn testament wees aan, dat de haat, welken hij zoo lang gekoesterd had, uit zijn hart verdwenen was.

Zij vonden in den zak van zijn kamerjapon den brief met het groote, roode lak, dien George hem van uit Waterloo had geschreven. Hij had de overige papieren ook doorgekeken, welke betrekking op zijn zoon hadden, want de sleutel van de doos, waarin hij ze bewaarde, was eveneens in zijn zak, en men ontdekte, dat de zegels en enveloppen verbroken waren — waarschijnlijk op den avond vóór zijn attaque — toen de bottelier hem thee in zijn studeerkamer had gebracht en hem in den grooten, rooden familiebijbel vond lezen.

Toen het testament geopend werd, vernam men, dat de helft aan George was vermaakt en de rest tusschen de beide zusters verdeeld moest worden. De heer Bullock kon naar verkiezing de zaken van het handelshuis voor hun gezamenlijk belang voortzetten, of zich terugtrekken. Een jaargeld van vijfhonderd pond, van George's erfdeel af te trekken, werd diens moeder nagelaten, „de weduwe van mijn geliefden zoon, George Osborne,” die de voogdij over den jongen opnieuw op zich zou nemen.

„Majoor William Dobbin, de vriend van mijn geliefden zoon,” werd tot executeur benoemd; „en daar hij zoo milddadig was om uit zijn eigen middelen mijn kleinzoon en mijn zoons weduwe te onderhouden, toen zij anders geen inkomsten hadden” (vervolgde de erflater), „dank ik hem hierbij hartelijk voor zijn liefde en genegenheid voor hen; en ik smeeke hem een zoodanige som aan te willen nemen, die hem in staat zal stellen den rang van luitenant-kolonel te koopen, of deze som op een andere wijze, welke hem goeddunkt, te besteden.”

Toen Amelia vernam, dat haar schoonvader zich met haar verzoend had, werd zij ver-teederd, en zij was dankbaar voor het geld haar vermaakt. Maar toen zij hoorde, dat George haar weergegeven was, en toen zij wist hoe, en door wien, dat het William's milddadigheid was, die haar in haar armoede ter zijde had gestaan, dat het William was, die haar haar echtgenoot en zoon had gegeven — o, toen viel zij op haar knieën en smeekte den zegen af voor dien trouwen en goedhartigen man: zij boog zich, vernederde zich, en kuste als het ware de voeten van die mooie en edelmoedige genegenheid.

En dankbaarheid was alles, wat zij terug te geven had voor zulk een bewonderenswaardige toewijding en voor zooveel weldaden — slechts dankbaarheid! Als zij aan een andere belooning dacht, rees het beeld van George dadelijk voor haar op en zeide: „Je bent van mij, en van mij alleen, nu en voor eeuwig.”

William kende haar gevoelens: had hij niet zijn heele leven besteed om die te gissen?

Toen men de strekking van het testament vernam, was het zeer leerrijk op te merken, hoe mevrouw Osborne in de achting steeg van de menschen, welke haar kenissenkring uitmaakten. De bedienden van Jos' huishouding, die haar onderdanige bevelen in twijfel trokken en altijd zeiden, dat zij „Mijnheer zouden vragen”, of zij haar al of niet konden

gehoorzamen, dachten nu nooit aan een dergelijk hooger beroep. De keukenmeid vergat haar neus op te trekken voor haar schunnige, oude japonnen (welke dan ook geheel in de schaduw werden gesteld door den opschik van de dame in quaestie, als zij zich 's zondagavonds gekleed had om naar de kerk te gaan), de anderen mopperden niet langer, als haar bel ging, of dachten er niet over te treuzelen om die te beantwoorden. De koetsier, die mopperde, dat zijn paarden uit moesten en zijn rijtuig een ziekenhuis werd voor dien ouden vent en mevrouw Osborne, reed haar nu met de grootste bereidwilligheid en bevreesd, dat hij door den koetsier van den heer Osborne vervangen zou worden, vroeg hij, „wat die koetsiers van Russell Square van de stad afwisten, en of zij nu wel geschikt waren om op den bok te zitten vóór een dame?”

Jos' vrienden, zoowel mannelijke als vrouwelijke, stelden plotseling belang in Emmy, en condoleantiekaartjes stapelden zich op haar tafeltje in de hal op. Zelfs Jos, die haar altijd als een goedhartige, onschadelijke armlastige beschouwd had, die hij verplicht was voedsel en een onderdak te verschaffen, behandelde haar en den rijken kleinen jongen met den grootsten eerbied — was bezorgd, dat zij wat verandering en vermaak zou hebben na haar zorgen en beproevingen, „het arme, lieve meisje” — en hij verscheen aan het ontbijt en vroeg haar zeer speciaal, hoe zij haar dag gaarne wilde doorbrengen.

In haar hoedanigheid als George's voogd verzocht zij juffrouw Osborne, met de toestemming van den majoor, haar medevoogd, in Russell Square te blijven wonen, zoolang zij zulks verkoos; maar deze verklaarde onder dank, dat zij er nooit over zou kunnen denken alleen in dat sombere huis te blijven, en zij vertrok, zwaar in den rouw, naar Cheltenham met een paar van haar oude bedienden. De overige werden royaal betaald en weggezonden; de trouwe, oude bottelier, wien mevrouw Osborne voorstelde te blijven, bedankte en gaf er de voorkeur aan zijn spaarpennigen in een herberg te beleggen, en laat ons hopen, dat het hem daar voorspoedig ging. Toen juffrouw Osborne niet in Russell Square verkoos te wonen, besloot ook mevrouw Osborne, na overleg, het sombere, oude heerenhuis niet te betrekken. Het huis werd onttakeld; het schitterend meubilair en de waardevolle bezittingen, de ontzaglijke kroonluchters en de sombere, saaie spiegels ingepakt en weggeborgen, het rijke rozenhouten salonameublement met stroo omwonden, de karpetten opgerold en met touw vastgebonden, de kleine, uitgelezen bibliotheek van goed gebonden boeken in twee wijnkisten gepakt, en de geheele inboedel werd in verscheidene reusachtige verhuiswagens weggereden naar de bewaarplaats van meubelen, waar zij zouden opgeborgen worden tot George's meerderjarigheid. En de groote, zware, donkere kisten met tafelzilver gingen naar de Firma Stumpy & Rowdy, waar het in de kelders van die beroemde bankiers zou liggen, totdat hetzelfde tijdstip aanbrak.

Emmy, met George aan haar hand, en in zwaren rouw gekleed, bracht op zekeren dag een bezoek aan het verlaten heerenhuis, dat zij niet meer betreden had, sedert zij een meisje was. Voor het huis lag de grond, waar de wagens ingeladen en weggereden waren, bezaaid met stroo. Zij betraden de groote, leege kamers, waarvan de muren de sporen droegen van de schilderijen en spiegels, die daar gehangen hadden. Toen gingen zij de groote, kale, steenen trap op naar de bovenkamers, naar die, waar grootvader gestorven was, zooals George fluisterend zeide, en nog hooger naar George's eigen kamer. De jongen hield haar arm stevig vast, maar zij dacht aan een ander. Zij wist, dat het zoowel zijn vaders kamer als zijn eigen was geweest. Zij ging naar een der open ramen (één van die, waarnaar zij mistroostig placht te staren, toen het kind haar pas ontnomen was) en toen zij er uitkeek, kon zij vandaar over de boomen heen haar geboortehuis zien, waar zij zoovele gelukkige dagen van haar jeugd had gesleten. Zij kwamen haar alle weer voor den geest, de heerlijke vacantes, de vriendelijke gezichten, de onbezorgde, vreugdevolle, vervlogen dagen; maar ook het langdurige leed en de beproevingen, welke haar sedert ter neer hadden gedrukt. Zij dacht aan deze en aan den man, die haar trouwe beschermer, haar goede genius, haar eenige weldoener, haar liefdevolle en edelmoedige vriend geweest was.

„Kijk hier eens, moeder,” zeide George, „hier is G. O. op de ruit gekrast met een diamant; ik zag dat nooit eerder; ik heb dat nooit gedaan.”

„Het was ook je vaders kamer, lang, lang vóór je geboren werd, George,” zeide zij, en bloosde, terwijl zij den jongen kuste.

„Zij was heel stil, toen zij terug naar Richmond reden, waar zij tijdelijk een huis hadden gehuurd; waar de glimlachende rechtsgeleerden met veel drukte naar toe kwamen om haar te bezoeken (en wij kunnen er verzekerd van wezen, dat zij dat bezoek in rekening brachten), en waar natuurlijk ook een kamer voor majoor Dobbin was, die dikwijls naar hen toe kwam rijden, daar hij veel zaken te verhandelen had voor zijn kleinen pupil. George werd nu ook van mijnheer Veal's school genomen, met onbepaald verlof, en deze was bezig een inscriptie samen te stellen voor een mooie, marmeren plaat, welke in de „Foundling” onder het monument van kapitein George Osborne aangebracht zou worden.

Ofschoon mevrouw Bullock, George's tante, door dat kleine monster van de helft der som gelds, welke zij van haar vader verwachtte, beroofd was, toonde zij toch haar naastenliefde door zich met moeder en zoon te verzoenen. Roehampton is niet ver van Richmond en op zekeren dag hield het rijtuig met de gouden ossen op de paneelen, en de zwakke kinderen er in, voor Amelia's huis te Richmond stil, en de familie Bullock deed een inval in den tuin, waar Amelia een boek zat te lezen; Jos was in een priëel en doopte kalm aardbeien in wijn, en de majoor, in een van zijn Indische jasjes, stond bok voor George, die over hem wilde springen. Hij duikelde over zijn kop en kwam in de voorhoede van de Bullocks terecht, die met reusachtige, zwarte strikken op hun hoed en enorme, zwarte sjerpen om, hun treurende mama vergezelden.

„Hij past, wat leeftijd aangaat, precies bij Rosa,” dacht de liefhebbende moeder en keek in de richting van dat lieve kind, een ongezond meisje van zeven jaar.

„Rosa, kus je lieve neefje,” gebod mevrouw Frederic. „Ken je mij niet, George? — Ik ben je tante.”

„Ik ken u heel goed,” antwoordde George; „maar ik hou niet van kussen;” en hij week voor de liefkoozingen van zijn gehoorzaam nichtje.

„Breng mij bij je lieve mama, jou grappig kind,” zeide mevrouw Frederic; en deze twee dames ontmoetten elkaar dus na meer dan vijftien jaar. Gedurende Emmy's zorgen en armoede had de ander er nooit over gedacht haar op te komen zoeken; maar nu het haar vrij voorspoedig ging, sprak het vanzelf, dat haar schoonzuster bij haar kwam.

Zoo deden vele anderen. Onze oude vriendin, juffrouw Swartz, en haar echtgenoot kwamen met groot lawaai van Hampton Court, met helgele livreeën, en zij was even onstuimig dol op Amelia als ooit. Swartz zou altijd van haar gehouden hebben, als zij haar maar had kunnen bezoeken. Wij moeten haar recht laten wedervaren. Maar, *que voulez vous?* In deze groote stad heeft men geen tijd zijn vrienden te zoeken; als zij uitvallen, dan verdwijnen zij, en marcheeren wij zonder ze verder. Wie wordt er ooit op de Kermis der Ijdelheid gemist?

Maar, om kort te gaan, voor de rouwtijd voor mijnheer Osborne's dood verstreken was, bevond Emmy zich dus in een inderdaad zeer beschaafd milieu, waarvan de leden zich niet konden voorstellen, dat niet ieder, die er toe behoorde, een geluksvogel was. Er was ternauwernood een dame, die geen adellijk familielid had, ofschoon de echtgenoot misschien wel een drogist was in de City. Enkele dames waren echte blauwkousen en zeer geleerd; zij lazen mevrouw Somerville en bezochten het Koninklijk Genootschap; andere waren streng Evangelisch en gingen naar Exeter Hall. Wij moeten erkennen, dat Emmy zich in het geheel niet op haar gemak gevoelde te midden van haar gewauwel, en zij leed hevig, toen zij eens of tweemaal genoodzaakt was de gastvrijheid van mevrouw Bullock aan te nemen. Deze wilde haar met alle geweld onder haar hoede nemen en was heel genadig voornemens haar te vormen. Zij koos de modiste voor Amelia uit en regelde haar huishouding en leerde haar manieren. Zij kwam voortdurend uit Roehampton gereden en onderhield haar vriendin met het flauwe gewauwel en het zouteloze geklets over het hof. Jos hoorde het graag aan, maar de majoor placht grommend heen te gaan, als die vrouw verscheen met haar

proleten-beschaving. Hij viel in slaap in het gezelschap van den kaalhoofdigen Frederic Bullock, na tafel, op een van de grootste diners van den bankier (Fred hoopte steeds vurig, dat het saldo van Osborne's fortuin van Stumpy & Rowdy naar hen zou worden overgebracht), en in dien tusschentijd zat Amelia, die geen Latijn kende, of die niet wist, wie het laatste kranige artikel in de *Edinburgh* schreef, en zich in het minst niet koud of warm maakte om de merkwaardige draaijerijen van den heer Peel in die noodlottige Katholieke Steunwet, stom te midden van de dames in het chic salon, dat uitzicht gaf op fluweelen gazons, keurige kiezelpaden en glinsterende kassen.

„Zij lijkt mij goedhartig, maar saai,” zeide mevrouw Rowdy; „het schijnt, dat de majoor buitengewoon *épris* is.”

„Het is bedroevend, zoo weinig *ton* zij heeft,” zeide de heer Hollyock. „Mijn lieve, je zult er nooit in slagen haar te vormen.”

„Zij is verschrikkelijk onwetend en onverschillig,” beweerde mevrouw Glowry, met een grafstem, terwijl zij haar hoofd en tulband treurig schudde. „Ik vroeg haar, of zij dacht, dat de Paus in 1836 zou vallen, volgens den heer Jowls, of in 1839, volgens den heer Wapshot; en zij antwoordde: „Arme Paus! Ik hoop het niet. — Wat heeft hij misdaan?”

„Zij is mijn broeders weduwe, mijn lieve vrienden,” antwoordde mevrouw Frederic, „en als zoodanig vind ik, dat wij allen verplicht zijn haar alle aandacht te schenken en onderricht te geven, nu zij in de wereld komt. U begrijpt natuurlijk, dat er geen sprake kan wezen van *baatzuchtige* beweeggronden, daar de *teleurstellingen* maar al te bekend zijn.”

„Die arme mevrouw Bullock,” zeide Rowdy tot Hollyock, toen zij samen wegreden — „ze is altijd aan het intrigeeren en overheerschen. Zij wenscht, dat mevrouw Osborne hen als bankiers zal nemen in plaats van ons — en de manier, waarop zij dien jongen aanhaalt en hem altijd naast die leepoogige kleine Rosa laat zitten, is gewoonweg belachelijk.”

„Ik wou, dat Glowry naar de maan liep met haar ‚Zondige mensch’, en haar ‚Slag bij Armageddon’,” riep de ander uit; en het rijtuig rolde voort over Putney Bridge.

Maar zulk gezelschap was te beschaafd voor Emmy; en zij sprongen allen van blijdschap in de lucht, toen een buitenlandsche reis geopperd werd.

HOOFDSTUK LXII.

Am Rhein.

De bovengenoemde alledaagsche gebeurtenissen hadden plaatsgegrepen, en enkele weken waren verstreken. Het was een mooie ochtend, het Parlement had geen zitting meer, de zomer was ver gevorderd en al de voorname lieden in Londen waren op het punt die stad te verlaten om hun jaarlijksche reis te maken, hetzij voor genoeg, hetzij voor hun gezondheid, toen de stoomboot, de *Batavier*, de aanlegplaats bij de Tower verliet, volgeladen met een piekfijn gezelschap Engelsche vluchtelingen. De zeilen van het achterdek waren uitgespannen en de banken en het gangboord waren opgepakt met tientallen blozende kinderen, bedrijvige kindermeiden, dames met allerliefste rose hoedjes en zomerjaponnetjes, heeren met reispetten en linnen jasjes, wier snorren juist voor de ophanden zijnde reis begonnen te groeien; en dikke, keurig gekleede, oude veteranen, met gesteven halsdoeken en net geborstelde hoeden, welke Europa sedert het einde van den oorlog overstromd hebben, en die hun nationalen vloek in iedere stad van het Continent invoeren.

De verzameling hoedendozen, cassetten en handvaliezen was kolossaal. Er waren elegante jongelui uit Cambridge, die met hun gouverneur reisden en een studiereisje naar Nonnenwerth of Königswinter maakten; er waren Ieren met zwierige bakkebaarden en juweelen, die onophoudelijk over paarden spraken en buitengemeen voorkomend waren jegens de jonge dames aan boord, welke laatste, daarentegen, door de Cambridge jongens en hun bleeken gouverneur bijna met meisjesachtige preutsheid vermeden werden; er waren lanterfanters van Pall Mall voor Ems en Wiesbaden, die op een badplaats gingen kuren om de gevolgen der diners van het seizoen te boven te komen, en wat roulette en trente-et-quarante te spelen om de opwinding er wat in te houden; de oude Methusalem was er, die een jonge vrouw gehuwd had, met kapitein Papillon van de lijfwacht, die haar parasol en reisgidsen droeg; de jonge May, die met zijn bruid op een plezierreisje ging (vroeger mevrouw Winter, die op school was geweest met May's grootmoeder), verder Sir John en mylady met een dozijn kinderen en een aantal kindermeiden in evenredigheid daarmee; en de doorluchtige familie Bareacres, die afgezonderd zat bij het stuurrad, iedereen aanstaarde en tegen niemand sprak. Hun rijtuigen met de kroontjes, opgeladen met fonkelnieuwe imperiaalkoffers, stonden op de voorplecht, te zamen met nog een half dozijn van dergelijke vehikels; er bleef daar niet veel ruimte over; en de arme passagiers der voorkajuit hadden bijna geen ruimte om zich te bewegen. Dit waren een paar schitterend uitgedoste heeren uit Houndsditch, die hun eigen mondvoorraad meegebracht hadden, maar meer geld hadden dan het geheele vroolijke gezelschap in het prachtige salon te zamen; een paar brave kerels met snorren en portefeuilles, die gingen schetsen vóór zij een half uur aan boord waren; één of twee Fransche *femmes de chambre*, die verschrikkelijk zeeziek waren, tegen dat de boot Greenwich gepasseerd was; een paar stalknechts, die lummelden in den omtrek van de paarden-boxen, met de paarden aan hun zorg toevertrouwd, of over de reeling hingen bij de schepraderen, en het er over hadden, welke paarden goed voor de „Leger” waren, en wat hun kansen voor den „Goodwood Beker” waren.

Toen al de reisbedienden lang genoeg op het schip heen en weer gevlogen en hun diverse meesters in de hutten of op het dek geïnstalleerd hadden, kwamen zij te zamen en begonnen te kletsen en te rooken. De heeren van de Natie voegden zich bij hen en bekeken de koetsen. Daar was Sir John's groote koets, die dertien menschen kon bevatten; lord Methusalem's rijtuig, de wagen, de britska en de fourgon van lord Bareacres, tegen elken prijs te koop. Het was een wonder, hoe hij nog aan de contanten kwam om de reiskosten te betalen. De heeren van de Natie wisten het wel. Zij wisten precies, hoeveel geld zijn lordschap op het oogenblik in zijn zak had, hoeveel interest hij er voor moest betalen, en wie het hem gaf. Ten slotte was er nog een keurige reiswagen, waarover deze heeren hun wijsgeerige bespiegelingen hielden.

„*A qui cette voiture là?*” vroeg een der heeren reisbedienden, met een groote marokijn-lederen geldtasch en oorringen, aan een ander met oorringen en een groote marokijn-lederen geldtasch.

„*C'est à Kirsch je bense — je l'ai vu toute à l'heure — qui brenoit des sangviches dans la voiture.*” antwoordde een andere reisbediende in schitterend Duitsch-Fransch. Spoedig daarop kwam Kirsch uit de buurt van het ruim opdagen, — waar hij met luider stem zijn instructies, doorspekt met vloeken, had uitgedeeld aan de scheepslieden, welke bezig waren de bagage der passagiers op te bergen, om een verslag van hemzelf aan zijn collega's te geven. Hij deelde hun mede, dat het rijtuig aan een Nabob toebehoorde uit Jamaica en Calcutta, puissant rijk, met wien hij reisde; en op dat oogenblik verscheen een jongeheer, die van de brug tusschen de raderkasten weggestuurd was. Hij had zich van daar boven op het rijtuig van lord Methusalem laten zakken, zich een weg gebaad over de andere rijtuigen en imperiaals naar het zijne, en klauterde nu door het raampje genoemd rijtuig in, onder de toejuichingen van de toeschouwers.

„*Nous allons avoir une belle traverseé, monsieur George.*” zeide de reisbediende grinnikend, terwijl hij zijn pet met goudgalon afnam.

„Verd —, met je Fransch,” zeide de jongeheer, „waar zijn de biscuits, zeg?” Waarop Kirsch hem in het Engelsch antwoordde, zoo goed en zoo kwaad als hij dat kon — want ofschoon hij met alle talen bekend was, kende de heer Kirsch er niet één, en sprak hij ze alle rad en onnauwkeurig.

De gebiedende jongeheer, die de biscuits verorberde (en het was hoog tijd, dat hij wat gebruikte, want hij had ruim drie uren geleden te Richmond ontbeten), was onze jeugdige vriend, George Osborne. Oom Jos en zijn mama waren op het promenadedek met een heer, die veel bij hen was, en met zijn vieren gingen zij een zomerreisje maken. Jos zat op dat oogenblik op het dek, onder het scherm, en bijna vlak tegenover graaf Bareacres en zijn gezin, wier doen en laten den Bengalees bijna geheel in beslag nam. Het adellijk echtpaar zag er opvallend veel jeugdiger uit dan in dat veelbewogen jaar '15, toen Jos zich herinnerde ze te Brussel te hebben gezien (hij vertelde in Indië inderdaad altijd, dat hij zeer intiem met ze was). Het haar van lady Carabas, toen donker, was nu prachtig kastanjebruin, terwijl de bakkebaarden van lord Carabas, vroeger rood, thans schitterend zwart waren met een purperen en groenen weerschijn in het licht. Maar veranderd als zij waren, toch nam het adellijke echtpaar Jos' aandacht geheel in beslag. De aanwezigheid van een lord betooverde hem en hij kon nergens anders naar kijken.

„Die menschen schijnen je veel belangstelling in te boezemen,” zeide Dobbin lachend, terwijl hij hem aankeek. Amelia lachte ook. Zij droeg een strooien hoed met zwarte linten, maar overigens was zij in den rouw: maar de drukte van de reis en de vakantie waren haar aangenaam en wonden haar op, en zij zag er buitengewoon gelukkig uit.

„Wat een zalig weer,” merkte Emmy op en voegde er zeer origineel aan toe: „ik hoop, dat wij een kalmen overtocht zullen hebben.”

Jos maakte een afwerend gebaar, terwijl hij tegelijkertijd met een minachtenden blik naar de grootelui tegenover hem keek. „Als je de zeereizen had meegemaakt, die *wij* hebben gedaan,” zeide hij, „dan zou je niet veel om het weer geven.” Maar bereisd als hij was, bracht hij desniettegenstaande den nacht verschrikkelijk ziek in zijn rijtuig door, waar zijn reisbediende hem verzorgde met cognacgrog en alle mogelijke lekkernijen.

Het gelukkige gezelschap landde precies op tijd op de kade te Rotterdam, vanwaar zij met een andere stoomboot naar Keulen voeren. Hier ging de familie en het rijtuig aan wal en het deed Jos niet weinig genoegen, dat zijn komst in de Keulsche dagbladen aangekondigd werd als „Herr Graf Lord von Sedley nebst Begleitung aus London.” Hij had zijn statiecostuum bij zich: hij stond er op, dat Dobbin zijn regimentsuitrusting mede zou nemen: hij kondigde aan, dat hij van plan was zich aan enkele buitenlandsche hoven te laten voorstellen en de vorsten van de landen, welke hij met een bezoek vereerde, zijn opwachting te maken. Waar zij zich ophielden en de gelegenheid zich voordeed, gaf de heer Jos zijn eigen kaartje en dat van den majoor bij „Onzen Minister” af. Met groote moeite kon men hem er van afbrengen zijn steekhoed op te zetten en zijn spanbroek aan te trekken, om den Engelschen consul in de vrijstad Judenstadt zijn opwachting te maken, toen die gastvrije ambtenaar onze reizigers te dineeren vroeg. Hij hield een dagboek van zijn reis en teekende in bijzonderheden de tekortkomingen en de voortreffelijkheden aan van de verschillende hotels, waar hij logeerde, alsmede van de wijnen en de schotels, welke hij gebruikte.

En wat Emmy betreft, zij was heel gelukkig en voldaan. Dobbin droeg haar tabouretje en schetsboek overal met zich mee en bewonderde de teekeningen van de goedhartige, kleine artiste, zooals men ze nog nooit bewonderd had. Zij zat op het dek van stoombooten en teekende rotsen en kasteelen, of zij besteeg ezels en beklom oude roovertorens, gevolgd door haar beide intendanten, Georgy en Dobbin. Zij lachte, wat de majoor ook deed, om diens grappige verschijning op den rug van een ezel, met zijn lange beenen den grond aanrakende. Hij was de tolk van het gezelschap, daar hij als militair goed met het Duitsch op de hoogte was, en hij en de verrukte Georgy lieten den veldtocht van den Rijn en de Palts nog eens aan hun geestesoog voorbijgaan. In den loop van enkele weken en na veel ijverige conversatie met den heer Kirsch op den bok van het rijtuig, maakte Georgy merkwaardige vorderingen in het Hoogduitsch, en hij kon met kellners

en postiljons spreken op een wijze, die zijn moeder in verrukking bracht en zijn voogd vermaakte.

De heer Jos nam niet dikwijls deel aan die middagtochtjes van zijn reisgenooten. Hij sliep veel na het diner, of koesterde zich in de priëlen van de aangename tuinen aan den Rijn. Die heerlijke tuinen aan den Rijn! Schoone tooneelen van vrede en zonneshijn — grootsche purperen bergen, wier toppen in den prachtigen stroom weerspiegeld worden — wie, die u ooit aanschouwde, heeft niet een dankbare herinnering aan die tooneeltjes van vriendelijke rust en schoonheid? Als men de pen neerlegt, maakt zelfs het denken aan het schoone Rijnland iemand gelukkig. 's Zomersavonds komen de koeien in kudden de heuvelen af, loeiend, terwijl hun bellen rinkelen, en zij begeven zich naar de oude stad, met haar oude grachten, poorten en spitsen, en kastanjeboomen, die hun lange, blauwe schaduwen over het gras werpen; de hemel en de rivier in de diepte baden zich in een gloed van rood en goud; de maan is al op en ziet er bleek uit in den zonsondergang. De zon gaat onder achter de groote bergen met hun kasteelen op den top; plotseling daalt de nacht, de rivier wordt steeds donkerder, de lichten uit de vensters der oude wallen worden er trillend in weerkaatst, en ze schijnen vredig in de dorpjes aan den voet van de heuvelen langs den oever aan den overkant.

Dus sliep Jos dikwijls in, zeer voldaan, zijn zijden bandanna zakdoek over zijn gezicht, of las al het Engelsche nieuws en ieder woord van Galignani's bewonderenswaardig blad (mogen de zegeningen van alle Engelschen, die ooit buitenslands gereisd hebben, op de oprichters en eigenaren van dit plagiaatplegend blad rusten!), en of hij al sliep of wakker was, zijn vrienden misten hem niet erg! Ja, ze waren heel gelukkig. 's Avonds gingen zij dikwijls naar de opera — naar die gezellige, bescheiden, oude opera's in de Deutsche steden, waar de adel zit te huilen en kousen breit aan den eenen kant, tegenover de bourgeoisie aan de andere zijde; en Zijne Doorluchtigheid, de hertog, en zijn Doorluchtig gezin, allen heel gezet en goedhartig, komen en nemen de groote loge in het midden in; en het parterre is vol met de elegantste officieren met wespentailles, strookleurige snorren en een traktement van zegge twee stuivers per dag. Hier raakte Emmy in verrukking en werd zij voor de eerste maal in de wonderen van Mozart en Cimarosa ingewijd. Wij hebben reeds van het muzikaal gevoel van den majoor gewaagd en diens voordrachten op de fluit geprezen. Maar misschien genoot hij bij deze opera's wel het meest, als hij Emmy's opgetogenheid gadesloeg, terwijl zij er naar luisterde. Een nieuwe wereld van schoonheid en liefde opende zich voor haar, toen zij in deze goddelijke composities ingewijd werd; ze was uiterst vatbaar voor indrukken, en hoe kon zij dan onverschillig blijven, als zij Mozart hoorde? De aandoenlijke gedeelten van den „Don Juan” brachten haar zoo in extase, dat, als zij 's avonds haar gebeden opzei, zij zich afvroeg, of het niet slecht was zoo in verrukking te geraken over „Vedrai Carino” en „Batti Batti?” Maar de majoor, wien zij hierover raadpleegde, als haar theologischen raadgever (en die zelf een vrome en godvreezende ziel had), zeide, dat, wat hem betreft, schoonheid zoowel in de kunst als in de natuur hem dankbaar en gelukkig tegelijk stemde; en dat het genoeg, dat wij smaken, als wij naar mooie muziek luisteren, of naar de sterren aan den hemel kijken, of naar een prachtig landschap of schilderij, een weldaad was, waarvoor wij den Hemel even oprecht moesten danken als voor alle andere aardsche zegeningen. En in antwoord op eenige zwakke tegenwerpingen van mevrouw Amelia (uit zekere theologische werken, zooals „De Waschvrouw van Finchley Common” en andere van die school, waarvan men mevrouw Osborne gedurende haar verblijf te Brompton voorzien had), vertelde hij haar een Oostersche fabel van een uil, die meende, dat de oogden het zonnelicht niet konden verdragen en dat de nachtegaal een vogel was, die aan zelfoverschatting leed. „Het is de natuur van den een om te zingen en van den ander om te krassen,” zeide hij lachend, „en met zoo'n lieflijke stem als de uwe, behoort gij zeker tot de afdeeling der zangers.”

Ik sta graag stil bij dit tijdperk van haar leven, toen zij vroolijk en gelukkig was. Zij is in dat opzicht niet verwend en zij heeft de gelegenheid niet gehad haar smaak en geest te ontwikkelen. Tot op heden is zij overheerscht geweest door weinig ontwikkelde menschen. Dat is het lot van vele vrouwen. En daar iedereen van die lieve sekse de mededingster is van

de overigen, beschouwt men bedeesdheid als dwaasheid in hun liefdevol oordeel; en zachtheid als saaiheid; en vooral zwijgen — dat slechts een verlegen ontkenning is van een onwelkome bewering van de heerschende partij en een stilzwijgend protest — vindt geen genade bij de vrouwelijke inquisitie. En dus, lieve en beschaafde lezer, als gij of ik ons dezen avond in een gezelschap van groenteboeren zouden bevinden, om maar eens wat te noemen, is het zeer waarschijnlijk, dat onze conversatie niet al te schitterend zou wezen; als daarentegen een groenteboer aan uw beschaafde theetafel zou aanzitten, waar iedereen geestige dingen zegt en waar iedereen van rang en aanzien zijn vrienden op een verrukkelijke manier hekelt, zoodat er geen stuk van ze overblijft, dan is het mogelijk, dat die vreemde niet zeer spraakzaam en zeker niet belangwekkend of belangstellend zou zijn. En men moet bedenken, dat deze arme dame nooit van haar leven echte heeren had ontmoet tot op dit oogenblik. Misschien zijn dit zeldzamer personages dan enkelen van ons verwachten. Want wie van u kan vele van dezulken in zijn kring aanwijzen — mannen, wier oogmerk edelmoedig, wier trouw standvastig is, en niet alleen standvastig in hun soort, maar ook verheven van aard; wier gebrek aan laagheid hen eenvoudig maakt; die de wereld open in het gelaat kunnen zien met eenzelfde kloeke sympathie zoowel voor de aanzienlijken, als voor de onaanzienlijken. We kennen er allen wel honderd, wier jassen een goede snit hebben, en een twintigtal, die uitmuntende manieren hebben en één of twee gelukkige schepselen, die, wat men noemt, in de eerste kringen verkeerden en zich in het hartje der groote wereld bewegen. Maar hoeveel echte heeren? Laten wij een klein stukje papier nemen en ieder een lijstje maken.

Ik schrijf mijn vriend, den majoor, zonder twijfel op het mijne. Hij had zeer lange beenen, een tanig gelaat, en hij lispelde een weinig, wat in het eerst nogal belachelijk klonk. Maar zijn ideeën waren onpartijdig, hij had vrij goede hersenen, zijn leven was eerlijk en rein, hij bezat een warm hart en was zeer bescheiden. Hij had voorwaar zeer groote handen en voeten, waarmee de beide George Osborne's altijd den spot dreven en waarom zij lachten; en hun gehoon en gelach brachten Emmy misschien op een dwaalspoor, wat zijn voortreffelijke hoedanigheden betreft. Maar zijn wij niet allen misleid ten opzichte van onze helden en zijn wij wel niet honderdmaal van meening veranderd? In dezen gelukkigen tijd ondervond Emmy, dat haar meening een zeer groote verandering onderging met betrekking tot de verdiensten van den majoor.

Misschien was dit de gelukkigste tijd van hun beider leven, als zij het maar geweten hadden — en wie doet dat? Wie van ons kan zeggen, dat was het toppunt — dat was het hoogste punt van aardsch geluk? Maar in ieder geval waren deze twee heel tevreden en zij genoten niet minder van hun zomerreisje dan ieder ander paar, hetwelk dat jaar Engeland verliet. George ging altijd mee naar de komedie, maar het was de majoor, die Emmy na de voorstelling haar sjaal omdeed; en op wandelingen en uitstapjes was de jongen ver vooruit, op een trap, in een toren of in een boom, terwijl het kalmere paar beneden was: de majoor zat heel vreedzaam en met zeer veel uithoudingsvermogen te rooken en Emmy schetste het landschap of een ruïne. En het was op dit reisje, dat de schrijver van deze geschiedenis, waarvan ieder woord waar is, het genoeg smaakte ze voor het eerst te ontmoeten en met hen kennis te maken.

Het was in de kleine, aangename, voorname, hertogelijke stad Pumpnickel (hetzelfde stadje, waar Sir Pitt Crawley zich zoo als attaché had onderscheiden; maar dat was in den goeden ouden tijd en vóór het nieuws van den slag bij Austerlitz al de Engelsche diplomaten in Duitschland rechtsomkeert deed maken), dat ik Dobbin en zijn reisgezelschap voor het eerst zag. Zij waren met het rijtuig en den reisknecht in het Erbprinz Hotel aangekomen, het beste van de stad, en de geheele familie dineerde aan de table d'hôte. Iedereen merkte Jos' majestueuze gestalte op, en de welbekende manier, waarop hij den Johannisberger, welken hij bij het diner bestelde, dronk, of liever, opslurpte. De kleine jongen had, zooals we reeds zagen, ook een goeden eetlust en verorberde *schinken, braten, kartoffeln*, roode boschbessenjam, salade, pudding, gebraden gevogelte en zoetigheden met een moed, welke zijn land eer aandeed. Na ongeveer vijftien schotels besloot hij den maaltijd met het dessert, waarvan hij een gedeelte mee naar buiten nam; want enkele der jongelui aan tafel, die zich niet weinig vermaakten over zijn

onverschilligheid en hoffelijke, ongegeneerde manieren, bewogen hem een handvol macronen in zijn zak te steken, welke hij op weg naar den schouwburg verorberde, waarheen iedereen in dat vroolijke, oude stadje ging. De dame in het zwart, de mama van den jongen, lachte, bloosde en zag er zeer vergenoegd en verlegen uit tijdens het diner en ter gelegenheid van de verschillende heldendaden en gevallen van *espèglerie* van haar zoon. Ik herinner mij, dat de kolonel — want dat werd hij spoedig daarop — den jongen met een ernstig gezicht flink plaagde door hem verschillende schotels aan te wijzen, welke hij nog niet geprobeerd had en hem te smeeken zijn eetlust te bevredigen en nog eens van dit of dat te nemen.

Het was wat men een *Gast-Rolle*-avond noemt aan het Koninklijk, Groothertogelijk, Pumpernickelsche Hof — of het Hoftheater; en madame Schroeder Devrient, toen in den bloei van haar schoonheid en op het toppunt van haar roem, vervulde de rol der heldin in de wonderschoone opera, de „Fidelio”. Vanaf onze plaatsen in de stalles konden wij onze vier vrienden van de table d'hôte zien in de loge, welke Schwendler van den Erbprinz voor de voornaamste gasten bewaarde; en ik kon niet nalaten de uitwerking op te merken, welke de schitterende actrice en muziek op mevrouw Osborne had, want wij hadden gehoord, dat de gezette heer met de snor haar zoo noemde. Gedurende het wondermooie koor der gevangenen, waarboven de goddelijke stem van de actrice verrukkelijk welluidend uitklonk, droeg haar gelaat zulk een uitdrukking van verwondering en verrukking, dat het zelfs den kleinen Fipps trof, den *blasé* attaché, die, terwijl hij zijn tooneelkijker op haar richtte, met temerige stem zeide: „God, het doet iemand waarlijk goed een vrouw te zien, die in staat is in zulk een geestdriftigen toestand te verkeerem.” En toen Fidelio in de gevangenis-scène op haar echtgenoot toesnelde en uitriep: „Nichts, nichts, mein Florestan,” werd het haar bijna te machtig en bedekte zij haar gelaat met haar zakdoek. Iedere vrouw in het gebouw snotterde toen: maar ik veronderstel, dat het was, omdat ik voorbestemd was om de memoires van deze dame te verhalen, dat ik haar opmerkte.

Den volgenden dag gaven zij een ander stuk van Beethoven: „Die Schlacht bei Vittoria.” Malbrook treedt in het begin van de voorstelling op om den snellen opmarsch van het Fransche leger aan te duiden. Daarna komen trommels, trompetten, artilleriegebulder en het gekerm der stervenden en ten slotte wordt het „God save the king” met een grootsch, triomfantelijk crescendo ten gehoor gebracht.

Er waren misschien maar een twintigtal Engelschen in het theater, maar toen die geliefde en welbekende muziek plotseling weerklonk, stond iedereen, wij jonge mannen in de stalles, Sir John en lady Bullminster (die een huis in Pumpernickel hadden gehuurd voor de opvoeding van hun negen kinderen), de corpulente heer met zijn snor, de lange majoor met witte, grof linnen pantalon, en de dame met het kleine jongetje, op wie hij zoo verliefd was, zelfs Kirsch, de reisbediende op de galerij, allen stonden recht overeind op hun plaatsen en kondigden aan, dat zij tot de dierbare, oude, Engelsche natie behoorden. En wat Tapeworm, de Secretaris der Legatie, betreft, hij verhief zich in zijn loge, boog en lachte dom en gemaakt, alsof hij het geheele rijk wilde vertegenwoordigen. Tapeworm was de neef en erfgenaam van den ouden maarschalk Tiptoff, die in dit verhaal is voorgesteld als generaal Tiptoff, even voor den Slag bij Waterloo, en die kolonel was van het —de regiment, waarbij majoor Dobbin diende, en die dat jaar stierf met roem overladen, tengevolge van een aspic van kievitseieren; het regiment kwam toen bij goedgunstige beschikking van Zijne Majesteit onder het opperbevel van kolonel Sir Michael O'Dowd, ridder van de Bathorde, die in verscheidene roemrijke slagen er het bevel over had gevoerd.

Tapeworm moet kolonel Dobbin ontmoet hebben ten huize van den overste van den kolonel, den maarschalk, want dien avond in den schouwburg herkende hij hem; en de gezant van Zijne Majesteit kwam allermorzaamst naar hem toe en schudde zijn weergevonden vriend in het openbaar de hand.

„Kijk eens naar dien verduivelden slimmerd van een Tapeworm,” fluisterde Fipps, terwijl hij zijn chef van uit de stalles gadesloeg. „Waar maar een aardige vrouw is, daar weet hij zich in te dringen.” En ik vraag mij af, waarvoor diplomaten anders bestaan.

„Heb ik de eer het woord tot mevrouw Dobbin te richten?” vroeg de secretaris met een vleierigen grijnslach.

George barstte in lachen uit en zeide: „Verduiveld, die is goed.” Emmy en de majoor bloosden: wij zagen ze van uit de stalles.

„Deze dame is mevrouw George Osborne,” zeide de majoor, en dit is haar broer, de heer Sedley, een aanzienlijk ambtenaar van den Bengaalschen Civielen Dienst; sta mij toe hem aan u voor te stellen.”

Mylord deed Jos bijna omrollen met zijn betooverenden glimlach. „Blijft u in Pumpernickel?” vroeg hij. „Het is een saai plaatsje, maar wij kunnen wat aardige menschen gebruiken en wij zouden probeeren het u zoo aangenaam te maken mijnheer—Ahem — mevrouw—Oho. Ik zal zoo vrij wezen u morgen in uw hotel een bezoek te brengen.” — En hij ging heen met een Parthischen blik en grijnslach, die, naar hij meende, mevrouw Osborne's hart wel zou stelen.

Na de voorstelling bleven de jongelui nog in de gangen rondslechteren en wij zagen het gezelschap vertrekken. De douairière ging heen in haar rammelende, oude koets, vergezeld van twee trouwe en verlepte oude gezelschapsdames en een kleinen, met snuif bedekten, spillebeenigen kamerheer met een bruinsajetten pruik op en een groene jas overladen met ridderorden aan — waarvan de ster en het schitterende gouden lint van de St. Michael Orde van Pumpernickel het meest in het oog vielen. De trommels roffelden, de wachten presenteerden het geweer en het oude rijtuig reed weg.

Daarna kwam Zijne Doorluchtigheid, de hertog, en zijn Doorluchtige Familie, met de hooge staatsambtenaren en de hofhouding. Hij boog met kalme waardigheid. En te midden van de saluutschoten van de wacht en het geflikker der toortsen van de heen en weer snellende bedienden in het rood, reed het Doorluchtige rijtuig naar het oude, hertogelijk *Schloss*, met zijn tinnen en torens op den Schlossberg. Iedereen in Pumpernickel kende elkaar. Niet zoodra was er een vreemdeling, of de Minister van Buitenlandsche Zaken of een hoogere of lagere staatsambtenaar ging naar den Erbprinz en vischte de namen van den nieuw-aangekomene uit.

Wij sloegen hen ook gade, van uit den schouwburg. Tapeworm was juist vertrokken, in zijn jas gehuld, waarmede zijn reusachtige chasseur altijd klaar stond, en zag er, voor zoover het mogelijk was, als Don Juan uit. De echtgenoot van den Premier had zich juist in haar draagstoel gewrongen, en haar dochter, de bekoorlijke Ida, had haar zijden kap en haar schoenen met houten zolen aangetrokken, toen het Engelsche gezelschap naar buiten kwam, de jongen vermoeid geeuwend, de majoor zich groote moeite getroostende te zorgen, dat de sjaal mevrouw Osborne's hoofd bedekt hield, en de heer Sedley, met zijn klakhoed schuin op zijn hoofd en zijn hand in zijn wijd wit vest gestoken, zeer voornaam rondkijkende. Wij namen onzen hoed af voor onze kennissen van de table d'hôte en de dame beantwoordde onzen groet met een glimlachje en een buiging, waarvoor iedereen dankbaar zou kunnen wezen.

Het rijtuig van het hotel, aan het toezicht van den bedrijvigen heer Kirsch toevertrouwd, wachtte om het gezelschap naar huis te brengen; maar de dikke heer zeide, dat hij wilde wandelen en zijn sigaar op weg naar huis rooken: dus gingen de andere drie, met knikjes en glimlachjes voor ons, zonder den heer Sedley heen. Kirsch, met de sigarendoos, volgde zijn meester op de hielen.

Wij liepen allen te zamen op en spraken tegen den corpulenten heer over de *agrémens* van het stadje. Het was er zeer geschikt voor Engelschen. Er werd geschoten en er werden drijfjachten gehouden; er waren veel bals en vermaken aan het gastvrije Hof; de conversatie was over het algemeen goed; het tooneel voortreffelijk en het was er goedkoop leven.

„En onze gezant schijnt een aangenaam en minzaam mensch te wezen,” merkte onze nieuwe vriend op. „Met zulk een vertegenwoordiger en — en een goeden geneesheer kan ik mij voorstellen, dat het stadje erg geschikt is. Goeden nacht, heeren.” En Jos ging krakend de trap op, naar bed, gevolgd door Kirsch met een fakkel. Wij hoopten maar, dat die aardig uitzierende dame eenigen tijd in de stad zou blijven.

HOOFDSTUK LXIII.

Waarin wij een ouden Kennis ontmoeten.

Zulke beschaafde manieren als van lord Tapeworm faalden niet een allergunstigsten indruk op den heer Sedley te maken, en den volgenden ochtend aan het ontbijt gaf hij te kennen, dat hij Pumpernickel het prettigste stadje vond, dat zij op hun reis bezocht hadden. Jos' beweegredenen en oogmerken waren niet moeilijk te doorgronden: en Dobbin lachte in zijn vuistje, huichelaar die hij was, toen hij bemerkte aan het veelbeteekenend air van den burger en het gemak, waarmee de laatste over het kasteel Tapeworm en de andere leden van de familie sprak, dat Jos reeds 's morgens op was geweest om zijn reis-adelboek te raadplegen. Ja, hij had den Hooggeboren heer, graaf Bagwig, den vader van zijn lordschap, ontmoet op — op de receptie ten hove — herinnerde Dob zich niet? En toen de diplomaat, zijn belofte getrouw, het gezelschap een bezoek bracht, ontving Jos hem met zulk een hartelijke begroeting en zooveel eerbewijzen, welke den kleinen afgezant maar zelden te beurt vielen. Bij de komst van Zijne Excellentie knipoogde hij tegen Kirsch, die te voren instructies had gekregen en nu het vertrek verliet om het oppertoezicht te houden over een lichten maaltijd, bestaande uit koude vleeschgerechten, geleen en andere lekkernijen, welke op bladen binnengebracht werden; en Jos stond er beslist op, dat zijn adellijke gast er iets van zou gebruiken.

Zoolang Tapeworm gelegenheid had de mooie oogen van mevrouw Osborne te bewonderen (wier frissche gelaatstint al zeer voordeelig uitkwam in het daglicht), was het hem niet onaangenaam een uitnoodiging aan te nemen om nog wat bij den heer Sedley te blijven; hij was zoo handig hem enkele vragen over Indië en de danseressen daar te stellen; vroeg Amelia naar dien knappen jongen, die gisteravond bij haar was, en maakte het verbaasde vrouwtje zijn complimenten over de enorme opschudding, welke zij in den schouwburg teweeg had gebracht; en hij deed zijn best Dobbin voor zich in te nemen door over de laatste oorlogen te spreken, alsmede over de heldendaden van het contingent van Pumpernickel, onder bevel van den erfprins, hertog van Pumpernickel.

Lord Tapeworm had niet weinig van de familie-galanterie geërfd en het was zijn volle overtuiging, dat bijna iedere vrouw, welke hij zich verwaardigde met vriendelijke oogen aan te kijken, verliefd op hem was. Hij verliet Emmy in het vaste geloof, dat zij zeer onder den indruk was van zijn vernuft en charmes, en hij keerde naar zijn woning terug om haar een lief briefje te schrijven. Zij was niet in het minst betooverd; alleen waren zijn gegrinnik, zijn geaffecteerd lachje, zijn geparfumeerde batisten zakdoek en zijn hooggehakte laklaarzen haar een raadsel. Zij begreep niet de helft der complimenten, welke hij haar maakte; zij had nog nooit, onervaren als zij was, een beroeps-adonis ontmoet, en zij beschouwde den Hooggeboren heer eerder als iets eigenaardigs dan iets aangenaams; en zoo zij hem al niet bewonderde, dan verwonderde zij zich toch zeker over hem. Jos was daarentegen opgetogen. „Wat was hij minzaam,” zeide hij. „Hoe vriendelijk van hem om te zeggen, dat hij zijn geneesheer zou sturen! Kirsch, breng dadelijk onze kaartjes naar graaf Schlüsselback; het zal den majoor en mij hoogst aangenaam wezen zoo spoedig mogelijk onze opwachting aan het Hof te maken. Leg mijn uniform klaar, Kirsch — van ons beiden. Het is een beleefdheid, die ieder Engelschman de landen, welke hij bezoekt, behoorde te bewijzen, — zijn opwachting te maken bij de vorsten van die landen, zoowel als bij de vertegenwoordigers van zijn eigen.”

Toen Tapeworm's dokter kwam, dokter von Glauber, lijfarts van Z. D. H., den graaf, overtuigde hij Jos spoedig, dat de bronnen van Pumpernickel en de speciale behandeling van den dokter den Bengalees ongetwijfeld zijn jeugd en slankheid zouden weergeven. „Verleden jaar kwam hier,” zeide hij, „generaal Bulkeley, een Engelsch generaal, tweemaal zoo dik
De Kermis der IJdelheid.

als u, mijnheer. Na drie maanden zond ik hem heel mager naar zijn land terug en reeds na twee danste hij met barones Glauber."

Jos was besloten: de bronnen, de dokter, het Hof en de Chargé d'Affaires gaven den doorslag en hij stelde voor den herfst in dit verrukkelijk oord door te brengen. — En zijn woord getrouw stelde de Chargé d'Affaires Jos en den majoor den volgenden dag aan Victor Aurelius XVII voor; graaf Schlüsselback, maarschalk aan het Hof, bracht hen in de tegenwoordigheid van dien vorst.

Zij werden dadelijk aan het Hof te dineeren uitgenoodigd en toen hun voornemen in de stad te blijven aangekondigd werd, brachten de eerste dames der stad mevrouw Osborne spoedig een bezoek; en daar allen, hoe arm zij ook waren, op zijn minst den titel van barones hadden, was Jos onuitsprekelijk verrukt. Hij schreef aan Chutney op de club, dat de Civiele Dienst ten zeerste op prijs werd gesteld in Duitschland, en dat hij zijn vriend, graaf Schlüsselback, zou toonen, hoe men in Indië op de zwijnenjacht ging, en dat zijn doorluchtige vrienden, de graaf en de gravin, zoo vriendelijk en zoo voorkomend waren.

Emmy werd ook aan de doorluchtige familie voorgesteld en daar rouwkleeding op zekere dagen niet veroorloofd werd aan het Hof, verscheen zij in een rose crêpe japonnetje, met een diamanten sieraad in haar corsage, een geschenk van haar broer, en zij zag er zoo aardig uit in dit kostuum, dat de hertog en het geheele Hof (den majoor niet meegerekend, welke laatste haar nog bijna nooit in avondtoilet had gezien en plechtig verklaarde, dat zij er niet ouder uitzag dan vijf en twintig) haar allen buitengewoon bewonderden.

In deze japon deed zij de polonaise met majoor Dobbin op het hofbal, en de heer Jos had de eer dezen gemakkelijken dans voor te dansen met gravin Schlüsselback, een oude dame met een bult, maar met zestien goede kwartieren op haar wapenschild en geparenteerd aan de helft der vorstelijke geslachten van Duitschland.

Pumpnickel ligt in een vreedzame vallei, waardoor de vruchtbaar makende Pump glinstert, welke rivier ergens in den Rijn uitstroomt, maar ik heb de kaart niet bij de hand om precies te zeggen waar. Op sommige plaatsen is de rivier groot genoeg voor een pont, op andere om een molen in beweging te brengen; in Pumpnickel zelf bouwde de laatste vorst op drie na, de groote en vermaarde Victor Aurelius XIV, een prachtige brug, waarop zijn standbeeld zich verheft, omgeven door waternimfen en emblemen van overwinning, vrede en overvloed; hij zet zijn voet op den hals van den ootmoedig gebogen Turk — de geschiedenis verhaalt, dat hij een Janitsaar in dienst nam en met het zwaard doorboorde bij het ontzet van Weenen door Sobieski — maar hij bekommert zich niet in het minst om de angsten van den terneergebogen Mahomedaan, die op de afzichtelijkste wijze aan zijn voeten ineenkrimpt van vrees, want de prins glimlacht vriendelijk en wijst met zijn staf in de richting van den Aurelius Platz, waar hij met den bouw begonnen was van een nieuw paleis, dat een wonder van zijn tijd geweest zou zijn geworden, als de edele prins slechts over het geld beschikt had, om het te voltooien. Maar de voltooiing van Monplaisir (*Monblaisir* zeggen de brave Duitschers) kwam niet tot stand bij gebrek aan contanten, en het paleis met zijn tuin en park verkeerden nu in een tamelijk verwaarloosden toestand en zijn niet meer dan tienmaal te groot voor het Hof van den regeerenden vorst.

De tuinen zouden die van Versailles in de schaduw stellen en te midden van de terrassen en boomgroepen zijn nog enkele fonteinen, allegorische voorstellingen, welke op feestdagen uit alle macht schuimen en spuiten en iemand met haar oproerige watermassa's schrik aanjagen. Daar is de spelonk van Trophonius, waarvan de looden Tritons niet alleen spuiten, maar door de een of andere listige vinding komt ook het afschuwelijkste gekreun uit hun looden hoofden — verder is er het nimfenbad, en de Niagara waterval, welke de menschen uit de omgeving onuitsprekelijk bewonderen, als zij op de jaarlijksche kermis komen ter gelegenheid van de opening van de Kamer, of op de feesten, waarmede het vreedzame landje nog steeds de verjaardagen en huwelijksdagen van zijn vorstenhuis viert.

Uit al de steden uit het hertogdom, dat zich bijna tien mijlen uitstrekt — uit Bolkum,

dat aan de westgrens ligt en Pruisen tart, uit Grogwitz, waar de prins een jachthuis heeft, en waar zijn gebied door de rivier, de Pump, gescheiden wordt van dat van den naburigen prins van Potzenthal; uit al de kleine dorpjes, welke behalve deze drie groote steden over het vreedzame vorstendom gezaaid zijn — van de boerderijen en de molens langs de Pump stroomen troepen menschen met roode rokken en fluweelen hoofdtooisels, of met steekhoeden op en pijpen in den mond, naar de residentie, om aan de kermisvermaken of aan andere feestelijkheden deel te nemen. Dan is de schouwburg gratis open, dan spuiten de fonteynen van Monblaisir (gelukkig dat er nog andere menschen zijn om ze te bekijken, want men zou bang zijn ze alleen te zien) — dan komen er enkele potsenmakers en circustroepen (het is welbekend, hoe Zijne Doorluchtigheid betooverd werd door één der rijderessen, en men geloofde algemeen, dat *La Petite Vivandière*, zooals zij genoemd werd, een spion der Franschen was), en de opgetogen bevolking mag door de kamers van het grootsch hertogelijk paleis wandelen en de gladde vloeren bewonderen, alsmede de rijke behangsels en de kwispedoors bij de deuren van al de ontelbare zalen. Er werd één paviljoen in Monblaisir ingericht door Aurelius Victor XV — een groot vorst, maar te verzot op vermaak — en dat, naar men mij vertelde, een wonder van toemeloze luxe is. Plafond en muren waren beschilderd met tafereelen uit de geschiedenis van Bacchus en Ariadne, en de tafel kon door middel van een gangspil automatisch in en uit de kamer gebracht worden, zoodat het gezelschap bediend werd zonder bedienden. Maar het werd gesloten door Barbara, de weduwe van Aurelius XV, een strenge en vrome prinses uit het huis van Bolkum en regentes van het hertogdom gedurende de roemrijke minderjarigheid van haar zoon, na den dood van haar echtgenoot, weggerukt in den luister van zijn vermaken.

Het theater van Pumpnickel is bekend en beroemd in dat gedeelte van Duitschland. Het was kwijnende, toen de tegenwoordige hertog er in zijn jeugd op stond, dat zijn opera's daar opgevoerd werden, en men zegt, dat hij op zekeren dag in een vlaag van woede, toen hij de repetitie bijwoonde, vanaf zijn plaats in het orkest een faggot stuk sloeg op het hoofd van den kapelmeester, die te langzaam dirigeerde; en het was in dienzelfden tijd, dat hertogin Sophia familie-tooneelstukken schreef, welke al heel saai moeten geweest zijn. Maar nu beoefent de prins zijn muziek alleen thuis, de hertogin geeft haar tooneelstukken alleen weg aan aanzienlijke vreemdelingen, die haar gastvrij, klein Hof bezoeken.

Er heerscht daar niet weinig pracht en praal. Als er bals zijn, dan is er een lakei in het rood met goudgalon om iedere vier gasten te bedienen, al zijn er ook vierhonderd, en ieder wordt met zilver geserveerd. Er zijn voortdurend feesten en partijen; en de hertog heeft zijn kamerdienaar en stalmeesters en de hertogin haar dame voor de garderobe en hofdames juist zooals andere en machtiger potentaten.

De constitutie is, of was, een gematigd despotisme, getemperd door een Kamer, die al of niet gekozen kon worden. Ik heb nooit gehoord gedurende mijn verblijf te Pumpnickel, dat ze zitting had. De Eerste Minister woonde op de tweede verdieping, en de Minister van Buitenlandsche Zaken had geriefelijke kamers boven Zwieback's *Konditorei*. Het leger bestond uit een schitterend muziekkorps, dat ook op het tooneel dienst deed, en het was heel aardig de waardige mannen te zien marcheeren in Turksche kleederdracht, geblanket en met houten Oostersche sabels, of als Romeinsche krijgslieden met bashoorns en schuiftrumpetten — en niet minder aardig ze 's avonds weer te zien, nadat men den geheelen morgen naar ze geluisterd had op den Aurelius Platz, als zij tegenover het café, waar we ontbeten, speelden. Behalve het muziekkorps was er een talrijke staf officieren en, ik geloof, enkele manschappen. Behalve de geregelde schildwachten hadden drie of vier mannen, als huzaren gekleed, dienst in het paleis, maar ik zag ze nooit te paard, en *au fait*, wat was het nut van cavalerie in een tijd van volmaakten vrede? — en waarheen zouden de huzaren rijden?

Iedereen — natuurlijk iedereen van adel, want wat de burgers aangaat, men kon niet verwachten, dat wij notitie van *hen* zouden nemen — bezocht zijn buurman. H. E. madame de Burst ontving eens per week, H. E. madame de Schnurrbart had haar ontvangavond, de schouwburg was tweemaal per week open, het Hof was zoo genadig een avond per week te ontvangen,

zoodat iemands leven daar werkelijk één onafgebroken reeks van genoegens kon zijn op de bescheiden Pumpnickelsche wijze.

Dat er veeten in het plaatsje waren, kon niemand ontkennen. Er werd veel aan politiek gedaan, en de partijen stonden scherp tegenover elkaar. Men had er de Strumpff-partij en de Lederlung-partij, de eene ondersteund door onzen gezant en de andere door den Franschen Chargé d'Affaires, M. de Macabau. Het was inderdaad al voldoende reden, als onze gezant opstond voor madame Strumpff, die ongetwijfeld de beste der beide zangeressen was en wier stemomvang drie tonen grooter was dan die van madame Lederlung — het was al voldoende reden, herhaal ik, voor den Franschen diplomaat om een meening, welke dan ook, oogenblikkelijk tegen te spreken, als zij door onzen gezant geopperd werd. Iedereen in de stad behoorde tot één dezer partijen. Madame Lederlung was ongetwijfeld een aardig, klein ding en haar stem, voor zoover zij die bezat, was heel lief, en het leed geen twijfel, dat madame Strumpff haar eerste jeugd en schoonheid gepasseerd was en te corpulent werd; toen zij in de laatste scène van de „Sonnambula” bijvoorbeeld in haar *chemise de nuit* opkwam, met een lamp in de hand, het raam uit moest klimmen en over den vonder van den molen loopen, kon zij zich slechts met de grootste moeite door het raam wringen, terwijl de plank verschrikkelijk boog en kraakte onder haar gewicht: maar hoe galmde zij de finale van de Opera uit! en met hoeveel gevoel snelde zij Elvino in de armen — ze smoorde hem haast! Terwijl de kleine Lederlung — Maar nu is het uit met het gebabbel — het is een feit, dat deze twee vrouwen de twee vlaggen van de Fransche en de Engelsche partij te Pumpnickel waren, en dat de bevolking daar verdeeld was volgens haar afhankelijkheid aan deze twee groote naties.

Wij hadden op onze hand den Minister van Binnenlandsche Zaken, den opperstalmeester, den particulieren secretaris van den hertog en den gouverneur van den vorst; terwijl tot de Fransche partij behoorden: de Minister van Buitenlandsche Zaken, de vrouw van den opperbevelhebber, welke laatste onder Napoleon had gediend, de hofmaarschalk en diens vrouw, die maar al te blij was haar modieuze kleeren uit Parijs te krijgen; de koerier van M. de Macabau bracht die en haar hoeden dan ook altijd mee. De secretaris van zijn kanselarij was de kleine Grignac, een jongeman, zoo slecht als satan, die caricaturen maakte van Tapeworm in al de albums van het stadje.

Hun hoofdkwartier en table d'hôte was in „De Olifant”, het andere hotel van de stad; en ofschoon deze heeren genoodzaakt waren in het openbaar de vormen in acht te nemen, troffen zij elkaar met epigrammen zoo scherp als scheermessen, evenals ik een paar worstelaars in Devonshire gezien heb, die elkaars scheenbeenen zweepten en geen spier op hun gelaat verried de folteringen, die zij te verdragen hadden. Nooit zonden Tapeworm of Macabau een officieel stuk naar hun land zonder een reeks woedende aanklachten tegen hun mededinger. Wij, van onzen kant, schreven bijvoorbeeld: „De belangen van Groot-Brittanje in deze stad en in geheel Duitschland worden in de waagschaal gesteld door het aanblijven van den tegenwoordigen Franschen gezant; deze man heeft zulk een laag karakter, dat hij voor niets staat, hetzij leugen of misdaad, om zijn doel te bereiken. Hij vergiftigt den geest van het Hof, dat hij tegen den Engelschen gezant opzet, stelt de houding van Groot-Brittanje in een afschuwelijk en afgrijselijk daglicht en wordt ongelukkig genoeg gesteund door een minister, wiens onwetendheid en nijpende armoede even bekend zijn, als zijn invloed noodlottig is.” Van hun zijde zeiden zij: „M. de Tapeworm zet zijn politiek systeem van domme, bekrompen aanmatiging en vulgair bedrog tegen de grootste natie ter wereld voort. Gisteren hoorde men hem geringschattend spreken over Hare Koninklijke Hoogheid, madame de hertogin de Berri: bij een andere gelegenheid beleedigde hij den heldhaftigen hertog van Angoulême en waagde hij het te insinueeren, dat Z. K. H. de hertog van Orleans samenzwoer tegen den doorluchtigen troon der leliën. Zijn goud wordt kwistig uitgedeeld, daar waar zijn domme bedreigingen falen schrik in te boezemen. Eén voor één heeft hij de hovelingen hier voor zich gewonnen — en, om kort te gaan, Pumpnickel zal niet rustig wezen, Duitschland niet kalm, Frankrijk niet geëerd, of Europa niet tevreden, vóór deze vergiftige slang vertrappt is:” en zoo voorts. Als één der partijen een buitengewoon pikant stuk had weggezonden, kon men er zeker van wezen, dat er wat van uitlekte.

De geschiedenis vermeldt waarlijk, dat Emmy, voor de winter ver gevorderd was, een soirée hield en zeer in de vormen en met groote bescheidenheid ontving. Zij had een Franschen leeraar, die haar een complimentje maakte over de zuiverheid van haar uitspraak en haar gemakkelijk leeren; een feit is, dat zij reeds lang geleden Fransch geleerd en zich goed in de spraakkunst onderlegd had om George te kunnen onderrichten; madame Strumpff gaf haar zangles en zij zong zoo goed en zuiver, dat de vensters van den majoor, die aan den overkant logeerde, beneden den Eersten Minister, altijd open waren om naar de les te luisteren. Enkele Duitsche dames — deze zijn zeer sentimenteel en eenvoudig van smaak — werden verliefd op haar en begonnen haar dadelijk met *du* aan te spreken. Dit zijn beuzelachtige bijzonderheden, maar zij hebben betrekking op gelukkige tijden. De majoor benoemde zichzelf tot George's gouverneur, bestudeerde Caesar en wiskunde met hem en zij hadden een Duitschen leeraar; zij reden 's avonds naast Emmy's rijtuig — zij was altijd te angstig en maakte een verschrikkelijk lawaai bij het minste en geringste, als zij paard reed. Dus reed zij in de calèche met één harer Duitsche kennissen, terwijl Jos slapend op de achterbank zat.

Hij werd erg verliefd op Gräfin Fanny de Butterbrot, een heel lief, teerhartig en bescheiden schepseltje, stiftsvrouw en gravin, maar met nauwelijks tien pond inkomen per jaar, en Fanny verklaarde, dat Amelia's zuster te wezen de grootste vreugde was, die de Hemel haar kon schenken, en Jos had het wapen en het kroontje van een gravin naast zijn eigen op zijn rijtuig en zijn vorken kunnen aanbrengeu, toen — toen er iets gebeurde en die groote feesten ter eere van het huwelijk van den Erfprins van Pumpernickel met de lieftallige prinses Amelia van Hombourg-Schlippenschloppen plaats hadden.

Op dit feest werd er een pracht tentoongespreid, zooals men in het kleine Duitsche stadje niet gekend had sedert de dagen van den verkwistenden Victor XIV. Al de naburige prinsen, prinsessen en grandes waren uitgenoodigd. De prijs der bedden te Pumpernickel steeg tot een gulden vijftig per nacht en het leger werd uitgeput om de Hoogheden, Doorluchtigheden en Excellenties, welke van alle deelen van het rijk kwamen toestroomen, van eerewachten te voorzien. De prinses trouwde bij volmacht, ten huize van haar vader, met graaf Schlüsselback. Snuifdozen werden in overvloed cadeau gegeven (zooals wij van den hofjuwelier vernamen, die ze verkocht en later weer kocht) en schepels ridderorden van St. Michael van Pumpernickel werden aan den adel van het Hof van de bruid gezonden, terwijl manden met lintjes en decoraties van het Wiel van St. Catherina van Schlippenschloppen naar het onze gebracht werden. De Fransche gezant kreeg beide. „Hij is met lintjes overluden als een bekroond sleeperspaard,” zeide Tapeworm, die volgens zijn dienstregels geen ridderorden mocht aannemen. „Laat hem de lintjes maar hebben; maar wien is de overwinning?” Het was inderdaad een triomf van de Britsche diplomatie: de Fransche partij had een huwelijk met een prinses van het geslacht Potztausend-Donnerwetter geopperd en alles in het werk gesteld om het tot stand te brengen, en wij boden natuurlijk weerstand.

Iedereen werd op de *fêtes* van het huwelijk genoodigd. Guirlandes en eerepoorten werden over den weg aangebracht om de jonge bruid te verwelkomen. De groote St. Michael fontein spoot bijzonder zuren wijn, terwijl die op de artillerieplaats bier sproeide. De groote waterwerken spoten; palen werden in het park en de tuinen opgesteld voor de vreedzame boeren, waarin zij naar believen mochten klimmen om horloges, zilveren vorken, bekroonde worsten met rose lintjes, enz., uit den top te halen. George won er een, hij rukte haar af, nadat hij, tot groot vermaak der toeschouwers, in den paal geklommen was, waarna hij met de snelheid van een waterval naar beneden gleed. Maar het was slechts om de eer. De jongen gaf de worst aan een boer, die haar bijna gegrepen had en aan den voet van den mast stond te grienen, omdat hij geen geluk had gehad.

De Fransche Kanselarij had zes vetpotjes meer voor de illuminatie dan de onze; maar ons transparant, voorstellende: de intocht van het jonge paar en de vlucht van Tweedracht, een allerbelachelijkste gelijkenis op den Franschen gezant, behaalde een schitterende overwinning op de voorstelling van de Franschen; en ik twijfel niet, of daaraan dankte Tapeworm zijn bevordering en het kruis van de Bathorde, welke hij nadien kreeg. Drommen vreem-

delingen kwamen voor de feesten; en natuurlijk ook Engelschen. Behalve de hofbals werden er ook openbare bals gegeven op het Stadhuis en in de Redoute, en in eerstgenoemd gebouw was door een der groote Duitsche genootschappen van Ems of Aix la Chapelle een zaal voor *trente-et-quarante* en roulette ingericht, slechts voor de feestweek. De officieren of inwoners der stad hadden geen vergunning aan deze spelen deel te nemen, maar het werd toegestaan aan vreemdelingen, boeren, dames en iedereen, die geld verkoos te verliezen of te winnen.

Die kleine deugniet van een George Osborne onder anderen, wiens zakken altijd vol dollars waren en wiens bloedverwanten naar het schitterende hoffeest waren, ging naar het bal op het Stadhuis in gezelschap van zijn ooms reisknecht, den heer Kirsch, en daar hij alleen maar even in de speelzaal te Baden-Baden gekeken had, toen hij aan Dobbin's arm hing, waar hij natuurlijk niet mocht spelen, begaf hij zich vol ongeduldig verlangen naar dit deel van het feest en liep hunkerend om de tafels, waar de croupiers en pointeurs bezig waren. Vrouwen speelden; enkele van haar waren gemaskerd: dat was vergund in deze buitensporige carnavalstijden. Een vrouw met blond haar, in een gedecolleteerd toilet, dat zijn frisheid verloren had, en met een zwart masker voor, door welks oogaten haar oogen eigenaardig schitterden, was aan één der roulette-tafels gezeten, met een kaart, een speld en enkele florijnen vóór haar. Als de croupier kleur en nummer opriep, prikte zij met groote zorg en regelmaat op de kaart, en zij waagde haar geld alleen op de kleuren, als het een zeker aantal keeren rood of zwart was geweest. Het was eigenaardig haar gade te slaan.

Maar niettegenstaande haar voorzorgen en onverdroten ijver giste zij mis, en de twee laatste florijnen volgden elkaar en werden door den croupier binnengehaald, terwijl zijn onverbidde stem het winnende getal en kleur opriep. Zij zuchtte, haalde haar schouders op en nadat zij met de speld de kaart aan de tafel had gestoken, zat zij er een poosje tegen te tjingelen. Daarop keek zij om zich heen en zag George's eerlijk gelaat het tooneeltje gadeslaan. De kleine deugniet! Wat had hij daar te maken? Toen zij den jongen zag, wiens gelaat zij met haar glinsterende oogen strak door haar masker aankeek, vroeg zij: „*Monsieur n'est pas joueur?*”

„*Non, madame,*” antwoordde de jongen; maar zij moet aan zijn accent gehoord hebben, uit welk land hij kwam, want zij beantwoordde hem met een stembuiging, welke niet heelemaal Engelsch was. „U heeft nooit gespeeld — wilt u mij een kleinen dienst bewijzen?”

„Waarmede kan ik u van dienst zijn?” vroeg George opnieuw hevig blozend. Mijnheer Kirsch speelde *rouge et noir* en zag zijn jeugdigen meester niet.

„Speel ditmaal voor mij, wilt u, zet op een willekeurig nummer op, een willekeurig nummer.” En zij haalde een beurs uit haar boezem en nam er een goudstuk uit, het eenige geldstuk, dat zij bevatte, en legde het in George's hand. De jongen lachte en deed, wat hem verzocht was.

Hij won werkelijk. Er is een macht, die dat voor beginners zoo regelt, zegt men.

„Dank u,” zeide zij, het geld naar zich toe halend; „dank u. Hoe heet u?”

„Mijn naam is Osborne,” antwoordde George, in zijn eigen zakken naar dollars zoekende, en juist toen ook hij zijn geluk eens wilde beproeven, kwamen de majoor in uniform, en Jos en *marquis*, terug van het hofbal, opdagen. Anderen, die het feest saai vonden en aan de pret op het Stadhuis de voorkeur gaven, hadden het paleis vroeger verlaten; maar waarschijnlijk waren de majoor en Jos naar huis gegaan en hadden de afwezigheid van den jongen ontdekt, want de eerste stapte regelrecht op hem af, nam hem bij den schouder en voerde hem snel met zich mee, weg van deze verleidelijke plek. Daarop zag hij, toen hij de kamer rondkeek, den heer Kirsch, op genoemde wijze bezig; hij trad op hem toe en vroeg hem, hoe hij het had durven wagen, mijnheer George naar zoo'n plaats te brengen.

„*Laissez-moi tranquille,*” zeide de heer Kirsch, zeer opgewonden tengevolge van wijn en spel. „*Il faut s'amuser, parbleu. Je ne suis pas au service de monsieur.*”

Daar de majoor zijn toestand opmerkte, verkoos hij niet met den man te redetwisten, maar stelde hij er zich mee tevreden George weg te trekken en Jos te verzoeken met hem mee

te gaan. Deze stond vlak bij de dame met het masker, die nu vrij gelukkig speelde, en volgde het spel met groote belangstelling.

„Zou je ook niet meegaan, Jos,” opperde de majoor, „met George en mij?”

„Ik zal blijven en met dien schurk van een Kirsch naar huis gaan,” antwoordde Jos; en Dobbin wenschte ook ditmaal niet tegen Jos te protesteeren, omdat hij zijn fatsoen voor den jongen wilde bewaren, maar verliet hem en wandelde met Georgy naar huis.

„Heb je gespeeld?” vroeg de majoor, toen zij buiten waren en huiswaarts liepen.

De jongen antwoordde: „neen.”

„Geef mij je eerewoord, dat je het nooit doen zal.”

„Waarom?” vroeg de jongen; „het lijkt mij erg leuk.” En zeer welsprekend en indrukwekkend toonde de majoor hem aan, waarom hij dat niet moest doen, en hij zou kracht hebben bijgezet aan zijn bevelen, indien hij George's eigen vader als voorbeeld aangehaald had, zoo hij iets had willen zeggen, dat een smet zou werpen op diens nagedachtenis. Toen hij hem had thuis gebracht, ging hij naar bed en zag het licht in het kleine kamertje naast dat van Amelia spoedig daarop verdwijnen. Dat van Amelia volgde een half uur later. Ik weet niet, waarom de majoor daar zoo nauwkeurig nota van nam.

Jos bleef echter achter bij de speeltafel; hij was geen gokker, maar hij was zoo nu en dan niet afkeerig van de opwinding, welke dit spel teweegbracht; en in de geborduurde zakken van zijn hofvest rinkelden eenige napoleons. Hij zette er een op, over de mooie schouder van de kleine gokster voor hem, en zij wonnen. Zij maakte een beweging om plaats voor hem te maken en nam den rok van haar japon van een leegen stoel naast haar.

„Kom en breng mij geluk,” zeide zij, nog met een buitenlandsch accent, geheel verschillend van dat openhartige en echt Engelsche „Dank u”, toen George voor haar gewonnen had. De gezette heer keek in het rond, of niemand van rang en stand hem zag, ging zitten en mompelde: „Waarachtig, nee maar, God zal me bewaren. — Ik ben heel gelukkig: ik zal u zeker geluk aanbrengen,” en nog andere complimenteuzen en verbijsterde woorden.

„Speelt u hoog?” vroeg het vreemde masker.

„Een of twee napoleons zet ik op,” zeide Jos indrukwekkend, en gooide een goudstuk op.

„En een muts met goudgalon,” zeide de gemaskerde schalks. Maar Jos keek verschrikt, en zij vervolgde met haar aardig Fransch accent: „U speelt niet om te winnen. Evenmin als ik. Ik speel om te vergeten, maar ik kan niet. Ik kan den goeden ouden tijd niet vergeten, monsieur. Uw neefje is het evenbeeld van zijn vader; en u — u is niet veranderd — maar ja, toch wel. Iedereen verandert, iedereen vergeet; niemand heeft een hart.”

„Goeie God, wie is u?” vroeg Jos gejaagd.

„Kunt u het niet raden, Joseph Sedley?” zeide de kleine vrouw met droeve stem en haar masker losmakend, keek zij hem aan. „U kent mij niet meer?”

„Groote Hemel! Mevrouw Crawley!” bracht Jos hijgend uit.

„Rebecca,” zeide de ander en legde haar hand op de zijne, maar al dien tijd, dat zij hem aankeek, volgde zij toch steeds het spel.

„Ik logeer in ‚De Olifant’,” vervolgde zij. „Vraag naar madame de Rawdon. Ik zag mijn lieve Amelia vandaag; wat zag zij er lief en gelukkig uit! U ook! Iedereen behalve ik, die ellendig is, Joseph Sedley!” En zij schoof haar geld van rood naar zwart, als met een willekeurige handbeweging, terwijl zij haar oogen afveegde met een zakdoek met een gescheurden kanten rand. Weer was het rood, en zij verloor haar geheelen inzet.

„Kom mee,” zeide zij. „Ga een poosje met mij mee — wij zijn oude vrienden, niet waar, beste mijnheer Sedley?”

En de heer Kirsch, die nu al zijn geld verloren had, volgde zijn meester naar buiten in den maneschijn, waar de lichtjes van de illuminatie flauwer werden en het transparant boven ons gezantschapsgebouw nauwelijks zichtbaar was.

HOOFDSTUK LXIV.

Een zwervers-hoofdstuk.

Wij moeten over een gedeelte van mevrouw Rebecca Crawley's biographie heengaan met de vluchtigheid en tact, welke de wereld vereischt — de moreele wereld, welke misschien geen bijzonder bezwaar maakt tegen zonde, maar die een onoverkomelijken afschuw heeft om de ondeugd bij haar waren naam te hooren noemen. Er zijn dingen op de Kermis der IJdelheid, die wij doen en wier bestaan wij ook zeer goed weten, ofschoon wij er nooit van spreken: evenals de Ahrimanianen den duivel aanbidden, maar hem niet noemen; en een beschaafd publiek kan het net zoo min verdragen een authentieke beschrijving van ondeugd te hooren als een werkelijk beschaafde Engelsche of Amerikaansche het woord „breeches” in haar kuische tegenwoordigheid wil hooren uitspreken. En toch, mevrouw, zien wij ze dagelijks met onze eigen oogen in deze wereld, zonder dat ze ons kwetsen. Als gij moest blozen, iedere maal, dat gij ze tegenkwaamt, welk een gelaatstint zoudt gij dan hebben! Alleen maar als hun verfoeilijke namen uitgesproken worden, heeft onze zedigheid gelegenheid ontsteltenis of een gevoel van afschuw aan den dag te leggen, en het is de wensch van den schrijver dezes om door het geheele verhaal zich eerbiedig te onderwerpen aan de nu heerschende gewoonten, en alleen maar op een luchtige, ongedwongen en aangename wijze op slechtheid te zinspelen, zoodat niemands gevoelens gekwetst worden. Ik tart iedereen te beweren, dat onze Becky, die zeker eenige ondeugden bezit, zich niet van een hoogst beschaafden en onschuldigen kant heeft laten zien. Heeft de auteur, toen hij deze zingende, glimlachende en vleiende sirene beschreef, ook maar eens, vraagt hij zijn lezers, de wetten van beschaving veronachtzaamd, of den afzichtelijken staart van het monster boven water getoond? Neen! Zij, die willen, kunnen in de golven gluren, welke vrij doorzichtig zijn, en hem zien wringen en kronkelen, duivelsch afzichtelijk en slijmerig, terwijl hij te midden van beenderen heen en weer slaat en zich om lijken kronkelt; maar ik vraag u, is boven den waterspiegel niet alles welvoegelijk, aangenaam en fatsoenlijk geweest, en heeft zelfs de meest overdreven moreele mensch op de Kermis der IJdelheid het recht zijn afkeuring te kennen te geven? Wanneer de sirene echter verdwijnt en duikt, beneden tusschen de lijken, wordt het water boven haar natuurlijk troebel, en dan is het verloren moeite er ook nog zoo nieuwsgierig in te kijken. Zij zien er vrij aardig uit op een rots gezeten, als zij op haar harp tokkelen, haar lokken kammen, zingen en u wenken om te komen en den spiegel op te houden; maar als zij in het element verdwijnen, waar zij geboren werden, dan kunt u er zeker van wezen, dat deze meerminnen niet veel goeds uitrichten, en wij doen maar beter deze duivelsche zee-kannibalen niet gade te slaan, als zij fuiven en smullen van hun betreurenswaardige, gepekeldde slachtoffers. En evenzoo voert Becky ongetwijfeld niet veel goeds uit, als zij niet zichtbaar is, en hoe minder er over haar doen en laten gezegd wordt hoe beter.

Als wij een volledig verslag zouden geven van al haar handelingen gedurende de weinige jaren, welke volgden op de Curzon Street catastrophe, dan zouden de menschen wel eenigszins gelijk hebben, als zij beweerden, dat dit boek onwelvoegelijk was. De handelingen van zeer ijdele, hartelooze, op vermaak beluste menschen zijn heel dikwijls onbetamelijk (zooals er vele onder u zijn, mijn waarde vriend met het ernstige gelaat en de onbezoedelde reputatie — maar dat is slechts tusschen haakjes); en wat zijn die van een vrouw zonder geloof — of liefde — of karakter? En ik geloof wel, dat er een tijd in mevrouw Becky's leven was, dat zij niet aan wroeging maar aan een soort wanhoop ter prooi was, een tijd, dat zij zich geheel verwaarloosde en zelfs niet om haar goeden naam gaf.

Deze *abattement* en degradatie geschieden niet plotseling; zij werden langzamerhand teweeggebracht, na haar ramp en na een harden strijd om haar hoofd boven water te houden — evenals een man, die overboord valt, zich aan een rondhout vastklampt, zoolang er nog hoop is, en het loslaat en zinkt, wanneer hij tot de ontdekking komt, dat de strijd tevergeefs is.

Zij bleef in de buurt van Londen, terwijl haar echtgenoot toebereidselen maakte voor zijn

vertrek naar zijn gouvernementsbetrekking: en het is waarschijnlijk, dat zij meer dan één poging aanwendde om haar zwager, Sir Pitt Crawley, te zien en een beroep op zijn sympathie te doen, welke zij bijna geheel voor zich gewonnen had. Eens, toen Sir Pitt en de heer Wenham naar het Lagerhuis wandelden, ontwaardde de laatste mevrouw Rawdon met een zwarten sluier, in de nabijheid van het Parlementsgebouw op de loer staande. Zij sloop weg als een dief, toen haar oogen die van den heer Wenham ontmoetten, en zij slaagde ook inderdaad nooit in plannen, welke zij tegen den baronet beraamde.

Waarschijnlijk kwam lady Jane tusschen beide. Ik heb hooren zeggen, dat zij haar echtgenoot verbaasde door de geestkracht, welke zij in dezen twist aan den dag legde, en haar vastberadenheid om mevrouw Becky te verstooten. Uit eigen beweging noodigde zij Rawdon uit in Gaunt Street te logeeren tot zijn vertrek naar Coventry Island, wel wetende, dat, met hem als beschermer, mevrouw Becky niet zou probeeren binnen te dringen; en zij bekeek nieuwsgierig de adressen van alle brieven, die voor Sir Pitt kwamen, uit vrees, dat hij en zijn schoonzuster correspondeerden. Ik wil niet zeggen, dat Becky niet geschreven kon hebben, als zij dat gewild had; maar zij probeerde niet Pitt in zijn eigen huis op te zoeken, of daarheen aan hem te schrijven; en na één of twee pogingen berustte zij in zijn eisch, dat de correspondentie betreffende haar echtelijke oneenigheid alleen door haar advocaten gevoerd zou worden.

Het is een feit, dat Pitt's gemoed tegen haar vergiftigd was. Kortens na lord Steyne's ongeluk was Wenham bij den baronet geweest en had hem een biographie van mevrouw Becky gegeven, welke den afgevaardigde voor Queen's Crawley ten zeerste verbaasde. Wenham wist alles betreffende haar: wie haar vader was; in welk jaar haar moeder in de opera danste; haar gedrag in haar jeugd gedurende haar huwelijk; — daar ik er echter niet aan twijfel, dat het grootste deel van het verhaal kwaadsprekerij was van lieden, die er bij geïnteresseerd waren, zal ik het hier niet herhalen. Maar het gevolg was, dat Becky zeer, zeer sterk in de achting gedaald was van een landedelman en bloedverwant, die eens nogal op haar gesteld was geweest.

De inkomsten van den gouverneur van Coventry Island zijn niet groot. Een gedeelte werd gereserveerd om zekere uitstaande schulden en passiva af te betalen; de kosten, welke zijn hooge positie meebrachten, waren aanzienlijk; ten slotte kwam men tot de ontdekking, dat hij niet meer voor zijn vrouw kon missen dan driehonderd pond 's jaars, welke hij haar wilde uitbetalen op voorwaarde, dat zij hem nooit meer lastig zou vallen. Anders zouden schandaal, echtscheiding en rechtbank volgen. Maar het was in het belang van den heer Wenham, van lord Steyne, van Rawdon, van iedereen, haar het land uit te krijgen en deze allernaangenaamste geschiedenis in den doofpot te stoppen.

Zij had het waarschijnlijk zoo druk deze zaken met de advocaten van haar echtgenoot in orde te brengen, dat zij vergat eenige regeling te treffen omtrent haar zoon, den kleinen Rawdon, en zij dacht er zelfs niet eenmaal aan hem op te zoeken. Deze jongeheer werd geheel aan de voogdij van zijn tante en oom toevertrouwd, voor welke eerste het kind altijd veel genegenheid had gekoesterd. Zijn mama schreef hem een keurig briefje uit Boulogne, toen zij Engeland verlaten had, waarin zij hem aanmaande goed te leeren en hem mededeelde, dat zij een reis door Europa ging maken, en dat zij het genoeg zou hebben hem weer te schrijven. Maar dat deed zij niet vóór een jaar later en weliswaar niet vóór Sir Pitt's eenige zoon, altijd een ziekelijk kind, aan den kinkhoest en de mazelen overleed — toen schreef Rawdon's mama de allerhartelijkste regelen aan haar schat van een zoontje, die erfgenaam van Queen's Crawley werd door deze ongelukkige gebeurtenis, en de verhouding werd nog inniger tusschen hem en de vriendelijke vrouw, die hem reeds in haar hart als kind had aangenomen. Toen Rawdon Crawley, een slanke, knappe jongen, dien brief ontving, bloosde hij. „O, tante Jane, u is mijn moeder!” zeide hij; „en zij — zij niet.” Maar hij schreef een vriendelijk, beleefd briefje terug aan mevrouw Rebecca, die toen in een pension te Florence woonde. — Maar wij loopen op het verhaal vooruit.

De eerste vlucht van onze liefste Becky was niet ver. Zij zette zich neder op de Fransche kust te Boulogne, dat toevluchtsoord van zooveel verbannen Engelsche onschuld; daar leefde

zij vrij chic en eenzaam met een *femme de chambre* in enkele hotelkamers. Zij dineerde aan de table d'hôte, waar men haar zeer innemend vond en waar zij haar tafelburen vergastte op verhalen van haar broer, Sir Pitt, en haar voorname Londensche kennissen, dat sentimenteetele gewauwel, dat zooveel invloed uitoefent op zekere bekrompen lieden. Bij vele van hen ging zij door voor een persootje van aanzien; zij gaf theepartijtjes in haar appartementen en nam deel aan de onschuldige vermaken van het plaatsje — aan het baden in zee en aan ritjes in open rijtuigen, aan strandwandelingen en schouwburgbezoek. Mevrouw Burjoice, de drukkersvrouw, die met haar gezin den zomer in het hotel doorbracht en bij wie Burjoice zich Zaterdags en Zondags voegde, verklaarde, dat zij betooverend was; totdat die schelm van een Burjoice te galant tegen haar werd. Maar er is niets verder te verhalen, alleen dat Becky altijd minzaam, ongekunsteld en goedgehartig was — vooral tegenover heeren.

Drommen menschen gingen als gewoonlijk naar het buitenland tegen het eind van het seizoen, en Becky had gelegenheid in overvloed om uit de houding van haar voorname Londensche kennissen de meening van „de wereld” betreffende haar gedrag op te maken. Op zekeren dag bevond zich Becky plotseling tegenover lady Partlet en haar dochters, toen zij ingetogen op de pier van Boulogne wandelde; de steile rotsen van Albion schitterden in de verte aan den overkant van het donkerblauwe water. Lady Partlet verzamelde met één zwaai van haar parasol al haar dochters om zich heen en verliet de pier, terwijl zij de arme kleine Becky, die daar geheel alleen stond, woedende blikken toewierp.

Een ander maal kwam de pakketboot binnen. Er had een flinke bries gestaan en haar zin voor humor genoot er van de grappige, naargeestige gezichten der menschen te zien, als zij de boot verlieten. Lady Slingstone was ditmaal aan boord. Mylady was zeer ziek geweest in haar rijtuig en was erg uitgeput en nauwelijks in staat over de plank van het schip naar de pier te loopen. Maar zij verzamelde al haar krachten, toen zij Becky zag, die schelmsch glimlachte onder een rozen hoed; en nadat zij haar een minachtenden blik had toegeworpen, welke de meeste vrouwen vernietigd zou hebben, liep zij geheel zonder steun naar de douane. Becky lachte slechts; maar ik geloof niet, dat zij het prettig vond. Zij voelde, dat zij alleen stond, heelemaal alleen; en de schitterende rotsen van Engeland in de verte waren ontoegankelijk voor haar.

De houding der heeren had ook een verandering ondergaan, welke moeilijk uit te drukken is. Grinstone liet zijn tanden zien en lachte haar met een gemeenzaamheid toe, welke alles behalve aangenaam was. De kleine Bob Suckling, die drie maanden geleden haar onderdanige dienaar was en een mijl in den regen liep om haar rijtuig in de file van Gaunt House op te zoeken, sprak op zekeren dag op de pier tegen Titzoof van de Lijfwacht (lord Heehaw's zoon), toen Becky daar haar wandeling deed. De kleine Bobby knikte haar over zijn schouder toe, zonder zijn hoed op te lichten en vervolgde zijn gesprek met den erfgenaam van Heehaw. Tom Raikes wilde met een sigaar in zijn mond haar zitkamer in het hotel binnenkomen; maar zij deed de deur voor zijn neus dicht en zou den sleutel omgedraaid hebben, als zijn vingers niet aan den binnenkant waren geweest. Zij begon zich inderdaad zeer eenzaam te gevoelen. „Als *hij* er geweest was,” zeide zij, „hadden die lafaards mij nooit durven beleedigen.” Zij dacht met groote droefheid en misschien met verlangen aan „hem” — aan zijn eerlijke, domme, onveranderlijke vriendelijkheid en trouw; zijn onuitputtelijke gehoorzaamheid; zijn opgewektheid; zijn moed en dapperheid. Waarschijnlijk schreide zij, want zij was buitengewoon levendig en had wat extra rouge opgelegd, toen zij beneden aan tafel kwam. Zij blankette zich nu geregeld, en — en haar kamenier haalde cognac voor haar, behalve dien, welke op de hotelrekening stond.

Misschien waren de beleedigingen der mannen echter niet zoo ondragelijk als de sympathie van zekere vrouwen. Mevrouw Crackenbury en mevrouw Washington White, op de doorreis naar Zwitserland, logeerden een paar dagen te Boulogne. (Het gezelschap was onder geleide van kolonel Hornby, den jongen Beaumoris en natuurlijk den ouwen Crackenbury en mevrouw White's dochttertje). Zij meden haar niet. Zij gichelden, kakelden, snapten, troostten, beklaagden haar en waren minzaam tegen haar, totdat zij haar bijna razend maakten. Door *hen* uit de hoogte behandeld te worden! dacht zij, toen zij haar geaffecteerd lachend verlieten na haar gekust

te hebben. En zij hoorde Beaumoris' lach op de trap weerklinken en wist maar al te goed, waaraan hun vroolijkheid toe te schrijven.

Het was een week na dit bezoek, dat Becky, die haar wekelijksche rekeningen betaald had, Becky, die tegen iedereen in huis alleraardigst was geweest, die tegen de waardin glimlachte, de kellners „monsieur” noemde en het kamermeisje met voorkomendheid en verontschuldiging betaalde, welke haar gierigheid op het punt van geld meer dan vergoedden (Becky was nooit royaal met geld) — door den waard, wien men verteld had, dat zij heelemaal geen geschikte vrouw was voor zijn hotel, waar Engelsche dames niet met haar aan tafel wilden zitten, haar kamers opgezegd werden. Zij was genoodzaakt haar toevlucht te nemen in appartementen, waar het zoo stil en saai was, dat zij zich geweldig verveelde. Toch verloor zij den moed niet, ondanks al deze afwijzingen, en trachtte zij zich een reputatie te verwerven en de kwaadsprekerijen te overwinnen. Zij ging heel geregeld naar de kerk en zong er luider dan al de anderen. Zij interesseerde zich voor de weduwen van visschers, die op zee omgekomen waren, en zij gaf handwerken en teekeningen voor de Quashyboo Zending; zij steunde het bal geldelijk, en zij wilde niet walsen! In één woord zij deed alles, wat fatsoenlijk was en dat is de reden, waarom wij met meer liefde bij dit gedeelte van haar levensloop stilstaan, dan bij haar verdere geschiedenis, welke niet aangenaam is. Zij zag, dat de menschen haar vermeden, en toch glimlachte zij nog onvermoeid tegen hen; men kon nooit vermoeden, naar haar gelaat te oordeelen, welke vernederingen zij innerlijk te verduren had.

Haar geschiedenis was bij slot van rekening een mysterie. Meeningen hieromtrent waren verdeeld. Sommige menschen, die zich de moeite gaven zich met het geval te bemoeien, zeiden, dat zij een misdadigster was, terwijl anderen verklaarden, dat zij zoo onschuldig was als een pasgeboren lam en dat haar afschuwelijke echtgenoot schuld had. Zij nam velen voor zich in door in tranen uit te barsten over haar jongen en een krankzinnige smart aan den dag te leggen, als zijn naam genoemd werd, of wanneer zij iemand zag, die op hem gelek. Zij stal mevrouw Alderney's goede hart op deze wijze — die de koningin van het Britsch Boulogne was en de meeste bals en diners gaf van al de bewoners daar — door te schreien, toen jongeheer Alderney van dokter Swishtail's school kwam om de vacantie bij zijn moeder door te brengen. „Hij en Rawdon waren van denzelfden leeftijd, en zij leken zoo sprekend op elkaar,” zeide Becky met een van tranen verstikte stem; terwijl er vijf jaar verschil in leeftijd tusschen de beide jongens was en zij net zoo min op elkaar geleken als mijn geëerde lezer en zijn onderdanige dienaar. Totdat Wenham, die naar het buitenland ging en op weg naar Kissingen was om zich daar bij lord Steyne te voegen, mevrouw Alderney hieromtrent inlichtte en haar mededeelde, dat hij veel beter in staat was den kleinen Rawdon te beschrijven, dan zijn mama, die, zooals algemeen bekend was, den jongen haatte en hem nooit zag; dat hij dertien was, terwijl de kleine Alderney slechts negen jaar oud was; blond en de andere lieveling donker — in één woord, hij droeg zorg, dat de dame in quaestie haar goedhartigheid betreurde.

Iederen keer als Becky met ongelooflijke moeite een kringetje om zich had gevormd, kwam er iemand en vernietigde het wreed, en zij was genoodzaakt weer van voren af aan te beginnen. Het was heel hard: heel hard, droevig en ontmoedigend.

Daar was mevrouw Newbright, die zich een poosje over haar ontfermde, aangetrokken door haar lieve manier van zingen in de kerk en door haar juist inzicht in vrome onderwerpen, waaromtrent zij vroeger op Queen's Crawley veel wijsheid had opgedaan. — Welnu, zij nam niet alleen tractaatjes aan, maar zij las ze ook. Zij maakte flanellen onderrokjes voor de Quashyboos, katoenen slaapmutsen voor de Kokosnoot Indianen; schilderde handschermpjes voor de bekeering van den Paus en de Joden; ging 's Woensdags ter kerk bij den heer Rowls en Donderdags bij den heer Huggleton en woonde Zondags twee kerkdiensten bij, behalve 's avonds dien van den heer Bawler, de „Darbyite”, en dat alles tevergeefs. Mevrouw Newbright moest met gravin Southdown correspondeeren over het Beddepan Fonds voor de bewoners van de Fidzji-eilanden — beide dames waren lid van het vrouwelijk bestuur van dit bewonderenswaardige liefdadige doel — en toen zij haar „lieve vriendin”, mevrouw Rawdon Crawley, genoemd

had, schreef de douairière zulk een brief terug betreffende Becky, met dusdanige bijzonderheden, zinspelingen, feiten, leugens, bedreigingen in het algemeen, dat er onmiddellijk een einde gemaakt werd aan den vertrouwelijken omgang tusschen mevrouw Newbright en mevrouw Rawdon Crawley; en het geheele vrome Tours, waar dit noodlottige ongeval plaats had, wilde niets meer met de zondares te maken hebben. Zij, die de Engelsche kolonies in het buitenland kennen, weten, dat wij met ons medenemen onzen trots, onze pillen, vooroordeelen, Harvey-sauce, cayenne-peper en andere huisgoden, welke een klein Brittanje stichten, waar wij ons ook maar vestigen.

Onrustig vluchtte Becky van de eene kolonie naar de andere. Van Boulogne naar Dieppe, van Dieppe naar Caen, van Caen naar Tours — haar uiterste best doende achtenswaardig te wezen, en helaas, altijd werd zij op den een of anderen dag ontdekt en uit haar kooi gepikt door de echte kauwen.

Mevrouw Hook Eagles nam haar op een dezer plaatsen onder haar bescherming; — een vrouw zonder een smet op haar reputatie en een huis in Portman Square. Zij logeerde in een hotel te Dieppe, waarheen Becky vlood, en zij maakten voor het eerst kennis met elkaar aan zee, waar zij beiden zwommen en daarna aan de table d'hôte van het hotel. Mevrouw Eagles was wat van het Steyne-schandaaltje ter oore gekomen — wie had er niet van gehoord? — maar na een gesprek met Becky verklaarde zij, dat mevrouw Crawley een engel was, haar echtgenoot een barbaar, lord Steyne een gewetenlooze schurk, zooals iedereen wel wist, en het heele geval een schandelijke en lage samenzwering van dien schurk van een Wenham. „Als je een man was met een greintje pit, mijnheer Eagles, zou je dien schelm om de ooren slaan de eerste maal, dat je hem op de club zag,” zeide zij tegen haar echtgenoot. Maar Eagles was slechts een bedaarde, oude heer, de echtgenoot van mevrouw Eagles, met een voorliefde voor geologie en niet lang genoeg om bij iemands ooren te komen. De Eagles protegeerden mevrouw Rawdon dus; mevrouw nam haar mee naar haar eigen huis te Parijs, kibbelde met de vrouw van den gezant, omdat zij haar protégée niet wilde ontvangen, en stelde alles in het werk, wat in de macht van een vrouw ligt, om Becky op het pad der deugd te doen blijven en haar reputatie hoog te houden.

In het eerst gedroeg Becky zich heel achtenswaardig en kalm, maar het leven van een-tonigheid en deugd werd haar al heel spoedig verschrikkelijk vervelend. Iederen dag dezelfde sleur, dezelfde suffe en comfortabele gang van zaken, dezelfde rijtoer in hetzelfde vervelende Bois de Boulogne, hetzelfde gezelschap 's avonds, dezelfde preek van Blair Zondagsavonds — dezelfde opera, welke steeds weer opnieuw opgevoerd werd; Becky verging van verveling, toen gelukkig voor haar de jonge mijnheer Eagles thuis kwam uit Cambridge; en zijn moeder, ziende welk een indruk haar vriendinnetje op hem maakte, gaf Becky oogenblikkelijk te kennen, dat zij heen moest gaan.

Daarna trachtte zij met een vriendin samen te wonen; toen kreeg de dubbele *ménage* twist en begon schulden te maken. Daarop besloot zij een pensionleven te leiden en woonde zij eenigen tijd in dat bekende huis van madame de Saint Amour, in de Rue Royale, te Parijs, waar zij al haar charmes en bekoorlijkheden aanwendde om de kale saletjonkers en verdorven schoonheden, welke de *salons* van haar pensionhoudster bezochten, voor zich in te palmen. Becky hield dol veel van de *beau monde* en kon er inderdaad evenmin buiten als een opiumschuiver buiten opium, en zij was vrij gelukkig in dit tijdperk van haar pensionleven. „De vrouwen hier zijn even vermakelijk als die in May Fair,” zeide zij tegen een ouden Londenschen vriend, die haar ontmoette — „alleen zijn haar japonnen niet zoo frisch. De heeren dragen gewasschen handschoenen en zijn voorwaar doortrapte schurken, maar zij zijn niet slechter dan Jack of Tom die en die. De vrouw des huizes is wat vulgair, maar ik geloof niet zoo erg als lady —” en hier noemde zij den naam van de eerste toonaangeefster, en ik zou liever sterven dan dien openbaren. Als men dan ook madame de Saint Amour's *salons* 's avonds verlicht zag, de heeren met *plaques* en *cordons* aan de *écarté*-tafeltjes en de vrouwen wat op een afstand, dan kon men zich voor een wijle zeer goed voorstellen, dat men in voornaam gezelschap verkeerde, en dat madame een echte gravin was. Verscheidenen deden dat ook en Becky was een tijdlang één der aanzienlijkste dames van de *salons* der gravin.

Waarschijnlijk ontdekten haar oude crediteuren van 1815 haar en noodzaakten haar

Parijs te verlaten, want het arme vrouwtje moest vrij plotseling uit de stad vluchten; en vandaar ging zij naar Brussel.

Hoe goed herinnerde zij zich die stad! Zij grinnikte, toen zij naar boven keek naar den kleinen *entresol*, dien zij bewoond had, en aan de familie Bareacres dacht, die luid schreeuwden om paarden voor hun vlucht, terwijl hun rijtuig in de *porte-cochère* van het hotel stond. Zij ging naar Waterloo en naar Laeken, waar George Osborne's grafmonument haar zeer trof. Zij maakte er een schetsje van. „Die arme Cupido!” zeide zij; „wat was hij smoorlijk verliefd op mij, en wat een dwaas was hij! Ik zou wel willen weten, of Emily nog leeft. Het was een goed schepseltje; en dan die dikke broer van haar. Ik heb zijn grappig dik portret nog bij mijn papieren. Het waren vriendelijke, eenvoudige menschen.”

Becky kwam te Brussel, met aanbevelingen van madame de Saint Amour voor haar vriendin madame la Comtesse de Borodino, de weduwe van Napoleon's generaal, den beroemden graaf de Borodino, die door den overleden held zonder middelen werd achtergelaten, behalve die van een table d'hôte en een *écarté*-tafel. Tweede-rangs saletjonkers en *roués*, weduwen, die altijd in proces liggen, en heel eenvoudige Engelschen, die zich verbeeldden, dat zij de groote wereld van het Continent in deze huizen zien, verspelen hun geld of eten hun maaltijden aan de tafels van madame de Borodino. Aan de table d'hôte trakteerden de ridderlijke jongelui het gezelschap op een rondje champagne, gingen uit rijden met de dames, of huurden paarden voor uitstapjes naar buiten, legden botje bij botje voor loges in de opera of den schouwburg, wedden over de mooie schouders der dames aan de *écarté*-tafels en schreven naar hun ouders in Devonshire over hun fortuinlijke introductie in het buitenland.

Hier, evenals in Parijs, was Becky de pension-koningin en zij regeerde in de beste van die inrichtingen. Zij weigerde de champagne nooit, evenmin de bouquetten, of de rijtoertjes naar buiten, of de *privé*-loges; maar wat zij verkoos was de *écarté*-tafel 's avonds, en zij speelde onverschrokken. Eerst speelde zij om weinig geld, daarna om vijf frankstukken, toen om Napoleons, ten slotte om bankbiljetten; nu eens kon zij haar maand pension niet betalen en leende zij van de jeugdige heeren; dan had zij weer contanten en zat zij madame de Borodino op den kop, die zij eerst geveleid en geflikflooid had; daarna speelde zij om tien stuiver per keer en verkeerde zij in een treurigen toestand; totdat haar driemaandelijksche toelage binnenkwam en zij de rekening van madame de Borodino betaalde en de kaarten weer opnam om tegen monsieur de Rossignol of den Chevalier de Raff te spelen.

Toen Becky Brussel verliet, was het treurig maar waar, dat zij madame de Borodino drie maanden pension schuldig bleef, en dat feit zoowel als haar gegok en gedrink, haar knieval voor den Eerwaarden Heer Muff, Anglicaansch dominee, van wien zij geld leende, en haar vleien en flirten met Noodle, zoon van sir Noodle, leerling van den Eerwaarden Heer Muff, wien zij mee naar haar eigen kamer placht te nemen, en van wien zij groote sommen bij het *écarteeren* won — dit feit en honderd andere schurkenstreken vertelt gravin de Borodino aan iederen Engelschman of elke Engelsche, die in haar pension verblijf houdt, en zij verklaart, dat madame Rawdon niet veel beter was dan een *vipère*.

Dus sloeg onze kleine zwerfster haar tenten in verschillende steden van Europa op, even rusteloos als Ulysses of Bampfylde Moore Carew. Haar voorliefde voor onsoliditeit werd met den dag opvallender. Het duurde niet lang, of zij werd een volmaakte Bohémienne en ging om met menschen, die uw haren te berge zouden doen rijzen, als gij ze ontmoette.

Er is geen stad van eenig belang in Europa, of zij heeft een kleine kolonie van Engelsch uitvaagsel — mannen, wier namen de heer Hemp, de deurwaarder, periodiek opleest in de „*Sheriffs' Court*” — dikwijls jongelui van heel goede familie, maar niet meer door deze erkend; geregelde bezoekers van biljartzalen en estaminets, buitenlandsche rennen en speeltafels. Zij bevolken de gijzelkamers — zij drinken en zwieren — zij vechten en twisten — zij loopen weg zonder te betalen — zij duelleeren met Fransche en Duitsche officieren — zij bedriegen den heer Spomey met *écarteeren* — zij krijgen geld en rijden in schitterende britzka's naar Baden — zij beproeven den truc steeds den inzet te verdubbelen, wat toch onfeilbaar moet wezen en spionneeren in de

buurt der speeltafels met leege zakken, kale souteneurs, berooide pierewaaiers, totdat zij een Joodschen bankier kunnen oplichten met een valschen wissel, of een anderen mijnheer Spooney vinden om te berooven. De wisselvalligheden van de fortuin zijn heel grappig om gade te slaan. Hun leven moet wel een roes wezen. Becky begon dit leven te leiden en — moet het erkend worden — niet ongaarne. Zij trok van stad tot stad te midden van die avonturiers. De fortuinlijke mevrouw Rawdon was aan iedere speeltafel in Duitschland een welbekende figuur. Zij en madame de Cruchecassée woonden te zamen in Florence. Men beweert, dat zij München uitgejaagd werd; en mijn vriend, de heer Frederic Pigeon, verzekert, dat hij in haar huis te Lausanne onder het souper bedwelmd werd en achthonderd pond verloor aan majoor Loder en den hoogwelgeboren heer Deuceace. Wij moeten wel een kort overzicht van Becky's biographie geven; maar hoe minder er misschien over dit tijdperk wordt gesproken, hoe beter.

Men zegt, dat, toen mevrouw Crawley er bijzonder slecht aan toe was, zij hier en daar concerten en muzieklessen gaf. Er was een madame de Rawdon, die zonder twijfel een *matinée musicale* te Wildbad gaf, geaccompagneerd door Herr Spoff, eerste pianist van den Hospodar van Wallachijen, en mijn kleine vriend, de heer Eaves, die iedereen kende en overal gereisd had, verklaarde altijd, dat hij in Straatsburg was in het jaar 1830, en dat een zekere madame Rebecque toen in de „Dame Blanche” optrad en de aanleiding was van een verschrikkelijk spektakel in het theater. Het publiek jowde haar uit, gedeeltelijk tengevolge van haar eigen ongeschiktheid, maar voornamelijk tengevolge van de onbezonnen sympathie van enkele personen in het *parquet* (waar de officieren van het garnizoen toegang hadden); en Eaves was er zeker van, dat de ongelukkige *débutante* in quaestie niemand anders was dan mevrouw Rawdon Crawley.

Zij was ook feitelijk niet veel meer dan een zwerfster op deze aarde. Als zij haar geld ontving, speelde zij; als zij het verspeeld had, moest zij tot redmiddelen haar toevlucht nemen om te kunnen leven; wie weet, hoe zij daar in slaagde? Er wordt gezegd, dat men haar eens in St. Petersburg gezien had, maar dat zij zonder veel complimenten door de politie uit die hoofdstad gejaagd werd, zoodat het niet onmogelijk is, dat er eenige waarheid schuilt in het gerucht, dat zij een Russische spion was te Töplitz en later te Weenen. Men heeft mij medegedeeld, dat zij te Parijs een bloedverwant van haar ontdekte, niemand minder dan haar grootmoeder van moederszijde, die heelemaal geen Montmorency was, maar een foieleelijke oude „ouvreuse” in een theater aan een der boulevards. De ontmoeting tusschen die twee, waarvan anderen, zooals men elders te kennen geeft, op de hoogte schijnen te wezen, moet aandoenlijk zijn geweest. De schrijver dezes kan u geen nadere bijzonderheden omtrent het voorval geven.

Het gebeurde eens te Rome, dat mevrouw Rawdon's halfjaarlijksch salaris juist bij den voornaamsten bankier daar gedeponeerd was, en daar iedereen, die een saldo had boven de vijfhonderd scudi, op de bals uitgenoodigd werd, welke deze prins onder de kooplui gedurende den winter aanbood, had Becky de eer een invitatie te ontvangen, en zij verscheen op een der schitterende partijen van prins en prinses Polonia. De prinses behoorde tot het geslacht Pompili, dat regelrecht afstamde van den tweeden koning van Rome, en Egeria uit het geslacht van Olympus, terwijl de grootvader van den prins, Alessandro Polonia, zeepballen, reukwerken, tabak en zakdoeken verkocht, boodschappen deed voor heeren en in het klein geld leende. Al de aanzienlijken van Rome stroomden naar zijn salons — prinsen, hertogen, gezanten, artisten, violisten, monsignori, rijke jongelui met hun gouverneurs, — alle rangen en standen. Zijn zalen schitterden van licht en pracht; waren luisterrijk versierd met vergulde lijsten (om schilderijen) en twijfelachtige antiquiteiten; en de enorme vergulde kroon en het wapen van den vorstelijken eigenaar, een gouden paddestoel op een karmozijn veld (de kleur der zakdoeken, welke hij verkocht), en de zilveren fontein van de familie Pompili schitterden over het geheele plafond, op deuren en paneelen van het huis en boven de grootsche baldakijns, welke opgericht waren om pausen en keizers te ontvangen.

Dus kreeg Becky, die met de diligence uit Florence was gekomen en zeer bescheiden kamers in een herberg had, een uitnoodiging voor de partij van prins Polonia. Haar kamenier kleepte haar met buitengewone zorg, en zij ging naar dit voorname bal aan den arm van majoor Loder, met wien zij toen toevallig reisde (dezelfde man, die prins Ravioli te Napels dood-

schoot in het daaropvolgende jaar, en door Sir John Buckskin afgeranseld werd, omdat hij vier heeren in zijn hoed had behalve die, waarmee hij écarteerde); dit paar betrad te zamen de zalen en Becky zag een aantal bekende gezichten, die zij uit gelukkiger tijden herkende, toen zij niet onschuldig was, maar nog niet ontmaskerd. Majoor Loder kende een groot aantal vreemdelingen, schrandere uitziende mannen met snorren en vieze gestreepte lintjes in hun knoopsgaten, en zeer weinig vertoon van linnengoed; maar het dient vermeld te worden, dat zijn eigen landgenooten den majoor ontweken. Becky kende hier en daar ook enkele dames — Fransche weduwen, twijfelachtige Italiaansche gravinnen, wier echtgenooten haar slecht hadden behandeld — bah — wat zullen wij zeggen, wij, die in enkele der eerste kringen van de Kermis der Ijdelheid verkeerd hebben, over dit uitschot en uitvaagsel der schurken? Als wij spelen, laten wij het dan met schoone kaarten doen en niet met een vuil pak. Maar ieder, die een deel heeft uitgemaakt van het ontelbare leger reizigers, heeft deze plunderende, ongeregelde troepen gezien, die het hoofdleger overal volgen, evenals Nym en Pistol; zij dragen de kleuren van hun vorst en pochen op hun officiersaanstelling, maar plunderen voor zichzelf en worden zoo nu en dan langs den weg opgehangen.

Welnu, zij hing aan majoor Loder's arm, zij liepen samen de zalen door en dronken een groote hoeveelheid champagne aan het buffet, waar men, vooral de ongeregelde troepen van den majoor, woedend vocht om ververschingen; toen deze twee genoeg hadden, drongen zij verder door, totdat zij het rose fluweelen salon van de hertogin bereikten aan het eind van een reeks vertrekken (waar het standbeeld van Venus is en de groote Venetiaansche spiegels in zilveren lijsten), waar de vorstelijke familie haar aanzienlijkste gasten om een ronde tafel op een souper onthaalde. Het was precies zoo'n uitgelezen gastmaaltijd als die, waaraan Becky bij lord Steyne had deelgenomen, zooals zij zich nog herinnerde — en daar zat hij aan Polonia's tafel en zij zag hem.

Het litteeken, door den diamant op zijn wit, kaal, glimmend voorhoofd veroorzaakt, was vuurrood; zijn bakkebaarden waren purperkleurig geverfd, wat zijn gelaat nog bleeker maakte. Hij droeg zijn ordeketens en ridderorden, zijn blauw lint en kouseband. Hij was de aanzienlijkste van allen, ofschoon er een regeerend hertog en een koninklijke hoogheid met hun prinsessen aanwezig waren, en naast hem zat de schoone gravin Belladonna, née de Glandier, wier echtgenoot (graaf Paolo della Belladonna), zoo beroemd van wege zijn schitterende entomologische verzamelingen, lang afwezig was geweest met een opdracht naar den keizer van Marokko.

Toen Becky dat welbekende en doorluchtige gelaat aanschouwde, hoe vulgair scheen haar majoor Loder eensklaps toe, en wat rook die verfoeilijke kapitein Rook naar tabak! Dadelijk nam zij haar air van *grande dame* weer aan en deed zij haar best te doen en te voelen, alsof zij weer te May Fair was. „Die vrouw ziet er dom en slecht gehumeurd uit,” dacht zij; „ik ben er zeker van, dat zij hem niet kan amuseeren. Neen, hij moet zich bij haar vervelen — dat deed hij nooit bij mij.” Honderd zulke aandoenlijke gevoelens van hoop, vrees en herinnering deden haar hart gejaagd kloppen, terwijl zij met haar schitterende oogen (het blanketsel, dat zij tot aan haar oogleden had opgelegd, deed ze flikkeren) naar den grooten edelman keek. Op een ster- en kouseband-avond nam lord Steyne ook altijd zijn voornaamste manieren aan en keek en sprak als een groot vorst, wat hij ook was. Becky bewonderde hem, zooals hij daar glimlachte, in alle staatsie, ongedwongen, voornaam en waardig. Ach, *bon Dieu*, wat een aangenaam gezelschap was hij, welk een geestig man, zoo welbespraakt, zoo voornaam! en dit alles had zij verruild voor majoor Loder, die naar sigaren en cognac rook, en kapitein Rook met zijn moppen over pikeurs en zijn worstelaars-„slang”, en huns gelijken. „Ik ben benieuwd, of hij mij zal herkennen,” dacht zij. Lord Steyne lachte en praatte met een voorname en doorluchtige dame aan zijn zijde, toen hij opkeek en Becky zag.

Zij was zeer gejaagd, toen zij elkaar in de oogen keken, en haar gelaat droeg het liefste glimlachje, dat zij te voorschijn kon roepen, en zij maakte een bedeemde, smeekende buiging voor hem. Eén oogenblik staarde hij haar ontzet aan, als Macbeth bij Banquo's plotselinge verschijning op het souper; en hij bleef haar met open mond aangapen, toen die afschuwelijke majoor Loder haar meetrok.

„Kom mee naar de eetzaal, mevrouw Rawdon,” zeide hij; „die parvenu's te zien schransen heeft mij ook hongerig gemaakt. Laten wij de champagne van den ouwen heer eens probeeren.” Becky vond, dat de majoor er al veel te veel van had gehad.

Den daarop volgenden dag ging zij op den Pincius Mons wandelen — het Hyde Park van de Romeinsche leegloopers — misschien in de hoop lord Steyne nog eens te zien. Maar zij ontmoette een anderen kennis: het was de heer Fiche, mylords vertrouweling, die tamelijk familiaar knikkend op haar afkwam en even zijn hoed met een vinger aanraakte.

„Ik wist, dat madame hier was,” zeide hij; „ik volgde haar van uit haar hotel. Ik heb madame raad te geven.”

„Van markies Steyne?” vroeg Becky, zoo waardig als haar mogelijk was, in gespannen verwachting.

„Neen,” zeide de dienaar; „van mij. Rome is zeer ongezond.”

„Niet in dit jaargetijde, monsieur Fiche — niet tot na Paschen.”

„Ik zeg u, madame, dat het nu ongezond is. Voor sommigen heerscht er altijd malaria. Die vervloekte moeraswinden dooden velen in alle jaargetijden. Luister eens, madame Crawley, u waart altijd *bon enfant*, en ik stel belang in u, *parole d'honneur*. Luister naar raad. Ik zeg u, verlaat Rome — of u zult ziek worden en sterven.”

Becky lachte, ofschoon woedend. „Wat, een aanslag plegen op zoo'n arme stakkerd als ik ben!” zeide zij. „Hoe romantisch. Heeft mylord gehuurde sluipmoordenaars als reisbedienden en stiletten in de *fourgons*? Ba! Ik zal blijven, al was het alleen om hem te plagen. Er zijn er wel, die mij willen beschermen, zoolang ik hier ben.”

Het was nu monsieur Fiche's beurt om te lachen. „U verdedigen,” zeide hij, „en wie? De majoor, de kapitein, al die gokkende mannen, die madame ontmoet, zouden haar 't leven willen benemen voor — honderd louis. We weten dingen van majoor Loder (hij is net zoo min een majoor als ik markies), waarvoor hij tot de galeien zou kunnen veroordeeld worden, of erger. Wij weten alles en hebben overal vrienden. Wij weten, wie u te Parijs ontmoette en welke verwanten u daar aantrof. Ja, madame kan verwonderd wezen, maar het is zoo. Hoe kwam het, dat geen gezant op het Continent madame wilde ontvangen? Zij heeft iemand beleedigd, die nooit vergeeft — wiens woede verdubbelde, toen hij haar zag. Hij gedroeg zich gisterenavond, toen hij thuiskwam, als een bezetene. Madame de Belladonna maakte hem een scène over u, en zij was razend.”

„O, was het madame Belladonna?” vroeg Becky eenigszins opgelucht, want wat zij juist gehoord had, had haar beangstigd.

„Nee — zij telt niet mee — zij is altijd jaloersch. Het was monseigneur. U deed verkeerd u aan hem te vertoonen. Als u hier blijft, zal het u berouwen. Let op mijn woorden. Ga. Daar komt het rijtuig van mylord;” hij greep Becky's arm en rende een pad van den tuin uit, toen lord Steyne's calèche, schitterend overladen met heraldieke figuren, de oprijlaan in snelle vaart opreed, door paarden van bijna onschatbare waarde getrokken, waarin madame de Belladonna lui en gemakkelijk tegen de kussens lag, somber, gemelijk, blozend, een King Charles op haar schoot, een witte parasol boven haar hoofd en oude Steyne naast haar uitgestrekt, met loodkleurig gelaat en spookachtige oogen. Haat, woede of begeerte deden ze zoo nu en dan nog schitteren; maar gewoonlijk waren zij glansloos en schenen zij moede een wereld te aanschouwen, waarin bijna al de vermaken en al het schoonste den uitgeputten, slechten, ouden man tegenstonden.

„Monseigneur is den schok van dien avond nooit te boven gekomen,” fluisterde monsieur Fiche tot mevrouw Crawley, toen het rijtuig voorbij vloog, terwijl zij door de struiken gluurde, welke haar verborgen. „Dat was tenminste één troost,” vond Becky.

Of mylord werkelijk moorddadige plannen jegens mevrouw Becky koesterde, zooals monsieur Fiche zeide (sedert monseigneur's dood is hij naar zijn vaderland teruggekeerd, waar hij zeer geacht wordt en waar hij den titel van Baron Ficci gekocht heeft), en de factotum weigerde iets met den aanslag te maken te hebben; of dat hem eenvoudig opgedragen was mevrouw Crawley

doodelijk verschrikt een stad uit te jagen, waar deze hooggeboren heer van plan was den winter door te brengen, omdat het dezen edelman van aanzienlijke geboorte hoogst onaangenaam zou wezen haar te zien, is iets, waaromtrent wij geen zekerheid hebben; maar de bedreiging miste haar uitwerking niet op het vrouwtje, en zij dacht er niet meer over haar vroegeren beschermer lastig te vallen.

Iedereen weet het treurig einde van dezen edelman in Napels, twee maanden na de Fransche Revolutie van 1830; toen de hooggeboren heer, markies Steyne, graaf van Gaunt en van Gaunt Castle, pair van Ierland, burggraaf Hellborough, baron Pitchley and Grillsby, ridder van de Orde van den Kouseband, van het Gulden Vlies van Spanje, van de Russische Orde van St. Nicolaas, van de Turksche Orde van de Halve Maan, kolonel van het Gaunt of het Regents Regiment der Militie, curator van het Britsch Museum, regent van Trinity House, regent van White Friars en Meester in de Rechten, stierf na een reeks van beroerten, veroorzaakt, zooals de bladen zeiden, door den schok, welken de val van de oude Fransche monarchie aan de fijngevoelige ziel van zijn lordschap toebreacht.

In een van de geïllustreerde weekbladen verscheen een welsprekende opsomming van zijn deugden, zijn grootschheid, zijn talenten en goede daden. Zijn fijngevoeligheid, zijn gehechtheid aan het doorluchtige huis Bourbon, waaraan hij beweerde geparenteerd te zijn, waren zoodanig, dat hij de ramp van zijn doorluchtigen bloedverwant niet kon overleven. Zijn lichaam werd te Napels begraven, en zijn hart — dat edelmoedige, nobele hart — werd in een zilveren urn naar Gaunt Street overgebracht. „In hem,” zeide de heer Wagg, „hebben de armen en de Schoone Kunsten een weldoener verloren, de groote wereld één van haar schitterendste sieraden, en Engeland één van zijn grootste patriotten en staatslieden,” enz., enz.

Zijn testament gaf aanleiding tot heel wat gekibbel, en men betwistte madame de Belladonna het bezit van den beroemden diamant, „Joden-oog” genaamd, welken mylord altijd aan zijn wijsvinger droeg en dien zij, naar men beweerde, na zijn betreurden dood er afnam. Maar zijn vertrouwde vriend en dienaar, monsieur Fiche, bewees, dat de ring twee dagen voor den dood van den markies aan genoemde madame de Belladonna gegeven werd; evenals de bankbiljetten, juweelen, Napolitaansche en Fransche obligaties enz., welke in de secretaire van mylord gevonden werden en welke zijn erfgenamen van die verongelijkte vrouw opeischten.

HOOFDSTUK LXV.

Zaken en vermaken.

Den dag na de ontmoeting aan de speeltafel kleepte Jos zich met ongewone zorg en pracht. Hij vond het niet noodig tegen zijn familie met een enkel woord over het voorval van den vorigen avond te reppen, of ze te verzoeken hem op zijn wandeling te vergezellen. Hij trok er vroeg op uit en men zag hem spoedig daarop informaties inwinnen aan de deur van „De Olifant”. Ten gevolge van de feesten was het hotel vol, aan de tafeltjes buiten op straat zaten reeds drommen menschen te rooken en het lichte Pumpnickelsche bier te drinken, de café's waren blauw van den rook, en nadat de heer Jos op zijn pompeuze manier en in zijn onbeholpen Duitsch geïnformeerd had naar de persoon, welke hij zocht, bracht men hem naar de bovenste verdieping van het huis, boven de kamers op de eerste verdieping, waar eenige reizende marskramers woonden en hun juweelen en brokaten ten toon spreidden; boven de vertrekken van de tweede verdieping, waar de *état major* van een dobbelaarsfirma verblijf hield; boven de kamers der derde verdieping, De Kermis der IJdelheid.

gehuurd door een troep vermaarde Boheemsche voltigeurs en kunstmakers; en zoo verder, tot zij de kleine hokjes van de zolderverdieping bereikten, waar te midden van studenten, handelsreizigers, kleine winkeliers en buitenmensen, welke voor het feest naar de stad waren gekomen, Becky een klein nestje had gevonden; het smerigste toevluchtsoord, waarin ooit een schoone een onderkomen had gevonden.

Becky hield van dit leven. Zij had een zwerversnatuur, welke zij van haar vader en moeder geërfd had, die avonturiers waren geweest, uit liefde en door de omstandigheden; als er geen lord in de nabijheid was, converseerde zij met het grootste plezier met diens reisknecht; het rumoer, de drukte, het drinken, de rook, de lompen van de Joodsche marskramers, het plechtige gebluf van de arme buitelaars, de *sournois* gesprekken van de beambten der speeltafels, het gezang en het snoeven van de studenten, en het algemeen gegons en gezoem van het hotel deden het vrouwtje aangenaam aan, zelfs toen de fortuin haar den rug had toegekeerd en zij geen cent bezat om haar hotelrekening te betalen. Hoe aangenaam was al de bedrijvigheid, nu haar beurs vol geld was, dat de kleine George den vorigen avond voor haar gewonnen had.

Terwijl Jos krakend en hijgend de laatste trap opkwam, buiten adem het trapportaal bereikte, zijn gezicht afveegde en daarna No. 92 zocht, de kamer van haar, die hij wilde spreken, was de deur van de daar tegenover liggende kamer No. 90 open en een student met rijlaarzen en een vuile *schlafrock* lag op het bed een lange pijp te rooken; terwijl een andere student met lang geel haar en een geboorde jas, buitengewoon chic, maar ook vuil, zoowaar op zijn knieën voor No. 92 lag en door het sleutelgat smeekbeden schreeuwde tot de persoon daarbinnen.

„Ga weg,” zeide een welbekende stem, welke Jos een schok gaf, „ik verwacht iemand; verwacht mijn grootpapa. Hij moet je hier niet zien.”

„Engelachtige *Engländerin!*” brulde de knielende student met de witachtig bruine krullen en den grooten ring, „erbarm u onzer. Maak een afspraak. Dineer met mij en Fritz in het hotel in het Park. Wij zullen gebraden fazant en bier, plumpudding en Franschen wijn hebben. Het zal onze dood wezen, als je het niet doet.”

„Dat zal het,” zeide de jeugdige edelman op het bed; en dit gesprek hoorde Jos, ofschoon hij het niet begreep, om reden hij nooit de taal, waarin het gevoerd werd, bestudeerd had.

„*Newmero kattenvang dooze, si vous plait,*” zeide Jos zoo waardig mogelijk, toen hij weer op adem gekomen was.

„*Quater fang tooce!*” herhaalde de student, verschrikt overeind komend en stormde zijn eigen kamer binnen, waarvan hij de deur op slot deed en waar Jos hem met zijn makker op het bed hoorde lachen.

De Bengalees stond onthutst over dit voorval, toen de deur van 92 geopend werd en Becky's hoofdje ondeugend en schalks om het hoekje gluurde. Zij zag Jos. „Is u het?” zeide zij, en kwam de gang in. „Wat heb ik op u gewacht! Wacht! nog niet — dadelijk mag u binnenkomen.” In een ommezien zette zij een rouge-pot, een cognacflesch en een bord met een restje in het bed, streek haar haar glad en liet haar bezoeker eindelijk binnen.

Zij droeg bij wijze van ochtendjapon een rozen domino, wat verschoten en vuil, en hier en daar met pomadevlekken, maar uit de losse mouwen van het gewaad kwamen haar zeer mooie witte armen te voorschijn, en hij was om haar dun middel bijengehouden, zoodat hij het nette figuurtje van de draagster niet slecht deed uitkomen. Zij leidde Jos bij de hand haar zolderkamertje in. „Kom binnen,” zeide zij. „Kom bij mij praten. Ga daar op dien stoel zitten,” en zij drukte de hand van den burger eventjes en zette hem daar lachend neer. En zijzelf ging op het bed zitten — zeker niet op de flesch en het bord — waarop Jos misschien plaats genomen zou hebben, had hij dien zetel gekozen; en zoo zat zij daar nu met haar ouden bewonderaar te praten.

„Wat hebben de jaren u weinig veranderd,” zeide zij, met een blik, welke teedere belangstelling uitdrukte. „Ik zou u overal herkend hebben; welk een troost om te midden van vreemdelingen weer het openhartige, eerlijke gelaat van een ouden vriend te zien!”

Het openhartige, eerlijke gelaat droeg op dit oogenblik, om de waarheid te zeggen, een allesbehalve open of eerlijke uitdrukking; het drukte daarentegen verwarring en verbijstering uit.

Jos nam het eigenaardige vertrekje eens op, waarin hij zijn oude vlam weervond. Een van haar japonnen hing over het ledikant, een ander aan een haak van de deur; haar hoed bedekte de helft van den spiegel, waarop ook het allerliefste paar bronskleurige schoentjes stonden; een Fransche roman lag op het tafeltje naast het bed, benevens een kaars, geen waskaars. Becky had er over gedacht, die ook in het bed te stoppen, doch zij liet het maar bij de papieren slaapmuts, waarmede zij de kaars uitgedoofd had, voor zij ging slapen.

„Ik zou u overal herkend hebben,” vervolgde zij; „een vrouw vergeet sommige dingen nooit. En u was de eerste man, dien ik ooit — ooit zag.”

„Werkelijk?” zeide Jos. „God bewaar me, het — het is toch niet waar.”

„Toen ik met uw zuster uit Chiswick kwam, was ik nauwelijks meer dan een kind,” vervolgde Becky. „Hoe gaat het met die engel? O, haar echtgenoot was een verschrikkelijk slechte man, en natuurlijk was die arme lieveling jaloersch op mij. Alsof ik wat om hem gaf, bah! als er iemand was — Maar — laten wij niet over den goeden ouden tijd spreken,” en zij veegde met den zakdoek met de aan flarden gescheurde kant over haar oogen.

„Is dit niet een vreemde plaats,” vervolgde zij, „om een vrouw weer te vinden, een vrouw, die zich nog wel in een geheel andere wereld bewogen heeft? Ik heb zooveel verdriet gehad, mij is zooveel onrecht aangedaan, Joseph Sedley, men heeft mij zoo wreed doen lijden, dat men mij soms bijna gek heeft gemaakt. Ik heb nergens rust, maar zwerf steeds rusteloos en ongelukkig rond. Al mijn vrienden zijn mij ontrouw geworden — allen. Er bestaat niet een eerlijk man op de wereld. Ik was de trouwste echtgenoot, welke ooit geleefd heeft, ofschoon ik mijn man uit spijt huwde, omdat iemand anders — maar dat doet er nu niet toe. Ik was trouw, en hij trad mij met voeten en liet mij in den steek. Ik was de teederste moeder. Ik had slechts één kind, een lieveling, mijn hoop, mijn vreugde, dat ik met moederliefde aan mijn hart drukte, dat mijn alles was, mijn gebed, mijn — mijn schat; en zij — zij ontrukten het mij — ontrukten het mij;” en zij bracht haar hand aan haar hart met een smartelijk gebaar van wanhoop en begroef haar gelaat een oogenblik in haar bed.

De cognac flesch rinkelde tegen het bord met de koude worst. Beide werden zonder twijfel bewogen bij het vertoon van zooveel leed. Max en Fritz luisterden verwonderd aan de deur naar mevrouw Becky's snikken en kreten. Jos was ook zeer verschrikt en ontdaan zijn oude vlam in zulk een toestand te zien. En zij begon onmiddellijk haar levensgeschiedenis te vertellen — zoo'n kranig, eenvoudig en ongekunsteld verhaal, dat men zou zweren, als men haar hoorde, dat zoo er ooit een engel in wit gewaad uit den hemel ontsnapt was om blootgesteld te worden aan de helsche kuiperijen en schurkerijen van aardsche duivels, dan was het dat reine wezen — die ongelukkige, onbevleete martelares hier voor Jos op het bed — op het bed, zittend op de cognac flesch.

Zij voerden daar een zeer lang, vriendschappelijk en vertrouwelijk gesprek, in den loop waarvan Jos op de een of andere wijze medegedeeld werd (maar op een wijze, welke hem in het geheel niet verschrikte of beleedigde), dat Becky's hart voor het eerst gejaagd geklopt had in zijn betooverende tegenwoordigheid; dat George Osborne haar weliswaar het hof had gemaakt, iets wat niet te verdedigen was, en wat Amelia's jaloezie en de verbreking van hun vriendschap verklaarde; maar dat Becky dezen ongelukkigen officier nooit in het minst aangemoedigd had, en dat zij Jos nimmer had kunnen vergeten, sedert zij hem voor het eerst gezien had, ofschoon haar plichten als getrouwde vrouw natuurlijk in de eerste plaats kwamen — plichten, die zij altijd nagekomen was en nakomen zou tot haar sterfdag, of totdat het spreekwoordelijk slechte klimaat, waarin kolonel Crawley woonde, haar van het juk bevrijden zou, hetwelk door zijn wreedheid haar zoo gehaat was geworden.

Jos verliet haar, overtuigd dat zij zoowel de deugdzaamste als een der betooverendste vrouwen was, en hij overwoog allerlei welwillende plannen voor haar welzijn. Er moest een eind gemaakt worden aan die vervolgingen; zij moest weer haar plaats innemen in die kringen, waarvan zij een sieraad was. Hij zou eens overwegen, wat er voor haar gedaan kon worden. Zij moest dat hotel verlaten en rustige kamers huren. Amelia moest haar opzoeken en bijstaan.

Hij zou daar voor zorgen en den majoor raadplegen. Zij schreide tranen van oprechte dankbaarheid, toen zij afscheid van hem nam en drukte zijn hand, toen de ridderlijke, corpulente heer zich boog om de hare te kussen.

Dus liet Becky Jos buigende haar zolderkamertje uit, even bevallig alsof het een paleis was, waar zij de honneurs waarnam; en toen deze zware heer de trap af was, kwamen Hans en Fritz uit hun hol, een pijp in hun mond, en zij vermaakte zich met Jos voor hen na te doen, terwijl zij haar brood en koude sausijesjes opknabbelde en zoo nu en dan een teug nam van haar geliefkoosden cognac-grog.

Jos wandelde zeer plechtig naar Dobbin's kamers en deelde hem daar het aandoenlijke verhaal mee, dat hij zoo juist vernomen had, zonder echter de speelgeschiedenis van den vorigen avond te vermelden. En de beide heeren staken de hoofden bij elkaar en beraadslaagden, wat de beste manier zou wezen om Becky te helpen, terwijl zij haar onderbroken *déjeuner à la fourchette* nuttigde.

Hoe kwam zij in dat stadje? Hoe kwam het, dat zij geen vrienden had en alleen rondzwierf? Men leert kleine jongens op school in hun eerste Latijnsche leerboek, dat de weg naar de hel zacht glooit. Laten wij dit tijdvak in de geschiedenis van haar val overslaan. Zij was nu niet slechter dan in de dagen van haar voorspoed, alleen er wat slechter aan toe.

Mevrouw Amelia was zoo teerhartig en onnoozel, dat zij vermurwd werd, als zij het ongelukkig lot van den een of ander vernam; en daar zij zelf nooit een doodzonde begaan had, bezat zij niet dien afschuw voor slechtheid, welke beter onderrichte zedenmeesters onderscheidt. Als zij iedereen, met wien zij in aanraking kwam, met haar vriendelijkheid en lof bedierf, als zij al haar bedienden haar verontschuldigen aanbod, wanneer zij hen gebeld had, als zij den winkelbediende, die haar een stuk zijde liet zien, haar excuses maakte, of voor den straatveger boog met een complimentje voor den keurigen toestand van zijn overweg — en zij was tot bijna al deze dwaasheden in staat — zou de gedachte, dat een oude kennis ongelukkig was zeker haar hart verteederen; évenmin wilde zij er van hooren, dat iemand verdiend had rampzalig te zijn. Een wereld onder een wetgeving als de hare zou geen zeer rustige woonplaats wezen; maar er zijn niet vele vrouwen, ten minste geen heerschende vrouwen, die zoo zijn. Deze dame zou, geloof ik, alle gevangenispen, straffen, handboeien, zweepslagen, armoede en ziekte afgeschafft hebben; en zij was zulk een karakterloos schepseltje, dat zij — wij zijn genoodzaakt het te erkennen — zelfs de grofste beleediging kon vergeten.

Toen de majoor van Jos vernam, wat voor een sentimenteel avontuur de laatste juist beleefd had, moeten wij bekennen, dat hij niet half zooveel belang in het geval stelde als de Bengalees. Integendeel, zijn gevoelens waren allesbehalve van aangename aard; hij gebruikte een korte maar ongepaste uitdrukking, ten minste waar het een arme vrouw in droeve omstandigheden gold, en zeide zoowaar: „Die kleine kat, is zij weer komen opdagen?” Hij had haar nooit in het minst mogen lijden, integendeel, had haar vanaf het allereerste oogenblik gruwelijk gewantrouwd, toen haar groene oogen hem aangekeken hadden en zich daarna weer afwendden.

„Die kleine duivelin sticht kwaad, waar zij ook komt,” zeide de majoor oneerbiedig. „Wie weet, wat voor een leven zij geleid heeft; en wat doet ze in het buitenland, en alleen? Praat mij niet van vervolgers en vijanden; een goede, eerlijke vrouw heeft altijd vrienden en wordt nooit van haar gezin gescheiden. Waarom heeft zij haar echtgenoot verlaten? Hij mag dan in een kwaden reuk gestaan hebben en slecht geweest zijn, zooals je zegt. Dat is niets nieuws. Ik herinner me dien oplichter en de manier, waarop hij dien armen George placht te bedriegen en beet te nemen. Was er geen schandaaltje over hun scheiding? Ik geloof, dat ik zoo iets hoorde,” riep majoor Dobbin uit, die anders niet veel om kletspraatjes gaf; en Jos trachtte tevergeefs hem te overtuigen, dat mevrouw Becky in alle opzichten een verschrikkelijk verongelijkte en hoogst eerbare vrouw was.

„Nu, goed; laten wij het mevrouw George vragen,” zeide die aartsdiplomaat van een majoor. „Laten wij haar om raad vragen. Ik veronderstel, dat je zult moeten toegeven, dat zij in ieder geval een goed oordeel heeft en dat zij weet, wat in zulke zaken de juiste weg is.”

„Hum, Emmy is een heel geschikte vrouw,” antwoordde Jos, die nu niet zoo heel veel met zijn zuster ophad.

„Heel geschikt? Gut, man, zij is op en top een dame,” barstte de majoor los. „Laten wij haar vragen, of wij die vrouw moeten opzoeken of niet — ik zal mij bij haar oordeel neerleggen.” Nu dacht die afschuwelijke, listige schelm van een majoor, dat hij zeker was van zijn zaak. Hij herinnerde zich, dat Emmy vroeger terecht eens verschrikkelijk jaloersch was geweest op Rebecca en haar naam nooit noemde dan met een huivering van afschuw — een jaloersche vrouw vergeeft nooit, dacht Dobbin; en dus staken beiden de straat over naar mevrouw George's huis, waar deze in een zeer voldane stemming zangles nam van madame Strumpff.

Toen de leerares afscheid had genomen, viel Jos dadelijk met zijn gewone pompeuze woorden met de deur in huis. „Lieve Amelia,” zeide hij, „ik heb juist een allereigenaardigst — ja — God zal me bewaren! — een allereigenaardigst avontuur beleefd — een oude vriendin — ja, een allerinteressantste oude vriendin van je, en ik mag wel zeggen van vroeger, is hier zoo juist aangekomen en ik zou graag zien, dat je haar opzocht.”

„Haar!” zeide Amelia, wie is het? Breek alstublieft mijn schaar niet, majoor Dobbin.” De majoor draaide die in het rond aan een kettinkje, waaraan ze soms om haar middel hing en bracht aldus zijn eigen oogen in gevaar.

„Het is een vrouw, aan wie ik erg het land heb,” zeide de majoor gemelijk; „en jij hebt ook geen reden om van haar te houden.”

„Het is Rebecca, het is vast Rebecca,” zeide Amelia blozend en zeer ontdaan.

„Je hebt gelijk, als altijd,” antwoordde Dobbin.

Brussel, Waterloo, vervlogen dagen, geleden leed en smart, herinneringen, ze stonden haar weer voor den geest en riepen wreede aandoeningen in dat teeder gemoed wakker.

„Ik wil haar niet zien,” vervolgde Emmy. „Ik kan haar niet zien.”

„Wat heb ik je gezegd?” zeide Dobbin tot Jos.

„Zij is erg ongelukkig en — en zoo,” zeide Jos met nadruk. „Zij is erg arm en onbeschermd: en ze is ziek geweest — heel ziek — en die schurk van een echtgenoot heeft haar verlaten.”

„Ach!” zeide Amelia.

„Zij heeft niet één vriend op de geheele wereld,” vervolgde Jos, niet onhandig; „en zij zeide, dat ze dacht jou te kunnen vertrouwen. Ze is zoo rampzalig, Emmy. Ze is bijna krankzinnig geweest van verdriet. Ik was ontdaan van haar verhaal — op mijn woord — nooit werd wreedheid zoo engelachtig verdragen, durf ik zeggen. Haar familie is verschrikkelijk wreed tegen haar geweest.”

„Arme stakker!” zeide Amelia.

„En als zij geen vrienden krijgt, denkt zij het te zullen besterven,” ging Jos verder met diepe, trillende stem. — „God bewaar me! Weet je, dat ze getracht heeft zich het leven te benemen? Zij draagt laudanum bij zich — ik zag de flesch in haar kamer — zulk een ellendig kamertje — in een derderangs logement, ‚De Olifant’, op de zolderverdieping. Ik ben er geweest.”

Dit scheen Emmy niet te ontroeren. Zij glimlachte zelfs even. Misschien zag zij Jos in haar verbeelding hijgend en blazend de trap opklauteren.

„Ze is ten einde raad van verdriet,” hernam hij. „De smarten, welke die vrouw te verduren heeft gehad, zijn verschrikkelijk om aan te hooren. Zij had een jongetje van denzelfden leeftijd als George.”

„Ja, ja, dat meen ik mij te herinneren,” merkte Emmy op. „Welnu?”

„Een pracht-jongen,” zeide de corpulente Jos, die spoedig ontroerd was en Becky's verhaal had hem diep getroffen; „een engel, die zijn moeder aanbad. De schurken rukten hem gillend uit haar armen en hebben hem nooit toegestaan haar weer te zien.”

„Beste Joseph,” riep Emmy uit, dadelijk opspringend, „laten wij haar onmiddellijk opzoeken.” En zij rende haar aangrenzende slaapkamer binnen, bond haar mutsje geagiteerd vast, kwam daarna de kamer uit met haar sjaal over haar arm en beval Dobbin mee te gaan.

Dat deed hij en hij legde haar sjaal — het was een witte cachemieren, door den majoor zelf uit Indië gestuurd — over haar schouders. Hij zag, dat er niets anders op zat dan te gehoorzamen; zij schoof haar hand door zijn arm en zij gingen op weg.

„Het is No. 92, vier hoog,” zeide Jos, die misschien niet veel lust had al die trappen weer te bestijgen: maar hij zette zich voor het raam van zijn zitkamer, die uitziet op het plein en „De Olifant” en zag het tweetal de markt oversteken.

Het was maar goed, dat Becky ze ook van uit haar zolderkamertje zag; want zij en de beide studenten babbelden en lachten daar te zamen; zij hadden zich vroolijk gemaakt over de verschijning van Becky's grootvader — van wiens komst en vertrek zij getuigen waren geweest — maar zij had tijd om ze weg te sturen en haar kamertje vrij te hebben, voor de waard van „De Olifant”, die wist, dat mevrouw Osborne een groote gunsteling was aan het Doorluchtige Hof, en haar dienovereenkomstig eerbiedigde, hen voorging de trap op naar de zolderverdieping, mylady en den majoor moed insprekend, terwijl zij de klimpartij volbrachten.

„*Gnädige Frau, Gnädige Frau,*” zeide de waard, toen hij aan Becky's deur klopte. Hij had haar den vorigen dag nog madame genoemd en was toen volstrekt niet hoffelijk geweest.

„Wie is daar?” vroeg Becky, stak haar hoofd buiten de deur en gaf een gillette. Daar stond Emmy, van het hoofd tot de voeten trillend, en Dobbin, de slanke majoor, met zijn wandelstok.

Hij bleef zeer belangstellend naar het tooneeltje staan kijken; maar Emmy sprong met open armen op Becky toe, en op dat oogenblik vergaf zij haar en omhelsde en kustte haar van ganscher harte. Ach, arme stakker, wanneer werden ooit zulke reine kussen op je lippen gedrukt?

HOOFDSTUK LXVI.

Amantium irae.

Een openhartigheid en vriendelijkheid, zooals die van Amelia, moesten zelfs zoo'n verstokte zondares als Becky wel ontroeren. Zij beantwoordde Emmy's liefkoozingen en vriendelijke woorden met iets dat naar erkentelijkheid zweemde en met een ontroering, die, zoo niet van langen duur, toch bijna oprecht gemeend was op dat oogenblik. Dat was een handige zet van haar over het kind, dat „gillend uit haar armen werd gerukt.” Door deze kwelling won Becky haar vriendin voor zich terug en het is ongetwijfeld één der eerste onderwerpen, waarover onze brave, eenvoudige kleine Emmy met haar weergevonden kennis begon te spreken.

„En dus ontnamen zij jou je lieveling,” riep die onnoozele bloed uit. „O, Rebecca, mijn arme, lieve, lijdende vriendin, ik weet, wat het is, een zoon te verliezen en ik kan meevoelen met hen, die er een verloren hebben. Moge de Hemel hem je weergeven, evenals een barmhartige voorzienigheid mij den mijne heeft teruggegeven.”

„Het kind, mijn kind? O ja, mijn smart is onbeschrijflijk geweest,” gaf Becky toe, ofschoon misschien niet zonder eenige gewetenswroeging. Het stuitte haar tegen de borst dadelijk leugens te moeten vertellen tegenover zooveel vertrouwen en eenvoud. Maar dat is het ongeluk, als men eens met een dergelijk bedrog begint. Als de eene leugen als het ware vervalt, moet men een andere verdichten om de oude accepten te voldoen en dus vermenigvuldigt het getal uwer leugens in omloop zich onvermijdelijk, en vermeerdert het gevaar voor ontdekking met den dag.

„Mijn smart, toen zij hem mij ontnamen,” vervolgde Becky, „was hevig (ik hoop, dat ze niet op die flesch gaat zitten); ik dacht, dat ik het besterven zou: maar gelukkig had ik hersenontsteking, de dokter gaf mij op en — en ik werd weer beter, en — en hier ben ik, arm en eenzaam.”

„Hoe oud is hij?” vroeg Amelia.

„Elf,” antwoordde Becky.

„Elf,” riep de ander uit. „Dan werd hij in hetzelfde jaar als George geboren, die —”

„Dat weet ik, dat weet ik,” riep Becky uit, die echter niets van Rawdon's leeftijd afwist. „Verdriet heeft mij zooveel doen vergeten, beste Amelia. Ik ben erg veranderd: half gek soms. Hij was elf, toen zij hem mij ontrukten. God zegene zijn lief gezichtje; ik heb hem sedert niet weer gezien.”

„Is hij donker of blond?” vervolgde die dwaze kleine Emmy. „Laat mij zijn haar zien.”

„Becky lachte bijna om haar onnoozelheid. „Vandaag niet, liefste — op een anderen keer, als mijn koffers uit Leipzig aangekomen zijn, daar kom ik nu vandaan — ik heb ook een schetsje van hem, dat ik maakte, toen ik nog gelukkig was.”

„Arme Becky, arme Becky!” zeide Emmy. „Hoe dankbaar, hoe verschrikkelijk dankbaar moest ik wezen!” (ofschoon ik betwijfel, of dit soort vroomheid, ons in onze prille jeugd door vrouwen ingeprent, namelijk dankbaar te wezen, omdat wij er beter aan toe zijn dan een ander, wel zeer rationeel en godvruchtig is) en toen dacht zij als gewoonlijk weer aan haar zoon en vond hem den knapsten, den besten en den begaafdsten jongen op de geheele wereld.

„Je zult mijn George zien,” was het beste, wat Emmy kon bedenken om Becky te troosten. Als iets haar op kon beuren, was dit het.

En dus zetten de beide vrouwen haar gesprek een uur of langer voort, gedurende hetwelk Becky gelegenheid had haar nieuwe vriendin een volledig verslag van haar eigen geschiedenis te geven. Zij toonde haar aan, dat haar huwelijk met Rawdon Crawley altijd door de familie met de grootste vijandigheid beschouwd was; dat haar schoonzuster (een geslepen vrouw) den geest van haar echtgenoot vergiftigd had; dat hij afschuwelijke banden had aangeknoopt, welke hen van elkaar vervreemd hadden; dat zij alles verdragen had — armoede, veronachtzaming, koelheid van hem, dien zij boven alles liefhad — en alles ter wille van haar kind; dat zij er ten slotte na de afschuwelijkste beledigingen toe gedreven werd haar man om echtscheiding te vragen, en dat de schurk niet de minste gewetensbezwaren had haar te vragen haar eigen eer op te offeren, zoodat hij promotie zou kunnen maken, gesteund door een zeer groot en machtig maar gewetenloos man — markies Steyne. Dat verfoeilijke monster.

Dit gedeelte van haar veelbewogen leven verhaalde Becky met de grootst mogelijke vrouwelijke kieschheid, alsof zij de beledigde onschuld was. Door dezen smaad zag zij zich genoodzaakt het huis van haar echtgenoot te verlaten, en de lafaard had zich gewroken door haar het kind te ontnemen. En zoo kwam het, zeide Becky, dat zij een zwerfster was, arm, onbeschermd, alleen en rampzalig.

Hoe Emmy dit verhaal opnam, dat vrij uitvoerig verteld werd, daar kunnen zij, die haar kennen, zich wel indenken. Zij beefde van verontwaardiging bij het verslag van de handelwijze van dien ellending van een Rawdon en dien gewetenloozen Steyne. Haar oogen drukten bewondering uit bij iederen zin, waarin Becky de vervolgingen van haar aristocratische bloedverwanten beschreef alsmede de ontrouw van haar echtgenoot (Becky schold hem niet uit. Zij was eerder bedroefd dan boos. Zij had al te veel van hem gehouden: en was hij niet de vader van haar jongen?) En wat de scheidingsscène van haar kind betreft, Emmy begroef haar gelaat in haar zakdoek, toen Becky die ten beste gaf, zoodat die doortrapte komediant wel opgetogen geweest moet zijn over de uitwerking, welke haar voorstelling op haar gehoor teweegbracht.

Terwijl de dames in gesprek waren, ging het trouwe escorte van Amelia, de majoor, die natuurlijk haar vertrouwelijk onderhoud niet wilde storen, en die het krakend heen en weer gewandel in de nauwe gang, waarvan de zoldering zijn hoed kaalschuurde, tamelijk beu werd, de trap af naar de benedenverdieping van het huis en betrad de groote gezelschapszaal van „De Olifant”, waar de trap op uitkwam. Dit vertrek was altijd blauw van den rook en letterlijk met bier besprenkeld. Op een vuile tafel stonden tientallen dito koperen kandelaars met vetkaarsen voor de logeergasten, wier sleutels op rijen boven de kaarsen hingen. Emmy had zoo juist blozend dit vertrek doorloopen, waar menschen van allerlei slag bijeen waren: Tiroomsche reizigers in handschoenen en linnen-

kooplui uit het Douagebied met hun ransel; studenten, die den inwendigen mensch versterkten met *butterbrot* en vleesch; leegloopers, die kaart speelden of domineerden op de morsige biertafels; kunstmakers, die zich gedurende de pauze verfrischten: in één woord, al de *fumum* en *strepitus* van een Duitsche herberg in kermistijd. De kellner bracht den majoor een pot bier, dat sprak vanzelf; hij nam een sigaar uit zijn zak en vermaakte zich met dit verderfelijk gewas en met een courant, totdat degeen, die aan zijn hoede toevertrouwd was, beneden zou komen en zijn diensten zou verlangen.

Max en Fritz kwamen spoedig daarop beneden, hun mutsen scheef op, met rinkelende sporen, pijpen versierd met wapens en dikke kwasten; zij hingen den sleutel van No. 90 aan de plank en bestelden een portie *butterbrot* en bier. Het tweetal nam aan het tafeltje bij den majoor plaats en begon een gesprek, waarvan hij wel het een en ander moest opvangen. Het ging voornamelijk over „Fuchs” en „Philister”, over duels en drinkgelagen aan de naburige universiteit te Schoppenhausen, uit welken vermaarden zetel der geleerdheid zij juist met de *eilwagen* gekomen waren, met Becky naast hen, zooals bleek, en met het doel om de bruiloftsfeesten te Pumpernickel bij te wonen.

„Die kleine *Engländerin* schijnt en *bays de gonnaisance* te wezen,” zeide Max, die het Fransch machtig was, tegen zijn kameraad Fritz. „Nadat die dikke grootvader vertrokken was, kwam er een lieve, kleine landgenoot. Ik hoorde ze te zamen babbelen en grienen in haar kamer.”

„Wij moeten kaartjes nemen voor haar concert,” zeide Fritz. „Heb jij geld, Max?”

„Bah,” antwoordde de ander, „het is een concert *in nubilus*. Hans zeide, dat zij te Leipzig er een aangekondigd had en dat de *burschen* vele kaartjes genomen hadden. Zij ging echter heen zonder te zingen. Zij zeide gisteren in de diligence, dat haar pianist te Dresden ziek was geworden. Ik geloof nooit, dat zij zingen kan, haar stem is even schor als de uwe, o gij, vermaarde bierzuiper!”

„Ze is schor; ik hoorde haar uit haar raam een *schrecklich* Engelsche ballade, „De Rose upon de Balgony” genaamd, probeeren.”

„*Saufen und singen* gaan niet te zamen,” merkte Fritz met den rooden neus op, die blijkbaar het eerste amusement de voorkeur gaf. „Nee, je neemt geen kaartjes van haar. Gisterenavond won zij met *trente-et-quarante*. Ik heb haar gezien: zij liet een Engelsch jongetje voor haar spelen. We zullen jouw geld daar of in den schouwburg uitgeven, of haar op Franschen wijn of cognac in het Aurelius Park trakteeren; maar kaartjes koopen wij niet. Wat zeg jij? Nog een pot bier?” en nadat zij achtereenvolgens hun blonde snorren in den walgelyk zoeten drank hadden begraven, en ze weer opgekruld hadden, liepen ze zwierig heen, de kermis op.

Het kostte den majoor, die gezien had dat No. 90 op het haakje werd gehangen en het gesprek van de twee jonge universiteitsbroekjes gehoord had, niet veel moeite om te begrijpen, dat zij het over Becky hadden. „Die kleine duivelin haalt haar oude listen weer uit,” dacht hij en glimlachte, toen hij weer aan vervlogen dagen dacht, toen hij de wanhopige flirtpartij met Jos had gagedeslagen, en het belachelijke einde van dat avontuur. Hij en George hadden er later nog dikwijls om gelachen, tot enkele weken na George's huwelijk, toen hij ook verward scheen in de strikken van de kleine Circe, en in een zekere verstandhouding tot haar stond, welke zijn makker wel kon vermoeden, maar verkoos te negeeren. William was te zeer gekwetst of beschaamd om te trachten dit schandelijke mysterie te doorgronden, ofschoon George er eens, en blijkbaar berouwwol, op gezinspeeld had. Het was op den ochtend van Waterloo, toen de beide jonge mannen vóór hun linie stonden, en de zwarte massa Franschen in oogenschouw namen boven op de tegenoverliggende heuvelen, terwijl de regen in stroomen neerkwam: „Ik ben in een dwaze amourette gewikkeld,” zeide George. „Ik ben blij, dat wij uitgerukt zijn. Als ik mocht vallen, hoop ik, dat Emmy er nooit iets van zal hooren. Bij God, ik wenschte, dat ik het nooit begonnen was!” Dit deed William goed en hij had meer dan eens de arme weduwe van George getroost met het verhaal, dat Osborne, nadat hij zijn vrouw verlaten had en na den slag bij Quatre Bras op den eersten dag, ernstig en met liefde tegen zijn vriend over vader en echtgenoot had gesproken. Bij deze feiten had William ook lang stilgestaan in zijn gesprekken met den ouden Osborne; en daarom was hij er ook in geslaagd om den ouden man met zijn zoons nagedachtenis te verzoenen, even voor diens dood.

„En die duivelin intrigeert er dus nog steeds dapper op los,” dacht William. „Ik wensch haar mijlen ver. Zij sticht kwaad, waar zij ook komt.” En hij vervolgde dezen onaangename gedachtengang met zijn hoofd in zijn handen en de „*Pumpnickel Gazette*” van de vorige week ongelezen onder zijn neus, toen iemand hem met een parasol op den schouder tikte. Hij keek op en zag mevrouw Amelia.

Deze had er een handje van majoor Dobbin te tiranniseeren (want zelfs de beschroomdste menschen spelen den baas over iemand), en zij commandeerde hem, gaf hem een goedkeurend tikje en liet hem voor knechtje spelen, alsof hij een groote Newfoundlander was. Hij vond het, om zoo te zeggen, aangenaam in het water te springen, als zij zeide: „Vooruit, Dobbin!” en achter haar aan te loopen met haar reticule in zijn bek. Deze geschiedenis is al met heel weinig succes geschreven, als de lezer niet bemerkt heeft, dat de majoor een sukkel was.

„Waarom heb je niet op me gewacht, om mij naar beneden te begeleiden?” vroeg zij, terwijl zij het hoofd een weinig in den nek wierp en een allersarcastische buiging voor hem maakte.

„Ik kon niet recht overeind staan in de gang,” antwoordde hij met een komischen, smeekenden blik, en hij was in den zevenden hemel, toen hij haar zijn arm aan kon bieden om haar uit die afschuwelijke, rookerige kamer te brengen; hij zou heengegaan zijn zonder zelfs aan den kellner te denken, als de jonge man hem niet achterna geloopt was en hem op den drempel van „De Olifant” tot staan gebracht had om hem zijn bier te laten betalen, dat hij niet gebruikt had. Emmy lachte, zij noemde hem een ondeugenden man, die zonder te betalen weg wilde loopen, en maakte zoowaar een grapje over het voorval en het lichte bier. Zij was zeer vroolijk en opgewekt en liep veerkrachtig het marktplein over. Zij wilde Jos onmiddellijk spreken. Majoor Dobbin lachte om de onstuimige genegenheid, welke mevrouw Amelia aan den dag legde; want om de waarheid te zeggen gebeurde het niet dikwijls, dat zij haar broeder „onmiddellijk” wenschte te spreken.

Zij vond den burger in zijn salon op de eerste verdieping; hij had de kamer op en neer gestapt, op zijn nagels gebeten en minstens honderd maal gedurende het laatste halve uur over het marktplein gekeken in de richting van „De Olifant”, terwijl Emmy een vertrouwelijk onderhoud had met haar vriendin op het zolderkamertje en de majoor op de morsige tafels van de koffiekamer beneden trommelde. Hij, van zijn kant, verlangde ook zeer mevrouw Osborne te spreken.

„En?” vroeg hij.

„Die arme stakker, wat heeft zij geleden!” riep Emmy uit.

„God bewaar me, ja,” zeide Jos, zijn hoofd schuddend, zoodat zijn wangen trilden, alsof ze van gelei waren.

„Ze kan Payne's kamer krijgen; die kan naar boven gaan,” vervolgde Emmy. Payne was de degelijke Engelsche kamenier van mevrouw Osborne, wie de *reisknecht* als een soort verplichting het hof maakte, en die George er tusschen placht te nemen met afgrijselijke verhalen over Duitsche roovers en spoken. Zij besteedde het grootste gedeelte van haar tijd met mopperen, met haar meesteres te commandeeren, en haar voornemen te kennen te geven, dat zij den volgenden ochtend naar haar geboortedorp Clapham zou terugkeeren. „Ze kan Payne's kamer krijgen,” zeide Emmy.

„Je wilt toch niet zeggen, dat je die vrouw in huis zult halen!” barstte de majoor uit, van zijn stoel opspringend.

„Natuurlijk,” antwoordde Amelia, zoo onschuldig mogelijk. „Wees nu niet boos en breek het meubilair niet, majoor Dobbin. Natuurlijk komt ze hier.”

„Natuurlijk, mijn beste,” zeide Jos.

„Die arme stakker, na al dat leed,” vervolgde Emmy; „haar afschuwelijke bankier bankroet en er van door: haar echtgenoot — die ellendeling — heeft haar verlaten en haar het kind ontnomen” (hier balde zij beide kleine vuisten en hief ze dreigend op, zoodat de majoor verrukt was bij het zien van zulk een onversaagde helleveeg), „die arme lieveling! geheel alleen en genoodzaakt zanglessen te geven om haar brood te verdienen — en haar dan niet bij ons nemen!”

„Luister naar raad, mijn lieve mevrouw George,” riep de majoor uit, „en neem haar niet in huis. Ik smeeek je, doe het niet.”

„Poe, poe,” zeide Jos.

„Jij, die altijd zoo goed en vriendelijk bent: het ten minste altijd was: ik verbaas mij over je, majoor William,” riep Amelia uit. „Wat is een beter oogenblik om haar te helpen, dan nu ze zoo rampzalig is? Nu is het de tijd om haar van dienst te wezen. De oudste vriendin, die ik ooit heb gehad, en niet —”

„Ze is niet altijd je vriendin geweest, Amelia,” zeide de majoor, want hij was heel boos. Deze zinspeling was Emmy te machtig, zij keek den majoor bijna toornig in het gelaat en zeide: „Schaam je, majoor Dobbin!” Na deze woorden liep zij statig de kamer uit en sloot haar eigen deur met kracht achter zich, diep beleedigd.

„Daarop te zinspelen!” mompelde zij, toen de deur gesloten was. „O, het was wreed van hem mij daaraan te herinneren,” en zij keek op naar George's portret, dat daar als gewoonlijk hing, met het portret van den jongen er onder. „Het was wreed van hem. Als ik het vergeven heb, had hij er dan iets van mogen zeggen? Neen. En van zijn eigen lippen vernam ik, hoe slecht en ongegrond mijn jaloezie was; en dat jij rein was. O ja, jij was rein, mijn heilige in den hemel!”

Zij liep de kamer bevend van verontwaardiging op en neer. Zij leunde tegen de latafel, waarboven het portret hing, en tuurde er onafgebroken naar. Zijn oogen schenen haar met een verwijtenden blik aan te kijken; hoe langer zij keek, hoe verwijtender hun uitdrukking werd. De lieve, lieve herinneringen van dien korten hoogtij der liefde kwamen haar weer voor den geest. De wond, nauwelijks genezen door de jaren, bloedde opnieuw, en o, hoe smartelijk! Zij kon de verwijten tegen haar echtgenoot, daar voor haar, niet verdragen. Het kon niet waar zijn. Nooit, nooit.

Arme Dobbin; arme, goeie William! Dat ongelukswoord had het werk van menig jaar vernietigd — het groote, moeilijke gebouw gebaseerd op een leven van liefde en trouw — opgericht op hoeveel geheime en verborgen fondamente, waarin hartstochten, tallooze worstelingen, heimelijke opofferingen begraven lagen — één woordje was uitgesproken en het mooie paleis, zijn luchtkasteel, stortte ineen — één woord en heen vloog de vogel, welken hij zijn geheele leven had getracht te lokken.

Ofschoon William aan Amelia's gelaatsuitdrukking merkte, dat een crisis op handen was, ging hij niettemin voort Sedley in de krachtigste bewoordingen te smeeken voor Rebecca op zijn hoede te wezen: hij bad Jos vurig, bijna buiten zichzelf, haar niet te ontvangen. Hij verzocht hem ten minste naar haar te informeeren: deelde hem mede, hoe hij vernomen had, dat zij zich ophield in het gezelschap van dobbelaars en menschen, die slecht bekend stonden: wees hem op het kwaad, dat zij vroeger gesticht had: hoe zij en Crawley den armen George misleid en geruïneerd hadden; dat zij nu van haar echtgenoot gescheiden was, volgens haar eigen bekentenis, en misschien niet zonder gegronde redenen. Welk een gevaarlijk gezelschap zij voor zijn zuster zou wezen, die niets van de wereld afwist! William smeekte Jos met al de welsprekendheid, die hij aan den dag kon leggen en met veel meer energie, dan deze kalme man gewoonlijk toonde, om Rebecca buitenshuis te houden.

Als hij minder heftig was geweest, of met meer beleid was opgetreden, hadden zijn smeekbeden tegen Jos misschien goed gevolg gehad; maar de burger was niet weinig angstig voor de airs van superioriteit, welke de majoor steeds tegen hem aannam, zooals hij zich verbeeldde (hij had zoowaar zijn meening aan den heer Kirsch, den reisknecht, medegedeeld, wiens rekeningen majoor Dobbin op deze reis besnoeid had en die op zijn meesters hand was), en hij begon een snoevende redevoering, dat hij best in staat was zijn eigen eer te verdedigen, dat hij niet wenschte, dat men zich met zijn zaken bemoeide, kortom, dat hij tegen den majoor in opstand kwam, toen er aan deze rede — een vrij lange en heftige — op de eenvoudigste wijze een einde werd gemaakt, namelijk door de komst van mevrouw Becky, met een kruier uit het logement „De Olifant” en haar schamele bagage. Zij

begroette haar gastheer met hartelijken eerbied, en den majoor met schuwe vriendelijkheid, want haar instinct zeide haar dadelijk, dat hij haar vijand was en kwaad van haar had gesproken. Het lawaai en het gebabbel, dat haar komst veroorzaakte, bracht Amelia uit haar kamer. Ze omhelsde haar gast met de grootste warmte en nam geen notitie van den majoor, den woedenden blik, dien zij hem toewierp, uitgezonderd — de onrechtvaardigste en verachtelijkste uitdrukking, welke ooit, zoolang zij leefde, op haar gezicht verschenen was. Maar zij had haar redenen en zij was vast besloten boos op hem te wezen. En Dobbin, verontwaardigd over die onrechtvaardigheid, niet over de nederlaag, ging heen met een buiging voor haar, welke even hooghartig was als de onweerstaanbaar grappige nijging, waarmee zij verkoos afscheid van hem te nemen.

Toen hij vertrokken was, was Emmy buitengewoon levendig en hartelijk tegen Rebecca, liep druk door de vertrekken en installeerde haar gast in haar kamer met een ongeduld en bedrijvigheid, welke zelden door onze kleine kalme vriendin aan den dag werden gelegd. Het is maar beter wat spoed achter een onrechtvaardige daad te zetten, vooral als zij uitgaat van een zwakke persoonlijkheid; en Emmy vond, dat zij een groote mate van trouw, liefde en vereering voor den overleden kapitein Osborne aan den dag legde.

George kwam van de feesten thuis voor het diner en zag voor vier gedekt zooals gewoonlijk; maar een der plaatsen werd ingenomen door een dame in plaats van door majoor Dobbin. „Hallo! waar is Dob?” vroeg de jonge man met zijn gewone ongekunsteldheid. „Majoor Dobbin is uit dineeren, denk ik,” antwoordde zijn moeder; en den jongen naar zich toe trekkend, kuste zij hem herhaaldelijk, streek zijn haar van zijn voorhoofd en stelde hem aan mevrouw Crawley voor.

„Dit is mijn jongen, Rebecca,” zeide mevrouw Osborne — dat zooveel als zeggen wilde — wie op de wereld kan zulk een zoon toonen? Becky keek hem met verrukking aan en drukte zijn hand teeder. „Lieve jongen!” zeide zij — „hij lijkt precies op mijn —” Aandoening belette haar verder te gaan; maar Amelia begreep, even goed alsof zij het uitgesproken had, dat Becky aan haar eigen geliefd kind dacht. De aanwezigheid van haar vriendin troostte mevrouw Crawley echter en zij dineerde goed.

Gedurende den maaltijd sprak zij verscheidene malen, terwijl George haar aankeek en naar haar luisterde. Aan het dessert verliet Emmy de kamer om verdere huishoudelijke schikkingen te treffen; Jos in zijn grooten leunstoel dommelde over *Galignani*; George en de nieuw aangekomene zaten dicht bij elkaar; hij keek haar meer dan eens veelbeteekenend aan, en ten slotte legde hij den notenkraker neer.

„Zeg,” zeide George.

„Wat is er?” vroeg Becky lachend.

„U is de dame met het masker, die ik bij *Rouge et Noir* zag.”

„St! jou slimmerd,” zeide Becky, nam zijn hand en kuste die. „Jouw oom was er ook, en mama mag het niet weten.”

„O, nee — in geen geval,” antwoordde het ventje.

„Je ziet, dat wij al heel goeie maatjes zijn,” zeide Becky tegen Emmy, die nu weer binnenkwam; en het moet erkend worden, dat mevrouw Osborne een allerverstandigste en allerliefste huisgenootte bij zich had genomen.

William, in een hoogst verontwaardigden gemoedstoestand, ofschoon hij zich nog niet bewust was van het verraad, dat hem wachtte, wandelde doelloos de stad rond, totdat hij den gezant, Tapeworm, tegen het lijf liep, die hem te dineeren vroeg. Toen zij over dezen maaltijd beraadslaagden, nam hij de gelegenheid te baat te vragen, of de gezant iets over een zekere mevrouw Rawdon Crawley wist, die, als hij zich niet vergiste, in Londen veel van zich had doen spreken, en Tapeworm, die natuurlijk van al de kwaadsprekerijen van Londen op de hoogte was, en bovendien een bloedverwant van lady Gaunt was, gaf den verbaasden majoor toen onder een stortvloed van woorden zulk een uitvoerig verslag van de geschiedenis van Becky en haar echtgenoot, dat de vrager verstomd stond; en het was aan diezelfde tafel, dat de schrijver dezes het genoegen

had het verhaal te hooren. Tufto, Steyne, de Crawley's, en hun leven — alles wat betrekking had op Becky en haar vroegeren levensloop, niets sloeg de verbitterde diplomaat over. Hij wist alles van iedereen, en nog veel meer; in één woord, hij deed den naïeven majoor de meest verbazingwekkende openbaringen. Toen Dobbin zeide, dat mevrouw Osborne en de heer Sedley haar in huis genomen hadden, barstte hij in een schaterlach uit, welke den majoor pijn deed, en vroeg, of zij niet beter zouden gedaan hebben iemand naar de gevangenis te sturen en één of twee van de heeren met geschoren hoofden en gele buizen, welke de straten van Pumpnickel veeiden, twee aan twee aan elkaar geketend, huisvesting te verleenen en als gouverneur over dien deugniet van een George aan te stellen.

Deze mededeeling verbaasde en verschrikte den majoor niet weinig. Men was 's morgens overeengekomen (vóór de ontmoeting met Rebecca), dat Amelia dien avond naar het hofbal zou gaan. Daar zou hij het haar kunnen vertellen. De majoor ging huiswaarts, kleeedde zich in zijn uniform en begaf zich naar het Hof, in de hoop mevrouw Osborne te zien. Zij verscheen niet. Toen hij naar zijn kamers terugkeerde, waren alle lichten bij de Sedley's uit. Hij kon haar niet voor 's morgens zien. Ik weet niet, hoe zijn nachtrust was, nu zijn gemoed bezwaard was met dit vreeselijke geheim. 's Morgens, zoo vroeg mogelijk, zond hij zijn knecht naar den overkant met een briefje, waarin hij dringend verzocht haar te spreken. Er kwam een boodschap terug, dat mevrouw Osborne ongesteld was en haar kamer hield.

Zij had ook den geheelen nacht wakker gelegen. Zij had over iets nagedacht, dat haar al wel honderdmaal verontrust had. Honderdmaal was zij op het punt geweest te zwichten en even zoovele malen was zij teruggedeinsd voor de opoffering, die, naar zij voelde, haar te machtig zou wezen. Zij kon niet, niettegenstaande zijn liefde en trouw, haar eigen eerbied, achting en dankbaarheid. Wat zijn weldaden, wat is trouw, of verdienste? Eén krul van een meisje, één haar uit een bakkebaard, doen de schaal in één minuut naar den anderen kant overhellen. Zij wogen bij Emmy niet zwaarder dan bij andere vrouwen. Zij had ze op de proef gesteld; zij had gewild, dat zij die doorstonden; het was onmogelijk; en de meedoogenlooze vrouw had een voorwendsel gevonden en was vast besloten vrij te zijn.

Toen de majoor eindelijk 's middags bij Amelia toegelaten werd, viel hem in plaats van de hartelijke begroeting, welke hij nu zoo lang gewend was, een buiging te beurt, en werd hem een gehandschoend handje toegestoken, dat hetzelfde oogenblik weer werd teruggetrokken.

Rebecca was ook in de kamer en kwam hem met een glimlach en uitgestoken hand tegemoet. Dobbin ging vrij verward achteruit. „Neem — neem mij niet kwalijk, mevrouw,” zeide hij; „maar ik voel mij verplicht u te zeggen, dat ik niet als uw vriend hier kom.”

„Poepoe! verduiveld; nou geen gekheid!” riep Jos ontsteld uit, die liever geen scène had.

„Ik zou wel eens willen weten, wat majoor Dobbin op Rebecca aan te merken heeft?” zeide Amelia met een diepe, heldere stem, die lichtelijk trilde, en met een zeer vastberaden uitdrukking in haar oogen.

„Ik wil zoo iets niet hebben in mijn huis,” kwam Jos weer tusschenbeide. „Ik zeg, dat ik het niet wil hebben: en ik verzoek je beleefd, Dobbin, hierover je mond te houden.” En hij keek bevend om zich heen, kreeg een hevige kleur, trok eens flink aan zijn pijp en liep naar de deur.

„Lieve vriendin!” zeide Rebecca met engelachtige liefde, „hoor toch, wat majoor Dobbin van mij te zeggen heeft.”

„Ik wil het *niet* hooren, zeg ik je,” gilte Jos zoo hard hij kon, nam zijn kamerjapon bij elkaar en was verdwenen.

„Wij zijn slechts twee vrouwen,” zeide Amelia. „Nu kunt u spreken.”

„Je houding tegenover mij betaamt je niet, Amelia,” antwoordde de majoor uit de hoogte: „evenmin geloof ik, dat ik mij gewoonlijk schuldig maak aan hardheid tegenover vrouwen. Het is mij niet aangenaam den plicht, welke mij hierheen bracht, te vervullen.”

„Kom er alstublieft vlug mee voor den dag, majoor Dobbin,” zeide Amelia, die meer en meer uit haar humeur geraakte. De uitdrukking van Dobbin's gelaat, toen zij zoo gebiedend sprak, was niet aangenaam.

„Ik kwam om te zeggen — en daar u blijft, mevrouw Crawley, moet ik het in uw tegenwoordigheid zeggen — dat u volgens mijn meening — geen lid van het gezin mijner vrienden behoorde te wezen. Een dame, gescheiden van haar echtgenoot, die onder haar eigen naam reist, die openbare speeltafels bezoekt —”

„Ik ging naar het bal,” riep Becky uit.

„Is geen geschikte vriendin voor mevrouw Osborne en haar zoon,” vervolgde Dobbin; „en ik kan er aan toevoegen, dat er hier menschen zijn, die u kennen, en die verklaren zoodanige dingen omtrent uw gedrag te weten, waarover ik niet eens in de tegenwoordigheid van — van mevrouw Osborne wensch te spreken.”

„Het is al een heel bedeesd en goedkoop soort van laster, majoor Dobbin,” zeide Rebecca. „U beschuldigt mij van iets, dat u eigenlijk niet uitspreekt. Wat is het? Is het ontrouw aan mijn echtgenoot? Ik acht het beneden mijn waardigheid, en ik tart iedereen het te bewijzen — ik tart u, zeg ik. Mijn eer is onaangetast, zooals die van mijn bittersten vijand, welke mij ooit belasterd heeft. Beschuldigt u er mij van, dat ik arm, verlaten, ellendig ben? Ja, daaraan ben ik schuldig, en ik word er dagelijks voor gestraft. Laat mij gaan, Emmy. Ik heb dan alleen maar te vergeten, dat ik je gezien heb, en ik ben er vandaag niet slechter aan toe dan gisteren: de nacht is voorbij en de arme zwerfster is weer op weg. Herinner je je dat liedje niet meer, dat wij in den goeien ouden tijd plachten te zingen? Ik heb sedert dien altijd gezworven — een arme schipbreukelinge, veracht, omdat ik ongelukkig ben, en beleedigd, omdat ik alleen ben. Laat mij gaan; mijn verblijf hier strookt niet met de plannen van dezen heer.”

„Zeker, mevrouw,” hernam de majoor. „Indien ik in dit huis eenig gezag had —”

„Gezag, hoegenaamd niet!” barstte Amelia los. „Rebecca, jij blijft bij me. Ik zal je niet in den steek laten, omdat je vervolgd wordt, of je beleedigen, omdat — omdat majoor Dobbin zulks verkiest te doen. Kom mee, lieve!” En de twee gingen naar de deur.

William opende die. Toen zij echter het vertrek verlieten, nam hij Amelia's hand en zeide: „Wil je een oogenblik blijven en met mij spreken?”

„Hij wenscht je alleen te spreken,” zeide Becky met een martelaarsgezicht. Amelia drukte haar hand krachtig.

„Op mijn eerewoord, het is niet over u,” zeide Dobbin. „Kom terug, Amelia,” en zij kwam. Dobbin boog voor mevrouw Crawley, terwijl hij de deur achter haar sloot. Amelia keek hem aan, tegen den spiegel geleund; haar gelaat en haar lippen waren wit.

„Ik was in de war, toen ik daar net sprak,” zeide de majoor; „ik misbruikte het woord gezag.”

„Dat deed je,” zeide Amelia klappertandend.

„Ik heb ten minste recht om te spreken,” vervolgde Dobbin.

„Is het edelmoedig mij aan mijn verplichtingen aan jou te herinneren,” antwoordde zij.

„Ik bedoel het recht mij door George's vader gegeven,” zeide William.

„Ja en jij beleedigde zijn nagedachtenis. Gisteren. Je weet het wel. En ik zal je nooit vergeven. Nooit!” zeide Amelia. Ieder zinnetje stootte zij bevend van woede en aandoening uit.

„Dat meen je niet, Amelia!” zeide William bedroefd. „Je wilt niet zeggen, dat deze woorden, in een ondoordacht oogenblik geuit, tegen een levenslange toewijding opwegen. Ik geloof, dat ik George's nagedachtenis niet beleedigd heb, en als het op verwijten aankomt, verdien ik er ten minste geen van zijn weduwe en de moeder van zijn zoon. Denk er later maar eens over na, als — als je tijd hebt, en dan zal je geweten die beschuldiging intrekken. Dat doet het nu al.” Amelia liet haar hoofd hangen.

„Het is niet, wat ik gisteren zeide,” vervolgde hij, „dat je zoo ontroert. Dat is maar het voorwendsel, Amelia, of ik heb je vijftien jaar lang tevergeefs lief gehad en gadeslagen. Heb ik in dien tijd niet geleerd al je gevoelens te doorgronden en al je gedachten te lezen? Ik weet, tot wat je hart in staat is; het kan trouw aan een herinnering blijven en zich aan een fantasie vasthouden, maar het kan niet zoo'n diepe genegenheid koesteren als de mijne verdient en die ik van een vrouw, die milddadiger is dan jij, gewonnen zou hebben. Nee, je bent de

liefde, die ik je gewijd heb, niet waardig. Ik heb steeds geweten, dat de prijs, waarop ik mijn leven gezet had, het winnen niet waard was; dat ik een zot was met dwaze fantasieën, die mijn trouw en warme toegenegenheid verkwanselde tegen het beetje liefde, dat jou nog restte. Ik wil niet langer pingelen: ik trek mij terug. Ik doe je geen verwijten. Je bent heel goedhartig en hebt je best gedaan; maar je kon — je kon de liefde, die ik je toedroeg, niet evenaren; de liefde, die een nobeler ziel met trots aanvaard zou hebben. Vaarwel, Amelia! Ik heb je strijd gadeslagen. Laat dien eindigen. Wij zijn hem beiden moe."

Amelia stond verschrikt en zwijgend, toen William aldus plotseling de keten verbrak, waarmede zij hem vasthield, en zijn onafhankelijkheid en superioriteit verklaarde. Hij had zoo lang aan haar voeten gelegen, dat de arme vrouw er aan gewend was geraakt hem te trappen. Zij wilde hem niet huwen, maar zij wenschte hem voor zich te behouden. Zij wilde hem niets geven, maar hij moest haar alles geven. Het is een koop, welke niet zelden door de liefde gesloten wordt.

Williams uitval verpletterde haar. Haar aanval was reeds lang gebroken; zij was teruggeslagen.

"Als ik dus goed begrijp — ga je — weg, William?" vroeg zij.

Hij lachte droevig. „Ik ging reeds éénmaal heen," zeide hij, „en kwam na twaalf jaar terug. Toen waren wij jong, Amelia. Vaarwel. Ik heb dit spelletje lang genoeg gespeeld."

Terwijl dit gesprek gevoerd werd, was de deur van mevrouw Osborne's kamer o zoo'n klein kiertje geopend; Becky had de kruk vastgehouden en haar hetzelfde oogenblik omgedraaid, toen Dobbin haar losliet en zij hoorde ieder woord van het gesprek, dat tusschen deze twee gevoerd werd.

"Wat een edel hart heeft die man," dacht zij, „en wat speelt die vrouw er schandelijk mee." Zij bewonderde Dobbin; zij droeg hem geen kwaad hart toe, omdat hij partij tegen haar had gekozen. Hij had open kaart gespeeld.

"Ach!" dacht zij, „als ik zoo'n echtgenoot had gehad — een man met een hart en ook met hersens! Zijn groote voeten hadden mij niets kunnen schelen," en zij snelde haar kamer in, bedacht iets en schreef hem een briefje, waarin zij hem smeekte nog eenige dagen te blijven — niet te vertrekken — dat zij hem van dienst kon wezen met Amelia.

De scheiding was voorbij. Andermaal liep de arme William naar de deur en was verdwenen; en de kleine weduwe, de bewerkster van dit alles, had haar zin: zij had overwonnen en werd nu aan haarzelf overgelaten om zoo goed zij kon daarvan te genieten. Laten de dames haar dien triomf benijden.

Op het romantische etensuur verscheen de heer George en merkte weer de afwezigheid van „Ouwe Dob" op. Het maal verliep zwijgend; Jos' eetlust was onverminderd, maar Emmy at heelemaal niets.

Na den maaltijd lag George lui in de kussens van de oude vensterbank — een groote vensterbank in een erker, die aan de eene zijde op het marktplein uitkeek, waar „De Olifant" is — zooals ik zeide, lag George lui in de kussens van dit raam en zijn moeder was bedrijvig in de weer dicht bij hem, toen hij symptomen van verhuizing in het huis van den majoor aan den anderen kant van de straat opmerkte.

"Hallo!" zeide hij, „daar is Dobs karretje — ze brengen het op de binnenplaats." Het „karretje" in quaestie was een rijtuig, dat de majoor voor zes pond sterling gekocht had en waarmede zij hem geducht plachten te plagen. Emmy schrok even, maar zeide niets.

"Hallo!" vervolgde George, „daar komt Francis naar buiten met de reistasschen, en Kunz, de een-oogige postiljon, komt de markt over met drie schimmels. Kijk eens naar zijn laarzen en geel buis — is hij geen rare snuiter? Hè — zij spannen de paarden voor Dobs rijtuig. Gaat hij ergens heen?"

"Ja," zeide Emmy; „hij gaat op reis."

"Op reis; en wanneer komt hij terug?"

"Hij — komt niet terug," luidde Emmy's antwoord.

„Komt hij niet terug!” riep George uit en sprong op.

„Blijf hier,” brulde Jos. „Blijf, Georgy,” zeide zijn moeder met een heel bedroefd gelaat. De jongen bleef; liep de kamer rond te trappen, sprong de vensterbank op en af en legde alle kenteekenen van ongeduld en nieuwsgierigheid aan den dag.

De paarden werden ingespannen. De bagage met riemen bevestigd. Francis kwam naar buiten met het zwaard, den wandelstok en de parapluie van zijn meester bij elkaar gebonden en legde ze in den wagenbak met zijn cassette en oude tinnen doos voor zijn steekhoed, welke hij onder de bank zette. Francis haalde de oude, gevlekte, blauwe jas te voorschijn met rood kamelot gevoerd, waarin haar eigenaar zich ontelbare malen sedert de laatste vijftien jaar gehuld had en die *manchen Sturm erlebt* had, zooals het geliefkoosde liedje uit die dagen zegt. Hij was nieuw geweest voor den veldtocht naar Waterloo en had George en William na den nacht van Quatre Bras bedekt.

De ouwe Burcke, de waard, kwam naar buiten, gevolgd door Francis met nog meer bagage — de laatste bagage — daarna majoor Dobbin. Burcke wilde hem omhelzen. Iedereen, die met den majoor in aanraking kwam, aanbad hem. Hij kon met moeite aan deze demonstratie van genegenheid ontkomen.

„Sapperloot, ik ga toch!” schreeuwde George. „Geef hem dit,” zeide Becky, die zeer veel belang in het geval stelde, en stopte den jongen een papiertje in de hand. Hij rende de trap af en was in één tel de straat over — de gele postiljon klapte zacht met de zweep.

William was ingestegen, uit de omhelzing van den waard bevrijd. George sprong hem na en sloeg zijn armen om den hals van den majoor (zooals zij van uit het raam zagen) en deed hem een stortvloed van vragen. Daarop voelde hij in zijn vestjeszakje en gaf hem een briefje. William pakte het vrij gretig aan, hij opende het bevend, maar oogenblikkelijk veranderde zijn gelaatsuitdrukking, hij scheurde het in tweeën en gooide het uit het rijtuig. Hij kustte George op het hoofd en geholpen door Francis stapte de jongen uit, de vuisten gebald. Hij hield zijn hand nog op het portier. *Fort Schwager!*

De gele postiljon klapte hard met de zweep, Francis sprong op den bok, weg reden de schimmels en Dobbin, met het hoofd op zijn borst. Hij keek heelemaal niet op, toen zij Amelia's raam passeerden; en George, die alleen op straat achtergelaten was, barstte ten aanzien van allen in tranen uit.

Emmy's kamenier hoorde hem 's nachts hevig snikken en bracht hem wat geconserveerde abrikozen om hem te troosten. Zij voegde haar jammerklachten bij de zijne. Al de armen, al de nederigen, al de eerlijke lieden, al de goede menschen, die hem kenden, hielden van dien vriendelijken en eenvoudigen man.

En Emmy, had zij haar plicht niet gedaan? Zij had George's portret tot troost.

HOOFDSTUK LXVII.

Geboorten, huwelijken en sterfgevallen.

Wat Becky's plannetje ook geweest mocht zijn, waarmee Dobbin's trouwe liefde met succes bekroond zou worden, ze was van oordeel, dat het geheim wel veilig was en een ander maal te pas zou kunnen komen, en daar zij dan ook bij lange na niet zooveel belang in iemand anders welzijn stelde, als in haar eigen, had zij een groot aantal dingen om over na te denken, welke haar betroffen, en die haar veel nader aan het hart lagen dan het levensgeluk van majoor Dobbin.

Zij bevond zich plotseling en onverwachts in gezellige en geriefelijke kamers, omringd door vrienden, vriendelijkheid en goedhartige, eenvoudige menschen, welke zij sedert langen tijd niet ontmoet had, en ofschoon zij noodgedwongen en bij voorkeur een zwerfster was, waren er oogenblikken, dat rust haar aangenaam was; evenals de meest onvermoeide Arabier, welke ooit de woestijn op den bult van een dromedaris doorkruiste, soms gaarne rust onder een dadelboom bij het water; of in steden komt, in bazaars loopt, zich in de baden verfrischt en zijn gebeden in de moskeeën opzegt, vóór hij weer op zijn strooptochten uittrekt. Jos' tenten en pilau waren deze kleine Ismaëliet aangenaam. Zij bond haar ros vast, hing haar wapens op en warmde zich behagelijk bij het vuur. Deze rusttijd in dat zwervende, rusteloze leven verschafte haar onuitsprekelijk genot en werkte buitengewoon kalmeerend.

En dus zelf aangenaam gestemd, trachtte zij met al de kracht, die in haar was, het iedereen aangenaam te maken, en wij weten, dat zij bedreven was in de kunst iedereen te behagen. En zelfs in dat korte onderhoud op de zolderkamer van het logement „De Olifant” was zij er in geslaagd de gunst van Jos grootendeels terug te winnen. In een week tijd was deze burger haar trouwe slaaf en vurige bewonderaar. Hij ging niet meer slapen na tafel, zooals zijn gewoonte was in het veel minder levendige gezelschap van Amelia. Hij ging met haar in zijn open rijtuig uit rijden. Hij vroeg menschen en bedacht feesten te harer eer. Tapeworm, de Secretaris der Legatie, die haar zoo zwart gemaakt had, kwam bij Jos dineeren en verscheen daarna iederen dag om Becky zijn opwachting te maken. De arme Emmy, die nooit zeer spraakzaam was en na Dobbin's vertrek somberder en zwijgzamer dan ooit, raakte geheel op den achtergrond, toen dit superieure genie verscheen. De Fransche gezant was even verrukt van haar als zijn Engelsche mededinger. De Duitsche dames, die nooit overdreven kieschkeurig zijn wat zeden aangaat, vooral als het Engelschen betreft, waren opgetogen over het verstand en de geestigheid van mevrouw Osborne's betooverende vriendin; en ofschoon zij niet aan het Hof verscheen, hoorden toch de meest aanzienlijke en doorluchtige personages daar van haar bekoorlijkheden en waren verlangend met haar kennis te maken. Toen het bekend werd, dat zij van adel was, tot een oud Engelsch geslacht behoorde, dat haar echtgenoot kolonel bij de Garde was, excellentie en gouverneur van een eiland, dat hij alleen gescheiden van zijn vrouw leefde tengevolge van een dier nietige geschillen, die van weinig belang zijn in een land, waar „Werther” nog gelezen wordt en de „Wahlverwandschaften” van Goethe als een zeer stichtelijk boek beschouwd wordt, dacht niemand er over te weigeren haar te ontvangen in de allereerste kringen van het kleine hertogdom, en de dames waren zelfs nog eerder bereid haar met *du* aan te spreken en haar eeuwig vriendschap te zweren dan zij Amelia diezelfde gunsten van onschatbare waarde bewezen hadden. Liefde en vrijheid worden door deze eenvoudige Duitschers op een wijze vertolkt, onbegrijpelijk voor de brave menschen in Yorkshire of Somersetshire, en in sommige philosophische en geciviliseerde steden kan een vrouw ik weet niet hoeveel malen van haar respectieve echtgenooten gescheiden zijn en toch haar goeden naam behouden.

Zoolang hij een eigen huis had gehad, was Jos' tehuis nooit zoo aangenaam geweest,

als Rebecca het nu maakte. Zij zong, zij speelde, zij lachte, zij converseerde in twee of drie talen, zij haalde iedereen in huis, en zij deed Jos in den waan verkeerden, dat het zijn eigen groote sociale talenten en geest waren, die de grootelui van dit stadje om hem heen verzamelden.

En Becky ontdekte al heel gauw een middel om Emmy, die heelemaal geen baas meer in haar eigen huis was, behalve als er rekeningen te betalen waren, tevreden te stellen en haar te behagen. Zij sprak eeuwig en altijd over majoor Dobbin, die zijn congé had gekregen, en maakte geen gewetensbezwaren haar bewondering voor dezen nobelen, grootmoedigen man uit te spreken en Emmy te zeggen, dat zij zich allerwreedst tegenover hem gedragen had. Emmy verdedigde haar gedrag en toonde aan, dat alleen de zuiverste godsdienstige gevoelens haar daartoe gebracht hadden; dat een vrouw, die eens, enz., en zulk een engel, waarmee zij het geluk had gehad te huwen, voor eeuwig gehuwd was; maar zij had er niets op tegen Becky den majoor te hooren prijzen, als Becky zulks verkoos; en zij bracht inderdaad het gesprek wel twintigmaal per dag op Dobbin.

Zij wist er gemakkelijk iets op te vinden George en het personeel voor zich te winnen. Amelia's kamenier was, zooals wij reeds vermeldden, met hart en ziel op de hand van den majoor. En ofschoon zij eerst het land aan Becky had gehad, omdat zij in haar de aanleiding zag, dat hij uit de tegenwoordigheid van haar meesteres verbannen werd, verzoende zij zich later met Becky, omdat deze Williams vurigste bewonderaarster en kampvechtster werd. En gedurende die gewichtige bijeenkomsten, welke de beide dames zich veroorloofden na haar partijen, terwijl juffrouw Payne haar hardos borstelde, zooals zij de gele lokken van de eene en het zachte bruine hoofdhaar van de andere noemde, sprak dit meisje altijd een woordje ten gunste van dien braven, goeien majoor Dobbin. Haar voorspraak zoomin als Rebecca's bewondering voor hem maakten Amelia boos. Zij liet George herhaaldelijk aan hem schrijven en zij stond er op, dat hij mama's hartelijke groeten in een postscriptum deed. En als zij 's avonds naar het portret van haar echtgenoot opkeek, verweet het haar niet langer — misschien deed zij het verwijten, nu William weg was.

Na haar heldhaftige opoffering was Emmy niet erg gelukkig. Zij was zeer *distracte*, nerveus, zwijzaam en moeilijk te voldoen. De huisgenooten hadden haar nog nooit zoo gemelijk gezien. Zij werd bleek en ziek. Zij trachtte zekere liedjes te zingen („*Einsam bin ich nicht alleine*” was één er van; dat teedere minneliedje van Weber, dat in de dagen van weleer gezongen werd door jonge dames en aantoonde, dat zij, die vroeger leefden, wisten, hoe te zingen en te beminnen) — zekere liedjes, zei ik, waarvan de majoor veel hield; en terwijl zij ze in den schemer in het salon kweelde, placht ze plotseling midden in een lied op te houden en zich naar haar aangrenzend vertrek te begeven, zonder twijfel om troost te zoeken bij het miniatuur van haar echtgenoot.

Na Dobbin's vertrek waren er nog eenige boeken achtergebleven, waarin zijn naam geschreven stond; een Duitsch woordenboek bijvoorbeeld, met „William Dobbin, — de Reg.” op het schutblad; een reisgids met zijn initialen, en één of twee andere exemplaren, welke den majoor toebehoorden. Emmy borg ze weg in de latafel, waar ze haar werkdoosje, haar schrijfcassette, haar bijbel en gebedenboek bewaarde, onder de portretten der twee beide George's. De majoor had ook zijn handschoenen achtergelaten en het is een feit, dat Georgy, toen hij eenigen tijd later in zijn moeders cassette snuffelde, deze handschoenen vond, netjes opgevouwen in een zoo-genaamd geheim vakje van haar cassette.

Daar ze niet om gezelschap gaf en zij de helft van den tijd zat te suffen, was Emmy's voor-naamste genot 's zomersavonds lange wandelingen met George te maken (Rebecca bleef dan achter in gezelschap van den heer Joseph), en dan plachten moeder en zoon over den majoor te spreken op een wijze, waarom zelfs de jongen moest glimlachen. Zij vertelde hem, dat zij majoor William den besten man ter wereld vond; de zachtzinnigste en de vriendelijkste, de dapperste en de eenvoudigste. Herhaaldelijk vertelde zij hem, dat zij alles, wat zij op de wereld bezaten, aan de welwillendheid van dien goedhartigen vriend verschuldigd waren; dat hij hen in

hun armoede en tegenspoed bijgestaan had; hen beschermd had, toen niemand zich om hen bekommerde; dat al diens vrienden hem bewonderden, ofschoon hij nooit van zijn eigen heldendaden gewaagde; dat George's vader hem boven allen vertrouwde en dat de goede William een trouw vriend voor hem was geweest. „Toen je vader nog een kleine jongen was,” zeide zij, „vertelde hij mij dikwijls, dat het William was, die hem beschermde tegen een tiran op de school, welke zij bezochten; en hun vriendschap duurde van af dien dag tot den laatsten, toen je lieve vader viel.”

„Heeft Dobbin den man gedood, die papa doodde?” vroeg George. „Ik ben er zeker van, dat hij het gedaan heeft, of zou hebben, als hij hem had kunnen krijgen; niet, moeder? Als ik in het leger ben, wat zal ik de Franschen dan haten! — niet?”

Met dergelijke gesprekken brachten moeder en zoon een groot deel van hun tijd te zamen door. De eenvoudige vrouw had den jongen tot haar vertrouwde gemaakt. Hij was evengoed de vriend van William als ieder ander, die hem goed kende.

Mevrouw Becky, die toch vooral niet in gevoelens achter wilde staan, had ook een miniatuur in haar kamer hangen, tot verbazing en vermaak van de meesten, en tot opgetogenheid van het origineel, niemand anders dan onze vriend Jos. Toen zij de Sedley's pas met haar bezoek vereerde en met een opmerkelijk kleine en schunnige uitrusting verschenen was, schaamde dit vrouwtje zich misschien over haar armoedige koffers en hoedendozen en gaf dikwijls hoog op van haar bagage, welke te Leipzig achtergebleven was en uit die stad komen moest. Als een reiziger u voortdurend over zijn schitterende bagage spreekt, die hij niet bij zich heeft — mijn zoon, wees dan op uw hoede voor dien reiziger. Tien tegen één, dat hij een bedrieger is.

Noch Jos noch Emmy kenden deze belangrijke leerstelling. Voor hen was het een zaak van ondergeschikt belang, of Becky een massa mooie kleeren bezat in onzichtbare koffers; maar daar haar voorraad buitengewoon schamel was, vulde Emmy dien aan van den hare, nam haar mee naar de beste modiste in de stad en bestelde daar een heele garderobe voor haar. Ik beloof u, dat het nu geen gescheurde boordjes waren of verschoten zijde, aan de schouders afgetrokken. Becky veranderde haar gewoonten met haar levensomstandigheden — de rouge-pot werd afgezworen — een andere prikkel werd ook afgeschaft, dat wil zeggen, zij nam er alleen in het geheim haar toevlucht toe; of wanneer Jos haar overhaalde 's zomersavonds, als Emmy en haar zoontje uit wandelen waren, een grogje te nemen. Maar zoo zij er zich niet aan overgaf — de reisknecht deed het wel; die schelm van een Kirsch kon niet van de flesch afblijven; evenmin kon hij zeggen, hoeveel hij nam, als hij er gebruik van maakte. Hij was soms zelf verbaasd, hoe snel de cognac van den heer Sedley verminderde. Laten wij er maar over uitscheiden; het is een pijnlijk onderwerp. Becky was er hoogstwaarschijnlijk niet zoozeer aan verslaafd, als vóór zij in een fatsoenlijk gezin kwam.

Eindelijk kwamen de koffers, waar zij zoo over gebluft had, uit Leipzig aan — drie, en heelemaal niet bijzonder groot of mooi — evenmin scheen Becky ook maar eenig kleedingstuk of sieraad uit die koffers te halen, toen zij eindelijk arriveerden. Maar uit één er van, welke een massa papieren bevatte (dezelfde koffer, dien Rawdon Crawley overhoop gehaald had, toen hij woedend naar Becky's verborgen geld zocht), haalde zij zeer vroolijk een portret, dat zij in haar kamer ophing en aan Jos liet zien. Het was een crayontekening van een heer, wiens gezicht rose getint was, en dus zeer voordeelig uitkwam. Hij reed op een olifant, terwijl op den achtergrond eenige kokospalmen en een pagoda waren. Het was een Oostersch tafereel.

„God bewaar me, het is mijn portret,” riep Jos uit. Hij was het inderdaad, in de fleur van jeugd en schoonheid, in een nanking jas van het snit van 1804. Het was het oude portret, dat in Russell Square gehangen had.

„Ik kocht het,” zeide Becky met een van aandoening trillende stem; „ik ging kijken, of ik mijn lieve vrienden van dienst kon wezen. Ik heb er nooit van kunnen scheiden — en zal het ook nooit doen.”

„Werkelijk niet?” riep Jos met een onuitsprekelijk opgetogen en voldanen blik. „Stelde u het heusch om mijnentwil op prijs?”

„Dat weet u maar al te goed,” antwoordde Becky; „maar waarom spreken — waarom denken — waarom? Het is nu te laat!”

Jos genoot dien avond van hun gesprek. Emmy kwam alleen binnen om goeden nacht te wenschen, daar zij zeer moe en ongesteld was. Jos en zijn schoone gast hadden een verrukkelijk *tête-à-tête*, en zijn zuster, die in het aangrenzend vertrek wakker lag, kon Rebecca hooren, die voor Jos al de oude liedjes van 1815 nog eens weer zong. Hij sliep dien nacht zoowaar niet; Amelia evenmin.

Het was Juni en dus was het seizoen te Londen in vollen gang; Jos, die de onvergelykelijke *Galignani* (de beste vriend van den balling) iederen dag doorlas, vergastte de dames gedurende het ontbijt op uittreksels van dit blad. Er verschijnt wekelijks in dit blad een volledig verslag van militaire handelingen, waarin Jos, als een man die meegevochten had, zeer in het bijzonder belangstelde. Eens las hij voor — „Aankomst van het —^{de} regiment te Gravesend, Juni 20. — De *Ramchunder*, Oostinjevaarder, voer hedenmorgen de rivier op, met 14 officieren en 132 manschappen van dit heldhaftige corps aan boord. Zij zijn veertien jaar weg geweest, gingen scheep het jaar na Waterloo, in welken roemrijken slag zij meevochten, en vervolgens onderscheidten zij zich in den Birmaanschen oorlog. De oude, ervaren kolonel, Sir Michael O'Dowd, ridder van de Bathorde, met zijn echtgenoot en zuster, landden gisteren met de kapiteins Posky, Stubble, Macraw, Malony; de luitenants Smith, Jones, Thompson, F. Thomson; de vaandrigs Hicks en Grady; een muziekcors op de landingsplaats speelde het volkslied en de menigte juichte de dappere strijders luide toe, terwijl zij het hotel Wayte binnengingen, waar een luisterrijk festijn voor de verdedigers van Engeland aangericht was. Gedurende dit feestmaal, dat, onnoodig te vermelden, Wayte in de puntjes serveerde, werd het gejuich met zooveel enthousiasme voortgezet, dat lady O'Dowd en de kolonel zich op het balkon vertoonden en met een glas van Wayte's besten Bordeaux op de gezondheid van hun landgenooten dronken.”

Een andermaal las Jos een korte kennisgeving — dat majoor Dobbin zich bij het —^{de} regiment te Chatham had gevoegd; en vervolgens maakte hij het verslag bekend van de voorstellingen ter gelegenheid van de receptie ten hove, van kolonel Sir Michael O'Dowd, ridder der Bathorde, lady O'Dowd (door mevrouw Molloy Malony van Ballymalony), en mejuffrouw Glorvina O'Dowd (door lady O'Dowd). Bijna onmiddellijk hierna werd Dobbin's naam bij de luitenant-kolonels vermeld: want de oude maarschalk Tiptoff was gestorven gedurende den overtocht van het —^{de} van Madras, en het behaagde Zijne Majesteit kolonel Sir Michael O'Dowd tot den rang van generaal-majoor te bevorderen bij diens terugkeer in Engeland, met de mededeeling, dat hij kolonel zou worden van het voortreffelijke regiment, waarover hij zoo lang het bevel had gevoerd.

Amelia was van enkele dezer aangelegenheden op de hoogte geweest. De correspondentie tusschen George en zijn voogd was in geen geval gestaakt; William had zelfs ééns of tweemaal sedert zijn vertrek aan haar geschreven, maar zoo ongedwongen koel, dat de arme vrouw nu op haar beurt voelde, dat zij al haar macht over hem verloren had en dat hij, zooals hij gezegd had, vrij was. Hij had haar verlaten en zij was rampzalig. Zijn bijna ontelbare diensten, zijn nobele en hartelijke genegenheid kwamen haar nu voor den geest en deden haar dag en nacht verwijten. Zij peinsde, als naar gewoonte, somber over deze herinneringen; zag de reinheid en het mooie van de genegenheid, waarmede zij gespeeld had, en zij verweet zich zulk een schat verworpen te hebben.

Alles was voorbij. William had haar niet meer zoo lief, dacht zij, als hij eens gedaan had. Dat kon hij nooit meer. Dat soort van liefde, dat hij haar zoovele jaren trouw aangeboden had, kan niet afgedankt en verpletterd worden en weer bijgelapt zonder litteekens na te laten. De kleine, onnadenkende tiran had die aldus vernietigd. „Neen,” dacht William herhaaldelijk, „ik heb mezelf misleid: als zij de liefde, welke ik haar bood, waard was geweest, zou zij die reeds

lang geleden beantwoord hebben. Het is een dwaling. Bestaat het geheele leven niet uit één aaneenschakeling van dwalingen? en veronderstel eens, dat ik haar gewonnen had, zou ik dan niet den dag na mijn overwinning ontgoocheld zijn? Waarom kniezen en mij over mijn nederlaag schamen?" Hoe langer hij over dit lange tijdvak in zijn leven nadacht, des te duidelijker zag hij zijn begoocheling. „Ik zal weer in het gareel gaan," zeide hij, „en mijn plicht doen en mijn plaats in het leven innemen, welke het God behaagd heeft mij te geven. Ik zal er voor zorgen, dat de knopen der recruten behoorlijk blinken, en dat de sergeants geen fouten maken in hun berekeningen. Ik zal aan de officierstafel eten en naar den Schotschen geneesheer luisteren, als hij zijn verhalen doet. Als ik oud ben en mijn ontslag krijg, dan zal ik met pensioen gaan en mijn oude zusters zullen tegen mij kijken. Ik zal ‚*geliebt und gelebt*‘ hebben, zooals het meisje in Wallenstein zegt. Ik heb gezegd. — Betaal mijn rekeningen en geef mij een sigaar; informeer wat er vanavond gegeven wordt, Francis; morgen steken wij met de *Batavier* over."

Hij hield bovenstaande toespraak, waarvan Francis alleen de twee laatste regels hoorde, terwijl hij de Boompjes te Rotterdam op en neer liep. De *Batavier* lag in de haven. Hij kon de plek op het achterdek zien, waar hij en Emmy op de gelukkige uitreis gezeten hadden. Wat had die mevrouw Crawley hem te zeggen? Bah! morgen gaan wij onder zeil en keeren terug naar Engeland, huis en plicht!

Na Juni placht het kleine hofgezelschap te Pumpnickel op te breken, volgens Duitsche gewoonte, en naar een honderdtal badplaatsen te gaan, waar zij het bronwater dronken; ezeltje reden; in de redoutes speelden, als zij geld en zin hadden; met honderden van huns gelijken naar de table d'hôte snelden om te smulpapen; en den zomer in ledigheid doorbrachten. De Engelsche diplomaten vertrokken naar Toeplitz en Kissingen, hun Fransche mededingers sloten hun *chancellerie* en haastten zich naar hun geliefde Boulevard de Gand. De doorluchtige regeerende familie ging ook de baden gebruiken, of trok zich in haar jachthuizen terug. Iedereen, die ook maar eenige aanspraak op beschaafdheid had, ging heen en natuurlijk met hen dokter von Glauber, de hofarts, en zijn barones. Het badseizoen was de meest winstgevende tijd van zijn praktijk — hij paarde zaken met vermaken en zijn voornaamste verblijfplaats was Ostende, dat druk door Duitschers bezocht wordt en waar de dokter en zijn ega zich onthaalden op wat hij een „plaspartijtje" in de zee noemde.

Zijn interessante patiënt, Jos, was een echt melkkoetje van den dokter en hij haalde den burger gemakkelijk over, zoowel voor zijn eigen gezondheid als die van zijn bekoorlijke zuster, welke werkelijk zeer geschokt was, den zomer in die afschuwelijke zeehaven door te brengen. Het kon Emmy niet veel schelen, waarheen zij gingen. George was uitgelaten bij de gedachte aan verandering. En Becky, zij nam natuurlijk de vierde plaats in binnenin de mooie calèche, welke de heer Jos gekocht had, terwijl de twee bedienden voor op den bok zaten. Zij mocht al eenige angstige voorgevoelens koesteren omtrent de vrienden, welke zij daar zou ontmoeten en die waarschijnlijk niet veel goeds van haar zouden vertellen — maar, bah! zij stond stevig genoeg in haar schoenen. Zij had Jos zoo stevig geankerd, dat er een hevige storm noodig zou wezen om hem los te slaan. Dat geval met het portret had de deur dichtgedaan. Becky nam haar olifant van den wand en deed hem in het kistje, dat zij jaren terug van Amelia had gekregen. Amelia ging ook met huisgoden op reis — haar twee portretten — en het gezelschap vond ten slotte een onderdak in een zeer duur en ongeriefelijk huis te Ostende.

Daar gebruikte Amelia de baden en trok er zooveel mogelijk profijt van; en ofschoon tientallen van Becky's kennissen haar passeerden en negeerden, was toch mevrouw Osborne, die met haar wandelde en die niemand kende, zich niet bewust van de behandeling, welke haar vriendin ondervond, die zij zoo oordeelkundig tot haar reisgenootte had gekozen; Becky oordeelde het dan ook nooit dienstig haar mede te deelen, wat er onder haar argelooze oogen voorviel.

Eenige van mevrouw Rawdon Crawley's kennissen herkenden haar echter maar al te graag — namen misschien meer notitie van haar, dan haar lief was. Onder hen bevonden zich majoor Loder (op dat oogenblik vrij) en kapitein Rook (voorheen bij de Fuseliers), die men iederen dag op den Dijk kon zien, terwijl zij rookten en de vrouwen aangaapten, en die spoedig een introductie

kregen voor de gastvrije tafel en het uitgelezen kringetje van den heer Joseph Sedley. Zij lieten zich niet aan de deur afschepen en drongen het huis binnen, of Becky thuis was of niet, betraden mevrouw Osborne's zitkamer, welke zij met hun jassen en snorren parfumeerden, noemden Jos „ouwe jongen”, deden een aanval op zijn tafel en lachten en dronken uren lang.

„Wat willen zij toch?” vroeg Georgy, die hen niet mocht lijden. „Ik hoorde den majoor gisteren tegen mevrouw Crawley zeggen: ‚Nee, nee, Becky, je zal die ouwe niet voor je alleen houden. De dobbelsteenen moeten er ook bij te pas komen, of, voor den duivel, ik klap uit de school!’ Wat bedoelde de majoor, moeder?”

„Majoor! Noem *hem* geen majoor!” zeide Emmy. „Ik kan je heusch niet zeggen, wat hij bedoelde.” Zijn tegenwoordigheid en die van zijn vriend boezemden het vrouwtje ondragelijken schrik en afschuw in. Zij maakten haar dronken complimentjes, zij lonkten haar over tafel toe. En de kapitein maakte haar het hof, wat haar met walging vervulde; ook wilde zij hem nooit ontvangen, tenzij zij Georgy bij zich had.

Het moet tot Becky's eer gezegd worden, dat zij ook nooit één dezer beide mannen met Amelia alleen zou laten; de majoor was ook vrij en hij zwoer, dat hij haar zou winnen. Een paar ruwe klanten vochten om dit onschuldig schepseltje, dobbelden om haar aan haar eigen tafel; en ofschoon zij zich niet bewust was, wat zij tegen haar in hun schild voerden, voelde zij toch afgrijzen en angst in hun tegenwoordigheid en wenschte zij te vluchten.

Zij bad, zij smeekte Jos naar huis te gaan. Hij dacht er niet aan! Hij bewoog zich traag, een marionet van zijn dokter en misschien nog wel van een ander. Becky verlangde ten minste volstrekt niet naar Engeland terug te keeren.

Eindelijk nam zij een kloek besluit — deed den beslissenden stap. Zij schreef naar een vriend, dien zij aan den overkant van het water had; een brief, waarover zij tegen niemand een woord repte, dien zij zelf, onder haar sjaal verborgen, naar de bus bracht, waarvan evenmin iets gemerkt werd: wel was zij zeer nerveus en geagiteerd, toen Georgy haar tegenkwam; en zij kuste en liefkoosde hem dien avond herhaaldelijk. Toen zij van haar wandeling teruggekeerd was, verliet zij haar kamer niet meer. Becky dacht, dat majoor Loder en de kapitein haar schrik aangejaagd hadden.

„Zij moet hier niet blijven,” redeneerde Becky met zichzelf. „Zij moet weggaan, dat dwaze gansje. Zij teemt nog steeds over dien sukkel van een echtgenoot — al vijftien jaar dood (en dat is zijn verdiende loon!). Zij zal geen van beiden huwen. Het is al te kras van Loder. Nee, zij zal met dat talhout trouwen; ik zal het vanavond nog in orde maken.”

Dus bracht Becky Amelia een kopje thee in haar eigen kamer, en zij vond haar met haar miniatuurtjes in een zeer somberen en zenuwachtigen gemoedstoestand. Zij zette het kopje thee neer.

„Dank je,” zeide Amelia.

„Luister, Amelia,” begon Becky, de kamer van de ander op en neer stappend, terwijl zij haar met een soort van smalende vriendelijkheid opnam. „Ik moet eens met je spreken. Je moet weg van hier en van de onbeschaamdheden van die kerels. Ik wil niet, dat ze het je lastig maken; en zij zullen je zeker beleedigen, als je blijft. Het zijn schurken; goed voor de galeien. Het doet er niet toe, hoe ik ze ken. Ik ken iedereen. Jos kan je niet beschermen, hij is te dik en te zwak, en heeft zelf bescherming noodig. Je bent evenmin voor deze wereld geschikt als een zuigeling. Je moet trouwen, of jij en je lieveling zullen te gronde gaan. Je moet een man hebben, gansje; en een der beste kerels, die ik ooit in mijn leven gezien heb, heeft zich honderdmaal aangeboden en jij hebt hem afgewezen, dwaas, harteloos, ondankbaar schepseltje!”

„Ik deed — ik deed mijn best, heusch, Rebecca,” zeide Amelia smeekend, „maar ik kon niet vergeten —” en zij eindigde den zin met naar het portret op te kijken.

„*Hem* niet vergeten!” riep Becky uit, „dien egoïsten windmaker, dien proleet, dien opgeblazen sukkel, die noch verstand, noch manieren, noch gevoel had, en die net zoomin vergeleken kon worden met je vriend met het bamboesstokje, als jij met koningin Elizabeth. Kom, de man had genoeg van je en zou je hebben laten loopen, als Dobbin hem niet gedwongen had

zijn woord te houden. Hij bekende het mij. Hij gaf nooit wat om je. Hij heeft je herhaaldelijk tegen mij bespottelijk gemaakt; en hij maakte mij het hof een week na zijn huwelijk met jou."

„Het is niet waar! Het is niet waar! Rebecca," riep Amelia uit en sprong overeind.

„Luister eens, gansje," zeide Becky nog in een tergend goede luim, en nam een stukje papier uit haar ceintuur, opende het en wierp het in Emmy's schoot. „Je kent zijn schrift. Dit schreef hij mij — hij wilde, dat ik met hem wegliep — gaf het mij voor je oogen, den dag voor hij sneuvelde — zijn verdiende loon!" herhaalde Becky.

Emmy hoorde haar niet; zij keek naar het briefje. Het was hetzelfde, dat George in den bouquet gedaan en Becky gegeven had dien avond op het bal van den hertog van Richmond. Wat zij zeide, was waar; de dwaze jonge man had haar gevraagd te vluchten.

Emmy liet het hoofd hangen en zij schreide, bijna voor de laatste maal in dit verhaal. Haar hoofd zonk op haar borst, zij bracht haar handen aan haar oogen en gaf zich een oogenblik aan haar emoties over. Wie zal die tranen ontleden en zeggen, of zij zoet of bitter waren? Smartte het haar het meest, dat haar afgod van zijn voetstuk was gevallen en in gruis-elementen aan haar voeten lag; was zij verontwaardigd, dat haar liefde zoo versmaad was geworden, of blij, dat de slagboom opgeheven was, welken kuischheid tusschen haar en haar nieuwe, oprechte liefde geplaatst had? „Niets belet mij nu," dacht zij. „Ik mag hem nu van ganscher harte liefhebben. En dat zal ik, dat zal ik, als hij het toestaat en mij vergiffenis schenkt." Ik geloof, dat dit gevoel de overhand had over alle andere, welke haar teer gemoed zoo ontroerden.

Zij schreide trouwens ook niet zoo hevig, als Becky verwachtte — de ander troostte en kuste haar — een zeldzaam bewijs van mevrouw Becky's sympathie. Zij behandelde Emmy als een kind en tikte haar vriendelijk op het hoofd. „Laten wij nu dadelijk pen en inkt halen en hem schrijven om te komen," opperde zij.

„Ik — ik heb hem vanmorgen geschreven," antwoordde Emmy hevig blozend.

Becky gilte van het lachen. „*Un biglietto*," zong zij luide met Rosina, „*eccollo qua!*" — het geheele huis weerklonk van haar schel gezang.

Twee ochtenden na dit tooneeltje, ofschoon het regenachtig en stormachtig weer was, en Amelia een buitengewoon slapeloos nacht had gehad, gedurende welken zij naar den bulderenden wind geluisterd had en groot medelijden had gevoeld voor alle reizigers zoowel te land als te water, stond zij toch vroeg op en wilde met alle geweld met George een wandeling op den Dijk doen; en daar stapte zij heen, terwijl de regen in haar gelaat sloeg, en zij keek naar de donkere westerkim en over de woeste baren, die schuimend af en aan rolden. Geen van beiden sprak veel, behalve wanneer de jongen zoo nu en dan enkele woorden van sympathie tot zijn bedeesde gezellin richtte.

„Ik hoop, dat hij niet oversteekt met dit weer," zeide Emmy.

„Tien tegen één, dat hij 't wel doet," antwoordde de jongen. „Kijk, moeder, dat is ongetwijfeld de rook van de boot."

Maar ofschoon de boot naderde, was het nog niet gezegd, dat hij zich aan boord bevond; misschien had hij den brief niet ontvangen, misschien verkoos hij niet te komen. — Duizend angsten bestormden dat hart even snel, als de golven, die op den Dijk kwamen aanrollen. Spoedig kon men ook de stoomboot onderscheiden. George had een piekfijnen telescoop en kreeg het schip zeer bedreven in den kijker. En hij hield toepasselijke, critische zeemansbeschouwingen over de wijze van naderen van de stoomboot, terwijl zij stampend steeds dichterbij kwam. Het signaal, dat er een Engelsch schip in zicht was, werd wapperend in den top van een mast op de pier geheschen. Ik wed, dat de boezem van mevrouw Amelia even onrustig op en neer ging.

Emmy trachtte over Georgy's schouder door den telescoop te kijken, maar zij kon er niet uit wijs worden. Zij zag alleen een zwarte schaduw voor haar oogen heen en weer dansen. George nam den kijker weer en haalde het schip opnieuw voor zich. „Wat stampet het!" zeide hij. „Daar gaat een golf juist over zijn boeg. Behalve de stuurman zijn er maar twee passagiers op het dek. Er

ligt een heer, en een — man in een mantel met een — Hoera! — Het is Dob, duivekaters!" Hij schoof den kijker in elkaar en sloeg zijn armen om zijn moeders hals. En Emmy; laten wij met de woorden van een geliefkoosden dichter zeggen, wat zij deed — *Δακρυοεν γελωσασα*. Zij was er zeker van, dat het William was. Het kon niemand anders wezen. De hoop, die zij zooeven uitgesproken had, dat hij niet zou komen, was huichelarij geweest. Natuurlijk zou hij komen; wat kon hij anders doen? Zij wist, dat hij komen zou.

Het schip naderde snel. Toen zij het douanenkantoor binnengingen om bij zijn aankomst op de aanlegplaats aan de kade te wezen, trilden Emmy's knieën zoo, dat zij nauwelijks kon loopen. Zij was graag neergeknield om daar haar gebeden van dank te zeggen. O, zij dacht, dat zij die haar geheele leven zou zeggen.

Het was zulk slecht weer, dat er geen leegloopers stonden te kijken, toen de boot aanlegde; zelfs nauwelijks een beambte, die de weinige passagiers opwachtte. Die jonge deugniet van een George was ook gevlogen; en toen de heer in de oude jas met rood gevoerd aan wal stapte, was er bijna niemand aanwezig om te zien, wat er plaatsgreep, wat in het kort hierop neerkwam: — Een dame in een druipnatte muts en sjaal, met haar beide handjes uitgestoken, liep op hem toe en het volgende oogenblik was zij geheel in de plooiën van de oude jas verdwenen en kuste zij één van zijn handen uit alle macht; terwijl de ander, naar ik veronderstel, haar aan zijn hart drukte (op welke hoogte haar hoofd ongeveer was) en verhinderde, dat zij viel. Zij mompelde iets van — vergiffenis — lieve William — lieve, lieve, liefste vriend — kus mij, kus mij, kus mij, en zoo voorts — en zij ging onder dien mantel werkelijk alledwaast te keer.

Toen Emmy er van onder te voorschijn kwam, hield zij nog steeds stevig een van Williams handen vast en keek naar hem op. Op zijn gelaat lag droefheid, teedere liefde en medelijden te lezen. Zij begreep het verwijt en liet haar hoofd hangen.

„Het was hoog tijd, dat je mij liet komen, lieve Amelia," zeide hij.

„Nu ga je nooit weer heen, William?"

„Neen, nooit weer," antwoordde hij en drukte het lieve schepseltje nogmaals aan zijn hart.

Toen zij het terrein van de douane verlieten, stoorde George hen met zijn kijker aan zijn oogen en een luiden welkomstlach; hij sprong om hen heen en deed vele grappige bokkesprongen, terwijl hij hun voorging naar huis. Jos was nog niet op; Becky niet zichtbaar (ofschoon zij naar hen keek door de gordijnen). Georgy snelde heen om voor het ontbijt te zorgen. Emmy, wier sjaal en muts reeds in de gang door juffrouw Payne aangenomen waren, ging nu den gesp van Williams jas losmaken, en — wij zullen, als u het goedvindt, met George meegaan en voor het ontbijt van den kolonel zorgen. Het schip is binnen. Hij heeft den prijs gewonnen, waarnaar hij zijn geheele leven gedongen heeft. Het vogeltje is eindelijk in haar kooitje gevlogen. Daar is het met haar hoofd op zijn schouder en vlijt het kopje aan zijn hart met zachte, uitgestrekte, klapwiekende vleugeltjes. Daar heeft hij achttien jaar lang iederen dag, ieder uur om gebeden. Daar heeft hij zoo naar gesmacht. Hier is het — de kroon, het einde — de laatste bladzijde van het derde deel. Vaarwel, kolonel — God zegen je, brave William! — Vaarwel, lieve Amelia — bloei weer op, teedere kleine parasiet, die zich aan den stoeren, ouden eik vastklampt!

Misschien was het gewetenswroeging tegenover dat lieve, eenvoudige schepseltje, die de eerste was geweest om haar te beschermen, misschien was het een afkeer van al zulke sentimenteele tooneeltjes; maar Rebecca, voldaan over haar aandeel in de zaak, liet zich nooit zien aan kolonel Dobbin en de vrouw, die hij ging huwen. „Dringende aangelegenheden," zeide zij, riepen haar naar Brugge, waarheen zij vertrok; en alleen Georgy en zijn oom waren bij de huwelijksplechtigheid tegenwoordig. Toen die voorbij was, en Georgy zich bij zijn ouders had gevoegd, keerde mevrouw Becky terug (slechts voor enkele dagen) om den eenzamen vrijgezel, Joseph Sedley, te troosten. Hij verkoos op het continent te leven, zeide hij en bedankte voor de eer met zijn zuster en haar echtgenoot samen te wonen.

Emmy was innerlijk zeer blij, dat zij haar echtgenoot geschreven had, voor zij George's briefje gelezen had, of er iets van afwist. „Ik heb het aldoor geweten,” zeide William, „maar kon ik dat wapen gebruiken tegen de nagedachtenis van dien armen kerel? Dat deed mij zooveel pijn, toen —”

„Spreek nooit meer van dien dag,” riep Emmy zoo boetvaardig en ootmoedig uit, dat William het gesprek een andere wending gaf door haar te vertellen van Glorvina en die beste, goeie Peggy O'Dowd, bij wie hij was, toen de brief kwam, die hem terugriep. „Als je mij niet geroepen had,” voegde hij er met een lach aan toe, „wie weet, hoe Glorvina's naam dan nu geweest was?”

Op het oogenblik is die Glorvina Posky (nu de echtgenote van majoor Posky), die haar na den dood van zijn eerste vrouw huwde; vastbesloten nooit buiten het regiment te trouwen. Lady O'Dowd is er ook zoo aan verknocht, dat, als er ooit iets met Mick mocht gebeuren, zij terug zou komen en één van hen huwen, zegt zij. Maar de generaal-majoor is heel gezond en woont in alle praal en pracht te O'Dowdstown, met een troep speurhonden, en is de eerste van het graafschap (met uitzondering van hun buurman Hoggarty van Castle Hoggarty misschien). Lady O'Dowd danst nog „jigs” en stond er op het tegen den stalmeester op te nemen op het laatste bal van den Onderkoning van Ierland. Zoowel zij als Glorvina beweerden, dat Dobbin de laatste schandelijk behandeld had, maar daar Posky aantrad, was Glorvina getroost en een mooie tulband uit Parijs stilde de woede van lady O'Dowd.

Toen kolonel Dobbin den dienst verliet, wat hij dadelijk na zijn huwelijk deed, huurde hij een aardig klein landgoed te Hampshire, niet ver van Queen's Crawley verwijderd, waar Sir Pitt en zijn gezin, nadat de Engelsche kieswet aangenomen was, altijd verblijf hielden. De kans op een pairschap was voorgoed verkeken, daar de baronet zijn beide zetels in het Parlement verloren had. Door deze catastrophie had hij zoowel zijn opgewektheid als een groot deel van zijn geld verloren, zijn gezondheid had geleden, en hij voorspelde den spoedigen ondergang van het rijk.

Lady Jane en mevrouw Dobbin werden dikke vriendinnen — en voortdurend reden de pony-sjeezen van de Hall naar de Evergreens (het huis van den kolonel, dat hij van zijn vriend majoor Ponto gehuurd had, die met zijn gezin buitenslands was) en omgekeerd. Lady Jane was peet van mevrouw Dobbin's kind, dat haar naam droeg, en door den Eerwaarden James Crawley gedoopt werd, welke laatste zijn vader opvolgde; en er was een tamelijk innige vriendschap tusschen de twee knapen, George en Rawdon, die samen jaagden in de vacaties, beiden op hetzelfde seminarium te Cambridge waren en met elkaar kibbelden over lady Jane's dochttertje, op wie zij natuurlijk beiden verliefd waren. Een huwelijk tusschen George en die jonge dame was lang een hartewensch der beide dames, ofschoon ik heb hooren zeggen, dat juffrouw Crawley zelf aan haar neef de voorkeur gaf.

De naam van mevrouw Rawdon Crawley wordt nooit door beide families genoemd. Er zijn redenen, waarom zij allen over haar zwijgen. Want waarheen de heer Joseph Sedley zich ook begaf, zij reisde er ook heen; en die verblinde man scheen geheel en al haar slaaf te wezen. De advocaten van den kolonel deelden hem mede, dat zijn zwager een hooge levensverzekering had gesloten; waaruit de gevolgtrekking gemaakt werd, dat hij waarschijnlijk geld opgenomen had om schulden af te betalen. Hij kreeg verlenging van verlof van de Oost-Indische Compagnie, en hij werd dan ook met den dag zwakker.

Toen Amelia het nieuws van de verzekering vernam, was zij zeer verontrust, en smeekte zij haar echtgenoot naar Brussel te gaan, waar Jos zich toen ophield, en een onderzoek naar den stand van diens zaken in te stellen. De kolonel vertrok met tegenzin (want hij was zeer verdiept in zijn „Geschiedenis van Punjab,” die hem nog bezig houdt, en erg ongerust over zijn dochttertje, dat hij aanbidt en dat juist van de waterpokken begon te herstellen), ging naar Brussel en vond Jos in één der reusachtige hotels van die stad. Mevrouw Crawley, die een eigen rijtuig had, gaf partijen en woonde zeer deftig in een andere reeks vertrekken in hetzelfde hotel.

De kolonel wenschte natuurlijk niet deze dame te zien, of scheen het zelfs niet eens noodig

te oordeelen zijn komst te Brussel bekend te maken, behalve in het geheim aan Jos, door een boodschap met zijn knecht. Jos verzocht den kolonel hem dien avond te komen opzoeken, dan zou mevrouw Crawley op een *soirée* zijn en konden zij elkaar *alleen* spreken. Hij vond zijn zwager in een jammerlijk verzwakten toestand; en vreeselijk bang voor Rebecca, ofschoon hij haar met vuur prees. Met bewonderenswaardige trouw had zij hem gedurende een reeks van de vreemdsoortigste ziekten verpleegd. Zij was een dochter voor hem geweest. „Maar — maar — o, om 'shemels wil, kom toch dicht bij mij wonen, en — en mij nu en dan opzoeken,” dreinde deze ongelukkige man.

Het gelaat van den kolonel verduisterde bij deze woorden. „Dat kunnen wij niet, Jos,” zeide hij. „De omstandigheden in aanmerking genomen, kan Amelia je niet bezoeken.”

„Ik zweer je — ik zweer je bij den Bijbel,” bracht Joseph hijgend uit en wilde het boek kussen, „dat zij zoo onschuldig is als een pasgeboren kind, zoo rein als je eigen vrouw.”

„Dat kan wel,” zeide de kolonel somber; „maar Emmy kan niet bij je komen. Wees een man, Jos; verbreek dezen onteerenden band. Kom naar huis naar je familie. Wij hooren, dat je in moeilijkheden bent.”

„Moeilijkheden!” riep Jos uit. „Wie heeft je dien laster verteld? Al mijn geld is zoo voordeelig mogelijk uitgezet. Mevrouw Crawley — dat wil zeggen — ik bedoel — dat het tegen zoo hoog mogelijken interest uitstaat.”

„Je hebt dus geen schulden? Waarom sloot je een levensverzekering?”

„Ik dacht — een klein geschenk aan haar — voor het geval, dat er iets gebeurt; en je weet, dat mijn gezondheid zoo zwak is — dankbaarheid, weet je — en ik ben van plan al mijn geld aan jou te vermaken — en ik kan het van mijn inkomen op zij leggen, heusch,” riep William's zwakkeling van een zwager uit.

De kolonel smeekte hem dadelijk te vluchten — naar Indië terug te gaan, waarheen mevrouw Crawley hem niet kon volgen; aljes te doen om den band te verbreken, die de noodlottigste gevolgen voor hem kon hebben. Jos greep zijn handen en riep uit: „Hij zou naar Indië teruggaan. Hij zou alles doen; hij moest alleen tijd hebben; ze moesten niets tegen mevrouw Crawley zeggen: zij zou — zij zou mij doden, als zij het wist. Je weet niet, hoe verschrikkelijk die vrouw is,” zeide de arme stakker.

„Waarom ga je dan niet met mij mee?” gaf Dobbin ten antwoord; maar Jos had den moed niet. „Hij zou Dobbin 'smorgens weer zien; hij moest in geen geval zeggen, dat hij hier geweest was. Hij moest nu heengaan. Becky kon binnenkomen.” En Dobbin verliet hem met angstige voorgevoelens.

Hij zag Jos nooit weer. Drie maanden later stierf Jos Sedley te Aix-la-Chapelle. Men ontdekte, dat hij al zijn geld met speculeeren er doorgebracht had en dat zijn geheele vermogen uit waardelooze aandelen in verschillende zwendelmaatschappijen bestond. Al de activa waren de twee duizend pond, waarvoor hij zijn leven verzekerd had, gelijkelijk te verdeelen tusschen zijn lieve „zuster Amelia, vrouw van, etc., en zijn vriendin en onschatbare verzorgster tijdens zijn ziekte, Rebecca, echtgenoot van luitenant-kolonel Rawdon Crawley, ridder van de Bath-orde,” die aangesteld werd tot executeur.

De advocaat van de verzekeringsmaatschappij zwoer, dat het het gemeenste zaakje was, dat hij ooit had gehad; sprak er van een commissie naar Aix te zenden, om een onderzoek naar het overlijden in te stellen, en de maatschappij weigerde de polis te betalen. Maar mevrouw, of liever lady Crawley, zooals zij zich noemde, kwam dadelijk naar de stad (vergezeld van haar advocaten, de heeren Burke, Thurtell & Hayes, Thavies Innes) en zij daagden de maatschappij wegens weigering van betaling. Zij noodigden haar uit tot een onderzoek, zij verklaarden, dat lady Crawley het slachtoffer was van een schandelijke samenzwering, welke haar haar geheele leven vervolgd had en eindelijk triomfeerde. Het geld werd betaald en haar reputatie gered, maar kolonel Dobbin zond zijn deel van de erfenis terug aan de verzekeringsmaatschappij en weigerde hardnekkig iets met Rebecca te maken te hebben.

Zij was nooit lady Crawley, ofschoon zij zich zoo bleef noemen. Zijne Excellentie, kolonel

Rawdon Crawley, stierf aan de gele koorts op Coventry Island, innig geliefd en betreurd, en zes weken voor het verscheiden van zijn broer Sir Pitt. Het landgoed ging dus over op den tegenwoordigen Sir Rawdon Crawley, Bart.

Hij ook weigerde zijn moeder te zien, wie hij een ruim jaargeld uitkeert; en die bovendien toch zeer rijk schijnt te zijn. De baronet woont uitsluitend te Queen's Crawley, met lady Jane en haar dochter, terwijl Rebecca, lady Crawley, zich voornamelijk te Bath en Cheltenham ophoudt, waar een groot aantal voortreffelijke menschen haar als een zeer verongelijkte vrouw beschouwen. Zij heeft vijanden. Wie heeft die niet? Haar leven is haar antwoord. Zij houdt zich onledig met liefdadigheid. Zij gaat naar de kerk, en nooit zonder knecht. Haar naam komt voor op alle liefdadigheidslijsten. Het Hulpbehoevende Sinaasappelenmeisje, de Veronachtzaamde Waschvrouw, de *Muffin*-verkooper in Nood, vinden in haar een trouwe en gulle vriendin. Zij heeft altijd kraampjes op fancy-fairs ten bate van deze ongelukkige wezens. Toen Emmy met haar kinderen en de kolonel eenigen tijd geleden te Londen waren, stonden zij op een dier fancy-fairs plotseling voor haar. Zij sloeg haar oogen zedig neer en glimlachte, toen zij verschrikt voor haar uit den weg gingen; Emmy snelde weg aan den arm van George (nu een zwierige jonge man), en de kolonel pakte zijn kleine Janey op, van wie hij meer hield dan van iemand anders ter wereld — zelfs meer dan van zijn „Geschiedenis van Punjab.”

„Meer dan van mij,” denkt Emmy met een zucht.

Maar hij zeide nooit een onvriendelijk of hard woord tegen haar; of dacht er aan niet zijn best te doen om een wensch van haar te vervullen.

Ach! *Vanitas Vanitatum!* Wie van ons is gelukkig in deze wereld? Wie van ons heeft, wat hij verlangt? of zoo hij het heeft, wie is voldaan? — Komt, kinderen, laten wij de doos en de marionetten wegbergen, want ons spel is geëindigd.

EINDE